

Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en
el zapoteco de Quioquitani

New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí
(MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en el zapoteco de Quioquitani New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí (MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Quioquitani-Quierí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Quioquitani-Quierí

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b875d83b-1345-50dd-9fb2-879c17bf285a

Contents

San Mateo	1
San Marcos	39
San Lucas	64
San Juan	103
Hechos	133
Romanos	171
1 Corintios	185
2 Corintios	199
Gálatas	208
Efesios	213
Filipenses	218
Colosenses	221
1 Tesalonicenses	224
2 Tesalonicenses	227
1 Timoteo	229
2 Timoteo	233
Tito	236
Filemón	238
Hebreos	239
Santiago	249
1 Pedro	253
2 Pedro	257
1 Juan	259
2 Juan	263
3 Juan	264
Judas	265
El Apocalipsis	266

Kitsy nii pkëë San Mateo

*Pxusykolttoo Jesucrist
(Lc. 3:23-38)*

¹ Kitsy re xseety pxusykolttoo Jesucrist. Lo xtiyy David ni lo xtiyy Abraham sëed Jesús.

² Abraham kok pxosy Isaac, lëë Isaac na kok pxosy Jacob, lëë Jacob na kok pxosy Judá ni betsy Judá. ³ Chop Judá Tamar kop Fares ni Zara. Lëë Fares kok pxosy Esrom, lëë Esrom na kok pxosy Aram. ⁴ Lëë Aram kok pxosy Aminadab, lëë Aminadab na kok pxosy Naasón, lëë Naasón na kok pxosy Salmón. ⁵ Chop Salmón Rahab kop Booz. Chop Booz Rut kop Obed. Lëë Obed kok pxosy Isaí. ⁶ Lëë Isaí kok pxosy rey David aan chop rey David kwnaa nii kok tsil Urías kop Salomón.

⁷ Lëë Salomón kok pxosy Roboam, lëë Roboam na kok pxosy Abías, lëë Abías na kok pxosy Asa. ⁸ Lëë Asa kok pxosy Josafat, lëë Josafat na kok pxosy Joram, lëë Joram na kok pxosy Uzías. ⁹ Lëë Uzías kok pxosy Jotam, lëë Jotam na kok pxosy Acaz, lëë Acaz na kok pxosy Ezequías. ¹⁰ Lëë Ezequías kok pxosy Manasés, lëë Manasés na kok pxosy Amón, lëë Amón na kok pxosy Josías. ¹¹ Lëë Josías kok pxosy Jeconías ni betsy Jeconías. Mer tiemp ko lëë xaa Babilonia sikni xoo xaa Israel nëz Babilonia.

¹² Aan loxsye ptsiñ xaa Babilonia, lëë Jeconías kop Salatiel. Lëë Salatiel kok pxosy Zorobabel. ¹³ Lëë Zorobabel kok pxosy Abiud, lëë Abiud na kok pxosy Eliaquim, lëë Eliaquim na kok pxosy Azor. ¹⁴ Lëë Azor kok pxosy Sadoc, lëë Sadoc na kok pxosy Aquim, lëë Aquim na kok pxosy Eliud. ¹⁵ Lëë Eliud kok pxosy Eleazar, lëë Eleazar na kok pxosy Matán, lëë Matán na kok pxosy Jacob. ¹⁶ Lëë Jacob kok pxosy José, lëë José kok tsil Mariy, lëë Mariy na kok xñaa Jesús, xaa nii kwloolë no Crist.

¹⁷ Tsida pxusykolttoo meñ Israel kwtedy lo kislyu re destye Abraham axte David. Stsida xaa kwtedy destye David axte tse nii lëë meñ Israel sey nëz Babilonia. Stsida xaa

kwtedy destye worñee lëë meñ Israel sey nëz Babilonia axte worñee lëë Crist koly.

*Lëë Jesucrist koly
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Sinrii mod koly Jesucrist. Lëë xñaa xaa Mariy no nii ktsiilña chop José. Per antes nii ktsiilña xaa, lëë Mariy kok xiñ por Kyalbini Ntson. ¹⁹ Per como tu xaa buen nak José, koklasty xaa nii nyeñ meñ nii lëë xaa blaa Mariy. Por ngo lëë xaa kwlokyeñ klaa tsilaan xaa me. ²⁰ Lëë xaa lox kwlokyeñ nii singo kuuñtsyey xaa, tsiñee lëë tu xangly Dios kunee lo xaa lo mgaal chëb:

—José, lo xtiyy David sëëdoo. Ptsiilña Mariy, por xiñ Kyalbini Ntson kap me. ²¹ Lëë Mariy kap tu mëëdpkiy aan no nii kolél xaa Jesús. Singo kcholé xaa por lëë xaa kteelaa meñ xkyedzy xaa lo tol.

²² Kchësyo kok parñee kak cumplir tiits nii pxaal Dios lo profet tsiñee chëb xaa:

²³ Lëë tu kwnaa yeeñ kakxiñ aan lëë me kap tu mëëdpkiy, aan lëë mëëd ko kcholé Emanuel.

(Tiits ko nak sinak xñee ñe: Lëë Dios nakni lëë no.)

²⁴ Tsiñee lëë José bna, lëë xaa beeñtsyey nii kwnabey xangly Dios. Lëë xaa ptsiilña Mariy. ²⁵ Per kwyonidy xaa Mariy, sink lëë xaa kwlës axte nii lëë Mariy kop mëëd. Aan lëë xaa kwloolë mëëd ko Jesús.

2

Lëë xaa chak kukan Jesús

¹ Tsiñee lëë Jesús lox koly leñ kyedzy Belén nii ngab Judea, lëë bla xaa chak nii sëed nëz laa xlyañ ngbidz ptsiñ Jerusalén. Lëë Herodes nak rey tiemp ko. ² Lëë xaa chak ko kwnabtiits chëb:

—¿Ko xrey meñ Israel nii koly? Por lëë noo syoopnaal tu mëly nii kwlañ nëz laa xlyañ ngbidz. Mëly go bluuy loo noo nii lëë xaa koly aan lëë noo syoop ksoxib lo xaa.

³ Tsiñee lëë rey Herodes biñ nii chëb xaa chak ko, lëë xaa kwyo kyalnë kchë xaa meñ Jerusalén. ⁴ Tsigo lëë rey Herodes kwnabey koktsyetsy kchësy xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy maestre ley, aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—Pa no nii kaly Crist.

⁵ Lëë xaa go chëb:

—Tu kyedzy nii lë Belén nii ngab Judeaw, por lëe profet pkëe sinrii:

⁶ Lëe lëe do meñ Belén, nikxe nii wiñ xkyedzy to, mastre nono lo kchë kyedzy nii ngab Judá, por leñ xkyedzy to kchoo tu xaa nii kñabey, aan lëe xaa kantsi meñ Israel.

⁷ Loxsye ngo lëe Herodes kwtsyetsky tsilaan ksa xaa chak ko, aan lëe xaa kwnabtits pa woortyee kon xaa mëly go. ⁸ Tsigo lëe xaa pxaal xaa Belén, aan lëe xaa chëb lo xaa:

—Kol tsi siko, aan kol kyub mëed ko. Aan tsiñee ktsil do xaa, kol kluuy tiits lon parñee kaksoxibaa lo xaa.

⁹ Loxsye kwnee rey lo xaa, lëe xaa si. Aan lëe mëly nii kon xaa kwlañ tugak sinech lo xaa, aan lëe ma kwsobtse axte laañee nix Jesús. ¹⁰ Tsiñee lëe ksa xaa chak ko kon nii lëe mëly kwsobtse, per nli busy ble xaa.

¹¹ Lëe xaa kwséeb leñ yu, aan tsiñee lëe xaa kon mëed chop xñaa mëed Mariy, lëe xaa pkady or, yaal ni ngwaan xlyaa nex nii lë mirra. ¹² Per lëe Dios kwnee lo xaa lo mgaal. Chëb Dios nii nody nii tsiktedy xaa lo Herodes. Por ngo lëe xaa kwseñ stu nëz par kyey xaa xkyedzy xaa.

Lëe José sey nëz Egipto

¹³ Tsiñee lëe ksa xaa chak ko bi, lëe tu xangly Dios kuneer lo José lo mgaal chëb:

—Kuxche, biy mëed ni biy xñaa mëed aan pxooñ kwey nëz Egipto. Por lëe Herodes kyub mëed par kuty xaa mëed. Kwyoo siko axte nii kñen lool stub.

¹⁴ Lëe José kuxche aan kyool sini xaa mëed chop xñaa nëz Egipto. ¹⁵ Siko kwyoo xaa axte nii lëe Herodes kuty. Kchësy nrii ptsyoool xaa parñee kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsiñee chëb xaa: “Egipto byakxin xiñaa.”

Lëe Herodes xñabey kety mëedpkiy

¹⁶ Tsiñee lëe Herodes byeñ nii lëe ksa xaa chak ko pkëeti xaa, per nli busy bleë xaa. Aan lëe xaa kwlii cuent pa wortyee kon xaa chak ko mëly, aan lëe xaa kwnabey kuty kchësy mëedpkiy nii chap chop iz par kyety nii no leñ kyedzy Belén ni leñ kyedzy nii nche kexka siko. ¹⁷ Singo mod lëe tiits nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsiñee chëb xaa:

¹⁸ Leñ kyedzy Ramá biiñ Raquel,

porñee lëe kchë xiñ me kuty, aan nikxe xñee meñ lo me, per xekwty me, lëe me choon.

¹⁹ Per loxsye kuty Herodes, lëe tu xangly Dios kuneer lo José lo mgaal xtañ meñ Egipto chëb:

²⁰ —Kuxche, aan byey Israel ksal mëed ni xñaa mëed, por lëe kchësy xaa nii kokladzy nyuty mëed kuty.

²¹ Tsigo lëe José kuxche aan lëe xaa sikni mëed chop xñaa nëz Israel. ²² Per tsiñee biñ xaa nii lëe xiñ Herodes nii lë Arquelao sob xñabey Judea, lëe xaa ptsyeb nyey xaa siko. Aan como lëe Dios kaa kwneel lo xaa lo mgaal, lëe xaa sey nëz Galilea. ²³ Tsiñee lëe xaa ptsiñ Galilea, lëe xaa kwtedyso tu kyedzy nii lë Nazaret. Singo mod lëe xtiits profet kok cumplir tsiñee chëb xaa nii xaa Nazaret kak Jesús.

3

Lëe Juan xluuy xtiits Dios

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Leñ tse go lëe Juan Bautist bislo xluuy xtiits Dios tañ pidzy nii nche Judea, ² xñee xaa:

—Kol ktikche styoo do lo Dios, porque lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey.

³ Lëe Juan nak xaa nii pseety profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lëe xaa kñee lo meñ tu tañ pidzy këb xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii xñabey. Kol kwii tu nëz tubli.”

⁴ Kits lady camey kwyaa xab Juan, lëe xcinturón xaa kwyaa con kidy. Nkwxandx ni tsiñ tañ taw xaa. ⁵ Tsigo lëe meñ Jerusalén, ni meñ nii no nëz Judea ni kchësy meñ nii ncheno kex chu kiigwpee Jordán kwey laañee so Juan. ⁶ Aan tsiñee lëe meñ lox xobtol xtol lo Dios, lëe Juan xchoobnis meñ chu kiigwpee Jordán.

⁷ Per tsiñee kon Juan nii ndaly xaa fariseo ni xaa saduceo ptsiñ chakladzy chobnis, lëe Juan chëb:

—¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëe do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios? ⁸ Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo nii nli lëe do ptikche styoo do lo Dios.

⁹ Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to. Por nli xñen nii schilo kyuñ Dios kyo

re xiñ Abraham. ¹⁰ Lëë kiibyag kaa tse so mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy nex aan tsow lo ki. Singo ktsyool meñ nii xzikchedy styoo lo Dios. ¹¹ Nli naa xchoobnis lëë do con nis parñee kpkiche styoo do lo Dios. Per lëë xaa nii kiid tsiñee lëen kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëë xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Porque mastre non xaa lon, ni lab xaa xyaldy koyaa. ¹² No xpal xaa ña xaa par kuuñnyé xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëë xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëë xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.

*Lëë Juan xchoobnis Jesús
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)*

¹³ Galilea pchoo Jesús, lëë xaa kwey lo Juan chu kiigwpee Jordán parñee kchoobnis Juan xaa. ¹⁴ Klo kwnëdy Juan nchoobnis Juan xaa, chëb Juan:

—Naa no nii nyely lool par kchoobnisoo naa. ¿Penak nii lii sëed lon?

¹⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Pchoobnis naa, por no nii kuuñ no cumplir nii xñabey Dios.

Lëë Juan ptee tiits. ¹⁶ Aan siikñee lëë Jesús lox kwchobnis, lëë kpaa byaly, aan lëë Jesús kon nii lëë xKyalbini Ntson Dios sëed sëeb sinak tu palom byab lady xaa. ¹⁷ Ni lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lëë xiñaa nii xkëstyoon so ske. Xlen lo xaa.

4

*Lëë xaatox chuñ Jesús preb
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)*

¹ Loxsye kwchobnis Jesús, lëë Kyalbini Ntson kuni xaa tañ pidzy par kuñ xaatox xaa preb.

² Ni tu pe tawdy Jesús lo choow kpidz ni choow kyool nii kwyo xaa tañ pidzy ko. Por ngo, tsiñee lëë xaa kwlaañ, ³ lëë xaatox kwey lo xaa chëb:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

⁴ Per lëë Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Lëdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ, sink no nii kuuñtsyey meñ kchë nii xñabey Dios.”

⁵ Loxsye ngo lëë xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lëë xaatox blëëp xaa kik lidzy Dios laañee mastre kлаа, ⁶ ni lëë xaatox chëb lo xaa:

—Deel nli Xiñ Dios nakoo, kwyas nu aan byab lyu, por leñ xkitsy Dios xñee: Lëë Dios kxaal xangly kakni lii. Lëë angly kñaasy lii con ña xaa, parñee lasty kyo niyoo.

⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee: “Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

⁸ Lëë lultime lëë xaatox kuni Jesús tu kik kiy nii per nli busy kлаа, aan lëë xaatox bluuuy kchësy kyedzy nii nche lo kislyu ni kchësy cos non nii no low, ⁹ aan lëë xaatox chëb lo Jesús:

—Snetsyaa kchësylool deelñee soxiboolon.

¹⁰ Lëë Jesús chëb:

—Bichee nu, xaatox, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

¹¹ Tsigo lëë xaatox psaan Jesús aan lëë xangly Dios kuni nii taw xaa.

*Lëë Jesús xluuy xtiits Dios Galilea
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)*

¹² Tsiñee biñ Jesús nii lëë Juan no skiib, lëë xaa kwseñ nëz, lëë xaa si nëz Galilea.

¹³ Per byodre xaa leñ kyedzy Nazaret, sink lëë xaa kwtedyso tu kyedzy nii lë Caper-naum nii nche chu nistoo Galilea. Kexka siko nak xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Neftalí. ¹⁴ Kchësy nrii kok parñee kak cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

¹⁵ Xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Neftalí, kyedzy nii nche stublad chu kiigwpee Jordán,

kexka chu nistoo Galilea, laañee no meñ sit.

¹⁶ Lo nguey mbañ meñ go,

per lëë meñ go kon tu bini ngol.

Lëë nguialkuty xñabey lo meñ go,

per lëë bini go psaani lo meñ go.

¹⁷ Destye wor go lëë Jesús bislo xñee lo meñ:

—Kol ktikche styoo do lo Dios, por lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kñabey.

*Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

¹⁸ Tu tse lëë Jesùs sitedy chu nistoo Galilea, tsíñee lëë xaa kon chop ngoosy mél nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë Simoñ Pedre, lëë stu xaa lë Ndresy. ¹⁹ Aan lëë Jesùs chéb lo xaa:

—Kol ténal naa parñee jkoostre to mél, sink lëën kluy lo do xa kluuy do xtitsaa lo meñ.

²⁰ Wor go kazuñ nche gak xkyex xaa, lëë xaa sinal Jesùs.

²¹ Sijtyak kwsë Jesùs, lëë xaa kon schop ngoosy mél. Tu xaa lë Jacob, lëë stu xaa lë Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lëë xaa no jkëtë xkyex xaa leñ tu barkw ksa xaa pxosy xaa. Lëë Jesùs kwtsyetsy xaa, ²² aan wor go kazuñ lëë xaa psaan pxosy xaa leñ barkw. Lëë xaa sinal Jesùs.

Lëë Jesùs chuuñ kyak meñ (Lc. 6:17-19)

²³ Kunsë Jesùs tyub xtañ meñ Galilea, aan kchë leñ ktoo nii kwey xaa bluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ, ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë. ²⁴ Tyub nëz Siria biñ meñ nii chuuñtsyey Jesùs. Por ngo nii kchëlo meñ xsyaknë kwey lo Jesùs. Kwey meñ nii no kyalbini mal leñ styoo, ni meñ nii chak wety, ni meñ nii kutoo lady, aan kchësy meñ xsyaknë go beeñ kyak Jesùs. ²⁵ Ndaly meñ Galilea, ni meñ Decápolis, ni ndaly meñ Jerusalén, ni meñ Judea, ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwhee Jordán kunañ Jesùs.

5

Lëë Jesùs xluuy xtiits Dios tañ

¹ Tsíñee Lëë Jesùs kon kchësy meñ go, lëë xaa kwsob tu chek kiy. Lëë meñ big lo xaa ² aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ chéb xaa:

³ —Dichos meñ nii xyeñ no xtol, por lëë meñ go kyey laañee xñabey Dios.

⁴ 'Dichos meñ nii no kyalnë, por lëë Dios kchoobladzy styoo meñ go.

⁵ 'Dichos meñ ndoladzy, por lo meñ go ktee Dios kislyu.

⁶ 'Dichos meñ nii choxko kuuñtsyey nii chakladzy Dios por stee Dios kchësy nii kñab meñ go.

⁷ 'Dichos meñ nii xkëstyoo xcombañer, por skëstyoo Dios meñ go.

⁸ 'Dichos meñ nii tubli no styoo, por lëë meñ go kan Dios.

⁹ 'Dichos meñ nii xkwëës tily, porque lëë meñ go kak xiñ Dios.

¹⁰ 'Dichos meñ nii xtyedy kyalnë por xtitits Dios, por lëë meñ go kyey laañee xñabey Dios.

¹¹ 'Dichos to, tsíñee kutsyetsy meñ do niksaksi meñ do ni tsíñee por xtitsaa jkots tiitskizh meñ do. ¹² Kol kle ni kol ko nguiool styoo do, por lëë Dios kizh lëë do tsíñee ktsiñ do kpaa. Siñee xsaksi gak meñ lëë do psaksi meñ kchë profet nii biid penaadle.

Sedy ni bini

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Lëë do nak sinak sedy lo kislyu re. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxiyo stub? Lëew ksyëëb porñee pa xkiiñtrew aan lëew subniy kchë meñ nii xtyedy nëz.

¹⁴ Lëë do nak sinak bini nii xsaani lo kislyu. Nak to sinak tu kyedzy nii nche tu kik kiy. Chilody tsolano. ¹⁵ Ni nan gaa to nii xkëëdy meñ tu bini parñee kolan meño leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoob bini go tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ yu. ¹⁶ Singo gak kaa lëë do kol ktee nii ksaani xbini do lo meñ, parñee tsíñee kan meñ kchësy cos buen nii chuuñtsyey do, stee meñ skizh lo Tat Tios nii sob kpaa.

Lëë Jesùs xluuy xa nak xley Moisés

¹⁷ Chéb Jesùs lo meñ:

—Kébty to tsaaplaa lëën syely parñee knialstre to xley Moisés ni kchë meñ bluuy profet nii pxaal Dios penaadle. Lëdyo gon, sink lëën syely parñee kuñno cumplir. ¹⁸ Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii mentre bii no kpaa ni bii nche kislyu, kyaaldy ni tu letre ni ni tu punt nii kë lo xley Moisés. Kchësyo kak cumplir. ¹⁹ Por ngo, kchë meñ nii xsaldy tu cos nii xñabey Dios, nikxe tu cos wiñsyew, ni deelñee xluuydy meñ lo xcombañer ksoob xtiits Dios, tsíñee lëë meñ go ktsiñ laañee xñabey Dios, lëë Dios ksyablyu meñ go. Per lëë meñ nii ksal kchë kchësy nii xñabey Dios ni kluuyo lo xcombañer, lëë Dios klisklaa meñ go laañee xñabey Dios. ²⁰ Por ngo, deelñee tsoxkody to nii kuñ do gan lo maestre ley ni lo meñ fariseo nii kuuñtsyey do nii xñabey Dios, tsitsiñdy tse nii sëëb to laañee xñabey Dios.

Lëë Jesúx xluuy xa nak kyalwlëë.
(Lc. 12:57-59)

21 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykolt too do: "Kujtyoo, por lëë meñ nii kuty saa bñech tsi lo xtisy." **22** Per naa nii xcuentaa, lëën xñe nii kchë meñ nii klëë lo xcombañer, lëë Dios ksaksi meñ go. Lëë kchë gaa meñ nii kxiñ tiits lo xcombañer, lëë xaa nii xñabey ksaksi meñ go. Per lëë meñ nii këb lo xcombañer: "Pa xkiiñdyoo", lëë Dios kxaal meñ go lo ki nii chek linfiern.

23 'Por ngo, deelñee sol lo pkoog aan ksaladzyoo nii ngol falt lo xcombañeero, **24** psaan nii sijkadyoo lo Dios lo pkoog aan kukanab perdón lo xcombañeero. Tsigolye schilo kpikcheel lo pkoog aan kokonoo nii sijkadyoo lo Dios.

25 'Deelñee xkëékiy tu xaa lii aan chakladzy xaa tsikso xaa lii lo xtisy, kunee lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits, porque deelñee kyaaboo ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor: "Kol ko xaa gue skiib", aan lëë xaa ko lii skiib. **26** Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

Lëë Jesúx xluuy nii ndox tsoni meñ tsiiil xcombañer

27 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios: "Tsonidyoo tsiiil stu meñ." **28** Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii cualquiersye tu xaa nii kan tu kwnaa aan ksyä styoo xaa tsoni xaa me, nikxe nii beeñtsyeydy xaaw, tu tol le ngo beeñtsyey xaa.

29 'Singo tsigo busy, deelñee mëlool nii sob nëzli chuñ xtoloo, kwliiw aan psëëbo. Porque penakty nii kindy tu mëlool, lëjty nii chop mëlool sob aan kyeyoo linfiern. **30** O deelñee gaa ñalil chuñ xtoloo, pchugo aan psëëbo, porque penakty nii sobty tu ñal, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo linfiern.

Lëë Jesúx xluuy xa nak kyalwsëeb tsiiil
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios: "Cualquiersye xaa nii ksëëb tsiiil no nii ktee xaa tublë kitsy lo me nii lëë xaa blaa me." **32** Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii deelñee klaa tu xaa tsiiil aan pkaady me chop me stu mguiy lo xaa, lëë xaa xyub nii tsoni me stu mguiy. Aan cualquiersye xaa nii ktsiilña tu kwnaa nii psëëb tsiiil le, lëë xaa chuuñtsyey tol.

Lëë Jesúx xluuy nii nody niijkon meñ Dios

33 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykolt too do: "Tu cos nii pkonoo beeñtsyeyo." **34** Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii por ni tu cos jkondy to Dios. Jkondy to por kpaa, porque siko sob Dios, **35** ni jkondy to por kislyu, por lo kislyu xsyo niy Dios, ni jkondy to por kyedzy Jerusalén, porque Dios nak rey siko. **36** Ni jkondy to Dios por kik to, porque ni tu kits kik to chilody kuuñ jkiitsy to o kuuñnyeesy kaa to. **37** Tsiñee xñee do nii nli tu cos, ktsëëdy to lo xtiits to, tugak kol nee nliw. O deelñee gaa xñee do nlidyo, tugak kol nee nii nlidyo, ktsëëdy to lo xtiits to, por ndox nii ktsëë do lo xtiits to.

Deelñee ko tu meñ falt lool, buendy nii kogookoo falt lo meñ go
(Lc. 6:29-30)

38 'Kayonle gaa to nii chëb Dios: "Deelñee kwii tu meñ mëlool, kwlii gak mëlo meñ go, o deelñee kwii tu meñ tu laayoo, kwlii gak tu lay meñ go." **39** Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii deelñee no cho chakladzy ksaksi lii, psaan, o deelñee gaa kyaasy tu xaa kwesyoo, ptee wi stublad kwesyoo kyaasy xaa. **40** Deelñee tsikso tu xaa lii lo xtisy parñee kla xaa xmaankwoo, blaa kla xaa wi xchakeetoo. **41** Deelñee jkoy xoo tu xaa lii xyow xaa tu mily metre, biyo chop mily metre. **42** Deelñee kñab meñ nii kteedyoo tu cos lo meñ singosy, pteedyo, ni jkaadyoo cos lo meñ nii xñiabtiñ.

Koljkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do
(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 'Ni kayonle gaa to nii lëë pxusykolt too do kwnee: "Pkëstyoo meñ nii ngui xñee lool, per ptilyni meñ nii xtilyni lii." **44** Per naa nii xcuentaa lëën xñe: Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do ni kol nab nii kakni Dios meñ nii kënlaag lëë do, **45** tsiin kak to xiñ Tat Tios nii sob kpaa. Por lëë xingbidz xaa xsaani lo meñ ngoptol ni lo meñ buen, ni lëë xaa xsyaab kyo par meñ nii chuñ kyalbuen ni meñ nii chuñ kyalmal. **46** Ni tu pe kneesty Dios lo do deelñee xaktyee meñ nii ngui xñee lo do xkëstyoo do. Por singo gak chuuñtsyey kchë xaa yoox nii xtop tumi par kyeyo lo xtisy nii sob Roma. **47** Deelñee xaktyee meñ nii xyumbey do

xkëéptyux to, pe nano. ¿Pe lëdy singo nayak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios? ⁴⁸ Kol ksaan xtol do, porque nody xtol pxosy to nii sob kpaa.

6

Lëë Jesús xluuy xa kuñ meñ kyalbuen

¹ 'Kuñdy to kyalbuen laañee nche meñ parñee kanpee meño. Por ni tu pe kneesty Dios lo do singo mod. ² Por ngo, tsínee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, jkëédyoo tsyetsy nii lëëw pkadyoo, sinak chuuñtsyey grol meñ leñ ktoo ni pal nëz parñee kakyetpee lë xaa nii lëë lëësy xaa buen. Por lëën xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo xaa go. ³ Singo tsigo busy tsínee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, per ni tu lo xamiigwoo kutiistyo. ⁴ Tsilaan pkadyoo tsiiñ lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyeyoo tsilaan ktikche kyalnsaak ko.

*Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios
(Lc. 11:2-4)*

⁵ 'Tsiñee kutiitsni do Dios, kaktyoo sinak kchë meñ nii xsyoli leñ ktoo toon pere xñee, ni kakty to sinak meñ nii xsylo pal nëz parñee kanpee meñ meñ go. Por lëën xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo meñ go. ⁶ Per lëë llii tsínee kutiitsnil Tat Tios, byo leñ liidzyoo aan psuugw chu puert aan bitiits chopsyoo Tat Tios. Aan lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyey tsilaanoo ktikche xkyalnsaakoo.

⁷ 'Tsiñee kutiitsnil Dios, kseejtyoo tiits nii pa xkiiñdy. Kuuñtsyeydyoo sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios. Xsyak meñ go nii por kchë nii xñee meñ go lëë Dios ksal meñ go. ⁸ Kutiitsnid y to Dios sinak chuñ meñ go, por nanle Tat Tios pe cos xkiiñ do nikxe karty kñab tow. ⁹ Sinrii no nii kutiitsni do Dios:

Tat Tios, llii nii soboo kpaa, xñab noo nii kchë meñ kuñ ksak llii.

¹⁰ Ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo lo kislyu sinak nii xñabeyoo kpaa.

¹¹ Bneetsy nii tyaw noo natse.

¹² Beeñ noo perdón sinak nii chuuñ noo perdón meñ nii xko falt loo noo.

¹³ Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee kyaabty noo lo tol. Pteelaa lëë noo lo xaa.

¹⁴ 'Deelñee xnytladzy to falt nii xko xcombañer do lo do, snytladzy Dios xtol do. ¹⁵ Per deelñee knytlasty to xfalt xcombañer do, per ni Tat Tios nii sob kpaa knytlasty xtol do.

Lëë Jesús xñee xa kuuñ ksak meñ Dios

¹⁶ 'Tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, ksaa mbandy to lo do parñee kanpee meñ nii noyawdy to par kuuñ ksak to Dios. Por singo chuuñtsyey grol meñ ni lëën xñe kaazhkaa nii ni tu pe kteejty Dios lo meñ go. ¹⁷ Per tsínee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, kol kiib lo do ni kol kooñ kik to ¹⁸ parñee kyeñdy meñ nii karty kaw do porñee lëë do noyuuñ ksak Dios. Kol ktee nii Tat Tios sye kyeñ pe cos noyuuñtsyey do tsiiñ ktikche xaa xkyalnsaak to.

*Lëë Jesús xñee nii tsoxkody meñ kap meñ ndaly cos lo kislyu
(Lc. 12:33-34)*

¹⁹ 'Ktobty to tub yox cos lo kislyu, por lëëw kyéméél ni lëë ngbaan gaa no. ²⁰ Sink kol tsoxko kuñtsyey do nii jkiiñ lo do kpaa, por siko kindy nkwxog nii jkëéma cos ni kindy meñ nii xkwani. ²¹ Parñee laañee tso gak nii chap to tso xkyalmbañ do.

*Bini nii xsaani leñ styoo meñ
(Lc. 11:34-36)*

²² 'Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do tyub leñ styoo do nyaani. ²³ Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. Aan deelñee xsaanidy bini nii no leñ styoo do, ¿pe toodyxe nguey poo yeesy nak tyub leñ styoo do?

*Chantsi Dios xiñ
(Lc. 16:13)*

²⁴ 'Ni tu cho chilody kyë tsiiñ chop lo patrón. Por neñdy sle xaa lo tu xpatrón xaa, lëë stu lo xaa klëë xaa, o neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiiñ tu lo xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios tyub styoo do deelñee tumi tugak sini kik to.

²⁵ 'Ni lëën xñe gaa nii tsoxkody to nii dyon pe cos kaw do o ki gaa to parñee kpañ do o pe cos kakw kaa to. ¿Pe lëdy nayak

mastre non kyalmbañ que nii xtyaaw, ni pe lëdy kaa nayaknan do nii mastre non xcuerp to que ladx nii chakw to? ²⁶ Kol kan kchë mguiñ gaanoo. Chandy ma ni xkyëdy ma kwlaap, ni xkotseydy ma nii ktyaaw. Lëë Tat Tios nii sob kpaa xyaan ma. ¡Aan mastre non do lo kchë mguiñ! ²⁷ Nikxe gaa nii tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii kpañ do.

²⁸ ¿Penak nii choxko do por ladx nii kakw to? Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo tañ aan xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo ladx. ²⁹ Per sootaa ni rey Salomón kokwty tu ladx ngui sinak nii ngui tu kyoo, nikxe nii ndaly cos ngui kop xaa. ³⁰ Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëedyak lëëw chek lo ki, ¿penak tsigo nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab to? ³¹ Pe tsinidy kik to nii dyon pe cos kaw do o pe cos ki gaa to ni pe kakw to. ³² Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëë lëë do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. ³³ Por ngo, klo kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiiñ kxaal xaa nii kak falt lo do. ³⁴ Tsody to kyalnë nii dyon pe cos kak kxe, porque xaal xaal nak kyalnë tu tse.

7

*Jkëëkiydy to xcombañer do
(Lc. 6:37-38, 41-42)*

¹ Jkëëkiydy to xcombañer do tsiiñ jkëëkiydy Dios to. ² Por sinak nii xkëëkiyak to xcombañer do jkëëkiy Dios to, ni sinak nii chuuñtsyeyak to kuuñtsyey Dios to. ³ ¿Penak nii xseel chanoo kizh wiñ nii no lo xcombañeeroo aan xyeñdyoo nii mastre ngol tublé yag nii no lool? ⁴ ¿Xa nanoo këéboo lo xcombañeeroo: “Kwlës dyon kwin kizh wiñ nii no lool”, aan xkwiidyoo yag ngol nii no lool? ⁵ ¡Maaloo! Klo kwlii yag ngol nii no lool tsiiñ kchilo kanoo par kwili kizh wiñ nii no lo xcombañeeroo.

⁶ Kluuydy to xtiits Dios lo meñ nii chaklasty kono, por toontlaa klëë meñ go aan kxiix meñ go lëë do sinak chuuñtsyey mëkw. Ni jkaydy to kyalnsaak nii xneetsy Dios lo do cholsye lo meñ, por toontlaa subniy meño sinak xsyubniy ngutsy nii xyaan meñ ma.

*Kol nab, kol kyub ni koljkëëptyux chu yu
(Lc. 11:9-13; 6:31)*

⁷ Kol nab nii jkiñ do lo Dios tsiiñ kneetsy xaa, kol kyub cos tsiiñ ktsyool dow, ni kol jkëëptyux chu yu tsiiñ kyalyo. ⁸ Por kchë meñ nii kñab tu cos lo Dios jkaaw, ni kchë meñ nii kyub cos ktsyolo, ni kchë meñ nii jkëëptyux chu yu lëëw kyal.

⁹ ¿Pe no tu do dyon kyax ktee tu kyo lo xiñ tsiiñ kñab xiñ do tu kyaxtily? ¹⁰ ¿Pe no gaa tu do kyax ktee tu mëél lo xiñ do tsiiñ kñab xiñ do tu mël lo do? ¹¹ Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëëdyxe Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty cos buen lo meñ nii kñabo?

¹² Kol kan meñ sinak nii chakladzy to kan meñ do. Por singo kë leñ kitsy nii pkëë Moisés ni kchësy profet.

*Kol tedy chu puert nii nxeñdy
(Lc. 13:24)*

¹³ Kol sëëb nëz laa kë puert nii nxeñdy. Por nxeñ puert ni nxeñ nëz nii xkëëtañ meñ, aan ndaly meñ xsyëëb nëz chu puert ko ni xsyëñ nëz ko. ¹⁴ Per xisy meñ xsyëëb chu puert nii nxeñdy, ni xisy meñ xtsiil nëz nii xtsiñ laañee jcaa meñ kyalmbañ nii nitylody, porñee tir ngan nëz ko.

*Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ Kol kap cuent kchë lo xaa wnee xuuy nii chakladzy kluuy xtiits Dios. Porque xpig xaa lo do sinak tu mëkwxiily, per lëë leñ styoo xaa go nak xaa sinak tu mëëtsy. ¹⁶ Schilo kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee kan do kchë cos nii chuuñtsyey xaa, por xkyëdy uv lo yakitsy ni yegw lo yakitsy looñ. ¹⁷ Ni nan gaa to nii deelñee buen tu yag nonsyke nex buen xkyë low, per deelñee buendyo nonsyke nex byodz xkyë low. ¹⁸ Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni xkyëdy nex buen lo yag nii buendy. ¹⁹ Kchësy yag nii xkyëdy nex buen lo lëëw chug aan lëëw tsek. ²⁰ Singo gak kchë xaa wnee xuuy schilo kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee kan do kchë nii chuuñtsyey xaa.

*Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy
(Lc. 13:25-27)*

21 Lëdy kchë meñ nii xñee lon nii naa nak xaa nii xñabey sëeb laañee xñabey Tat Tios, sink xaktyee meñ nii nli xsoob xtiits Tat Tios sëeb. **22** Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ndaly meñ kñë lon: “Xsoob noo xtiitsoo. Con xtiitspeyoo blii noo kyalbini mal, ni con xtiitspeyoo beeñtsyeey noo kyalntson.” **23** Per lëën këp lo meñ go: “Nandyaa cho do. Kol kpichee nu, por ngoptol do.”

*Lidzy xaa nyaani ni lidzy xaa nguey
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

24 Kchë meñ nii xkëetyag xtitsaa ni chuuñtsyeyo nak sinak tu xaa nyaani nii psaa lidzy lady kyo. **25** Tsiñee lëë kyo bislo ni lëë nis kok naal kiigwpee ni lëë me bi, pe kokty lidzy xaa porñee lady kyo sobo. **26** Per lëë kchë meñ nii xkëetyag xtitsaa aan chuuñtsyeydyo nak sinak tu xaa nguey nii psaa lidzy lo yuzh. **27** Tsiñee lëë kyo bislo ni lëë nis kok naal kiigwpee ni lëë me bi, lëë lidzy xaa byablyu, jaan kaazhkaa kwnitylow!

28 Tsiñee lëë Jesús lox kwnee, psee meñ biñ kchë nii bluuy xaa, **29** porñee kwnee xaa sinak tu xaa xñabey, kwneedy xaa sinak xñee chol mastre ley.

8

*Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ xsyaknë
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

1 Tsiñee lëë Jesús bikche kiy, ndaly meñ kunal xaa. **2** Kok xtsedyak byety Jesús kiy tsiñee lëë tu xaa xsyaknë nii xyodz lady biid ksoxib lo xaa chëb:

—Xey, pe néëdyoo beeñ kyak naa.

3 Tsigo lëë Jesús pxob ña kik xaa chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Aan wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko byak. **4** Per lëë Jesús chëb lo xaa:

—Ni tu cho lo këëbtyoo xa byakoo, sink byey aan kwey lo pxosy. Kuksakon nii xñabey xley Moisés parñee kan kchë meñ nii lëël byak.

*Lëë Jesús chuuñ kyak xmos tu xaa nii xñabey lo soldad Roma
(Lc. 7:1-10)*

5 Lëë Jesús kwsëeb lik leñ kyedzy Caper-naum tsiñee lëë tu xaa nii xñabey lo tubt-soon soldad Roma kuneet lo xaa **6** chëb:

—Xey, lëë xmosaa xsyaknë. Lëë xaa nix chu yu, kutoo xaa ni mban xkyë xaa yoob.

7 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Naa kuuñ kyakaa xmoosoo.

8 Tsigo lëë xaa xñabey go chëb:

—Xey, cho nakaa nii tsil lidzyaa. Destye nu pxaal tiits nii kyak xmosaa aan lëë xaa kyak. **9** Porque deel naa, no xaa nii mastre xñabey lon, lëë naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad, chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa, chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

10 Axte psee Jesús biñ xaa nii kwnee xaa xñabey go, aan lëë xaa chëb lo meñ nii sinal:

—Nli gaa na karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xniladzy xaa xñabey re. **11** Ni lëën kñeli gaa lo do nii ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu kawni pxusykolttoo no Abraham, Isaac ni Jacob tse nii lëë Dios kñabey. **12** Per ndaly meñ nii wi xyal sob siko kwe lo nguey ley koon ni kaw lay.

13 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa nii xñabey lo soldad:

—Byey liidzyoo. Lëë nii bniladzyoo tyub styool kak.

Aan wor go kazh lëë xmos xaa xñabey go byak.

*Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Pedre
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

14 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy Pedre lëë xñaatsaap Pedre nix xlyañ xlyëë. **15** Lëë Jesús kwseñ ña me, aan lëë xlyëë pchoo. Tsigo lëë me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

*Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

16 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë meñ kuni ndaly xaa nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. Aan con tublanak tiits nii kwnee Jesús lëë kchë kyalbini mal go pchoo ni lëë kchë meñ xsyaknë byak. **17** Lëë Jesús beeñtsyey ngo parñee kuñ xaa cumplir tiits nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa: “Lëë xaa biy kchë xkyalkits no.”

*Meñ nii kokladzy nyinal Jesús
(Lc. 9:57-62)*

18 Tsiñee kon Jesús nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Kol tssoo stublad chu nistoo.

¹⁹ Aan lëë tu maestre ley big chëb lo xaa:

—Maestre, chakladzyaa sénalaa lii laañee tsityoo.

²⁰ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguiñ pchoos, per lëë naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios ni laañee kxiladzyaa xisy wiñ chaaptyaa.

²¹ Loxsye ngo lëë tu xpëédscuel xaa chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa, tsigo kyely nalaa lii laañee tsityoo.

²² Lëë Jesús chëb:

—Ténal naa. Lëë meñ nii nak sinak meñ kuty jkeetsy meñ kuty.

Lëë Jesús xkwëës me

(*Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25*)

²³ Lëë Jesús kwyo barkw ksa xpëédscuel.

²⁴ Lëë xaa si lo nis ksa xaa, tsiñee lëë tu medox bislo xchoo aan lëë barkw byaktsë nis. Per lëë Jesús nixyesy. ²⁵ Lëë xpëédscuel xaa beeñ kna xaa chëb:

—¡Pteelaa lëë noo, por lëë barkw nonity leñ nis!

²⁶ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xtsyeb to? ¿Penak nii kopty to Dios confians?

Aan loxsye chëb xaa singo lëë xaa kwnabey nii kwës me ni kwe tse nistoo, aan nli gaa tsesy byak. ²⁷ Kchësy xpëédscuel xaa psee xñee:

—¿Cho nak xaa re nii axte wi me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

Lëë Jesús xkwii kyalbini mal

(*Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39*)

²⁸ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ xtañ meñ Gadara nii nche stublad chu nistoo, lëë chop xaa nii no kyalbini mal leñ styoo pchoo leñ paa aan lëë xaa big lo Jesús. Ntseeb chak xaa. Por ngo ni tu cho xtyejty nëz ko. ²⁹ Aan lëë xaa kwchuptsyé chëb xaa lo Jesús:

—Jkaaldyoo lëë noo, Jesús. Ndon noo nii Xiñ Dios nakoo. ¿Penak sëed ksaksil lëë noo? Karty ktsiñ xtsee noo.

³⁰ Aan kex siko ncheyaw tubtsoon ngutsy. ³¹ Lëë kyalbini mal go chëb lo Jesús:

—Deelñee kwiil lëë noo, bneetsy tiitspey syëeb noo leñ ngutsy nii nche ske.

³² Lëë Jesús chëb:

—Kol sëëb.

Tsigo lëë kyalbini mal go pchoo chop leñ styoo xaa go, aan lëëw kwsëëb leñ ngutsy. Aan kchë ngutsy ko kwloo corr kukyab lo nis aan lëë ma kuty.

³³ Lëë xaa nii nche nap ngutsy ko kukniitiis kyedzy, aan tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa bitiits lo meñ xa ptsyool xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. ³⁴ Aan lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús, chëb meñ lo xaa: “Beeñ favor, bi nu.”

9

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii kutoo
(*Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26*)

¹ Loxsye ngo lëë Jesús kwyo barkw aan lëë xaa ptsiñ laañee nche xkyedzy xaa.

² Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa xsyaknë nii kë yag. Tyub lady xaa kutoo. Tsiñee kon Jesús nii xniladzy xaa nii ptsiñni xaa nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Ndaan kwloo styool. Lëë kchë xtoloo bily.

³ Tsigo nladzy bla maestre ley nii nche siko: “Falt no ko xaa gue lo Dios.” ⁴ Per como xyeñ Jesús pe cos xsysa styoo xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii singueetyee xsysa tol do?

⁵ Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchësy xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan? ⁶ Lëën kluy lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa nii nëtoo go:

—Kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

⁷ Tsigo lëë xaa nëtoo go kuxche aan lëë xaa sey lidzy xaa. ⁸ Tsiñee lox kon meñ nii beeñtsyey Jesús, lëë meñ psee, ni lëë meñ ptee skizh porñee kon meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo tu xaa lo kislyu re.

Lëë Jesús xkwetsy Mateo
(*Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32*)

⁹ Tsiñee lëë Jesús bi siko, lëë xaa kon nii lëë tu xaa nii lë Mateo sob laañee chikni meñ tumi nii kyey lo xtisy nii sob Roma. Lëë xaa chëb lo Mateo:

—Ténal naa.

Lëë Mateo kuso aan lëë xaa sinal Jesús.

¹⁰ Aan lëetyee lëë Jesús sobyaw lidzy Mateo, lëë bla xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni lëë bla xaa ngoptol ptsiñ, aan lëë xaa kwsob kwi Jesús ni kwi xpëëdscuel Jesús lo mezh. ¹¹ Tsiñee lëë xaa fariseo kono, lëë xaa kwnabtiits lo xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:

—¿Pe mod nak nii chawni xmaestre to xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni penak nii chawni xaa kchë meñ ngoptol gue?

¹² Lëë Jesús biño aan lëë xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. ¹³ Kol kyey aan kol kseedy xtiits Dios nii xñee: “Chakladzyaa nii jkëstyoo meñ xcombañer, chaklastyaa nii kiidlookon meñ cos lon.” Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëën syely kyub meñ ngoptol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Lëë xpëëdscuel Juan Bautist big lo Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Kety kety xtyaawdy noo par kuuñ ksak noo Dios ksa noo xaa fariseo. Lëë xpëëdscueeloo, ¿penak nii xsaandy xaa wagw par kuuñ ksak xaa Dios?

¹⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lika nayak tso kyalnë meñ nii chi tu kyalwtsiilña deelñee bii nche meñ nii ptsiilña? Per sitsiñ wor gon nii lëë meñ nii ptsiilña kchoo, tsigolye nagon schilo tso kyalnë meñ ni ksaan meñ wagw.

¹⁶ 'Ni tu cho xkëëtëdy tu ladx yoox con tublë ladx kub, porque tsi lëëw tsadx, lëë ladx kub kpe aan lëëw lox kchos ladx yoox, aan lëë laa nchos ko kak nroobre. ¹⁷ Ni ni tu cho xkyëdy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, porque ntseeb kchoso, aan xiñ nip ni nitylo kyeg. Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub, parñee nikle nipo nikle gaa kyego pe kaktyoo.

Xiñtsyaap tu xaa xñabey ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Lëë Jesús nonee lo meñ, tsiñee lëë tu xaa xñabey ptsiñ. Lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Lëë xiñtsyaapaa kuty, per deel sëél kyo no lidzyaa kxoboo ñal lady me, spañ me.

¹⁹ Lëë Jesús kunaal ksa xpëëdscuel. ²⁰ Aan lady kchë meñ nii nche siko no tu kwnaa xsyaknë. Kokle tsiipchop iz nii xchoo me cheñ. Lëë me big næz xitsy Jesús aan lëë me kwseñ skiñ xab xaa. ²¹ Nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëën kyak.” ²² Per lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go aan lëë xaa chëb:

—Ndaan, xiñ, kwloo styool. Por lëël byak porñee bniladzyoo nii schilo kuuñ kyakaa lii.

Aan wor go kazh lëë me byak.

²³ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa xñabey go, kon xaa nii lëë musyk tse nche mbës par ktsiñ wkeetsy, ni lëë meñ no wiiñ ni ncheyuptsyé. ²⁴ Lëë xaa chëb:

—Kol kchoo nu. Por kupty me, sink lëë me nixyesy.

Pxidzy meñ biñ xtiits Jesús, ²⁵ per loxsye kwlii xaa meñ yu, lëë xaa kwseñ ña mëëd kwnaa go, aan lëë gaa me kuxche. ²⁶ Aan tyub næz tañ go koknan meñ nii beeñtsyey Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop meñ nii xñady lo

²⁷ Tsiñee lëë Jesús bi siko, lëë chop xaa nii xñady lo sinal xitsy xaa, xñee:

—¡Lii nii sëëdoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo lëë noo!

²⁸ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy, lëë chop xaa nii xñady lo big lo Jesús aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe xniladzy to nii suuñ kyakaa to?

Lëë chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xniladzy noo nii suuñ kyakoo lëë noo.

²⁹ Tsigo lëë Jesús kwseñ lo chop xaa nii chandy ko aan lëë xaa chëb:

—Lëë do kyak porñee bniladzy to nii suuñ kyakaa to.

³⁰ Lëë chop lo xaa go byak. Per lëë Jesús chëb lo xaa:

—Ni tu cho lo këbty to xa byak to.

³¹ Per xaktyee kwlëb xaa pchoo xaa siko. Lëë xaa bislo bitiits xaa nii beeñtsyey Jesús tyub tañ go.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu ngop

³² Lëë chop xaa nii byak nonsy lik sey, tsiñee lëë meñ ptsiñni tu ngop nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. ³³ Lëë Jesús kwlii kyalbini mal go, aan lëë ngop ko bislo

kwnee. Kchësy meñ psee kono aan lëë meñ bislo xñee:

—Karty kaa nagon tyon no nii kuuñtsyey tu meñ ngue leñ kyedzy Israel.

³⁴ Per lëë xaa fariseo bislo kwnee nii misme xaatox nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo Jesús parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

Xkëstyoo Jesús meñ

³⁵ Kchë kyedzy nii kutedy Jesús bluuuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ leñ ktoo, ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë.

³⁶ Pkëstyoo xaa meñ porñee kon xaa nii mban nche kteenë meñ sinak nii xkwë mëkwxiiyl tsiñee kindy cho tsikap ma.

³⁷ Aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Nak kchë meñ re sinak tsiñee lëë kwlaap mer kislo aan kindy ndaly mos.

³⁸ Kol nab lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kiid kluuy xtiits xaa lo meñ.

10

Lëë Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëëdscuel (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ, ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë.

² Lëë ksa lë xapostle xaa nche kë nu: Simoñ, xaa nii kwlood gak xaa Pedre, ni Ndresy betsy Pedre, ni Jacob ni betsy xaa nii lë Juan (Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa), ³ ni Felip ni Bartolomé, ni Max ni Mateo (Lëë Mateo kok xaa nii ptop tumi kyedzy par kyeyo Roma), ni xiñ Alfeo nii lë Jacob ni Tadeo, ⁴ ni Simoñ nii kwyo lady tub tiiy xaa nii pcholë Cananista ni Judas Iscariote (Lëë Judas pko Jesús ña xaa xñabey).

Lëë Jesús xaal xpëëdscuel chikluuy xtiits Dios

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Lëë Jesús pxaal ksa tsiipchop xpëëdscuel, per lëë xaa chëb kazh lo xaa:

—Tsidy to tañ nii no meñ sit, ni sëëbty to leñ xkyedzy meñ Samaria. ⁶ Sink kol tsi lo meñ Israel nii nak sinak mëkwxiiyl nii ncheno tañ. ⁷ Kol tsi aan kol këb nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey. ⁸ Kol kuñ kyak meñ xsyaknë, ni kol kuñ kpañ meñ kuty, ni kol kuñ kyak kchë meñ nii xyodz

lady, ni kol kwii kyalbini mal leñ styoo meñ. Singosy kwaa do kyalwnabey parñee kuuñtsyey do kchë cos re. Por ngo, kñabty to tumi lo meñ.

⁹ 'Koydy to tumi, ¹⁰ ni koydy to bols nii jkiñ lo do nëz. Ni koydy to ladx par ktsyëë xab to ni koydy to kyalkidy par ktsyëë lab to, ni koydy to yag nii ksoxka do. Pe tsinidy kik to nii dyon pe kaw do, por kchë xaa nii xkyë tsiiñ nonguijal nii kyaan meñ xaa.

¹¹ 'Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy wiñ o tu kyedzy ngol gaa, kol kyub tu xaa nii knee lidzy kwës to aan siko kol kwës axte nii kpi do kyedzy ko. ¹² Ni tsiñee gaa sëëb to tu leñ yu, kol jkëëptyux kchësy meñ nii no leñ yu go. ¹³ Deelñee skëëtyag meñ nii no leñ yu go nii kluuy do, kol nab nii kakni Dios meñ go, per deelñee jkëëtyagty meñ gow kaknid y Dios meñ go. ¹⁴ Per deelñee kneesty meñ lidzy kwës to ni kaklasty meñ kon nii xluuy do, kol kchoo yu go o kyedzy go gaa, aan kol kwib yuti nii xña niy do. ¹⁵ Por nli xñen nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, ntseebre kyalnë nii tedy meñ go que kyalnë nii tedy meñ Sodoma ni meñ Gomorra.

Kyalnë

¹⁶ 'Lëën kxal lëë do laañee no meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma tox nii chuty mëkwxiiyl. Per nsiñ kol kak sinak nsiñ mëël, ni kol kak ndoo sinak tu palom. ¹⁷ Ligier kol kak, por lëë meñ tsikso lëë do lo xaa xñabey ni lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo. ¹⁸ Ni axte lo xtisy ni lo rey tsikso meñ do por naa. Siko lëë do kñee xtitsaa lo meñ xñabey ni lo meñ sit. ¹⁹ Per tsiñee lëë do ktsiñ lo xaa xñabey pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa to, por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Dios ksyaab leñ kik to pe cos kñee do. ²⁰ Ni kchëë gaa tiits nii kchoo chuw do, lëdy xtiits tow, sink xtiits xkyalbini Tat Tioso.

²¹ 'Ni so gaa tse nii lëë meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ, ni so tse nii lëë xaa wiñ kaknidladzy pxosy aan lëë xaa kñabey kety xaa.

²² Kchësy meñ klëë lo do, porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee xekw to te do kchë lo kyalnë go stelaa do. ²³ Tsiñee ktilyni meñ do tu kyedzy, kol kxooñ, kol tsi stu kyedzy. Porque xsobaa nii karty ksa kyedzy nii nche Israel no tedy to tsi lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub.

²⁴ 'Mastre non maestre lo mëëdscuel ni mastre non patrón lo mos. ²⁵ No nii tsoxko mëëdscuel kak sinak maestre, ni no nii tsoxko mos kak sinak xpatrón. Deelñee xñee meñ nii xaatox nakni xpixwan yu, ¿pe toodyxe ntseebre nii kñee meñ lo meñ lidzy xpixwan yu?

*Cho no nii ktsyeb meñ
(Lc. 12:2-9)*

²⁶ Ktsyebty to meñ, por nody tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody tu cos tsilaan nii kak ndoondy. ²⁷ Kchësy nii chutitsaa lo do lo nguey kol kutiitso xña lo ngbidz. Ni kchësy kaa nii xñe tsilaanaa lo do kol tsëp kik yu aan nguiedy kol neew. ²⁸ Ktsyebty to meñ nii chuty, por chilody kuty meñ go xkyalmbañ do. Kol ktsyeb xaa nii schilo kuty xkyalmbañ do ni schilo kxaal lëë do linfiern.

²⁹ '¿Pe karty kaa nayak kan do nii xtyo chop mguiñ wiñ con bla pes? Per ni tu ma chejty deelñee xteejty Tat Tios tiits. ³⁰ Aan lëë lëë do axte kits kik to ngab lo Tat Tios. ³¹ Ktsyebty to, por mastre non do lo mguiñ.

*Meñ nii xchoo xfavor Jesús
(Lc. 12:8-9)*

³² Kchësy meñ nii xchoo xfavoraa lo kislyu re, schon xfavor meñ go tsínee lëë meñ go klyañ lo Tat Tios. ³³ Per lëë meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo Tat Tios.

*Lëë Jesús chuñ meñ chop tiiy
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Kébty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink lëen syelyni tily. ³⁵ Lëen syely parñee ktilyni mëëdpkiy pxosy, ni ktilyni mëëd kwnaa xña, ni ktilyni nkwxizh xñaatsaap.

³⁶ Misme kchë meñ lidzy meñ ktily.

³⁷ Kchë meñ nii xkëstyoo pxosy ni xñaan xkëstyood yaa nonguialdy kak meñ go xpëëdscuelaa, ni meñ nii xkëstyoo xiñgan o xiñtsyaap kaa aan xkëstyood yaa nonguialdy kak xpëëdscuelaa. ³⁸ Ni deelñee chaklasty meñ te kyalyne ni kiidnaldy meñ naa, nonguialdy kak meñ xpëëdscuelaa. ³⁹ Kchë xaa nii choxko kteela xkyalmbañ kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe

kety xaa, lëë xaa kpañ porñee xniladzy xaa xtitsaa.

*Nii jkaa meñ nii xsoob xtiits Dios
(Mr. 9:41)*

⁴⁰ Kchë meñ nii chantsi lëë do, chantsi naa. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, chantsi Tat Tios nii pxaal naa. ⁴¹ Kchë meñ nii chantsi tu profet nii pxaal Dios jkaa nii ktee Dios lo profet ko. Ni kchë meñ nii chantsi tu xaa buen jkaa nii ktee Dios lo xaa buen go. ⁴² Kchë meñ nii ktee tub xig nis yag ki xaa nii no xladaa, lëë Dios ktikche xkyalnsaak meñ go.

11

*Lëë xpëëdscuel Juan chinabtiits lo Jesús
(Lc. 7:18-35)*

¹ Tsínee lëë Jesús lox beeñ kseedy xpëëdscuel, lëë xaa sikluuy xtiits Dios lo meñ nii no tañ go.

² Lëtyee gaa leñ tse go lëë Juan Bautist no skiib tsínee biñ xaa kchë nii noyuuntsyey Jesús. Lëë xaa pxaal bla xpëëdscuel xaa ³ kunabtiits dyon pe lëë Jesús nak xaa nii kxaal Dios ote no nii yak bii kyembés xaa xaa nii kxaal Dios.

⁴ Lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel Juan:

—Kol kyey aan kol kutiits lo Juan kchësy nii chan do ni chon do. ⁵ Kol këb nii lëë meñ nii xñady lo chan, ni lëë meñ nii xsyëdy xsyë, ni lëë meñ nii xyodz lady xyak, ni lëë meñ nii xkwaat chon, ni lëë meñ kuty xpañ, ni lëë kchë meñ mban nii ni tu pe chapyt xkëetyag xtiits Dios. ⁶ Ni kol këb nii dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

⁷ Tsínee lëë xpëëdscuel Juan Bautist bi, lëë Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me? ⁸ Deelñee kukuydy to kizh nii xni me, ¿pe cos kukuy do? Ote ¿kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do gon nii lidzy rey ncheno kchë xaa nii nakw ladx non. ⁹ Kol në dyon pe cos kukuy do. Deelñee tu profet gon kukuy do, per mastre non xaa. ¹⁰ Lëë Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeeuw:
Lëen kxal tu xaa nii tenech lool, parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

11 'Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan Bautist, per lëe laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

12 'Destye nii biid Juan Bautist axte nina, lëe laa xñabey Dios chak tily, aan lëe meñ ntseeb chakladzy knitylow. **13** Lëe kchë profet ni lëe xley Moisés bluuuy xtiits Dios lo meñ worñee karty kiid Juan. **14** Ni toon pe sniladzy kaa to nii lëe Juan nak profet Elías nii no kiid. **15** Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

16 ¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp? Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe laañee chak kiy aan xñee xaa lo xcombañer xaa: **17** "Ptsyool noo flaut aan byëedy to, ni ptsyool noo ti nii së mban aan biiñdyak to." **18** Na nii lëe Juan biid, xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa ni kowdy xaa viñ. **19** Lëe na nii lëe mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëe xaa chi lidzy meñ ngoptol ni lidzy meñ nii xtop tumi par kyey Roma. Per por kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Meñ nii xtikchedy styoo lo Dios (Lc. 10:13-15)

20 Lëe Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii no kchë kyedzy laañee beeñtsyey xaa kyalntson, porñee ptikchedy meñ go styoo lo Dios. Chëb xaa:

21 —¡Chooksye lëe doy meñ Corazín ni chooksye lëe do meñ Betsaida! Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyalntson nii kon do, tselye kokw meñ go ladx nchog ni tselye pchoop meñ go xkiti lo kik parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go styoo lo Dios. **22** Por ngo, tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ntseebre kyalnë nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. **23** Lëe lii nii nol leñ kyedzy Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak nii sle Dios lool? Kledy xaa gon, sink lëe xaa kxaal lii linfiern. Porque deelñee nyak kchë kyalntson nii konoo leñ kyedzy Sodoma, bii ndyon no kyedzy ko natiemp. **24** Por ngo, tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ntseebre kyalnë nii tedy to que nii tedy meñ nii no kyedzy Sodoma.

Lëe Jesús ktee laa kxiladzy meñ (Lc. 10:21-22)

25 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Tat Tios, lii xñabey kpaa ni lii xñabey kislyu. Skizhoo porñee kwloolanoo xtiiso lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee kluuyllo lo meñ ndoladzy nii nak sinak mëed wiñ. **26** Styool, Tat Tios, kwlañ nii singo kuuñtsyeyoo ni lëew beeñtsyey gaal.

27 Ni lëe Jesús chëb lo meñ:

—Lëe Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon ni ni tu cho xyumbeydy kaa xiñ Tat Tios, xaktyee Tat Tios sye xyumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa. **28** Kol tē lon kchësy to siñee xtsag to kë do tsiiñ ni kchësy to siñee noy do yow. Naa knetsy laañee kxiladzy to. **29** Kol ksoob xtitsaa. Kol kuy gaanoo nii chaapaa paciensy ni nguudzy styoon tsiiñ ktsyol laa kxiladzy to. **30** Por ngandy ksoob to xtitsaa ni ndalydy nii kuuñtsyey do.

12

Lëe xpëédscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ (Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Lëe Jesús sitedy lo tu kwaakon tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, tsiiñee lëe xpëédscuel xaa kwlaañ aan lëe xaa bislo xchoow xaa xobxtily parñee kaw xaaw.

2 Lëe meñ fariseo kon nii noyuuñtsyey xpëédscuel Jesús, aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, lëe xpëédscueeloo noyuuñtsyey nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

3 Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa? **4** Kwsëeb xaa leñ lidzy Dios aan taw xaa kyaxtily nii xaktyee pxosy nonguial kaw ni ptee xaa nii taw xaa nii ksa xaa si. **5** ¿Ni pe karty kaa klab to xley Moisés laañee xñee nii lëdy tol chuñ pxosy nii no leñ lidzy Dios nikxe xilasty xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ? **6** Per lëen xñe lo do nore nii mastre non lo lidzy Dios. **7** Por xyeñaa nii karty kyeñ do xtiits Dios nii xñee: "Chakladzyaa nii jkëstyoo do xcombañer do, chaklastyaa nii ksakon do

ma.” Deelñee nyeñ do tiits ko, nguëékiydy to meñ nii nody xtol. ⁸ Per kol kaknan nii lëe mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

*Tu xaa nii mbañdy ña
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Lëe Jesús bi siko aan lëe xaa kwséeb leñ ktoo nii sob leñ kyedzy ko. ¹⁰ Lëe tu xaa xsyaknë nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go, aan como wi bla meñ nii chakladzy jkëekiy Jesús nche siko, lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Pe nonguial dyon kak meñ xsyaknë rmedy tse nii xiladzy no lo tsiiñ?

¹¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee chap to tu mëkwxiily aan xyab ma leñ tu kyeech nxity tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, ¿pe xkwiidy to ma nayak? ¹² ¡Ni mastre gaa non tu meñ lo mëkwxiily! Por ngo lëen xñe nii schilo kuñ ñe kyalbuen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

¹³ Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xaa xsyaknë go:

—Biskaa ñal.

Lëe xaa go biskaa ña, aan lëew byaktsey.

¹⁴ Tsiñee lëe xaa fariseo pchoo ktoo, lëe xaa bislo bitiits xaa dyon xa kuty xaa Jesús.

Xaa nii kuñ xtsiñ Dios

¹⁵ Tsiñee lëe Jesús byeño, lëe xaa bi siko. Aan ndaly meñ sinal xaa ni ndaly gaa meñ xsyaknë beeñ kyak xaa, ¹⁶ ni chëb xaa lo kchë meñ nii beeñ kyak xaa nii kutiisty meñ cho nak xaa. ¹⁷ Singo beeñtsyey Jesús parñee kak cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

¹⁸ Lëe xaa re kwlen parñee kuñ xaa xtsiñaa. Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.

Lëen kte xkyalbinin lo xaa, parñee tsikëb xaa lo meñ sit nii lëen kuñ kyalxtisy.

¹⁹ Ktilynidy xaa meñ, ni kuptsyëdy xaa, parñee kondy meñ nii xtyenëz tsiy xaa.

²⁰ Ni ksaksidy xaa meñ mban nii nak sinak yag nii merle ketsy ni këntseebyt xaa lo meñ nii nak sinak bini ntsool nii no nëz kyuuy, sink lëe xaa kuñ kyalxtisy.

²¹ Ni lëesy xaa ksaladzy meñ nii ncheno lo kislyu.

*Lëe meñ xñee nii xaatox nakni Jesús
(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)*

²² Lëe meñ kuni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. Xñady lo xaa ni ngop xaa, per lëe Jesús beeñ kyak xaa. ²³ Kchësy meñ nii kon nii beeñtsyey Jesús psee chëb:

—¿Pe lëdy kaa lo xtiyy rey David sëed xaa gue?

²⁴ Tsiñee lëe xaa fariseo biñ nii nchenee meñ, lëe xaa chëb:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo xaa gue parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

²⁵ Per como nan Jesús pe cos xsysa styoo xaa fariseo, lëe xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon chilody ktiyy. Lëew xnitylo. Singo gak kaa meñ wlidzy nii nak chop tiiy chilody ktiyy meñ go. ²⁶ Nikle gaa kchë kyalbini mal nii xsoob xtiits xaatox, deelñee ktilyo kchë xcombañero, sikootyee lëe xkyalwnabey xaatox kyal. ²⁷ Deelñee lëe Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchë kyalbini mal, xneetsy tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal leñ styoo meñ, ¿cho xtee tiitspey lo xaa nii nak ksa do tsigo parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ? Sikokesy nagon xluuy nii nandy to pe xñee do. ²⁸ Lëe xKyabini Dios xnee tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal, ni lëe wor gaa kutsiñ nii lëe Dios kñabey.

²⁹ ¿Xa lë nii kwan meñ cos nii no lidzy tu xaa ntseeb na dyon deelñee kxituu kazhty meñ xaa?

³⁰ Kchë xaa nii nody xfavoraa chiidnid yaa meñ lon, sink lëe xaa xsëebtañ meñ porñee xlëe xaa lon.

³¹ 'Nli xñen nii stsily Dios xtol meñ ni kchë tiits yox nii kñee meñ, per ktsildy xaa xtol meñ nii ko falt lo Kyabini Ntson. ³² Ni stsily Dios xtol meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal xaa, per lëe meñ nii ko falt lo Kyabini Ntson, tsitsiñdy tse nii ktsily Dios xtol meñ go.

*Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low
(Lc. 6:43-45)*

³³ 'Deelñee xtyoontsi yag, buen nex nii xkyë low. Deelñee xtyoontsidyo, buendy nex nii xkyë low. Singo gak kaa lëe do.

³⁴ ¡Nak to sinak mëel! Chilody kñee do tiits

buen por mal do. Ni nan gaa to nii tiits nii no leñ styoo meñ xchoo chuw meñ.

³⁵ Buen së lo xtiits meñ nii buen no styoo. Buendy së lo xtiits meñ nii no cos mal leñ styoo. ³⁶ Ni lëen xñe kaazhkaa nii lëe do ktee cuent lo Dios por kchë tiits yox nii kchoo chuw do tse nii lëe xaa kuñ kyalxtisy. ³⁷ Porque misme tiits nii kchoo chuw do ksoli lëe do o kchon gaa lëe do.

Lëe meñ chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu kyalntson
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Loxsye ngo lëe bla xaa fariseo ni lëe bla maestre ley chëb lo Jesús:

—Maestre, beeñtsyey tu kyalntson nii karty kuuñtsyeyoo parñee kniladzy noo nii Dios nakni lii.

³⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëe meñ mal re me chakladzy kan tu kyalntson, aan xsoobty meñ re xtiits Dios, per ni stu kyalntson kantre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii ptsyool profet Jonás.

⁴⁰ Porque sinak nii kwyo gak Jonás leñ mël lo nistoo tson kpidz tson kyool, singo gak tso mguiy nii pxaal Dios leñ lyu tson kpidz ni tson kyool. ⁴¹ Tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy lëe meñ Nínive jkëékiy meñ nii no nattemp, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, porque mastre precisy nii xluya lo do que nii kwnee Jonás. ⁴² Ni skëékiy kwnaa nii kok rey kyedzy Sabá meñ nii no nattemp tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy, por sit pchoo me par jkëétyag me xtiits rey Salomón, ni mastre gaa precisy nii xñen lo do lo kchë xkyalchak Salomón.

Kyalbini mal nii xpikche
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Tsiñee lëe tu kyalbini mal xchoo leñ styoo tu meñ, lëew xkyënsë tañ xyubo dyon pa kwëso. Aan deelñee xtsyoldy pa kwëso, lëew xñee: ⁴⁴ "Lëen kpikche kyan laañee pchon." Tsiñee lëe kyalbini mal go xtsiñ, chano nii lëe leñ styoo meñ nii pchow tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwixkwaa. ⁴⁵ Tsigo lëew chikyub skadzy kyalbini nii mastre mal, aan lëew xsyëeb leñ kik meñ go ksaw, aan mastre mban xtye meñ go. Singo gak nagon ktsyool kchësy meñ mal nii no nattemp.

Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Lëe Jesús bii nonee lo meñ, tsíñee lëe xña xaa ni betsy xaa ptsiñ parñee kñee xaa lo Jesús. Aan como kwséebty xaa leñ yu,

⁴⁷ lëe meñ kuni tiits lo Jesús chëb:

—Lëe xñaal ni betsyoo nche ley chakladzy kñee lool.

⁴⁸ Per lëe Jesús chëb lo meñ nii kuni tiits:

—¿Cho kaa tnan ni cho nak betsyaa?

⁴⁹ Loxsye ngo lëe Jesús bluuuy xpéédscuel aan lëe xaa chëb:

—Lëe xaa gue nak tnan ni nak betsyaa.

⁵⁰ Porque kchësy meñ nii xsoob xtiits Tat Tios nii sob kpaa nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

13

Xcient ngon

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëe xaa pchoo leñ yu aan lëe xaa kusob chu nistoo.

² Tsiñee kon xaa nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëe xaa kwsob tu leñ barkw aan lëe meñ kwche chu nistoo. ³ Tsigo lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent, xña xaa:

—Tu ngon name pchoo si kon. ⁴ Aan tsiñee lëe xaa bislo kon, no xipni xaa byab lo næz, aan lëew kutaw mguiñ. ⁵ No gaa laañee byabo lady kyo laañee neeldy lyu, aan blyëdy lëew pchukë lyu, porñee nxijty kwyow. ⁶ Per tsiñee lëe ngbidz kwlañ lëe ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëew pidzy. ⁷ Lëe stub lugar lëe xipni xaa byab lady yakitsy, aan tsiñee lëe yakitsy kwroob lëe yakitsy kwtiño. ⁸ Per lëe stub lugar lëe pni byab laañee neely lyu, aan ngui kok xkwaa xaa siko. No laañee ptop xaa tu kyoow lmud xob, no gaa laañee ptop xaa tsongalyo ni no laañee ptop xaa kalyptsii lmudo. ⁹ Deelñee chakladzy to kyeñ do, jkol jkëétyag!

Lëe Jesús xñee penak nii chuuñ kseedy xaa meñ con cuent
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Loxsye ngo lëe xpéédscuel Jesús big, aan lëe xaa kwnabtiits lo Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedyoo meñ?

¹¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per xluuydy xaaaw lo meñ nii nche tublad. ¹² Por lëë Dios kuuñ kseedy meñ nii chak parñee mastre kak meñ go, per lëë meñ nii chakty, lëë Dios kuñ nii knityladzy meñ go axte kchë nii no kseedy meñ go. ¹³ Nonsyke con cuent chuñ ksedyaa meñ, porñee xña lo meñ aan chandy meñ, ni chon meñ per xyeñdy meñ. ¹⁴ Lëë meñ chuñ cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:
 Nikxe mastre kon do, per kyeñdy to, nikxe mastre kuy do, per kandy to.
¹⁵ Por lëë styoo meñ lox pkyedzy.
 Ntse tyag meñ, ni ndiib lo meñ.
 Kchë nrii ptsyool meñ parñee kchilody kan meñ, ni kon meñ ni kyeñ meñ.
 Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii parñee ktikchedy meñ styoo lon tsiin ktsilyaa xtol meñ.

¹⁶ Per dichos to, porñee xña lo do ni chon do. ¹⁷ Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly xaa buen kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaaw, ni ndaly xaa kokladzy nguëetyag nii xkëetyag to, per pkëetyagty xaaaw.

*Lëë Jesús xluuy xa nak xcuent ngor
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)*

¹⁸ Lëë Jesús chëb:
 —Lëën kniy lo do xa nak xcuent ngor.
¹⁹ Lëë meñ nii xkëetyag xtiits Dios nii xñee xa nak xkyalwnabey xaa aan xyeñdy xaaaw nak sinak pni nii byab lo nèz. Xlyëedy lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go.
²⁰ Lëë meñ nii gaa xle xkëetyag xtiits Dios nak sinak pni nii byab lady kyo. ²¹ Por sinusy xniladzy meñ go xtiits Dios, per tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëed, lëë styoo meñ go xchoso. ²² Lëë pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, per como xsyak meñ go nii mastre precisy toon pere kap meñ go lo kislyu, kchësy ngo nagon xkiñ xtiits Dios nii no leñ styoo meñ go aan xlaadyoo ksoob meñ go xtiits Dios. ²³ Lëë pni nii byab laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, ni xyeño, ni chuuñtsyeyo. No meñ go nak sinak laañee ptyop tu kyoow lmud xob, no gaa meñ nii nak sinak laañee ptyop tsongaly lmud xob, ni kalyptsii lmudo.

Kizh nii kwlañ lady xobxtily

²⁴ Lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:
 —Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii kon xobxtily lo xkwaa. ²⁵ Aan mentre lëë xaa nixyesy, lëë tu xaa nii xlëë lo xaa kukan stub clasy pni lo xkwaa xaa. ²⁶ Per tsiñee lëë xobxtily kwroob, ni lëëw pchukë to, lëë pni nii kondy xaa kok nyoo. ²⁷ Tsigo lëë mos kukëb lo xpixwan kwaa: “Xey, con nonsy xobxtily konoo, ¿pa pchoo kizh nii kwlañ lady xobxtily?” ²⁸ Lëë xpixwan kwaa chëb: “No cho tu xaa nii xlëë lon kukan kizh ko lady tu xobxtiilyaa.” Lëë mos chëb: “¿Pe syo klaats noo kizh ko?” ²⁹ Per lëë xpixwan kwaa chëb: “Tsidy to, por toontlaa tsiñee klaats to kizh ko, klaats to wi xobxtily. ³⁰ Masy kol ksaan kroobo ksaw axte kal lo kwlaap. Tsigolye kxalaas mos tsiktop klo kizh ko ni këpaa kxituu xaaw por manoj parñee tseko. Loxsye ngo lëë xaa kotsey tu xobxtiilyaa.”

*Xcient medzy martas
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)*

³¹ Lëë Jesús pso stu cuent re lo meñ, chëb xaa:
 —Nak laañee xñabey Dios sinak tu medzy martas nii xlyañ lo kwaa. ³² Lëë medzy martas nak tu medzy nii mastre wiich. Per tsiñee lëë yag ko xroob, axte mguïñ chiksaa xipchoos loo go.

*Xcient levadur
(Lc. 13:20-21)*

³³ Pso gak xaa stu cuent re, chëb xaa:
 —Nak xkyalwnabey Dios sinak levadur nii xkots tu kwnaa tson lmud riñ tsiñee xkweek me kobyi.

*Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ
(Mr. 4:33-34)*

³⁴ Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ ³⁵ parñee kak cumplir nii kwnee tu profet tsiñee chëb xaa:
 Nonsyke con cuent kuuñ ksedyaa meñ.

Lëën kluy cos nii karty kon meñ destye nii kwleek Dios kislyu.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngor

³⁶ Tsiñee lëë meñ lox bi, lëë Jesús byo leñ yu, aan lëë xpëëdscuel xaa chëb lo xaa:

—Bluuy loo noo dyon xa nak xcuent kizh nii kwlañ lady xobxtily.

³⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios nak xaa nii chan xobxtily. ³⁸ Lo kislyu nak laañee chak kon. Lëë meñ nii xsoob xtiits Dios nak sinak xobxtily. Lëë meñ nii xsoob xtiits xaatox nak sinak pni nii kondy xpixwan kwaa. ³⁹ Lëë xaatox kon stub clasy pni. Lëë kwlaap nak si kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kyë si xkyë xaa nii xkyë kwlaap tse go. ⁴⁰ Sinak nii xkyëktop meñ kizh nii pa xkiiñdy par tseko, singo ktop angly meñ nii ngab lo xaatox tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ⁴¹ Lëë xangly mguiy nii pxaal Dios tsiktop kchë meñ nii chuñ xtol xcombañer, ni meñ nii xsaandy xtol. ⁴² Lëë angly ko kchësy meñ go leñ worne nii noyek. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go. ⁴³ Loxsye ngo lëë kchësy meñ nii xsoob xtiits Dios ksaani laañee xñabey Dios sinak nii xsaani ngbidz. Deelñee chakladzy to kyeñ do, jkol jkëëtyag!

Xcuent cos non nii no lyu

⁴⁴ 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xtsyol tu cos non nii no lyu. Aan xle xaa, lëëw xkolyu xaa stub, ni lëë xaa xto kchësy nii chap xaa parñee si xaa lyu go.

Xcuent kyo non

⁴⁵ 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xkyëkyub kyo non nii lë perle. ⁴⁶ Aan tsíñee xtsyol xaa tu kyo nii nyazh non, lëë xaa chikto kchësy nii chap xaa aan lëëw xsi xaa.

Xcuent kyex

⁴⁷ 'Nikle laañee xñabey Dios nako sinak tu kyex nii xyab lo nistoo aan xtopo kchë clasy mël. ⁴⁸ Tsiñee lëë kyex lox xyaktsë, lëë ngoosy mël xkwiiw tublad chu nis, aan lëë xaa xsyob xkwe xaa mël. Leñ tskwidy xko xaa ma nii xtyaaw. Lëë ma nii xtyaawdy xsëëb xaa. ⁴⁹ Singo gak kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kwii meñ nii xsoobty xtiits Dios lady meñ nii xsoobo, ⁵⁰ aan lëë xaa ko meñ nii psooty xtiits Dios lo ki nii noyek leñ worne. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go.

Cos kub ni cos yoox

⁵¹ Lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Pe xyeñ do kchë nii xñen lo do?

—Xyeeñ noow —kwëb xaa.

⁵² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee xseedy maestre ley xa nak xkyalwnabey Dios, nak xaa sinak tu xaa nii xkwii cos kub ni cos yoox nii no leñ lidzy.

Lëë Jesús xyeñ xkyedzy

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Tsiñee lëë Jesús lox pso kchë cuent ko, lëë xaa bi siko, ⁵⁴ aan lëë xaa kwey xkyedzy xaa. Beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo aan psee meñ biñ xiwseedy xaa, xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchë cos ke ni pa pseedy xaa kuuntsyey xaa kchë kyalntson gue? ⁵⁵ ¿Pe lëdy lëë xiñ carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xñaa xaa nayak nak Mariy, ni betsy xaa nak Jacob, José, Simoñ ni Judas? ⁵⁶ ¿Ni pe lëdy kaa nayak lady no no psyañ xaa? ¿Pa pseedy xaa kchë cos nii chuuñtsyey xaa?

⁵⁷ Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. Per lëë Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa.

⁵⁸ Beeñtsyeydy xaa ndaly kyalntson leñ xkyedzy xaa, porñee bnilasty meñ xtiits xaa.

14

Xkyalkuty Juan Bautist

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Lëë Herodes nii xñabey tyub Galilea tiemp ko biñ kchë nii chuuñtsyey Jesús, ² aan lëë xaa chëb lo meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa:

—Lëë Juan Bautist ngue pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

³ Singo chëb Herodes porñee lëë xaa kwnabey kwyo Juan skib ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skib porsye Herodías, tsil betsy xaa Felip. ⁴ Porñee chëb Juan lo xaa:

—Buendy nii tsol chopoo me.

⁵ Tsigo kokladzy Herodes nyuty Juan, per ptsyeb xaa meñ kyedzy porñee kchësy meñ bniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan. ⁶ Per tsíñee lëë Herodes ptsiil iz, lëë xiñtsyaap Herodías kukyëe laañee nche sob xaa ksa

xaa meñ nii kwtsyetsy xaa, aan ptsiladzy Herodes xa byëe me. ⁷ Por ngo lëë Herodes pkon Dios lo me nii stee xaa nii kñabtyee me.

⁸ Lëë me kunabiits lo xñaa me. Tsi lëë me bikche, chëb me lo Herodes:

—Pxob kik Juan Bautist leñ tu plat aan bneetsyo lon.

⁹ Mban ptee styoo rey Herodes, per como lëëw pchool chuw xaa ni lëëw biñ gaa kchësy meñ nii nche sob siko, ¹⁰ lëë xaa kwnabey chug kik Juan leñ skiib. ¹¹ Tsiñee lëë kik Juan lox kwchug, lëëw pxob xaa tu leñ plat, aan lëëw ptee xaa lo xiñtsyaap Herodias, aan lëë me pteedyo lo xñaa me.

¹² Lëë xpëëdscuel Juan kuklis Juan aan loxsye pkeetsy xaa Juan, lëë xaa kunitiits lo Jesús.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Tsiñee lëë Jesús biño, lëë xaa kwyo tu leñ barkw, aan lëë xaa si laañee kindy meñ. Per lëë meñ byeño aan lëë meñ siniy tub lo kislyu. ¹⁴ Tsiñee lëë Jesús byety barkw, lëë xaa kon nii singootyee ndaly meñ nche, aan lëë xaa pkëstyoo kchë meñ go ni lëë xaa beeñ kyak meñ xsyaknë. ¹⁵ Tsiñee lëë tse ptsye lëë xpëëdscuel Jesús big aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Lëë tse gon ptsye, aan ni tu kyedzy nchedy nu. Psonëz meñ parñee tsikyub meñ nii kaw.

¹⁶ Lëë Jesús chëb:

—Xkiiñdy nii kyey meñ. Lëë do kol ktee nii kaw meñ.

¹⁷ Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—¿Per pe cos kyaan noo kchësy meñ gue? Xaktyee kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo.

¹⁸ Lëë Jesús chëb:

—Kol té niw nu dyon.

¹⁹ Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo kizhyë. Loxsye ngo lëë xaa kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye ptee xaa skizh lëë xaa beeñ grol kyaxtily go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa parñee kiisy xpëëdscuel xaaw lo meñ. ²⁰ Kchësy meñ byëly taw, aan tsiñee lëë wagw kwlox, ptyop tsipchop tskwidy kyaxtily byuy. ²¹ Xkaa meñ nii taw

siik kaay mily xaapkiy aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ.

Lëë Jesús xsyë lo nis (Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Loxsye ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel barkw parñee ktsiñ xaa stublad chu nistoo klo xaa mentre lëë Jesús bii no ksonëz meñ.

²³ Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa kwyëp kiy par kutiitsni xaa Dios. Lëë lyu lox pkyey aan lëë xaa bii so siko nonsy xaa. ²⁴ Lëë barkw nii no xpëëdscuel xaa tse si grolyee nistoo, aan lëë nis xchëëp barkw, porñee lëë me bislo xpi. ²⁵ Lëë wor tempran lëë Jesús ptsiñ laañee si barkw xsyë xaa lo nistoo. ²⁶ Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús kon nii lëë tu meñ xsyë lo nis, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa kwchuptsyë nladzy xaa neñdy tu pesy chan xaa.

²⁷ Per lëë Jesús kwnee chëb:

—¡Ktsyebty to. Naaw!

²⁸ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Deel lii busy nak Jesús, blaa nii sën lo nis parñee kyelyaa axte laañee sol.

²⁹ Lëë Jesús chëb:

—Të.

Lëë Pedre byety barkw aan lëë xaa bislo xsyë xaa lo nis par ktsiñ xaa laañee so Jesús.

³⁰ Per tsiñee byeñ xaa nii lëë me xchëëp xaa, lëë xaa ptsyeb. Ni tsí lëë nis bislo xpix kik xaa, lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

—¡Pteelaaa naa!

³¹ Lëë Jesús kuseñ ña xaa aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Penak nii bnlastyoo nii schilo sëél lo nis?

³² Tsiñee lëë xaa byo leñ barkw, lëë me kwlës. ³³ Aan lëë ksa xpëëdscuel xaa nii no leñ barkw psoxib lo xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nakoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë (Mr. 6:53-56)

³⁴ Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. ³⁵ Tsiñee lëë meñ kyedzy ko byumbey Jesús, lëë xaa kunitiits kchë kyedzy nii nche kex siko, aan lëë meñ kuni xaa xsyaknë lo Jesús. ³⁶ Ni lëë meñ chëb lo Jesús nii klaa xaa señ meñ xsyaknë siquier skiñ xab xaa, aan kchë meñ xsyaknë nii kwseño byak.

15

*Lëë Jesùs xtilytiitsni xaa fariseo ni
maestre ley
(Mr. 7:1-23)*

¹ Lëë bla xaa fariseo ni lëë bla maestre ley nii no Jerusalén kwey lo Jesùs, aan lëë xaa chëb:

² —¿Penak chuuñtsyeydy xpéëdscueeloo nii beeñtsyey pxusykolttoo no nii kawdy xaa deelñee tsadxty ña xaa sinak xñabey xley no?

³ Per lëë Jesùs chëb:

—Kol në dyon nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par kuuñtsyey do nii no kik to. ⁴ Porque lëë Dios gon xñee: “Psal pxoosyoo ni xñaal.” Ni lëë gaa Dios xñee nii nonguial kety kchë xaa nii ktsiibtee pxosy o ktsiibtee gaa xñaa. ⁵ Per lëë do xñee nii schilo këb tu xaa lo pxosy o lo xñaa gaa: “Chilody kuñaa to yudar, por lëen kwlookon kchësy nii chaapaa lo Dios.” ⁶ Ni lëë do xñee nii këbsye meñ tiits ko nodre nii kuñ meñ pxosy o xñaa gaa yudar. Aan singo mod lëë do xsaan nii xñabey Dios par kuuñtsyey do nii no kik to. ⁷ Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee chëb xaa:

⁸ Tsiñee xñeesy meñ sootee nli nii xsal meñ naa,

per sinidy kik meñ nii ksoob meñ xtitsaa.

⁹ Pe nandy chool meñ lay lon,

porque xluuydy meñ xtitsaa, sink nii no kik meñ xluuy meñ.

¹⁰ Loxsye ngo lëë Jesùs kwtsyetsy meñ aan lëë xaa chëb:

—Kol jkëetyag nii kñen lo do ni kol kyeño:

¹¹ Ni tu cos nii xtyaaw gon chuñdy xtol meñ, sink kchë tiits yox nii xchoo chuw meñ chuñ xtol meñ.

¹² Lëë xpéëdscuel Jesùs big aan lëë xaa chëb lo Jesùs:

—¿Pe byeñoo gaa nii blëë xaa fariseo biñ nii kwneel?

¹³ Lëë Jesùs chëb:

—Nak xaa fariseo sinak yag nii beeñ pñidy Tat Tios nii sob kpaa, lëëw klaats xaa si luw. ¹⁴ Kol ksaan xaa fariseo, por xñady lo xaa aan chakladzy xaa kluuy xaa nëz lo stu xaa nii xñadyak lo. Aan deelñee kob tu xaa nii xñady lo ña stu xaa nii xñadyak lo chop xaa tsikyab leñ tu kyeech.

¹⁵ Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesùs:

—Kwnë loo noo dyon xa nak tiits nii chëëboo lo meñ.

¹⁶ Tsigo lëë Jesùs chëb:

—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy nii kwnen?

¹⁷ ¿Nandy to nayak nii kchë nii chaw meñ, leñsyé meñ chitedyo aan xlyëëdyak lëëw xchoo? ¹⁸ Per lëë kchë tiits yox nii xchoo chuw meñ gon, leñ styoo meñ xlyáño, aan chuño xtol meñ. ¹⁹ Porque leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ kuuñtsyey cos mal, leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ kuty, leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ tsoni tsíil xcombañer, ni leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ jkëëti, ni leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ kotsyetsy. ²⁰ Kchësy cos re chuñ xtol meñ. Lëdy tol chuñ meñ tsíñee chaw meñ aan xkiibty meñ ña sinak xñabey xley pxusykolttoo meñ.

*Lëë Jesùs chuuñ kyak xiñtsyaap tu kwnaa
(Mr. 7:24-30)*

²¹ Siko pchoo Jesùs, lëë xaa si nëz Tiro ni Sidón. ²² Aan lëë tu kwnaa Canaán nii no nëz tañ go big lo Jesùs aan lëë me chëb:

—¡Xey, llii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo naa! Lëë xiñtsyaapaa xsyaknë. No tu kyalbini mal leñ styoo me.

²³ Per psaldy Jesùs me. Por ngo lëë xpéëdscuel xaa chëb lo xaa:

—Kwnabiits dyon pe cos chakladzy me, por xaktyee chuptsyé me nal me xitsy no.

²⁴ Tsigo lëë Jesùs chëb:

—Lo meñ Israelsye nii këtañ si xkyëtañ mëkwxiily pxaal Dioosaa.

²⁵ Per lëë kwnaa go big lo Jesùs aan lëë me psoxib chëb me:

—¡Xey, pkëstyoo naa!

²⁶ Lëë Jesùs chëb lo me:

—Buendyo nii klan kyaxtily lo mëed par kteedy noo lo mëkw.

²⁷ Tsigo lëë me chëb:

—Tiitsli, xey, xñeel, per xtop mëkw axte kchë plë nii xlaal xpixwan ma leñ mez.

²⁸ Tsigo lëë Jesùs chëb lo me:

—Lëë xiñtsyaapoo kyak, por bnildzyoo nii syak me.

Aan wor go kazh lëë xiñtsyaap me byak.

Lëë Jesùs chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë

²⁹ Tsiñee lëë Jesùs bi siko lëë xaa ptsiñ chu nistoo Galilea aan lëë xaa kusob tu kik

kiy. ³⁰ Ndaly meñ kwey laañee sob xaa. Kuni meñ xaa nii xsyedy ni xaa nii xñady lo, ni kuni meñ xaa nii mank niy, ni kuni meñ ngop, ni kuni meñ kchëlo xaa xsyaknë lo Jesús aan lëe Jesús beeñ kyak kchë xaa xsyaknë go. ³¹ Psee meñ kon meñ nii lëe ngop xñee, ni lëe xaa nii xñady lo chan, ni lëe xaa nii chilody së xsyë. Aan kchësy meñ ptee skizh lo xDios meñ Israel.

Lëe Jesús xyaan tap mily meñ (Mr. 8:1-10)

³² Lëe Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëe xaa chëb:

—Xkëstyoon kchë meñ gue, por natse chaktson kpidz nii nche meñ lon aan kindy pe kaw meñ. Aan deelñee ksonëzaa meñ singosy, ntseeb jkyey meñ nëz.

³³ Lëe xpëëdscuel Jesús chëb:

—Per ¿pa kyoxii no nii kaw kchë meñ gue, con ni tu cho nody nu par ksyuuyo?

³⁴ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

Aan lëe xaa chëb:

—Kadzyo, ni tubtsoon mël wiñ.

³⁵ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu.

³⁶ Aan lëe xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go ni mël go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa, aan lëe xpëëdscuel xaa kwtiisyo lo meñ. ³⁷ Kchësy meñ byëly taw aan tsiñee lëe wagw kwlox ptyop kadzy tskwidy kyaxtily byuy. ³⁸ Siik tap mily xaapkiy taw aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ. ³⁹ Loxsye psonëz Jesús meñ, lëe xaa byëp barkw aan lëe xaa si nëz Mag-adán.

16

Lëe meñ fariseo ni meñ saduceo chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu kyalntson (Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Kwey xaa fariseo ni xaa saduceo lo Jesús nladzy xaa nguëeti xaa Jesús. Por ngo lëe xaa chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson nii karty kuuñtsyeyoo dyon tsiin kniladzy noo nii Dios nakni lii.

² Per lëe Jesús chëb:

—Tsiñee xtsye tse name xñee do: “Kyabty kyo kxe, por nixñë leñ kpaa.” ³ Lëe tsi xyaani lyu xñee do: “Lëe kyo kyab natse,

por tir nixñë leñ kpaa ni no xkey.” Deelñee nan do xa chak leñ kpaa worñee kyabty kyo o worñee gaa kyabo, penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp. ⁴ Lëe meñ mal re chakladzy kan tu kyalntson aan xsoobty meñ re xtiits Dios, per kandy meñ re ni stu kyalntson. No nii ksaladzy meñ nii ptsyool Jonás.

Loxsye ngo nche gak meñ, lëe Jesús bi.

Xlevadur meñ fariseo (Mr. 8:14-21)

⁵ Tsiñee lëe xpëëdscuel xaa si stublad chunistoo, bnityladzy xaa nyoy xaa kyaxtily.

⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kono gaa. Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo.

⁷ Tsigo lëe xpëëdscuel xaa bislo xñee:

—Neñdy porñee nooydy no kyaxtily, ngo nii kwnee xaa singo.

⁸ Per lëe Jesús byeñ pe cos ncheyutiits xaa aan lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily ni penak nii xnilasty to nii naa kyan lëe do? ⁹ ¿Pe byeñdy to nawen ni pe xsalasty to worñee kwtiisya kaay kyaxtily lo kaay mily meñ, aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? ¹⁰ ¿Ni pe xsalasty to worñee kwtiisya kadzy kyaxtily lo tap mily meñ aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? ¹¹ ¿Penak nii byeñdy to nii lëdy kyaxtily nii xtyaaw psetyaa lo do worñee niyaa: “Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo”?

¹² Tsigore lëe xpëëdscuel xaa byeñ nii lëdy levadur nii xkyë kyaxtily pseety xaa tsiñee chëb xaa: “Kol kap cuent lo levadur gon”, sink lo kchë nii xluuy xaa fariseo ni xaa saduceo no nii kap xaa cuent.

Lëe Pedre xñee nii lëe Jesús nak Crist

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea de Filipo, lëe xaa kwnabtiits lo xpëëdscuel xaa, chëb xaa:

—¿Pe nan do dyon cho xñee meñ nii naka?

¹⁴ Tsigo lëe xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist. No gaa meñ xñee nii lii nak Elías. Ni no

stubla meñ nii xñee nii lii nak Jeremías o stu profet.

15 Tsigo lëë xaa chëb:

—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?

16 Lëë Simoñ, xaa nii xñee gak xaa Pedre chëb:

—Lii nak Crist, ni lii nak xiñ Tat Tios.

17 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Simoñ, lii nii nakoo xiñ Jonás, di-choosoo por lëdy chol meñ lo kislyu re nëw lool, sink Tat Tios nii sob kpaa nëw. **18** Per Pedre xñen lool por lii ladzy kchë meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xlyadzy kyo yu aan ni kyalkuty kuñdy gan lo meñ go. **19** Lëën knetsy kyalwnabey lool parñee kchësy meñ nii kuñoo perdón ktsily Dios xtol, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdyoo perdón.

20 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel nii ni tu cho lo këbty xaa nii lëë Jesús nak Crist.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Destye tse go lëë Jesús bislo xñee lo xpëëdscuel nii lëë xaa tsi Jerusalén, aan lëë xaa kol nii xñabey ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley ksaksi xaa. Chëb xaa nii lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. **22** Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa kwëntseeb lo Jesús, chëb xaa:

—¡Nëdy Dios nii ktsyooloo ngo!

23 Per lëë Jesús byoogw aan lëë xaa chëb lo Pedre:

—¡Bichee nu, xaatox! Toontlaa kuñoo xtolaa. Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

24 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Deelñee chakladzy to kak to xpëëdscuela, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do ni no nii tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. **25** Por lëë kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ, lo kyalkuty kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa.

26 ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëetyak lëë meñ kety? ¿O palal gaa kizh meñ parñee kejty meñ? **27** Porque lëë mguiy nii pxaal Dios kiid con xkyalwnabey Dios ksa angly aan lëë xaa kizh meñ según nii beeñtsyey meñ. **28** Nli xñen nii no meñ nii

nche nu kejty axte nii kan meñ kiid kñabey mguiy ni pxaal Dios.

17

Lëë Jesús chutiitsni Moisés ni Elías

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Tse nii kwloxo xoop kpidz, lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy kлаа, aan xaktyee Pedre, ni Jacob, ni betsy Jacob nii lë Juan kuni xaa. **2** Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyëëlo. Bibely lo Jesús sinak xpibely lo ng-bidz ni byak nguitsy xab xaa sinak nguitsy bini. **3** Ni lëë xaa kon nii lëë Moisés ni lëë profet Elías ncheyutiits ksa Jesús. **4** Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—¡Xaatee mbëë nche no nu! Pe chakladzyoo nii ksan tson yu yagxiidy, tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par profet Elías.

5 Lëë Pedre bii nonee, tsíñee lëë tu xkey nii xpibely ptyaaggw laañee nche xaa aan lëë xaa kwnity lo xkey go ni lëë xaa biñ nii lo xkey go pchootsiy tu xaa nii chëb:

—Lëë xiñaa nríi. Naa kwle xaa ni xkéstyon xaa. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

6 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús biñ ngo, lëë xaa byab ndooslo lo lyu porñee ptsyeb xaa.

7 Per lëë Jesús big kwtap xitsy xaa chëb:

—Kol tsische. Ktsyebty to.

8 Aan tsíñee lëë xaa blis lo xaa, ni tu cho kontre xaa, xaktyee Jesús so siko.

9 Tsi lëë xaa sikseeb chek kiy go, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Ni tu cho lo kutiisty to nii kon do. Kol kwës axte tse nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.

10 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús kwnabtiits:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo profet Elías kiid?

11 Lëë Jesús chëb:

—Nli nii klo Elías kiid kweekli kchë cos.

12 Per lëë Elías biidle, aan byumbeydy meñ xaa, sink lëë meñ psaksi xaa sinak nii ksaksi meñ mguiy nii pxaal Dios.

13 Tsigore lëë xpëëdscuel Jesús byeñ nii lëë Juan Bautist biid xlugar profet Elías.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee nche meñ, lëë tu xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

15 —Pkëstyoo xiñganaa, por chetyë xaa aan tir xsaksi kyalkits re xaa. No wor

xchono xaa lo ki o lo nis kaa. ¹⁶ Lëë xaa byelynin lo xpëëdscueeloo, per pchilody xpëëdscueeloo nyuñ kyak xaa.

¹⁷ Lëë Jesús chëb:

—¡Natsypee nguiedy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëën ksaldzy lëë do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa lo do? Kol tëni xaa wiñ go nu dyon.

¹⁸ Lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go aan lëëw kwlii xaa leñ styoo xaa wiñ go aan wor go kazu lëë xaa byak.

¹⁹ Loxsye byaan Jesús nonsy, lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—¿Penak nii pchilody noo ngwii noo kyalbini mal go?

²⁰⁻²¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Porñee bnilasty to nii lëë Dios kuuñ kyak xaa wiñ go. Nli xñen nii nikxe palalsye xniladzy to Dios schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu, kusob stu lugar”, aan lëë kiy kpichee. Por kchë nii no styoo meñ nii xniladzy Dios chak cumplir.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Néz Galilea kënsé Jesús tsiñee lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ.

²³ Aan lëë meñ kuty xaa, per tse nii loxotson kpidz, lëë xaa kpañ. Mban ptee styoo xpëëdscuel xaa biñ nii chëb xaa.

Xaa nii xtop tumi

²⁴ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ leñ kyedzy Capernaum ksa xpëëdscuel, lëë xaa nii xtop tumi nii xkiñ leñ yu nii lë lidzy Dios kuntuu tsaa:

—¿Pe xsoob xmaestroo tumi nii xtop noo?

²⁵ —Xsoob xaaw —chëb Pedre.

Tsiñee lëë Pedre byo leñ yu, klo Jesús kwnee chëb:

—¿Pe néél dyon, Simoñ? ¿Cho lo xtop rey tumi: pe lo xaa xkyedzy xaaw, ote lo xaa sito yak?

²⁶ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lo xaa sito.

Chëb kaa Jesús:

—Nody tsigo busy nii ksoob xaa xkyedzy tumi. ²⁷ Per parñee kody no falt lo meñ, kwey chu nistoo aan kwlii tu mël. Leñ chuw ma no tumi. Skaa tumi go tsitixoo nii nsëbaa ni nii nsëéboo lo xaa nii xtop tumi.

18

¿Cho mastre non?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Misme tse go lëë xpëëdscuel Jesús big aan lëë xaa kwnabtiits:

—¿Cho mastre non laañee xñabey Dios?

² Lëë Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lëë xaa pso xaa groltyee. ³ Loxsye ngo lëë xaa chëb:

—Nli xñen nii deelñee ktsëëdy to xmod to ni kak ndolasty to sinak ndoladzy tu xaa wiñ, chilody sëëb to laañee xñabey Dios.

⁴ Kchë xaa nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non laañee xñabey Dios no nii kak ndoladzy xaa sinak ndoladzy tu xaa wiñ.

⁵ Ni kchësy kaa meñ nii kantsi tu xaa wiñ porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go.

Meñ nii chuñ xtol xcombañer

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ ’Kchësy xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño nonguial kxituu meñ tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. ⁷ ¡Brob meñ nii nche lo kislyu, por tir xtee tiits nii kuñ meñ tol! Ni tugak kaa kteedyo tiits, per ¡brobsye xaa nii kuñ xtol meñ!

⁸ ’Por ngo, deelñee ñal o niy gaal chuñ xtoloo, pchugo aan psëëbo. Mbëëre ktsiiñoo lo Dios con tugak niyoo ni tugak ñal, lëjty nii chop ñal ni chop niyoo sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern. ⁹ Deelñee mëloo gaal na chuñ xtoloo, kuliiw aan psëëbo. Mbëëre ktsiiñoo lo Dios con tugak mëlool, lëjty nii chop mëlool sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern.

Mëkwxily nii kwnity

(Lc. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ ’Ksyablyudy to meñ ni xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño, por tugak nche angly nii nakni meñ go lo Tat Tios nii sob kpaa.

¹² ’Deelñee nyap to tu kyoow mëkwxily aan nguëtañ do tu ma, ¿pe nsaandy to stap-kalyptsiipkee xcombañer ma nayak aan lëë do nyikyub ma? ¹³ Aan deelñee ntsil do ma, nli xñen nii mastre nleni do ma nii kwnity que kchë ma nii kwnijty. ¹⁴ Singo gak Tat Tios nii sob kpaa chaklasty xaa nii kyëtañ meñ nii xniladzy xtitsaa.

**Meñ nii xko falt lo xcombañer
(Lc. 17:3)**

15 'Deelñee ko tu xcombañeeroo falt lool, kuneet lo xaa aan kudzy xtol xaa. Deelñee son xaa xtiitsoo lëël beeñle gan nii ktiilydre to. **16** Deelñee ksaldy xaa lii, kuneet lo xaa stub, per tsidyoo nonsyoo, sink kuni tu meñ o chop kaa meñ parñee kñee meñ lo xaa. **17** Deelñee psaldyak xaa meñ nii kunil, kudzyo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan deelñee ksaldyak xaa meñ go, psaan xaa, por nak xaa sinak meñ sit nii xnilasty xtiits Dios, ni nak xaa sinak tu xaa yox nii xtop tumi kyedzy par kyeyo Roma.

18 'Nli xñen nii lëël Dios ktsily xtol kchë meñ nii kuñ do perdón, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdy to perdón.

19 'Ni deelñee gaa nche do chop to tub lugar aan kñab to tugak cos lo Tat Tios, lëëw kneetsy xaa. **20** Porque laañee nche choptson meñ nii xniladzy xtitsaa, lëën so siko.

21 Loxsye ngo lëël Pedre chëb lo Jesús:

—¿Blak vuelt no nii kuñaa perdón xcombañeraa deelñee ko xaa falt lon? ¿Pe axte kadzy vuelto?

22 Tsigo lëël Jesús chëb:

—Kniydyaa nii no nii kuñoo xcombañeeroo perdón kadzy vuelt, por no nii kuñoo perdón kchë falt nii ko xaa lool.

Xcient xaa nii kwnëdy nyuñ perdón xcombañer

23 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii kokladzy ndop kchë tumi nii nsëëb mos lo xaa. **24** Lëë xaa bislo xkwetsy xaa mos nii nsëëb lo xaa aan lëë tu mos nii singootyee nroob tumi nsëëb lo xaa. **25** Como nseñdy mos ko tumi par kizh xaa tiñ go, lëë rey kwnabey nii to xaa ksa xiñ xaa ni tsil xaa ni kchësy nii chap xaa, parñee kazh tiñ go. **26** Lëë mos ko psoxib lo rey aan lëë xaa chëb: "Kop paciensy, skizhaha kchë nii nsëëbaa lool." **27** Lëë rey pkëstyoo xaa nii nsëëb ko aan lëë rey blaa xaa. Kwtiixty xaa xtiñ xaa. **28** Per tsiñee lëë mos ko pchoo, lëë xaa ptsyool tu xcombañer xaa nii nsëëb toon palalsye tumi lo xaa. Lëë xaa kwseñ yañ xcombañer xaa aan lëë xaa bislo xiyañ xaa xaa, xñee xaa: "¿Pe skizhoo nii nsëëboon busy ote kizhtylo yak?" **29** Tsigo lëë

xcombañer xaa psoxib lo xaa chëb: "Kop paciensy, skizhaha kchë nii nsëëbaa lool."

30 Per kwnëdy xaa, sink lëë xaa kulo xcombañer xaa skiib axte nii nguizh xcombañer xaa xtiñ. **31** Tsiñee lëë stubla xmos rey kon nii beeñtsyey xaa go, pteenë xaa aan lëë xaa kukëbo lo rey. **32** Lëë rey kwnabey koktsyetsy mos ko aan lëë rey chëb lo xaa: "¡Natsypee maaloo! Beñaa lii perdón ni beeñ jkizhtyaa lii porñee psoxiboo lon. **33** Singo gak no nii nyuñoo perdón xcombañeeroo sinak nii beñaa lii perdón." **34** Aan lo nii singootyee blëë rey, lëë xaa kwnabey nii te mos ko castigw axte nii kizh xaa kchë nii nsëëb xaa.

35 'Singo gak nagon ksaksi Tat Tios nii sob kpaa lëë do, deelñee kuñdy to perdón xcombañer do —chëb Jesú.

19

**Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëbtsiil
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)**

1 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa bi Galilea, aan lëë xaa si nëz Judea. Nëz tañ go xtye kiigwpee Jordán. **2** Ndaly meñ kunal aan ndaly meñ xsyaknë beeñ kyak xaa siko.

3 Lëë bla xaa fariseo big lo Jesús aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa chëb:

—¿Pe schilo dyon klaa mguiy tsil por cualquier falt nii ko me?

4 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii worñee lëë Dios psaa kislyu, tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios? **5** Por ngo chëb Dios: "No nii klaa mguiy pxosy ni xña parñee kpañ xaa chop tsil xaa, aan singo mod lëë xaa kyak sinak tugak meñ chop tsil xaa." **6** Deelñee tugak meñ tsigo busy nak xaa nii xtsilñaa chop tsil xaa, nody nii klaa xaa me, por lëë Dios pteedy me lo xaa.

7 Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—¿Penak tsigo nii kwnabey Moisés nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa, deelñee klaa xaa me?

8 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Porñee koklasty meñ nsoob xtiits Dios, ngo nii lëë Moisés ptee tiits nii klaa tsil meñ, per lëë mastre klo psëëbtsildy meñ.

9 Ni nli gaa xñen nii deelñee klaa tu mguiy

tsiil, aan pkaady me lo xaa chop me stu mguiy, aan ktsiilñña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa.

¹⁰ Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús chëb:

—Deelñee singo xtsyool xaa nii xtsiilñña, masy ktsiilñady meñ.

¹¹ Lëë Jesús chëb:

—Lëdy kchë mguiy xsyak nii masy buen tsiilñady xaa, xaktyee blasy xaa xsyak nii bueno. ¹² No xaapkiy nii destye nii koly xaa, chilody kap xaa mëed. No gaa xaapkiy nii chilody kap xaa mëed porñee lëë meñ pchug xaa parñee kapty xaa mëed. Ni no xaapkiy nii schilo ktsiilñña ni kap xaa mëed, per xtsiilñady xaa porñee chakladzy xaa kuñ xaa xtsiilñña Dios. Deel no cho chaklasty ktsiilñña, schilo ktsiilñady xaa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ ni kñab xaa lo Dios por kchë xaa wiñ go, per lëë xpëëdscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. ¹⁴ Per lëë Jesús chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon, jkady tow. Por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañnee xñabey Dios.

¹⁵ Lëë Jesús pxob ña kik kchë xaa wiñ go, aan lëë xaa bi siko.

Lëë Jesús chutiitsni tu xaa rikw

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Lëë Jesús nol nëz nii kpi xaa tsinnee lëë tu xaa kwey lo Jesús chëb:

—Maestre, kwnë kchë cos buen nii no kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody.

¹⁷ Lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñabtiitsoo pe cos buen? Tugak xaa nii chuuñtsyey cos buen no. Per deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, beeñtsyey nii xñabey xley Moisés.

¹⁸ Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho xley Moisés no nii kuuñtsyeyaa?

Lëë Jesús chëb:

—Kujtyoo, kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiloo, kwandyoo, ni jkots tiitskizhtyoo meñ, ¹⁹ psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal, ni pkëstyoo xcombañeeroo sinak xkëstyool lii.

²⁰ Lëë xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa. Kwnë dyon pe cos chak falt kuuñtsyeyaa.

²¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, byey aan pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsin kchilo sëëboo laañee xñabey Dios. Loxsye ktol kchë nii chapoo, ténal naa.

²² Tsinnee lëë xaa go biñ nii chëb Jesús, mban ptee styoo xaa porñee tir rikw xaa, aan lëë xaa sey.

²³ Tsigo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Nli xñen nii neñ sëëb tu rikw laañee xñabey Dios. ²⁴ Masy sinusy te tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

²⁵ Tsinnee biñ xpëëdscuel xaa ngo, ntseeb psee xaa aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?

²⁶ Lëë Jesús buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

²⁷ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëë noo psaan kchësy nii chaap noo aan lëë noo syoop naal lii. Kwnë dyon pe cos jkaa noo.

²⁸ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii tsinnee lëë Dios kuuñ jkub kchë cos nii no lo kislyu, lëë xaa kxaal naa kakaa rey, aan lëën kso lëë do kñabey do ksa tsipchop tiiy nii no Israel. ²⁹ Kchë meñ nii xsaan lidzy, ni xsaan betsy ni psyañ ni xñaa ni pxosy ni xiñ, ni xsaan xilyu parñee kiidnal naa, siik tu kyoow nii psaan meñ go jkaa meñ go ni lëë meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody. ³⁰ Per ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu, parñee ktaan xaa nii mban nina.

20

Xcuent xaa nii xkyë tsiiñ

¹ Nak laañnee xñabey Dios sinak tu xaa nii silyga sikuub mos parñee kyë mos tsiiñ lo xkwaa xaa nii no nonsyke yag uv. ² Loxsye byaan xaa tiits nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizh xaa mos, lëë xaa pxaal mos lo xkwaa xaa. ³ Tsi kol las nueve lëë xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëë xaa kon nii lëë stubla xaa nii xkyë tsiiñ nche nlety. ⁴ Aan lëë xaa chëb: “Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xkwaa, na

kizhaa lëë do.” Lëë xaa go si. ⁵ Tsi kol xwe ngebidz lëë xaa kwey stub, singo gak tsi lëë las tres kok. ⁶ Lëë las cinco merle kak tsiñee lëë xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëë xaa kon nii lëë stubla xaa nii xkyë tsiiñ nche nlety. Lëë xaa chëb lo xaa go: “¿Penak nii kwëdy to tsiiñ natse?” ⁷ Tsigo lëë xaa go chëb: “Porñee ni tu cho pcheedy lëë noo.” Lëë xaa chëb: “Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xkwaan.” ⁸ Tsiñee lëë tse ptsye, lëë xpixwan kwaa chëb lo xaa nii xñabey lo mos: “Kwtsyetsy xaa nii kwë tsiiñ, aan kwtiix klo xaa nii kwsëeb lultime. Axté lultime kizhoo xaa nii kwsëeb silyga.” ⁹ Klo xaa nii kwsëeb las cinco kozh aan lal nii xkaa meñ nii xkyë tsiiñ nder tse kwaa xaa. ¹⁰ Tsiñee lëë kchësy xaa nii kwsëeb lo tsiiñ silyga kozh nladzy xaa tu masy tu kpidz nguijh xpixwan kwaa xaa, per lalak nii xkaa meñ nii xkyë tsiiñ tu kpidz kwaa xaa. ¹¹ Tsiñee lëë kchësy xaa go lox kwynaasy tumi go, lëë xaa kwneené xpixwan kwaa, ¹² chëb xaa lo xpixwan kwaa: “Lalak nii kwtiizhoo xaa nii kwë tsiiñ tugak wor name kwtiizhoo lëë noo, aan tyub tse pkyëe noo tsiiñ lo naay.” ¹³ Tsigo lëë xpixwan kwaa chëb lo tu xaa nii kwsëeb lo tsiiñ silyga: “Beetsy, xsaksidya lii gon. ¿Pe lëdy nayak kazh bñee no nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizhaa lii? ¹⁴ Pseñ xtumil aan byey, por styoon kwlañ nii kizhaa xaa nii kwsëeb lultime lalak nii kwtizhaa lii ¹⁵ aan kindy cho pe kñë lon. Por schilo kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon con tu tumin. ¿Ote xlëél yak porñee bueenaa?”

¹⁶ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—No meñ nii nyats chak nina, per sitsiñ tse nii lëë meñ go kyablyu parñee ktaan kchë meñ nii mban nina.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Lëë Jesús si Jerusalén, aan nëz no xaa tsiñee lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëédscuel xaa, aan lëë xaa chëb:

¹⁸ —Chan do gon, lëë no syo Jerusalén. Siko lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley kñaasy naa, aan lëë xaa kñab ketyaa, ¹⁹ ni lëë xaa jko naa ña meñ sit parñee kidyni xaa naa, ni kiñ xaa naa ni lëë

xaa jkëë naa lo crusy parñee ketyaa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

Nii kwnab tsiił Zebedeo (Mr. 10:35-45)

²⁰ Lëë tsil Zebedeo kunab tu favor lo Jesús ksa xiñ me, aan lëë me psoxib lo Jesús.

²¹ Tsigo lëë Jesús chëb lo me:

—¿Pe cos chakladzyoo?

Lëë me chëb:

—Chakladzyaa nii tsiñee lëél sob kñabeyoo sob tuga xiñaa tyuxlad kwil, tu me nëzli stu me nëzpeg.

²² Lëë Jesús chëb:

—Nandy to pe cos xñab to. ¿Pe nyakxe na xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa?

Tsigo lëë xiñ me chëb:

—Xekw noo.

²³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa. Per lëdy naa kwe xaa nii sob kwin nëzli o nëzpeg kaa. Lëë Tat Tios xyal kwe meñ nii sob siko.

²⁴ Tsiñee lëë stsii xpëédscuel Jesús biñ ngo, lëë xaa blëë lo chop xiñ kwnaa go.

²⁵ Per lëë Jesús kwtsyetsy ksa xpëédscuel aan lëë xaa chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu. Chuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa, ni xsoob meñ xtiits xaa.

²⁶ Nody nii kuuñtsyey do singo, sink kchë xaa nii kakladzy kñabey lo do no nii ksoob xaa xtiits to. ²⁷ Singo gak kchë xaa nii kakladzy kak klaa lo do no nii kyë xaa tsiiñ lo do sinak nii xkyë moso. ²⁸ Singo gak naa syeldyaa parñee kantsi meñaa, sink parñee kantsin meñ, ni ketyaa parñee telaa meñ lo tol syelyaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop xaa nii xñady lo (Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Tsiñee lëë Jesús bi Jericó, ndaly meñ sinal xitsy xaa. ³⁰ Aan lëë chop xaa nii xñady lo nii nche sob chu nëz biñ nii lëë Jesús sitedy siko, aan nguedzy kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:

—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo lëë noo!

³¹ Kwëntseeb meñ lo chop xaa nii xñady lo parñee nyogw chuw xaa, per mastre nguedzy kwnee xaa:

—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo lëë noo!

³² Lëë Jesús kwsø tse, aan lëë xaa kwt-syetsy chop xaa nii xñady lo aan lëë xaa chëb:

—¿Pe cos chakladzy to?

³³ Tsigo lëë chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xey, chakladzy noo nii kñña loo noo.

³⁴ Lëë Jesús pkëstyoo chop xaa nii xñady lo aan lëë Jesús kwseñ lo chop xaa go, aan nli gaa wor go kazu lëë lo xaa byak aan lëë xaa sinal Jesús.

21

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Lëë Jesús mer ktsiñ Jerusalén tsínee lëë xaa pxaal chop xpéëdscuel xaa kyedzy nii lë Bettagé nii nche chek kiy nii lë Olivos.

² Chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsínee ktsiñ do, lëë do kan nii lëë tu burr kusy këtuu chop xiñ. Kol klaa ma aan kol tèni ma lon. ³ Deelñee cho kñabtiits lo do penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa xkiiñ ma ni kol këb na kiid kni gak xaa ma.

⁴ Singo beeñtsyey Jesús par kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsínee chëb xaa:

⁵ Kol këb lo meñ Jerusalén:

“Buy gaanoo ndoladzy xreeyoo,
lëë xaa sëëd soobsyey xaa lady tu burr wiñ.”

⁶ Lëë xpéëdscuel Jesús kwey mandad nii pxaal Jesús xaa. ⁷ Kuxi xaa burr kusy chop xiñ ma aan loxsye pxoob xaa xab xaa lady ma, lëë Jesús kwsob. ⁸ Aan ndaly meñ ptañ xab lo nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño laañee tedy Jesús. ⁹ Aan lëë meñ nii nal xitsy xaa ni nech lo xaa bislo kwchuptsyé xñee:

—¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëëd lo xtiyy rey David kak xrey no! ¡Lëë Dios nakni xaa! ¡Kol ktee skizh lo Dios!

¹⁰ Tsiñee lëë Jesús kwsëëb leñ kyedzy Jerusalén, kchësy meñ xñabtiits lo xcom-bañer:

—¿Cho nak xaa gue?

¹¹ Aan lëë meñ nii si ksa Jesús xñee:

—Lëë xaa gue nak Jesús. Profet xaa, Nazaret nak xkyedzy xaa. Galilea ngabo.

Lëë Jesús xsyëëb leñ lidzy Dios
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa kwlii kchësy meñ nii nche kto ni nche si. Ptische xaa xmezh xaa nii xtsëë tumi lo meñ ni ptsily xaa laañee xsyob xaa nii xto palom. ¹³ Aan lëë xaa chëb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lidzy Dios kak tu laañee kiidnee meñ lo Dios. Per lëë do byuño lidzy ngbaan.

¹⁴ Aan lëë xaa beeñ kyak meñ nii xñady lo ni meñ nii chilody së nii big lo xaa leñ lidzy Dios. ¹⁵ Per tsínee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley kon kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús, ni lëë xaa biñ nii lëë kchë xaa wiñ nii no leñ lidzy Dios bislo chuptsyé xñee: “¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëëd lo xtiyy David!”, lëë xaa blëë

¹⁶ aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—¿Pe chonoo nii xñee xaa wiñ gue?

—Chonno—chëb Jesús—¿ni pe karty kaa nayak klab to leñ kitsy laañee xñee nii lëë Dios kwle mëëd nii bii chadzy par kool mëëd lay lo Dios?

¹⁷ Loxsye ngo nche gak meñ, lëë Jesús si Betania. Siko ptseñ xaa.

Lëë Jesús xtsiibtee yag yegw
(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Lëë byaani lyu lëë Jesús si Jerusalén stub, aan lëë xaa kwlaañ. ¹⁹ Aan lëë xaa kwey xan tu yag yegw nii sob kex chu nëz, per këdy nex loo go. Xaktyee xikwo singootyee xña. Tsigo lëë xaa chëb lo yag yegw:

—¡Kpikchedre kyë nex lool!

Aan wor go kazu lëë yag yegw ko pidzy.

²⁰ Tsiñee lëë xpéëdscuel xaa kono, kchësy xaa psee, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Xa nak nii blyëëdy pidzy yag yegw?

²¹ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kniladzy to nii schilo kuuñtsyey do tu cos ni jkandy kik to, lëjty xaktyee yag yegw kchilo jkwiitsy to, sink schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan lëë kiy tsikyab.

²² Ni lëë Dios knee kchë nii kñab to deelñee kniladzy to.

Lëë Jesús chutiitsni xaa nii xñabey lo pxosy

(*Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8*)

²³ Lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa noyuuñ kseedy meñ tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni bla xaa kol nii xñabey kukëb lo xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

²⁴ Lëë Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na tsigo sniyaa cho xnee tiitspey lon par kuuñtsyeyaa kchë cos re.

²⁵ Kol në dyon cho pxaal Juan biid kchobnis xaa. ¿Pe Dioso ote cholsye meño yak?

Tsigo lëë xaa bislo xtilyiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?” ²⁶ Aan chilodyak tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal Juan, por xtsyeb no meñ. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.

²⁷ Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho bnee tiitspey lon.

²⁸ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xiñgan xaa aan lëë xaa chëb lo tu xaa: “Xiñ, kwey tsiññ lo xkwaan natse.” ²⁹ Lëë xiñ xaa kwëb chëb: “¡Chaklastyaa kan!” Per kok xtsedyako lëë styoo xaa bikche aan lëë xaa kwey.

³⁰ Tsigo lëë xaa go kunee lo stu xiñ aan lëë xiñ xaa chëb: “Na kan.” Aan kweydy xaa. ³¹ Kol në na dyon cho xaa go beeñtsyey nii chakladzy pxosy xaa.

Lëë xaa chëb:

—Xiñ xaa nii kwey tsiññ lo xkwaan xaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii klo xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni klo kwnaa nii chap ndaly mguiy sëëb laañee xñabey Dios lo do. ³² Por lëë Juan Bautist biid kluuyle xa kpañ meñ, aan bnilasty to xtiits xaa sinak nii bniladzy xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni sinak bniladzy kwnaa nii chap ndaly mguiy. Per lëë do, nikxe kon do nii lëë xaa go ptsëë xmod, bnilasty to xtiits Juan.

*Xcuent xaa nii beeñ pni yag uv
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)*

³³ 'Kol kon stu cuent re. Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv lo xkwaa ni psuugw kwrally xaaw ni psaa xaa tu laañee kxii uv ni psaa xaa tu laañee sob meñ nii kyënapo.

'Loxsye ngo lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuuñ tsiñño, aan lëë xaa si viaj. ³⁴ Aan tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal xmos xaa siknab nii xyal xaa. ³⁵ Per lëë xaa nii beeñ tsiiñ ptee cheñ xmos xaa, ni no xmos xaa beety xaa go, no gaa xmos xaa pkaa lo kyo. ³⁶ Tsigo lëë xpixwan uv pxaal stubtsoon mos. Per singo gak beeñtsyey xaa nii beeñ tsiiñ.

³⁷ 'Lultime lëë xpixwan uv pxaal xiñgan nladzy xaa: “Stsyeb xaa go xiñganaa.”

³⁸ Per tsiñee kon xaa go nii lëë xiñgan xpixwan uv ptsiñ, lëë xaa chëb lo xcombañer xaa: “Lëë xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kyaani now.” ³⁹ Lëë xaa kwnaasy xiñgan xpixwan uv aan lëë xaa kukyeety xaa tublad chu kwaas.

⁴⁰ '¿Pe në do dyon pe cos kuñ xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaa xaa?

⁴¹ Tsigo lëë meñ kwëb chëb:

—Jkëstyoodys xaa xaa yox ko, lëë xaa kuty xaa, aan lëë xaa kutiñ xkwaa xaa lo xaa nii kxaal nii ktyop lo xkwaa xaa tsiñee kal xtiemp kwlaap.

⁴² Lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii lëë kyo nii kwxaak xaa nii xsaa yu xkiiñdy?

Byak tu kyo nii mastre xkiiñ.

Lëë Dios byuñ kyo go kyo nii xkiiñ, aan xsee no xtyon now.

⁴³ Por ngo lëë Dios ksaan lëë do aan lëë xaa tsikyub meñ nii ksoob xtiits xaa.

⁴⁴ Deel kyab meñ lady kyo nii psetyaa lo do, lëë meñ kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoodys pa kuty meñ.

⁴⁵ Tsiñee lëë Jesús lox pso cuent ko, lëë bla xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa fariseo byeñ nii contre lëë xaa kwnee Jesús.

⁴⁶ Kokladzy xaa nyaasy xaa Jesús wor go kazh, per ptsyeb xaa meñ, porñee kchë meñ bniladzy nii xtiits Dios xluuy Jesús.

22

Xcuent tu kyalwtsiilña

¹ Lëë Jesús bislo xso cuent stub, xñee xaa:

² —Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii beeñ tu lni worñee ptsiilña xiñgan xaa.

³ Aan lëë xaa pxaal xmos xaa sitsyetsy meñ nii tsi lo lni, per kwnëdy meñ go nyi. ⁴ Lëë rey go pxaal xmos stub, chëb xaa: “Kol këb lo meñ nii lëën tse beeñlo xixkwanaa, ni kol këb nii lëën tse lox bety xyosyaa nii xro. Kol këb lo meñ kiid meñ lo lni.” ⁵ Per psaldy meñ nii koktsyetsy xmos rey. No meñ nii koktsyetsy si tañ, no gaa meñ go si lo xtsiin, ⁶ ni no meñ nii ptee xcheñ xmos rey, axte nii beety xaa xaa. ⁷ Por ngo nii blëë rey, aan lëë xaa pxaal xsoldad xaa kukyeety kchë meñ nii psaksi xmos xaa ni psaay soldad xkyedzy meñ go. ⁸ Loxsye ngo lëë rey chëb lo xmos: “Lëë nii ktyaaw lo lni nagon lox koklo, per kwnëdy meñ nii koktsyetsy nyiid. ⁹ Na kol tsi nëz aan kol këb kchë lo meñ nii ktsyool do nii kiid meñ lo xkyalwtsiilña xiñaa.” ¹⁰ Lëë xmos rey pchoo kwey nëz, aan lëë xaa ptop meñ. Nikxe meñ bueno, nikxe gaa malo, kchëlo meñ kuni xaa aan lëë lidzy rey byaktsë.

¹¹ Tsiñee lëë rey kwsëeb leñ yu laañee nche sob meñ nii ptsiñni xmos xaa, lëë xaa kon tu xaa nii nakwty ladx nii chakw meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña. ¹² Lëë rey chëb lo xaa: “¿Penak nii sëedoo aan nakwtyoo ladx nii chakw meñ nii chi kyalwtsiilña?” Per ni tu pe chëbty xaa go. ¹³ Tsigo lëë rey chëb lo xaa nii xkiisy niskwaan: “Kol kxituu niy xaa re ni ña xaa, aan kol tsikchon xaa lo nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa.”

¹⁴ Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa chëb:

—Ndaly meñ xkwetsy Dios, per xisy meñ sëeb laañee xñabey xaa.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Lëë xaa fariseo xyub dyon pe cos jkëekiy xaa Jesús. ¹⁶ Por ngo lëë xaa pxaal bla xaa nii no xladi xaa ksa bla xaa nii nak ksa Herodes kükëb lo Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ¹⁷ Kwnë dyon pe

nonguijal tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma ote nonguijaldo yak.

¹⁸ Per como nan Jesús pe cos tsiiñ si xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? ¹⁹ Kol kluuy tu pes lon dyon.

Tsigo lëë xaa go kuni tu pes lo Jesús.

²⁰ Aan lëë Jesús kwnabtiits:

—¿Cho nak xaa nii kë loo go?

²¹ Tsigo lëë xaa go chëb:

—Lëë xaa nak xtisy Roma.

Lëë Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëeb to lo xtisy Roma tsigo busy, ni kol kizh nii nsëeb to lo Dios.

²² Tsiñee biñ xaa go nii chëb Jesús, ntseeb psee xaa, aan so gak Jesús, lëë xaa sey.

Lëë xaa saduceo xñabtiits dyon pe nli nii xpañ meñ kuty

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Misme tse go lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii kpañdy meñ kuty. Por ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:

²⁴ —Maestre, lëë Moisés gon chëb nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëedy kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kw-naa viud nii psaan xaa deelñee chapyt me mëed, parñee kap tsil betsy xaa nii kuty mëed. ²⁵ Lady noo kwyo tu xaa nii kop xoop betsy, aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëedy lëë xaa kuty, aan como kopty tsil xaa mëed, lëë tu betsy xaa byaani tsil xaa, ²⁶ aan lëë xaa kutyak. Singo gak ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy mëed. ²⁷ Lëë byalo wi kwnaa go kuty. ²⁸ Kwnë na dyon cho xaa kyaani kwnaa go tsiñee lëë xaa kpañ, deelñee ksa kadzy xaa ptsiilña me.

²⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyeñdy to xtiits Dios ni xnilasty to nii lëë Dios kuuñ kpañ meñ kuty. ³⁰ Per nli xñen nii tsiñee lëë meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kw-naa gaa ktsiilñadre, sink lëë kchë meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno leñ kpaa.

³¹ Chakladzy to lë kaknan do dyon pe nli spañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to laañee xñee nii yuub Dios chëb nii lëë xaa ³² nak xDios pxusykolttoo no Abraham, ni pxusykolttoo no Isaac ni pxusykolttoo no

Jacob? Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa.

³³ Tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee Jesús, ntseeb psee meñ.

*Nii xñabey Dios
(Mr. 12:28-34)*

³⁴ Lëë xaa fariseo ptyop tsíñee biñ xaa nii lëë Jesús psuugw chuw xaa saduceo.

³⁵ Aan lëë tu xaa fariseo nii nak maestre ley kokladzy nyuñ Jesús preb. Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

³⁶ —Maestre, ¿cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey meñ mastre non?

³⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—“Bniladzy Tat Tios tyub styool ni psoob xtiits xaa.” ³⁸ Ngo mastre precisy kuuñtsyeyoo. ³⁹ Ni precisy nii jkëstyool xcombañeroo sinak nii xkëstyool lii. ⁴⁰ Nrii xñabey xley Moisés ni nrii biid kluuy kchë profet.

¿Cho lo xtiyy sëëd Crist?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Lëë xaa fariseo bii nche siko ⁴² tsi lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe në do dyon cho lo xtiyy sëëd Crist?

Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Lo xtiyy rey Davito.

⁴³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Penak tsigo nii worñee kwnee David xtiits Kyalbini Ntson, chëb David:

⁴⁴ Lëë Dios chëb lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli,

axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ nii xlëë lool”?

⁴⁵ ¿Xa kchoo Crist lo xtiyy rey David deelñee mismi rey David xñee nii lëë Crist xñabey lo xaa?

⁴⁶ Per ni tu cho kwëbty lo xtiits Jesús, aan destye tse go ni tu cho byaxtre nyabtiits lo xaa.

23

Lëë Jesús xñeenë xaa fariseo ni xaa nii nak maestre ley

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ ni lo xpëëdscuel:

² —Lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo xyal kluuy xley Moisés. ³ Kol jkëëtyag xtiits xaa. Per kuuñtsyeydy to nii chuuñtsyey

xaa, por ngui së lo xtiits xaa, per xaa nii chuuñtsyey xaa. ⁴ Lëë xaa xñee pe cos kuuñtsyey meñ, per chilody kuuñtsyey meño, por nako sinak tu yow në, aan ni lëë xaa chuuñtsyeydyo. ⁵ Tsiñee chuuñtsyey xaa tu cos xteepee xaa nii kan meñ xaa, ni tsinpee xkëë xaa xtiits Dios lo kitsy aan xkëë xaaw kë xaa ni chu xikw xaa nii chakw xaa ladx nii xluuy nii nli xaa non nak xaa. ⁶ Tsiñee chi xaa laañee chak tu lni, laañee xsyob xaa non xsyob xaa tsi lëë wagw chak, ni xkwe xaa skan nii xsyob xaa leñ ktoo. ⁷ Stsiladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa pal nëz ni këb meñ lo xaa maestre.

⁸ ’Per lëë do tsookidy to nii kñë meñ lo do maestre, porque tugak nak to, ni tugak maestre no. ⁹ Ni kñeedy to pxosy lo chol meñ, porque tugak pxosy no aan lëë xaa go sob kpaa. ¹⁰ Ni tsookidy to kak to xaa xñabey, por lëësy Crist nak xaa xñabey. ¹¹ Kchë xaa nii kakladzy kak nyaa no nii kyë xaa tsiiñ lo do. ¹² Por lëë kchë xaa nii chak nyaa kyablyu. Per lëë Dios klisklaa kchë xaa nii ndoladzy.

¹³⁻¹⁴ ’¡Chooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por xsyonlë do laañee xñabey Dios parñee sëëbty meñ aan xsyëëbty to, ni xlaady kaa to sëëb meñ nii chakladzy sëëb.

¹⁵ ’¡Chooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por xkyënsë do lo kislyu ni xtyeekë do nistoo xyub to meñ nii sëëb xlad to, aan tsíñee chuñ do gan xsyëëb tu meñ xlad to, mastre chuuñ ktyaly do xtol meñ go que lo xtol do, parñee kyey meñ go linfiern.

¹⁶ ’¡Chooksye lëëdoy nii xñady lo do! Xñee do nii ndoxty nii kseety meñ lidzy Dios tsíñee xyaan meñ tiits nii lëë meñ kuuñtsyey tu cos nikxe kuuñtsyeydy meño, per deelñee kseety meñ xor lidzy Dios tsíñee xyaan meñ tiits no nii kuñ meño cumplir. ¹⁷ ¡Tont to ni xñady lo do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee kindy lidzy Dios, kindy pa kak lay or? ¹⁸ Ni xñee do nii ndoxty kseety meñ xipkoog lidzy Dios tsíñee xyaan meñ tiits nii lëë meñ kuuñtsyey tu cos, nikxe kuuñtsyeydy meño. Per deelñee kseety meñ kchë nii no lo pkoog tsíñee xyaan meñ tiits, no nii kuñ

meño cumplir. ¹⁹ ¡Xñady lo do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee kindy pkoog, pa nondy kchë nii chiksakon meñ? ²⁰ Tsiñee xyaan meñ tiits aan xseety pkoog, lëdy nonsy pkoog xseety meñ, sink wi kchë nii no lo pkoog. ²¹ Singo gak kchë meñ nii xseety lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits, Dios xkon meñ go. ²² Kchësy meñ nii xseety kpaa tsiñee xyaan meñ tiits xkon Dios nii sob leñ kpaa.

²³ ¡Chooksye lëë doy mastre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por xtiix to pixtily, ni xtiix to nizh ni comiñ nii xsaakon do lo Dios, per chuñdy to kyalbuen, ni xkëstyoody to meñ ni xsoobty to xtiits Dios. Ngo mastre precisy ni ngo xñabey ley kuuñtsyey do, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios. ²⁴ Chakladzy to kuuñtsyey do kchë cos wiñ nii xñabey ley aan xsaan do nii mastre precisy tublad.

²⁵ ¡Chooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por nyé xkiib to vas nii xtyëë nii chi do ni xkiib to kyon nii xtyëë nii chaw do, per xyeñdy to nii nonsyke cos nii kwlan do xkyë do leeñgo. ²⁶ Kol ksaan kyëdre to cos kpaan leñ xvas to, tsiin singo mod lëëw kak nyé.

²⁷ ¡Chooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por nak to sinak paa nii xkoyoo meñ con color nguitsy par kak nguiw nëz fuer, per lëë leeñgo nonsyke xtsit meñ kuty ni cos peedy no. ²⁸ Singo gak lëë do tsiñee xuy meñ lo do, sootee nli buen do, per lëë leñ styoo do nonsyke kyalmbixladzy ni tol no.

²⁹ ¡Chooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por lëë do xsaa chu xpaa kchë profet ni chu xpaa kchë xaa buen nii biid penaadle. ³⁰ Aan loxsye ngo lëë do xñee: “Deelfíee ngwe noo xtiemp pxusykolttoo noo, nyuuñdy noo xaa yudar nyuty xaa kchë profet nii biid.” ³¹ Siko nagon xluuy nii xyeñ do nii lo xtiiy xaa nii beety kchë profet nii biid penaadle sëed to. ³² ¡Kol kisyaal xtsiiñ pxusykolttoo do!

³³ ¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëë do telaa lo ki nii chek linfiern? ³⁴ Lëën kxal profet, ni lëën kxal xaa chak, ni lëën kxal maestre kiidnee lo do, per no xaa nii

kxalaa kuty to, ni no xaa jkëë do lo crusy, ni no xcheñ xaa ktee do leñ ktoo ni lëë do kyënlaag xaa kyedzy por kyedzy. ³⁵ Lëë do kyëkiy kchësy meñ buen nii kuty. Destye xkyalkuty Abel kyëkiy do axte xkyalkuty xiñ Berequias nii lë Zacarías xaa nii beety to kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. ³⁶ Ni nli xñen nii lëë Dios ksaksi meñ nii nche natiemp por xkyalkuty kchë xaa go.

Lëë Jesús xteenë por meñ Jerusalén (Lc. 13:34-35)

³⁷ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—¡Chooksye lëë doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaal Dios lo do? ¡Ndaly vuelt gon kokladzyaa ndopaa to sinak nii xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnëdy to!

³⁸ Lëë na lëë xkyedzy to kyaanladzy. ³⁹ Ni kpichedre gaa kan do naa, axte tse nii lëë do këb: “Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

24

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo (Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsiñee lëë Jesús pchoo leñ lidzy Dios, lëë xpëëdscuel xaa chëb nii kuy xaa xa nyaal lidzy Dios. ² Lëë Jesús chëb:

—Xsee do lë chan do lidzy Dios, per lëëw nitylo. Kchësy kyo nii nyaaw kyablyu.

Kyalnë nii ktsyool meñ (Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Loxsye ngo lëë Jesús kusob chex kiy nii lë Olivos, aan lëë xpëëdscuel xaa chëb lo xaa:

—Chakladzy noo nii kñëël loo noo pa wor kak kchë nii kwneel ni xa mod kyeeñ noo nii lëël mer kiid stub ni xa mod kyeeñ noo nii lëë kislyu mer nitylo.

⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kap cuent tsiin ni tu cho jkëëtidy lëë do. ⁵ Porque ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist, aan ndaly meñ kyëti. ⁶ Tsiñee kon do nii lëë guerr chak, ktsyebty to, porque singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.

⁷ Por no nii kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa, ni lëë kpiñ kiid, ni ndaly laañee kni xu. ⁸ Lëë kyalnë nii kak tsigo kal bislo.

⁹ 'Lëë meñ ksaksi lëë do, ni lëë meñ kuty lëë do, ni tyub lo kislyu ktilyni meñ do, porñee xsoob to xtitsaa. ¹⁰ Leñ tse go ndaly meñ nii xniladzy xtitsaa kchoso styoo, aan lëë meñ go kakniladzy xcombañer. ¹¹ Ni ndaly profet wnee xuuy kiid aan lëë xaa jkëëti meñ. ¹² Aan tsiñee lëë xtol meñ lox ktyaly, per ni jkëstyoodre meñ xcombañer. ¹³ Per stelaa kchë meñ nii ksaandy xtitsaa. ¹⁴ Ni axte gaa lox ksa meñ nii nche lo kislyu jkëëtyag xtiits Dios, tsigolye lëë Dios knitylo kislyu.

¹⁵ 'Lëë profet Daniel pkëë cos ntseeb nii kak. Tsiñee kan do nii lëë cos ntseeb ko noyak leñ lidzy Dios, ¹⁶ tsigo kchësy to siñee nche do Judea kol kxooñ, kol tsëp kiy. ¹⁷ Deelñee nche do kik lidzy to, kyejty to par pe kwii do. ¹⁸ Deelñee nche gaa to tañ, per ni par tsikxi do xab to kyeydy to. ¹⁹ iBrob kchë kwnaa nii lëëtyee tse go nak xiñ o xkadzy kaa mëëd! ²⁰ Kol nab lo Dios nii kxooñdy to mëë nii chak nal o tse nii gaa xiladzy meñ lo tsiiñ. ²¹ Porque tse go lëë meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko. ²² Aan deelñee jkwëësty Dios kyalnë go, kchësy meñ kety. Per lëëw jkwëës xaa porñee xkëstyoo xaa kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa.

²³ 'Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist so ske", o "lëë gaa xaa so nek", knilasty tow. ²⁴ Porque ndaly kchë xaa wnee xuuy kiid aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist, ni ndaly profet wnee xuuy kiid, aan lëë xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson ni milagre parñee jkëëti xaa meñ. Deelñee steedyo tiits axte wi meñ nii xniladzy Dios kyëti. ²⁵ Lëën kwnel kchë nii kak lo do. ²⁶ Por ngo, deelñee cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist so tañ", tsidy to. O deelñee gaa cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist nolan nu", knilasty tow. ²⁷ Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak tse nii lëë Crist kiid stub. ²⁸ Sinak nii xtyop pech laañee nix ma kuty, singo ktyop meñ tse go.

*Lëë Crist kiid stub
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30,
34-36)*

²⁹ 'Tsi lëë kyalnë dox ko lox tedy, lëë lo ngbidz jkyey, ni lëë mëë kyuuy, ni lëë mëly kchingaa leñ kpaa, ni lëë kchë cos nii no leñ kpaa kxisy. ³⁰ Loxsye ngo lëë Crist kchoo ktsiib leñ kpaa, aan lëë kchë meñ nii nche lo kislyu ktsyeb ni koon tsiñee kan meñ nii lëë xaa kyety kpaa par kuñ xaa kyalxtisy. ³¹ Lëë xaa kxaal xangly xaa tsijkwets trompet parñee ktop angly kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa nii nche tyub lo kislyu.

³² 'Tsiñee lëë yag yegw xkëpeñ xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëëd yob. ³³ Singo gak tsiñee kan do nii lëë cos ntseeb ko noyak, kol kyeñ nii lëë Crist mer kiid. ³⁴ Por nli xñen nii antes nii kety meñ nii no natiem lëë kchë cos re kak. ³⁵ Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

³⁶ 'Per ni tu cho nandy pa tse o pa woor gaa kako, per ni angly nii ncheno kpaa, per ni xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios nano.

³⁷ 'Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëë Crist kiid stub. ³⁸ Xtiemp Noé worñee karty kislo kyo, lyaadzy wagwsye, ni lyaadzy nii kisy meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw. ³⁹ Per mer worñee bii pe sinidy kik meñ, lëë kyo bislo aan lëë meñ kwloow. Singo kak tsiñee lëë Crist kiid stub. ⁴⁰ Tse nii lëë Crist kiid, deelñee kë chop xaa tsiiñ lo kwaa, lëë xaa koy tu xaa aan lëë xaa ksaan stu xaa. ⁴¹ Singo gak deelñee kë chop kwnaa wëët, lëë xaa koy tu me aan lëë xaa ksaan stu me.

⁴² 'Ligier kol kak, por nandy to pa wor kiid Crist stub. ⁴³ Nako sinak xpixwan tu yu, deelñee kaknan xaa nii lëë ngbaan sëëb lidzy xaa, kaakesty xaa parñee klaady xaa sëëb ngbaan lidzy xaa. ⁴⁴ Ligier kol kak, por lëë Crist kiid mer worñee pe sinidy kik to.

*Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo
(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ '¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëë xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits, parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa? ⁴⁶ Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón kan xaa nii lëë mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. ⁴⁷ Xsobaa

nii lëë patrón këb lo xaa: “Kop cuidad kchësy nii chaapaa.” ⁴⁸ Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, ⁴⁹ lëë xaa xsaksi kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xpatrón xaa ni lëë xaa xsyudzy ksa xaa ngonip, ni chawni xaa ngonip. ⁵⁰ Per mer tse nii pe sidy kik xaa, lëë xpatrón xaa ktsiñ. ⁵¹ Aan lëë patrón ksaksi mos ko sinak nii xsaksi xaa mos nii xsoobty tiits. Tsigo lëë mos ko koon ni lëë mos ko kawlay.

25

Xcuent tsii kwnaa yeeñ

¹ Lëë gak Jesús chëb:

—Nak laañee xñabey Dios sinak nii ptsyoool tsii kwnaa yeeñ nii kwëmbës ktsiñ tu xaa nii ktsiilña, parñee tsiktsiil nëz me xaa con bini nii xkyë con aceit. ² Per kaayak me nyaani, lëë skaay me koñee pe sinidy kik. ³ Lëë ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik kwseñ xbini, aan biydy me naal aceit. ⁴ Per lëë kwnaa yeeñ nii nyaani biy me xbini me ni biy me naal aceit. ⁵ Aan como xtsiñdy kaa xaa nii ktsiilña, lëë me kuutkesy ksa me. ⁶ Per mer wrol kyool, lëë meñ bislo chuptsyë, xñee: “¡Lëë xaa nii ktsiilña sëed. Kol tsiktsiil nëz xaa!” ⁷ Lëë ksa kwnaa yeeñ go kuxche, aan lëë me bislo xkëë ki me xbini me. ⁸ Tsigo lëë ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik chëb lo ksa kwnaa yeeñ nii nyaani: “Kol jkady xisy xaceit to loo noo, porque lëë xbinii noo no kyuuy.” ⁹ Per lëë kwnaa yeeñ go chëb: “Jkaajty noow, por jkaadyo jkiiñ noo. Masy kol tsisiw laañee xto meño.” ¹⁰ Per mentre lëë kwnaa yeeñ nii noydy naal aceit sisiw, lëë xaa nii ktsiilña ptsiñ. Aan lëë ksa kwnaa yeeñ nii noy naal aceit kwsëeb leñ yu ksa xaa nii ktsiilña, aan lëë chu yu byoogw. ¹¹ Tsigore lëë ksa kwnaa yeeñ nii kukyub aceit ptsiñ aan lëë me chëb: “¡Xey, pxaly chu yu syëëb noo!” ¹² Per lëë xaa nii ktsiilña chëb: “Nandyaa cho do, xyuumbeydyaa lëë do.”

¹³ Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa chëb:

—Ligier kol kwe, por nandy to pa tse o pa woor gaa kiid Crist.

Xcuent tson mos

¹⁴ Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii no nëz tsi stu tañ. Lëë xaa kwtsyetsy

xmos xaa aan lëë xaa chëb: “Kol kap cuidad tumi nii ksanaa lo do.”

¹⁵ Tu lo xaa pteedy xaa kaay bols or, lëë stu lo xaa pteedy xaa chopo, lëë stu lo xaa pteedy xaa tuwo. Loxsye pteedy xaa tumi nii byeñ xaa nii schilo kuuñ tsiiñ catu xmos xaa, lëë xaa si viaj. ¹⁶ Lëë mos nii byaani kaay bols or kwë dilgensy aan lëë xaa ptsiñaa skaay bolso. ¹⁷ Singo gak beeñtsyey mos nii kwaa chop bols or, aan lëë xaa ptsiñaa schop bolso. ¹⁸ Per lëë mos nii byaani tu bols or kwteeñ tu kyeech, aan lëëw kwlolyu xaa.

¹⁹ ’Xtse kwey xpatrón mos ko aan tsi lëë xaa bikche, lëë xaa kwlii xcuent xmos xaa.

²⁰ Klo mos nii byaani kaay bols or ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: “Xey, kaay bols or psaanoo lon. Per lëën ptsiñaa skaay bolso.” ²¹ Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: “Nyoo nii beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwyo leñ yu, por xlen lool.” ²² Loxsye ngo lëë mos nii byaani chop bols or ptsiñ aan lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: “Xey, chop bols or bneetsyoo lon, per lëën ptsiñaa schop bolso.” ²³ Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: “Nyoo nii beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwyo leñ yu por xlen lool.” ²⁴ Per tsiñee lëë mos nii byaani tu bols or ptsiñ, lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: “Xey, nanaa nii tir ntseeboo, ni nanaa nii xkyëél kwlaap laañee kondyoo. ²⁵ Por ngo ptsyebaa, aan lëën kwya lo lyu xtumil. Per lëëw syelynin.” ²⁶ Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: “Floojoo ni maaloo, por deelñee nanoo nii ntseebaa ni nanoo nii xkyëñ kwlaap laañee kondyaa, ²⁷ ¿penak nii kwlootiñdyoo tumi nii psanaa lool parñee nyixiw xiño?” ²⁸ Tsigo lëë patrón chëb lo xaa nii nche siko: “Kol kla or nii noy xaa, aan kol kteedyo lo xaa nii noy tsii bols or. ²⁹ Porque lëë xaa nii chuuñ tsiiñ nii ptsedyaa jkaarew, per lëë xaa nii chuuñ tsiiñdyo, axte nii wiñ ptsedyaa lo xaa go klan. ³⁰ Kol tsikchon mos nii pa xkiiñdyke lo nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa.”

Kyalxtisy nii kuuñtsyey Crist

³¹ 'Tsiñee lëë Crist kiid kchë xangly, lëë xaa sob par kuñ xaa kyalxtisy. ³² Aan lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kpig lo xaa, aan lëë xaa kwiixso meñ sinak nii kwiixso meñ mëkwxiily lady chiv. ³³ Kwi xaa nëzli kwe meñ buen, lëë meñ mal kwe nëzpeg. ³⁴ Tsigo lëë xaa këb lo meñ nii nche nëzli: "Kol të tsuin sëëb to laañee xñabey Dios, por destye worñee kwche kislyu psaa xaaw par lëë do. ³⁵ Por kwyo tse nii kwlaañaa, aan bneetsy to nii tawaa, ni kwyo tse nii kwlaan nis, aan bneetsy to nii kowaa, ni kwëkyubaa posad, aan lëë do bneetsy laa kwlësaa. ³⁶ Kwyo tse nii bneetsy to ladx kookwaa porñee kindy xabaa, ni kon do naa worñee kwxaaknën, ni biid tedy to lon worñee kwyon skiib." ³⁷ Tsigo lëë meñ buen këb: "¿Pa wor ptyon noo nii xlyaañoo, aan bneetsy noo nii taawoo? ¿Ni pa wor ptyon noo nii xlyaal nis, aan bneetsy noo nii kowoo? ³⁸ ¿O pa woor gaa ptyon noo nii këkyuboo posad aan bneetsy noo laañee kwlësso, ni pa woor gaa ptyon noo nii kindy xaboo aan bneetsy noow? ³⁹ ¿Ni pa wor kwxaaknël aan ptyon noo lii, o pa woor gaa kwyol skiib aan byoteedy noo lool?" ⁴⁰ Tsigo lëë Crist këb: "Nli xñen nii kchësy kyalbuen nii beeñtsyey do lo chol meñ, lon beeñtsyey dow."

⁴¹ 'Loxsye ngo lëë xaa këb lo meñ nii nche nëzpeg: "Kol kpichee nu, kol kyey lo ki nii chek linfiern, por siko kyey xaatox ni siko kyey kyalbini mal. ⁴² Kwyo tse nii kwlaañaa, aan bneesty to nii nyawaa, ni kwlaan nis, aan bneesty to nii nyin. ⁴³ Ni kwëkyubaa posad aan bneesty to laañee ngwësaa, ni kon do nii kindy xabaa aan bneesty tow. Kwxaaknën ni kwyon skiib aan biid teejty to lon." ⁴⁴ Tsigo lëë meñ mal go këb: "¿Pa wor kwlaañoo, ni pa wor kwlaal nis, ni pa wor kwëkyuboo posad, ni pa wor ptyon noo nii kindy xaboo, ni pa wor kwxaaknël, ni pa wor kwyol skiib, aan beeñdy noo lii yudar?" ⁴⁵ Tsigo lëë Crist këb: "Nli xñen nii tsuin beeñdy to tu meñ mban yudar, naa ngo beeñdy to yudar." ⁴⁶ Kchësy meñ mal kyey lo ki nii chek linfiern, aan lëë meñ buen jkaa kyalmañ nii xnitylody.

26

*Lëë xaa xñabey chakladzy kuty Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel: ² —Nan do gon nii schopak kpidz chak falt parñee kak paskw, aan lëë meñ jkëë mguiy nii pxaal Dios lo crusy.

³ Leñ tse go gak lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey lo meñ Israel ptyop chilidzy Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy. ⁴ Lëë xaa bitiits dyon xa kñaasy xaa Jesús tsuin kuty xaa xaa. ⁵ Per lëë gak xaa chëb:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

*Lëë tu kwnaa xchoob aceit nii xlyaa nex lo kik Jesús
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)*

⁶ Lëë Jesús so Betania, aan lëë xaa kwey lidzy Simoñ nii byodz lady. ⁷ Lëë Jesús sobyaw tsuin lëë tu kwnaa ptsiñ noy tu bot aceit nyazh nii xlyaa nex, aan lëë me pchoob aceit xlyaa nex ko lo kik Jesús. ⁸ Per lëë xpëëdscuel Jesús blëë, aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii lika kwxiñ aceit ke? ⁹ Nchilo ndiyor par kak meñ prob yudar.

¹⁰ Lëë Jesús biñ nii nchenee xaa, aan lëë Jesús chëb:

—Kléedy to lo kwnaa re, por tu buen beeñ me. ¹¹ Ni tugak kaa kan do meñ prob, per naa lëdy tugak kan do naa. ¹² Lëë kwnaa re kwtëeb aceit nii xlyaa nex ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëén jkyeetsy. ¹³ Nli xñen nii kchë laañee kluuy meñ xtiits Dios, lëë meñ kseety nii beeñtsyey kwnaa re, aan singo mod lëë meñ ksaladzy me.

*Lëë Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)*

¹⁴ Lëë tu xpëëdscuel Jesús nii pcholë Judas Iscariote kükëb lo xaa nii xñabey lo pxosy:

¹⁵ —¿Pa lal kizh to naa deelñee jkon Jesús ña do?

Lëë xaa xñabey go ptee kalyptsii pes plat.

¹⁶ Aan destye wor go lëë Judas kwëkyub dyon xa jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpéedscuel

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

17 Tse nii chislo lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, lëë xpéedscuel Jesús big aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noo nii tyaaw xtsee no na paskw?

18 Lëë Jesús chëb:

—Kol tsi lidzy tu xaa nii kxalaa lëë do aan kol këb: “Lëë maestre në nii lëë xwor xaa kutsiñ, aan lëë xaa kiid ksa xpéedscuel xaa parñee tedy xaa paskw liidzyoo.”

19 Lëë xpéedscuel Jesús kwey, aan lëë xaa beeñlo nii ktyaaw paskw.

20 Tsíñee lëë lyu pkyey, lëë Jesús kwsob lo mezh ksa xpéedscuel. 21 Aan mente ncheyaw xaa, lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii misme tu do kakniladzy naa.

22 Kchësy xpéedscuel xaa pteenë, aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits, xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xaa nii noyaw leñ tu kyonaa, xaa go kakniladzy naa. 24 Lëë mguiy nii pxaal Dios te kchë kyalnë nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per jbrobsye xaa nii kakniladzy xaa! Masy buen nyi xaa go nyaldy xaa.

25 Tsigo lëë Judas, xaa nii kukëb lo xaa xñabey xa jkaa Jesús chëb:

—Maestre, ¿pe lëdy naaw?

—Misme chuwoo pchoow —chëb Jesús.

26 Lëë Jesús kwxeñ tu kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw kwiti-isy xaa lo xpéedscuel xaa, chëb xaa:

—Kol kaawoo, xcuerpno.

27 Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw pteeso xaa lo xpéedscuel xaa, chëb xaa:

—Kchësy to, kol ki viñ re, 28 por tu cheñno. Lëëw kxee parñee ktsily Dios xtol meñ. 29 Ni kidre gaan viñ, sink lëën kwës axte nii klyañ do laañee xñabey Tat Tios tsiin tyow no viñ kub nii no siko.

Lëë Pedre këb nii xyumbeydy Pedre Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Loxsye biily Jesús ksa xpéedscuel, lëë xaa si kiy nii lë Olivos. 31 Siko lëë Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa na kyool. Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa kuty xaa nii xkyë lo mëkwxiily aan lëë mëkwxiily kchoots klyaal. 32 Per tsíñee lëën kpañ, kloon ka Galilea lo do.

33 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

34 Lëë Jesús chëb:

—Na kyool kazh tson vuelt këëboo nii xyumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

35 Lëë Pedre chëb:

—Nikxe kety no tusyke, këbtyaa nii xyumbeydyaa lii.

Aan kchësy xpéedscuel xaa chëb singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios laañee lë Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Tsíñee lëë Jesús ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, lëë xaa chëb lo xpéedscuel xaa:

—Kol sob nu, mente lëën kakutiitsni Dios.

37 Lëë xaa sini Pedre ni chop xiñ Zebedeo, aan lëë xaa pteenë, 38 ni lëë xaa chëb:

—Mban xtee styoon. Kol kwës nu dyon, aan kol kwena.

39 Lëë Jesús si par kaan, aan loxsye psoxib xaa ni pkiitsy kë xaa lyu lëë xaa chëb:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

40 Tsi lëë xaa ptsiñ laañee psaan xaa ksa tson xpéedscuel xaa nii kuni xaa, lëë xaa nche nixyesy. Por ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—¿Pe ni tu wor nawen pchilody ngwena do? 41 Kol kwena ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to, por ndaan no styoo do, per lëë lady to mban now.

42 Lëë xaa kwey stub, aan lëë xaa chëb:

—Tat Tios, deelñee no nii teedyaa lo kyalnë re, beeñtsyey nii klyañ styool.

43 Tsíñee lëë xaa bikche, lëë xpéedscuel xaa nche nixyesyak, porñee xekwtre xaa mgaal aan lika xtiib lo xaa. 44 Lëë xaa si stub. Lëë gaaw byon vuelt, aan misme tiits

nii chëbak xaa klo chëb xaa lo Dios. ⁴⁵ Tsi lëë xaa bikche, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëew na, lëë wor kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol. ⁴⁶ Kol tsische tsiin kyoo no, por lëë xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëëd kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(*Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11*)

⁴⁷ Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu xpëëdscuel xaa nii pcholë Judas ptsiñ ksa tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey pxaal kchë meñ go. ⁴⁸ Lëë Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa.

⁴⁹ Lëë Judas pkëëptyux Jesús, ni lëë xaa ptee tu pxit kwesy Jesús. ⁵⁰ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo Judas:

—Deelñee pe cos tsiiñ sëëdoo, klyëëdyoo beeñtsyeyo.

Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy xaa.

⁵¹ Tsiñee kon tu xaa nii no xlad Jesús ngo, lëë xaa kwlii xispad xaa aan lëë xaa pchug tu tyag xmos xaa nii xñabey lo pxosy. ⁵² Per lëë Jesús chëb:

—Psoob xispaadoo xlugaro. Porque kchësy meñ nii xtily con spad, kety con spad. ⁵³ ¿Pe nandyoo nawen nii deelñee kakladzyaa schilo kñen lo Tat Tios parñee kxaal xaa tub yox xangly xaa kla naa? ⁵⁴ Per deelñee kñen lo Tat Tios parñee kteelaan xaa naa, ¿xa kak cumplir xtiits xaa tsigo?

⁵⁵ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—¿Penak nii con spad ni con yag sëëdnaasy to naa nyak xaa ngbaan? Ksatyee tse kwson leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ aan penak nii kwnaasty to naa. ⁵⁶ Per lëë do chuuñtsyey nríi parñee kuñ do cumplir nii kwnee kchë profet nii biid penaadle.

Loxsye ngo so gak Jesús lëë xpëëdscuel xaa pxooñ.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(*Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24*)

⁵⁷ Lëë meñ kuni Jesús lidzy pxosy nii mastre non nii lë Caifás. Siko nche mbës maestre ley ni kchë xaa kol nii xñabey.

⁵⁸ Lëë Pedre kuna sit sit, per lëë xaa ptsiñ axte lo xley Caifás aan lëë xaa kwsob lady xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee kan xaa dyon pe cos kuñ meñ Jesús.

⁵⁹ Lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa non kwëkyub dyon pe cos jkëëkiy xaa Jesús parñee kchilo kñab xaa kety Jesús.

⁶⁰ Ndaly meñ kwnee contre Jesús, per ptsyoldy xaa xñabey pe cos nguëëkiy xaa Jesús.

⁶¹ Singo nche xaa tsi lëë schop xaa chëb:

—Ptsyon noo kwnee xaa gue nii lëë xaa knitylo lidzy Dios, aan tsonak kpidz me lëëw ksaa xaa stub.

⁶² Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

⁶³ Per koñee kwneedy Jesús. Por ngo lëë xaa nii mastre non lo pxosy chëb:

—Pkon Dios loo noo dyon, nii nli lii nak Crist nii no kxaal Dios.

⁶⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak Crist, ni san gaa to naa tsi lëën soob kwi Dios nëzli, ni san do tsi lëën kchukë lo xkey parñee kyelyaa stub.

⁶⁵ Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa, porñee singootyee blëë xaa, aan lëë xaa chëb:

—Tiits ntseeb kwnee xaa re lo Dios, ni ¿pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa? Misme lëë do biñ kchë tiits ntseeb nii kwnee xaa. ⁶⁶ ¿Pe në do dyon xa kak xaa?

Tsigo lëë meñ chëb:

—No nii kety xaa, por no xtol xaa.

⁶⁷ Wor go kazh lëë meñ pchoo mxeñ lo xaa ni lëë meñ ptee xcheñ xaa. Aan tsi lox ptee meñ xcheñ xaa, ⁶⁸ xñee meñ lo xaa:

—Deelñee nli lii nak Crist, jkwnë dyon cho kwtiñ lii!

Lëë Pedre xñee nii xyumbeydy xaa Jesús
(*Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹ Lëë Pedre sob lo ley, tsiñee lëë tu kwnee nii xkyë tsiiñ siko chëb lo xaa:

—Wil lë no xlad Jesús Galilea.

⁷⁰ Per lëë Pedre chëb:

—Nandyaa pe xñeel.

⁷¹ Loxsye ngo lëë Pedre kwet chu puert nii kë chu nëz, aan lëë stu kwnaa kon xaa aan lëë me chëb lo meñ:

—Wi meñ gue no xlad Jesús Nazaret.

⁷² Per lëë Pedre pkon Dios chëb:

—Xyumbeydyaa xaa gue.

⁷³ Kok xtsedyako, lëë xaa nii nche siko big lo Pedre aan lëë xaa chëb:

—Nli gaa na wil lë no xlad Jesús, por si xñeepee xaa xñeel.

⁷⁴ Tsigo lëë Pedre pkon Dios stub chëb:

—Xyumbeydyaa xaa gue.

Aan wor go kazh lëë tu nguidy kol pkwetsy. ⁷⁵ Lëë Pedre gaa psaladzy nii lëë Jesús chëb: “Tson vuelt këéboo nii xyumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.” Lëë Pedre pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

27

Lëë meñ chikso Jesús lo Pilat (Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Tsiñee lëë tañ byeñ, lëë kchësy xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey bitiits dyon xa kuty xaa Jesús. ² Loxsye ngo lëë xaa pxituu Jesús aan lëë xaa kuni xaa lo xtisy nii lë Pilat.

Xkyalkuty Judas

³ Tsiñee lëë Judas biñ nii lëë meñ kuty Jesús, lëë xaa pteenë, aan lëë xaa ptikche ksa kalyptsii pes plat nii kozh xaa lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo xaa kol nii xñabey,

⁴ chëb xaa:

—Nody xtol xaa nii pkon ña do. Deelñee kety xaa xfaltno.

Per lëë xaa go chëb lo Judas:

—¿Pe xcueent noo ngo? ¡Lii kon!

⁵ Lëë Judas kuklaal tumi go leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëë xaa sey aan lëë xaa pxiiyañ.

⁶ Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kuktop tumi go aan lëë xaa chëb:

—Chilody jkots no tumi re xtumi lidzy Dios, por con tumi re kozh xaa nii kwnaasy tu xaa nii kety.

⁷ Aan lëë xaa kwxii tublë lyu con tumi go parñee jkeetsy xaa meñ sit loo go. Xkwaa xaa nii xsaa kis lë kwaa go. ⁸ Per destye tse go lëë kwaa go pcholë “Laañee pxee cheñ.”

⁹ Singo mod lëë nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsiñee chëb xaa: “Kalyptsii pes

plat kwaa xaa Israel, ¹⁰ aan con tumi go kwxii xaa lyu nii lë xkwaa xaa nii xsaa kis. Lëë Dios kwnabey nii singo kuuñtsyey xaa.”

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Tsi lëë Jesús ptsiñ lo xtisy lëë xtisy chëb lo xaa:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Misme chuwoo pchoo nii naaw—chëb Jesús.

¹² Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol bislo pkëékiy Jesús, per koñee kwneedy Jesús. ¹³ Por ngo lëë Pilat chëb lo xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe chondyoo nayak blaktre nii xkëékiy xaa gue lii?

¹⁴ Per ni tublan tiits kwneedy Jesús. Por ngo psee xtisy kon xtisy xaa.

Lëë meñ xñab kety Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Nak xcostumbre xtisy nii mer lo lni xlaa xaa tu xaa nii no skiib nii kñab meñ kyedzy. ¹⁶ Aan lëétyee leñ tse go lëë tu xaa ntseeb nii lë Barrabás no skiib. ¹⁷ Tsi lëë meñ lox ptyop, lëë Pilat chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan Barrabás, ote chakladzy to yak nii klaan Jesús nii xñee do Crist?

¹⁸ Singo chëb xaa porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy meñ Jesús.

¹⁹ Lëë Pilat sob leñ yulyey tsi lëë tsiił xaa pxaal tu meñ nii kukëb lo xaa: “Byeñ gon pe cos kuñoo, por nody xtol meñ gue, ni tir nguidy kwnee xkaalaa tsi kyool por meñ gue.”

²⁰ Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás ni kñab meñ kety Jesús.

²¹ Lëë xtisy chëb stub:

—Kol në dyon cho xaa re klaan.

Kchësy meñ chëb:

—Blaa Barrabás.

²² Tsigo lëë Pilat chëb lo meñ:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do Crist tsigo?

Kchësy meñ chëb:

—¡Pkëé xaa lo crusy!

²³ Lëë Pilat chëb:

—Per kindy xtol xaa.

Per lëë meñ chëb stub:

—¡Pkëé xaa lo crusy!

²⁴ Tsiñee lëë Pilat kon nii chondy meñ tiits, sink lëë meñ chak nxolyre, lëë Pilat kwnab nis aan xña lo meñ lëë xaa kwitiib ña xaa, chëb xaa:

—Lëë xaa gue kety, per lëdy xfaltno, xfalt tow.

²⁵ Tsigo lëë meñ chëb:

—;Nikxe kety xaa, lëë noo ni lëë xiñ noo kizh tol go!

²⁶ Por ngo loxsye blaa Pilat Barrabás lëë xaa kwnabey ptee soldad xcheñ Jesús ni lëë xaa kwnabey nii kwë Jesús lo crusy.

²⁷ Tsi lëë bla soldad ptsiñni Jesús chu yulyey lëë los demasy soldad ptyop kyako kwi Jesús. ²⁸ Lëë soldad kwlii ladx nii nakw Jesús, aan lëë xaa pkakw xaa tu ladx nixñë, ²⁹ ni lëë xaa psoob tu coron yakitsy kik xaa, ni lëë xaa kwloo tu var ñali xaa. Loxsye ngo lëë xaa psoxib lo xaa ni lëë xaa kwtsityni xaa, xñee xaa:

—;Byinayk xrey meñ Israel!

³⁰ Ni pchoo mxeñ soldad lo Jesús, aan misme var nii no ña Jesús psob xaa kik Jesús. ³¹ Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëë xaa kwlii ladx nixñë go lady xaa aan lëë xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëë xaa sini xaa par jkëë xaa xaa lo crusy.

Lëë Jesús kë lo crusy

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Tsiñee lëë xaa pchoo chu yulyey lëë xaa ptsyool tu xaa Cirene nii lë Simoñ. Aan lëë soldad pkoy xaa xicrusy Jesús.

³³ Lëë soldad kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik.) ³⁴ Siko lëë xaa ptee viñ nii nla lo Jesús. Per loxsye pkëë chuw xaaw, kwnëdy xaa nyi xaaw.

³⁵ Tsiñee lëë soldad lox pkëë Jesús lo crusy, lëë xaa kwloo rif xab Jesús. ³⁶ Loxsye ngo lëë xaa kwsob par kyënap xaa. ³⁷ Ni pkëë xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús parñee kaknan meñ penak kë xaa lo crusy. Sinrii xñee tiits ko: “Lëë Jesús nríi. Lëë xaa nak xrey meñ Israel.”

³⁸ Wi chop ngbaan kwë kwi xaa lo crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg. ³⁹ Aan kchësy meñ nii kwtedy siko kwlootsyetsy xaa ni ptsiyy kik ⁴⁰ chëb:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xtischeel lidzy Dios aan tsonak kpidz lëëw tse xsooblil

stub. Pteelaa lii ni byety lo crusy deelñee nli Xiñ Dios nakoo.

⁴¹ Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa, ni maestre ley, ni xaa kol nii xñabey, xñee xaa:

⁴² —Pteelaa xaa meñ, per chilody kteela xaa lëë xaa. Kyety xaa lo crusy dyon deelñee nli lëë xaa nak xrey meñ Israel, parñee kniladzy no xtiits xaa. ⁴³ Dios sye psaladzy xaa, na klity Dios xaa lo crusy na deelñee nli xkéstyoo Dios xaa. ¿Pe lëdy në xaa lo no nayak nii Xiñ Dios xaa?

⁴⁴ Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Tsi lëë xwe ngbidz koll lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres. ⁴⁶ Aan wor go nguidzy kwchuptsyë Jesús, chëb xaa:

—Elí, Elí, ¿lema sabactani? (Lëë tiits ko nak sinak xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak psaanoo naa?)

⁴⁷ Lëëw biñ bla xaa nii nche siko aan lëë xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Profet Elías xkwetsy xaa.

⁴⁸ Per lëë tu xaa nii so siko lëënlëdy ku-jkadz tublé sponj lo viñ nyi. Lëëw pxituu xaa lo tublé yag, aan lëëw ptsig xaa parñee nsyup Jesúso. ⁴⁹ Per lëë xcombañer xaa chëb:

—Psaan xaa parñee tyon no dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

⁵⁰ Lëë Jesús kwchuptsyë stub, aan lëë xaa kuty. ⁵¹ Ni misme wor go lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli, ni lëë kislyu pxisy, ni lëë kchë kyo kwlé, ⁵² ni lëë paa byaly. Aan ndaly meñ nii psoob xtiits Dios nii kutyle bikche pañ. ⁵³ Aan loxsye pañ Jesús, lëë kchë xaa go pchoo leñ paa, aan ndaly meñ kon nii lëë xaa psëëb leñ kyedzy Jerusalén.

⁵⁴ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad ni lëë kchë soldad nii nche nap Jesús kon nii lëë xu xni, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa chëb lo xcombañer xa:

—Nli nii Xiñ Dios nak xaa re.

⁵⁵ Wi tubtsoon kwnaa Galilea nche sit xuy. Lëë kwnaa go beeñ Jesús yudar.

⁵⁶ Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni tsil Zebedeo, ni Mariy. Xiñ Mariy nak José ni Jacob.

*Lëë José xkeetsy Jesús**(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*

⁵⁷ Tsiñee lëë lyu mer jkyey, lëë tu xaa Arimatea nii lë José ptsiñ. Rikw xaa aan wi xaa kwyo xlad Jesús. ⁵⁸ Lëë xaa kuneet lo Pilat aan lëë xaa bnab xcuerp Jesús. Lëë Pilat kwnabey nii ktee soldado. ⁵⁹ Lëë José blis xcuerp Jesús, aan lëëw pchal xaa xaa tu ladx rusy, ⁶⁰ aan lëë xaa pkeetsy Jesús leñ tu xpaa kub xaa nii ndeeñ lo kyo. Loxsye ptse xaa chu paa con tu kyo ngol, lëë xaa sey. ⁶¹ Per lëë María Magdalena ni lëë stu Mariy byaan chu paa.

Lëë soldad xkyenap chu xpaa Jesús

⁶² Tsi lëë lyu byaani lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo kwey lo Pilat ⁶³ aan lëë xaa chëb:

—Worñee bii mbañ xaa wnee xuuy go, chëb xaa nii tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. ⁶⁴ Por ngo, lëë noo syoopnee lool parñee kxaaloo xaa nii kyenap chu paa axte ksa tson kpidz. Por toontlaa tsilii xpëedscuel xaa xcuerp xaa leñ paa wor kyool aan loxsye ngo këb xaa lo meñ nii lëë Jesús pañ. Aan ndalyre meñ nii jkëeti xaa que meñ nii pkëeti xaa klo.

⁶⁵ Tsigo lëë Pilat chëb:

—Lëë soldad nche ske. Kol tsini xaa parñee kyenap xaa chu paa.

⁶⁶ Lëë xaa kwey, aan lëë xaa kwloo tu señ lady kyo nii xoob chu paa, ni lëë xaa psaan soldad parñee kyenap soldad.

28*Lëë Jesús xpañ**(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

¹ Tsiñee lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kwtedy, lëë María Magdalena ni lëë stu Mariy kwey chu paa wor silytoo. ² Aan kolpsye lëë tu xu dox bni, porñee lëë tu xangly Dios byety kpaa, aan lëë xaa kwtob kyo nii xoob chu paa. Loxsye ngo lëë xaa kwsob lady ko. ³ Xpibëly angly ko sinak tu xbëly yë nkwsiy ni nguitsy xab xaa sinak nguitsy kyeg. ⁴ Tsiñee lëë soldad kon angly ko, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa pkyey. ⁵ Lëë angly chëb lo kwnaa go:

—Ktsyebty to, por nanaa nii Jesús nii kwë lo crusy xyub to. ⁶ Per kindy me nu. Lëë me pañle. Kol kuy gaanoo nu

pxoob me. ⁷ Sinusy kol kyey aan kol këb lo xpëedscuel me nii lëë me pañ, ni kol këb nii klo me ktsiñ Galilea. Siko ktsiil me xpëedscuel me. Tiits re syelynin lo do.

⁸ Lëenlëdy lëë kwnaa go bi chu paa. Lal xtsyeb me, lal xle me, per lëë me sikni tiits lo xpëedscuel Jesús. ⁹ Aan lëë Jesús byaklo lo me ni lëë xaa pkëeptyux me. Lëë me big lo Jesús aan lëë me psoxib lo xaa ni lëë me kwteetsy niy xaa. ¹⁰ Lëë xaa chëb:

—Ktsyebty to. Kol tsikni tiits lo xpëedscuelaa parñee tsi me Galilea, aan siko ktsiil noo.

Nii bitiits soldad lo meñ

¹¹ Mentre lëë kwnaa go sikni tiits, lëë bla soldad nii kwenap chu paa kwey leñ kyedzy, aan lëë xaa bitiits lo xaa nii xñabey lo pxosy kchësy nii kon xaa. ¹² Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy kuneet lo xaa kol nii xñabey parñee kutiits xaa dyon xa kuuñtsyey xaa. Aan nroob tumi pteedy xaa lo soldad, ¹³ per lëë xaa chëb kazh lo soldad:

—Deelñee kñabiits meñ lo do kol këb nii kyool, mentre nche nixyesy to, lëë xpëedscuel Jesús biidxi xcuerp xaa. ¹⁴ Aan deelñee kon xtisyo, lëë noo kñee lo xaa parñee pe kuñdy xaa lëë do.

¹⁵ Lëë soldad kwnaasy tumi go, aan lëë xaa bitiits nii chëb xaa xñabey go. Por ngo, axte natiemp xniladzy meñ Israel nii bitiits soldad.

*Xilkëeb Jesús**(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁶ Lëë ksa tsiiptub xpëedscuel Jesús kwey tu kiy nii sob Galilea, por siko chëb Jesús nii kwës Jesús xaa. ¹⁷ Aan tsinnee lëë xaa kon Jesús, lëë xaa psoxib, per no xaa pkan kik.

¹⁸ Lëë Jesús chëb lo xaa:

—Lëë Dios pso naa parñee kñabeyaa kpaa ni kñabeyaa lo kislyu. ¹⁹ Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtsaa lo meñ. Ni kol kchoobnis meñ nii kniladzy xtsaa con xtiitspey Tat Tios, ni xtiitspey xiñ xaa, ni xtiitspey Kyalbini Ntson. ²⁰ Ni kol këb lo meñ kuuñtsyey meñ kchë nii bluyaa lo do. Pe tsinidy kik to, por tugak kaknin lëë do axte tse nii lëë kislyu nitylo.

Kitsy nii pkëë San Marcos

*Lëë Juan xluuy xtiits Dios
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Sinrii nak nii bislo xkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist.

² Lëë profet Isaías pkëë leñ xkitsy Dios sinrii:

Lëgaanoo lëen kxal gaa tu xaa nii tenech lool parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

³ Son meñ tsiy xaa tsínee lëë xaa kñee tu tañ pidzy këb xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy meñ nii xñabey. Kol kwii tu nëz tubli.”

⁴ Singo mod biid Juan xchoobnis xaa meñ tañ ni xñee xaa lo meñ:

—Kol ktikche styoo do lo Dios ni kol chobnis, parñee ktsily Dios kchë xtol do.

⁵ Tsigo lëë meñ nii ncheno tyub tañ nii lë Judea ni meñ kyedzy Jerusalén kwey laañee so Juan. Aan tsínee lox xobtol meñ kchësy xtol lo Dios lëë Juan xchoobnis meñ chu kiigwhee Jordán.

⁶ Kits lady camey kwya xab Juan, lëë xcinturón xaa kwya con kidy. Nkwxandx ni tsíñ tañ taw xaa. ⁷ Lo xiwseedy xaa xñee xaa lo meñ:

—Skere sëëd tu xaa nii mastre non lon, por naa ni parñee sinchuñaa kxakaa tuu kidy lab xaa xkiñdyaa. ⁸ Naa pchoobnis lëë do con nis. Per lëë xaa kchoobnis lëë do con Kyalbini Ntson cheñ Dios.

*Xkyalkwchobnis Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

⁹ Leñ tse go lëë Jesús pchoo Nazaret, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Galilea, lëë xaa si chu kiigwhee Jordán aan siko lëë Juan pchoobnis xaa. ¹⁰ Aan siikñee lëë Jesús pchoo lo nis, lëë xaa kon nii lëë kpaa byaly aan lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios sëëd sëëb byab lady xaa sinak tu palom.

¹¹ Ni lëë xaa biñ tsiy Dios nii sëëd sëëb kpaa xñee lo xaa:

—Lii nak xiñaa nii xkëstyoon. Xlen lool.

*Lëë Jesús chak preb
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹² Loxsyé ngo lëë Kyalbini Ntson kuni Jesús tañ pidzy. ¹³ Choow kpidz kwyo xaa

tañ. Beeñ xaatox xaa preb ni kwyo xaa lady kchëlo ma tox, per lëë xangly Dios kokni xaa.

Lëë Jesús chislo lo xtsiñ Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Loxsyé kwloo meñ Juan skiib, lëë Jesús si niéz xtañ meñ Galilea xluuy xtiits Dios nii xteelaa ¹⁵ xñee xaa:

—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey. Kol ktikche styoo do ni kol kniladzy xtiits xaa.

Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Tu tse lëë Jesús sitedy chu nistoo Galilea tsínee lëë xaa kon chop ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë Simoñ, lëë stu xaa lë Ndresy. ¹⁷ Aan lëë Jesús chëb:

—Kol ténal naa parñee jkoostre to mël, sink lëen kluy lo do xa kluuy do xtitsaa lo meñ.

¹⁸ Wor go kash nche gak xkyex xaa, lëë xaa sinal Jesús.

¹⁹ Sijtyak kwsë Jesús lëë xaa kon Jacob ni Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lëë xaa ncheno tu leñ barkw xkëtë xaa xkyex xaa. ²⁰ Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa psaan pxosy xaa Zebedeo leñ barkw ksa xmos xaa aan lëë xaa sinal.

*Tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Lc. 4:31-37)*

²¹ Lëë Jesús ptsiñ kyedzy Capernaum ksa xpéëdsuel. Aan tsínee lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsíñ kol, lëë Jesús kwsëeb ktoo aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ²² Tsigo ndaly meñ psee biñ xiwseedy xaa porñee lëdy wi xaa chuuñ kseedy sinak kchë maestre ley, sink tsi lëë xaa xñee sootee tu xaa nii per nli busy xñabey nak xaa. ²³ Lady kchësy meñ nii ncheno leñ ktoo no tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo aan lëë xaa bislo chuptsyé xaa xñee xaa:

²⁴ —¿Penak sëëd sëëboo lady noo Jesús Nazaret? ¿Buty sëëd knityool lëë noo lë? Xyumbeyaa lii. Lii nak Xiñ Ntson Dios nii sëëd lo kislyu.

²⁵ Tsigo lëë Jesús kwéntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

²⁶ Tsigo lëë kyalbini mal go beeñ nii lëë mguiy go kutyë aan lëëw pchoo chuptsyë taño. ²⁷ Tsiñee lëë meñ kon kchësy ngo, ntseeb ptsyeb meñ, aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pe cos re? ¿Xa nak xiwseedy xaa re nii axte wi kyalbini mal xsoob xtiits xaa?

²⁸ Aan blyëëdyak masyke lë Jesús xseety kchësy meñ nii ncheno tyub nëz Galilea.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ Pederre

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Tsiñee lëë xaa pchoo ktoo, lëë Jesús kwey lidzy Simoñ ni Ndresy ksa xaa Jacob ni Juan. ³⁰ Aan tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë xñaatsaap Simoñ nix xlyañ xlyëë, aan lëëw chëb xaa lo Jesús. ³¹ Tsigo lëë Jesús big kwseñ ña me blische xaa me. Aan wor go kazuñ lëë xlyëë pchoo, aan lëë me bislo beeñlo me nii taw xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Tsiñee lëë tse ptsye, lëë ngbidz kwyaa-style, lëë lyu no jketsyle, lëë meñ kuni kchëlo meñ xsyaknë ni meñ nii no kyalbini mal styoo lo Jesús, ³³ aan casy kchësy meñ kyedzy ptyop chu puert. ³⁴ Kchëlo kyalkits beeñ kyak Jesús meñ ni kwlii xaa kchësy kyalbini mal. Per blaady xaa nyew porñee nano cho nak xaa.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo nii nche sob Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Wor silytoo bii nguey lëë Jesús kuche aan lëë xaa pchoo tublad chu kyedzy tu laañee tusy xaa par kutiitsni xaa Dios.

³⁶ Aan lëë Simoñ ksa xcombañer kukyub Jesús. ³⁷ Tsiñee lëë xaa ptsil xaa chëb xaa lo xaa:

—Kchësy meñ këkyub lii.

³⁸ Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Tsoo kchësy kyedzy nii nche kex nu parñee wi siko kluyaa xtiits Dios porque par ngo pchon.

³⁹ Singo kunsë Jesús tyub xtañ meñ Galilea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo nii kwtedy xaa ni xkwii xaa kchësy kyalbini mal.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xyodz lady

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Lëë tu xaa nii xyodz lady big lo Jesús aan lëë xaa go psoxib chëb:

—¿Pe nëëdyoo beeñ kyak naa?

⁴¹ Tsigo lëë Jesús pkëstyoo xaa xsyaknë go, aan lëë xaa pxob ña xaa kik xaa xñee xaa:

—Chakladzyaa nii kyaan nyëël lo xkyalkiitsoo. Nina kazh byaktsey.

⁴² Aan nli gaa wor go kazuñ lëë xaa nii xyodz lady ko byak. ⁴³ Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo xaa nii byak ko aan lëë xaa psonëz xaa chëb xaa lo xaa:

⁴⁴ —Byey aan ni tu cho lo këëbtyoo dyon xa byakoo. Kwey lo pxosy aan psakon nii xñabey xley Moisés, parñee kaknan meñ nii lëël byak.

⁴⁵ Per siñee lëë xaa go pchoo lëë xaa go bislo bitiits dyon xa byak xaa. Por ngo pchilodre nsyëëb Jesús ni stu kyedzy nii neñlo, sink lëë xaa kunsë laañee kindy meñ. Per nikxe singow ndaly meñ kwey lo xaa.

2

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii nëtoo

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Tsiñee kwloxo bla tse lëë Jesús bikche ptsiñ kyedzy nii lë Capernaum stub. Aan lëë meñ biñ nii lëë xaa nyoogw yu. ² Lëë meñ ptyopbe, per ni chu puert yu xkaadre kwe meñ. Aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios ³ tsi lëë tap xaa ptsiñni tu xaa nii nëtoo. ⁴ Per konsye ksa tap xaa go nii chilody ktsiñ xaa axte laañee sopee Jesús porñee singootyee ndaly meñ nche, lëë xaa pxaly kik yu nii no Jesús, aan nëz laa nyaly go ptee xaa xaa xsyaknë go pxobsye xaa xaa lo tu ta.

⁵ Tsiñee lëë Jesús kon nii nli xniladzy ksa xaa go, lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Xiñ, nodre xtoloo. Kchësyoo bily.

⁶ Per lëë bla maestre ley nii nche sob siko psya styoo nladzy xaa: ⁷ “¿Penak xñee xaa gue singue? No ko xaa falt lo Dios por ni tu cho chilody ktsily tol, xaktyee Dios.” ⁸ Per sinusy byeñ Jesús kchësy nii no ksysa styoo xaa. Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak xsya tol do? ⁹ Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëe kchësy xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche, blis xtal aan byey”, per ¿chow dyon mastre ngan? ¹⁰ Per na gaanoo lëen kluy lo do nii wi mguiy nii pxaal Dios schilo ktsily tol lo kislyu.

Tsigo lëe xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

¹¹—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyo.

¹² Tsigo lëe xaa xsyaknë go kuxche worgo kazh, aan lëe xaa blis xta xaa. Tsigo lëe xaa pchoo kwtedy xaa kchësy lady meñ. Por ngo, kchësy meñ psee aan kchësy meñ bily lay lo Dios xñee:

—Loñee mbañ no karty tyon no kchësy nrii.

Lëe Jesús xkwetsy Levi (Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Loxsye ngo lëe xaa kwey chu nistoo stub, aan tsiñee lëe meñ lox ptyopbe lo xaa, lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ¹⁴ Lëe tsi lëe Jesús bikche sey leñ kyedzy stub, lëe xaa kon tu xaa nii pcholë Levi. Alfeo nak pxosy xaa. Lëe xaa sob laañee chitizh meñ par kchilo kto meñ xcheñ aan lëe Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

Tsigo lëe Leví kuso aan lëe xaa sinal.

¹⁵ Aan lëetyee lëe Jesús noyaw lidzy Levi. Ndaly xaa nii chuuñ jkizh meñ ni ndaly meñ ngoptol kunal. Lëe xaa kwsob lo mezh ksa xaa Jesús ni ksa xaa xpëëdscuel Jesús. ¹⁶ Per tsiñee lëe xaa fariseo ni maestre ley kon nii lëe Jesús kayawni kchësy meñ go, lëe xaa chëb lo xpëëdscuel Jesús:

—¿Xa mod nak nii chaw xmaestre to ksa xaa nii chuuñ jkizh ni kchësy meñ ngoptol gue?

¹⁷ Tsiñee lëe Jesús biñ kchësy nii kwnee xaa go, lëe xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ buen ni meñ ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. Per syely kyubtyaa meñ buen, sink lëen syely kyub meñ ngoptol.

Lëe meñ xñabtiits lo Jesús (Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Tu tse tawdy xpëëdscuel Juan ni xaa fariseo parñee kuuñ ksak xaa Dios. Tsigo lëe bla meñ kunabiits lo Jesús chëb:

—¿Penak nii chawdy xaa nii no xlad Juan ni xaa nii no xlad xaa fariseo parñee kuuñ ksak Dios, per lëe xpëëdscueeloo pe xseedy xaa masyke lëe xaa ncheno wagw?

¹⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña wagw par tso kyalnë meñ? Deelñee bii so xaa nii ptsiilña gon, ni tu cho chilody tso kyalnë. ²⁰ Per sitsiñ tse nii lëe xaa nii ptsiilña kyas. Tsigosy nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

²¹ Ni tu cho xkëtëdy tu ladx yoox con tublé ladx kub. Por tsí lëew tsadx, lëe ladx kub kpe aan lëew kchos ladx yoox, aan lëe laa nchos ko kak nroobre. ²² Ni nody nii ktyëe nip kub leñ kyeg kidy nii kwyoxle. Porque schilo kchos nip kub kyeg kidy, aan ntseeb xiñ nip, nikxe gaa kyeg kidyo. Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub.

Lëe xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ (Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Lëe tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëe Jesús sitedy tu lo kwaa nii no non-syke xobxtily, aan lëe xpëëdscuel xaa bislo xchoow xobxtily. ²⁴ Tsigo lëe xaa fariseo chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, ¿penak nii chuñ xpëëdscueeloo nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ?

²⁵ Per lëe Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa? ²⁶ Iz nii lëe Abiatar nak pxosy nii mastre non, lëe David kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëe xaa taw kyaxtily nii nak lay nii xaktyee pxosy chaw, aan wi kchë meñ nii ksa xaa si byaan xaa kyaxtily go.

²⁷ Chëbak Jesús lo kchësy meñ go:

—Lëe tse nii chak wxiladzy byaan par meñ, per byaandy meñ par tse go. ²⁸ Por ngo, axte lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ xñabey mguiy nii pxaal Dios.

3

*Beeñ kyak Jesús tu xaa nii mbañdy tu ña
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

¹ Lëë Jesús kwséeb ktoo stub. Aan lëetyee lëë tu xaa nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go.
² Ni lëë meñ nche kuy dyon pe syuuñ kyak Jesús xaa xsyaknë go tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ parñee tso pe cos jkëekiy meñ xaa.
³ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii mbañdy ña:
—Kuso aan kwso grolyee nu.

⁴ Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo meñ chëb xaa:

—¿Pe cos nonguial kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ? ¿Pe nonguial kantsi ñe ote ksaksi ñe saa bñech ñe yak?

Per ni tu cho kwëbty. ⁵ Tsigo lëë Jesús buy lo kchësy meñ nii nche siko aan lika blëë xaa, ni pteenë xaa porñee kon xaa nii singootyee nguidzy styoo kchësy meñ go. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:
—Biskaa ñal.

Aan lëew biskaa xaa. Lëë gaaw byak.
⁶ Per siñee lëë xaa fariseo pchoo siko lëë xaa bitiits ksa xaa meñ nii nak ksa rey Herodes dyon xa kuty xaa Jesús.

Lëë meñ xtyopbe chu nistoo Galilea

⁷ Lëë Jesús si chu nistoo ksa xpëedscuel aan ndaly meñ Galilea kunaal xaa. ⁸ Tsiñee lëë meñ nii no nëz Judea ni meñ nii no kyedzy Jerusalén ni meñ nii no nëz Idumea ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwhee Jordán ni meñ nii no tyub kyedzy Tiro ni meñ nii no tyub kyedzy Sidón koknan kchësy nii chuuñtsyey Jesús, ndaly kchë meñ go kukuy. ⁹ Por ngo lëë xaa chëb lo xpëedscuel xaa nii nyub xaa tu barkw parñee ndaagwty meñ xaa. ¹⁰ Porñee beeñ kyak xaa ndaly meñ xsyaknë, aan kchësy meñ chas xkyë lady xaa par señ meñ xab xaa. ¹¹ Aan tsiñee lëë kyalbini mal chan Jesús, xsoxibo chuptsyëw xñeeuw:

—¡Lii nak Xiñ Dios!

¹² Per lëë Jesús kwnabey nii nyeedyo cho nak xaa lo meñ.

*Lëë Jesús ksa tsiipchop xpëedscuel
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)*

¹³ Loxsye ngo lëë Jesús si tu kiy. Siko lëë xaa kwtsyetsy meñ nii kwlalañtyee styoo xaa aan lëë meñ go big lo xaa. ¹⁴ Aan lady kchësy meñ go kwle xaa tsiipchop xaa

go tsikluuy xtiits Dios. ¹⁵ Ni lëë xaa ptee kyalxñabey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. ¹⁶ Lëë ksa lë xaa nii kwle xaa nríi: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ¹⁷ Jacob ni betsy wiñ xaa Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Boanerges kwloolë Jesús xaa. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Xiñ Nkwsiy.) ¹⁸ Ni kwle xaa Ndresy ni Felip ni Bartolomé ni Mateo ni Max ni Jacob xiñ Alfeo, ni Tadeo ni Simoñ, xaa nii kwyo lady tub tiiy meñ nii pcholë Cananista, ¹⁹ ni Judas Iscariote, xaa nii byub mod pkaa Jesús lo xaa xñabey.

*Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Loxsye ngo lëë Jesús byo leñ yu nii xkwës xaa ksa xpëedscuel xaa aan lëë meñ ptyopbe stub. Por ngo nii byobty nyaw xaa ksa xpëedscuel xaa. ²¹ Tsiñee lëë meñ lidzy Jesús biñ nii lëë Jesús so siko, lëë me kwey par kyoy me xaa, porñee ndaly meñ xñee nii lëë Jesús chak wety.

²² Wi maestre ley nii nak xaa Jerusalén ptsiñ xñee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal, nakni xaa ni xtee tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

²³ Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ go aan lëë xaa pso tu cuent par kuuñ kseedy xaa chëb xaa:

—¿Xa kchilo xaatox kwii saa xaatox?
²⁴ Tu kyedzy nii nak chop tiiy chilody ktiyo. ²⁵ Ni tu meñ wlidzy nii nak chop tiiy chilody ktiyy me. ²⁶ Singo gak nak xaatox deel kak xaa chop tiiy ni ktily lsa xaa. Chilody ktiyy xaa, sink sikootyee lëë xcuent xaa kyal.

²⁷ Ni tu cho chilody sëeb leñ lidzy tu meñ nii ntseeb par koy xaa xcheñ xaa, sink klo no nii kxituu katz xaa xaa. Xakxe singo schilo koy xaa nii klyaañtyee styoo xaa.

²⁸ 'Lëën xñeli katz lo do nii stsily Dios kchëxtol meñ ni kchë cos yox nii kñee meñ lo Dios. ²⁹ Per lëë meñ nii kñeenë Kyalbini Ntson cheñ Dios kpildy xtol meñ go. Tugak tso xtol meñ go.

³⁰ Kchësy nríi kwnee Jesús porñee kwnee meñ nii kyalbini mal nakni xaa.

*Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)*

³¹ Tsiñee lëë xñiaa Jesús ni betsy xaa ptsiñ, lëë xaa kwche ley aan lëë xaa pxaal mandad sitsyetsy Jesús. ³² Tsigo lëë meñ nii nche sob kyako kwi Jesús chëb:

—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley xyub lii.

³³ Per lëë xaa kwëb chëb xaa:

—¿Cho nak kaa tnan ni betsyaa?

³⁴ Loxsye ngo lëë xaa buy lo kchësy meñ nii nche sob kyako kwi xaa aan lëë xaa chëb:

—Meñ re nak tnan ni betsyaa. ³⁵ Porque kchësy meñ nii chuuñtsyey nii chakladzy Dios, meñ go nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

4

Xcuent ngon

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Lëë Jesús bislo bluuy xtiits Dios chunistoo stub. Aan como lëë meñ ptyopbe, lëë Jesús kwyo tu leñ barkw nii so siko aan lëë xaa kwsob leeñgo. Lëë meñ kwche chunis. ² Tsigo lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent. Aan lo xiwseedy xaa xñee xaa:

³ —Kol kon tu xcuent ngon nii pchoo kwey kon. ⁴ Aan tsiñee lëë xaa bislo lo wlaal xob, grol xoob xaa byab kexka chu næz aan kuktop kaa mguiño. ⁵ Lëë stub lugar lëë xob byab lady kyo laañee nchedy ndaly yu. Blyëëdy pchukë xob ko lyu porñee nxijty kwyow. ⁶ Per tsiñee lëë ngbidz kwlañ, lëë ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëëw pidzy. ⁷ Lëë stub lugar lëë xob byab lady yakitsy aan lëë yakitsy kwroob aan lëëw kwitiño koktyo. ⁸ Per lëë stub lugar lëë xob byab laañee neely lyu aan lëëw kwroob. No ladyo kwsob tsongalyo ni tu kyoowo. Buen koko.

⁹ Aan loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

Lëë xpëëdscuel Jesús xñabiits penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy Jesús
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Tsiñee lëë Jesús byaan nonsy, lëë kchësy meñ nii nak ksa xaa ni ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Xa nak cuent nii lox psool?

¹¹ Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Kchë lo meñ tiemp gon kwyolan xa nak xkyalwnabey Dios. Lëë na lëëw xluuy xaa lo do. Per lëë meñ nii nche tublad nonsyke con cuent no nii kseedy meñ go ¹² parñee nikxe xaapee kuy meñ go, per kandy me, ni nikxe mastre kon meñ go, per kyeñdy me, ni parñee kpikchedy styoo meñ go lo Dios tsin ktsily Dios xtol meñ go.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Lëë Jesús chëb:

—¿Xyeñdy to cuent re lë? ¿Xa kyeñ do nii sëëdre tsigo? ¹⁴ Lëë meñ nii chan xob nak sinak meñ nii xluuy xtiits Dios. ¹⁵ No meñ nii nak sinak xob nii byab lo næz, nii chon xtiits Dios, aan xlyëëdyak lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. ¹⁶ No gaa meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady kyo, nii xle chon xtiits Dios, ¹⁷ per como kindy luw xsyob lidyo. Singo nak meñ go tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëëd por xtiits Dios. Xchoso gaa styoo meñ go.

¹⁸ No gaa stubla meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady yakitsy, nii chon xtiits Dios,

¹⁹ per mastre sini kchë cos lo kislyu re kik meñ go. Choki meñ go kap kchëlo cos, per xaktyee xkëëtiw. Kchë ngo xsyëëb leñ styoo meñ go aan xkiño xtiits Dios, ni xkaw jkiñ meñ go lo Dios. ²⁰ Per no gaa meñ nii chon xtiits Dios aan xniladzyo. Aan chak meñ go sinak kok xob nii blyaal laañee neely lyu. No meñ go nak sinak xob nii kwsob kalyptsii xob lady, ni tsongaly xob, ni tu kyoow xob.

Xcuent bini

(Lc. 8:16-18)

²¹ Ni chëbak xaa:

—¿Pe mod xyooy tu bini nayak parñee tsow leñ tu cajón o leñ lon gaa? Lëdyo gon. Klaa xsyob tu bini parñee ksaaniw. ²² Por nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kchukëdy, ni nody ni tu cos ngueetsy nii kakndoondy. ²³ Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

²⁴ Ni chëbak xaa:

—Kol ksal nii xkëëtyag to, porque sinak nii xsee gak to chan do xcombañer do, singo gak ksee Dios kan xaa lëë do, ni stsiibre xaa stublaw loo go. ²⁵ Por meñ nii chap palalo, lëë Dios kteerew. Per lëë meñ

nii pe chapyt, lëë Dios kla axte nii wiñ nii chapsye meñ go.

Xcuent xob nii xroob

²⁶ Ni chëbak Jesús:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xlaal xob. ²⁷ Loxsye ngo lëë xaa xyey kuutkesy aan tsil lëë lyu xyaani lëë xaa chische, xtye kyool ni xtye tse, per nandy xaa dyon xa kwlañ xoob xaa ni xa kwroobo. ²⁸ Aan xaly lyu xroobo xob. Klo xlyañ xikwo. Loxsye ngo lëëw xchukë to aan xlyëedyak lëëw xsyo xob. ²⁹ Aan tsiñee lëëw lox chal, lëë xaa chiktopo, porñee lëë xtiemp kwlaap kol.

Xcuent medzy martas

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ni chëb Jesús:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? ³¹ Nako sinak tu medzy martas nii xñaa lo kislyu. Lëë medzy ko nak tu medzy nii mastre wiich lo kislyu. ³² Per tsiñee lëëw lox xñaa, xroobo aan mastre chak ngolo lo kchësy kizh. Chak nxii xikwo ni axte mguiñ schilo ko xipchoos lo xingalo.

Lëë Jesús xñee penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy xaa

(Mt. 13:34-35)

³³ Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ, axte laañee byeñ xaa nii schilo kyeñ meñ. ³⁴ Per ni tu pe bluuydy xaa singosy, sink nonsyke con cuent, nikxe tseyladzy xñee xaa xa nak cuent ko lo xpëëdscuel xaa.

Lëë Jesús xkwëës me nii xpi lo nistoo

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Tsiñee lëë lyu pkyey misme tse go, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

³⁶ Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús psaan meñ, aan lëë xaa sini Jesús leñ tu barkw nii nol Jesús. Aan wi stubla barkw si ksa xaa.

³⁷ Per lëë tu me dox bislo xpi xchëëp barkw, aan lëë nis bislo chisol xchoon leñ barkw. Singo lëë barkw no kyatsë nis. ³⁸ Aan lëë Jesús nixyesy xan barkw ngookwsye xaa tublë yag. Lëë xpëëdscuel xaa beeñ kna xaa chëb xaa lo xaa:

—¡Maestre! ¿Pe xyeñdyoo nii lëë no kety lo nis re?

³⁹ Tsigo lëë Jesús kuxche aan lëë xaa kwëntseeb lo me ni lëë xaa chëb lo nistoo:
—¡Kwlës! ¡Tsesy!

Lëë me kwlës aan tsesy byak. ⁴⁰ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—¿Penak xtsyeb to? ¿Pe karty kap to Dios confians?

⁴¹ Per loñee singootyee bii xtsyeb xpëëdscuel Jesús, lëë xaa xñabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—¿Cho nak xaa re nii axte me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

5

Meñ kyedzy Gerasa nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Lëë xaa ptsiñ stublad chu nistoo laañee nak xtañ meñ Geresa. ² Aan siikñee lëë Jesús byedy leñ barkw, lëë tu xaa nii no tu kyalbini mal leñ styoo big lo xaa. Leñ paa pchoo xaa go ³ porñee leeñgo no xaa. Ni tu cho chilody kxituu xaa nikxe con caden. ⁴ Ndaly vuelt pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden, per pchug xaaw. Ni tu cho chuñdy gan lo xaa. ⁵ Xkyënsë xaa kyool yutsye tyub kiy ni leñ paa chuptsyë xaa ni chiswee xaa xaa con kyo. ⁶ Per tsiñee lëë xaa kon Jesús, sitre bii sëed Jesús, lëë xaa kwloo corr aan lëë xaa psoxib lo Jesús ⁷ aan chuptsyë xaa xñee xaa:

—¿Penak xkaaloo naa, Jesús Xiñ Dios nii sob kpaa? Ni nlipee gaa nawo xñabaa lool nii ksaksidyyo naa.

⁸ Singo xñee xaa porñee lëë Jesús chëble:

—¡Kyalbini mal, psaan mguiy gue!

⁹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël busy?

Lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Ndaly lën porñee ndaly nak noo.

¹⁰ Aan mban xñee kyalbini mal go lo Jesús nii kwiidy Jesúso tañ go. ¹¹ Aan como kex xan kiy go ncheyaw tubtsoon ngutsy, ¹² lëë kyalbini mal go kwnab lo Jesús chëb:

—Pxaal noo lo ngutsy nii nche ske ni blaa syëëb noo leñ ma.

¹³ Lëë Jesús ptee tiitspey, aan lëë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go aan lëëw kwsëëb leñ kchë ngutsy ko. Xcaa ngutsy ko siik chop mily. Kchësy ma kwloo corr kwsëëb ma lo nistoo aan lëë ma kuty.

¹⁴ Tsigo lëë meñ nii nche nap ngutsy ko pchoo wxooñ kukni tiits kyedzy dyon xa kok tañ. Aan lëë meñ kukuy dyon pe cos kok. ¹⁵ Aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë meñ kon xaa nii kwyo kyalbini mal styoo. Lëë xaa sob, nakw xab xaa ni mbëe nyaani chak xaa. Lëë meñ ptsyeb, ¹⁶ ni lëë meñ nii kon xa kok xaa nii kwyo kyalbini mal go leñ styoo ni xa kok ngutsy, bitiits lo kchësy meñ. ¹⁷ Tsigo lëë meñ bislo kwnab nii kpi Jesús xtañ meñ go.

¹⁸ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ laañee so barkw, lëë xaa nii kwyo kyalbini mal styoo go kokladzy nyinal xaa. ¹⁹ Per kwnëdy Jesús, sink lëë xaa chëb lo xaa:

—Byey, kujkan meñ liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo, ni xa pkëstyoo xaa lii.

²⁰ Lëë mguiy go sey, aan lëë xaa bislo bitiits xaa tyub néz Decápolis xa beeñ kyak Jesús xaa. Aan kchësy meñ psee.

*Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad chu nistoo con barkw, lëë meñ ptyopbe aan lëë xaa kwso chu nistoo. ²² Lëetyee lëë xaa so siko tsiñee lëë tu xaa nii xñabey leñ ktoo nii lë Jairo ptsiñ. Tsi lëë xaa kon Jesús, lëë xaa psoxib ²³ aan mban kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:

—Lëë xiñaa noyety. Të kxoboo ñal lady me tsin kyaktsey me ni kpañ me.

²⁴ Lëë Jesús sinal xaa ni ndaly meñ kunal, aan lika xtaagw meñ Jesús. ²⁵ Lady kchësy bñechto go no tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ. ²⁶ Mban kwtedy me. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kwey me. Xaktyee kukxiñ me kchë xtumi me aan kokty me rmedy. Lëël mastre kok xkyalkits me. ²⁷ Tsiñee lëë me biñ nii lëë meñ xseety Jesús, lëë me big néz xitsy Jesús lady meñ aan lëë me kwseñ xab xaa.

²⁸ Porñee nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëën kyak.” ²⁹ Aan wor go kazh lëë xcheñ me byag. Aan axte mbëe byaan lady me byeñ me nii lëë me byak. ³⁰ Lëë Jesús byeñ nii lëë xaa beeñ tu kyalntson, aan lëë xaa byoogw xuy xaa lo meñ xñee xaa:

—¿Cho kwseñ xabaa?

³¹ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Chanoo name nii lëë meñ xtaagwoo aan xñabtiitssoo, xñee: “¿Cho kwseñ xabaa?”

³² Per lëë Jesús bii buy tyuxlad kwi parñee kan xaa dyon cho kwseñ xab xaa.

³³ Tsigo lëë kwnaa go xisy me ni xtsyeb me porñee nan me lëë me kwseñ xab Jesús. Lëë me kuksoxib lo xaa aan lëë me bitiits penak nii beeñ me singo. ³⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xiñ, porñee bniladzyoo naa ngo nii lëël byak. Byey. Pe tsinidre kikoo. Lëël byakle.

³⁵ Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë bla meñ nii pchoo lidzy xaa nii xñabey ktoo ptsiñ chëb lo pxosy mëëd kwnaa go:

—Lëë xiñoo tse lox kuty. ¿Penak nii xko tsiñoo lo maestre?

³⁶ Per lëë Jesús koñee psaldy xaa meñ go lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey ktoo:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy sye naa.

³⁷ Aan blaady xaa nyinal meñ. Xaktyee Pedre, Jacob ni Juan, betsy Jacob kunal.

³⁸ Tsiñee lëë xaa ptsiñ lidzy xaa nii xñabey ktoo, lëë xaa kon xa nche kxoly meñ ni xa ncheyoon meñ ni nche kteenë gaa meñ.

³⁹ Lëë xaa kwyo yu aan lëë xaa chëb:

—¿Penak singueetyee noyak nxoly do ni choon do singueetyee? Kujty mëëd kwnaa gue, sink lëë me nixyesy.

⁴⁰ Pxdzyni meñ Jesús, per lëë xaa kwlii kchësy meñ yu. Aan lëë xaa byaan ksa xaa pxosy me ni xñaa me ni xaa nii ksa xaa si. Aan lëë xaa kwsëëb laañee nix mëëd kwnaa go. ⁴¹ Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Talita, cum. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Mëëd wiñ, lool xñen, kuxche.)

⁴² Wor go kazh lëë mëëd kwnaa nii chap tsiipchop iz kuxche aan lëë me bislo kwsë me. Aan kchësy meñ nii nche siko psee.

⁴³ Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty meñ gow. Loxsye ngo lëë xaa chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

6

*Lëë Jesús chi kyedzy Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)*

¹ Lëë Jesús bi siko aan lëë xaa kwey mer xkyedzy xaa ksa xpëëdscuel xaa. ² Tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë Jesús bislo beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo. Tsiñee lëë kchësy meñ biñ xiwseedy Jesús, ntseeb

psee meñ. Aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchësy cos re? ¿Pa xkwii xaa kchë wseedy ke ni kchë kyalntson nii chuñ xaa? ³ ¿Pe lëdy lëe carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xiñ Mariy nayak nak xaa ni betsy xaa nak Jacob, José, Judas ni Simoñ? ¿Ni pe lëdy nayak wi kchë psyañ xaa ncheno lady no nu?

Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. ⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per xsaldy meñ tu profet nii nak xaa xkyedzy meñ ni meñ lidzy meñ.

⁵ Ni tu kyalntson pchilody nyuuñtsyey xaa siko, xaktyee bla lady meñ xsyaknë pxob xaa ña xaa ni beeñ kyak xaa. ⁶ Aan ntseeb psee xaa porñee bnilasty meñ xaa.

*Lëe Jesús xaal xpëëdscuel xluuy xtiits Dios
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)*

Kunsë Jesús kchë kyedzy nii nche kex siko xluuy xaa xtiits Dios. ⁷ Tsigo lëe xaa kwtsyetsky ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëe xaa pxaal xaa chop kaa chop kaa xaa loxsye ptee xaa tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. ⁸ Ni chëb kazu xaa nii ni tu pe koydy xaa par nëz, xaktyee tublë yag nii ksoxka xaa. Ni chëb xaa nii nody koy xaa bols ni kyaxtily ni tumi. ⁹ Ptee xaa tiitspey kwë lab xaa, per pteejty xaa tiits nii nyoy xaa ladx parñee ntsyëe xab xaa. ¹⁰ Ni chëb xaa:

—Tsiñee ktsiñ do tu yu, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. ¹¹ Aan deelñee ktsiñ do tu laañee kneesty meñ laa kwës to ni kaklasty meñ kon xiwseedy to, kol kchoo siko aan kol kwib yu nii xña niy do parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

¹² Tsigo lëe xpëëdscuel xaa pchoo xñee lo meñ: Kol ktikche styoo do lo Dios. ¹³ Ni kwlii xaa ndaly kyalbini mal ni kwtëëb xaa meñ xsyaknë aceit aan lëe meñ xsyaknë byak.

*Xkyalkuty Juan, xaa nii pchoobnis meñ
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)*

¹⁴ Lëe rey Herodes biñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey Jesús, porñee nonsyke lë Jesús xseety meñ tyub tañ go. Aan xñee rey Herodes:

—Lëe Juan, xaa nii pchoobnis meñ pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

¹⁵ Lëe stubla meñ xñee:

—Lëe profet Elías ngue.

Lëe stubla meñ xñee:

—Tu profeto sinak kchësy profet nii biid tiemp.

¹⁶ Per tsiñee lëe rey Herodes biñ kchësy ngo, lëe xaa chëb:

—Lëe Juan ngue. Naa kwnabey kwchug kik Juan aan na lëe xaa pañ.

¹⁷ Porsye Herodías lëe rey Herodes kwnabey pkaa Juan ni lëe xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib. Herodías kok tsil Felip, betsy Herodes, per lëe Herodes ptsiilña me. ¹⁸ Aan lëe Juan tugak xñee lo Herodes:

—Nody nii tsonil tsil betsyoo.

¹⁹ Tsigo lëe Herodías bislo blëëni Juan aan kokladzy me nyuty me Juan. Per pchilody me ²⁰ porñee ptsyeb Herodes Juan, porñee koknan xaa nii tu meñ buen Juan ni tu xaa nii chuuñ ksak Dios nak Juan. Ngo nii kokni xaa Juan. Nikxe gaa nii tsiñee biñ xaa xtiits Juan byeñdy xaa pe nyuñ xaa, per tyub styoo xaa pkëëtyag xaa xtiits Juan. ²¹ Per lëew ptee tiits lo Herodías tse nii lëe Herodes ptsiil iz. Lëe xaa beeñlo tu niskwaan par kchë xmeñ xñabey xaa ni par meñ nii xñabey lo xsoldad xaa ni par kchësy meñ non nii kwyo Galilea. ²² Lëe xaa no wagw tsi lëe xiñtsyaap Herodías kwsëëb, aan lëe me bislo byëë me. Tirak ptsiladzy Herodes xiwyëë me ni wi kchë xaa nii ksa xaa ncheyaw ptsiladzyo. Loxsye ngo lëe Herodes chëb lo me:

—Kwnab nii klyaañtyee styool lon aan na knetsyno.

²³ Aan lëe xaa pkon Dios chëb xaa:

—Snetsyaa nii kñabtyoo, nikxe kñaboo grol tañ nii xñabeyaa.

²⁴ Lëe me pchoo aan lëe me kwnabtiits lo xñaa me chëb me:

—¿Pe cos kñabaa?

Aan lëe xñaa me kwëb chëb:

—Kwnab kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ.

²⁵ Tsigo lëenlëdy kwsëëb me laañee sob rey aan lëe me chëb:

—Chakladzyaa nii nina kazh kneetsyoo kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ. Kxoobo tu leñ plat.

²⁶ Tsigo mban kok rey. Per xaw lëë xaa pkonle Dios xña lo kchësy meñ, koklasty xaa nga xaa nii kwnab me. ²⁷ Loxsye ngo lëë xaa pxaal tu soldad kuxi kik Juan. ²⁸ Aan lëë soldad kwey leñ skiib, pchug kik Juan aan lëëw kuni xaa xoobo leñ tu plat. Lëëw ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías aan lëë me pteedyo lo xñaa me.

²⁹ Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Juan kok-nano, lëë xaa kuklis xcuerp Juan aan lëëw pkeetsy xaa.

*Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

³⁰ Loxsye ngo lëë ksa xaa nii pxaal Jesús ptsiñ aan lëë xaa bitiits kchësy nii beeñtsyey xaa ni bluuy xaa. ³¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol tē tsuin kyo no nonsy no kxiladzy no xisy tu laañee cho kindy.

Porñee si siid meñ nii xyobty kaw xaa. ³² Tsigo lëë xaa kwyo barkw ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa si tu laañee cho kindy. ³³ Per ndaly meñ kon si xaa aan lëë meñ byuumbey Jesús. Tsigo kchësy meñ nii no kchë kyedzy nii nche tañ go kwey siko, aan klo meñ ptsiñ lo xaa. ³⁴ Tsiñee lëë Jesús byety leñ barkw, lëë xaa kon kchë bñechtoo nii nche, aan lëë xaa pkëstyoo kchësy meñ go porñee nche kchë meñ go sinak xkwe mëkwxiliy nii kindy cho kyënap. Aan lëë xaa bislo bluuy xaa ndaly cos lo meñ go. ³⁵ Lëë tse ptsyel tsi lëë xpëëdscuel xaa big lo xaa chëb:

—Lëë tse ptsye aan ni tu cho kindy nu. ³⁶ Psonëz meñ parñee tsi meñ tañ ni kchë kyedzy nii nche kexka tsuin si meñ nii kaw.

³⁷ Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ktee nii kaw meñ wo.

Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe chakladzyoo nii kyosuuuy noo chop kyoow denario kyaxtily par kaw meñ re?

³⁸ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do? Kol tsikuy dyon.

Tsiñee lëë xaa bikche chëb xaa:

—Kaay kyaxtily schop mël.

³⁹ Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ tubtsoon gaa meñ lo kixkiy. ⁴⁰ Aan lëë meñ kwsob. Tubtsoon gaa meñ no laa kwsob tu kyoow meñ, no gaa laa kwsob choowptsii meñ. ⁴¹ Loxsye ngo lëë Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa. Lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa beeñ groł kyaxtily go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa parñee kiisy xaaw lo meñ. Wi chop mël go kwtiisy xaa kchë lo meñ. ⁴² Kchësy meñ taw axte laañee byëly meñ. ⁴³ Aan tsiñee lëë wagw kwlox, bii ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily nii byaan ni mël. ⁴⁴ Aan lëë meñ nii pchilosy pkab lady kchë meñ nii taw, pkab kaay mily xaapkiy.

*Lëë Jesús xsyé lo nis
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

⁴⁵ Loxsye ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel barkw parñee tekë xaa nistoo klo xaa, ktsiñ xaa Betsaida mente lëë Jesús bii no ksonëz meñ. ⁴⁶ Aan tsiñee lëë xaa lox psonëz meñ, lëë xaa si tu kiy par kutiitsni xaa Dios. ⁴⁷ Tsiñee lëë lyu lox pkyey lëë barkw tse si grolyee nistoo. Aan lëë Jesús bii so chu nis nonsy. ⁴⁸ Lëë xaa kon nii në si barkw porñee singootyee xchëëp mew. Lëë wor silytoo lëë xaa sisë lo nis nëz laañee si barkw, aan kokladzy xaa ndyenech xaa.

⁴⁹ Per tsiñee lëë xpëëdscuel xaa kon nii lëë xaa xsyé lo nis, nladzy xaa tu pesyo. Aan kchësy xaa kwchuptsyé ⁵⁰ porñee kchësy xaa kon Jesús aan ptsyeb xaa. Per lëë Jesús kwnee chëb xaa:

—¡Kol kak ndaan; naaw, ktsyebty to!

⁵¹ Tsigo lëë xaa byëp barkw aan lëë me kwlës. Ni lëë xpëëdscuel xaa psee ⁵² porñee byeñdy xaa kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwtiisy Jesús kaay kyaxtily lo meñ, porñee bii nguidzy styoo xaa.

*Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë leñ kyedzy Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. Siko lëë xaa pxituu barkw chu nistoo. ⁵⁴ Siikñee lëë xaa byety barkw, lëë meñ byuumbey Jesús.

⁵⁵ Aan pchoo wxooñ kchësy meñ kyedzy nii nche nëz tañ go ptsiñni meñ xsyaknë kë yag laañee biñ meñ so Jesús. ⁵⁶ Aan

laañee xtsiiñtyee Jesús, nikxe kyedzy ngolo, kyedzy wiñ gaaw, o tañ gaaw, xkweek meñ meñ xsyaknë nëz aan xñab meñ nii kлаa Jesúس señ meñ xsyaknë xab xaa. Aan kchësy meñ xsyaknë nii pkaa kwseño byak.

7

Cos nii chuñ xtol meñ (Mt. 15:1-20)

¹ Lëë xaa fariseo big lo Jesúś ksa xaa tubtsoon maestre ley nii sëed Jerusalén. ² Tsiñee lëë xaa kon nii lëë bla xpëëdscuel Jesúś ncheyaw aan kwtiibty xaa ña xaa sinak chuuñtsyey xaa fariseo, lëë xaa kwneenë xaa. ³ Porñee lëë xaa fariseo ni kchë meñ Israel sinal kchë xmod pxusykolttoo nii kawdy xaa deelñee kiib nyë kazhty xaa ña xaa. ⁴ Ni tsiñee chi xaa wsi lo kiy, tsi lëë xaa xpikche, chawdy xaa deelñee tsadx kazhty ña xaa. Ni ndalyre gaa costumbre nii byaani xaa sinak nii tsadx vas, kandy ni ntsyëë kiib nii xkiiñ xaa. ⁵ Por ngo lëë xaa fariseo ni maestre ley kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii sinaldy xpëëdscueeloo xcostumbre pxusykolttoo no, sink koñee chaw xaa con ña peedy xaa?

⁶ Tsigo lëë Jesúś kwëb chëb:

—Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee pkëë xaa xa nak to. Chëb xaa: Tsiñee xñeesy meñ, sootee nii nli xsal meñ naa, per sinidy kik meñ ksoob xtiitsaa.

⁷ Pe nandy chool meñ lay lon, por xluuy meñ xiwseedy meñ sinak nii nyako xtiits Dios.

⁸ Ni lëë do xsaan nii xñabey Dios par tsinal do xcostumbre saa bñech to.

⁹ Chëbak xaa:

—¿Penak nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par tsinal do xcostumbre to? ¹⁰ Lëë pxusykolttoo no Moisés gon chëb: “Psal px-oosyoo ni xñaal”, aan “Meñ nii ktsiibtee pxosy o xñaal gaa iipñee sety meñ go.” ¹¹ Per lëë do xñee nii schilo këb meñ lo pxosy o lo xñaal gaa: “Chilody kuñaa to yudar porque lëën ko kon kchësy nii chaapaa lo Dios.” ¹² Ni xñee gak to nii meñ nii këbsye sinrii, nodre ni kuñ meñ go xyudar pxosy o xyudaar gaa xñaal. ¹³ Singo mod lëë do xsaanlyu xtiits Dios nii xñabey par tsinal do

kchë costumbre nii byaani do ni nii ksaan do. Ni ndalyre gaa stubla cos nii singo nak chuuñtsyey do.

¹⁴ Lëë Jesúś kwtsyetsy meñ stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kon nii kñen kchësy lo do ni kol kyeñö: ¹⁵ Ni tu cos nii xtyaaw chuñdy xtol meñ. Sink kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ chuñ xtol meñ. ¹⁶ Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

¹⁷ Tsiñee lëë Jesúś lox psonëz meñ, lëë xaa byo leñ yu nii xkwës xaa aan lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits xa nak cuent nii lox pso xaa. ¹⁸ Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy? ¿Chondy to nawen nii ni tu nii chaw meñ chuñdy xtol meñ ¹⁹ por xsyëëbtyo xkyalmbañ meñ, sink leñsyé meñ chitedyo, xlyëëdyak lëëw xchoo?

Sinrii mod lëë xaa bluuy nii schilo kaw meñ kchëlo nii xtyaaw. ²⁰ Ni chëb xaa:

—Kchë cos mal nii xsya styoo meñ chuñ xtol meñ. ²¹ Porque leñ styoo meñ xsya cos yox, ni leñ styoo mguiy xlyañ nii lëë xaa kityni tu kwnaa aan karty ktsiilñaa xaa chop xaa me, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kuty. ²² Leñ styoo meñ nii nol tsil xlyañ kyub stu kwnaa o stu mguiy gaa, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ tsoki, ni nii lëë meñ kuuñtsyey cos yox, ni kyalwkëti, ni kchë cos mal, ni kyalmbidy, ni tiits kizh, ni kyalnyats, ni leñ styoo meñ xsya tol. ²³ Kchësy cos re xchoo leñ styoo meñ aan chuño xtol meñ.

Tu kwnaa sit nii bniladzy Jesúś (Mt. 15:21-28)

²⁴ Tsi lëë Jesúś bi siko, lëë xaa si kyedzy nii lë Tiro aan lëë xaa kwsëëb tu leñ yu. Koklasty xaa nii cho nyaknano, per pchilody nyolan xaa. ²⁵ Aan blyëëdy lëë xñaal tu mëëd kwnaa nii no tu kyalbini mal styoo koknan nii lëë xaa ptsiñ kyedzy ko. Lëë me kwey aan lëë me psoxib lo Jesúś.

²⁶ Meñ Sirofenicia nak me, xñee me tiits griego. Lëë me kwey lo Jesúś aan lëë me kwnab nii kwii xaa kyalbini mal leñ styoo xiñtsyaap me. ²⁷ Per lëë Jesúś chëb:

—Blaa kaw klo mëed porque buendyo nii kla ñe kyaxtily lo mëed aan ktee ñew lo mëkw.

²⁸ Tsigo lëë me kwëb chëb me:

—Nli, xey, xñeel, per axte wi mëkw chaw nii byuy nii xlaal mëed leñ mez.

²⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Buen kwneel. Schilo kyeyoo. Lëë kyalbini mal go tse pchoo leñ styoo xiñtsyaapoo.

³⁰ Tsiñee lëë kwnaa go ptsiñ lidzy, lëë xiñtsyaap me nixsyé lo lon, per lëë kyalbini mal go tse pchoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii chondy ni xñeedy

³¹ Lëë Jesús bi gak nëz Tiro aan lëë xaa kwtedy nëz kyedzy Sidón ni bla kyedzy nii nche nëz Decápolis. Lëë xaa ptsiñ chunistoo Galilea. ³² Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa nii chondy ni xñeedy aan lëë meñ kwnab nii kxob Jesús ña lady xaa xsyaknë go. ³³ Lëë Jesús kuni xaa xsyaknë go tublad laañee kindy meñ, aan lëë xaa kwloo xkweñ leñ tyag xaa xsyaknë go ni lëë xaa kwtëeb mxeñ lo ludzy xaa xsyaknë go. ³⁴ Loxsye ngo lëë xaa blëp lo leñ kpaa, lëë styoo xaa ptyoob aan lëë xaa chëb:

—¡Efata! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: ¡Byaly!)

³⁵ Wor go kazh lëë tyag xaa nii chondy ko byaly, ni lëë ludzy xaa go byaktsey aan lëë xaa kwnee nyé. ³⁶ Tsigo lëë Jesús chëb kazh lo kchë meñ, nii ni tu cho lo këbty meño. Per sootée tsiñee soopee tiits, mastre bitiits meño. ³⁷ Ntseeb psee meñ xñee meñ:

—Kchëyo chak xaa chuñ xaa. Axte ngop ni meñ nii chondy chuuñ kyak xaa.

8

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ (Mt. 15:32-39)

¹ Lëë stu tse lëë meñ ptyopbe stub aan kindy pe kaw meñ. Ngo nii lëë Jesús kwt-syetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

² —Xkëstyoon meñ re por natse chak tson kpidz nii nche kchë meñ re lon aan kindy pe kaw meñ re. ³ Aan deelñee ksonëëzaa kchë meñ re kyey lidzy singosy, ntseeb pa jkyey meñ re nëz, por no meñ nii sit sëed.

⁴ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—¿Per xa ktee no nii kaw kchë meñ re laañee ni tu cho nody?

⁵ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

—Kadzyo —kwëb xaa.

⁶ Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu. Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw ptee xaa lo xpëëdscuel xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo lo meñ. ⁷ Ni noy xaa bla mël wiñ, aan loxsye ptee Jesús skizh lo Dios, lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo ma lo meñ. ⁸ Kchësy meñ taw axte laañee byëly, aan tsiñee lëë wagw kwlox, byaktsë kadzy tskwidyl kyaxtily nii byaan. ⁹ Aan xkaa meñ nii taw siik tap mily. Loxsye psonëz Jesús kchë meñ go, ¹⁰ lëë xaa byëp barkw ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa kwey xtañ meñ Dalmanuta.

Lëë xaa fariseo xñab tu kyalntson (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Lëë xaa fariseo ptsiñ aan lëë xaa bislo ptilytiitsni xaa Jesús. Lëë xaa kwnab nii nyuñ Jesús tu kyalntson nii sëed kpaa par kuñ xaa Jesús preb. ¹² Lëë styoo Jesús ptyoob aan lëë xaa chëb:

—¿Penak xñab meñ mal re kyalntson? Nli xñen lo do nii kakty ni tu kyalntson.

¹³ Tsigo nche gak xaa go, lëë xaa byëp barkw stub aan lëë xaa si stublad chu nis-to.

Xlevadur xaa fariseo (Mt. 16:5-12)

¹⁴ Aan lëë xpëëdscuel xaa bnityladzy nyoy nii kaw xaa leñ barkw. Xaktyee tu kyaxtily sinoy xaa. ¹⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kono gaa, kol kap cuent lo xl-evadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur Herodes.

¹⁶ Aan lëë xpëëdscuel Jesús bislo xñee lo xcombañer:

—Porñee nooydy no kyaxtily ngo nii kwnee xaa singo.

¹⁷ Lëë Jesús byeño aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily? ¿Pe karty nawen kan do ni kyeñ do?

¿Pe tir nayak nguidzy styoo do? ¹⁸ ¿Pe sob lo do yak aan chandy to, ni pe sob tyag to yak aan chondy to? ¿Xsalasty to nayak

¹⁹ tsiñee kwtiisyaa kaay kyaxtily nii byaan dyon ptop to?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Tsiipchopo.

²⁰ Ni tsiñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ, ¿blak tskwidyo dyon ptop to?

Tsigo lëë xaa kwëb, chëb xaa:

—Kadzyo.

²¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Karty kyeñ do.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii chandy leñ kyedzy Betsaida

²² Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ kyedzy Betsaida, aan lëë meñ kuni tu xaa nii chandy lo Jesús, ni lëë meñ kwnab nii nxob xaa ña xaa lady xaa nii chandy ko. ²³ Lëë Jesús kwseñ ña xaa nii chandy ko aan lëë xaa kwlii xaa tublad chu kyedzy. Siko lëë xaa kwtëeb mxeñ lo xaa nii chandy ko, ni lëë xaa pxob ña xaa lady xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwnabiits dyon pe chan xaa go palalsye. ²⁴ Lëë xaa nii chandy ko bislo kon aan lëë xaa chëb:

—Chanaa nii lëë meñ xsyë, per chak meñ si chak yag.

²⁵ Tsigo lëë Jesús kwseñ lo xaa nii chandy ko stub aan lëëw byaktsey. Lëë xaa kon nyë kchë cos. ²⁶ Tsigo lëë Jesús psonëz xaa lidzy xaa ni lëë xaa chëb lo xaa:

—Ksëëbtyoo leñ kyedzy.

*Lëë Pedre xñeli nii Jesús nak Crist
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)*

²⁷ Loxsye ngo lëë Jesús si nëz Cesarea kyedzy Cesarea de Filipo ksa xpëëdscuel. Aan nëz si xaa tsiñee lëë Jesús kwnabiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

²⁸ Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—No meñ xñee nii Juan nii pchoobnis nakoo, no gaa meñ xñee nii lii nak Elías, no gaa meñ xñee nii no cho tu profet nakoo.

²⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë dook, ¿cho xñee do nii nakaa?

Lëë Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist.

³⁰ Per lëë Jesús chëb kazu nii ni tu cho lo nyëbty xaaaw.

*Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)*

³¹ Lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, bislo chuuñ kseedy xpëëdscuel xñee:

—No nii teedyaa kchëlo kyalnë, ni ksaldy xaa kol naa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

³² Nyë nyë chëb xaa kchë nii ktsyool xaa. Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa bislo kwëntseeb xaa lo Jesús. ³³ Per lëë Jesús byoogw buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa kwëntseeb lo Pedre chëb xaa:

—¡Bichee nu, xaatox! Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

³⁴ Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ ni xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:

—Deel no cho do chakladzy kak xpëëdscuelaa, kol knityladzy kuuñtsyey do nii xyo styoo do, ni kol kxob yañ xicrusy to aan kol ténal naa. ³⁵ Porque kchë meñ nii chakladzy kteelaa xkyalmbañ lo kyalkutu, lëë meñ go kety. Per lëë meñ nii kety por naa ni por xtiits Dios, lëë meñ go telaa.

³⁶ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu deelñee jkëëtañ meñ xkyalmbañ? ³⁷ ¿O palal gaa kchilo kizh meñ por xkyalmbañ meñ? ³⁸ Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon nii xluyaa lo meñ mal ni ngoptol nii nche natiemp, singo gak kteladzy mguiy nii pxaal Dios kan kchë meñ go tsiñee lëë xaa kiid con xkyalxtisy Tat Tios kchë xaa angly.

9

¹ Ni chëbak Jesús:

—Nli xñen lo do nii no bla meñ nii nche nu kejty axte nii kan kñabey Dios con kyalxtisy.

*Lëë Jesús xtsyëëlo
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

² Tse nii kwloxo xoop kpidz lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa. Kuni xaa xaktyee Pedre, Jacob ni Juan. Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyëëlo. ³ Bibëly xab xaa, byak nguitsy pu rusyo ni ni tu cho chilody ksaan nguitsy ladx singo nikxe nii xare kiibo. ⁴ Ni lëë xaa kon nii lëë Elías ni Moisés ncheyutiits ksa Jesús. ⁵ Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Maestre, jxaatee mbëë nche no nu! Lëë noo ksaa tson yu yagxiidy nu: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

6 Ksa xpëëdscuel Jesús ptsyeb. Ngo nii nandy Pedre pe xñee. **7** Tsigo lëë tu xkey ptaagw aan lëë xaa kwnity lo xkey. Aan lo xkey go pchoo tsiy Dios chëb:

—Lëë xiñaa nii xkëstyoon nrii. Kol jkëetyag xtiits xaa.

8 Aan tsiñee lëë xaa buy, ni stu cho kontre xaa, xaktyee Jesús.

9 Tsiñee lëë xaa siksëëb chex kiy go, lëë Jesús chëb kazh nii kwitiisty xaa nii kon xaa axte nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.

10 Por ngo kwlootseysye xaa leñ styoo xaa nii kon xaa, nikxe nii kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xa nak nii kpañ meñ.

11 Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo Elías no nii kiid?

12 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Nliw, no nii klo Elías kiid par kxixkwaa xaa kchësy cos. ¿Per penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë mguiy nii pxaal Dios te kchëlo kyalnë ni ksaldy meñ xaa? **13** Per naa nii xcuentaa xñen nii lëë Elías biidle ni lëë meñ beeñtsyey xaa sinak nii kwlaañtyee styoo meñ, sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii no nii tedy xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Tsi lëë xaa ptsiñ laañee nche stubla xpëëdscuel Jesús, lëë xaa kon nii per nli busy ndaly meñ nche kyako kwi xaa, ni lëë maestre ley nche ktilytiitsni xaa. **15** Siikñee lëë meñ kon Jesús, lëë meñ psee aan lëënledy lëë meñ kujkëëptyux xaa. **16** Loxsye ngo lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Pe cos nche ktilytiits to ksa do xaa gue?

17 Lëë tu xaa nii so siko kwëb chëb:

—Maestre, lëën syely ni xiñganaa lool nu por lëë tu kyalbini mal no leñ styoo xaa aan lëëw beeñ ngop xaa. **18** Laañee sotyee xaa lëë kyalbini mal xsyeñ xaa aan lëëw xchon xaa lyu. Aan xchoo ptsiñ chuw xaa, chaw lay xaa ni xkyedzy xaa. Lëën tse kwnab

lo xpëëdscueloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Natsypee nguiedy styoo do! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp kxekwaa lo do? Kol tëni xaa wiñ go nu dyon.

20 Tsigo lëë xaa kuni xaa wiñ go lo Jesús. Per tsiñee lëë kyalbini mal go kon Jesús, lëëw beeñ nii lëë xaa wiñ go kutye, aan lëë xaa byab lyu xtuupxto xaa ni xchoo ptsiñ chuw xaa. **21** Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo pxosy xaa chëb:

—¿Destye pa wor chak xaa sinrri?

Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb:

—Destye nii nak xaa xaa wiñ. **22** Aan ndaly vuelt no kchon kyalbini mal gue xaa lo ki ni lo nis par kutyo xaa. Singo nako deelñee schilo kuuñ kyakoo xaa, pkëstyoo lëë noo ni beeñ noo yudar.

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Xa nak nii deelñee schilool? Kchësyo schilo lo meñ nii xniladzy.

24 Tsigo lëë pxosy xaa wiñ go kwchuptsyë chëb:

—¿Xniladzyaa; beeñ naa yudar kniladzyraa!

25 Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë meñ xtyopre, lëë xaa kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—Kyalbini ngop ni ngwaat, naa xñabey nii kchool leñ styoo xaa wiñ re aan kpikchedroo sëëboo.

26 Lëë kyalbini mal go kwchuptsyë, aan lëëw beetyë xaa wiñ go stub. Loxsye ngo lëëw pchoo leñ styoo xaa, psaano xaa sootee meñ nii lox kuty. Por ngo ndaly meñ kwnee nii lëë xaa kuty. **27** Per lëë Jesús kwseñ ña xaa, lëë xaa blische xaa, aan lëë xaa wiñ go kusoli.

28 Loxsye ngo lëë Jesús kwsëëb tu leñ yu, aan lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii pchilody noo ngwii noo kyalbini mal go?

29 Lëë Jesús kwëb chëb:

—Por parñee kwii ñe clasy kyalbini mal go no nii kutiitsni kazh ñe Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Tsifnee lëë xaa bi siko, lëë xaa kwte nëz Galilea. Per koklasty Jesùs nii cho nyaknano ³¹ porñee lëë xaa noyuuñ kseedy xpëëdscuel xaa xñee xaa lo xaa:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ, aan lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. ³² Per byeñdy xaa nii kwnee Jesùs aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa.

¿Cho mestre non?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Capernaum, aan lëë xaa nchenol leñ yu tsi lëë Jesùs kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos no ktiltyiits to nii syoop no nëz?

³⁴ Per tsesy kwche xaa, porñee nan xaa nii worñee siid xaa nëz lëë xaa no ktiltyiits xaa dyon cho xaa mestre non. ³⁵ Tsigo lëë Jesùs kwsob aan lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:

—Deel no cho chakladzy kak tu xaa nii mestre non, no nii kyaanlyu xaa ni jkiiñ xaa kchë lo meñ.

³⁶ Loxsye ngo lëë xaa pso tu xaa wiñ grolytee, lëë xaa kwteetsy xaa wiñ go aan lëë xaa chëb:

³⁷ —Kchësy meñ nii kantsi tu xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, lëdy nonsyaa chantsi meñ go, sink wi xaa nii pxaal naa.

Meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Tsigo lëë Juan chëb:

—Maestre, ptyon noo tu xaa nii nonsyke lël xseety xaa tsi lëë xaa kwii kyalbini mal, per como nody xaa lady no lëë noo pkaw.

³⁹ Tsigo lëë Jesùs kwëb chëb:

—Jkady tow, porque ni tu xaa nii xseety lën par kuñ tu kyalntson kyaxty kñeenë naa. ⁴⁰ Por meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no. ⁴¹ Ni cholsye meñ nii kneetsy nikxe tub xigak nis ki do porñee nak ksa do Crist, nli xñen nii stikche Dios kyalnsaak ko lo meñ go.

Ndox kuñ meñ tol

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Cualquier xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa, masy buen kyëtuu tu kyomoliñ yañ xaa go aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. ⁴³⁻⁴⁴ Deelñee ñal chuñ xtoloo,

pchugo. Mbëëre sëëboo kpaa tankoo, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, laañee chilody kyuuy ki.

⁴⁵⁻⁴⁶ Deelñee niy gaal chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëëre koxoo sëëboo kpaa, lëjty nii chop niyoo sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ. ⁴⁷ Deelñee loo gaal na chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëë sëëboo kpaa con tugak lool, lëjty nii chop lool sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, ⁴⁸ laañee chejty msyog ni xyuuydy ki.

⁴⁹ 'Porque kchësy lady cos kwib ki sinak xkwib sedy lady pëél parñee xiñdyo.

⁵⁰ Xkiñ sedy. Per deelñee ksaano nii kak nxiyo, ¿xa kuñ do nii kyak nxiyo stub? Kol kak sinak sedy nii nxiy aan ngui kol kpañ ksa xcombañer do.

10

Lëë Jesùs xluuy xa nak kyalwsëëb tsil

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tsi lëë Jesùs bi Capernaum, lëë xaa si nëz Judea ni tañ nii nche stublad chu kiigwpee Jordán. Siko lëë meñ ptyopbe lo xaa stub, aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ stub porñee singo nak xmod xaa.

² Tsigo lëë bla xaa fariseo big lo Jesùs, aan parñee kuñ xaa Jesùs preb lëë xaa kwnabtiits chëb xaa dyon pe schilo klaa tu mguiy tsil. ³ Tsigo lëë Jesùs kwëb chëb:

—¿Pe cos kwnabey Moisés lo do?

⁴ Tsigo lëë xaa chëb:

—Ptee Moisés tiits nii klaa tsil meñ, per no nii ktee xaapkiy tulblé kitsy lo kwnaa. No nii kñee lo kitsy ko nii lëë xaa blaa me.

⁵ Tsigo lëë Jesùs chëb:

—Ptee Moisés tiits porñee singueetyee nguidzy styoo do, ⁶ per worñee lëë Dios gon psaa kchësy cos, "tu mguiy ni tu kwnaa psaa Dios." ⁷ Por ngo no nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsil xaa ⁸ aan chop xaa kak sinak tugak meñ. Singo naktre xaa chop, sink tugak nak xaa. ⁹ Por ngo nody nii klaa mguiy kwnaa nii pteedy Dios lo xaa.

¹⁰ Lëë tsi lëë xaa ptsiñ chu yu, lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits stub xa nak cos ko. ¹¹ Tsigo lëë Jesùs chëb:

—Xaa nii xlaa tsiil aan xtsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa lo meñ klo. ¹² O

deelñee gaa lëë kwnaa xlaa tsiiil par ktsiillña me stu mguiy, wi me chuñ tol.

*Lëë Jesús chuuñlay xaa wiñ
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

¹³ Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob xaa ña xaa kik xaa wiñ go, per lëë xpéedscuel Jesús bislo kwéntseeb lo meñ nii xtsiñni xaa wiñ. ¹⁴ Tsiñee lëë Jesús kono, lëë xaa bleë aan lëë xaa chëb:

—Kol kлаа kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por xcheñ meñ nii nak sinak xaa wiñ nak laañee xñabey Dios. ¹⁵ Nli xñen lo do nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

¹⁶ Aan lëë xaa kwteetsy kchësy xaa wiñ go, ni lëë xaa pxob ña xaa kik kchë xaa wiñ go. Singo lëë xaa beeñlay xaa wiñ.

*Lëë Jesús xñee lo tu xaa rikw
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

¹⁷ Lëë Jesús nol nëz nii kpi, tsiñee lëë tu mguiy ptsiñ wxooñ psoxib kwnabtiits chëb:

—Maestre buen, kwnë dyon pe cos no nii kuñaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody.

¹⁸ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak meñ buen no. Lëë meñ go nak Dios.

¹⁹ Nanloo kchë nii kwnabey Dios: “Kujtyoo, kaptyoo stu kwnaa deelñee no tsiloo, kwandyoo, jkots tiits kizhtyoo meñ, jkëëtiidyoo, psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal.”

²⁰ Lëë mguiy go kwëb chëb:

—Maestre, kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²¹ Lëë Jesús buy lo xaa aan pkëstyoo xaa xaa. Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Tu cos chakoo falt: Byey, pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsin kchilo ndalyre nii kapoo kpaa. Tsigo tē aan ténal naa.

²² Lëë styoo mguiy go bikche tsiñee lëë xaa biñ ngo. Mbansye ptee styoo xaa, lëë xaa bi, porñee tir rikw xaa.

²³ Tsigo lëë Jesús buy kyako kwi, aan lëë xaa chëb lo xpéedscuel xaa:

—¡Xaatee ngan sëëb tu rikw laañee xñabey Dios!

²⁴ Ntseeb psee xpéedscuel xaa biñ nii kwnee xaa, per lëë Jesús bikche chëb:

—Xiñ, ¡xaatee ngan sëëb meñ laañee xñabey Dios! ²⁵ Masy ngandy xsyak tu camey te ma xan tu kyeech kuzh. Mastre ngan xsyak tu rikw sëëb xaa laañee xñabey Dios.

²⁶ Tsiñee biñ xaa ngo, mastre psee xaa, aan kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—Aan ¿cho telaa lo tol tsigo?

²⁷ Tsigo lëë Jesús buy lo xaa aan lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

²⁸ Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:

—Lëë noo psaan noo kchësy nii chaap noo, aan lëë noo syoop naal lii.

²⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii xsaan lidzy, betsy, psyañ, xñaa, pxosy, o xilyu gaa por naa ni por xtiits Dios nii xteelaa, ³⁰ mismi lo kislyu re skaa meñ go siik tu kyoow nii psaan meñ go sinak yu, betsy, psyañ, xñaa, xiñ ni xilyu, nikxe con kyalnë. Aan lëë lo stu kislyu lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. ³¹ Per kchësy meñ nii nak meñ klo nina, kyak meñ lultime. Ni ndaly meñ nii nak meñ lultime nina, kyak meñ klo.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Lëë xaa no nëz si xaa Jerusalén, aan lëë Jesús nechsylo lo xpéedscuel. Ksa xpéedscuel xaa psee, per lëë meñ nii nal xtsyeb. Tsigo lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, kwtsyetsy ksa tsiiipchop xpéedscuel tublad aan lëë xaa bislo bitiits xaa kchë nii ktsyool xaa, chëb xaa:

³³ —Chan do gon lëë no syo Jerusalén laañee lëën jkaa ña maestre ley. Lëë xaa kñab ketyaa ni lëë xaa jko naa ña meñ sit.

³⁴ Lëë xaa kityni naa, lëë xaa kchoo mxen naa, lëë xaa kiñ naa ni lëë xaa kuty naa. Per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

*Lëë Jacob ni Juan xñab tu favor
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Lëë chop xiñ Zebedeo nii lë Jacob ni Juan big lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Maestre, chakladzy noo nii kuñoo tu favor nii kñab noo lool.

36 Lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzy to nii kuñaa?

37 Lëë xaa chëb:

—Bneetsy tiits nii tsinnee lëël sob kñabeyoo, syoob tuu gaa noo tyuxlad kwil, tuu noo nëzli, tuu noo nëzpeg.

38 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñab to. ¿Pe mod stedy to kyalnë nii teedyaa nayak, ni pe schobnis to nayak sinak chobnisaa lo xkyalnën ni xkyalkutya?

39 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Schiloo noo.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli ste do kchë kyalnë nii teedyaa ni schobnis to con kyalnë nii chobnisaa.

40 Per nii sob to kwin nëzli o nëzpeg kaa, lëdy naa xyal knetsyo, sink lëew jkaa meñ nii xyal jkaaw.

41 Tsiñee lëë stsii xpëëdscuel xaa biñ ngo, lëë xaa bislo blëë xaa lo Jacob ni lo Juan.

42 Per lëë Jesús kwtsyetsy xaa aan lëë xaa chëb:

—Nan do gon xa chuñ meñ xñabey lo kislyu re. Xsyak xaa nii tir non xaa aan chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa. Singo gak xtisy, tir nroob xkyalwnabey xaa. **43** Per lëë lady to gon lëdy singow. Deel no tu xaa nii chakladzy kak non lo do, no nii jkiiñ xaa kchësy lo do. **44** Ni deel no tu do nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii jkiiñ xaa kchë lo meñ. **45** Porque bijity mguiy nii pxaal Dios parñee kantsi meñ xaa, sink parñee kantsi xaa meñ ni kety xaa parñee telaa ndaly meñ lo xtol.

Lëë Jesús chuuñ kyak Bartimeo (Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Lëë xaa ptsiñ kyedzy Jericó. Aan tsiñee lëë Jesús no nëz nii kchoo chu kyedzy ko ksa xpëëdscuel ni tub yox meñ, lëë xiñ Timeo nii lë Bartimeo sob kex chu nëz nii xtyedy siko xñab tumi lo meñ porñee chandy xaa. **47** Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Jesús xaa Nazaret sitedy siko, lëë xaa bislo chuptsyë xaa xñee xaa:

—Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo naa!

48 Ndaly meñ kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo naa!

49 Tsigo lëë Jesús kwso tse aan lëë xaa chëb:

—Kol kwetsy xaa dyon.

Tsigo lëë meñ kwtsyetsy xaa nii chandy ko, chëb meñ lo xaa:

—Nguiool kwloo styool aan kuso, por lëë xaa xkwetsy lii.

50 Lëë xaa nii chandy ko pchon xkaxkem tublad aan lëë xaa kwyas big xaa lo Jesús.

51 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuñaa?

Tsigo lëë xaa nii chandy ko chëb:

—Maestre, chakladzyaa kanaa.

52 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Schilo kyeyoo. Porñee briladzyoo ngo nii lëël byak.

Wor go kazh lëë xaa nii chandy ko kon, aan lëë xaa kunal Jesús tyub nëz.

11

Lëë Jesús xsyëeb leñ kyedzy Jerusalén (Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex Jerusalén laañee nche kyedzy Betfagé ni kyedzy Be-tania laañee nyoo sob kiy nii lë Olivos, lëë Jesús pxaal chop xpëëdscuel **2** chëb xaa lo xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëë do kan tu burr nii këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tëni ma. **3** Aan deelñee cho kñabtiits lo do penak xlala do ma, kol këb nii naa jkiiñ ma. Na kakni gakaa ma.

4 Lëë xpëëdscuel xaa si, aan tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy ko, lëë xaa kon nii lëë burr këtuu kex tu chu yu laañee xtye nëz aan lëë xaa bla ma.

5 Aan lëë bla meñ nii nche siko chëb lo xaa:

—¿Pe cos chuñ do? ¿Penak nii xlala do burr gue?

6 Tsigo lëë xaa chëb si chëb Jesús lo xaa. Aan lëë meñ bla biy xaa ma. **7** Tsi lëë xaa ptsiñni ma laañee so Jesús, lëë xaa pxob xab xaa lady ma aan lëë Jesús kwsob lady ma.

8 Aan ndaly meñ ptañ xab lo nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño lo nëz.

9 Tsigo lëë kchësy meñ nii nech ni meñ nii nal bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Skizh Dios! ¡Xaatee buen xaa nii pxaal xaa lo no! ¹⁰ ¡Skizh Dios nii lëë xaa pxaal tu xaa nii kñabey lëë no sinak kwnabey rey David! ¡Kol ktee skizh lo Dios!

¹¹ Singo kwsëeb Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni leñ lidzy Dios. Aan loxsye buy xaa kchësy cos nëz re nëz rek, lëë xaa si Betania ksa xaa ksa tsiipchop xpëédscuel xaa porñee lëë tse ptsyel.

*Lëë Jesús xtsiibtee yag yegw nii këdy nex
(Mt. 21:18-19)*

¹² Lëë byaani lyu lëë xaa bi Betania, aan lëë Jesús kwlaañ. ¹³ Aan sitre so xaa kon xaa tub xan yag yegw nii singootyee no xikw. Aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw, per këdyo. Xaktyee xiplago singootyee xña porñee lëdy xtiemp yegw. ¹⁴ Tsigo lëë Jesús kwnee lo yag yegw, chëb xaa:

—Ni tu cho kpikechedre kaw xnexoo.
Aan biñ xpëédscuel xaa nii kwnee xaa.

*Lëë Jesús xlëë lo meñ leñ lidzy Dios
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵ Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Jerusalén. Aan tsínee lëë Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios, lëë xaa bislo kwlii xaa kchësy meñ nii nche kto ni nche si siko. Ptische xaa xmezh meñ nii no ktsëe tumi lo xcombañer, ni ptische xaa xyagxily meñ nii xto palom, ¹⁶ ni blaady xaa nsyëeb meñ nii noy pe cos leñ lidzy Dios. ¹⁷ Aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xñee xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Lidzyaa kak tu laañee kiidnee kchësy meñ lo Dios”, per lëë do byuño lidzy ngbaan.

¹⁸ Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley biñ nii kwnee Jesús. Ngo nii lëë xaa bislo byub xaa mod par kuty xaa xaa. Nli gaa nii ptsyeb xaa Jesús porñee kon xaa kchësy meñ psee biñ xiwseedy Jesús. ¹⁹ Per tsínee lëë lyu pkyey lëë Jesús pchoo kyedzy ksa xpëédscuel.

*Lëë yag yegw xpidzy
(Mt. 21:20-22)*

²⁰ Lëë byaani stu lyu silyga, lëë xaa kwte kexka xan yag yegw aan kon xaa nii axte luw pidzy. ²¹ Tsigo lëë Pedre psaladzy nii chëb Jesús lo yag yegw ko aan lëë xaa chëb:

—Maestre, buy gaanoo lëë yag yegw nii ptsiibteel pidzy.

²² Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol kniladzy Dios. ²³ Por nli xñen deelñee cho këb lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan xkandy kik xaa, sink xniladzy tyub styoo xaa nii lëë nii xñee xaa kak, tsigo sako. ²⁴ Por ngo lëën xñe lo do nii kchësy nii kñab to lo Dios, deelñee xniladzy to nii lëew chaple to, lëew kap to. ²⁵⁻²⁶ Aan tsínee lëë do noyutiitsni Dios, kol knityladzy tol nii ngo xcombañer do lo do parñee ktsily pxosy to nii sob kpaa xtol do.

*Xkyalwnabey Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

²⁷ Tsiínee lëë xaa ptsiñ Jerusalén stub, lëë Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni bla xaa kol big lo xaa ²⁸ aan lëë xaa kwnabiits chëb xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

²⁹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na, tsigo sniyaa cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchë cos re. ³⁰ ¿Cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso ote no chol meñ lo kislyu rew yak? Kol nëw dyon.

³¹ Tsigo lëë xaa go bislo ptilytiits lsa xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo bnilasty to nii bluuy xaa?” ³² Lëë deelñee tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal xaa, no nii ktsyeb no meñ, por kchësy meñ xniladzy nii nli xtiits Dios bluuy Juan.

³³ Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchësy cos re.

12

*Xcuent xaa tsíiñ nii tir kok ntseeb
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

¹ Lëë Jesús bislo beeñ kseedy meñ non-syke con cuent xñee xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv aan lëew psuugw kwraly xaa, ni lëë xaa kwteeñ tu kyeech par kxii xaa uv tsíin kchoo viñ ni psaa xaa tu laañee klapa sob xaa par kyénap xaaaw.

'Loxsye ngo lëë xaa kwlootin lyu go lo bla xaa nii kuuñ xtsiñio aan lëë xaa si sit. ² Tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xpixwano pxaal tu xmos siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiñio. ³ Per lëë xaa tsiñ psaksi xmos xaa, ptee xaa xcheñ xaa aan lëë xaa psonëz xaa singosy. ⁴ Tsigo lëë xpixwano pxaal stu mos, per xaa gosy kwlë xaa kik xaa ni kwlootsyetsy xaa xaa. ⁵ Pxaalak xaa stu xaa, lëël beetyak xaa xaa. Loxsye ngo lëë xaa pxaal stubla xaa. No cheñ xaa ptee xaa tsiñ go, no gaa xaa beety xaa.

⁶ 'Lëë lultime lëë xaa pxaal yuub xiñ xaa nii mastre xleni xaa nladzy xaa: "Sak mbeñ xaa tsiñ xiñganaa." ⁷ Per lëë xaa tsiñ go chëb lo xcombañer: "Lëë xaa re nak nii kyaani kchësy nii chap pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kako xcheñ no." ⁸ Lëë xaa kwnaasy xaa, aan lëë xaa beety xaa. Loxsye ngo lëë xaa kukchon xaa tublad chu kwaan nii no yag uv.

⁹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe né do dyon pe kuñ xpixwan uv? Tsi xaa wo aan kuty xaa xaa tsiñ go ktee gaa xaa kwaan go lo stu meñ.

¹⁰ '¿Pe karty nayak klab to xkitsy Dios laañee xñee: Lëë kyo nii psëeb meñ nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre xkiiñ.

¹¹ Lëë Dios beeñtsyey nrii aan xsee no xtyon now?

¹² Tsigo lëë xaa kokladzy nyoy xoo xaa Jesús porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per como ptsyeb xaa meñ, lëë xaa psaan Jesús aan lëë xaa bi.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Loxsye ngo lëë xaa pxaal bla xaa fariseo ni bla xaa nii nak ksa Herodes lo Jesús parñee dyon tsaap nyé Jesús tublan tiits nii nchilo nguëekiy xaa Jesús. ¹⁴ Lëë xaa kwey chëb xaa:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñee, xsaldyoo nii xñee meñ porque xseedyoo xa chak meñ. Liisy nli gaa na xluuyoo xa kpañ ñe sinak xñabey Dios. ¿Pe nonguijal dyon tizh noo lo xtsy Roma ote nonguijaldo yak? ¿Pe stizh noo ote tizhty noo yak?

¹⁵ Per lëë Jesús byeñ pe cos tsiñ si xaa aan lëë xaa chëb lo xaa:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? Kol tñi tu pes lon dyon parñee kanno.

¹⁶ Lëëw kuni xaa aan lëë Jesús chëb:

—¿Cho nrii kë loo go ni cho lë kë nu?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Lëë xtisy Roma nii lë César kë low.

¹⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii nak xcheñ César lo César ni kol ktee gaa nii nak xcheñ Dios lo Dios.

Aan ntseeb psee meñ go biñ nii chëb Jesús.

Lëë meñ xñabtiits xa nak nii xpañ meñ kuty

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Tsigo lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii nlidy xpañ meñ kuty. Por ngo kunabtiits xaa lo Jesús chëb xaa:

¹⁹ —Maestre, Moisés gon pkëë nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëedy kety xaa aan ksaandy xaa mëëd lo tsiil xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa parñee kap tsil betsy xaa nii kuty mëëd.

²⁰ Per tu vuelt name tu xaa kadzy betsy nak xaa aan lëë xaa nii nak xaa kol lo xaa ptsiilña, per lëë xaa kuty aan kopty tsil xaa mëëd. ²¹ Tsigo lëë xaa nii so xitsy xaa ptsiilña kwnaa viud ko, per lëë xaa kutyak aan kopty kwnaa go mëëd. Singo gak ptsyool stu xaa.

²² Ksa kadzy xaa ptsiilña, per ni tu xaa psaandy mëëd. Lëë byalo wi kwnaa go kuty. ²³ Per lëë nana busy tsiñee lëë xaa kpañ, ¿cho tsil xaa kak kwnaa go deel ksa kadzy xaa ptsiilña me?

²⁴ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyuum-beydy to kitsy nii kë xtiits Dios ni xyuum-beydy to xkyalwnabey Dios. ²⁵ Tsiñee lëë meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñady, sink lëë meñ nii kpañ kak sinak an-

gly nii ncheno kpaa. ²⁶ Xñee do lë nii nlidy xpañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to xcent yakitsy nii noyek leñ libre nii pkëë Moisés laañee chëb Dios: "Naa nak xDios pxusykolttoo do Abraham, ni pxusykolttoo do Isaac ni pxusykolttoo do Jacob"? ²⁷ Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa. Ngo nii xñen nandy to pe xñee do.

*Nii chakladzy Dios kuuñtsyeey no
(Mt. 22:34-40)*

28 Wi tu maestre ley nii no lady meñ biñ wtilytiits ko, ni biñ xaa nii ngui kwëb Jesús lo xaa saduceo. Ngo nii lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyeey no mastre non?

29 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Lëë nii xñabey Dios nii mastre non lo kchësyo nak nrii: “Biño meñ Israel, tugak Dios gon nak xDios no, kintre stu Dios. 30 Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, tyub xkyalbiniil, ni tyub xkyalcheeñoo ni tyubñaa fuersy nii nol.” 31 Ni xñabey Dios nii jkëstyool xcombañeero sinak nii xkëstyool lii. Porque jkëstyoo no Dios ni jkëstyoo no xcombañer no, nrii mastre non lo Dios.

32 Tsigo lëë maestre ley chëb lo xaa:

—Singow, maestre. Nli xñeel nii tugak Dios no ni kintre stu xaa. 33 Ni nii jkëstyoo ñe Dios tyub styoo ñe, ni tyub xkyalcheñ ñe, ni tyub fuersy nii no ñe, ni nii jkëstyoo ñe xcombañer ñe sinak lëë ñe, mastre nono que kchë ma nii chek lo pkoog ni kchë nii chiksakon meñ lo Dios.

34 Tsiñee kon Jesús nii ngui no kik maestre ley go, lëë xaa chëb lo xaa:

—Xlyëedre lëë klaa kñabey Dios lii.

Aan ni tu cho byaxtre tsigo nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

*¿Cho lo xtiiy sëed Crist?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)*

35 Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Penak dyon nii xñee maestre ley nii lo xtiiy rey David sëed Crist? 36 Per con lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios na beeñ knee rey David chëb xaa:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli axte nii tsitsiñ tse nii lëël kñabey kchë lo meñ nii xlëë lool.”

37 ¿Xa kñabey Crist rey David deelñee lo xtiiy rey David pchoo Crist?

Aan tyub styoo kchësy meñ go pkëetyag xiwseedy Jesús.

*Nii chuuñtsyeey maestre ley
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*

38 Lo xiwseedy Jesús xñee xaa:

—Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa kchë ladx non ni xtsiladzy xaa jkëëptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. 39 Xyub xaa skan leñ ktoo laañee xsyob meñ non ni tsiñee chi xaa tu wagw xyubpee xaa sob xaa laañee kan meñ xaa. 40 Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee këb meñ nii tir buen xaa xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

*Tumi nii kwloo kwnaa viud alcansiy
(Lc. 21:1-4)*

41 Lëë Jesús kwsob laañee sob alcansiy xuy xaa xko meñ tumi leñ alcansiy ni chan xaa xtsiñ meñ rikw nii xko tub yox tumi leñ alcansiy. 42 Tsiñee lëë tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, lëë me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ tu alcansiy. 43 Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Nli xñen lo do nii nroobre tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ. 44 Porque kchësy meñ xtee tumi nii xkiñtre lo meñ, per lëë me lo xkyalprob me, lëë me ptee kchësy tumi nii nseñ me.

13

*Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

1 Tsiñee lëë Jesús pchoo lidzy Dios, lëë tu xpëëdscuel xaa chëb:

—¡Maestre, buy gaanoo xaatke ngol kchë kyo gue ni xaatke ngui kchë yu gue!

2 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Chanoo kchë yu ngol re lë? Per ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

*Kyalnë nii tedy meñ
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

3 Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xaa kwsob chek kiy laañee nyoo lidzy Dios. Siko sob xaa tsi lëë Pedre, Jacob, Juan ni Ndresy kwnabtiits tsilaan lo xaa chëb:

4 —Chakladzy noo nii kñëél loo noo pa wor kak kchë nii kwneel. ¿Ni xa mod kyeeñ noo nii lëëw mer kak?

5 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol kap cuent parñee ni tu cho jkëëtidy lëe do. ⁶ Por ndaly xaa nii jkiiñ lën kiid aan kñë xaa nii lëe xaa nak Crist, ni skëëti xaa ndaly meñ.

⁷ Tsiñee kon do nii lëe tily chak nëz re nëz rek, ktsyebty to, porque singo no nii kako. Per nitylody kaa kislyu. ⁸ Porque lëe kyedzy ktily lsa ni lëe xaa xñabey ktily lsa. Ni ndaly laañee kni xu ni lëe kpiñ tso. Lëe kchë kyalnë go tsigo kal bislo.

⁹ Ligier kol kak. Por lëe meñ tsikso lëe do lo xaa xñabey ni lëe meñ kiñ lëe do leñ ktoo. Ni lëe do tsinee lo xtisy ni lo rey por naa. Siko lëe do kñee xtitsaa lo xaa. ¹⁰ Por antes nii nitylo kislyu, lëe kchë meñ nii nche lo kislyu kon xtiits Dios nii xteelaa. ¹¹ Ni pe tsinidy kik to nii dyon pe kñee do tsiñee lëe meñ tsini lëe do lo xaa xñabey, sink kol nee nii kñë Dios lo do wor go, porque lëdy to kñee, sink Kyalbini Ntson cheñ Dios kñee. ¹² So tse nii lëe meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ. Ni so gaa tse nii lëe xaa wiñ kak niladzy pxosy aan lëe xaa kñabey kety xaa. ¹³ Kchësy meñ klëe lo do porñee xsoob to xtitsaq. Per deelñee kxekw to te do kchë lo kyalnë go, stelaa do.

¹⁴ Tsiñee kan do nii lëe nii ntseeb nii xnitylo noyak laañee nody nii kako, tsigo kchësy to nii no do Judea no nii kxooñ do tsëp to kiy. (Deel xlab to nríi, kol ktee nii kyeñ dow.) ¹⁵ Ni deelñee so do kik lidzy to tse go, kyejty to par pe kwii do. ¹⁶ Ni deelñee nche do tañ, kpikchedy to par tsikxi do xab to. ¹⁷ Brob kchë kwanaa nii nak xiñ tse go o kwnaa nii xkadzy kaa xiñ! ¹⁸ Kol nab lo Dios nii kakty kchësy nríi mëe nii chak nal. ¹⁹ Porque tse go lëe meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko loxsye tedyo. ²⁰ Aan deelñee kuuñ ktopty Dios tiemp ko, ni tu cho telaady. Per lëew kuuñ ktop xaa porñee xkëstyoo xaa meñ nii kwle xaa.

²¹ Deelñee cho kñë lo do tse go: “Kol kuy gaanoo, lëe Crist so nu”, o “Lëe gaa xaa so ske”, knilasty tow. ²² Por ndaly kchë xaa wnee xuuy nii kiid kñë lo do nii lëe xaa nak Crist, ni kñë xaa nii lëe xaa sëëdni xtiits Dios, ni suuñtsyey xaa milagre ni kyalntson parñee jkëëti xaa meñ nii

kwlel Dios deelñee steedyo tiits. ²³ Per lëe do ligier kol kak, por lëen niyle lo do kchë nii kak.

*Lëe mguiy nii pxaal Dios kpikche
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)*

²⁴ Tsi lëe kchë kyalnë dox ko lox tedy, lëe lo ngbidz jkyey, ni lëe mëe kyuuy, ²⁵ ni lëe mëly kchingaa leñ kpaa ni lëe kchë nii no leñ kpaa kni.

²⁶ Chëbak Jesú:

—Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëe meñ kan kchukën lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa. ²⁷ Lëen kxal xanglyaa tsiktop kchësy meñ nii kwlelaa tyubñaa lo kislyu.

²⁸ Kol kseedy xcuent yag yegw: Tsiñee lëe xikwo xkë peñ, aan lëe xiplago xchukë, xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sëëd yob. ²⁹ Singo gak tsiñee kan do nii lëe kchë cos re noyak, syeñ do nii lëen mer kyely. ³⁰ Ni xñen lo do nii antes nii tedy kchë meñ nii no natiemp lëe kchë cos re kak. ³¹ Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³² Per lëe tse nii kako ni wor ni tu cho nandyo, ni angly nii ncheno kpaa. Ni naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios nandyno. Xaktyee Tat Tios nano.

³³ Ligier kol kwe ni kol kwena por nandy to pa wor tsitsib tse go. ³⁴ Nak kchë nríi sinak tu xaa nii no nëz tsi tu tañ sit, aan antes nii kchoo xaa lëe xaa xsaan tsiiñ nii kuñ catu xmos xaa, ni lëe xaa xso tu xaa nii kyënap chu puert. ³⁵ Singo tsigo busy, kol kwena, porque nandy to pa wor klan xpixwan yu, deelñee xkyeysye lyuw, o wrol gaa kyoolo, o worñee gaa xpetsy nguidy kolo o xyeñsy kaa taño. ³⁶ Toontlaa kolpsye klan xaa aan jkaa do lo mgaal. ³⁷ Nii xñe gakaa lo do xñen lo kchësy meñ: Kol kwena.

14

*Lëe xaa xñabey xyub xajkaa Jesú
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Schop kpidz chak falt kak paskw. Lo lni go chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur. Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley bislo xyub mod dyon xa kñaasy xaa Jesú par kuty xaa xaa. ² Per lëe gak xaa xñee:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

*Lëë tu kwaaa xkyëëb aceit lo kik Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)*

³ Lëë Jesús kwey Betania lidzy Simoñ nii kwlañ kyalkits nii lë lepra. Lëë xaa sob lo mezh noyaw xaa tsínee lëë tu kwaaa ptsiñ noy tu bot. Kaktsësyo tub clasy aceit nii xlyaa nex. Tir nyazh non clasy aceit ko. Lëë me pxaly bot ko aan lëë me kwtëëb aceit nii xlyaa nex ko lo kik Jesús. ⁴ Per no bla xaa nii nche siko blëë aan xñee xaa lo xcombañer xaa:

—¿Penak lika kwxiñ aceit nii xlyaa nex re? ⁵ Nchilopee ndyow mansye tson kyoow denario par kak meñ prob yudar.

Aan blëë xaa lo kwaaa go.

⁶ Per lëë Jesús chëb:

—Kol ksaan me. ¿Penak chisyeedy to me? Buen beeñ me. ⁷ Por tugak gon kan do meñ prob, aan schiloo gaa kuñ do meñ prob yudar tsínee klyáño styoo do, per naa gon lëdy tugak tson lady to. ⁸ Lëë kwaaa re beeñtsyey nii pchilootyee lo me. Lëë me kwtëëb aceit nii xlyaa nex re ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëén jkyeetsy. ⁹ Nli xñen lo do nii kchë laañee kluuy meñ xtiits Dios nii xteelaa tyub lo kislyu, lëë meñ kutiits nii beeñtsyey kwaaa re parñee ksalandzy meñ me.

Lëë Judas xyub xa jkaa Jesús ña xaa xñabey

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Lëë tu xpëëdscuel Jesús nii pcholë Judas Iscariote kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. ¹¹ Tsiñee lëëw biñ xaa xñabey, per nli busy ble xaa, aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi lo Judas. Tsigo lëë Judas bislo byub dyon xa jkaa Jesús lo xaa xñabey.

*Lëë Jesús chaw xtsee ksa xpëëdscuel
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30;
1Co. 11:23-26)*

¹² Tse nii chislo lni nii chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni tse nii chuty meñ mëkwxily nii ktyaaw paskw, lëë xpëëdscuel Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pa chakladzyoo nii kyokuuñloo noo nii tyaw xtsee no na paskw?

¹³ Tsigo lëë Jesús pxaal chop xpëëdscuel chëb xaa:

—Kol tsi leñ kyedzy. Siko lëë do kan tu xaa nii noy tub che nis. Kol tsinal xaa, ¹⁴ aan laañee sëëb xaa, kol këb lo xpixwan yu: “Lëë maestre xñabtiits: ¿Pa sob yu laañee kaw xtseen na paskw ksa xpëëdscuelaa?” ¹⁵ Lëë xaa kluuy tu yu ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaw xtsee no.

¹⁶ Lëë xpëëdscuel xaa si. Tsiñee lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy, lëë xaa kon xaa go sinak nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa bislo beeñlo xaa nii kaw xtsee xaa paskw.

¹⁷ Tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús ptsiñ leñ yu go ksa xpëëdscuel xaa. ¹⁸ Lëë xaa nche sob lo mezh kayaw xaa, tsiñee lëë Jesús chëb:

—Xyeñpaa nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

¹⁹ Tsigo mban ptee styoo ksa xpëëdscuel Jesús aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

²⁰ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Tu xaa nii no lady ksa tsiipchop tow. Lëë xaa noyaw leñ tu kyonaa. ²¹ Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëë meñ kuty naa ni lëén teedy kaa kchë nii no teedyaa sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per jbrob xaa nii jko naa ña xaa xñabey! Masy buen nyi xaa nyaldy xaa.

²² Aan mente lëë xaa ncheyaw, lëë Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:

—Kol kawo, xcuerpno.

²³ Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw ptee xaa kow xpëëdscuel xaa. ²⁴ Tsigo lëë xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii kow do. Lëëw kxee parñee kak nyoo nii xkëstyon lëë do ni xkëstyon kchësy meñ. ²⁵ Nli xñen lo do nii kidraa viñ axte ktsiñ tse nii kin viñ kub kpaa laañee sob Dios.

Lëë Pedre xñee nii ksaandy xaa Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Loxsye biily xaa lëë xaa si kiy nii lë Olivos. ²⁷ Siko lëë Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëén kuty meñ

nii xkyēnap mëkwxily, aan lëë ma kchoots klyaal.” ²⁸ Per tsiñee lëën kpañ, kloon ka Galilea lo do.

²⁹ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

³⁰ Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen lool nii na kyool kazh, antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëël këb nii xyumbeydyoo naa.

³¹ Per lëë Pedre tugak kwnee:

—Nikxe ketynin lii, këbtyaa nii xyumbeydyaa lii.

Aan ksa xpëëdscuel xaa kwnee singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios Getsemani

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ tu laañee lë Getsemani, aan lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol sob nu mente lëën kakutiitsni Dios.

³³ Lëë xaa sini Pedre, Jacob ni Juan, aan lëë xaa bislo pteenë xaa ni mban kok xaa,

³⁴ ni lëë xaa chëb:

—Mban xtee kyalkuty styoon. Kol kwës nu dyon aan kol kwena.

³⁵ Tsigo lëë Jesús si par kaan xisy wiñ, lëë xaa kot ndooslo lo lyu, aan lëë xaa kwnab lo Dios nii xaatsye ntsiñdy kyalnë go, ³⁶ xñee xaa:

—Tat Tios, par lool kchësyo xchilo. Ptee-laa naa lo kyalnë re. Per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink nii chakladzyoo.

³⁷ Tsi lëë xaa bikche lëë ksa tson xpëëdscuel xaa nii kuni xaa nche nixyesy. Ngo nii lëë xaa chëb lo Pedre:

—Simoñ, ¿nixyesyoo lë? ¿Pchilody nawen siquier xisy wiñ nsyob naal? ³⁸ Kol kaa na ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to. Ndaan no styoo do, per lëë lady to mban now.

³⁹ Lëë xaa si stub, aan lëë xaa bitiitsni Dios. Misme tiits nii kwnee gak xaa klo kwnee xaa stub. ⁴⁰ Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xpëëdscuel xaa nche nixyesyak, porñee lika xtiib lo xaa lo mgaal. Aan nandy xaa pe këb xaa. ⁴¹ Lëë xaa kwey stub. Lëëw byoon gaa vuelt. Lëë xaa chëb:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëëw na, lëë wor kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios jcaa ña meñ ngoptol.

⁴² Kol tsische, kol tsoo, por lëë xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëëd kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë Judas, tu xaa nii wi kwyo lady xpëëdscuel xaa, ptsiñni tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëë meñ nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni meñ kol pxaal kchësy meñ go. ⁴⁴ Lëë Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa aan kol koy xaa. Klaady to xaa.

⁴⁵ Singo big xaa lo Jesús chëb xaa:

—Maestre.

Ptee gaa xaa tu pxit kwesy Jesús. ⁴⁶ Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy xaa.

⁴⁷ Per lëë tu xaa nii so siko kwlii xispad aan lëë xaa pchug tyag tu xmos xaa nii xñabey lo pxosy. ⁴⁸ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo meñ chëb:

—¿Penak nii sëëdnaasy to naa con spad ni con yag, sinak nawen nyakaa tu ngbaan?

⁴⁹ Ksatyee tse kwson lady to leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ, aan kwnaasty to naa. Per lëë kchësy nrii chak parñee teedya nii kë leñ xkitsy Dios.

⁵⁰ Tsigo so gak Jesús. Lëë xpëëdscuel xaa pxooñ.

⁵¹ Per lëë tu xaa yeeñ sinal, mbixsyé xaa tublë ladx, aan lëë meñ kokladzy nyaasy meñ xaa, ⁵² per lëë xaa blaa ladx ko aan lëë xaa pxooñ nëb kidy xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Tsiñee lëë meñ ptsiñni Jesús lo xaa nii mastre non lo pxosy, lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol ni maestre ley ptyop. ⁵⁴ Ni nikxe gaa sit sit kusal Pedre, per lëë xaa ptsiñ axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy, aan lëë xaa kwsob xtsëë xaa chu ki ksa xaa xaa nii xkyēnap lidzy Dios.

⁵⁵ Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa non xyub dyon pe jkëékiy xaa Jesús parñee kñab xaa kety Jesús. Per ptsyoldy xaa pe nguëékiy xaa xaa. ⁵⁶ Porque nikxe ndaly meñ pkots tiits kizh xaa, per xaal xaal

kwnee cad meñ. ⁵⁷ No meñ kuso pkëékiy xaa cos nii nlidy kwnee xaa, xñee meñ:

⁵⁸ —Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë xaa knitylo lidzy Dios nii psaa meñ lo kislyu re aan tsonak kpidz me lëë xaa ksaalo stu nii ksaady meñ lo kislyu re.

⁵⁹ Per ni tu meñ nii kwnee së lidy xtiits.

⁶⁰ Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwso groltyee lady meñ aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëékiy meñ re lii?

⁶¹ Per kwneedy Jesús. Tsesy kwso xaa. Ni tu pe chëbty xaa. Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy bikche kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli nii lii nak Crist, mguiy nii no kxaal Dios?

⁶² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak mguiy nii pxaal Dios. Ni sanak to lëën sob kwi Dios nëzli, ni tsíñee lëën kchukë lo xkey kyelyaa lo kislyu re stub.

⁶³ Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa porñee singootyee blëë xaa aan lëë xaa chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëékiy xaa?

⁶⁴ Lëë do gon biñ xaatee ntseeb kchë tiits nii kwnee xaa. ¿Pe në do dyon xa kak xaa?

Tsigo kchësy meñ chëb no nii kety xaa.

⁶⁵ Wor go kazh lëë meñ bislo pchoo mxeñ xaa, ni lëë meñ ptse lo xaa, aan loxsye xtee meñ cheñ xaa, xñee meñ:

—¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!

Ni lëë xaa nii xkyénap leñ lidzy Dios byaasy lo xaa.

Lëë Pedre xñee nii xyumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Lëë Pedre so lo ley tsíñee lëë tu kwnaa nii xkyë xtsiñ xaa nii mastre non lo pxosy kwtedy. ⁶⁷ Aan tsíñee lëë me kon nii lëë Pedre no ktséé chu ki, lëë me buy lo xaa aan lëë me chëb:

—Wil lë kwéñal Jesús meñ Nazaret.

⁶⁸ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, xyumbeydyaa meñ go ni nandyaa pe cos xñeeel.

Aan lëë xaa pchoo ley laañee xsyéëb meñ. Tsigo lëë tu nguidy kol pkwetsy. ⁶⁹ Lëë kwnaa go buy lo Pedre stub aan lëë me bislo bitiits mew lo meñ xñee me:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

⁷⁰ Per lëë xaa bikche gak chëb xaa lëdyo. Kok xtsedyako lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre stub:

—Nli gaa na wil lë nak ksa Jesús, porque xaa Galilea nakoo.

⁷¹ Tsigo lëë Pedre bislo xkon Dios xñee:

—Xyumbeydyaa xaa gue. Nandyaa cho xñee do.

⁷² Aan wor go kazh lëëw pchop vuelt nii lëë nguidy kol no jkwetsy, lëë Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús lo xaa: “Antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëël këb nii xyumbeydyoo naa tson vuelt.” Ngo nii lëë xaa bislo biiñ xaa.

15

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol, ni maestre ley ni kchësy xaa non ptyop. Lëë xaa pxituu Jesús aan lëë xaa kuni xaa lo Pilat. ² Lëë Pilat kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Lii në nii naaw—chëb Jesús.

³ Ndaly nii pkëékiy xaa nii xñabey lo pxosy xaa. ⁴ Lëë Pilat bikche kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Penak nii xñeedyoo? Buy gaanoo blakte nii xkëékiy kchë xaa gue lii.

⁵ Per ni tu pe kwneedy Jesús. Tsi kon Pilat ngo, ntseeb psee styoo xaa.

Lëë Jesús no skib par kety xaa

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Mer lni xlaa Pilat tu xaa nii no skib, tu xaa nii kñab meñ kyedzy. ⁷ Lëëtyee leñ tse go lëë tu xaa nii lë Barrabás no skib ksa stubla xaa ntseeb porñee kukyeety xaa meñ worñee ptilyni xaa xaa xñabey. ⁸ Lëë meñ kunab lo Pilat nii klaa xaa tu xaa nii no skib sinak nii chuuñtsyey xaa cad iz.

⁹ Tsigo lëë Pilat kwéb chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan xrey meñ Israel?

¹⁰ Porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy xaa nii xñabey lo pxosy Jesús.

¹¹ Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás. ¹² Lëë Pilat kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do xrey meñ Israel tsigo?

¹³ Tsigo kchësy meñ kwchuptsyë xñee:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

¹⁴ Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Per pe cos nak xtol xaa?

Per lëë meñ bikche kwchuptsyë stub xñee:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

¹⁵ Tsigo lëë Pilat, como kokladzy xaa nyaan buen xaa lo meñ, lëë xaa blaa Barrabás. Aan loxsye kwnabey xaa ptee meñ cheñ Jesús, lëë xaa kwloo xaa ña meñ nii jkëë xaa lo crusy.

¹⁶ Lëë bla soldad kuni Jesús chu yulyey aan siko lëë kchë soldad ptyop. ¹⁷ Lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë ni lëë xaa psoob tu coron kitsy kik xaa. ¹⁸ Loxsye ngo lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

¹⁹ Ni pxob soldad yag kik Jesús, ni pchoo mxeñ soldad xaa, ni psòxib xaa lo Jesús sinak nii xsoxib meñ lo tu xaa non.

²⁰ Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëë xaa kwlii ladx nixñë yë go lady xaa aan lëë xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëë xaa sini xaa par jkëë xaa xaa lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Lëë tu xaa kyedzy Cirene nii lë Simoñ bikche tañ. Alejandro ni Rufo nak xiñ xaa. Aan tsiñee lëë xaa kwtedy kexka laañee nche meñ, lëë soldad pkoy xoo xaa xicrusy Jesús.

²² Lëë xaa kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee no tsit kik meñ kuty.) ²³ Siko lëë xaa pteedy viñ nii nots tub clasy kizh nii lë mirra lo Jesús, per kowdy Jesúso. ²⁴ Loxsye ngo lëë xaa pkëë xaa lo crusy. Ni lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon pe cos kchal catu xaa.

²⁵ Las nueve nak sily nii pkëë xaa Jesús lo crusy. ²⁶ Pkëë xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús laañee xñee penak kë xaa lo crusy, xñew sinrri: “Xrey meñ Israel.” ²⁷ Wi chop ngbaan kwë ksa xaa lo crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg.

²⁸ Pkab Jesús lady meñ mal sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.

²⁹ Kchësy meñ nii xtyedy laañee kë Jesús lo crusy xkotsyetsy ni xtsiy kik xñee:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xchonoo lidzy Dios aan tsonak kpidz lëëw tse xsoblil stub.

³⁰ Pteelaa lii ni byety lo crusy.

³¹ Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa ni maestre ley xñee xaa:

—Pteelaa xaa stu meñ, per chilody kteela xaa lëë xaa. ³² No nii kyety xaly Crist ke lo crusy nina kazh parñee kniladzy no nii nli lëë xaa nak xrey meñ Israel.

Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa lo crusy kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tsiñee lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres wor wtse. ³⁴ Aan mismé wor go lëë Jesús kwchuptsyë xñee xaa:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak nii psaanoo naa?)

³⁵ Lëë bla xaa nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa chëb:

—Kol kon gaa, profet Elías xkwetsy xaa.

³⁶ Tsigo lëë tu xaa nii so siko lëënlödy kujkadz tublé sponj lo viñ la. Lëëw psoob xaa lo tublé punt yag aan lëëw ptsig xaa lo Jesús parñee nyi Jesúso, xñee xaa:

—Kol ksaan xaa dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

³⁷ Per lëë Jesús kwchuptsyë nguidzy aan lëë xaa kuty. ³⁸ Ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli. ³⁹ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad nii nche siko kon xa kuty Jesús, lëë xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nak mguiy re.

⁴⁰ Wi bla kwnaa nche sit xuy. Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni Salomé, ni Mariy. Xiñ Mariy nak Jacob xaa nii nak xaa nyab ni José. ⁴¹ Lëë ksa kwnaa re beeñ xyudar Jesús worñee kwyo xaa nèz Galilea. Ni ndaly re kchë kwnaa nii ptsiñ Jerusalén ksa Jesús nche siko.

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tsiñee lëë tse go ptsye lëë meñ no wxixkwaa par tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

⁴³ Lëë José xaa kyedzy Arimatea kwloo

valor lo aan lëë xaa kunab xcuerp Jesús lo Pilat. Wi xaa nak tu xaa non Israel, ni wi gaa xaa këmbës nii lëë Dios kñabey. ⁴⁴ Ntseeb psee Pilat biñ xaa nii lëë Jesús tse lox kuty. Lëë xaa kwtsyetsy xaa nii xñabey lo soldad parñee kñabiits xaa dyon pe nliw. ⁴⁵ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb nii nliw, lëë Pilat ptee tiitspey tsiklity José xcuerp Jesús lo crusy. ⁴⁶ Tsigo lëë José kusi tublé ladx rusy, lëë xaa blity xcuerp Jesús lo crusy aan lëëw pchal xaa ladx ko. Loxsye ngo lëë xaa kujkeetsy Jesús leñ tu paa nii ndeeñ lo kyo. Ptse gaa xaa chu paa con tu kyo. ⁴⁷ Aan lëë María Magdalena ni Mariy xñaa José kon pa pkyeetsy Jesús.

16

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tsiñee lëë tse nii chak wxiladzy kwtedy, lëë María Magdalena, ni Mariy xñaa Jacob, ni Salomé kwxii aceit nii xlyaa nex par tsilo mew lady Jesús. ² Lëë byaani lyu silyga, xlyañ lik ngbidz, lëë me tse ptsiñ chu paa.

³ Xñeesy me lo xcombañer me:

—¿Cho lëë nii kob kyo nii xoob chu paa na?

⁴ Per tsi lëë me buy, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. ⁵ Tsiñee lëë me kwsëeb leñ paa, lëë me kon tu xaa xab rusy nii sob nëzli, aan lëë me ptsyeb ksa me.

⁶ Per lëë xaa xab rusy ko chëb lo me:

—Ktsyebyt to. Nanaa nii lëë do xyub Jesús Nazaret, xaa nii kwë lo crusy. Per lëë xaa pañ, kindy xaa. Kol kuy gaanoo nu pxoob xaa. ⁷ Kol kyey aan kol këb lo xpëëdscuel me, per yuub lo Pedre kol këb nii lëë Jesús tse si Galilea. Siko lëë xpëëdscuel me kan me sinak nii chëëbpee me.

⁸ Tsigo lëë kwnaa go bi wxooñ chu paa xisy me lo tseb. Aan ni tu pe chëbty me, porñee tir ptsyeb me.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Loxsye pañ Jesús tse tminkw sily, lëë xaa byaklo klo lo María Magdalena. Leñ styoo kwnaa go kwlii xaa kadzy kyalbini mal penaadle. ¹⁰ Lëë me kuni tiits lo kchë meñ nii kwënal Jesús. Mbansye ncheyoon kchë meñ go. ¹¹ Tsiñee lëë meñ go biñ nii

lëë Jesús mbañ, ni biñ meñ go nii lëë Mariy kon xaa, bnilasty meñ gow.

Lëë Jesús xyaklo lo chop xpëëdscuel xaa

(Lc. 24:13-35)

¹² Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo stu mod lo chop xpëëdscuel xaa nii no nëz si tañ.

¹³ Lëë chop xaa go kukni tiits lo stubla xpëëdscuel xaa, per bnilastyak xaaw.

Lëë Jesús xyaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel. Lëëtyee lëë xpëëdscuel xaa nche sob lo mez h kayaw. Kwëntseeb Jesús lo xaa porñee singootyee nguiedzy styoo xaa ni porñee bnilasty xaa xtiits meñ nii chëb nii lëë Jesús pañ. ¹⁵ Ni chëb xaa:

—Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtiits Dios nii xteelaa kchësy lo meñ. ¹⁶ Kchë meñ nii kniladzy xtiits Dios ni chobnis telaa lo xtol, per lëë meñ nii knilasty xtiits Dios, lëë meñ go nitylo lo xtol. ¹⁷ Kyalntson re kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios: Con xtitsaa kwii meñ kyalbini mal ni kñee meñ stu tiits kub, ¹⁸ ni nikxe gaa señ meñ go mëël ni ki meñ go ngwaan, pe kakty meñ go. Ni tsi lëë meñ go kxob ña lady meñ xsyaknë, lëë meñ xsyaknë kyak.

Lëë Jesús xyëp kpaa

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Loxsye kwnee Jesús lëë xaa byëp kpaa aan lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli par kñabey xaa. ²⁰ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xluuy xaa xtiits Dios laañee xtsiñtyee xaa. Lëë Jesús beeñ xaa yudar. Ptee Jesús tiitspey beeñtsyey xaa kyalntson parñee kak nyoo nii nli xtiits Dios xluuy xaa.

Kitsy nii pkëë San Lucas

¹⁻² Tyux Teófilo. Lëën xal kitsy re lool nii nakoo tu xaa non parñee ksocueentaa kchë nii kal kwtedy. Ndaly xaa nojkëë kchë nii beeñtsyey Jesucrist. Lëë meñ nii kono ni xluuyo chutiits xa nako. ³ Lëë na win byub xa nak kchë cos ko destye worñee bislow, aan kwxaakaa nii precisy kso xnëëz noo parñee kxalno lool ⁴ parñee kaknan nyëël xa nak kchë nii no kluuy meñ lool.

Lëë angly xñee nii lëë Juan kaly

⁵ Lëë Herodes nak rey xtañ meñ Judea tiemp nii kwyo tu pxosy nii pcholë Zacarías. Lady tub tiiy pxosy nii pcholë Abías kwyo Zacarías. Sabely pcholë tsil xaa, lo xtiyy Aarón sëëd me. ⁶ Psoob Zacarías xtiits Dios chop tsil. Por ngo ni tu cho pchilody nlis kiy pe cos lo xaa. ⁷ Per lëë xaa kol le chop xaa aan pchilody nyap tsil xaa mëëd.

⁸ Lëë tu tse lëë xtiyy Zacarías pchal sëëb leñ lidzy Dios, ⁹ aan nak xcostumbre pxosy nii klo xko xaa rif parñee kan xaa dyon cho sëëb lo pkoog, aan lëëtyee Zacarías pchal sëëb lo pkoog tsiko kox yaal lo Dios. ¹⁰ Kchë meñ kwche ley chool lay mentre lëë yaal noyek. ¹¹ Aan lëë tu xangly Dios byaklo lo Zacarías lo pkoog. Nëzli laañee noyek yaal byaklo angly. ¹² Tsiñee lëë Zacarías kon angly, byeñdy xaa pe nyuñ xaa aan tir ptsyeb xaa. ¹³ Per lëë angly chëb:

—Zacarías, ktsyeebtyoo, por lëë Dios biñ nii xñaboo, aan lëë tsiloo Sabely kap tu mëëd nii kcholë Juan. ¹⁴ Aan lëël kle ni ndaly gaa meñ kle tsi lëë mëëd ko kaly. ¹⁵ Por tu xaa non kak xiñoo lo Dios. Kidy xaa viñ ni kidy xaa cos nii chuuñ ksudzy, ni lëë Kyalbini Ntson sëëb leñ styoo xaa antes nii kaly xaa. ¹⁶ Lëë xaa ktikche styoo meñ Israel lo Dios. ¹⁷ Lëë xiñoo Juan tenech lo Dios, ni siñee kwyo kyalbini leñ styoo Elías, tsow leñ styoo xaa, ni sinak nii kwnabey Elías kñabey xaa, parñee kisyaal xaa xtily meñ nii xtilyni xiñ, ni parñee ksoob meñ ntseeb tiits. Singo mod lëë xaa kluuy xa kyëmbës meñ Dios.

¹⁸ Tsigo lëë Zacarías kwnabtiits lo angly chëb:

—¿Xa mod kniladzyaa nii sak nrii cumplir? Por kwyoxaa ni kwyox tsilaa.

¹⁹ Tsigo lëë angly kwëb chëb:

—Naa nak Gabriel. Lo Dios tugak son, aan lëë xaa pxaal naa syelynin tiits re lool.

²⁰ Per lëë na como brilastyoo tiits nii bye-lynin, lëël kyaan ngop, aan chilody kñeel axte tse lëë kchë nrii kak cumplir.

²¹ Mentre lëë kchë ngo kayak leñ lidzy Dios, lëë kchë meñ nii nche ley xñee penak nii no klyëë Zacarías lo pkoog. ²² Tsiñee lëë xaa pchoo, pchilody nyee xaa, aan axte tsigolye lëë meñ byeñ nii no pe cos kon xaa lo pkoog, xaktyee señ xko xaa aan singo byaan xaa.

²³ Tsi lëë nii no kuuñtsyey Zacarías leñ lidzy Dios byal, lëë xaa sey lidzy xaa.

²⁴ Loxsye ngo lëë tsil xaa kok xiñ, aan kaay mëë pchoody me lidzy me porñee nladzy me: ²⁵ “Lëë Dios bnee kyalnsaak re lon parñee ktelastraa tsiñee kan meñaa.”

Lëë angly xñee nii lëë Jesús kaly

²⁶ Tsiñee kok xoop mëë nii nak xiñ Sabely, lëë Dios pxaal angly Gabriel tu kyedzy nii lë Nazaret. Galilea ngab kyedzy ko. ²⁷ Leñ kyedzy ko kwyo tu kwnaa yeeñ nii pcholë Mariy, aan lëë me pchootifile par ktsilña me tu xaa nii lë José. Lo xtiyy David sëëd José. ²⁸ Lëë angly kwsëëb leñ lidzy me aan lëë angly pkëëptyux me chëb:

—¡Xle Dios lool ni lëë Dios nakni lii!

²⁹ Tsiñee lëë me kon angly, ptsyeb me biñ me xtiits angly, aan nladzy me penak nii pkëëptyux angly me singo. ³⁰ Per lëë angly chëb:

—Mariy, ktsyeebtyoo, por xle Dios lool.

³¹ Lëël kak xiñ aan lëël kap tu mëëd nii kcholë Jesús. ³² Tu meñ xñabey kak mëëd ko aan Xiñ Dios nii sob kpaa kolë meñ me, ni lëë Dios kaa kso me kak me rey sinak pxusykolttoo me David, ³³ parñee kñabey me lo meñ Israel aan iip kyaldy xkyalwn-abey me.

³⁴ Tsigo lëë Mariy chëb lo angly:

—¿Xa kaapaa mëëd con bii tusyaa?

³⁵ Lëë angly chëb:

—Lëë Kyalbini Ntson kiid lool, ni lëë xkyalntson Dios nii sob kpaa kyab ladyoo

sinak nii nyako tu xkey. Por ngo Xiñ Dios kak mëed nii kaly. ³⁶ Ni wi gaa meñ lidzyoo Sabely kap tu mëed, nikxe nii meñ kol me ni xñee meñ nii chilody kap mëed. Per lëew kok xoop mëe nii noy xiñ me, ³⁷ por par Dios nody tu cos nii kchilody kak.

³⁸ Tsigo lëë Mariy chëb:

—Ña Dios non. Na kuuñtsyeyaa nii kaklastyee Dios. Loxsye ngo lëë angly bi.

Lëë Mariy chikan Sabely

³⁹ Leñ tse go lëenlëdy lëë Mariy si tu kyedzy nii nche nëz kiy Judea. ⁴⁰ Aan tsiñee lëë me ptsiñ lidzy Zacarías, lëë me pkëeptyux Sabely. ⁴¹ Tsi lëë Sabely biñ nii lëë Mariy xkëeptyux, lëë mëed nii so noy me bni leñ styoo me, aan wor go kazh lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo me. ⁴² Tsigo nguidzy kwnee me chëb me:

—Ni tu kwnaa karty kuuñlay Dios sinak beeñlay Dioosoo, ni sinak beeñlay Dios xiñoo. ⁴³ ¿Cho nakaa parñee kiid kan xñaa Xiñ Dios naa? ⁴⁴ Por siikñee biñaa nii lëël xkëeptyux, lëë xiñaa ble aan lëë me bni leñ styoon. ⁴⁵ Dichoosoo nii bniladzyoo nii sak cumplir kchë nii në Dios lool.

⁴⁶ Tsigo lëë Mariy chëb:

Tyub styoon xlen lo Dios.

⁴⁷ Ni xle xkyalmbañaa lo Dios nii pteelaa naa.

⁴⁸ Por lëë Dios psooblo naa nii nakaa tu kwnaa ndoladzy, aan destye natse lëë meñ kñë lon di-choosoo.

⁴⁹ Por ndaly kyalnsaak nii no kneetsy Tat Tios lon.

Ntson Tat Tios.

⁵⁰ Ni tugak kaa xkëstyoo Dios meñ nii xsoob xtiits me.

⁵¹ Con xkyalwnabey Dios bnitylo me kchë nii nyuuñtsyey meñ nyaa.

⁵² Lëë me kwlii kchë meñ xñabey, ni lëë me blisklaa kchë meñ ndoladzy.

⁵³ Lëë me ptee nii pkiñ lo meñ nii no lyaadzy,

aan psonëz me meñ rikw singosy.

⁵⁴ Beeñ me meñ Israel nii ngab lo me yudar,

ni psaanlasty me meñ Israel.

⁵⁵ Por singo byaan me tiits chop me pxusykolttoo no Abraham ni xtiiy Abraham nii nare kiid.

⁵⁶ Tson mëë kwlës Mariy lo Sabely. Loxsye ngo lëë me sey lidzy me.

Lëë Juan Bautist chaly

⁵⁷ Tsilëë tse kutsiñ nii lëë xiñ Sabely kaly, lëë me kop tu mëedpkiy. ⁵⁸ Aan kchësy meñ nii no kex chilidzy me ni meñ lidzy me kutedy lo me porñee xle meñ nii lëë Dios psaladzy me. ⁵⁹ Lëë kwloxo xon kpidz, lëë me kuni mëed tsobey mëed, aan kokladzy meñ nii ncholë mëed Zacarías sinak lë pxosy mëed. ⁶⁰ Per lëë xñaa mëed chëb:

—Juan no nii kcholë mëed.

⁶¹ Tsigo lëë meñ chëb:

—Per ni tu meñ liidzyoo lëdy singo.

⁶² Lëë meñ kwnabtiits lo pxosy mëed con señ, parñee këb xaa dyon xa kcholë mëed. ⁶³ Lëë pxosy mëed kwnab tublë table aan lëë xaa pkëë lo table ko: “Juan kcholë mëed.” Aan kchësy meñ psee. ⁶⁴ Ni wor go kaazhkaa lëë Zacarías pchilo kwnee stub, aan lëë xaa bislo pteedy xaa skizh lo Dios. ⁶⁵ Kchësy meñ nii no kex chilidzy xaa ptsyeb, ni kchë kyedzy nii nche nëz kiy Judea pso cuent meñ nii kok. ⁶⁶ Aan kchësy meñ nii biñ ngo xñee:

—¿Cho lë nii kak mëed re tsi lëë me kroob?

Por nyoo nii lëë Dios nakni me.

Ti nii biily Zacarías

⁶⁷ Lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo Zacarías aan lëë xaa kwnee nii psyaab Dios styoo xaa, chëb xaa:

⁶⁸ Skizh xDios meñ Israel,

por lëë xaa sëëd kteelaa xkyedzy xaa.

⁶⁹ Lo xtiyy David pchoo tu xaa ndaan nii pxaal xaa kteelaa lëë no.

⁷⁰ Penaadle pxaal xaa tiits lo xiprofet xaa chëb xaa

⁷¹ nii lëë xaa kla lëë no lo xaa nii xtilyni lëë no ni lo kchë xaa nii chaklasty kan lëë no.

⁷² Ni nyoo nii pkëstyoo xaa pxusykolttoo no. Por ngo beeñ xaa cumplir kchë tiits ntson nii kwnee xaa.

⁷³ Lo pxusykolttoo no Abraham chëb xaa

⁷⁴ nii lëë xaa kla lëë no lo xaa nii xtilyni lëë no, parñee ktsyebty no ksoob no xtiits xaa,

⁷⁵ ni ksaan no xtol no ni kpañ no sinak xñabey xaa parñee kchilo kpig no lo xaa tyub nii kpañ no.

⁷⁶ Lëë lii, xiñ xiprofet Dios nii sob kpaa kakoo, por lii nech lo Dios parñee kwil nëz nii tedy xaa,

⁷⁷ ni parñee këéboo lo meñ Israel nii lëë Dios ktsily xtol meñ go, ni lëë xaa kteelaa meñ go lo tol.

⁷⁸ Porñee tir buen xDios no, por ngo lëë xaa kxaal tu xaa nii klyañ kpaa sinak xlyañ ngbidz,

⁷⁹ parñee ksaani xaa lo meñ nii ncheno lo nguey, ni kluuy xaa xa kpig no lo Dios.

⁸⁰ Lëë xaa wiñ go kwroob aan nonsyke xtiits Dios kuni kik xaa, ni tañ gaa kwyo xaa axte tse nii lëë xaa kwnee lo meñ Israel.

2

Lëë Jesús chaly (Mt. 1:18-25)

¹ Leñ tse go lëë xtsy Roma nii pcholë César Augusto kwnabey ktyop lë meñ nii no kchë kyedzy nii ngab lo xaa. ² Lëë Cirenio xñabey xtañ meñ Siria worñee kwya cens re. ³ Aan no nii kchësy meñ kyey xkyedzy parñee mer xkyedzy meñ jkab meñ. ⁴ Por ngo lëë José pchoo kyedzy Nazaret nii ngab Galilea par tsí xaa tu kyedzy nii lë Belén nii ngab Judea. Kyedzy ko koly rey David ni lo xtiyy gaa rey David sëed José. ⁵ Lëë xaa kwey kyedzy ko parñee siko jkab xaa chop xaa Mariy, por lëë xaa merle ktsiilña me ni lëë gaa me nak xiñle. ⁶ Aan lëetyee Belén nche xaa tsiñee lëë tse kutsiñ nii lëë xiñ Mariy kaly. ⁷ Siko koly xiñ klo Mariy, aan loxsye pchal me mëed ladx, lëë me kwtiix mëed laañee xkyetuu ma, porñee ptsyoldy me posad.

Lëë angly xñee lo xaa nii xkyenap mëkwxily

⁸ Kexka chu kyedzy Belén ptseñ bla xaa nii nche nap xpëkwxily. ⁹ Aan kolpsye lëë tu xangly Dios ptsiñ lo xaa ni lëë xbini Dios bibëly lo xaa aan tir ptsyeb xaa. ¹⁰ Per lëë angly chëb:

—Ktsyebty to, por tiits nii kuuñ kle styoo do ni styoo kchësy meñ syelynin. ¹¹ Lëë xaa nii këmbës to kiid kteelaa lëë do koly leñ

xkyedzy David natse. Lëë xaa nak Crist nii xñabey. ¹² Tsiñee kan do tu mëed yeeñ nii nchal ladx nix laañee xkyetuu ma, lëë do kyeñ nii nli tiits nii niyaa lo do.

¹³ Aan misme wor go lëë tub yox angly byety kpaa par ktee angly skizh lo Dios xñee angly:

¹⁴ ¡Skizh Dios nii sob kpaa! ¡Xtee xaa xkyalnsaak xaa lo kchë meñ nii xleni xaa lo kislyu!

¹⁵ Loxsye byëp angly kpaa, lëë xaa nii xkyenap mëkwxily chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo leñ kyedzy Belén tsiin tyon noo nii biidnë Dios lo no.

¹⁶ Lëenlëdy lëë xaa si aan tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa kon Mariy ni José ni lëë xaa kon mëed yeeñ nii nix laañee xkyetuu ma. ¹⁷ Lëë xaa bitiits nii lëë angly kukëb lo xaa cho nak mëed nii koly. ¹⁸ Aan kchësy meñ psee biñ nii bitiits xaa nii xkyenap mëkwxily.

¹⁹ Per lëë Mariy iip bnitylasty Mariy kchë ngo, tugak kwyo styoo me. ²⁰ Lëë xaa nii xkyenap mëkwxily bi aan lëë xaa ptee skizh lo Dios porñee kon xaa ni biñ xaa kchë nii chëb angly lo xaa.

Lëë Jesús chobey

²¹ Tse nii ptsiil mëed xmal, lëë mëed kwyobey, aan lëë mëed pcholë Jesús, por destye worñee karty kak xiñ Mariy, lëë angly chëb xa kcholë mëed.

²² Tsiñee lëë Mariy kwte lo kyalsyañ sinak xñabey xley Moisés, lëë me kwey Jerusalén par tsini me Jesús leñ lidzy Dios.

²³ Por leñ kitsy nii kë xley Dios xñee nii kchësy mëedpkiy klo jkab lo Dios. ²⁴ Lëë me kuksakon nii xñabey xley Dios. Lëë ley xñee nii schilo kokon meñ chop ngog o chop kaa palom lo Dios.

²⁵ Tiemp ko kwyo tu xaa nii pcholë Simeón leñ kyedzy Jerusalén. Buen xaa ni psoob xaa xtiits Dios ni kwëmbës kaa xaa nii lëë Dios kteelaa meñ Israel. Kokni Kyalbini Ntson xaa. ²⁶ Lëë Kyalbini Ntson chëb nii kejty xaa deelñee kandy xaa kiid Crist. ²⁷ Lëë Kyalbini Ntson pxaal Simeón lidzy Dios, aan tsiñee lëë José ni Mariy ptsiñni Jesús par kuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ²⁸ lëë Simeón kwteetsy Jesús aan lëë xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

²⁹ Blaa na, Tat Tios, ketyaa,

por lëen kon nii lëel beeñ cumplir xtiitsoo,
 30 ni lëen kon gaa xaa nii kteelaa meñ,
 31 ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu kan
 nii lëe xaa pxaaloo.

32 Lëe xaa ksaani lo meñ sit,
 ni lëe xaa ksoli meñ Israel.

33 Lëe pxosy Jesús ni lëe xñaa Jesús psee
 biñ kchë nii kwnee Simeón. 34 Aan loxsye
 beeñlay Simeón xaa, lëe Simeón chëb lo
 Mariy, xñaa Jesús:

—Tsiñee lëe mëed re kñee lo meñ Israel
 no meñ kpig lo Dios, no gaa meñ ksaan
 Dios, ni ndaly meñ klëe lo xaa. 35 Singo
 mod lëe kchë nii xsya styoo meñ kak nyoo.
 Kchë ngo ktsiñ leñ styool sinak nii nyak tu
 cuchiy nii kchug xkyalmbañoo.

36-37 Kwyo tu kwnaa nii kwnee xtiits
 Dios. Ñan pcholë me. Xiñ Fanuel nii sëed
 lo xtiyy Aser kok me. Tap kaly ptsiuptap iz
 chap me. Ptsiilña me, per xaktyee kadzy iz
 pañ tsiil me, aan destye nii kuty tsiil me,
 ksatyee tse chi me lidzy Dios par kutiitsni
 me Dios ni no tse chawdy me par kuuñ
 ksak me Dios. 38 Lëe Ñan ptsiñ mer worñee
 lëe Simeón nonee aan lëe me pteedy skizh
 lo Dios ni lëe me chëb lo meñ nii lëe mëed
 ko kteelaa meñ Israel.

Lëe pxosy Jesússey Nazaret

39 Loxsye beeñtsyey pxosy Jesús nii
 xñabey xley Dios, lëe xaa sey par xkyedzy
 xaa. Nazaret nii ngab Galilea nak xkyedzy
 xaa. 40 Aan siko kwroob Jesús ni siko ptee
 Dios kyalchak lo xaa ni lëe Dios kokni xaa.

Lëe Jesús chutiitsni maestre

41 Ksatyee iz chi pxosy Jesús paskw
 Jerusalén. 42 Por ngo, worñee lëe Jesús kop
 tsipchop iz, lëe xaa kwey ksa xaa, por
 singo nak xcostumbre meñ Israel. 43 Tsiñee
 lëe lni kwtedy, lëe Mariy ni lëe José bi aan
 byeñdy xaa nii lëe Jesús byaan Jerusalén.
 44 Nladzy xaa tse sey Jesús lady meñ. Tu
 kpidz nder kwsé xaa, per tsiñee konsye
 xaa nii seydy Jesús lady meñ nii xyumbeý
 xaa, 45 lëe xaa bikche sey xaa Jerusalén
 sikuý xaa Jesús.

46 Axté kwloxo tson kpidz, lëe xaa ptsil
 Jesús leñ lidzy Dios. Lëe Jesús noyutiitsni
 maestre. 47 Aan kchësy meñ psee biñ kchë
 nii kwnee xaa. 48 Tsiñee lëe Jesús ptsil, psee
 pxosy xaa, aan lëe xñaa xaa chëb:

—Xiñ, ¿penak nii psaksil lëe noo? Mban
 pkyëkyuub noo lii.

49 Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Penak kwëkyub to naa? ¿Pe nandy to
 nii mastre precisy kyën tsiiñ leñ lidzy Dios?

50 Per byeñdy pxosy Jesús penak kwnee
 xaa singo.

51 Lëe xaa sey Nazaret ksa xaa, ni lëe
 Jesús kaa psoob xtiits pxosy, aan bnitylasty
 xñaa xaa kchë ngo. Tugak kwyow styoo
 me. 52 Siko kwroob Jesús ni siko kwyo
 xkyalcheñ xaa aan ble Dios ni ble meñ lo
 xaa.

3

Lëe Juan xluuy xtiits Dios (Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1-2 Tsiiñle iz kok nii nak Tiberio xtsisy
 Roma worñee lëe xiñ Zacarías nii pcholë
 Juan bislo xluuy xtiits Dios. Lëe Poncio
 Pilato xñabey xtañ meñ Judea tiemp ko. Lëe
 Herodes xñabey Galilea, lëe betsy Herodes
 nii lë Felip xñabey Iturea ni Traconite, lëe
 Lisanias xñabey xtañ meñ Abilinia, ni lëe
 Anás ni Caifás nak pxosy nii mastre non.
 Tiemp ko lëe Dios kwnee lo Juan tañ. 3 Aan
 lëe Juan kukëb lo kchë meñ nii no kexka
 chu kiigwpee Jordán nii no nii ktikche meñ
 styoo lo Dios ni chobnis meñ, parñee ktsily
 Dios xtol meñ. 4 Lëe Juan nak xaa nii xseety
 profet Isaías worñee pkëë xaa leñ xlibre
 xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lëe xaa kñee lo meñ
 tañ, këb xaa:
 “Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii xñabey.
 Kol kwii tu nëz tubli.

5 Kchësy laañee kë yoo kyaktsë,
 ni kchësy laañee sob kiy kyak tubli,
 kchësy nëz nii xtee vuelt kchooli,
 ni kchë kyeech nii no lo nëz kyaktsë.
 6 Ni kchësy meñ kan kiid xaa nii kteelaa
 meñ.”

7 Tsiñee lëe meñ xtsiñ par kchoobnis
 Juan meñ, lëe xaa xñee lo meñ:
 —¡Nak to sinak mëel! ¿Cho në nii lëe do
 telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios? 8 Kol
 kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo
 nii nli lëe do ptikche styoo do lo Dios.
 Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to.
 Por nli xñen schilo kuñ Dios kyo re xñ
 Abraham. 9 Ni lëe kiib yag kaa tse so

mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy nex, aan lëëw tso lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy styoo lo Dios.

10 Tsigo lëë meñ chëb:

—Kwnë pe cos kuuñtsyeey noo.

11 Lëë Juan chëb:

—Deelñee chap to chop nëz ladx, kol ktee tub nëzo lo meñ nii kindy xab. Ni deelñee chap to nii ktyaaw, kol ktee nii kaw meñ nii kindy pe kaw.

12 Wi bla xaa nii xtop tumi nii xyey Roma big chobnis, aan lëë xaa chëb lo Juan:

—Maestre, lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?

13 Lëë Juan chëb:

—Kol nab tumi nii nonguial kñab to. Ksaksidy to meñ.

14 Wi bla soldad kwnabtiits lo Juan chëb:

—Aan lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?

Lëë Juan chëb:

—Klady to xcheñ meñ, ni ktsebty to meñ, ni jkëékiydy to meñ deelñee karty pe kuñ meñ. Kol tso conforme nii chazh to.

15 Kchësy meñ psee biñ nii kwnee Juan, aan nladzy meñ neñdy lëë Juan nak Crist nii no kxaal Dios. **16** Per lëë Juan chëb lo meñ:

—Nli naa xchoobnis lëë do con nis, per lëë xaa nii kiid tsinnee lëën kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëë xaa ksaksi meñ nii kni-lasty con ki. Por mastre non xaa lon, ni parñee sinchuñaa kxakaa tuukidy lab xaa xkiiñdyaa. **17** No xpal xaa ña xaa par kuñ nyë xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëë xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëë xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.

18 Ndaly mod kwnee Juan lo meñ worñee bluuy xaa xtiits Dios. **19** Axtelo rey Herodes kwëntseeb Juan, chëb xaa: “Nody nii tsonil Herodías, por tsiil betsyoo Felip nak me.”

Ni lëdy kaa por ngosy kwëntseeb xaa lo Herodes, sink wi por kchë cos mal nii beeñtsyeey Herodeso. **20** Per psaandy Herodes xtol, sink lëëw beeñ ktyalyre xaa worñee lëë xaa kwloo Juan skiib.

Lëë Jesús xchobnis (Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Wi Jesús kwchobnis worñee no kchoobnis Juan kchësy meñ. Aan mentre

noyutiitsni Jesús Dios, lëë kpaa byaly **22** aan lëë xKyalbini Ntson Dios sëed sëëb sinak tu palom byab lady xaa. Ni lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lii nak xiñaa. Xkëstyon lii. Naa kwlel.

Pxusykolttoo Jesús (Mt. 1:1-17)

23 Kalyptsii iz Jesús worñee lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios. Nladzy meñ nii xiñ José kok Jesús. Lëë José nak xiñ Elí, **24** lëë Elí nak xiñ Matat, lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Jana, lëë Jana nak xiñ José, **25** lëë José nak xiñ Matatías, lëë Matatías nak xiñ Amós, lëë Amós nak xiñ Nahúm, lëë Nahúm nak xiñ Esli, lëë Esli nak xiñ Nagai, **26** lëë Nagai nak xiñ Maat, lëë Maat nak xiñ Matatias, lëë Matatias nak xiñ Semei, lëë Semei nak xiñ Josec, lëë Josec nak xiñ Judá, **27** lëë Judá nak xiñ Joanán, lëë Joanán nak xiñ Resa, lëë Resa nak xiñ Zorobabel, lëë Zorobabel nak xiñ Salatiel, lëë Salatiel nak xiñ Neri, **28** lëë Neri nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Adi, lëë Adi nak xiñ Cosam, lëë Cosam nak xiñ Elmadam, lëë Elmadam nak xiñ Er, **29** lëë Er nak xiñ Jesús, lëë Jesús nak xiñ Eliezer, lëë Eliezer nak xiñ Jorim, lëë Jorim nak xiñ Matat, **30** lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Simeón, lëë Simeón nak xiñ Judá, lëë Judá nak xiñ José, lëë José nak xiñ Jonam, lëë Jonam nak xiñ Eliaquim, **31** lëë Eliaquim nak xiñ Melea, lëë Melea nak xiñ Mena, lëë Mena nak xiñ Matata, lëë Matata nak xiñ Natán, **32** lëë Natán nak xiñ David, lëë David nak xiñ Isaí, lëë Isaí nak xiñ Obed, lëë Obed nak xiñ Booz, lëë Booz nak xiñ Sala, lëë Sala nak xiñ Naasón, **33** lëë Naasón nak xiñ Aminadab, lëë Aminadab nak xiñ Admin, lëë Admin nak xiñ Arni, lëë Arni nak xiñ Esrom, lëë Esrom nak xiñ Fares, lëë Fares nak xiñ Judá, **34** lëë Judá nak xiñ Jacob, lëë Jacob nak xiñ Isaac, lëë Isaac nak xiñ Abraham, lëë Abraham nak xiñ Taré, lëë Taré nak xiñ Nacor, **35** lëë Nacor nak xiñ Serug, lëë Serug nak xiñ Ragau, lëë Ragau nak xiñ Peleg, lëë Peleg nak xiñ Heber, lëë Heber nak xiñ Sala, **36** lëë Sala nak xiñ Cainán, lëë Cainán nak xiñ Arfaxad, lëë Arfaxad nak xiñ Sem, lëë Sem nak xiñ Noé, lëë Noé nak xiñ Lamec, **37** lëë Lamec nak xiñ Matusalén, lëë Matusalén nak xiñ Enoc, lëë Enoc nak xiñ Jared, lëë

Jared nak xiñ Mahalaleel, lëë Mahalaleel nak xiñ Cainán,³⁸ lëë Cainán nak xiñ Enós, lëë Enós nak xiñ Set, lëë Set nak xiñ Adán, aan lëë Adán nak xiñ Dios.

4

Lëë Jesús chak preb (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Loxsye kwséëb Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëë xaa bi chu kiigwpee Jordán, aan lëë Kyalbini kuni xaa tañ. ² Aan ksa choow kpidz nii kwyo xaa tañ go pkaal xaatox xaa. Ni tu pe tawdy xaa. Por ngo, tsiñee lëë xaa kwlaañ, ³ lëë xaatox chéb lo xaa:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

⁴ Per lëë Jesús chéb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Lëdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ.”

⁵ Loxsye ngo lëë xaatox kuni Jesús tu kik kiy aan ketyle bluuuy xaa kchë kyedzy nii nche lo kislyu lo Jesús, ⁶ aan lëë xaa chéb:

—Snetsyaa kchë kyedzy ni cos non nii no lo kislyu lool, por lëë Dios bneetsyo lon aan lëëw ktedyaa lo xaa nii klyañ styoon.

⁷ Deelñee soxiboo lon, lëëw knetsyaa lool.

⁸ Tsigo lëë Jesús chéb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

⁹ Lëë xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lëë xaatox blép xaa kik lidzy Dios laañee mastre kлаа, ni lëë xaatox chéb lo xaa:

—Deelñee Xiñ Dios nakoo, kwyas nu, ¹⁰ por leñ xkitsy Dios xñee: “Lëë Dios kxaal xangly kakni lii. ¹¹ Lëë angly kñaasy lii con ña, parñee lasty kyo niyoo.”

¹² Tsigo lëë Jesús chéb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee: “Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

¹³ Tsiñee konsye xaatox nii chilodre kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa psaan Jesús tu tiemp.

Lëë Jesús xtsiñ xtañ meñ Galilea (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ No Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëë xaa ptsiñ Galilea, aan tyub tañ go xseety meñ xaa. ¹⁵ Kchë ktoo nii kwtedy xaa

bluuuy xaa xtiits Dios, ni kchë gaa meñ kwyo xfavor xaa.

Psaldy meñ Nazaret Jesús (Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Lëë Jesús kwey Nazaret. Kyedzy ko kwroob xaa. Aan lëë xaa kwey ktoo tse nii xiladzy meñ Israel, por wal nii singo nak xcostumbre xaa, ni lëë xaa kwsoli par klab xaa kitsy nii kë xtiits Dios. ¹⁷ Lëë xaa kwnaasy kitsy nii pkëë profet Isaías aan lëë xaa byub laañee xñee:

¹⁸ Lëë xKyalbini Ntson Dios nakni naa, por lëë xaa kwle naa par kanin xtiits xaa lo meñ mban.

Lëë xaa pxaal naa kaklaan xaa nii no skiib, ni kxalyaa lo meñ nii chandy, ni kchoobladzyaa styoo meñ nii no kyalnë.

¹⁹ Ni lëen syely këp lo meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kteelaa meñ.

²⁰ Loxsye ptse Jesús libre, lëëw pko xaa ña xaa nii xkyë tsiiñ leñ ktoo aan lëë xaa kwsob. Kchë meñ nii nche siko buy lo xaa.

²¹ Tsigo lëë xaa chéb lo meñ:

—Misme natse lëë kchë nii blabaa lo do kok cumplir.

²² Kchë meñ kwyo xfavor Jesús ni kchë meñ psee biñ kchë tiits ngui nii kwnee Jesús. Aan xñee meñ:

—¿Pe lëdy lëë xiñ José ngue nayak?

²³ Tsigo lëë Jesús chéb:

—Neñdy snë do tiits re lon: “Doctor, beeñ lii rmedy.” Ni snë do lon: “Kchësy nii ptsyon noo beeñtsyeyoo leñ kyedzy Caper-naum, beeñtsyeyo xkyedzyoo.”

²⁴ Ni lëë gak xaa chéb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa. ²⁵ Nli xñen nii ndaly kw-naa viud kwyo Israel xtiemp profet Elías worñee byabty kyo tson iz grol, aan tyub tañ go kwyo kpiñ. ²⁶ Per ni tu lo kwnaa viud nii no Israel pxaaldy Dios Elías, sink lëë xaa pxaal Dios lo tu kwnaa Sarepta nii ngab Sidón. ²⁷ Singo gak xtiemp profet Eliseo ndaly xaa nii byodz lady kwyo Israel, per ni tu xaa byakty. Xaktyee tu xaa Siria nii pcholë Naamán byak.

²⁸ Tsiñee lëë kchësy meñ nii no leñ ktoo biñ ngo, per nli busy blëë meñ lo xaa.

²⁹ Aan lëë meñ kwlii xaa kyedzy. Kuni meñ

xaa tu kik kiy klaa parñee kchon meñ xaa siko. Chex kiy go nche kyedzy. ³⁰ Per lëë Jesús kwtedy lady meñ aan lëë xaa si.

*Xaa nii kwyo kyalbini mal styoo
(Mr. 1:21-28)*

³¹ Lëë Jesús kwey Capernaum nii ngab Galilea, aan tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë xaa bluuuy xtiits Dios lo meñ. ³² Psee meñ biñ kchë nii bluuuy xaa, porñee si xñee xaa xñabey xñee xaa.

³³ Aan lëë tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo no leñ ktoo. Lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

—Psaan noo. ¿Penak xkaaloo lëë noo, Jesús Nazaret? ¿Pe sëed knityool lëë noo yak? Xyumbeyaa lii ni nanaa nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

³⁵ Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, chëb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue! Lëë kyalbini mal go pchon mguiy go lyu, aan lëëw pchoo. Ni tu pe beeñdyo mguiy go.

³⁶ Kchësy meñ ptsyeb aan xñee meñ:

—¿Xa nak kchë cos re? ¡Axté lo kyalbini mal xñabey xaa re aan lëëw xchoo!

³⁷ Aan tyub tañ go masyke lë Jesús xseety meñ.

*Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)*

³⁸ Tsi lëë Jesús pchoo ktoo, lëë xaa kwey lidzy Simoñ, aan lëë xñaatsaap Simoñ xsyaknë, no me xlyëe. Aan lëë xaa chëbo lo Jesús. ³⁹ Lëë Jesús kwxinchuñ buy lo me aan loxsye kwëntseeb xaa lo xlyëe, lëëw pchoo ni lëë gaa me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

*Ndaly meñ xsyaknë byak
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)*

⁴⁰ Tsiñee lëë ngbidz kwyaasy, lëë meñ kuni kchëlo xaa xsyaknë lo Jesús, aan lëë xaa pxob ña xaa kik kchë meñ go, ni kchë gaa meñ go byak. ⁴¹ Ni ndaly leñ styoo meñ nii nche siko pchoo kyalbini mal nii chuptsyë, xñee:

—Lii nak Xiñ Dios.

Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go. Blaady xaa nyew, porñee nan kchë kyalbini mal go nii lëë Jesús nak Crist nii no kiid.

*Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo
(Mr. 1:35-39)*

⁴² Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús kwey tublad chu kyedzy laañee ni tu cho kindy. Per lëë meñ kukyub xaa, aan lëë xaa ptsil lo meñ. Kokladzy meñ ngwëës meñ xaa parñee mbidy xaa, ⁴³ per lëë xaa chëb:

—No nii kateedyaa stubla kyedzy par kluyaa xa nak xkyalwnabey Dios, por par ngo syelyaa.

⁴⁴ Singo kwtedy Jesús xtañ meñ Judea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo.

5

*Xaa nii kwnaasy ndaly mël
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

¹ Tu vuelt lëë Jesús so chu nistoo nii lë Genesaret, aan singootyee xtaagw kchësy meñ nii chakladzy kon xtiits Dios. ² Lëë Jesús kon nii lëë chop barkw nche nlety chu nis, porñee lëë xpixwano no kiib kyex nii xkaa mël. ³ Lëë Jesús kwyëp leñ tu barkw nii nak xcheñ Simoñ, aan lëë xaa kwnabey kwsosit barkw chu nis. Loxsye ngo lëë xaa kwsob leñ barkw aan lëë xaa bluuuy xtiits Dios lo meñ. ⁴ Tsiñee lëë xaa lox kwnee lo meñ, lëë xaa chëb lo Simoñ:

—Kuni barkw laañee nxity, aan kol kchon xkyex to par kñaasy to mël.

⁵ Tsigo lëë Simoñ chëb:

—Maestre, tyub kyoool pkyëë noo tsiiñ, aan bñaasty noo mël. Per ya ke nii lii dyon xñee, lëën kchon kyex lo nis.

⁶ Tsiñee lëë xaa pchon kyex, per nii ndaly mël busy pcaa, axte pchos xkyex xaa. ⁷ Por ngo lëë xaa kwloo señ lo xcombañer xaa nii no stu leñ barkw parñee kuñ xaa go xaa yudar. Lëë xaa go kwey aan chop xbarkw xaa byaktsë axte xkiitsyo lo nis. ⁸ Tsiñee lëë Simoñ Pedre kon kchë ngo, lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Psaan naa, xey, por tu ngoptol nakaa.

⁹ Singo chëb Simoñ porñee ptsyeb xaa ksa xaa meñ nii kon kchë mël nii kwnaasy xaa. ¹⁰ Ni wi gaa Santiagw ni Juan ptsyeb. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Ksa xaa Simoñ xkyë tsiiñ. Per lëë Jesús chëb lo Simoñ:

—Ktsyeebyoo. Por destye natse kñaastroo mël, sink lëël kluuy xtitsaa lo meñ.

¹¹ Loxsye psotsey xaa barkw chu nis, nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.

*Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa xsyaknë
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)*

¹² Tu tse lëë Jesús so tu leñ kyedzy, tsiiñee lëë tu xaa xsyaknë nii xyodz lady ptsiñ. Lëë xaa psoxib ni lëë xaa pkiitsy kë lyu kon xaa Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Xey, pe nëëdyoo beeñ kyak naa.

¹³ Lëë Jesús pxob ña kik xaa chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko byak. ¹⁴ Aan lëë Jesús chëb kazh lo xaa:

—Ni tu cho lo këëbtylo, sink byey aan kwey lo pxosy. Kuksakon nii xñabey xley Moisés parñee kaknan kchësy meñ nii lëël byak.

¹⁵ Sisi gaa tse lëë meñ nii chon nii chuuñtsyey Jesús xtyaly, ni lëë meñ chijkëetyag xtiits xaa, ni lëë meñ chi par kuuñ kyak xaa meñ. ¹⁶ Per ndaly vuelt xchooxso Jesús par kutiitsni xaa Dios laañee kindy meñ.

*Lëë tu xaa xsyaknë xyak
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)*

¹⁷ Lëë stu tse lëë bla xaa fariseo ni bla maestre ley nii sëed nëz xtañ meñ Galilea, ni Judea ni Jerusalén kusob laañee no kluuy Jesús xtiits Dios. Lëë Dios nakni Jesús. Por ngo chuuñ kyak xaa xaa xsyaknë. ¹⁸ Siko kuni meñ tu xaa xsyaknë nii kë yag lo xaa. Tyub lady xaa xsyaknë go kutoo. Kokladzy meñ nsyëëbni meñ xaa leñ yu par kix meñ xaa lo Jesús. ¹⁹ Per pchilody ndyedyni meñ xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. Por ngo lëë xaa kwyëp kik yu, aan lëë xaa kwtob bla tej, aan nëz laa nyaly go blity xaa xaa xsyaknë go par ktsiñ xaa lo Jesús. ²⁰ Tsiñee lëë Jesús kon nii xniladzy meñ nii ptsiñni xaa xsyaknë go nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Xiñ, lëë kchë xtoloo bily.

²¹ Tsigo nladzy maestre ley ni xaa fariseo: “¿Cho nak xaa gue nii xko xaa falt lo Dios? Dios sye xtsily xtol meñ.”

²² Per lëë Jesús byeñ kchë nii no ksys styoo xaa go aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii xsya tol do? ²³ Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchë xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan? ²⁴ Per lëën kluy lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa nii kutoo go:

—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

²⁵ Wor go kazh xña lo meñ lëë xaa nii kutoo go kuxche, lëë xaa blis xta xaa, aan lëë xaa sey lidzy xaa, xtee xaa skizh lo Dios.

²⁶ Kchësy meñ nii nche siko psee kon nii beeñtsyey Jesús, aan lëë meñ ptee skizh lo Dios xñee meñ:

—Tu kyalntson nrii ptyon no natse.

*Lëë Jesús xkwetsy Levi
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)*

²⁷ Loxsye ngo lëë Jesús bi siko, aan lëë xaa kon tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. Leví pcholë xaa go. Lëë xaa sob laañee chikni meñ tumi. Lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

²⁸ Lëë Leví kuso, aan nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.

²⁹ Lëë Leví beeñlo tu niskwaan par Jesús. Aan ndaly xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni stubla meñ kwsob kwi Jesús. ³⁰ Por ngo lëë xaa fariseo ni lëë maestre ley bislo kwneenë xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii chawni do ni chini do ksa do xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni meñ ngoptol?

³¹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. ³² Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëën syely kyub meñ nii no xtol parñee kpikche styoo meñ go lo Dios.

*Ndaly nii bitiits Jesús lo meñ
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)*

³³ Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Kchësy xaa nii no xlad Juan gon ni xaa nii no xlad xaa fariseo chawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, per lëë xpëëdscueeloo masyke wagw no xaa.

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan xaa nii chi tu kyalwtsiilña xkyon par kteenë xaa deelñee bii nche xaa nii ptsiilña? ³⁵ Per sitsiñ tse nii lëë xaa ptsiilña kpi. Tsigolye nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

³⁶ Lëë gak Jesús bitiits nríi lo meñ, chëb xaa:

—Ni tu cho xchugty tublë xab kub par kyëtë tu ladx yoox, por deelñee kchug meñ xab kub, lëëw xiñ, ni xtsiildy kaa ladx yoox nii kyëtëw ladx kub. ³⁷ Ni xtyéedy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, por lëë nip kub xchos kyeg yoox, aan lëëw xiñ chopo. ³⁸ Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub. ³⁹ Ni ni tu cho chidy nip kub loxsye xtyoow nip nii pyexle, por kchë meñ xñee nii mastre nizh nip nii pyexle.

6

Lëë xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Lëë Jesús sitedy tu lo kwaakon tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. Aan lëë xpëëdscuel xaa pchoow xobxtily parñee kwii xaa xobxtily kaw xaa. ² Per lëë bla xaa fariseo chëb lo xaa:

—¿Penak nii chuuñtsyey do tu cos nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ?

³ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe karty klab to kitsy nii xñee xa beeñtsyey rey David ksa xcombañer xaa worñee kwlaañ xaa? ⁴ Lëë xaa gon kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay ksa xcombañer xaa, nikxe nii nonsy pxosy nonguial kaw kyaxtily go.

⁵ Ni lëë gak Jesús chëb:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

Mguiy nii mbañdy ña

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Lëë stu tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, lëë Jesús kukluuy xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, aan lëëtyee lëë tu xaa xsyaknë nii mbañdy ñali no leñ ktoo. ⁷ Ni lëë maestre ley gaa ni lëë xaa fariseo nche kleetsy dyon pe syuuñ kyak Jesús xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, parñee tso pe cos jkëëkiy xaa Jesús. ⁸ Per como nan Jesús pe cos no kik xaa go, lëë xaa chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwso grolyee nu.

Lëë xaa xsyaknë go kwsoli. ⁹ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—Kol né dyon pe nonguial kak buen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, ote nonguial yak kak mal. ¿Pe nonguial dyon klaa no kety tu meñ, ote nonguial yak kteelaa no meñ?

¹⁰ Lëë xaa buy lo kchë meñ nii nche siko, aan lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Ptsiily ñal.

Lëë xaa xsyaknë go psoob xtiits xaa, aan lëë ña xaa byaktsey. ¹¹ Per no xaa nii tir blëë, aan lëë xaa bislo bitiits xaa dyon xa ksaksi xaa Jesús.

Lëë Jesús xkwe xaa nii kak apostle

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Misme gak leñ tse go lëë Jesús kwey tu kiy, aan tyub kyool bitiitsni xaa Dios.

¹³ Tsiñee lëë lyu byaani, lëë xaa kwtsyetsy kchë xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa kwle tsiip-chop xaa nii kak apostle. ¹⁴ Lëë lë ksa xaa nii kwle xaa nríi: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ni Ndresy betsy Simoñ, ni Santiagw, ni Juan, ni Felip, ni Bartolomé, ¹⁵ ni Mateo, ni Max, ni Santiagw xiñ Alfeo, ni Simoñ nii kwyo lady tub tiiy xaa nii pcholë Cananista, ¹⁶ ni Judas betsy Santiagw, ni Judas Iscariote, xaa nii pko Jesús ña xaa xñabey.

Ndaly meñ xsyaknë xyak

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Lëë Jesús byety kiy ksa apostle, aan lëë xaa kwlës tu lo letsy. Ndaly meñ nii no xlad xaa ptsiñ siko ni ndaly meñ Judea, ni meñ Jerusalén ni ndaly meñ nii no tyub chu nistoo nii lë Tiro ni Sidón ptsiñ. Kchësy meñ go kwey par jkëëtyag meñ go nii xluuy Jesús ni parñee kuñ xaa meñ go remedy.

¹⁸ Beeñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi kyalbini mal. ¹⁹ Kchë meñ kokladzy nsyeñ Jesús, porñee byeñ meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuuñ kyak xaa kchë meñ xsyaknë.

Kyalwle ni kyalnë

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Lëë Jesús buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Dichos to nii prob to, por lëë do sëëb laañee xñabey Dios.

21 'Dichos to nii kindy pe kaw do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kyely.

'Dichos to nii choon do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kxidzy.

22 'Dichos to tsiñee kaklasty meñ kan meñ do, ni tsiñee kwii meñ do kyedzy, ni tsiñee kotsyetsy meñ do, ni tsiñee kpixladzy meñ kan do sinak nii nyak to tu xaa mal porñee xsoob to xtiits mguiy nii pxaal Dios. **23** Kol kle ni kol ko nguiool styoo do tse nii ktsyool do kchë ngo, por lëë Dios kizh lëë do tsiñee ktsiñ do kpaa. Ni siñee xsaksi gak meñ lëë do psaksi pxosy meñ kchë profet nii biid penaadle.

24 'Chooksye lëë doy nii nak to rikw, por lëë do kwaal nii no jcaa do.

25 'Chooksye lëë doy nii xlyaañdy to nina, por so tse nii lëë do tedy kpiñ.

'Chooksye lëë doy nii xidzy to nina, por so tse nii lëë do koon por kyalnë.

26 'Chooksye lëë doy tsiñee xlisklaa meñ do, por singo gak blisklaa pxusykoltoo meñ kchë profet wnee xuuy nii biid penaadle.

Kyalwkëstyoo

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Per lëen xñe lo do, kchësy to siñee xkëetyag to xtitsaa, nii jkëstyoo do meñ nii xlëë lo do, ni kuñ do kyalbuen lo meñ nii chaklasty kan lëë do. **28** Kol ktikche tiits buen lo meñ nii xkyë lo do, ni kol nab nii kakni Dios meñ nii xkotsyetsy lëë do.

29 Deelñee kiswee meñ tublad kwesyoo, wi stublado ptee kiswee meñ. Ni deelñee no cho chakladzy kla xchakeetoo, blaa koy xaa wi xmaankwoo. **30** Ni deelñee kñab meñ tu cos lool, ptedyo. Ni deelñee kla meñ tu cos lool, kuuñkiydylo. **31** Kol kan meñ sinak chakladzy to kan meñ do.

32 'Deelñee xaktyee meñ nii xkëstyoo gak lëë do xkëstyoo do, pa nondyo. Por singo gak chuuñtsyey kchë meñ ngoptol. **33** Ni deelñee xaktyee gak lo meñ nii buen lo do chuñ do kyalbuen, pa nondyo. Por singo gak chuuñtsyey meñ ngoptol. **34** Deelñee xaktyee lo meñ nii xyeñ do schilo kizh xku-tiñ do, pa nondyo. Por singo chuuñtsyey meñ ngoptol. Tsiñee xkutiñ xaa tu cos, xkyëmbës xaa ktikche meñ favor go. **35** No nii jkëstyoo do meñ nii xlëë lo do, ni no nii kuñ do buen. Ni no nii kutiñ do cos, per

kyëmbësty to nii ktikche meñ favor go lo do, tsiin nroobre nii jcaa do lo Dios nii sob kpaa ni lëë gaa to kak xiñ xaa. Buen xaa, lëë xaa chakni meñ nii xsakty styoo ni meñ mal. **36** Kol jkëstyoo meñ sinak nii xkëstyoo Tat Tios lëë do.

Jkëëkiydy to meñ (Mt. 7:1-5)

37 'Kseejty to meñ tsiin kseejty Dios lëë do, ni jkëëkiydy to parñee jkëëkiydy Dios to. Kol knityladzy falt nii xko meñ lo do tsiin ktsily Dios xtol do. **38** Kol kteedy nii jkiñ meñ tsiin knee Dios nii jkiñ do. Lëë xaa ktiix nii kneetsy xaa lo do aan axte kpixo chu medid. Sinak nii xtiixak to nii xtee do lo xcombañer do ktiix Dios nii kneetsy xaa lo do.

39 Aan lëë gak Jesús bitiits nrii chëb:

—¿Pe schilo nawen kluuy xaa ni xñady lo nëz lo stu xaa nii chandy? ¿Pe lëdy nayak sikuab xaa leñ tu kyeech chop xaa?

40 Mastre chak maestre lo mëëdscuel, per tsi lëë mëëdscuel lox xseedy, lëë xaa chak sinak chak xmaestre xaa.

41 '¿Penak xseel chanoo tublé kizh wiñ nii no lo betsyoo, aan xyeñdyoo nii mastre ngol tublé yag nii no lool? **42** ¿Xa kchilo këëboo lo betsyoo: "Kwlës dyon, beetsy, kwin kizh wiñ nii no lool", deelñee xyeñdyoo nii mastre ngol yag nii no lool? Kseedyoo meñ, sink klo kwlii yag ngol nii no lool, tsiin kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo betsyoo.

Por xnex yag kyuumbey meño (Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni kyëdy nex buen lo yag nii buendy. **44** Por xnex yag xyuumbey meñ yag. Xkyëdy yegw lo yakitsy, ni xkyëdy uv lo sars.

45 Tiits buen xñee xaa nii buen no styoo xaa, per lëë xaa mal, tiits mal xñee xaa, porñee mal no styoo xaa. Ni kchë gaa nii no leñ styoo meñ xchoo chuw meñ.

Xaa nii xsoob tiits ni xaa nii xsoobtyo (Mt. 7:24-27)

46 '¿Penak xñee do nii naa nak xaa nii xñabey lo do, aan chuuñtsyeydy to nii xñen?

47 Lëen kniy cho nak sinak meñ nii xkëetyag xtitsaa ni chuuñtsyey nii xñen. **48** Nak meñ go sinak tu xaa nii kwteeñ nxity lo kyo

par tsaa lidzy. Aan tsiñee lëë nis kok naal kiigwpee, lëë nis kutsib axte chilidzy xaa, per beeñ kxisty niso, porñee tsiitsy sobo. ⁴⁹ Per lëë meñ nii xkëetyag xtitasa aan chuuñtsyeydyo nak meñ go sinak tu xaa nii psaa lidzy nëb lo lyu aan kwteeñdy xaa. Aan tsiñee lëë nis kok naal kiigwpee, lëë nis kutsib axte chilidzy xaa, lëë nis pchon lidzy xaa aan kazhka kwnitylow.

7

Lëë Jesús chuuñ kyak xmos soldad (Mt. 8:5-13)

¹ Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa sey Capernaum. ² Siko kwyo tu xaa nii xñabey lo tubtsoon soldad Roma, aan lëë tu xmos xaa kwxaaknë. Tir xkëstyoo xaa mos ko, per lëë mos no nëz kyalkuty. ³ Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë meñ xsocuent nii chuuñtsyey Jesús, lëë xaa pxaal bla xaa kol nii xñabey lo meñ Israel sinab nii tsikuuñ kyak Jesús xmos xaa. ⁴ Lëë xaa kol go kwey aan lëë xaa kwnab nii tsi Jesús, chëb xaa:

—Chigal nii kuñoo soldad xñabey re yudar, ⁵ por xkëstyoo xaa meñ xkyedzy noo. Lëë xaa psaa xiktoo noo.

⁶ Lëë Jesús sinal, per tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chilidzy soldad nii xñabey, lëë soldad pxaal bla xamigw kukëb lo xaa:

—Ko tsiiñdyaa lool, por cho naktyaa parñee sëëboo leñ lidzyaa. ⁷ Por ngo nii byaxtyaa nyelyaa yuubaa lool. Pxaal tiits parñee kyak xmosaa. ⁸ Por deel naa no xaa nii mastre xñabey lon, lëë naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaaw.

⁹ Psee Jesús biñ ngo, aan lëë xaa chëb lo meñ nii nal xitsy xaa:

—Nli xñen nii karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xniladzy xaa re.

¹⁰ Tsiñee lëë xaa nii kunee lo Jesús ptsiñ chu yu, lëë mos nii xsyaknë tselye byak.

Lëë Jesús chuuñ kpañ xiñ tu kwnaa viud

¹¹ Loxsye ngo lëë Jesús si tu kyedzy nii lë Naín ksa xpëëdscuel aan ndaly meñ kusal xaa. ¹² Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chu kyedzy, lëë xaa kon nii lëë meñ sijkeetsy tu xiñgan

tu kwnaa viud. Mëëd tusy kok xaa wiñ go lo xñaa, aan singootyee ndaly meñ sinal me wkeetsy. ¹³ Lëë Jesús pkëstyoo kwnaa go aan lëë xaa chëb lo me:

—Koondyoo.

¹⁴ Lëë xaa big kwseñ xaa chu yaglan, aan lëë xaa nii nxob yaño kwche tse. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo mëëd kuty ko:

—Xaa wiñ, lool xñen, jkuxche!

¹⁵ Lëë xaa wiñ nii kuty ko kwsobli ni lëë xaa kwnee, aan lëë Jesús psaan xaa lo xñaa xaa. ¹⁶ Kchësy meñ nii kon ngo psee ni ptee skizh lo Dios, xñee:

—Lëë tu profet kwlañche lo no, ni lëë Dios sëëd kuñ meñ yudar.

¹⁷ Aan tyub Judea ni kchë kyedzy nii nche nëz tañ go bitiits meñ nii beeñtsyey Jesús.

Meñ nii chini xtiits Juan Bautist (Mt. 11:2-19)

¹⁸ Lëë xpëëdscuel Juan bitiits kchë ngo lo Juan. Por ngo lëë Juan kwtsyetsy chop xpëëdscuel, ¹⁹ aan lëë Juan pxaal xaa lo Jesús par kñabtiits xaa dyon pe lëë Jesús nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyembës xaa. ²⁰ Lëë xaa nii pxaal Juan chëb lo Jesús:

—Lëë Juan Bautist pxaal lëë noo par kñabtiits noo dyon pe liñ nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyembës noo.

²¹ Wor go kazh lëë Jesús beeñ kyak ndaly meñ xsyaknë ni lëë xaa beeñ kyak meñ nii no kyalbini mal leñ styoo ni meñ nii xñady lo.

²² Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel Juan:

—Kol kyey, aan kol kutiits kchë nii kon do ni biñ do lo Juan. Kol këb nii lëë meñ nii xñady lo chan, ni lëë meñ nii në niy xsyë, ni lëë meñ nii xyodz lady xyak, ni lëë meñ nii xkwaat chon, ni lëë meñ kuty xpañ, ni lëë kchë meñ nii ni tu pe chapyt xkëetyag xtiits Dios. ²³ Ni kol këb: Dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

²⁴ Tsiñee lëë xpëëdscuel Juan bi, lëë Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me? ²⁵ Aan deelñee kukuydy to ngo, ¿pe cos kukuy do? ¿Pe kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do

gon nii lidzy sye rey no xaa nii nakw ladx non ni xaa nii mbëë mbañ. ²⁶ Kol në dyon pe cos kukuy do. ¿Pe kukuy do tu profet yak? Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii profet nak xaa nii kukuy do, per mestre non xaa. ²⁷ Lëë Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeeew: Lëën kxal tu xaa nii tenech lool, parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

²⁸ Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan. Per lëë laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

²⁹ Kchësy meñ pkëetyag nii kwnee Juan aan axte wi xaa nii xtop tumi nii xyey Roma byeñ xa nak xkyalwnabey Dios. Por ngo lëë xaa kwchobnis lo Juan. ³⁰ Per lëë xaa fariseo ni maestre ley kwchobnisty xaa lo Juan. Kwxaakty xaa kyalnsaak nii pxaal Dios.

Chëb kaa Jesús:

³¹ —¿Cho nak sinak meñ nii no natemp dyon? ³² Nak meñ nii no natemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe kity laañee chak kiy aan xñee xaa lo xcombañer xaa: “Biily noo flaut aan byëedy to, ni biily noo ti nii së mban aan biiñdyak to.” ³³ Por na nii biid Juan xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa kyaxtily ni kowdy xaa viñ. ³⁴ Lëë na nii lëë mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa gue ni ngorip xaa, ni xñee do nii lëë xaa xtsil lsa meñ ngoptol ni meñ nii xtop tumi nii xyey Roma. ³⁵ Per por kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Lëë Jesús kwey lidzy Simoñ

³⁶ Lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy xaa par kaw Jesús, aan lëë Jesús sob lo mez.

³⁷ Tsiñee lëë tu kwnaa ngoptol nii no leñ kyedzy ko biñ nii lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa fariseo go, lëë me kwey noy me tu bot aceit nii xlyaa nex. ³⁸ Lëë me big nëz xitsy Jesús choon me aan lëë me pkadz niy xaa con nis lo me. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me, ni lëë me ptsiil chuwo, ni lëë me kwtëëbo aceit xlyaa nex. ³⁹ Tsigo nladzy xaa fariseo nii kwtsyetsy Jesús kaw Jesús: “Deelñee nyak xaa gue profet, nyeñ xaa nii

no xtol kwnaa nii so lo xaa.” ⁴⁰ Per lëë Jesús chëb lo xaa fariseo:

—Simoñ, chakladzyaa kniyaa tu cos lool.

Aan lëë xaa chëb:

—Kwnëw maestre.

⁴¹ Lëë Jesús chëb:

—Chop xaa name nsëëb lo tu xaa nii xkutiñ tumi. Tu xaa nsëëb kaay kyoow denario. Lëë stu xaa nsëëb choowptsiiw.

⁴² Aan como pchilody nguizh xaaw, lëë xaa nii xkutiñ tumi ptsily chop lë xaa parñee kak nsëëbtre xaa. Kwnë dyon lo chop xaa go cho xaa mestre ksak styoo.

⁴³ Lëë Simoñ chëb:

—Buty xaa nii mestre nroob tumi nsëëbo.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xtiitsoo.

⁴⁴ Lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go, aan lëë xaa chëb lo Simoñ:

—¿Pe chanoo kwnaa re? Kwsëbaa lidzyoo, aan bneestyoo nis nyadx niyaa. Per lëë kwnaa re kwtiib niyaa con nis lo me, ni lëëw pkwiitsy me con kits kik me. ⁴⁵ Ptsiilchuwdyyo naa, per lëë me, destye kwlaañaa, tugak no ktsiil chuw me niyaa. ⁴⁶ Ni kwtëëbtyoo aceit lo kikaa, per lëë me kwtëëb me aceit xlyaa nex niyaa. ⁴⁷ Por ngo xñen nii lëë kchë xtol me bily, porñee tir pkëstyoo me. Per lëë meñ nii ndalydy xtol xpily, xisy xkëstyoo meñ go.

⁴⁸ Loxsye ngo lëë xaa chëb lo kwnaa go:

—Lëë kchë xtoloo bily.

⁴⁹ Tsigo nladzy stubla xaa nii ksa xaa nche sob lo mez:

—¿Cho nak xaa gue nii axte tol xtsily xaa?

⁵⁰ Per lëë Jesús chëb lo kwnaa go:

—Porñee bnildzyoo, ngo nii lëël kwteleaa. Byey, pe tsinidre kikoo.

8

Kwnaa nii beeñ yudar Jesús

¹ Loxsye ngo lëë Jesús kwey ndaly kyedzy nii nche tañ go, kukluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ. ² Wi bla kwnaa nii kwlii xaa kyalbini mal leñ styoo ni beeñ kyak xaa kunal. Lady kwnaa go si María Magdalena. Leñ styoo me pchoo kadzy kyalbini mal. ³ Ni lady kwnaa go si Xwan, tsii Cuza. Lo Herodes kwë Cuza tsiiñ. Ni lady kwnaa go si Susan, ni wi kchë kwnaa nii ptee kchë nii pkiiñ xaa kunal.

*Xcuent ngon**(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)*

⁴ Ndaly meñ pchoo xkyedzy par kan meñ Jesús. Por ngo singootyee ndaly meñ ptyop, aan lëë Jesúps pso cuent re lo meñ, chëb xaa:

⁵ —Tu ngon name pchoo si kon. Aan tsi lëë xaa bislo xnee xaa pni, no xipni xaa byab lo nëz, aan lëëw ksubniy meñ ni lëëw ptop mguiñ. ⁶ No gaa laañee byabo lady kyo, aan tsi lëë pni go kwlañ, lëëw pidzy, porñee ngopty lyu. ⁷ Ni no laañee byabo lady yakitsy, aan tsi lëëw kwlañ, lëë yakitsy kwitiño. ⁸ Per lëë stub lugar lëë xipni xaa byab laañee neely lyu, aan lëëw kwroob ni ngui koko. No lady pni go kwsob axte tu kyoow xob.

Loxsye bitiits Jesús ngo, nguiedzy chëb xaa:

—Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkéetyag.

*Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon**(Mt. 13:10-23; Mr. 4:10-20)*

⁹ Tsigo lëë xpéédscuel Jesús kwnabtiits xa nak cuent ko, ¹⁰ aan lëë xaa chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwn-abey xaa lo do, per lëë lo meñ nii nche tublad nonsyke con cuent xluyno, parñee nikxe kuy meñ, per kandy meñ, ni nikxe kon meñ, per kyeñdy meñ.

¹¹ 'Lëë pni nak sinak xtiits Dios. ¹² Lëë pni nii byab lo nëz nak sinak meñ nii xkéetyag xtiits Dios, per xlyëedy lëë xaatox chikwii tiits ko styoo meñ, parñee knilasty meñ ni telaady meñ. ¹³ Lëë pni nii byab lady kyo nak sinak meñ nii xle xkéetyag xtiits Dios, per como kindy luw, xtsedy xniladzy meñ go, por tsi lëë kyalnë sëed lëë meñ go xchooxso. ¹⁴ Lëë pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkéetyag xtiits Dios, per tseyga tseyga lëë kchë cos nii chak lo kislyu re, ni kchë cos non ni cos ngui xluuylø lo meñ go aan xsoobty meñ go xtiits Dios. ¹⁵ Lëë pni nii byaab kaa laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkéetyag xtiits Dios ni xniladzyo ni chuuñtsyey nii xñabey Dios.

*Xcuent bini**(Mr. 4:21-25)*

¹⁶ 'Ni tu cho xkéedy tu bini par kaaw leñ lon o tsolan gaaw, sink lëëw xkyë par

sobo tu laañee ksaaniw lo meñ nii xsyëëb yu. ¹⁷ Singo gak nody tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody kaa tu cos nii chak tsilaan nii kakndoondy.

¹⁸ 'Kol kap cuent, por lëë meñ nii chaple cos jkaarew. Per lëë meñ nii ni tu pe chappy, axte nii wiñ nii chap meñ go kpichee.

*Xñaas Jesús ni betsy xaa**(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

¹⁹ Lëë xñaas Jesús ni betsy xaa kwey laañee so xaa, per pchilody mbig me lo xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. ²⁰ Lëë meñ kunitiits lo xaa chëb:

—Lëë xñaal ni lëë betsyoo nche ley, chakladzy kan lii.

²¹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kchësy meñ nii xkéetyag xtiits Dios ni chuuñtsyeyo nak tnan ni nak betsyaa.

*Lëë Jesús xkwëës me**(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

²² Tu tse lëë Jesús kwyo tu leñ barkw ksa xpéédscuel, aan lëë xaa chëb:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

Lëë xaa si, ²³ aan lëë Jesús kuutkesy leñ barkw. Lëë me gaa bislo xpi ni lëë nis noyaktsë leñ barkw. Tsiñee kon xpéédscuel Jesús nii lëë barkw nonity lo nis, ²⁴ lëë xaa kukuñ kna Jesús, chëb xaa:

—¡Maestre! ¡Maestre! ¡Lëë barkw nonity lo nis!

Lëë Jesús kuxche, aan lëë xaa kwëntseeb lo me ni lo nis, ni lëë gaaw byaktse. ²⁵ Tsigo lëë xaa chëb lo xpéédscuel xaa:

—¿Penak nii kopty to Dios confians?

Aan lo xtseeb ko xñee xpéédscuel xaa lo xcombañer:

—¿Cho nak xaa re nii xsoob me ni xsoob nis xtiits xaa?

*Mguiy nii kwyo kyabini mal leñ styoo**(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ Lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Gerasa nii nche stublad chu nistoo Galilea. ²⁷ Aan tsiñee lëë xaa byety barkw, lëë tu xaa nii no kyabini mal leñ styoo big lo Jesús. Kok xtsele nii chakwty xaa ladx ni nody xaa leñ tu yu, sink lady paa no xaa. ²⁸ Lëë xaa psoxib lo Jesús, aan lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—Jkaaldyoo naa, Jesús, Xiñ Dios nii sob kpaa. Xñabaa nii ksaksidyoo naa.

²⁹ Singo chëb xaa porñee lëë Jesús kwnabey nii kchoo kyalbini mal go leñ styoo xaa. Ndaly vuelt psaksi kyalbini mal xaa, aan nikxe pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden parñee kchoody xaa, lëëw pchug xaa, aan lëë kyalbini mal go kuni xaa tañ.

³⁰ Lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël?

Aan lëë xaa chëb:

—Ndaly lën.

Singo chëb xaa porñee ndaly kyalbini mal kwsëëb leñ styoo xaa. ³¹ Lëë kyalbini mal go kwnab nii kxaaldy Jesús linfiern.

³² Aan como lëë tub tsoon ngutsy ncheno wagw chex kiy go, lëë kyalbini mal kwnab tiitspey lo Jesús par sëëbo leñ ngutsy ko. Aan lëë xaa pteedy tiitspey. ³³ Lëë kchë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go, lëëw kwsëëb leñ ngutsy nii nche siko, aan lëë kchë ngutsy ko kukyab lo nis, aan lëë ma kuty.

³⁴ Lëë xaa nii xkyënap ngutsy pxooñ, kukni tiits kyedzy ni lëë xaa bitiits kchë nii kon xaa lo meñ nii ptsyool xaa nëz. ³⁵ Lëë meñ kukuy aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo sob lo Jesús. Nyaani chak xaa ni lëë xaa tse nakw xab xaa. Lëë meñ ptsyeb.

³⁶ Aan lëë xaa nii kon kchë ngo bitiits xa byak xaa nii kwyo kyalbini mal leñ styoo.

³⁷ Tsigo lëë kchë meñ Gerasa kwnab nii kpi Jesús tañ go, porñee tir ptsyeb me. Lëë Jesús byo barkw aan lëë xaa bi. ³⁸ Kokladzy xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo nyinal xaa Jesús, per lëë Jesús psonëz xaa chëb:

³⁹ —Byey liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo.

Lëë xaa go sey aan tyub leñ kyedzy bitiits xaa xa beeñ kyak Jesús xaa.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ skiñ xab Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad chu nistoo stub, xle meñ kuktsiilnëz meñ xaa, porñee kchësy meñ nche mbës xaa. ⁴¹ Lëë tu xaa nii lë Jairo nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa psoxib lo Jesús parñee tsi Jesús lidzy xaa, ⁴² porñee lëë xiñtsyaap xaa nii

chap masy tu tsiiipchop iz no nëz kyalkuty. Mëëd tusy nak me lo xaa. Lëë Jesús si aan xtaagw kchë meñ nii sinal xaa.

⁴³ Lady kchë meñ go si tu kwnaa nii kokle tsiiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kukxiñ me xtumi me aan byagty me. ⁴⁴ Lëë kwnaa go big nëz xitsy Jesús aan lëë me kwseñ skiñ xab xaa, aan wor go kazh lëë me byag cheñ.

⁴⁵ Lëë Jesús chëb:

—¿Cho kwseñ xabaa?

Aan como kchësy meñ chëb: “Lëdy lëë noow”, lëë Pedre chëb:

—Maestre, kchësy meñ xtaagw lii ni xchëëp lii.

⁴⁶ Per lëë Jesús chëb:

—No cho kwseñ naa, por byeñaa nii lëën beñ tu kyalntson.

⁴⁷ Tsiñee lëë kwnaa go kon nii chilody tsolan me, xisy me aan lëë me kuksob lo Jesús. Aan xña lo meñ lëë me pxobtol penak kwseñ me xaa ni lëë me chëb nii wor go kazh lëë me byak. ⁴⁸ Lëë Jesús chëb lo me:

—Xiñ, porñee bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii, ngo nii lëël byak. Byey, pe tsinidre kikoo.

⁴⁹ Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu xaa nii pchoo lidzy xaa nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo xaa xñabey go:

—Lëë xiñtsyaapoo tse lox kuty. Kot-siñtroo lo maestre.

⁵⁰ Lëë Jesús biño, aan lëë xaa chëb:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy nii lëë Dios kuuñ kyak xiñoo aan lëë me kyak.

⁵¹ Tsi lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa go, xaktyee Pedre, ni Santiagw, ni Juan, ni xñaa mëëd kwnaa go ni pxosy me blaa xaa kwsëëb leñ yu. ⁵² Kchësy meñ nchenoyoon ni no kteenë por mëëd kwnaa go, per lëë Jesús chëb:

—Koondy to. Kujty me, sink lëë me nixyesy.

⁵³ Kchësy meñ pxidzyni Jesús, porñee nan meñ nii kuty me. ⁵⁴ Lëë Jesús kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Mëëd wiñ, lool xñen, kuxche.

⁵⁵ Lëë me pañ aan wor go kazh lëë me kuxche, aan lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

⁵⁶ Tir psee pxosy me, per lëë Jesús chëb nii ni tu cho lo kutiisty xaw.

9

*Lëë xpëëdscuel Jesús chikluuy xtiits Dios
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)*

¹ Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsipchop xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. ² Lëë xaa pxaal xpëëdscuel xaa parñee kluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë, ³ chëb xaa:

—Koydy to nii jkiiñ do nëz, ni yag nii ksoxka do, ni bols, ni kyaxtily, ni tumi, ni koydy to ladx par ktsyëe xab to. ⁴ Tsiñee ktsiñ do cualquier lidzy meñ, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. ⁵ Deelñee no tu kyedzy nüü kaklasty meñ knee meñ laañee kwës to, kol kchoo kyedzy ko, aan kol kwib yu nii xña niy do, parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

⁶ Lëë xpëëdscuel xaa kwey kchë kyedzy nii nche tañ go, bluuy xaa xa kteelaa Dios meñ ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë.

*Lëë Herodes chakladzy kan Jesús
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)*

⁷ Lëë rey Herodes biñ nii lëë meñ xseety Jesús ni kchësy nii chuuñtsyey Jesús, aan nandy Herodes pe kwxaak, porñee no meñ kwnee nii lëë Juan pañ. ⁸ No gaa meñ kwnee nii lëë profet Elías kwlañche, ni no meñ kwxaak nii tu profet nii biid penaadle pañ. ⁹ Per lëë Herodes chëb:

—Yuub naa kwnabey kwchug kik Juan.
¿Cho ngue tsigo tant xseety meñ?

Por ngo nii kokladzy Herodes nyan Jesús.

*Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)*

¹⁰ Tsiñee lëë xapostle Jesús bikche, lëë xaa bitiits kchë nüü beeñtsyey xaa, aan lëë Jesús sini xaa tu kyedzy nii lë Betsaida.

¹¹ Per lëë meñ byeño, aan lëë meñ kunal. Lëë Jesús kaa kwnee lo meñ xa nak xkyalwnabey Dios ni lëë xaa beeñ kyak meñ xsyaknë.

¹² Lëë tse no ktsye tsí lëë ksa tsipchop xpëëdscuel xaa big lo xaa chëb:

—Psonëz meñ parñee kyey meñ wxiladzy ni tsikyub meñ nii ktyaaw kyedzy ni kchë laañee sob yu, por ni tu cho kindy nu.

¹³ Lëë Jesús chëb:

—Lëë do wo, kol ktee nii kaw meñ.

Lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—Kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo, xakxe deelñee kyosuuy noo nii kaw kchësy meñ re.

¹⁴ Siik kaay mily meñ, per lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol këb lo meñ nii sob meñ choowptsii gaa meñ tub lugar.

¹⁵ Lëë xpëëdscuel xaa psoob tiits aan loxsye kwsob meñ, ¹⁶ lëë Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye beeñ grol xaaw, lëew pteedy xaa

lo xpëëdscuel xaa par kiisy xaaw lo meñ. ¹⁷ Kchësy meñ byëly, aan tsiñee lëë wagw kwlox ptyop tsipchop tskwidy kyaxtily byuy.

*Lëë Pedre xñee nii Jesús nak Crist
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)*

¹⁸ Tu tse lëë Jesús noyutiitsni Dios nonsy, aan lëë xpëëdscuel xaa nche lo xaa. Lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

¹⁹ Lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist, no gaa meñ xñee nii lii nak profet Elías, ni no stubla meñ xñee nii no cho tu profet nii pañ nakoo.

²⁰ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?

Aan lëë Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist, Xiñ Dios.

*Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)*

²¹ Per lëë Jesús psaan kazh tiits nii ni tu cho lo këbtý xaaw.

²² Ni lëë xaa chëb nii tir mban tedy mguiy nii pxaal Dios, ni ksaldy xaa kol xaa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ.

²³ Ni lëë gak Jesús chëb lo kchësy meñ:

—Deelñee no tu do chakladzy tso xladaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do, ni no nii tse con tse tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. ²⁴ Por lëë kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ, porñee xniladzy xaa

xtitsaa. ²⁵ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëetyak lëe meñ kety? ²⁶ Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon xtitlesaa, lëe mguiy nii pxaal Dios kteladzy kan kchë meñ go tsiñee lëe xaa kiid con xkyalwnabey Dios ksa xaa angly. ²⁷ Xsobaa nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ xkyalwnabey Dios.

*Lëe Jesús xtsyëëlo
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)*

²⁸ Tse nii kwlox xon kpidz nii bitiits Jesús kchë ngo, lëe xaa kwey tu kik kiy kukutitsni xaa Dios ksa xaa Pedre, Santiagw ni Juan. ²⁹ Mentre lëe Jesús noyutiitsni Dios, lëe lo xaa ptsyëë ni lëe xab xaa byak nguitsy ni lëew bibëly. ³⁰ Aan lëe chop xaa ptsiñ chutiitsni xaa. Moisés ni Elías nak chop xaa go. ³¹ Xpibëly xaa. Lëe xaa bitiits nii lëe Jesús kety Jerusalén. ³² Nikxe kwyo mgaal lo Pedre ksa xcombañer, lëe xaa kwchena, aan lëe xaa kon nii xpibëly Jesús ni xpibëly xaa nii bitiitsni Jesús. ³³ Tsiñee lëe chop xaa go no kpi lo Jesús, lëe Pedre chëb:

—Maestre, ¡xaatke mbëë nche no nu! Lëe noo ksaas tson yu yagxiidy: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

Per nandy Pedre penak kwnee xaa singo. ³⁴ Lëe Pedre bii nonee tsiñee lëe tu xkey ptaagw laañee nche xaa. Lëe xaa kwnity lo xkey go, aan lëe xaa ptsyeb. ³⁵ Lo xkey go pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Lëe xiñaa nrii. Naa kwle xaa. Kol jkëetyag xtiits xaa.

³⁶ Loxsyé biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, lëe xaa kon nii xaktyee Jesús so. Koñee kwneedy xaa, ni tu cho lo bitiisty xaa kchë nii kon xaa.

*Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)*

³⁷ Tsiñee lëe lyu byaani, lëe Jesús byety kiy ksa xpëëdscuel aan lëe tubtsoon meñ kuktjiilnëz xaa. ³⁸ Lady kchë meñ go no tu xaa nii nguidzy kwnee chëb:

—Maestre, té kanoo xiñganaa. Mëëd tusy nak xaa lon. ³⁹ Per lëe tu kyalbini mal xsaksi xaa, xkuptsyëw xaa, ni xchono xaa lyu, ni xkwiiw ptsiiñ chuw xaa, aan xlaadyo xaa. ⁴⁰ Lëen tse kwnab lo xpëëdscueloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

⁴¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¡Natsypee nguidzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëen ksaladzy lëe do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa lo do? Tëni xiñoo nu dyon.

⁴² Tsiñee lëe xaa wiñ go big lo Jesús, lëe kyalbini mal pchon xaa lyu, aan lëe xaa kutyë stub. Per lëe Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, ni lëe xaa beeñ kyak xaa wiñ go, aan ndaan xaa sikni pxosy xaa xaa.

⁴³ Kchësy meñ psee kon xkyalntson Dios.

*Lëe Jesús xñee stub nii lëe xaa kety
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)*

Mentre lëe meñ nche ksee kon kchë nii beeñtsyey Jesús, lëe Jesús chëb lo xpëëdscuel:

⁴⁴ —Kol jkëetyag nii kniyaa lo do, aan knitylasty to nii lëe mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ.

⁴⁵ Per byeñdy xaa nii chëb Jesús, porñee blaady Dios nyeñ xaaw, aan ptsyeb xaa nyabiits xaa lo Jesús xa nak tiits ko.

*¿Cho mastre non?
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)*

⁴⁶ Lëe xpëëdscuel Jesús bislo ptilytiits dyon cho xaa nak xaa nii mastre non. ⁴⁷ Tsi lëe Jesús byeñ xa no kik xaa, lëe Jesús kwt-syetsy tu xaa wiñ, aan lëe xaa pso xaa wiñ go kwi xaa, ⁴⁸ ni lëe xaa chëb:

—Kchë meñ nii kantsi xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitlesaa, chantsi meñ go naa, ni chantsi meñ go xaa nii pxaal naa. Por ngo, tu xaa nii pa nondy lady to nak xaa nii mastre non.

*Meñ nii xlëëdy lo no no xlad no
(Mr. 9:38-40)*

⁴⁹ Lëe Juan chëb:

—Maestre, lëe noo ptyon tu xaa nii xkwii kyalbini mal aan xseety xaa lël, per lëe noo pkaw, porñee nody xaa lady no.

⁵⁰ Lëe Jesús chëb:

—Jkady tow, por kchë xaa nii xlëëdy lo do no xfavor do.

Lëe Jesús chakntseeb lo Santiagw ni lo Juan

⁵¹ Worñee lëe Jesús mer kyëp kpaa, lëe xaa kwloo valor lo xaa, aan lëe xaa si Jerusalén. ⁵² Lëe xaa pxaal xaa nii kwtenech lo xaa par kyub xaa go laañee kwës xaa xtañ meñ Samaria. ⁵³ Per

kwnëdy meñ Samaria ndee laañee ngwës xaa, porñee byeñ meñ nii Jerusalén si xaa. ⁵⁴ Tsiñee lëe xpëëdscuel Jesúus nii lë Juan ni Santiagw kon ngo, lëe xaa chëb:

—Jesús, ¿pe chakladzyoo nii kñab noo kxaal Dios ki par knitylo kchësy meñ re?

⁵⁵ Lëe Jesúus byoogw, aan lëe xaa kwëntseeb lo xpëëdscuel xaa. ⁵⁶ Loxsye ngo lëe xaa si stu kyedzy.

Meñ nii kokladzy nyinal Jesúus

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Nëz no xaa, lëe tu xaa chëb lo Jesúus:

—Xey, chakladzyaa sënalaa lii laañee tsiyoo.

⁵⁸ Tsigo lëe Jesúus kwëb chëb:

—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguiñ pchoos, per lëe mguiy nii pxaal Dios ni laañee kxiladzy xaa xisy wiñ chapyt xaa.

⁵⁹ Lëe Jesúus chëb lo stu xaa nii so siko:

—Tëenal naa.

Per lëe xaa go kwëb chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa.

⁶⁰ Lëe Jesúus chëb:

—Blaa jkeetsy meñ kutysaa meñ meñ kuty. Lii nii xcueentoo kukluuy xtiits Dios lo meñ.

⁶¹ Lëe stu xaa chëb:

—Xey, chakladzyaa sënalaa lii, per blaa kaknin tiits lidzyaa.

⁶² Lëe Jesúus chëb:

—Kchë xaa nii xsyeñ ña rad aan xuy xaa tublad, xkiiñdy xaa par kyë xaa tsiiñ laañee xñabey Dios.

10

Lëe Jesúus pxaal meñ kukluuy xtiits Dios

¹ Lëe Jesúus kwle stsongaly ptsiipchop meñ, aan chop kaa chop kaa meñ pxaal xaa nech tsi kchë kyedzy nii no tsi xaa. ² Lëe xaa chëb lo meñ go:

—Nak meñ nii no laañee tsi do sinak tsiñee lëe kwlaap mer kislo aan kindy ndaly xaa nii kyë tsiiñ. Por ngo no nii kñab to lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kluuy xtiits xaa lo meñ. ³ Lëen xal lëe do laañee no meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma tox nii chuty mëkwxily. ⁴ Koydy to bols ni tumi ni kyalkidy, ni jkëëptyuxty to meñ nëz parñee klyëëdy to. ⁵ Tsiñee sëëb to tu leñ yu, kol nab nii kakni Dios meñ nii no leñ yu go. ⁶ Aan deelñee jkëëtyag meñ nii no yu go

nii kñee do, lëe nii kwnab to kak cumplir, per deelñee jkëëtyagty meñ gow, kakty nii kwnab to cumplir. ⁷ Kol kwës tugak yu, ni kol kaw ni kol ki nii kneestyee meñ, por nonguijal kazh xaa nii xkyë tsiiñ. Ktsëëlejty to laañee kwës to. ⁸ Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy nii ksal meñ do, kol kaw nii kneetsy meñ, ⁹ ni kol kuuñ kyak kchë meñ xsysaknë nii no siko, ni kol këb nii lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey meñ. ¹⁰ Per deelñee ktsiñ do tu kyedzy nii ksaldy meñ do, kol kchoo aan kol këb lo meñ: ¹¹ “Axte xkiti nii pkaay niy noo xkwib noo parñee kyeñ do nii no xtol do. Per kol kaknan nii lëe xkyalwnabey Dios merle klyañche lo do.” ¹² Nli xñen nii tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy meñ go que nii tedy meñ Sodoma.

Kyedzy nii xsoobty tiits

(Mt. 11:20-24)

¹³ ’jChooksye lëe doy meñ Corazín ni chooksye lëe do meñ Betsaida! Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyalntson nii kon do, tselye kokw meñ go ladx nchog ni tselye kwsob meñ go nëb lo xkiti parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go styoo lo Dios. ¹⁴ Por ngo, tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. ¹⁵ Lëe lii nii nol Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak tir klaa soboo? Klaadyoo gon, por lëel kyab laañee mastre nxity.

¹⁶ Kchë meñ nii xkëëtyag nii xñee do xkëëtyag xtitsaa, per lëe meñ nii xsaldy lëe do, ni naa xsaldy meñ go. Aan deelñee xsaldy meñ naa, xsaldyak meñ xaa nii pxaal naa.

Lëe meñ nii pxaal Jesúus bikche

¹⁷ Lëe ksa tsongaly ptsiipchop xaa nii kukluuy xtiits Dios bikche aan xle xaa chëb xaa:

—Jesús, axte kyalbini mal psoob xtiits noo tsiñee pseety noo lël.

¹⁸ Tsigo lëe Jesúus chëb:

—Nli xñee do, por konaa xa pchin-gaa xaatox leñ kpaa sinak tsiñee xyab tu nkwsiy. ¹⁹ Por lëen bnetsy tiitspey lo do parñee subniy do mëel ni subniy do mëkwkyoow, ni parñee kuñ do gan lo xaatox, aan ni tu pe kakty to. ²⁰ Per kledy to porñee

xsoob kyalbini mal xtiits to, sink kol kle porñee lëe lë do kë lo kitsy nii ngotsey Dios kpaa.

*Lëë Jesús xtee skizh lo Dios
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)*

21 Lëë Jesús ble, aan por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo xaa lëe xaa chëb:

—Xnetsyaa skizh lool, Tat Tios, por lii xñabey kpaa ni lii xñabey kislyu, ni kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee kluuylo lo meñ ndoladzy. Singo Tat Tios beeñtsyeyoo, porñee singo kwlaño styool.

22 ’Lëë Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon. Ni ni tu cho xyumbeydy kaa xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios sye xyumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyumbey xaa.

23 Lëë Jesús byoogw aan nonstyee lo xpëedscuel xaa chëb xaa:

—Dichos meñ nii chan kchë nii chan do.

24 Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly rey kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw. Ni ndaly xaa kokladzy nguëetyag nii xkëetyag to, per pkëetyagto xaaw.

Xcuent tu xaa Samaria

25 Lëë tu maestre ley kuneo lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëe xaa chëb:

—¿Pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmañ nii xnitylody?

26 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos xñabey xley Moisés?

27 Lëë maestre ley chëb:

—Lo ley xñee: “Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, ni tyub xkyalmañoo, ni tyubñaa fuersy nii nol, ni tyub xkyalcheeñoo. Ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyool lii.”

28 Lëë Jesús chëb:

—Nli singo xñeew. Deelñee suuñtsyeyoo kchë ngo, skaal kyalmañ nii nitylody.

29 Per parñee këb meñ nii buen xaa, lëe xaa chëb:

—Kwnë dyon cho jkëstyoon.

30 Tsigo lëë Jesús bitiits nrii lo xaa, chëb Jesús:

—Tu xaa name pchoo xaa Jerusalén, si xaa Jericó. Aan lëe ngbaan pchoo lo xaa nëz, aan axte ladx nii no lady xaa kwlán ngbaan ni ptee ngbaan xcheñ xaa. Casy beety ngbaan xaa. **31** Siko nix xaa tsiñee lëe

tu pxosy kwtedy nëz ko. Per tsi lëe pxosy kon xaa, lëe pxosy kwte tublad. **32** Singo gak beeñtsyey tu xaa nii chuñ yudar pxosy tsiñee kon xaa xaa nii psaksi ngbaan. Lëe xaa kwte tublad. **33** Per tsi lëe tu xaa Samaria nii kwtedy nëz ko kon xaa nii psaksi ngbaan, lëe xaa pkëstyoo xaa, **34** ni lëe xaa big beeñ xaa xaa go remedy con aceit ni viñ, ni lëe xaa pchal ladx laañee bnek. Loxsye ngo lëe xaa psoob xaa go lady xkway xaa, aan lëe xaa kuni xaa tu posad par kan xaa xaa. **35** Lëe byaani lyu lëe xaa Samaria kwlii tumi aan lëew pteedy xaa lo xaa nii xtee posad, chëb xaa: “Kon xaa re, aan deelñee jkaady tumi re, na tsiñee kpikchen kizhaa nii kak falt.”

36 Tsigo lëe Jesús chëb lo maestre ley:

—Lo ksa tson xaa nii kwtedy dyon, ¿cho xaa pkëstyoo xaa nii psaksi ngbaan?

37 Lëë maestre ley chëb:

—Xaa nii blis xaa.

Lëë Jesús chëb:

—Singo no nii kuuñtsyeyoo.

Lëë Jesús chi lidzy Marty ni Mariy

38 Lëë Jesús pkaa nëz, aan lëe xaa ptsiñ tu kyedzy nii no tu kwnaa nii lë Marty. Lëë me ptee lidzy me kwlës xaa. **39** Aan lëe pël Marty nii lë Mariy kwsob lo Jesús par jkëetyag me nii xñee xaa. **40** Per lëe Marty singootyee no xmandad me, lëe me big lo Jesús, chëb me:

—Xey, ¿pe ni tu pe sinidy kikoo nii lëe pëlaa psaan kchë mandad lon? Kudzy lo me kuñ me naa yudar.

41 Per lëe Jesús chëb:

—Marty, por ndaly cos nol kyalnë, **42** per tugak cos precisy. Lëë Mariy kwle cos ko, aan ni tu cho kladyo lo me.

11

*Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)*

1 Tu vuelt lëë Jesús noyutiitsni Dios. Tsi lëe xaa byal, lëe tu xpëedscuel xaa chëb:

—Jesús, beeñ kseedy lëe noo kutiitsni noo Dios sinak beeñ kseedy Juan xpëedscuel.

2 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee kutiitsni do Dios, kol këb:

Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo nii
kchë meñ kuuñ ksak lii,
ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo.

³ Bneetsy nii tyaw noo natse.

⁴ Beeñ noo perdón sinak chuuñ noo perdón
meñ nii xko falt loo noo.

Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee
kyaabty noo lo tol.

⁵ Lëë gak Jesús chëb:

—Kol tsoo ksoob no nii chap to tu amigw,
aan tsi do lidzy xaa wrol kyool, këb to:
“Kwlootiñ tson kyaxtily lon, ⁶ por lëë tu
xamigwaa kwlañche lidzyaa, aan kindy pe
ktedyaa kaw xaa.” ⁷ Kñedy xamigw to
gon: “Kuuñ klëëdyoo naa. Lëën tse psugw
chilidzyaa ni lëën nix ksa xiñaa. Chilody
kaschen par pe knetsyaa nii jkiiñoo.” ⁸ Nli
xñen nii nikxe nii nyakty to xamigw xaa,
lëë xaa tsische, por lëë do kulii xkaal
xaa aan lëë xaa kneetsy kchë nii jkiiñ do.
⁹ Kol nab nii jkiiñ do lo Dios tsiin kneetsy
xaaw, kol kyub cos tsiin ktsyol dow, ni kol
jkëëptyux chu yu tsiin kyalyo. ¹⁰ Por kchë
meñ nii xñab cos xkaaw, ni kchë meñ nii
xyub cos xtsyolo, ni kchë meñ nii xkëëptyux
chu yu lëëw xyaly.

¹¹ ¿Pe no tu do dyon xyax xtee tu mëël lo
xiñ do tsiñee xñab xaa tu mël? ¹² ¿Ni pe no
do xtee tu mëkwkyoow tsiñee xñab xiñ do tu
tsit? ¹³ Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do,
per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëëdyxe
Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty Kyalbini
Ntson lo meñ nii kñabo?

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús (Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Lëë Jesús kwlii kyalbini mal leñ styoo
tu ngop, aan lëë ngop bislo kwnee. Kchësy
meñ psee kon ngo, ¹⁵ per no meñ kwnee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchësy
kyalbini mal, ptee tiitspey lo xaa gue par
kwii xaa kyalbini mal.

¹⁶ No gaa meñ kokladzy nii nyuuñtsyey
xaa tu kyalntson leñ kpaa parñee kuñ meñ
xaa preb. ¹⁷ Per como nan xaa pe xsya
styoo meñ go, lëë xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon
xtiipydy. Lëëw xnitylo, aan kchë yu nii
no leñ kyedzy ko xyab lady xcombañer.

¹⁸ Singo gak xaatox deelñee kak xaa chop
tiiy, ¿xa kchilo kñabey xaa? Lëën xñe

kchë nríi porñee xñee do nii lëë Beelzebú
bneetsy tiitspey lon par kwin kyalbini mal.

¹⁹ Deelñee singo xsyak to, ¿cho xtee tiitspey
lo xaa nii nak ksa do tsigo par kwii xaa
kyalbini mal? Sikokesy nagon xluuy nii
nandy to pe xñee do. ²⁰ Per deelñee por
xkyalwnabey Dios xkwin kyalbini mal, lëë
wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey lo do.

²¹ ’Tsiñee lëë tu xaa ndaan chap kiib ni
xkyënap lidzy, segur nak kchë nii no leñ
lidzy xaa. ²² Per deelñee tsi stu xaa nii
mestre ndaan lo xaa, aan kla xaa kiib nii
xtaan xaa, lëë xaa kiisy kchë nii chap xaa
go lo xcombañer xaa.

²³ Kchë xaa nii nody xfavoraa, chiidnidy
xaa meñ lon, sink lëë xaa xsëëbtañ meñ,
porñee xlëë xaa lon.

Kyalbini mal nii xpikche (Mt. 12:43-45)

²⁴ ’Tsiñee lëë tu kyalbini mal xchoo leñ
styoo meñ, lëëw xkyënsé tañ xyubo dyon pa
kwëso. Per deelñee xtsyoldy laañee kwëso,
lëëw xñee: “Lëën kpikche lidzyaa laañee
pchon.” ²⁵ Tsiñee lëë kyalbini mal go xtsiñ,
chano nii lëë leñ styoo meñ nii pchoow
tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni
kwixixkwa. ²⁶ Tsigo lëëw chikyub skadzy
kyalbini nii mestre mal, aan lëëw xsyëëb
leñ styoo meñ go ksaw, aan mestre mban
xtyedy meñ go.

Dichos meñ nii xsoob xtiits Dios

²⁷ Mentre lëë Jesús nonee kchësy ngo, lëë
tu kwnaa nii no lady meñ chëb:

—¡Dichos kwnaa nii kop lii ni pkadzy lii!

²⁸ Lëë Jesús chëb:

—¡Mestre dichos meñ nii xkëëtyag xtiits
Dios, ni xsoob xtiits xaa!

Lëë meñ chakladzy kan tu kyalntson (Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Lëë meñ ptyopre, aan lëë Jesús chëb:

—Lëë meñ mal nii no natiemp chakladzy
kan tu kyalntson, per ni stu kyalntson
kantre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii
beeñtsyey Jonás. ³⁰ Por sinak nii kunee
gak Jonás lo meñ Nínive, sëëdnee mguiy nii
pxaal Dios lo meñ natiemp. ³¹ Tse nii lëë
Dios kuñ kyalxtisy lëë kwnaa nii kok rey
xtañ meñ Sabá jkëëkiy meñ nii no natiemp,
por sit pchoo me par jkëëtyag me xtiits rey

Salomón, aan mastre precisy nii xñen que kchë xkyalchak rey Salomón. ³² Wi meñ Nínive jkëekiy meñ nii no natiemp tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, aan mastre precisy nii xñen que nii kwnee Jonás.

*Bini nii no leñ styoo meñ
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ Ni tu meñ xkëedy bini par kolan meño leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoobo tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëeb leñ yu. ³⁴ Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do, tyub leñ styoo do nyaani. Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. ³⁵ Kol kap cuent nii kyuuydy bini nii no leñ styoo do. ³⁶ Por deelñee tyub leñ styoo do no bini, kindy nguey leñ styoo do, aan singo mod lëë do kan nyë kchë cos, sinak tsínee xsaani tu bini lo do.

Lëë Jesús xkëekiy xaa fariseo ni maestre ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Tsiñee lëë Jesús lox kwnee, lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy par kaw Jesús. Lëë Jesús kwsëeb leñ yu aan lëë xaa kwsob lo mezh. ³⁸ Aan psee xaa fariseo kon xaa nii kwtiibty Jesús ña antes nii kaw xaa. ³⁹ Per lëë Jesús chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ fariseo nyë xkiib to vas nii xtyëë nii chi do, ni xkiib to kyon nii xtyëë nii chaw do, per lëë leñ styoo do kaktsë kchë clasy cos mal. ⁴⁰ ¡Nguey do! ¿Pe nandy to nayak nii xaa nii psaa gak lëë do psaa xkyalmbañ do? ⁴¹ Kol ktee nii chap to lo meñ nii no lyaadzy tsíin kyak nyë do.

⁴² ¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii xtiix to pixtily ni xtiix to rud ni kchë clasy kizh nii xsaakon do lo Dios, per xsaldy to xkyalxtisy Dios ni xkyalwkëstyoo xaa! Ngo mastre precisy, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios.

⁴³ ¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii chakladzy to sob to laañee xsyob meñ non leñ ktoo, ni choki do jkëéptyux meñ do pal nëz!

⁴⁴ ¡Chooksye lëë doy!, porñee nak to sinak paa nii nyoodys, aan xyeñdy meñ xsyub niy meño.

⁴⁵ Tsigo lëë tu maestre ley kwëb chëb:
—Maestre, wi loo noo gon pxiñoo tiits por kchë nii kwneel.

⁴⁶ Per lëë Jesús chëb:
—¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chakladzy to kuuñtsyey meñ cos nii ni tu cho chilody kuuñtsyey, aan lëë lëë do xteejty to nii kuuñtsyey dow!

⁴⁷ ¡Chooksye lëë doy nii xsaa do chu xpaa kchë profet nii beety pxusykolttoo do!

⁴⁸ Por singo mod lëë do xluuy nii byo ni beeñtsyey pxusykolttoo do styoo do, por lëë xaa beety, aan lëë do xsaa chu paa.

⁴⁹ Por ngo nladzy Dios: “Lëén kxal profet ni apostle, aan lëë meñ kuty xaa, ni lëë meñ kyënlaag xaa.” ⁵⁰ Lo meñ nii nche natiemp kuuñkiy Dios kchë profet nii noyuty meñ destye nii kwche kislyu, ⁵¹ destye Abel axte Zacarías, xaa nii beety meñ kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. Kyëkiy meñ nii nche natiemp.

⁵² ¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chuuñ xcheñ do xtiits Dios, aan xyeñdy tow, ni xlaady kaa to kyeñ meño!

⁵³ Tsiñee lëë Jesús lox kwnee kchë ngo, lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo blëë. Aan ndaly nii kwnabtiits xaa lo Jesús par kiseedy xaa xaa. ⁵⁴ Nladzy xaa nyuuñ knee xaa Jesús tu tiits nii nchilo nguëekiy xaa Jesús.

12

Lëë Jesús xñee nii chilody jkyeetsy cos

¹ Mentre gaa lëë meñ ptyopbe, lika xtyaagw meñ. Tsigo lëë Jesús kwnee klo lo xpëëdscuel, chëb xaa:

—Kol kap cuent nii kakty to sinak xaa fariseo, por chuuñtsyeydy xaa nii xñee xaa.
² Por nody ni tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy. ³ Singo gak kchë nii kwnee do lo nguey, lëëw kñee meñ xña lo xbini ngbidz. Nikle gaa kchë nii kwnee tsilaan do worñee nyogw yu, lëë meñ tsëp kik lidzy aan lëëw kuptsyë meñ.

Cho no nii ktsyeb meñ

(Mt. 10:28-31)

⁴ Ktsyebty to xaa nii chuty, por tsínee lox kuty xaa lëë do chilodre pe kuñ xaa lëë do.

⁵ Sink kol ktsyeb xaa nii schilo kuty lëë do

ni schilo kxaal lëë do linfiern. Xaa go kol ktsyeb.

⁶ '¿Pe lëdy xaktyee chop centab nayak non kaay mguiñ wiñ?, aan ni tu ma xntitylasty Dios. ⁷ Lëë lëë do axte kits kik to ngab lo Dios. Por ngo, ktsyebty to, por mastre non do lo mguiñ.

*Meñ nii xchoo xfavor Crist
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ 'Nli xñen nii kchë meñ nii kchoo xfavoraa lo kislyu re schon xfavor meñ go tsi lëë meñ go klyañche lo xangly Dios. ⁹ Per lëë meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo xangly Dios.

¹⁰ 'Axte meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal Dios kuñ Dios perdón, per kuñdy xaa perdón meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson.

¹¹ 'Tsiñee lëë meñ tsini lëë do leñ ktoo ni tsikso lëë do lo xaa xñabey par jkéekiy meñ do, pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa to. ¹² Por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos këb to.

Xcuent tu rikw

¹³ Tsigo lëë tu xaa nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kudzy lo betsyaa nii kuuñ grol xaa nii psaan pxosyaa loo noo.

¹⁴ Lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Cho në lool nii xtisyaa o xaa nii gaa chuuñ grol cos nakaa?

¹⁵ Lëë gak Jesús chëb:

—Kol kap cuent. Kak kpiñdy to, por syoobty no kislyu re parñee tsyaap no tubtsoon cos.

¹⁶ Loxsye ngo lëë xaa pso cuent re, chëb xaa:

—Kwyo tu rikw nii singootyee kok xkwaa, ¹⁷ aan nladzy rikw: “¿Xa kuñaa? Kindy pa kotseyaa nii ptyop lo xkwaaan.”

¹⁸ Aan lëë gak rikw chëb: “Nanaa xa kuñaa. Lëën ktsily yu nii chotsey nii xtyop lo xkwaaan, aan lëën ksa stu nii mastre ngol, parñee kotseyaa kchë nii ptyop lo xkwaaan ni kchë nii chaapaa leeñgo. ¹⁹ Loxsye ngo misme naa këp lon: Biño gaanoo. Pxiladzy ni ble, por skaa kchë nii chapoo par kaawoo ni kil ndaly iz.” ²⁰ Per lëë Dios chëb: “Natsypee ngueyoo. Na kyool kazh lëël kety. Aan ¿cho kyaani kchë nii ngotseyoo?”

²¹ Singo xtsyool meñ nii xtop cos lo kislyu re, per lëë lo Dios, ni tu pe chappy meñ go.

*Chantsi Dios xiñ
(Mt. 6:25-34)*

²² Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel: —Lëën xñe kchë nrii lo do parñee tsody to kyalnë nii dyon pe kaw do par kpañ do, ni tsody to kyalnë nii dyon pe kakw to.

²³ Por mastre non kyalmñañ lo nii ktyaaw, ni mastre non xcuerp no lo ladx. ²⁴ Kol kan myak gaanoo. Chandy ma, ni xlaapty ma, ni xkotseydy ma nii ktyaaw, per lëë Dios xyaan ma. Aan jmastre non do lo ma! ²⁵ Nikxe xaapre gaa tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii no kpañ do. ²⁶ Deel ni ngo chilody to kuuñtsyey do, ¿penak nii choxko do por cos nii jkiiñ do?

²⁷ 'Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo aan xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo ladx. Aan ni rey Salomón kokwty tu ladx ntson nii ntson si ntsono. ²⁸ Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëdyak lëëw chek lo ki, ¿penak nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab to? ²⁹ Por ngo, kteenëdy to nii dyon pe kaw do o ki gaa to. ³⁰ Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëë lëë do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. ³¹ Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiiñ kxaal xaa kchë nii jkiiñ do.

*No nii kto meñ xcheñ
(Mt. 6:19-21)*

³² 'Ktsyebty to, por nikxe ndalydy to, lëë Tat Tios bneetsy tiits nii wi do kñabey. ³³ Kol kto kchësy nii chap to, ni kol kteedyo lo meñ nii no lyaadzy, aan kol kweek mbës ngoch nii koxtý, por ndaly nii jkaa do kpaa, aan kindy nkwxog siko ni kindy ngbaan. ³⁴ Por laañee no nii chap to siko xyo styoo do.

Dichos mos nii xkwena

³⁵ 'List kol kwe, kol kakw xab to, ni kol jkëë xbini do. ³⁶ Kol kwe si xkwe mos nii këmbës patrón nii si lo tu kyalwtsiilñña, parñee siikñee kseetsy patrón chu yu, lëë mos kxalyo. ³⁷ Dichos mos nii nixna tsiñee lëë patrón kpike, por nli xñen nii lëë patrón këb lo xaa: “Kwsob lo mez”, aan lëë patrón kyë nii kaw xaa. ³⁸ Dichos mos nii nixna nikxe ktsiñ patrón wrol kyool o wor tempran gaa. ³⁹ Ni nli gaa xñen nii deelñee

kyeñ tu xpixwan yu pa wor tsí ngbaan lidzy xaa, klaady xaa sëëb xaa. ⁴⁰ Singo gak, lëë do, ligier kol kak, por lëë mguiy nii pxaal Dios kiid mer worñee pe sidy kik to.

*Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo
(Mt. 24:45-51)*

⁴¹ Tsigo lëë Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe nonsy loo noo psool cuent re ote wi lo kchësy meño yak?

⁴² Lëë Jesús chëb:

—¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëë xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa? ⁴³ Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón, kan xaa nii lëë mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. ⁴⁴ Nli xñen, nii lëë patrón këb lo xaa: “Kop cuidad kchësy nii chaapaa.” ⁴⁵ Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, lëë xaa ksaksi kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xpatrón xaa, ni lëë xaa tso wagw ni lëë xaa kyë kunip. ⁴⁶ Per mer tse nii pe sinidy kik xaa, lëë xpatrón xaa ktsiñ, aan lëë patrón ksaksi xaa sinak xsaksi patrón kchë mos nii xsoobty tiits.

⁴⁷ ’Deelñee nan mos pe cos chakladzy patrón, aan xsoobty mos tiits, ndaly golp jkaa mos. ⁴⁸ Per deelñee nandy mos pe cos chakladzy patrón aan ko mos falt, xisy golp jkaa mos. Por deelñee ndaly nii byaani meñ, ndaly nii kak wnab lo meñ. Deelñee ndaly gaa cos nan meñ, ndaly nii no kuuñtsyey meñ.

Lëë Jesús chuñ meñ chop tiiy

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ ’Lëën syely kuñ kyalxtisy lo kislyu. Nak nii kuuñtsyeyaa sinak tsiñee chek ki, ni jxysaak gaan naaty tsek kaa kislyu! ⁵⁰ No nii teedyaa lo tu kyalnë dox, aan jmban xtee styoon nii lëën ktsyool kyalnë go! ⁵¹ Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tso-dre tily. Lëdyo gon, sink lëën syelyn tily. ⁵² Por destye natse, deelñee no kaay meñ tu yu, lëë meñ kak chop tiiy. Tublad tso tson meñ, lëë stublad tso chop meñ. ⁵³ Lëë mëëdpkiy ktilyni pxosy, ni lëë mëëd kwnaa ktilyni xñaa, ni lëë nkwxizh ktilyni xñaatsaap.

*Lëë Jesús chak ntseeb lo meñ
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

⁵⁴ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—Tsiñee chan do nii lëë xkey no nëz laa chaasy ngbidz, xñee do lëë kyo kyab, aan nli gaa xyabo. ⁵⁵ Singo gak tsiñee xpi me nëz kyety xñee do lëë naay kak, aan nli gaa chako. ⁵⁶ ¡Nguey do! Deelñee xyeñ do xa chak leñ kpaa tsiñee lëë kyo kyab, ni xyeñ do xa chak lo kislyu tsiñee lëë naay kak, ¿penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp?

*Ptee nii kwnee lo meñ nii xlëë lool
(Mt. 5:25-26)*

⁵⁷ ¿Penak nii xyeñdy to pe cos nonguial kuuñtsyey do? ⁵⁸ Deelñee xkëëkiy tu xaa lëë do aan chakladzy xaa tsikso xaa lëë do lo xtisy, kol nee lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits. Por deelñee kyab to ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor: “Kol ko xaa gue skiib”, aan lëë xaa ko lëë do skiib. ⁵⁹ Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

13

Lëë meñ nii ktikchedy styoo lo Dios kety

¹ Misme tse go lëë bla xaa kukan Jesús aan lëë xaa bitiits nii lëë Pilat beety bla meñ Galilea aan lëë xaa pkots xcheñ meñ go xcheñ ma nii kwlokon xaa. ² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nladzy to nayak nii ptsyool xaa go ngo porñee mastre no xtol xaa que xtol xaa xtañ xaa. ³ Lëdyo gon. Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety. ⁴ ¿Ni pe nladzy to nii mastre no xtol ksa tsiimtson xaa nii byab yu ngol nii lë Siloé lady que xtol kchësy meñ nii no Jerusalén? ⁵ Lëdyo gon. Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety.

Xcient yag yegw nii xkyëdy nex

⁶ Lëë Jesús bitiits nríi lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name sob tub xan yag yegw lady xyag uv xaa, aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw low, aan ni tu yegw ptsyoldy xaa. ⁷ Tsigo lëë xaa chëb lo xaa nii xkyënap kchë xyag uv xaa: “Buy gaanoo, lëëw kak tson iz nii xyely kyubaa yegw lo yag re, per lo ksa iz ko ni tu xnexo karty kawaa.

Pchugo masy, por xaktyee xlyëw lo kwaa.”
 8 Per lëë xaa nii xkyenap kwaa kwëb chëb: “Xey, psaansyew na iz. Lëën ksoly xano ni lëën ko pyëëb xano,⁹ tsiin tsaaplaa skyë nex low singo. Aan deelñee kyëdyo, mansye kchugloo.”

Lëë Jesús beeñ kyak tu kwnaa

10 Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëë Jesús beeñ kseedy meñ leñ ktoo. 11 Aan lady kchësy meñ no tu kwnaa nii kwlox tsiimtson iz xsyaknë. Tu kyalbini mal beeñ me chop xkwaa, aan pchilodre nyak tubli me. 12 Tsiñee lëë Jesús kon me, lëë xaa kwtsyetsy me aan lëë xaa chëb:

—Kwnaa, lëël byak, xsyaknëdroo.

13 Tsigo lëë xaa pxob ña xaa lady me, aan wor go kazh lëë me byak tubli, aan lëë me bislo biily me lay lo Dios. 14 Per lëë xaa nii xñabey leñ ktoo blëë, porñee beeñ kyak Jesús me tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, aan lëë xaa chëb lo meñ:

—Xoop kpidz nonguijal kak tsiiñ. Kol té leñ tse go par kak to rmedy, kijity to tse nii chakty tsiiñ.

15 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Mal do. ¿Pe chinidy to xyosy to kunis nayak o xburrr gaa to nikxe chakty tsiiñ?

16 Lëë kwnaa re gon lo xtiyy Abraham sëed me, aan kok tsiimtson iz nii nguëtuu xaa-tox me lo kyalkits re. ¿Pe nonguijaldy nayak laa me nikxe tse nii chakty tsiiñ nak?

17 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa nii xlëë lo xaa pteladzy, per kchësy meñ ble kon kyalntson nii beeñtsyey xaa.

Xa nak laañee xñabey Dios

(Mt. 13:31-33; Mr. 4:30-32)

18 Lëë gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? 19 Nako gon sinak tu medzy martas nii chan meñ lo kwaa aan tsiñee lëëw chak lal tu yag, lëë mguiñ xko xipchoos loo go.

20 Lëë gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon? 21 Nako gon sinak levadur nii xkëë kwnaa tson lmud riñ par tsobe kchësy kobyi.

Puert nya

(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Worñee lëë Jesús no nëz si xaa Jerusalén, beeñ kseedy xaa meñ kyedzy ni tañ nii kwtedy xaa. 23 Aan lëë tu xaa kwnabtiits lo xaa chëb:

—Xey, ¿ndalydy meñ lë xtyelaa lo tol?

Lëë Jesús chëb:

24 —Kol ktee nii sëeb to laañee xñabey Dios, por nako sinak tu puert nya aan ndaly meñ kakladzy sëeb, per kchilodyo.

25 Loxsyé ksuugw xpixwan yu puert, deelñee kyaan do ley lëë do këb: “Xey, pxaly chu yu syëëb noo.” Per lëë xaa kñë lo do: “Nandyaa cho xaa do.” 26 Tsigo lëë do këb: “Ptyaawni noo ni ptyowni noo lii, ni beeñ kseedyoo meñ nëz laa no noo.” 27 Per lëë xaa kyëb kñë xaa: “Lëën niyle nii nandyaa cho xaa do. Kol kyey por ngoitol do.” 28 Tsigo lëë do koon ni lëë do kaw lay do tsiñee kan do nii lëë Abraham ni lëë Isaac ni lëë Jacob ni lëë kchësy profet ncheno laañee xñabey Dios, aan lëë do byaan ley. 29 Por ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu sob kaw laañee xñabey Dios. 30 Tsiñee lëë tse go tsitsib ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu parñee ktaan xaa nii mban nina.

Lëë Jesús xteenë por meñ Jerusalén (Mt. 23:37-39)

31 Loxsyé ngo lëë bla xaa fariseo ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Bi nu, porque lëë Herodes chakladzy kuty lii.

32 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol tsi aan kol këb lo mëz wnee xuuy go: “Natsesy ni kxes y kwin kyalbini mal ni kuuñ kyakaa meñ xsyaknë, widzy lëën kyal.” 33 Per no nii ktsiñaa laañee san natse, kxe ni widzy. Por ni tu profet chilody kety deelñee sody xaa Jerusalén.

34 ¡Chooksye lëë doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaál Dios lo do? ¡Ndaly vuelt kokladzyaa ndopaa to sinak xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnëdy to!³⁵ Lëë na lëë xkyedzy to kyaanladzy. Ni kpikechedre kan do naa axte tse nii lëë do këb: “Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

¹ Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëë Jesús kwey wagw lidzy tu xaa nii xñabey lo meñ fariseo, aan lëë stubla xaa fariseo bleetsy xaa. ² Siko lëë Jesús kon tu xaa xsyaknë nii xchooki. ³ Lëë Jesús kwnabtiits lo maestre ley ni lo xaa fariseo chëb:

—¿Pe nonguijal dyon kak tu xaa xsyaknë rmedy tse nii chakty tsiiñ ote nonguialdyo yak?

⁴ Per ni tu xaa kwneedy. Tsigo lëë Jesús kwseñ xaa xsyaknë go aan loxsye beeñ kyak xaa xaa, lëë xaa chëb: “Byey.” ⁵ Ni lëë xaa chëb lo meñ fariseo:

—Deelñee kyab tu xiñ do o tu xyosy kaa to leñ tu kyeech nxity, ¿pe kwiidy to xaa nayak ni pe kwiidy to ma nikxe chaktytsiiñ tse go?

⁶ Aan ni tu xaa pchilody pe nyëb.

Meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña

⁷ Tsiñee kon Jesús nii kchësy xaa nii koktsyetsy xkwe yagxily nii xsyob xaa non, lëë xaa ptee tu consef lo meñ chëb xaa:

⁸ —Tsiñee tsi do laañee chak tu kyalwtsiilña, sobty to laañee xsyob xaa non, por toontlaa tsi stu xaa nii mastre non lo do.

⁹ Aan kñë xaa nii kwtsyetsy lëë do: “Pte xlugaaroo lo xaa re.” Tsigo lëë xkyalto do kchoo por lëë do tsisob axte lultime bankw.

¹⁰ Masy tsiñee tsi do lo tu lni, kol sob axte lultime bankw parñee tsiñee kan xaa nii kwtsyetsy lëë do to, kñë xaa: “Penak nii sboo ske. Tësoboo axte kлаа.” Singo mod xña lo kchësy meñ lëë do klisklaa xaa. ¹¹ Porque kchësy xaa nii xalyga chak nyaa kyablyu aan lëë xaa mban kyak kлаа.

¹² Lëë gak Jesús chëb lo xaa nii kwtsyetsy xaa:

—Tsiñee kuuñlool tu siily o tu xtsee gaa, kwëstyoo xamiigwoo, ni betsyoo, ni meñ lidzyoo, ni meñ rikw nii no kex chiliidzyoo, por toontlaa kwetsyak xaa lii aan singo mod lëë xaa ktikche favor nii beeñtsyeyoo.

¹³ Masy tsiñee kuñoo tu lni, kwtsyetsy kchë meñ prob, ni meñ nii chilody së, ni meñ nii chandy. ¹⁴ Por chilody ktikche meñ go kyalnsaak ko lool, per lëë Dios kuuñ kle lii ni lëë xaa ktikche favor go lool tse nii lëë xaa kuuñ kpañ meñ kuty nii beeñtsyey kyalbuen.

Xcient xaa nii beeñlo tu niskwaan

¹⁵ Loxsye biñ meñ ngo, lëë tu xaa nii wi sob lo mez hëb lo Jesús:

—Dichos meñ nii chaw laañee xñabey Dios.

¹⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tu xaa name beeñlo xaa tu niskwaan aan ndaly lo meñ chëb xaa nii tsi meñ wagw. ¹⁷ Tsiñee lëë xwor wagw kol, lëë xaa pxaal xmos xaa kukëb lo meñ nii koktsyetsy: “Kol të por lëë niskwaan lox koklo.”

¹⁸ Per xaal xaal nii chëb meñ parñee tsidy meñ. Klosy lo tu xaa nii kwey mos chëb: “Lëën kal lox kwxi tublë lyu, aan no nii kakuyaa loo go. Chilody kan.” ¹⁹ Lëë stu xaa chëb: “Lëën kwxi kaay nëz yosy aan lëën kakuñ ma preb. Chilody kan.” ²⁰ Lëë stu xaa chëb: “Lëën kal ptsiilña. Chilody kan.” ²¹ Tsiñee lëë mos bikche, lëë xaa chëb kchë nii chëb meñ, aan lëë xaa nii pxaal xaa blëë. Tsigo lëë xaa chëb lo xmos xaa: “Sinusy kwey kchë nëz yu ni nëzniy nii no leñ kyedzy, aan tëni kchë meñ prob, kchë meñ nii chilody së, ni meñ ciegw.”

²² Blyëëdyako, lëë mos chëb: “Xey, lëën beeñtsyey nii kwnabeyoo naa, aan lëë lugar bii no.” ²³ Tsigo lëë xaa chëb lo mos: “Kwey nëz nii xchoo chu kyedzy ni kwey kchë skiñ kwraly, aan tëni xoo stubla meñ parñee kyaktsë lidzyaa. ²⁴ Por ni tu meñ nii kwtsyetsyaa klo kawdy niskwaan nii beeñloon.”

Meñ nii chakladzy kak xpëëdscuel Jesús

²⁵ Ndaly meñ kunal Jesús aan lëë xaa byoogw chëb xaa:

²⁶ —Deelñee no tu xaa nii sëédnal naa aan mastre xkëstyoo xaa pxosy xaa que naa o mastre gaa xkëstyoo xaa xñaa xaa, tsiił xaa, xiñ xaa, betsy xaa ni psyañ xaa, o xkëstyoo gaa xaa lëë xaa, chilody kak xaa xpëëdscuelaa. ²⁷ Ni chilody kaa kak meñ xpëëdscuelaa deelñee tejty meñ lo kyalnë ni deelñee kiidnaldy meñ naa. ²⁸ Deelñee no tu do chakladzy ksaa tu yu ngol, ¿pe xsyobty to nayak kwii do cuent parñee kan do dyon pe slëb to ksaalo dow? ²⁹ Por deelñee xaktyee kyeeñ do cimient, aan lëbty to ksaalo dow, kchësy meñ nii kano kxidzyni lëë do, ³⁰ këb meñ: “Lëë xaa re bislo nsaa lidzy, per kwlëbty xaa nsaaloo

xaaw.” ³¹ O deelñee gaa no tu rey nii tsiktily contre stu rey, ¿pe xsyobty xaa nayak kwii xaa cuent parñee kan xaa dyon pe slëb tsii mily soldad nii chap xaa ktily contre kaly mily xsoldad stu rey? ³² Aan deelñee kyeñ xaa nii lëbty xsoldad xaa, bii sitre sëed stu rey, lëe xaa kxaal xaa nii tsikëb: “Masy kwës tily.” ³³ Singo tsigo busy, deelñee ksaandy to kchë nii chap to, chilody kak to xpëedscuelaa.

*Tsiñee nxiytre sedy
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)*

³⁴ ’Buen sedy. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxivo stub? ³⁵ Lëew ksyëeb porñee ni par lyu ni par pyëeb xkiiñdyo. Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

15

*Xcuent xaa nii xtsil xpëkwxiiily
(Mt. 18:10-14)*

¹ Lëe xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni lëe stubla xaa ngoitol big par jkëetyag xaa xtiits Jesùs. ² Por ngo lëe xaa fariseo ni lëe maestre ley kwneené Jesùs, chëb xaa:

—Xtsiil lsa xaa gue meñ ngoitol ni chaw xaa ksa xaa meñ go.

³ Tsigo lëe Jesùs pso tu cuent lo meñ chëb xaa:

⁴ —Deelñee chap to tu kyoow mëkwxiily dyon, aan xnity to tu ma, ¿pe xsaandy to stap kalyptsiipkee ma nii kwnijty tañ nayak, aan chikyub to ma nii kwnity, axte nii xtsil do ma? ⁵ Aan tsiñee lëe ma xtsil do, xle do xob to ma chu yañ do, ⁶ aan tsiñee lëe do xtsiñ lidzy to, xtop to kchë xamigw to ni kchë meñ nii no kexka chilidzy to, aan xñee do: “Kol kle lon, por lëen ptsil mëkwxiily nii kwnity.” ⁷ Nli xñen nii mastre kak wle kpaa por tu meñ ngoitol nii ktikche styoo lo Dios que por tapkalyptsiipkee meñ buen nii xkiiñdy ktikche styoo lo Dios.

Xcuent kwnaa nii xtsil xcotentab

⁸ ’Kol tsoo kso no xcuent tu kwnaa nii chap tsii pes plat, aan xnity me tuwo. ¿Pe xkëedy me bini nayak ni pe xloobty me yu ni pe xkyëkyubty mew axte nii xtsil mew? ⁹ Aan tsiñee lëew xtsil me, xtop me kchë xamigw me ni meñ nii no kexka chilidzy me, aan xñee me: “Kol kle lon, porque lëen

ptsil pes plat nii bnityaa.” ¹⁰ Nli xñen nii singo gak xle kchë angly nii no kpaa tsiñee xtikche tu xaa ngoitol styoo lo Dios.

Xcuent xaa nii beeñ perdón xiñgan

¹¹ Lëe gak Jesùs bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xaa wiñ, ¹² aan lëe xaa nii mastre nyab chëb lo pxosy: “Pa, neetsy kchë nii xyalaa.” Tsigo lëe pxosy xaa kwitiisy kchë nii chap. ¹³ Kok xtsedyako lëe xaa nii mastre nyab pto kchësy nii pchal, aan con tumi go lëe xaa si stu tañ nii sit. Siko pxiñ xaa kchë xtumi xaa laañee xkaatyee. ¹⁴ Per tsiñee lëe xaa lox pxiñ xtumi xaa, lëe kpiñ kwyo tañ go, aan lëe xaa kwte kpiñ. ¹⁵ Tsigo lëe xaa kunab tsiiñ lo tu xaa nii no tañ go, aan lëe xaa go pxaal xaa lo kwaa kukap xaa ngutsy. ¹⁶ Ptee gan xaa nyaw xaa nii chaw ngutsy, per ni tu cho pteejtyo. ¹⁷ Lëe ultime nladzy xaa: “¡Blaktre gaa meñ nii kë xtsiiñ pxosyaa na axte xyely chaw, lëe naa na noteedy kpiñ nu! ¹⁸ Lëen kya lidzy pxosyaa, aan këpaa: Papá, kwlon falt lool ni lo Dios. ¹⁹ Nonguialtre kakaa xiñoo. Beeñ cuent nii sinak tu xmoosoo nakaa.” ²⁰ Loxsye ngo lëe xaa pkaa nëz, lëe xaa sey lidzy pxosy xaa.

’Bii sitre siid xaa tsiñee lëe pxosy xaa kon xaa, aan lëe pxosy xaa pkëstyoo xaa. Lëe xaa kwloo corr kuktsiil nëz xaa xiñ xaa, aan lëe xaa kwteetsy xaa, ni lëe xaa taw pxit kwesy xaa. ²¹ Tsigo lëe xiñ xaa chëb: “Papá, kwlon falt lo Dios ni lool. Nonguialtre kakaa xiñoo.” ²² Per lëe pxosy xaa chëb lo xmos: “Sinusy kol kwii ladx buen jkakw to xaa, kol ko tu nily ña xaa, ni kol jkëe lab xaa. ²³ Kol tëni tu becerr nii xro aan kol kuty ma, por jëe no tyaaw ni lëe no kuuñ lni! ²⁴ Por nladzyaa te kuty xiñaa, per kuty xaa. Kwnity xaa, per lëe xaa ptsil.” Aan lëe lni bislo.

²⁵ ’Mentre lëe stu xiñgan xaa nii nak xaa kol këno tañ. Tsiñee lëe xaa bikche, lëe xaa biñ ti ni lëe xaa kon nii lëe wyëe kayak.

²⁶ Lëe xaa kwtsyetsy tu mos, aan lëe xaa kwnabtiits pe cos chak. ²⁷ Tsigo lëe mos chëb: “Lëe betsyoo blañ, aan lëe pxoosyoo kwnabey kuty becerr xro, porñee mbëe blañ xaa ni ndaan xaa.” ²⁸ Per lëe betsy kol xaa blëe, aan kwnëdy xaa nyo xaa yu.

Por ngo lëë pxosy xaa pchoo kwnee lo xaa. ²⁹ Tsigo lëë xaa chëb lo pxosy xaa: “Nanoo gon blaktre iz nojkiñaa lool ni nanoo nii tugak xsobaa xtiitsoo, aan ni tu chiv wiñ karty kneetsyoo par kawnin xamigwaa. ³⁰ Lëë nana nii blañ xiñoo nii kukxiñ xtumil lo kwnaa nii xkwe pal nëz, lëël chuty becerra xro par lëë xaa.” ³¹ Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb: “Xiñ, lii tugak so lon, ni kchësy kaa nii chaapaa xcheñoo nako. ³² Per no nii kuuñ no lni ni kle no, por lëë betsyoo nii kwxaak no kuty bikche. Kwnity xaa, per lëë xaa ptsil lo no.”

16

Xcient mos nyaani

¹ Lëë Jesús bitiits nrii lo xpëédscuel, chëb xaa:

—Tu xaa rikw name kop xaa tu mos, aan lëë meñ kuni tiits lo xaa nii lëë mos ko no kxiñ xtumi xaa. ² Tsigo lëë patrón kwtsyetsy mos ko, aan lëë xaa chëb lo xaa: “¿Pe nli kchë nii këjkéékiy meñoo dyon? Bneetsy cuent dyon xa si lo xtsiiñoo, porque chilodre kyéél tsiiñ lon.” ³ Tsigo nladzy mos ko: “¿Pe kuñaa na busy na nii lëë xpatrónaa kwii naa lo tsiiñ? Nodyaa fuersy par kyén tsiiñ tañ, aan xteladzyaa kñabaa limosn. ⁴ Nanaa xa kuñaa parñee tso cho lidzy ktsiñaa tsiiñee lëë xpatrónaa kwii naa lo tsiiñ.” ⁵ Tsigo lëë xaa kwtsyetsy tuga tuga meñ nii nséëb lo xpatrón xaa. Klosy lo tu xaa nii ptsiñ chëb xaa: “¿Palal nséëboo lo xpatrónaa?” ⁶ Lëë xaa go kwëb chëb: “Nsébaa tu kyoow barrily aceit.” Tsigo lëë mos nii sinoy cuent chëb: “Naa xpagareel aan pkéé stuwo nii xaktyee choowptsii barrily aceit nséëboo.” ⁷ Loxsye ngo lëë xaa kwnabiits lo stu xaa, chëb xaa: “Liik, ¿palal nséëboo?” Lëë xaa go kwëb: “Nsébaa tu kyoow lmud xobxtily.” Tsigo lëë mos chëb: “Naa xpagareel aan pkéé stuwo nii xaktyee tapkaly lmud xobxtily nséëboo.” ⁸ Psee patrón kon nii singootyee nyaani mos mal go. Nli xñen nii mastre nan meñ nii xyumbeydy Dios xa nak cos nii chak lo kislyu re que meñ nii xyumbey Dios.

⁹ Kol kiisy kchë nii chap to lo kislyu re parñee kap to amigw, parñee tso cho

kneetsy laañee kwës to kpaa tsiñee lëë kchë nii chap to lox.

¹⁰ ’Kchë xaa nii chap cuidad cos nikxe ndalydyo, sap cuidad xaa cos ndaly, per lëë xaa ni chap cuidajty cos xisy, xa kap cuidad xaa cos ndaly. ¹¹ Deelñee chap cuidajty to cos nii no lo kislyu re, ¿cho lë nii knee cos nii nli non lo do? ¹² Aan deelñee chap cuidajty to xcheñ meñ, ¿cho lë nii kneetsy nii jkaa do?

¹³ ’Ni tu cho chilody kyé tsiiñ chop lo patrón. Por neñdy slëë xaa lo tu xaa, lëë lo stu xaa kle xaa. O neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiñ tu xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios deelñee tumi tugak sini kik to.

¹⁴ Pqidzy xaa fariseo nii tir xyo tumi styoo biñ nii kwnee Jesús. ¹⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Chakladzy to nii këb meñ nii buen do, per nan Dios pe cos xsysa styoo do. Por kchësy nii xsysak meñ non pa nondyo lo Dios.

Xley Moisés ni xkyalwnabey Dios

¹⁶ ’Lëë xley Moisés ni lëë kchë profet bluuuy xtiits Dios axte tse nii lëë Juan biid. Destye tse go lëë meñ xkëétyag xa nak laañee xñabey Dios aan xoo xsyéëb meñ siko.

¹⁷ ’Ni tu letre nii kë lo ley kyaanlasty. Kchësyo kak cumplir. Por nli xñen nii masy ngandy nitylo kislyu ni nitylo kpaa que nii kyaanladzy ley.

Kyalwséëb tsiiil

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ ’Deelñee klaa tu xaapkiy tsiiil, aan ktsiñña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa. Singo gak xaa nii ktsiñña tu kwnaa nii pséëb tsiiil le, tol chuñ xaa.

Rikw ni Lázaro

¹⁹ ’Tu rikw name nonsyke ladx non ni ladx ngui chakw xaa, aan ksatyee tse chuñ xaa lni. ²⁰ Kwyo gak tu prob nii pcholë Lázaro. Xyodz lady xaa aan chisob xaa nëb lo lyu childzy rikw. ²¹ Kokladzy prob re nyély con cos nii xlyaal leñ xmezh rikw. Aan axte mëkw big kwlee lady xaa laañee xyodz. ²² Lëë tu tse lëë prob kuty, aan lëë angly kukni xaa laañee no Abraham

kpaan. Lëë rikw kutyak, aan lëë xaa pkyeetsy. ²³ Aan mente lëë rikw no te mban laañee xyey meñ nii chety, lëë xaa blis lo xaa aan lëë xaa kon nii lëë Lázaro so lo Abraham. ²⁴ Tsigo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa: “Tat Abraham, pkëstyoo naa. Pxaal Lázaro tsijkadz xaa punt xkweñ lo nis aan kiid ksalyu xaa lo ludzyaa, porque tir mban no teedyaa lo ki re.” ²⁵ Per lëë Abraham kwëb chëb: “Xiñ, psaladzy gaanoo nii mbëe kwtedyoo lo kislyu, lëë Lázaro mban kwtedy xaa. Lëë na mbëe notedy xaa nu, lëë lii mban notedyoo. ²⁶ Ni chilody gaaw, por tir ngol yoo nii kë groltyee, aan chilody kiid meñ nii no nu ske, ni meñ nii no gaa ske chilody kiid nu.” ²⁷ Tsigo lëë rikw chëb: “Xñabaa lool tsigo busy, Tat Abraham, nii kxaaloo Lázaro lidzy pxosyaa, ²⁸ parñee kñee xaa lo kaay betsyaa nii byaan tsiin kijty xaa laañee sinriityee mban noteedyaa.” ²⁹ Tsigo lëë Abraham chëb: “Lëë nii pkëe Moisés ni pkëe kchë profet byaanle. ¡Ksal xaa kchë ngo!” ³⁰ “Ksaldy xaaw”, chëb rikw, “per deelñee kyaklo tu xaa nii kutyle lo xaa, spikche styoo xaa lo Dios.” ³¹ Lëë Abraham chëb: “Deelñee chaklasty xaa ksal xaa xley Moisés ni kchë nii pkëe profet, nikxe kpañ tu meñ kuty, kpikchedy styoo xaa.”

17

Xaa nii xsyaab meñ lo tol (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Tugak ktee tiits nii kyab meñ lo tol, per jbrobsye xaa nii ksyaab meñ lo tol! ² Masy buen kxituu tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo que nii kuñ xaa xtol meñ nii xniladzy xtitsaa. ³ Kol kap cuent.

‘Deelñee ko betsy to falt lo do, kol nee lo xaa, aan deelñee kpikche styoo xaa, kol kuñ xaa perdón. ⁴ Nikxe ko xaa falt lo do kadzy vuelt tu kpidz, deelñee ksa kadzy vuelt ko kiid në xaa lo do: “Kpikchedraa kon falt lool”, no nii kuñ do xaa perdón.

Nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy

⁵ Lëë apostle chëb lo Jesús:

—Chakladzy noo nii mastre kniladzy noo Dios.

⁶ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Deelñee niladzy to Dios, xisy wiñak, nikxe nyak xkyalwniladzy to lalak tu medzy martas, nchilo nyëb to lo yag re: “Bichee nu aan kusob lo nistoo”, aan lëë yag nsoob xtiits to.

Nii nonguial kuuñtsyey mos

⁷ Deelñee chap to tu mos nii chikon o chikap kaa ma, ¿pe xñee do lo xaa nayak tsiñee xpikche xaa: “Kwte të soboo kaawoo”? ⁸ Lëdyo gon, sink xñee do lo xaa: “Beeñlo tu xtseen ni kwtëe nii kawaa ni kin. Loxsye kawaa schilo soboo kaawoo ni kil.” ⁹ Aan ni skizh xteejty to lo mos nii beeñtsyey kchë nii kwnabey do. ¹⁰ Singo gak lëë do, tsiñee lox kuuñtsyey do kchë nii xñabey Dios to, no nii këb to: “Mos nii pa xkiñdy nak no, por xaktyee nii pchilo lo no beeñtsyey no. Beeñtsyeytre no pe stu cos.”

Lëë Jesús chuuñ kyak tsii xaa xsyaknë

¹¹ Lëë Jesús kwte laañee ntsiil meñ Samaria ni meñ Galilea worñee lëë xaa si Jerusalén, ¹² aan lëë tsii xaa xsyaknë nii xyodz lady kuktsiinlñez Jesús kyedzy nii ptsiñ Jesús, per big kexty xaa, ¹³ sink lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo maestre, pkëstyoo lëë noo!

¹⁴ Tsiñee lëë Jesús kon ksa xaa go, lëë Jesús chëb:

—Kol tsi lo pxosy.

Aan nëz si xaa lëë xaa byak. ¹⁵ Tsiñee kon tu xaa xsyaknë go nii lë xaa byak, lëë xaa bikche xtee xaa skizh lo Dios. ¹⁶ Aan lëë xaa psoxib lo Jesús, axte pkiitsy kë xaa lyu par ktee xaa skizh ni lëew na xaa Samaria nak xaa. ¹⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsii xaa xsyaknë nawen byak? ¿Ko skee xaa? ¹⁸ ¿Nonsy xaa sit re nawen bikche ktee skizh lo Dios?

¹⁹ Lëë Jesús chëb lo xaa nii byak ko:

—Kuso aan byey. Por porñee bniladzyoo ngo nii lëél byak.

Xa kñabey Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo Jesús pa wor klyañche xkyalwnabey Dios aan lëë Jesús chëb:

—Kijty xkyalwnabey Dios parñee kan dow. ²¹ Ni tu cho kñëdy lo do: “Lëëw nríi”,

o “Lëëw nrek kaa.” Por lëë xkyalwnabey Dios kwlañchel lo do.

²² Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Sitsib tse nii lëë do kakladzy kan do mguiy nii pxaal Dios lo kislyu, aan kandy to xaa. ²³ No meñ kñë lo do: “Lëë xaa so nu”, o “lëë gaa xaa so nek.” Per tsidy to ni tsinaldy to meñ go. ²⁴ Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak mguiy nii pxaal Dios tsiñee lëë xaa kiid stub. ²⁵ Per no nii te kazh xaa kyalnë ni ksaldy meñ nii no natiem xaa. ²⁶ Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub. ²⁷ Tiemp ko lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw, aan lëë kchësy meñ go kuty lo kyo. ²⁸ Singo gak kok xtiemp Lot: lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni wtosy ni wsisy kuni kik meñ. Lyaadzy konsye ni lyaadzy yusy kwyo meñ. ²⁹ Per tsiñee lëë Lot pchoo leñ kyedzy Sodoma, lëë ki ni kyo lëë nii xsaay byab kpaa, aan kchësy meñ go kuty. ³⁰ Singo kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios kpikche.

³¹ Tse go deelñee no cho do so kik yu aan no xcheñ do leñ yu, kyejty to par kwii dow. Deelñee no gaa to so tañ, kpikchedy to kyey do lidzy to. ³² Kol ksaladzy nii ptsyool tsiił Lot. ³³ Kchë xaa nii kakladzy kteelaa xkyalmbañ kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ.

³⁴ Kyool go deelñee nix chop xaa lo tugak lon, lëë Dios koy tu xaa, per lëë xaa ksaan stu xaa. ³⁵ O deelñee gaa kë chop kwnaa wëët, lëë xaa koy tu me aan lëë xaa ksaan stu me. ³⁶ Singo gak deelñee kë chop xaa tsiiñ tañ, lëë tu xaa kyooy, aan lëë stu kyaan.

³⁷ Tsigo lëë meñ chëb:

—¿Pa kak kchësy nrii?

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Laañee kaa ma kuty ktyop pech.

18

Xcuent tu kwnaa viud

¹ Loxsye ngo lëë Jesús pso tu cuent lo xpëëdscuel parñee këb xaa nii ktsagty xpëëdscuel xaa, sink tugak kutiitsni xaa

Dios axte nii ktikche Dios lo xtiits xaa.

² Sinrii së lo cuent ko:

—Tu kyedzy name kwyo tu xtisy nii pt-syebyt Dios ni psaldy meñ. ³ Leñ kyedzy ko gak kwyo tu kwnaa viud nii kunab kyalxtisy lo xtisy parñee ksaksi xaa meñ nii xlëë lo me. ⁴ Xtse kwë me, per psaldy xtisy me. Lëë ultime nladzy xaa: “Nikxe nii xtsy-eebtyaa Dios ni xsaldaya meñ, ⁵ per como kety kety chiid kisyeedy me naa, lëën kcho xfavor me parñee kijtre me, por toontlaa kloox me xpaciensyaa.”

⁶ Lëë Jesús chëb:

—Singo gon chëb xtisy mal. ⁷ ¿Lëë Dios dyon pe kchoody xaa xfavor meñ nii xniladzy xtiits xaa nayak deelñee tsel kyool xñab meñ kyalxtisy lo xaa? ¿Slaa xaa nawen kyembés meñ go xaa? ⁸ Klyëëdy xaa gon, lëë xaa kchoo xfavor meñ go. Per tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios dyon kiid, ¿pe bii sanre xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios lo kislyu re?

Xaa fariseo ni xaa nii xtop tumi

⁹ Lëë Jesús pso cuent re par xaa nii xsyak nii tir buen aan xsyablyu los demasy meñ, chëb xaa:

¹⁰ —Tu vuelt kwey tu xaa fariseo ni tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma lidzy Dios par kutiitsni xaa Dios. ¹¹ Lëë xaa fariseo kwsoli aan lëë xaa chëb lo Dios: “Tat Tios, xnetsyaa skizh lool, porñee naktyaa sinak xaa nii nak ngbaan, ni xaa mal, ni naktyaa sinak xaa nii no tsiił aan choni stu kwnaa, ni porñee naktyaa sinak xaa nii xtop tumi nii so ske. ¹² Naa chawdyaa chop vuelt tu leñ xmal par kuuñ ksakaa lii ni chuñaa kchë nii xtsiñaan tsii tant aan xtedyaa tu tanto jkiiñ liidzyoo.” ¹³ Lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma kwsosit aan byaxty xaa nlis xaa lo xaa kpaa, sink lëë xaa xtee golp styoo xaa xñee xaa lo Dios: “¡Tat Tios, pkëstyoo naa, por tu ngoptol nakaa!” ¹⁴ Nli xñen nii tsi lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma bikche sey lidzy, lëë Dios beeñ xaa perdón, per lëë xaa fariseo kokty xaa perdón. Por lëë kchë xaa nii xaly chak nyaa kyablyu aan lëë xaa nii mban chak kyak klaa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Wi xaa wiñ kuni meñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ. Per lëë xpëédscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. ¹⁶ Per lëë Jesús chëb lo xpëédscuel:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios. ¹⁷ Nli xñen nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús chutiitsni tu rikw

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Lëë tu xaa xñabey chëb lo Jesús:

—Maestre buen, ¿pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody?

¹⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak xaa buen no. Lëë xaa go nak Dios.

²⁰ Nanloo nii xñabey xley Dios: “Kyubtyoo stu kwanaa deelñee no tsiiloo, kujtyoo, kwandyoo, kñeedyoo tiits kizh par ksaksil meñ, ni psal pxoosyoo ni xñaal.”

²¹ Lëë xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²² Tsiñee biñ Jesús nrii, lëë xaa chëb:

—Tu cos bii chakoo falt: pto kchësy nii chapoo aan pkadyo lo meñ prob tsiin kchilo kapoo cos kpaa. Loxsye ngo té aan ténal naa.

²³ Per tsiñee lëë xaa go biñ ngo, mban ptee styoo xaa, porñee tir rikw xaa.

²⁴ Tsiñee kon Jesús nii mban kok xaa, lëë Jesús chëb:

—¡Xaatee ngan sëëb rikw laañee xñabey Dios! ²⁵ Masy ngandy sëëb tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

²⁶ Kchësy meñ nii biñ ngo chëb:

—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?

²⁷ Lëë Jesús chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

²⁸ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëë noo psaan kchësy nii koop noo aan lëë noo syoopnaal lii.

²⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchë xaa nii psaan lidzy, tsil, o betsy, o pxoxy, o xiñ gaa par sëëb xaa laañee xñabey Dios, ³⁰ ndaly re nii jkaa xaa

lo kislyu re aan lëë lo stu kislyu nii nare sëëd lëë xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Lëëw xyon vuelta nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëédscuel tublad, aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Chan do gon nii lëë no syo Jerusalén, aan siko lëë kchësy nii pkëë profet nii ktsyoolaa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios kak cumplir. ³² Lëë meñ jko naa ña meñ sit, ni lëë meñ kityni naa, lëë meñ kotsyetsy naa, ni lëë meñ kchoo mxeñ lon. ³³ Lëë meñ kiñ naa ni lëë meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

³⁴ Per byeñdy xpëédscuel Jesús ngo, por nonsyke cos ngano. Nandy xaa penak chëb Jesúso.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu ciegw

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Lëë Jesús mer ktsiñ Jericó, aan lëë tu ciegw sob kex chu næz xñab limosn, ³⁶ tsiñee lëë ciegw biñ nii singootyee ndaly meñ xtyedy, lëë xaa kwnabtiits penak nii singootyee xtye meñ. ³⁷ Lëë meñ chëb lo xaa nii lëë xaa Nazaret nii lë Jesús sitedy siko.

³⁸ Aan lëë xaa kwchuptsyé chëb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

³⁹ Kchësy meñ nii sinech kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per lëël mastre kwchuptsyé xaa xñee xaa:

—¡Lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

⁴⁰ Lëë Jesús kwsotse, aan lëë Jesús chëb:

—Kol téni xaa nu dyon.

Tsiñee lëë ciegw ko ptsiñ kex, lëë Jesús chëb lo xaa:

⁴¹ —¿Pe cos chakladzyoo?

Lëë ciegw ko chëb:

—Xey, chakladzyaa nii kña lon stub.

⁴² Lëë Jesús chëb:

—¡Lëë lool kña! Lëël byak, por bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii.

⁴³ Wor go kazh lëë lo ciegw ko byak, aan lëë xaa sinal Jesús xtee xaa skizh lo Dios. Wi kchësy meñ nii kon ngo ptee skizh lo Dios.

¹ Lëë Jesús ptsiñ Jericó aan lëë xaa kwte leñ kyedzy. ² Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa rikw nii pcholë Zaquo. Lëë xaa kwnabey lo xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. ³ Kokladzy xaa nyuumbey xaa Jesús, per pchilodyo porñee tir ndaly meñ aan tir wiich Zaquo. ⁴ Por ngo lëë xaa kwloo corr kwnech xaa, aan parñee kchilo kan xaa Jesús, lëë xaa kwyép tu lo yag nii sob laañee notedy Jesús. ⁵ Tsiñee lëë Jesús sitedy xan yag ko, lëë xaa blép lo lo yag, aan lëë xaa chëb:

—Zaquo, sinusy byety ske, por no nii kwësa liidzyoo natse.

⁶ Lëë Zaquo byety wxooñ, aan xle xaa lëë xaa kuni Jesús lidzy xaa. ⁷ Tsiñee kon meñ ngo, lëë meñ kwneenë Jesús, xñee meñ nii lëë xaa kwlës lidzy tu ngoptol. ⁸ Lëë Zaquo kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Xey, lëënjkady grol kchë nii chaapaa lo meñ prob. Ni deelñee no cho lo kwlaanaa pe tu cos, lëënktikche tap lal nii kwlaanaa.

⁹ Lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios pteelaa kchë meñ nii no lidzy xaa re natse, por wi xaa ngab lo xtiy Abraham. ¹⁰ Por lëë mguiy nii pxaal Dios sëed kyub ni sëed kteelaa kchë meñ nii no xtol.

Xcient tumi

¹¹ Lëë meñ pkëetyag kchë nii kwnee Jesús, aan lëë xaa pso tu cuent, porñee lëë xaa mer ktsiñ Jerusalén, aan nladzy meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey, ¹² chëb xaa:

—Tu vuelt name kwyo tu xaa non nii no kak rey, per no nii tsi xaa tu kyedzy sit parñee kak xaa rey. ¹³ Per antes nii kchoo xaa, lëë xaa kwtsyetsy tsii xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa, aan lëë xaa ptee deel palal gaa tumi lo xaa go, chëb xaa: “Kol kyë diligensy con tumi re axte nii kpikchen.” ¹⁴ Per como xtilyni meñ kyedzy xaa, lëë meñ kyedzy pxaal bla xaa nii kukëb: “Chaklasty noo nii kak xaa gue xrey noo.” ¹⁵ Per lëë xaa kok rey, aan tsiñee lëë xaa bikche xkyedzy xaa, lëë xaa kwnabey kok tsyetsy ksa xaa nii ptee xaa tumi lo parñee kaknan xaa palal beeñ catu xaa go gan. ¹⁶ Lëë tu xaa nii ptsiñ klo chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak tsii.” ¹⁷ Tsigo lëë rey chëb: “Buen ngo. Tir xaa tsiñ nakoo.

Ngui beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii kwaal. Por ngo lëël kak xtisy. Tsii kyedzy kñabeyoo.”

¹⁸ Lëë stu mos ptsiñ chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak kaay.”

¹⁹ Lëë rey chëb lo xaa: “Lëël kak xtisy. Kaay kyedzy kñabeyoo.” ²⁰ Lëë stu mos ptsiñ aan lëë xaa chëb: “Xey, lëë xtumil nríi. Lëëw pkën lo tu bayjan. ²¹ Porñee ptsyebaa lii, ni nanaa nii tir ntseeboo, por xtopoo nii kwleektyoo ni xlaapoo laañee kondyoo.”

²² Tsigo lëë rey chëb: “Maaloo, misme xtitsoo pteekyo lii. Deelñee nanoo nii tir ntseebaa, ni nanoo nii xtopaa nii kwlektyaa nii xlaapaa laañee kondyaa, ²³ ¿penak kulodyoo xtumin bankw parñee neetsylo tyub xiño na nii lëën bikche?” ²⁴ Aan lëë rey chëb lo xaa nii nche siko: “Kol kla tumi lo xaa gue, aan kol kteedyo lo xaa nii nroob tumi ptsiñaa.” ²⁵ Tsigo lëë meñ chëb: “Xey, per con nrooble tumi kwaa xaa.” ²⁶ Lëë rey kwëb chëb: “Lëë meñ nii chaple cos jkaarew, per lëë meñ nii ni tu pe chappy, axte nii wiñ nii chapsye meñ go kpichee.”

²⁷ Loxsye ngo lëë xaa chëb: “Kol tñi kchë xaa nii koklasty nyakaa rey, aan xña lon kol kuty xaa.”

*Lëë Jesús xsyéëb leñ kyedzy Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Loxsye bitiits Jesús kchë ngo, lëë xaa pkaa nëz par ktsiñ xaa Jerusalén. ²⁹ Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex laañee ntsiil meñ Betfagé ni meñ Betania xan kiy nii lë Olivos, lëë xaa pxaal chop xpëëdscuel xaa, ³⁰ chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nyoo nu, aan tsiñee ktsiñ do, lëë do kan nii lëë tu burr këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tñi ma. ³¹ Aan deelñee kñabiits meñ lo do penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa jkiñ ma.

³² Lëë xpëëdscuel Jesús kwey, aan lëë xaa ptsyol burr nii chëb Jesús. ³³ Lëë xaa no klaa burr tsiñee lëë xpiwan ma chëb:

—¿Penak xlaa do ma?

³⁴ Tsigo chëb xaa:

—Lëë xmaestre noo jkiñ ma.

³⁵ Lëë xaa biy burr aan tsiñee ptsiñ xaa lëë xaa pxob xab xaa lady ma parñee sob Jesús ma. ³⁶ Aan tyub nëz nii notedy Jesús ptañ meñ xab. ³⁷ Aan tsiñee lëë xaa sisëeb chex kiy nii lë Olivos, lëë meñ nii ksa xaa

si bislo xle ni xtee skizh lo Dios por kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús. ³⁸ Nguieex kwnee meñ:

—¡Lëë Dios pxaal tu xaa nii kak xrey no!
¡Byinayk rey! ¡Skizh Dios nii sob kpaal!

³⁹ Tsigo lëë bla xaa fariseo nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kwëntseeb lo xaa nii sëédnal lii parñee kñeedre xaa.

⁴⁰ Per lëë Jesús chëb:

—Deelñee kyoogw chuw kchë meñ re, lëë kyo kñee xcient meñ.

⁴¹ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ kexka Jerusalén, lëë xaa biiñ por kchë meñ nii no leñ kyedzy ko, ⁴² chëb xaa:

—¡Chooksye lëë doy, naaty xaatsye nyeñ do xa nak xkyalwtela Dios siquier natse! Per lëë na chilody kyeñ dow ni chilody kan dow. ⁴³ Por sitsiñ tse nii lëë xaa nii xlëë lo do ksugw kwraly lëë do, aan klaady xaa kchoo meñ ni klaady xaa sëéb meñ, ⁴⁴ ni lëë xaa knitylo xkyedzy to. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero, kchësyo nitylo. Ni lëë xaa kuty meñ, por byeñdy to nii kokladzy Dios ndeelaa lëë do.

Lëë Jesús xlëë lo meñ leñ lidzy Dios (Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Loxsye ngo lëë Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëë xaa kwlii kchësy meñ nii no wto siko, ⁴⁶ chëb xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii laañee kiid kutiitsni meñ Dios nak lidzy Dios, per lëë do byuño lidzy ngbaan.

⁴⁷ Ksatyee tse beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios. Aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley ni xaa xñabey nii no kyedzy kwëkyub dyon xa kuty xaa Jesús. ⁴⁸ Per pchilodyo, porñee kchësy meñ pkëetyag nii bluuy Jesús.

20

Xkyalwnabey Jesús (Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Tu tse mente lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley ni lëë bla xaa kol ptsiñ, ² aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho bnee tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

³ Lëë Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabiits tu cos lo do. Kol në dyon: ⁴ ¿cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso, ote cholsye meño yak?

⁵ Lëë xaa bislo xtilytiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii bñilasty to nii bluuy xaa?” ⁶ Aan chilody tyeesy no nii meñ lo kislyu re pxaal Juan, por suty meñ no lo kyo. Por kchësy meñ xnildazy nii xtiits Dios bluuy Juan.

⁷ Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús nii nandy xaa cho pxaal Juan biid kchoobnis Juan.

⁸ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Per ni naa tsigo busy kniydy dyon cho bneetsy tiitspey lon.

Xcient xaa nii beeñ tsiiñ yag uv (Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Loxsye ngo lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv, aan lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuuñ tsiiñoo, aan lëë xaa si laa sit. ¹⁰ Tsi lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal tu xmos xaa siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiiñ, per lëë xaa go ptee xcheñ xmos xaa, aan lëë xaa psonëz xaa singosy. ¹¹ Tsigo lëë xpixwan yag uv pxaal stu mos, per singo gak kwlootsyetsy xaa nii beeñ tsiiñ mos ko aan loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëë xaa psonëz xaa singosy. ¹² Lëë xpixwan yag uv bikche pxaal stu mos, per lëë xaa nii beeñ tsiiñ ptee xcheñ xaa, aan lëë xaa psonëz xaa.

¹³ Tsigo nladzy xpixwan uv: “Lëë nana ¿pe kuñaa?” Lëë lultime, lëë xaa pxaal xiñgan xaa nii xkëstyoo xaa. Nladzy xaa stsyeb xaa tsiiñ xiñgan xaa. ¹⁴ Per tsiiñee lëë xaa tsiiñ kon xiñgan xaa, lëë xaa tsiiñ chëb lo xcombañer: “Lëë xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiiñ kyaani now.” ¹⁵ Lëë xaa kwlii xiñgan xpixwan uv lo kwaan, aan lëë xaa beety xaa.

¿Pe në do dyon pe cos kuuñtsyey xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaa xaa?

¹⁶ Lëë xaa gon kuty ksa xaa tsiiñ go, aan lëë xaa ktee xkwaa xaa lo stu xaa tsiiñ.

Tsiñee biñ meñ ngo, lëë meñ chëb:

—¡Nëdy Dios ngo!

¹⁷ Lëë Jesús buy lo meñ aan lëë xaa chëb:

—¿Penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë kyo nii psëëb xaa nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre xkiñ?

¹⁸ 'Deelñee kyab meñ lady kyo go, lëë meñ go kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoodiy pa kuty meñ.

¹⁹ Wor go kazh kokladzy xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley nyaasy xaa Jesús, porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per byaxty xaa, porñee ptsyeb xaa meñ.

*Tumi nii chazh lo xtisy
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)*

²⁰ Por ngo lëë xaa pxaal bla xaa nii chak si chak xaa buen kukleetsy Jesús, parñee kyub xaa dyon pe cos jkëëkiy Jesús tsiin jko xaa xaa ña xtisy. ²¹ Lëë xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ²² Kwnë dyon pe nonguial tizh no tumi nii xtop xtisy Roma, ote nonguialdyo yak.

²³ Lëë Jesús byeñ pe cos no styoo xaa, por ngo lëë Jesús chëb:

²⁴ —Kol kluuy tu pes lon dyon.

Loxsye buy Jesúso, lëë xaa chëb:

—¿Chonre dyon kë loo go, ni cho lë kë nu?

Lëë xaa chëb:

—Lëë xtisy Roma ni lë xaa kë loo go.

²⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëëb to lo xtisy Roma tsigo busy, ni kol kizh kaa nii nsëëb to lo Dios.

²⁶ Aan pchilody nyuuñ knee xaa tu cos nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús. Lëël lëë xaa psee biñ xaa nii kwnee Jesús, aan kwneendre xaa.

*Lëë xaa saduceo chutiitsni Jesús
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)*

²⁷ Lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii kpañdy meñ kuty, por ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:

²⁸ —Maestre, lëë Moisés chëb nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa nii psaan xaa deelñee chapyt me mëëd, parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mëëd. ²⁹ Tu vuelt name kwyo tu xaa nii kop xoop betsy aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëëdy lëë xaa kuty, aan como kopty tsiil xaa mëëd, ³⁰ lëë tu

betsy xaa ptsiilña tsiil xaa aan lëë xaa kutyak. ³¹ Singo gak ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy mëëd. ³² Lëë byalo wi kwnaa go kuty. ³³ Kwnë na dyon cho xaa kyaani kwnaa go tsiñee lëë meñ kuty kpañ, deelñee ksa kadzy xaa ptsiilña me.

³⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lo kislyu re busy xtsiilña mguiy ni xtsiilña kwnaa, ³⁵ per lëë meñ nii kchhal kpañ kpaña, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñadre.

³⁶ Por kejtre meñ go, sink lëë meñ go kak sinak angly ni lëë meñ go kak xiñ Dios porñee lëë Dios kuuñ kpañ meñ go. ³⁷ Ni axte Moisés kaa xluuy lo no nii nli xpañ meñ kuty por worñee kon xaa yakitsy nii noyek xñee xaa nii lëë Dios nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob. ³⁸ Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ mbañ nak xaa, porque par Dios kchë meñ nii kuty mbañ.

³⁹ Tsigo lëë bla maestre ley chëb:

—Maestre, buen ptikcheel lo xtiits xaa nii kwnabtiits lool.

⁴⁰ Aan byaxtre meñ nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiyy sëëd Crist?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—¿Penak dyon xñee do nii lo xtiyy rey David sëëd Crist?, ⁴² con misme David na pkëë leñ kitsy nii kë salmos sinrii:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli,

⁴³ axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ nii xlëë lool.”

⁴⁴ ¿Xa kchoo Crist lo xtiyy rey David, deelñee misme rey David xñee nii lëë Crist xñabey lo xaa?

Nii chuuñtsyey maestre ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Kchësy meñ nche jkëëtyag nii nonee Jesús aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

⁴⁶ —Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa ladx non, ni chakkladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. Tsiimpee xsyob xaa laañee xsyob xaa non leñ ktoo, ni tsiñee chi xaa tu wagw, laañee xsyob xaa non xsyob xaa. ⁴⁷ Ni xla xaa lidzy kwnaa viud,

aan parñee këb meñ nii tir buen xaa, xsys xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

21

Kwnaa viud nii kwloo tumi alcansiy (Mr. 12:41-44)

¹ Lëë Jesús no kuy xa xko meñ rikw tumi alcansiy ² tsiñee lëë tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, aan lëë me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ alcansiy. ³ Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Nli xñen lo do nii mastre nroob tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ rikw. ⁴ Por kchësy meñ xko tumi nii chuñ sobre alcansiy, per lëë me, lo xkyalprob me, lëë me kwloo kchësy tumi nii nseñ me alcansiy.

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo (Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Lëë meñ ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëë Jesús chëb:

⁶ —Sitsiñ tse nii lëë kchë nii ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëë Jesús chëb:

Kyalnë nii ktsyool meñ (Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Loxsye ngo lëë xpëëdscuel Jesús chëb:

—Maestre, ¿pa wor kak kchë nii kwneel? ¿Xa mod kyeeñ noo nii lëëw mer kak?

⁸ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kap cuent parñee jkeëtidy meñ do. Por ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid, aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist ni lëë xaa kñë nii lëë wor kutsiñ, per tsinaldy to xaa. ⁹ Tsiñee kon do nii lëë guerr ni tily noyak, ktsyebty to. Por singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.

¹⁰ Tsigo lëë xaa kwnee re chëb xaa:

—Lëë kchë kyedzy nii ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëë Jesús chëb:

¹² 'Per antes nii kak kchësy cos re, lëë meñ kñaasy lëë do. Aan lëë meñ tsini lëë do lo xaa nii xñabey leñ ktoo, ni lëë meñ ko lëë do skilb, axte lo rey ni lo xtisy tsikso meñ do por naa. ¹³ Siko stedyo tiits kñee do lo

meñ cho nakaa. ¹⁴ Kol ktee nii pe tsinidy kik to nii dyon pe këb to o xa ksoli gaa to, ¹⁵ porque naa ksyab leñ kik to pe cos këb to lo xaa nii xlëë lo do. Aan kxekwty xaa con xaaw ni chilody kaa kñë xaa nii buendyo por nonsyke tiitsliw. ¹⁶ Misme pxosy to, betsy to, xaa lidzy to ni xamigw to kak niladzy lëë do. No do axte kuty xaa, ¹⁷ ni kchësy kaa meñ klëë lo do porñee xsoob to xtitsaa. ¹⁸ Per ni tu pe kakty to por ni tu kits kik to knekty. ¹⁹ Kol kxekw tsiiñ telaa do.

²⁰ 'Tsiñee kan do nii lëë xaa nii noy kiib nche kyako Jerusalén, klyëëdy lëëw nitylo. ²¹ Tse go deelñee nche do Judea, kol kxooñ, kol tsép kiy. O deelñee gaa nche do Jerusalén, kol kchoo kyedzy, ni deelñee nche do tañ, kyeydy to kyedzy. ²² Porque ntseeb kak tse go, por lëë kchë nii kë leñ xkitsy Dios kak cumplir. ²³ ¡Brob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o xkadzy kaa mëëd! Por tir mban tedy meñ tse go ni lëë meñ ktsyool tu kyalnë dox. ²⁴ No meñ kety con spad, no gaa meñ kyooy xoo tyub lo kislyu. Aan lëë meñ sit kyëpkyety leñ kyedzy Jerusalén axte ksa tse nii ktee Dios tiitspey.

Lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'Kchë meñ ni ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëë Jesús chëb:

²⁹⁻³⁰ 'Kol ksaladzy gaanoo nii tsiñee lëë yag yegw o stu gaa yag xkë peñ, xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëëd yob. ³¹ Singo gak tsiñee kan do nii lëë kchë cos nii psetyaa noyak, kol kaknan nii lëë xkyalwnabey Dios mer klyañche.

³² 'Por nli xñen nii antes nii kety kchë meñ nii no natiemp lëë kchë cos re kak. ³³ Stedy kpaña ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

³⁴ 'Kol kap cuent klaady to jkyedzy styoo do lo nip o lo kchë gaa cos nii no lo kislyu re, por toontlaa kyeñdy to tsitsib tse go. ³⁵ Por

nako sinak tu tramp. Por kchë meñ nii nche lo kislyu kan nii kak tse go. ³⁶ Kol kyembës tse go ni tugak kol nab lo Dios nii kteelaa xaa lëe do lo kchë cos ntseeb nii kiid ni parñee kchilo kpig to lon.

³⁷ Yutsye beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios, lëe kyoool lëe xaa kuktseñ kiy nii lë Olivos. ³⁸ Aan silyga xtsiñ meñ leñ lidzy Dios parñee jkëetyag meñ xtiits xaa.

22

Lëe Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Lëe paskw sëed yob. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. ² Aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley byub dyon xa kuty Jesús, per pchilodyo porñee ptsyeb xaa meñ.

³ Lëe xaatox kwsëeb leñ styoo Judas. Xpëëdscuel Jesús nak Judas. Iscariote kwnee meñ lo Judas. ⁴ Aan lëe Judas kwey lo xaa nii xñabey pxosy ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. ⁵ Ble xaa go lo Judas, aan lëe xaa chëb nii stee xaa tumi. ⁶ Byo xtiits xaa go styoo Judas. Por ngo lëe xaa bislo byub xaa xa jkaa Jesús tu laañee kindy meñ parñee jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpëëdscuel
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30;
1Co. 11:23-26)

⁷ Lëe paskw kol. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni chuty meñ mëkwxiiy. ⁸ Por ngo lëe Jesús chëb lo Pedre ni lo Juan:

—Kol tsikuuñlo nii tyaaw xtsee no na paskw.

⁹ Lëe xaa kwnabtiits chëb xaa lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noow?

¹⁰ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Tsiñee ktsiñ do leñ kyedzy, lëe do kan tu xaa nii nsob yañ tub che nis. Kol tsinal xaa axte laañee ktsiñ xaa, ¹¹ aan kol këb lo xpixwan yu: “Lëe maestre pxaal lëe noo parñee kñabtiits noo pa sob yu laañee kawxtsee xaa ksa xpëëdscuel xaa na paskw.” ¹² Lëe xaa kluuy tu cuart ngol nii

sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

¹³ Lëe xpëëdscuel xaa si aan lëe xaa ptsil yu nii chéebpee Jesús, aan lëe xaa beeñlo nii kak xtsee paskw.

¹⁴ Tsiñee lëe xwor xtsee kol, lëe Jesús kwsob lo mezh ksa xaa apostle. ¹⁵ Aan lëe Jesús chëb:

—¡Penaadle non gan kawnin lëe do na paskw antes nii ketyaa! ¹⁶ Por axte nii klañche xkyalwnabey Dios kuñaa paskw stub.

¹⁷ Loxsye ngo lëe xaa kwseñ tu vas viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëe xaa chëb:

—Kol ki nrii ni kol kiisyo lo xcombañer do. ¹⁸ Por nli xñen nii kidraa viñ sink lëen kwës axte klyañche xkyalwnabey Dios.

¹⁹ Lëe Jesús kwseñ tu kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa, aan lëew pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:

—Lëe xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëen kety parñee telaa do.

²⁰ Singo gak tsiñee lëe xtsee kwlox, lëe xaa kwseñ tu vas viñ aan lëe xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii. Lëew kxee parñee kpily xtol do.

²¹ ’Lëe na lëe xaa nii kakniladzy naa sob lo mezh nu. ²² Per no nii ktsiñaa laañee pxaal Dios naa. Per ¡brobsye xaa nii kakniladzy naa!

²³ Tsigo lëe xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer dyon cho xaa kokniladzy Jesús.

Cho mestre non

²⁴ Lëe xpëëdscuel Jesús ptilytiits parñee kaknan dyon cho xaa mestre non. ²⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu ni nan do nii chakladzy xaa nii këb meñ nii tir buen xaa. ²⁶ Per lëe lëe do nody nii kak to singo, sink deelñee no tu do chakladzy kñabey no nii kak to sinak tu xaa nii xsoob tiits ni sinak tu xaa wiñ. ²⁷ Kol në dyon cho mestre non, ¿pe xaa nii xsyob lo mezh chawo ote xaa nii xkyë niskwaano yak? ¿Pe lëdy xaa nii xsyob lo mezh nak xaa non? Per lëe naa, lëen no lady to sinak tu xaa nii chuñ mandad.

²⁸ Ni kon gaa to kchë kyalnë ptsyoolaa aan psaandy to naa. ²⁹ Por ngo lëën knetsy kyalwnabey lo do sinak nii bneetsy Tat Tioso lon, ³⁰ aan lëë do kaw ni lëë do ki laañee xñabeyaa ni lëë do sob parñee kñabey do lo ksa tsiiipchop tiiy meñ nii no tañ Israel.

*Lëë Pedre këb nii xyuumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)*

³¹ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Simoñ, lëë xaatox gon kwnab lëë do parñee kuxso xaa to sinak xchooxso xobxtily. ³² Per lëën kwnab lo Dios nii kakni xaa lii, parñee kchosody styool kaazhkaa, aan tsiñee lëë styool kpikche, pchoobladzy styoo xcombañeroo parñee kchosody styoo xaa.

³³ Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:

—Nikle win tso skiib, ni nikxe kety no tusyke, per ksandyaa lii.

³⁴ Per lëë Jesús chëb:

—Pedre, na kyool kazu tson vuelt këéboo nii xyumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

³⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee pxalaa lëë do sin bols, ni sin tumi, ni sin kyalkidy, ¿pe no dyon pe cos kok falt lo do?

Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Ni tu pe kokty falt.

³⁶ Lëë Jesús chëb:

—Lëë na, deelñee no cho do chap bols, kol koyo, ni kol koy tumi. Aan deelñee chappy to spad, kol kto xchaket to aan kol si tuwo. ³⁷ Por no nii kak cumplir xkitsy Dios nii xñee nii win pkab lady xaa mal. Kchë laañee chakyety nii ktsyoolaa kak cumplir.

³⁸ Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Maestre, lëë chop spad xoob nu.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ksaano.

*Lëë Jesús chutiitsni Dios
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)*

³⁹ Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xpëëdscuel xaa sinal. ⁴⁰ Tsiñee lëë xaa ptsiñ siko, lëë xaa chëb:

—Kol kutiitsni Dios parñee kyabty to lo tol.

⁴¹ Aan lëë xaa kwsë lal laañee xyab tu kyo tsiñee xkëë meño, aan lëë xaa psoxib par kutiitsni xaa Dios, ⁴² chëb xaa:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

⁴³ Ngo nonee xaa tsiñee lëë tu angly byety kpaa par ktee xfuersy xaa. ⁴⁴ Lo xkyalnë Jesús mastre chutiitsni xaa Dios, aan axte lo lyu byab nis nii psinis xaa, xñaw si xña cheñ.

⁴⁵ Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë xaa sey laañee nche xpëëdscuel xaa. Per ksasy xpëëdscuel nche nixyesy, porñee tir xteenë xaa. ⁴⁶ Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak nche nixyesy to? Kol tsische aan kol kutiitsni Dios, parñee kyabty to lo tol.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lëë Jesús bii nonee, tsiñee lëë tubtsoon meñ ptsiñ. Lëë xpëëdscuel xaa nii pcholë Judas nech lo meñ, aan lëë xaa ptee tu pxit kwesy Jesús, ⁴⁸ per lëë Jesús chëb:

—Judas, ¿con tu pxit nawen jkol naa ña meñ re?

⁴⁹ Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Jesús kon nii ktsyool Jesús, lëë xaa chëb:

—¿Pe stiily noo con spad?

⁵⁰ Aan lëë tu xaa nii nak ksa Jesús biswee tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy, pchug xaa tyag xaa nii sob nëzli. ⁵¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ksaano.

Lëë xaa kwseñ tyag mos ko, aan lëëw beeñ kyak xaa. ⁵² Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey lo pxosy, ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios, ni lo xaa kol nii sinaasy xaa:

—¿Penak nii sëëdxi do naa con spad ni yag nyak xaa ngbaan? ⁵³ Ksatyee tse kwyon lady to leñ lidzy Dios, aan kwnaasty to naa. Per nyoo nii lëë xaatox xchëëp lëë do nina.

*Lëë Pedre xñee nii xyumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54,
66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Lëë meñ kwnaasy Jesús, aan lëë meñ kuni xaa lidzy xaa nii mastre non lo pxosy. Lëë Pedre kunal sit sit. ⁵⁵ Lëë meñ psaay ki grolyee lo ley. Aan wi Pedre kwsob lady meñ go chu ki. ⁵⁶ Siko sob Pedre tsiñee lëë

tu kwnaa nii xkyë tsiiñ siko kon xaa aan lëë
me chëb:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

⁵⁷ Per lëë Pedre chëb:

—Xyumbeydyaa xaa gue.

⁵⁸ Kok xtsedyako, lëë stu xaa nii so siko
kon Pedre, aan lëë xaa chëb:

—Wil lë no xlad Jesús.

Per lëë Pedre chëb:

—Lëdyo.

⁵⁹ Nonsyak koko tu wor, lëë stu xaa chëb:

—Soot paa gon nii wi xaa gue no xlad
Jesús, por xaa Galilea xaa.

⁶⁰ Per lëë Pedre chëb:

—Nandyaa pe cos xñeel.

Aan wor go kazh, mentre lëë Pedre bii
nonee, lëë tu nguidy kol pkwetsy. ⁶¹ Tsigo
lëë Jesús psuugw lo buy lo Pedre. Lëë Pedre
gaa psaladzy nii chëb Jesús: “Na kyool kazh
tson vuelt këéboo nii xyumbeydyoo naa
antes nii jkwetsy nguidy kol.” ⁶² Lëë Pedre
pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

Xaa nii ptee xcheñ Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Lëë xaa nii kwénap Jesús ptee xcheñ
xaa ni kwtsityni xaa xaa. ⁶⁴ Ni ptse xaa lo
Jesús, aan xñee xaa:

—¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!

⁶⁵ Ni kwlootsyetsy xaa Jesús. Ndaly nii
chëb xaa lo xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa kol ni lëë
xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley
ptyop, aan lëë xaa kuni Jesús lo stu xaa nii
mestre non, aan siko lëë xaa chëb lo Jesús:

⁶⁷ —Kwnë dyon pe lii nak Crist.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee kniyaa na nii naaw, knilasty
to xtitsaa. ⁶⁸ Deelñee gaa kñabtiitsaa tu pe
cos lo do, kñëdy tow. ⁶⁹ Per destye nina lëën
soob kwi Dios nëzli.

⁷⁰ Loxsyé ngo lëë xaa xñabey chëb:

—¿Lii tsigo busy nak Xiñ Dios?

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Misme lëë do xñee nii naaw.

⁷¹ Tsigo lëë kchë xaa go chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no testigw? Misme lëë
no ptyon pchoo kchë tiits re chuw xaa.

23

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn.
18:28-38)

¹ Lëë xaa pchoo siko aan lëë xaa kuni
Jesús lo Pilat, ² chëb xaa:

—Lëë xaa re pkaa loo noo. Lëë xaa
noyuñ xkyedzy noo chop tiiy, xñee xaa nii
nody nii tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma,
ni xñee xaa nii lëë xaa nak Crist nii kak rey.

³ Lëë Pilat chëb lo Jesús:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

—Misme chuwoo pchoo nii naaw —chëb
Jesús.

⁴ Tsigo lëë Pilat chëb lo xaa nii xñabey lo
pxosy ni lo meñ kyedzy:

—Nody xfalt xaa re.

⁵ Per nguidy chëb xaa xñabey:

—Con kchë xiwseedy xaa lëë xaa noyuñ
meñ chop tiiy. Galilea bislo xaa, lëë na lëë
xaa kwlañche Judea.

Lëë Jesús so lo Herodes

⁶ Tsiñee biñ Pilat ngo, lëë Pilat kwnabtiits
dyon pe xaa Galilea nak Jesús. ⁷ Lëë
xaa xñabey chëb nii lëëw, aan lëë Pilat pxaal
Jesús lo Herodes porñee lëë Herodes
xñabey Galilea aan lëë xaa so Jerusalén leñ
tse go. ⁸ Tsiñee lëë Herodes kon Jesús,
lëë xaa ble porñee penaadle kokladzy xaa
nyan xaa Jesús, porñee biñ xaa kchë nii
beeñtsyey Jesús aan kokladzy xaa nyan
xaa tu kyalntson. ⁹ Ndaly nii kwnabtiits
Herodes, per koñee kwëbty Jesús. ¹⁰ Aan
wi xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley
nii tugak xkëékiy Jesús nche siko. ¹¹ Lëë
Herodes kwtsityni Jesús ksa xsoldad ni
lëë xaa pkakw Jesús ladx nii chakw rey.
Loxsye ngo lëë Herodes pxaal xaa lo Pilat
stub. ¹² Tse go lëë Herodes ni lëë Pilat bnee
buen, por klo xñee lsady xaa.

Lëë meñ chakladzy nii kyë Jesús lo crusy

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Loxsye ngo lëë Pilat ptop kchë xaa nii
xñabey lo pxosy, ni kchë xaa nii nak xtisy ni
kchësy meñ kyedzy. ¹⁴ Aan lëë xaa chëb:

—Lëë do gon biidni xaa re lon, në do nii
lëë xaa noyuñ meñ chop tiiy. Aan xña lo
do gon lëë xaa beeñ kñelin, per nlidy ngo
xaa kchë falt nii xkëékiy do xaa. ¹⁵ Nikle

gaa Herodes, byeñ xaa nii nody xfalt xaa re. Por ngo lëë xaa ptikche xaa nu stub. Kol kan gaanoo nii ngody xaa falt nii tsigal kety xaa. ¹⁶ Lëën ksaksi xaa, aan loxsye ngo lëë xaa klaan.

¹⁷ Porñee tsiñee chak paskw, nak xmod Pilat kлаа xaa tu xaa nii no skiib par kuuñ ksak xaa styoo meñ kyedzy. ¹⁸ Per nguiedzy chëb meñ:

—¡Beety xaa gue, aan blaa Barrabás!

¹⁹ Lëë Barrabás no skiib por tu tily nii kok leñ kyedzy, ni porñee beety Barrabás tu meñ. ²⁰ Kokladzy Pilat nlaa xaa Jesús. Por ngo kwnee xaa lo meñ stub. ²¹ Per mastre nguieex chëb meñ:

—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo crusy!

²² Lëëw byon vuelt nii xñee Pilat lo meñ:

—¿Per pe cos nak xfalt xaa? Karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa. Lëë xaa ksaksin, aan loxsye ngo lëë xaa klaan.

²³ Per loñee singootyee nguiedzy kwnee meñ nii no nii kyë Jesús lo crusy, lëë nii kokladzy meñ kok. ²⁴ Lëë Pilat beeñtsyey nii kokladzy meñ. ²⁵ Aan loxsye blaa xaa xaa nweety bñech nii no skiib, lëë xaa pko Jesús ña meñ.

Lëë Jesús kë lo crusy

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Tsiñee lëë soldad sijkëë Jesús lo crusy, lëë xaa kwnaasy tu xaa Cirene nii lë Simoñ, nii bikche tañ, aan lëë xaa pkoy xaa xicrusy Jesús. Loxsye ngo lëë xaa bneechlo Jesús.

²⁷ Ndaly meñ ni ndaly kwnaa choon ni chuptsyë sinal xitsy Jesús. ²⁸ Per lëë Jesús byoogw, aan lëë xaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to kwnaa Jerusalén, koondы to por naa, sink kol koon por lëë do ni por xiñ do. ²⁹ Porque sitsiñ tse nii lëë meñ këb: “Dichos kwnaa nii chilody kap mëëd ni dichos kwnaa nii pkasty mëëd.” ³⁰ Ni lëë meñ këb lo kiy: “Kol kyab lady noo.” Ni lëë meñ këb lo tañ: “Kwloolan lëë noo.” ³¹ Por deelñee ptsyoolaa kchë kyalnë re nii sinak tu yag mbañ, ¿xa lë nii xña kyalnë ktsyool do nii sinak tu yag pidzy?

³² Wi chop xaa mal kuni xaa kyë lo crusy ksa Jesús. ³³ Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee lë Calavera, lëë xaa pkëë Jesús lo crusy, ni lëë

xaa pkëë chop xaa mal go kwi Jesús, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg. ³⁴ Aan lëë Jesús chëb:

—Tat Tios, beeñ kchë xaa re perdón, porque nandy xaa pe cos chuuñtsyey xaa.

Aan lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon cho xaa kchalo. ³⁵ Lëë meñ kukuy aan axte wi kchë xaa xñabey kwtsityni xaa xñee:

—Pteelaa xaa meñ. Kyety xaa lo crusy na dyon deelñee nli nii lëë xaa nak Crist nii pxaal Dios.

³⁶ Wi soldad kwtsityni Jesús. Ptee xaa viñ nyi lo Jesús, ³⁷ ni chëb xaa lo xaa:

—Deelñee nli lii nak xrey meñ Israel, pteelaa lii.

³⁸ Ni kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús nii xñee: “Lëë xaa re nak xrey meñ Israel.”

³⁹ Wi tu xaa mal nii kwë kwi xaa kwlootsyetsy xaa chëb:

—Deelñee nli nii lii nak Crist, pteelaa lii ni pteelaa lëë noo.

⁴⁰ Per lëë stu xaa mal nii wi kë lo crusy kwëntseeb lo xcombañer chëb:

—¿Pe xtsyeebtyoo Dios nawen? ¿Pe xyeñdyoo nayak nii lo crusyak kël? ⁴¹ Lëë no busy porñee beeñ no mal ngo no tizh no xfalt no lo crusy. Per lëë xaa re, ni tu pe karty kuuñtsyey xaa.

⁴² Tsigo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Psaladzy naa tsiñee lëél sob kñabeyoo.

⁴³ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii natse kazh lëél së kyo no kpaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Tsiñee kol xwe ngbidz lëë lo kislyu pkyey, aan lëëw byaani axte las tres. ⁴⁵ Ni lëë lo ngbidz pkyey ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli. ⁴⁶ Loxsye ngo lëë Jesús kwchuptsyé ni lëë xaa chëb:

—Tat Tios, kokni xkyalbinin.

Aan lëë xaa kuty.

⁴⁷ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad kon kchë nii kok, lëë xaa biily lay lo Dios, chëb xaa:

—Nli nii kwyody xtol xaa re.

⁴⁸ Kchësy meñ nii kwey ni kon kchë nii kok xyaasy styoo bi. ⁴⁹ Per lëë kchësy xaa nii byuumbey Jesús ni kchë kwnaa nii pchoonal xaa destye Galilea kwche sit buy.

*Lëë Jesús xkyeetsy**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)*

50 Kwyo tu xaa buen nii pcholé José. Xaa Arimatea xaa. Judea ngab xkyedzy xaa. Wi xaa kwyo lady xaa xñabey nii no Israel. **51** Kwëmbës xaa nii klyañche xkyalwnabey Dios. Por ngo nii byody kchë nii beeñtsyey xaa xñabey styoo xaa. **52** Lëë xaa kwey lo Pilat, aan lëë xaa bnab xcuerp Jesús. **53** Loxsye blity xaa xcuerp Jesús lo crusy, lëëw pchal xaa tu sábana, aan lëë xaa kujkeetsy Jesús tu leñ paa nii ndeeñ lo kyo. Ni tu cho karty jkyeetsy leñ paa go. **54** Mer tse nii kxe kxiladzy meñ lo tsiiñ nak tse go, por ngo lëë meñ nowxixkwaa.

55 Lëë kwnaa nii pchoonal Jesús destye Galilea kukuy pa pkyeetsy Jesús, ni lëë me kon xa kwyo xcuerp Jesús paa. **56** Tsiñee lëë me ptsiñ chu yu, lëë me pxixkwaan nii xlyaa nex, aan lëë me pxiladzy tse nii chakty tsiiñ, por singo xñabey xley Moisés.

24*Lëë Jesús xpañ**(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)*

1 Per tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kwtedy, lëë kwnaa go si chu paa silyga. Noy me ngwaan xlyaa nex nii pxixkwaan me. **2** Tsiñee lëë me ptsiñ, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. **3** Lëë me kwséeb leñ paa, per kondy me xcuerp Jesús. **4** Por ngo, tir ptsyeb me, nandy me pe kwxaak me, tsiñee kolpsye lëë me kon nii lëë chop mguiy so lo me nonsyke ladx xpibëly nakw xaa. **5** Lo xtseeb ko lëë me pkiits kë lyu, per lëë chop xaa go chëb lo me:

—¿Penak nii sëëd kyub to tu meñ nii mbañ lady meñ kuty? **6** Kindy meñ nii xyub to nu, lëë me pañ. Kol ksaladzy nii kwnee me lo do worñee bii no me Galilea. **7** Kwnée me nii no nii kyab me ña meñ ngoitol, ni lëë meñ jkëë me lo crusy, per tse nii loxo tson kpidz lëë me kpañ.

8 Tsigo lëë kwnaa go psaladzy xtiits Jesús, **9** aan tsi lëë me bikche chu paa, lëë me kukso cuento lo ksa tsiiptub apostle ni lo meñ nii nak ksa Jesús. **10** Lëë María Magdalena, ni Xwan, ni Mariy xñaa Jacob, ni stubla kwnaa kunitiits lo apostle. **11** Per

kwxaak apostle nii chak wety me aan bnilasty xaa xtiits me.

12 Per lëënlödy lëë Pedre kwey chu paa, aan tsiñee lëë xaa buy leñ paa, xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa. Loxsye ngo lëë xaa sey chu yu aan psee xaa kon xaa kchë nii kok.

*Chop xpëëdscuel Jesús nii kwey Emaús**(Mr. 16:12-13)*

13 Misme gak tse go lëë chop xpëëdscuel Jesús no nëz si Emaús. Tsiiptub mily metre nak nëz tsiñee xchoo meñ Jerusalén.

14 Chutiits xaa kchë nii kok Jerusalén. **15** Lëë xaa pkaa lo Jesús aan lëë xaa si ksa xaa.

16 Per nikxe kon xaa Jesús, pchilody nyeñ xaa nii Jesúso. **17** Lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe cos chutiits to dyon na nii sëëd to nëz? ¿Penak nii mban chak to?

18 Tsigo lëë tu xaa nii lë Cleofas chëb:

—¿Nandyoo nawen pe cos kok Jerusalén leñ tse re, aan kwlësoo Jerusalén?

19 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos kok?

Aan lëë xaa chëb:

—Nii ptsyool Jesús Nazaret wo. Tu profet nii kwnee xtiits Dios kok xaa ni kon gaa meñ nii nakni Dios xaa, por kchë nii beeñtsyey xaa. **20** Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa xñabey kwnab nii kyë xaa lo crusy par kety xaa. **21** Nladzy noo nii lëë xaa ndeelaa xkyedzy noo. Per natse chak tson kpidz nii ptsyool xaa singo. **22** Per lëë bla kwnaa nii no lady noo ptseb lëë noo, por lëë me kwey chu paa nasilytoo, **23** aan como kintre xcuerp Jesús leñ paa, lëë me byood chu yu. Aan lëë me bitiits nii lëë chop angly byaklo lo me aan lëë angly chëb nii mbañ Jesús. **24** Loxsye ngo lëë bla xcombañer noo kwey chu paa, aan kon xaa nii nli xtiits kwnaa go, per kondy xaa Jesús.

25 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¡Natsypee nguey do ni natsypee neñ do par kniladzy to kchë nii kwnee profet!

26 ¿Pe nody nayak nii tedy Crist kchë kyalnë re antes nii kyëp xaa kpaa?

27 Loxsye ngo lëë Jesús beeñ kseedy chop xaa go, bluuy xaa xlibre Moisés laañee xñee kchë nii ktsyool Crist ni bluuy xaa kchë libre nii pkëë profet.

²⁸ Tsíñee lëë xaa ptsiñ kyedzy nii si xaa, lëë Jesús beeñ nii koñee lëë xaa ndyedy.

²⁹ Per lëë xaa pkwëës Jesús, chëb xaa:

—Kwlës, porque lëë tse ptsye, aan lëë lyu mer jkyey.

Lëë Jesús kwsëëb par kwës xaa. ³⁰ Aan tsíñee lëë xaa nche sob lo mezh, lëë Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa beeñ grol kyaxtily aan lëëw pteedy xaa chop lo xaa go. ³¹ Wor go lëë lo xaa byaly, aan lëë xaa byeñ nii Jesús. Per pchilodre nyan xaa Jesús. ³² Tsigo xñeesy xaa:

—¿Pe lëdy gaanoo lika xyan leñ styoo no worñee bluuuy xaa xkitsy Dios lo no nëz?

³³ Lëenlëdy lëë xaa pcaa nëz, sey xaa Jerusalén. Tsíñee ptsiñ xaa, lëë ksa tsiptub apostle ni lëë meñ nii nak ksa xaa tse pkaal lsa. ³⁴ Lëë meñ go chëb lo xaa:

—Nli nii lëë Jesús pañ, por lëë Simoñ kon xaa.

³⁵ Tsigo lëë chop xaa go bitiits xa ptsyool xaa nëz, ni lëë xaa bitiits xa byakpey xaa Jesús worñee beeñ grol Jesús kyaxtily.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Lëë chop xaa go bii noyutiits ngo tsíñee lëë Jesús kwso grolyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

³⁷ Kchësy xaa ptsyeb porñee nladzy xaa te pesyo. ³⁸ Per lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii singueetyee xtsyeb to, ni penak nii xkan kik to? ³⁹ Kol kuy ñan gaanoo ni kol kuy niyaa. Naaw. Kol seeñ naa. Non tsit ni kë pëëlaa, aan lëë pesy gon nodyo tsit ni kë pëëldyo.

⁴⁰ Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa bluuuy ña xaa ni lëë xaa bluuuy niy xaa. ⁴¹ Per como singootyee xle xpëëdscuel xaa, lika bnilasty xaaaw, por ngo lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos chap to tyaw no?

⁴² Tsigo lëë xaa ptee tublë mël pkyee lo Jesús, ⁴³ aan xña lo xaa lëë Jesús taw ma.

⁴⁴ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Worñee bii non lady to niyaa nii kchësy nii xseety xley Moisés, ni profet, ni kchë nii kë leñ kitsy nii kë salmos ktsyoolaa. Lëë na lëëw kok cumplir.

⁴⁵ Tsigo lëë Jesús bluuuy xa nak kitsy nii kë xtiits Dios aan lëë xaa byeño, ⁴⁶ chëb Jesús:

—Kël nii lëë Crist kety, ni kël nii tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. ⁴⁷ Ni kël nii lëë meñ Jerusalén ni lëë meñ nii nche tyub lo kislyu jkëëtyag xtiits Dios tsiiñ ktikche meñ styoo lo Dios parñee kply xtol meñ. ⁴⁸ Aan lëë do kñee kchë nii kon do. ⁴⁹ Por lëë do jkaa nii kneetsy Tat Tios. Naa kxalo. Per kchoody to leñ kyedzy Jerusalén. Kol kwës axte nii jkaa do Kyalbini Ntson nii sëëd kpaña.

Lëë Jesús xyëp kpaa

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Lëë Jesús kuni kchë xpëëdscuel axte Betania, aan lëë xaa blis ña xaa par kuuñlay xaa xpëëdscuel xaa. ⁵¹ Aan mente noyuuñlay xaa xaa, lëë xaa byëp kpaa. ⁵² Loxsye biily mëëdscuel lay lo Jesús, lëë xaa sey leñ kyedzy Jerusalén xle xaa, ⁵³ aan sob sobsysé tse kwey xaa lidzy Dios par ktee xaa skizh.

Kitsy nii pkëë San Juan

Lëë xaa nii nak xtiits Dios biid lo kislyu

¹ Klo worñee karty kwe kislyu kwyo tublan tiits kexka lo Dios aan lëë tiits ko nak Dios. ² Lo Dios kwyo tiits ko. ³ Lëë tiits ko psaa kchë kchësy cos. Ni tu cos nii no kwyaady sin tiits ko. ⁴ Lëë tiits ko nak kyalmabañ aan lëë kyalmabañ go nak bini nii xsaani lo meñ. ⁵ Lëë bini go xsaani lo nguey aan kchilody nguey ksuyoo.

⁶ Lëë Dios pxaal tu xaa nii pcholë Juan ⁷ biid këb lo meñ nii lëë xaa nii nak bini kiid parñee tsiñee kiid xaa kniladzy meñ xtiits xaa. ⁸ Lëdy Juan nak bini, sink lëë xaa biid këb lo meñ nii lëë bini kiid. ⁹ Tsigore biid bini nii nli xsaani lo meñ lo kislyu.

¹⁰ Lëë xaa nii nak bini go biid lo kislyu, aan nikxe nii lëë xaa psaa kislyu, byu-umbeydy meñ xaa. ¹¹ Biid xaa lo meñ xkyedzy xaa, per psaldy meñ xkyedzy xaa xaa. ¹² Lëë xaa ptee tiits nii kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa kak xiñ Dios. ¹³ Ni nli gaa nii xiñ Dios nak meñ go, per nakty meñ go xiñ Dios porñee koly meñ go sinak chaly xiñ chol meñ, sink lëë meñ go nak xiñ Dios porñee singo kwlaño styoo Dios.

¹⁴ Lëë xaa nii nak tiits ko biid lo kislyu aan lëë xaa kwyo lady no. Pkëstyoo xaa kchësy meñ ni bluuy xaa tiitsli, ni ptyon gaa noo kyalwnabey nii ptee Tat Tios lo xaa. Mëëd tusy nak xaa lo Tat Tios. ¹⁵ Lëë xaa nii nak tiits ko pseety Juan tsiñee chëb Juan:

—Mastre non tu xaa nii kiid tsiñee lëën kpi, por nol xaa worñee lëën koly.

¹⁶ Kchësy lo no xneetsy xaa kchë nii chap xaa ni xitsy xkwaa gaa kyalnsaak nii xneetsy xaa lo no. ¹⁷ Lëë Moisés biidni xley Dios, per lëë Jesucrist biidni kyalwkëstyoo ni tiitsli. ¹⁸ Ni tu cho karty kan Dios, xaktyee xiñ xaa nii tugak no lo xaa. Lëë xaa bluuy Dios lo no.

*Lëë Juan Bautist xñee cho nak Jesucrist
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

¹⁹ Lëë meñ Israel nii no Jerusalén pxaal pxosy ni meñ levita nii chuñ yudar pxosy

kunabtiits cho nak Juan. ²⁰ Aan lëë Juan chëb:

—Kaazhkaa lëdy naa nak Crist.

²¹ Tsigo lëë xaa go kwnabtiits stub chëb:

—¿Cho nakoo tsigo busy? ¿Pe lii nak profet Elías?

Lëë Juan chëb:

—Lëdyo, lëdy naaw.

Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits stub chëb xaa:

—¿Lii tsigo busy nak profet nii no kiid?

Lëë Juan kwëb chëb:

—Lëdyo.

²² Tsigo lëë xaa go chëb stub:

—¿Cho nakoo busy? Por no nii kyo knii noo tiits lo xaa nii pxaal lëë noo. Kwnë dyon cho nakoo.

²³ Lëë Juan chëb:

—Naa nak tsiy xaa nii xñee lo meñ tañ: “Kol kwii tu nëz tubli tedy xaa nii xñabey.” Singo kwnee profet Isaías.

²⁴ Tsigo lëë bla xaa nii pxaal meñ fariseo chëb lo Juan:

²⁵ —Deelñee lëdy lii tsigo busy nak Crist ni lëdy lii nak Elías ni lëdy lii nak profet, ¿penak nii xchoobnisoo?

²⁶ Tsigo lëë Juan chëb:

—Nli naa xchoobnis con nis, per lady to no tu xaa nii xyumbeydy to. ²⁷ Lëë xaa kiid tsiñee lëën kpi. Xaa non xaa ni parñee kxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

²⁸ Betania nii nche kexka chu kiigwpee Jordán no kchoobnis Juan worñee kunee kchë xaa go lo Juan.

Lëë Jesús nak xaa nii xtsily xtol meñ

²⁹ Lëë byaani lyu lëë Jesús kwey lo Juan aan tsiñee lëë Juan kon xaa, lëë Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwxily Dios nii ktsily kchë xtol meñ sëëd ske. ³⁰ Lëë xaa psetyaa worñee niyaa nii nare kiid tu xaa nii mastre non lon, por nol xaa worñee kolyaa. ³¹ Nikle nandyaa cho nak xaa, per lëën syely kchoobnis parñee kyuumbey meñ Israel xaa.

³² Lëë gak Juan chëb:

—Konaa byety Kyalbini Ntson kpaa sinak tu palom aan lëë Kyalbini Ntson byab lady xaa. ³³ Nandyaa cho nak xaa, per lëë xaa nii pxaal naa syely kchoobnisaa con nis në lon: “Xaa nii kanoo kyab

Kyalbini Ntson lady, xaa go kchoobnis meñ con Kyalbini Ntson.” ³⁴ Lëë xaa konlaa ni lëën xñeli gaa nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

Méedscuel nii Klootyee kwle Jesús

³⁵ Lëë byaani stu lyu lëë Juan nche mismi gak lugar go ksa chop xpëédscuel.

³⁶ Tsiñee lëë Juan kon nii lëë Jesús sitedy siko, lëë Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwixiily Dios si ske.

³⁷ Tsiñee lëë chop xpëédscuel Juan biñ ngo, lëë xaa sinal Jesús. ³⁸ Tsi lëë Jesús kon nii lëë xaa sinal, lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos chakladzy to?

Tsigo lëë xaa chëb:

—Maestre, ¿pa nak liidzyoo?

³⁹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol tē gaanoo kuy do paw.

Tsigo lëë xaa kwey laañee no Jesús aan lëë xaa ptseñ lo Jesús porñee tsel siik las cuatro nak worñee pchoonal xaa Jesús.

⁴⁰ Betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nak xpëédscuel Juan nii pchoonal Jesús. ⁴¹ Lëë Ndresy kuwyub Simoñ aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Lëë noo ptyon Mesías, xaa nii këmbëës no kiid. Lëë xaa nak Crist.

⁴² Loxsye ngo lëë Ndresy kuni Simoñ lo Jesús aan tsiñee lëë Jesús kon xaa, lëë Jesús chëb:

—Lii nak Simoñ. Xiñ Jonás nakoo, per lëél kcholë Cefas. (Tiits ko nak sinak nii xñee no Pedre.)

Lëë Jesús xkwetsy Felip ni Natanael

⁴³ Lëë byaani stu lyu lëë Jesús kwlokyeñ tsi xtañ meñ Galilea. Lëë xaa ptsyool Felip aan lëë xaa chëb:

—Tënal naa.

⁴⁴ Betsaida lë xkyedzy Felip. Xaa kyedzy ko gak nak Ndresy ni Pedre. ⁴⁵ Loxsye ngo lëë Felip kuwyub Natanael aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo ptyon xaa nii tant xseety Moisés leñ libre nii kë ley ni lëë gaa xaa nak xaa nii tant pseety kchë profet. Lëë xaa nak Jesús Nazaret. José nak pxosy xaa.

⁴⁶ Lëë Natanael chëb:

—¿Schilo nawen kchoo tu xaa buen leñ kyedzy Nazaret?

Tsigo lëë Felip chëb:

—Të gaanoo kuyoo.

⁴⁷ Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë Natanael mer ktsiñ lo xaa lëë xaa chëb:

—Lëë tu xaa nii nli nak xaa Israel sëed ske. Ni tu kyalwkëti nody leñ styoo xaa.

⁴⁸ Lëë Natanael kwnabtiits chëb:

—¿Xa xyumbeyoo naa?

Lëë Jesús chëb:

—Antes nii ngwetsy Felip lii, konaas siboo xan yag yegw.

⁴⁹ Tsigo lëë Natanael chëb:

—Maestre, lii nak Xiñ Dios. Lii nak xrey meñ Israel.

⁵⁰ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtitsaa nayak xaktyee porñee niyaa nii lëën kon lii xan yag yegw? Nare kanoo cos nii mastre kuuñ ksee styool.

⁵¹ Ni chëb Jesús:

—Nli xñen nii lëë do kan kyaly kpaa ni lëë do kan nii lëë xangly Dios kyëp kyety lady mguiy nii pxaal Dios.

2

Lëë Jesús chi laañee chak kyalwtsiilña

¹ Tse nii kwloxo tson kpidz lëë tu kyalwtsiilña kok Caná, tu kyedzy nii nche nëz Galilea. Lëë xñaa Jesús kwey, ² aan wi Jesús kwey ksa xpëédscuel. ³ Mer wrolyee lo lni lëë viñ pidzy, aan lëë xñaa Jesús chëb:

—Lëë xviñ meñ re kwlox.

⁴ Per lëë Jesús chëb lo xñaa:

—¿Penak nii xñeelo lon? Karty tsitsib xworaa.

⁵ Per lëë me chëb lo meñ nii xkiisy viñ:

—Kol kuuñtsyey kchë nii kñë xaa.

⁶ Lëetyee gaa lëë xoop tiñ nii nyaa con kyo nche siko. Leñ tiñ go chadx ña meñ Israel. Masy tap kaly gaa o tu kyoow gaa litre nis xtyëë tu leñ tiñ go. ⁷ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii xkiisy viñ:

—Kol jkatsë ksa tiñ gue nis.

Lëëw pkatsë xaa axte pixo chu tiñ.

⁸ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Kol kwii xisyo aan kol tsiniw lo xaa nii chuñ lni.

Aan lëëw kuni xaa. ⁹ Tsiñee lëë xaa nii chuuñtsyey lni pkëë chuw nis nii byak viñ, nandy xaa dyon pa pchoow. Xaktyee xaa nii xkiisy nano, porñee lëë xaa go kwlii nis. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy xaa nii ptsiilña ¹⁰ aan lëë xaa chëb:

—Kchësy meñ gon xkiisy viñ buen tsiñee lëe lní chislo, aan axte lultime xkiisy meñ viñ mban, per lëe lii, lëel kwlootsey viñ buen par kiisylo lultime.

¹¹ Caná nii ngab Galilea klootyee beeñtsyey Jesús kyalntson. Siko bluuuy xaa xkyalwnabey xaa, aan lëe xpëëdscuel xaa bniladzy xtiits xaa.

¹² Loxsye ngo lëe xaa si Capernaum ksa xñaa xaa ni betsy xaa ni xpëëdscuel xaa, aan lëe xaa kwlës siko bla kpidz.

Lëe Jesús chuuñ nyé lidzy Dios

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Aan como lëe paskw nii chuuñtsyey meñ Israel sëed yob, lëe Jesús kwey Jerusalén. ¹⁴ Tsiñee lëe xaa kwsëeb leñ lidzy Dios, lëe xaa kon kchë meñ nii xto yosy, ni meñ nii xto mëkwxiily ni palom, ni meñ nii nche sob laañee xtsyëe tumi. ¹⁵ Tsigo lëe xaa psaa tu soty aan lëe xaa kwlii kchë meñ go leñ lidzy Dios ksa meñ go mëkwxiily ni yosy. Kchësy xtumi meñ nii xtsëe centab pchoots xaa lo lyu ni ptische xaa xmezh meñ go. ¹⁶ Chëb xaa lo xaa nii xto palom:

—¡Kol kwii kchë ngue nu! ¡Kyuñdy to lidzy pxosyaa tu mesón!

¹⁷ Tsigo lëe xpëëdscuel xaa psaladzy tiits nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Sinrii xñieew: “Tirak xkëstyoon lidzy pxosyaa.”

¹⁸ Tsigo lëe meñ Israel chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson parñee kniladzy noo nii xaa xñabey nakoo.

¹⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol knitylo ktoo re aan tsonak kpidz lëew ksoblin stub.

²⁰ Tsigo lëe meñ Israel chëb:

—Choowpxoop iz kwë meñ kwyaa ktoo re. ¿Xa ksaalolo tsonak kpidz?

²¹ Per byeñdy xaa nii mismé xcuerp Jesús nak ktoo nii pseety Jesús. ²² Por ngo, tsiñee lëe Jesús pañ, lëe xpëëdscuel xaa psaladzy kchë nii kwnee xaa, aan lëe xaa bniladzy kitsy nii kë xtiits Dios ni lëe xaa bniladzy xtiits Jesús.

Xyumbey Jesús kchësy meñ

²³ Worñee lëe Jesús kwey paskw Jerusalén, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa tsiñee kon meñ kchë kyalntson nii

beeñtsyey xaa. ²⁴ Per kopty Jesús kchë meñ go confians, porñee xyumbey xaa kchë meñ. ²⁵ Xkiiñdy xaa nii dyon cho këb xa nak meñ lo xaa, por mismé lëe xaa nan pe cos xsya leñ styoo meñ.

3

Lëe Jesús chutiitsni Nicodemo

¹ Lëe tu xaa fariseo nii pcholë Nicodemo kwey lo Jesús. Tu xaa non nak xaa lo meñ Israel. ² Kyool kwey Nicodemo lo Jesús aan lëe xaa chëb:

—Maestre, ndon noo nii lëe Dios pxaal lii par kuuñ kseedyyoo lëe noo, por ni tu cho chilody kuuñtsyey kyalntson nii chuuñtsyeyoo deelñee naknidy Dios xaa.

³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii sëëbty kchë meñ nii kaldy stub laañee xñabey Dios.

⁴ Tsigo lëe Nicodemo kwnabtiits chëb:

—¿Per xa mod na dyon kpikche kaly tu xaa nii kwyoxle stub? ¿Pe schilo nayak kyo xaa leñ xñaa xaa stub par kpikche kaly xaa?

⁵ Aan lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen nii deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ nii chaly, chilody kyey meñ go laañee xñabey Dios. ⁶ Kchë meñ nii chaly no pxosy, per deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ, chilody kak meñ xiñ Dios. ⁷ Kseety styool nii xñen lool nii kchësy meñ no nii kaly stub. ⁸ Laañee xkaatyee xpi me ni chonoo xbi me, per nandyoo pa sëëd me ni nandyoo pa tsi me. Singo gak nak Kyalbini Ntson nii xsyëeb leñ styoo meñ.

⁹ Tsigo lëe Nicodemo kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli lëësy kchë cos re?

¹⁰ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Maestre nakoo Israel aan nandyoo xa nak kchë cos re? ¹¹ Nli xñen nii nonsyke nii ndon noo ni ptyon noo xñee noo. Per xnilasty to kchë nii xñee noo. ¹² Deelñee xnilasty to xtitsaa tsiñee xsetyaa cos lo kislyu re lo do, ¿xa kniladzy to xtitsaa tsiñee lëen kseety cos nii sëëd kpaa?

¹³ ’Ni tu cho karty tsëp kpaa, xaktyee xaa nii byety kpaa. Lëe xaa go nak mguiy nii pxaal Dios. ¹⁴ Aan sinak nii psaa gak Moisés tu mëel aan psoob klaa xaa ma tu kik yag, singo gak no nii kyënal mguiy nii

pxaal Dios lo crusy, ¹⁵ parñee kchësy meñ nii kniladzy xtiits xaa nii pxaal Dios, kejty meñ go, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Xkyalwkëstyoo Dios

¹⁶ 'Tir pkëstyoo Dios meñ nii nche lo kislyu re. Por ngo lëe xaa pxaal xiñ xaa nii nak mëed tusy lo xaa, parñee kejty kchësy meñ nii kniladzy xtiits xiñ xaa, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. ¹⁷ Pxaaldy Dios xiñ lo kislyu par jkëekiy xaa meñ, sink lëe xaa pxaal xiñ xaa par kteelaa xaa meñ.

¹⁸ 'Kchë meñ nii xniladzy xtiits Xiñ Dios chilody kyëkiy meñ go, per lëe meñ nii xnilasty, lëe meñ go kyëkiy porñee xnilasty meñ go xtiits xaa nii nak mëed tusy lo Dios. ¹⁹ Kchësy meñ nii xnilasty kyëkiy, por psaldy meñ go xaa nii nak bini worñee biid xaa lo kislyu, sink lëe meñ go byaan lo nguey porñee xtsiladzy meñ go xtol. ²⁰ Kchësy meñ nii chuñ cos mal xtilyni bini, aan xpigty meñ go lo bini parñee kak ndoondy kchë cos mal nii chuñ meñ go. ²¹ Kchë meñ nii xniladzy tiitsli xpig lo bini parñee kak nyoo nii lëe meñ go chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Lëe Juan Bautist xseety Jesús

²² Loxsye ngo lëe Jesús kwey xtañ meñ Judea ksa xpëédscuel, aan lëe xaa pchoobnis meñ siko. ²³ Lëetyee gaa wi Juan no kchoobnis meñ tu laañee lë Enón nii nche kexka Salim. Naal nis no siko, aan ndaly meñ kuchobnis. ²⁴ Karty tso Juan skuib worgo.

²⁵ Per lëe bla xaa nii nak ksa Juan ptilyitisni tu xaa Israel. Ptilytiits xaa xa kak nyë meñ parñee kuuñ ksak meñ Dios. ²⁶ Aan lëe xaa kukëb lo Juan:

—Maestre, biño gaanoo, lëe xaa nii biid lool stublad chu kiigwhee Jordán, xaa nii tant pseetyoo loo noo, lëe xaa no kchoobnis aan lëe meñ sinal xaa.

²⁷ Tsigo lëe Juan chëb:

—Ni tu meñ chilody kap pe tu cos deelñee kteejty Dioso. ²⁸ Misme lëe do biñ kwenen nii lëdy naa nak Crist, sink tu xaa nii kwtenechsylo xaa nakaa. ²⁹ Lo tu kyalwtsiilña tsesy xsys xamigw xaa nii ptsiilña. Lëe xaa nii ptsiilña xsysob kwi tsil, aan

tsi lëe xaa nii ptsiilña xñee, xle xamigw xaa. Singo gak naa xlen chonaa kchë nii chuuñtsyey xaa. ³⁰ No nii kak xaa tu xaa non, lëe naa no nii tseyga tseyga kyablyun.

Xaa nii sëed kpaa

³¹ 'Lëe xaa nii sëed kpaa xñabey kchë meñ. Kchë meñ nii no lo kislyu xñee nonsyke cos nii no lo kislyu. Per lëe xaa nii sëed kpaa xñabey lo kchë meñ, ³² ni nonsyke nii konle xaa ni biñle xaa xñee xaa. Per ni tu cho xnilasty nii xñee xaa. ³³ Per kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa xyeñ nii nli tiitsli xñee Dios. ³⁴ Porque xtiits Dios xñee xaa nii pxaal Dios, ni lëe gaa Dios xtee xKyalbini lo xaa, xkady Dios xKyalbini. ³⁵ Xkëstyoo Tat Tios xiñ, por ngo lëe xaa ptee kchëlo kyalwnabey lo xaa. ³⁶ Kchësy meñ nii kniladzy xtiits Xiñ Dios jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Per lëe meñ nii knilasty xtiits Xiñ Dios, jkady meñ go kyalmbañ nii nitylody, sink lëe meñ go jkaa castigw nii kxaal Dios.

4

Lëe Jesús chutiitsni tu kwnaa Samaria

¹ Lëe meñ fariseo biñ nii ndaly meñ kwsëeb xlad Jesús ni ndalyre meñ xchobnis lo xaa que lo Juan. ² Per lëdy lëe Jesús xchoobnis, sink xpëédscuel xaaaw. ³ Tsiñee lëe Jesús biñ ngo, lëe xaa bi xtañ meñ Judea aan lëe xaa sey xtañ meñ Galilea.

⁴ Per no nii tedy xaa néz xtañ meñ Samaria. ⁵ Por ngo lëe xaa kutedy tu kyedzy nii nche xtañ meñ Samaria. Sicar lë kyedzy ko. Kexka siko nix lyu nii pkady Jacob lo xiñ xaa José. ⁶ Siko kë tu kiigw nii xñee meñ go xkiigw Jacob, aan como xtsag Jesús, lëe xaa kwsob chu kiigw ko. Lëe ngbidz mer xwe. ⁷⁻⁸ Lëe xpëédscuel gaa xaa si leñ kyedzy sisi nii ktyaaw. Siko sob Jesús tsiñee lëe tu kwnaa Samaria ptsiñ chu kiigw sixi nis, aan lëe Jesús chëb lo me:

—Pkady xisy xisoo kin.

⁹ Tsigo lëe me chëb:

—¿Xa mod nii meñ Israel nakoo aan xñaboo nis lon nii nakaa meñ Samaria?

(Singo chëb me porñee xñeenguidy meñ Israel lo meñ Samaria.) ¹⁰ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee nyanoo kchë nii xnee Dios, ni nyanoo cho xñab nis lool, xsobaa nii lii nyab nis lo xaa, aan lëë xaa neetsy tu nis nii xnee kyalmbañ lool.

¹¹ Loxsye ngo lëë kwanaa go chëb:

—Ni tu pe noydyyo, xey, par kwiil nis aan nxity kiigw. ¿Pa kwiil nis mbañ nii kneetsyoo kin? ¹² Lëë pxusykolttoo noo Jacob psaan kiigw re. Nu kow me nis kchë xiñ me ni xma me. ¿Pe mestre nayak nonoo lo me?

¹³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii chi nis re xlyaa nis stub. ¹⁴ Per lëë meñ nii ki nis nii ktedyaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. Porque lëë nis nii ktedyaa kak sinak tu xlyaañ leñ styoo meñ go aan lëëw ktee tu kyalmbañ nii nitylody lo meñ go.

¹⁵ Tsigo lëë kwanaa go chëb:

—Xey, nee nis ko kin parñee klyaadraa nis, ni parñee kyelyxidraa nis chu kiigw re.

¹⁶ Lëë Jesús chëb:

—Kutsyetsy tsiloo aan tñi me nu.

¹⁷ Tsigo lëë kwanaa go kwëb chëb:

—Kindy tsilaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñeel nii kindy tsiloo, ¹⁸ por kaay mguiy kwyonil aan lëdy tsiloo nak meñ nii nonil nina. Nli xñeel, xkëtiidyoo.

¹⁹ Tsiñee lëë kwanaa go biñ ngo, lëë me chëb:

—Xey, chanaa gon nii nli tu profet nakoo.

²⁰ Chu kiy re biid pxusykolttoo noo lo Dios, per lëë lëë do nii nak to meñ Israel xñee do nii Jerusalén nak laañee kyo noo lo Dios.

²¹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Bniladzy nii kniyaa. Lëë wor kutsiñ nii kijtre to chu kiy re ni tsidy to Jerusalén par ksoxib to lo Tat Tios. ²² Kchësy to siñee nak to meñ Samaria nandy to cho lo xsoxib to, per lëë noo ndon noo cho lo xsoxib noo, por xlad meñ Israel sëed xaa nii xteelaa.

²³ Per sitsiñ tse, ni lëëw kutsiñle gaa nina kazh, nii lëë meñ nii nli chool lay lo Tat Tios koolo sinak xñabey Kyalbini Ntson. Por singo chakladzy Tat Tios nii kool meño.

²⁴ Kyalbini nak Dios. Por ngo no nii kool meñ lay lo xaa sinak xñabey Kyalbini Ntson ni no nii kool meño tyub styoo meñ.

²⁵ Tsigo lëë kwanaa go chëb:

—Nanaa nii lëë Mesías kiid (Crist nak Mesías), aan tsiñee lëë me kiid, lëë me kluuy loo noo xa nak kchë cos.

²⁶ Lëë Jesús chëb:

—Naa nak Mesías, lëë meeraa xñe lool.

²⁷ Ngo nonee Jesús tsiñee lëë xpëëdscuel xaa ptsiñ, aan ntseeb psee xpëëdscuel xaa nii lëë xaa noyutiitsni tu kwanaa. Per ni tu xaa byaxty nyéb: “Pe cos chuñoo”, o “penak kaa noyutiitsnil kwanaa gue.” ²⁸ Tsigo lëë kwanaa go psaan xche chu kiigw aan lëë me sey leñ kyedzy. Tsiñee ptsiñ me lëë me chëb lo meñ:

²⁹ —Kol tñi gaanoo kan do tu meñ nii nñ kchë cos nii kayuuñtsyeyaa. ¿Toon pe lëdy lëë me nak Crist?

³⁰ Tsigo lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús. ³¹ Mentre gaa lëë xpëëdscuel Jesús xñee:

—Maestre, tñi kaawoo.

³² Per lëë Jesús chëb:

—Lëen kaw tu cos nii xyumbeydy to.

³³ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pe no yak cho biidni nii taw xaa?

³⁴ Per lëë Jesús chëb:

—Xwagwaa nak kuuntsyeyaa xtsiñ xaa nii pxaal naa, ni xwagwaa nak kisyalala xtsiñ xaa. ³⁵ Xñee do: “Bii chak falt stap mëe par kislo kwlaap”, per kol kuy buen lo kwaanoo, kchësy no jketsy. ³⁶ Kchësy meñ nii xkyë kwlaap chazh, aan kchë nii xlaap meñ go chotsey par tu kyalmbañ nii nitylody, parñee kle kchë meñ nii xkyë kon ni meñ nii xkyë kwlaap. ³⁷ Nli gak tiits nii së sinrii: “Xaa meñ nii chan, xaa meñ nii xkyë kwlaap.” ³⁸ Lëen pxal lëë do kwlaap laañee kwëdy to tsiiñ. Xaa cho kwë tsiiñ, aan lëë do bley xtsiñ meñ go.

³⁹ Ndaly meñ Samaria nii no kyedzy ko bniladzy xtiits Jesús por kchë nii kwnee kwanaa go worñee chëb me: “Në me kchë cos nii kayuuñtsyeyaa.” ⁴⁰ Aan tsiñee lëë meñ Samaria ptsiñ, lëë meñ go chëb lo Jesús: “Kwlës loo noo.” Aan lëë Jesús kwlës lo meñ go chop kpidz. ⁴¹ Ndalyre meñ bniladzy tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee mer xaa. ⁴² Tsigo lëë meñ chëb lo kwanaa go:

—Na si nagon, xniladzy noo, lëdy xaktyee nii nñel loo noo, sink wi por kchë nii

ptsyon noo kwnee me. Ndon noo nii nli lëë me kteelaa meñ lo tol.

Lëë Jesús chuuñ kyak xiñ tu xaa nii xkyë xtsiñ rey

⁴³ Tse nii kwloxo chop kpidz, lëë Jesús bi Samaria aan lëë xaa si nëz xtañ meñ Galilea. ⁴⁴ Misme Jesús chëb: “Xsaldy meñ tu profet deelñee tsi xaa xkyedzy xaa.”

⁴⁵ Tsíñee lëë Jesús ptsiñ Galilea, ngui kwnee meñ go lo xaa, porñee wi kchë meñ go kwey paskw Jerusalén aan kon meñ go kchë nii beeñtsyey xaa lo lni go.

⁴⁶ Tsigo lëë Jesús kwey Caná stub. Galilea ngab Caná. Leñ kyedzy ko byuñ xaa nis viñ. Lëetyee gaa leñ tse go lëë xiñ tu xaa nii xkyë xtsiñ rey nii no Capernaum xsyaknë. ⁴⁷ Tsíñee lëë xaa nii xkyë xtsiñ rey biñ nii lëë Jesús bi Judea aan lëë xaa tsi Galilea, lëë xaa kwey lo Jesús aan lëë xaa kwnab nii tsi Jesús lidzy xaa par kuuñ kyak Jesús xiñ xaa nii no xnëz kyalkuty. ⁴⁸ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee kandy to milagre ni kyalntson, knilasty to xtitsaa.

⁴⁹ Tsigo lëë xaa nii xkyë xtsiñ rey chëb:

—Xey, ligier tsoo, por toon kety xiñaa.

⁵⁰ Lëë Jesús chëb:

—Byey, kejty xiñoo.

Lëë xaa go bniladzy xtiits Jesús aan lëë xaa sey. ⁵¹ Tsíñee lëë xaa sey, lëë xmos xaa kuktssiil nëz xaa chëb:

—Lëë xiñoo byak.

⁵² Tsigo lëë xaa kwnabiits, chëb xaa:

—¿Pa wor bislo byak buen xiñaa?

Lëë mos chëb:

—Neeg a la una pchoo xaa xlyëë.

⁵³ Tsigo lëë xaa nii byak xiñ psaladzy nii mer wor go chëb Jesús: “Kejty xiñoo”, aan lëë xaa bniladzy xtiits Jesús kchë meñ lidzy xaa.

⁵⁴ Chople kyalntson noyuuñtsyey Jesús tsíñee lëë xaa bi Judea ptsiñ xaa Galilea.

5

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii kutoo

¹ Kok xtsedyako lëë meñ Israel beeñtsyey tu lni aan lëë Jesús kwey Jerusalén stub.

² Aan leñ kyedzy Jerusalén laañee lë puert mëkwxily kë tu pily nii lë Betesda. Singo lëw con tiitsë hebreo. Kaay lo ley chap pily go. ³⁻⁴ Ndaly meñ xsyaknë nche nix lo ley

go, kchë meñ nii chandy, ni meñ nii chilody së ni meñ nii kutoo. ⁵ Lady kchë meñ xsyaknë go no tu xaa nii kok kalyptsiipxon iz xsyaknë. ⁶ Tsíñee lëë Jesús kon xaa, byeñ Jesús nii kok xtsele nix mbës xaa siko. Lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe chakladzyoo kyakoo?

⁷ Tsigo lëë xaa xsyaknë go chëb lo Jesús:

—Xey, kindy cho ko naa leñ pily tsíñee lëë nis xni. Cad nii chakladzyaa sëëbaa, klol stu meñ xsyëeb.

⁸ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kuxche, blis xtal aan kwsë.

⁹ Wor go kazh lëë xaa go byak. Lëë xaa blis xta xaa aan lëë xaa bislo kwsë xaa. Per como mer tse nii xiladzy meñ Israel lo tsíñ byak xaa, ¹⁰ lëë bla meñ Israel chëb lo xaa:

—Chakty tsíñ natse. Chilody kyoyoo xtal.

¹¹ Tsigo lëë xaa nii byak ko kwëb chëb:

—Lëë xaa nii beeñ kyak naa në lon: “Blis xtal aan kwsë.”

¹² Tsigo lëë meñ Israel kwnabiits chëb:

—¿Cho në lool: “Blis xtal aan kwsë”?

¹³ Per nandy xaa cho beeñ kyak xaa, porñee lëë Jesús kwnity lady meñ. ¹⁴ Tsi lëë Jesús kon xaa leñ lidzy Dios, lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kon gaanoo lëël byak. Na kpikechedroo kuñoo tol tsíñ ktsyooldyoo tu kyalnë nii mastre ntseeb.

¹⁵ Tsigo lëë xaa nii byak ko kunitiits lo meñ Israel go nii lëë Jesús beeñ kyak xaa.

¹⁶ Por ngo lëë meñ Israel go kwënal kuty Jesús porñee chuuñtsyey Jesús ngo tse nii xiladzy meñ lo tsíñ. ¹⁷ Per lëë Jesús chëb:

—Tugak xkyë Tat Tios tsíñ, nikle gaa naa tugak xkyëen tsíñ.

¹⁸ Por ngo nii mastre kwyoki meñ Israel go kuty Jesús, porñee lëdy xaktyee tse nii xiladzy meñ lo tsíñ xsaldy xaa, sink wi penak nii chakladzy xaa kak xaa sinak Dios tsíñee xñee xaa nii pxosy xaa nak Dios.

¹⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii chilody kuuñtsyey Xiñ Dios nii klyaañtyee styoo xaa. Xaktyee nii chan xaa chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey xaa. Kchësy nii chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey Xiñ Dios. ²⁰ Xkëstyoo Tat Tios xiñ. Por ngo nii xluuy xaa kchë nii chuuñtsyey xaa lo xiñ xaa, ni nare kluuy xaa cos nii kuuñ ksee lëë

do. ²¹ Sinak nii chuuñ kpañ Tat Tios meñ kuty nii xtee xaa kyalmbañ, singo gak xtee xiñ xaa kyalmbañ lo meñ nii klyaañtyee styoo xaa. ²² Chuñdy Tat Tios kyalxtisy, sink lëe xaa ptee kyalwnabey lo xiñ xaa parñee kuñ xiñ xaa kyalxtisy, ²³ ni parñee ksal meñ Xiñ Dios sinak nii xsal meñ Tat Tios. Deelñee xsaldy meñ Xiñ Dios, chilody ksal meñ xaa nii pxaal xaa.

²⁴ 'Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy tiits nii xñen ni kniladzy xaa xaa nii pxaal naa, ksaksidy xaa nii pxaal naa meñ go, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. ²⁵ Ni nli xñen nii sitsiñ wor ni lëe gaaw kutsiñ nina kazu nii lëe meñ kuty kon tsiy Xiñ Dios, aan kchë meñ kuty nii ksal xtiits xaa kpañ. ²⁶ Porque lëe Tat Tios nak kyalmbañ, aan lëe xaa ptee tiits nii wi xiñ xaa kak kyalmbañ parñee ktee xaaw lo meñ. ²⁷ Aan lëe Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuñ xaa kyalxtisy, por lëe xaa nak mguiy nii pxaal Dios. ²⁸ Kseety to, por sitsiñ worñee kchë meñ kuty kon tsiy xaa, ²⁹ aan lëe meñ kuty ko kchoo leñ paa. Kchësy meñ kuty nii beeñ buen jkaa kyalmbañ, per lëe kchësy meñ kuty nii beeñ mal tedy castigw.

Xkyalwnabey Xiñ Dios

³⁰ 'Chilody kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëen chuñ kyalxtisy sinak nii xñabey xaa nii pxaal naa. Ni ngui chuñaa kyalxtisy, por syeldyaa par kuuñtsyeyaa nii chakladzyaa, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy pxosyaa. ³¹ Deelñee misme naa xñe cho nakaa, chilody kniladzy meñ nii nli kchë nii xñen. ³² Per no tu xaa nii xñee cho nakaa, ni nanaa nii nli kchë nii xñee xaa. ³³ Lëe do pxaal meñ nii kunabtiits lo Juan, aan kchësy nii chëb Juan nliw. ³⁴ Per xkiiñdyaa nii cho kñee cho nakaa. Singo niyaa parñee chilo telaa do lo tol. ³⁵ Kok Juan sinak tu bëly nii xsaani, aan mbëe bleni do xbini xaa xisy wiñ. ³⁶ Per kchësy nii chuuñtsyeyaa xluuy nii nli lëe Tat Tios pxaal naa, por nii xñabey xaa chuuñtsyeyaa, ni mastre gaa nono lo xtiits Juan. ³⁷ Ni wi gaa Tat Tios nii pxaal naa xñee cho nakaa, nikxe nii karty kon do tsiy xaa ni karty kan do xaa. ³⁸ Xnilasty to nii xñen porñee nody xtiits xaa nii pxaal naa leñ styoo do.

³⁹ Xseedy to kitsy nii kë xtiits Dios porñee nladzy to leñ kitsy ko ktsil do kyalmbañ nii nitylody, aan leñ kitsy ko xñee cho nakaa. ⁴⁰ Per chaklasty to kiid to lon parñee jkaa do kyalmbañ nii nitylody.

⁴¹ 'Chaklastyaa nii kuuñ ksak meñ naa, ⁴² por xyumbey bueenaa lëe do ni nanaa nii xkëstyody to Dios. ⁴³ Lëe Tat Tios pxaal naa, aan xsaldy to naa, per deelñee nyiid tu xaa nii pxaaldy pxosyaa, xaa gol nsal do. ⁴⁴ ¿Xa kchilo na dyon kniladzy to xtitsaa deelñee misme lëe do chuuñ ksak xcombañer do, aan xkwësty to nii kuuñ ksak Dios to? ⁴⁵ Këbty to tsaaplaa naa jkëëkiy lëe do lo Tat Tios. Misme Moisés xkëëkiy lëe do, ni lëew na Moisés sye xsaladzy to. ⁴⁶ Deelñee niladzy to nii kwnee Moisés, niladzy to nii xñen, por lëe Moisés pkëe leñ kitsy nii kë xtiits Dios cho nakaa. ⁴⁷ Per deelñee xnilasty to nii pkëe xaa, ¿xa mod kniladzy to nii xñen?

6

Lëe Jesúus xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Loxsye ngo, lëe Jesúus si stublad chu nis Galilea. No meñ xñeew Tiberias. ² Aan singootyee ndaly meñ kunaal porñee chan meñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa tsíñee chuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. ³ Lëe Jesúus kwyëp tu kik kiy aan lëe xaa kwsob siko ksa xpëedscuel xaa. ⁴ Lëe paskw nii chuuñtsyey gaa meñ Israel sëéd yob. ⁵ Tsiñee lëe Jesúus buy, kon xaa nii singootyee ndaly meñ sinal. Lëe xaa chëb lo Felip:

—¿Pa lë nii syuuy no nii kyaan no kchësy meñ gue?

⁶ Singo chëb xaa par kuñ xaa Felip preb, por nanle xaa xa kuñ xaa. ⁷ Tsigo lëe Felip chëb:

—Per ni chop kyoow denario kyaxtily jkaady parñee jkaa meñ re tublé gaaw.

⁸ Tsigo lëe betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nii wi nak xpëedscuel xaa chëb:

⁹ —Lëe tu xaa wiñ nii so nu noy kaay kyaxtily ni chop mël, per ¿pe lë nríi lo tant meñ?

¹⁰ Tsigo lëe Jesúus chëb:

—Kol këb lo meñ sob meñ.

Aan singootyee no kizh siko. Masy kaay mily xaapkiy pkab. ¹¹ Lëe Jesúus kwseñ ksa

kyaxtily go, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw kwtiisy xaa lo meñ nii nche sob. Singo gak kwtiisy xaa mël aan kchë meñ byëly. ¹² Tsiñee lëë meñ lox taw, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol ktop kchë nii byuy nii byaan parñee ni tublëw xiñy.

¹³ Lëëw ptop xaa, aan lo kaay kyaxtily go byaktsë tsippchop tskwidy nii byuy.

¹⁴ Tsiñee kon meñ kyalntson nii beeñtsyey Jesús, xñee meñ:

—Nli nii lëë xaa re nak profet nii no kiid lo kislyu.

¹⁵ Per como lëë Jesús byeñ nii lëë meñ chakladzy koy xoo meñ xaa parñee kak xaa rey, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si kiy tusy xaa.

Lëë Jesús xsyë lo nis

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë xpëëdscuel Jesús biidso chu nis. ¹⁷ Lëë xaa byo barkw par tekë xaa nis ktsiñ xaa Capernaum. Lëë lyu gaa lox pkyey, aan karty kpkiche Jesús. ¹⁸ Lëë nis bislo chisoli por tu me dox nii bislo xpi. ¹⁹ Tsiñee kok masy tu kaay o xoop kaa mily metre si xaa lo nis, lëë xaa ptsyeb porñee kon xaa nii lëë Jesús xsyë lo nis aan lëë Jesús xpig chu barkw. ²⁰ Per lëë Jesús chëb:

—¡Naaw, ktsyebty to!

²¹ Tsigo lëë xaa blaa kwyëp Jesús leñ barkw aan blyëëdy lëë xaa ptsiñ laañee si xaa.

Lëë Jesús nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ

²² Tsi lëë lyu byaani, lëë meñ nii byaan stublad chu nis byeñ nii lëë xpëëdscuel Jesús bii byo leñ tu barkw nii so siko, per byody Jesús leñ barkw ko. ²³ Mentre gaa lëë stubla barkw Tiberias ptsiñ kex laañee taw meñ kyaxtily tsi lox ptee Jesús skizh lo Dios. ²⁴ Aan tsiñee konsye meñ nii kindy Jesús siko ni kindy xpëëdscuel xaa, lëë meñ byo barkw, lëë meñ sikuub xaa kyedzy Capernaum.

²⁵ Tsiñee lëë meñ ptsiñ stublad chu nis, lëë meñ ptsil Jesús aan lëë meñ kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿pa wor kwlaaño nu?

²⁶ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii porñee taw do axte laañee byëly do, ngo nii xyub to naa. Xyubty to

naa porñee byeñ do xa nak kyalntson nii beeñtsyeyaa. ²⁷ Kyëdy to tsiiñ par ktsiñaa do nii ktyaawsye, por xlyoxo, sink kol kyë tsiiñ par ktsiñaa do tu kyalmbañ nii nitylody. Lëë mguiy nii pxaal Dios kneetsy kyalmbañ go lo do, por lëë Tat Tios bluuyle nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

²⁸ Tsigo lëë meñ kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuuñ noo par kuuñtsyey noo kchë nii chakladzy Dios?

²⁹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Chakladzy Dios nii kniladzy to xtiits xaa nii pxaal xaa.

³⁰ Tsigo lëë meñ chëb:

—¿Pe cos kluuyoo tyon noo parñee kniladzy noo xtiitsoo? ¿Pe cos kuuñtsyeyoo?

³¹ Lëë pxusykoltoo noo taw kyaxtily nii lë maná tañ. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëë Dios ptee kyaxtily nii blyaal kpaa taw xaa.”

³² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëdy Moisés bneetsy kyaxtily nii byety kpaa lo do. Lëësy Tat Tios xnee kyaxtily nii nli xyety kpaa. ³³ Lëë xaa nii byety kpaa nak kyaxtily nii xteedy pxosyaa lo meñ parñee kpañ meñ.

³⁴ Lëë meñ chëb:

—Xey, bneetsy kyaxtily go tyaaw noo.

³⁵ Lëë Jesús chëb:

—Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. Kchësy meñ nii kiid lon, kpkchedre klyaañ meñ go, ni kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa, kpkchedre klyaa meñ go nis. ³⁶ Sinak nii niylaa lo do, nikxe chan do naa, per xnilasty to.

³⁷ Kchësy meñ nii xnee Tat Tios lon chiid lon. Aan ni tu meñ nii chiid lon xsonëëztyaa. ³⁸ Porque pchodyaa kpaa parñee kuuñtsyeyaa nii klyaañ styoon, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy xaa nii pxaal naa. ³⁹ Chaklasty xaa nii pxaal naa nii jkëëtañaa meñ nii bneetsy xaa lon, sink chakladzy xaa nii kchë meñ go kuuñ kpaañaa tsi lëë tse go tsigal. ⁴⁰ Por chakladzy xaa nii pxaal naa nii kchësy meñ nii kuy lo Xiñ Dios ni kniladzy xtiits xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal.

⁴¹ Tsiñee biñ meñ Israel ngo, lëë xaa bislo kwneenë xaa Jesús, porñee chëb Jesús: “Naa nak kyaxtily nii byety kpaa.” ⁴² Tsigo lëë meñ go bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëe Jesús nayak nak xiñ José? Xyuumbey no pxosy xaa ni xñaa xaa. ¿Penak nii xñee xaa nii lëe xaa byety kpaa?

⁴³ Lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol ksaan, kñeenëdre to. ⁴⁴ Por ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnid Tat Tios nii pxaal naa xaa. Aan naa kuuñ kpañ kchë meñ nii kiid lon tsi lëe tse go tsigal. ⁴⁵ Leñ kchë libre nii pkëe profet xñee sinrrii: “Lëe Tat Tios kuuñ kseedy kchësy meñ.” Por ngo nii kchësy meñ nii xkëetyag xtiits Tat Tios, ni xseedy nii xñee xaa, chiid lon.

⁴⁶ ’Xñedya nii nol tu xaa nii kayan Tat Tios. Xaktyee xaa nii pchoo lo Dios kayanle Tat Tios. ⁴⁷ Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy xtitasa jkaa kyalmbañ nii nitylody. ⁴⁸ Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. ⁴⁹ Nikxe taw pxusykolt too do kyaxtily nii lë maná tañ, lëe xaa kuty. ⁵⁰ Per lëe naa kyaxtily nii byety kpaa xnen. Chejty kchë meñ nii chaw kyaxtily go. ⁵¹ Naa nak kyaxtily nii byety kpaa par ktedyaa kyalmbañ lo meñ, aan kejty kchësy meñ nii chaw kyaxtily re. Misme xcuerpaa nak kyaxtily nii ktedyaa. Lëew ktedyaa parñee kpañ kchë meñ nii nche lo kislyu.

⁵² Tsigo lëe meñ Israel bislo ptilytiits ksa xcombañer, xñee:

—¿Xa kchilo dyon kneetsy xaa re xcuerp tyaaw no?

⁵³ Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kawdy to xcuerp mguiy nii pxaal Dios ni kidy to xcheñ xaa, kpañdy to. ⁵⁴ Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa, xkaa kyalmbañ nii xnitylody, aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëe tse go tsigal. ⁵⁵ Por nii xtyaaw nak xcuerpaa, ni nii xtyoow nak tu cheñaa. ⁵⁶ Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa nakni naa, ni nakni gaan meñ go. ⁵⁷ Lëe Tat Tios nii pxaal naa xnee kyalmbañ, aan por kyalmbañ go lëe meñ mbañ. Singo gak kchë meñ nii kaw naa jkaa kyalmbañ. ⁵⁸ Kyaxtily nii byety kpaa xnen. Naktyo sinak maná nii taw pxusykolt too do ni nikxe gaa taw xaa, lëe xaa kuty. Per lëe meñ nii kaw kyaxtily nii byety kpaa kejty meñ go.

⁵⁹ Leñ ktoo nii sob leñ kyedzy Caper-naum bluuy Jesús kchë nrii.

Tiits nii xnee kyalmbañ

⁶⁰ Tsiñee lëe kchë meñ nii nak xpëëdscuel xaa biñ ngo, ndaly xaa bislo xñee:

—Tir ngan kchë nii xñee xaa. ¿Cho lë nii kuuñtsyeyo?

⁶¹ Tsi lëe Jesús byeñ kchë nii nonee tsi-laan meñ go, lëe xaa chëb:

—¿Pe xyeedy kik to biñ do kchë nii kw-nen? ⁶² ¿Pe nyuñ do deelñee nyan do nii lëe mguiy nii pxaal Dios xyëp kpaa par kyey xaa laañee sob xaa klo? ⁶³ Lëe Kyalbini xnee kyalmbañ. Pa xkiiñdy cuerپ. Kchë tiits nii xñen lo do xñee xa nak kyalmbañ nii xnee kyalbini. ⁶⁴ Per no do nii xnilasty nii xñen.

Singo chëb Jesús porñee nanle xaa cho xnilasty ni nanle xaa cho kak niladzy xaa.

⁶⁵ Ni chëb xaa:

—Por ngo nii lëen niyle lo do nii ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnid Tat Tios xaa.

⁶⁶ Destye tse go ndaly xpëëdscuel Jesús pchooxso kwënalltre xaa Jesús. ⁶⁷ Tsigo lëe Jesús chëb lo ksa tsiipchop xpëëdscuel:

—¿Pe wi do chakladzy kchooxso?

⁶⁸ Lëe Simoñ Pedre kwëb chëb:

—Xey, ¿cho lo kyo noo? Lii nak xaa nii xñee tiits nii xnee kyalmbañ nii xnitylody.

⁶⁹ Ni ndonle noo ni xniladzy noo nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

⁷⁰ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsiipchop to nawen kwlen? Per lëe tu do byaklo xaatox.

⁷¹ Xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas pseety Jesús worñee lëe xaa kwnee singo, por lëe Judas kok niladzy xaa nikxe nii wi Judas pkab lady ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa.

7

Lëe Jesús chi lni

¹ Loxsye ngo, lëe Jesús kunsë nëz xtañ meñ Galilea. Koklasty xaa nyi xaa nëz Judea, por lëe meñ Israel nii xñabey tañ go kënal kuty xaa. ² Per como lëe lni nii xsaa meñ Israel yu yag xiidy sëed yob, ³ lëe betsy Jesús chëb:

—Pchoo nu, kwey Judea parñee wi meñ nii nak ksal nii no siko kan kchë nii chuuñtsyeyoo. ⁴ Por ni tu cho chuuñtsyeyo

tsilaan tu cos deelñee chakladzy xaa kyuumbey meño. Deelñee chuuñtsyeyoo kchë cos re, pchoo parñee kyuumbey meño.

⁵ Singo chëb betsy xaa, porñee ni betsy xaa xnilasty xtiits xaa. ⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Karty tsitsib xwora, per lëë lëë do kindy xwor do. ⁷ Xtilynidy meñ nii nche lo kislyu lëë do. Per lëë naa, xtilyni kchë meñ go naa porñee xñen nii mal kchë cos nii chuuñtsyey meñ go. ⁸ Kol tsi lni. Naa kadyaa, por karty tsitsiñ xwora.

⁹ Aan loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa byaan Galilea. ¹⁰ Per loxsye si betsy Jesús, lëë xaa sinal. Tsilaan kwey xaa, kwey neñlody xaa. ¹¹ Kwékyub xaa Israel nii xñabey xaa lo lni, xñee xaa:

—¿Ko xaa go?

¹² Ndaly meñ bislo xseety Jesús. No meñ xñee: “Buen xaa.” No gaa meñ xñee: “Buendy xaa por xkëëti xaa meñ.”

¹³ Per ni tu meñ kwneedy nder confians, porñee ptsyeb meñ xaa Israel nii xñabey.

¹⁴ Mer wrolyee lo lni lëë Jesús kwteyo lidzy Dios aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ. ¹⁵ Kchësy meñ Israel nii xñabey psee xñee:

—¿Pa pseedy xaa gue kchë nii xñee xaa con kweydy xaa scuel?

¹⁶ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Lëdy nii chakaa xluyaa, sink nii xñabey xaa nii pxaalno. ¹⁷ Deelñee no cho chakladzy kuuñtsyey nii chakladzy Dios, syeñ meñ go deelñee nii xñabey Dios xluyaa o deelñee gaa nii xlyañsyey styoono. ¹⁸ Kchësy xaa nii xñee nii xlyañ leñ styoo chakladzy xaa nii ksal meñ xaa, per lëë xaa nii chakladzy nii ksal meñ xaa nii pxaal xaa, lëë xaa go xñee tiitsli aan ni tu tiits xuuy xñeedy xaa.

¹⁹ ¿Pe lëdy nawen bneetsy Moisés ley lo do? Per ni tu do chuuñtsyeydy nii xñabey ley go. ¿Penak nii chakladzy to kuty to naa?

²⁰ Tsigo lëë meñ kwëb chëb:

—Kyalbini mal no leñ styool. ¿Cho chakladzy kuty lii?

²¹ Lëë Jesús chëb:

—Por tugak kyalntson nii beeñtsyeyaa tse nii xiladzy to lo tsiiñ, kchësy to xsee. ²² Lëë Moisés psaan nii tsobey mëed. Por ngo nii xkobey do mëed tse nii xiladzy to lo tsiiñ,

per lëdy kik Moisés kwlaño, por destye pxusykolttoo do beeñtsyeyo. ²³ Lëë nana, lëë do xkobey mëed tse nii chakty tsiiñ porñee chaklasty to ksaan do xley Moisés. ¿Penak tsigo nii xlëë do lon porñee beeñ kyakaa tu meñ tse nii chakty tsiiñ? ²⁴ Kuñdy to kyalxtisy si no kik to, sink kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey Dios.

Lëë Jesús xñee pa sëëd xaa

²⁵ Tsigo lëë bla meñ Jerusalén bislo xñabtiits lsa, xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nawen kënal meñ xñabey kety? ²⁶ Lëë na lëë xaa so ske xñee xaa aan ni tu cho pe xñeedy lo xaa. ¿Pe wi xaa nii xñabey yak xniladzy nii nli lëë xaa nak Crist? ²⁷ Ndon no pa sëëd xaa, per tsiñee lëë Crist kiid, ni tu cho kaknandy pa kchoo xaa.

²⁸ Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios tsiñee lëë xaa biñ ngo, aan lëë xaa chëb:

—¡Xsyak to nii xyumbey do naa ni nan do pa pchon! Per syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëën syely porñee pxaal tu xaa nii xyumbeydy to naa. Lëë xaa go xñee tiitsli. ²⁹ Xyumbeyaa xaa porñee lo xaa pchon, ni lëë xaa pxaal naa.

³⁰ Tsigo lëë meñ kokladzy nyaasy xaa, per ni tu cho byaxty, porñee karty tsitsiñ xwor xaa. ³¹ Per ndaly meñ nii bniladzy xtiits xaa, xñee:

—Tsiñee kiid Crist na dyon, ¿pe suuñtsyey xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa re?

Lëë meñ fariseo xaal mayor tsinaasy Jesús

³² Tsi lëë meñ fariseo biñ nii lëë meñ chutiits cho nak Jesús, lëë xaa kok ksa xaa nii xñabey lo pxosy par kxaal xaa mayor tsinaasy Jesús. ³³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xtsedre tson lady to, por lëën kya lo xaa nii pxaal naa. ³⁴ Aan nikxe kyub to naa, ktsildyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson.

³⁵ Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pa lë nii tsi xaa nii chilody ktsil no xaa? ¿Pe si xaa lo meñ Israel nii ncheno tañ yak parñee wi lo meñ sit kluuy xaa xtiits xaa? ³⁶ ¿Penak nii nê xaa lo no: “Nikxe kyub

to naa, per ktsildya lo do, por chilody kiid to laañee tson”?

³⁷ Ntson chak tse nii lëë lni xyal, aan tse go lëë Jesús kuso chëb lo meñ:

—Deelñee no cho do xlyaa nis, kol të lon aan kol ki. ³⁸ Kchësy leñ styoo meñ nii xniladzy xtiitsaa klyañ nis mbañ, por singo kë leñ xkitsy Dios.

³⁹ Tsiñee lëë Jesús kwnee singo, lëë xaa chëb nii kchësy meñ nii xniladzy xtiits xaa sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo. Karty kiid Kyalbini Ntson wor go, porñee karty kyey xaa kpaa.

Lëë meñ chak chop tiiy

⁴⁰ No meñ nii biñ kchë nii kwnee xaa bislo xñee:

—Lëë xaa gue nak profet nii no kiid.

⁴¹ No gaa meñ kwnee:

—Lëë xaa gue nak Crist.

Per no meñ kwnee:

—Lëdyo. ¿Pe Galilea nawen kchoo Crist?

⁴² Leñ xkitsy Dios kë nii lo xtiiy rey David kchoo Crist, ni Belén kchoo xaa, por kyedzy ko pchoo David.

⁴³ Por Jesús lëë meñ kok chop tiiy. ⁴⁴ No meñ kokladzy nyilo Jesús skiib, per ni tu meñ byaxty.

Xnilasty xaa xñabey xtiits Jesús

⁴⁵ Tsiñee lëë mayor ptsiñ laañee nche sob xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy, lëë xaa chëb lo mayor:

—¿Penak nii sëëndidy to xaa?

⁴⁶ Tsigo lëë mayor kwëb chëb:

—¡Ni tu cho karty tsyon noo kñee sinak nii xñee xaa go!

⁴⁷ Lëë xaa fariseo chëb:

—¿Pe wi do nawen tse kwëti? ⁴⁸ ¿Pe tse nayak bniladzy tu xaa nii xñabey xtiits xaa, ni pe tse bniladzy meñ fariseo xaa? ⁴⁹ Per nguialsi meñ nii xyumbeydy xley Moisé.

⁵⁰ Tsigo lëë tu xaa fariseo nii lë Nicodemo nii kwey lo Jesús tu vuelt chëb:

⁵¹ —Lo xley no gon xñee nii chilody jkëëkiy no tu xaa deelñee karty tsyon no xtiits xaa parñee kak ndon no pe cos beeñtsyey xaa.

⁵² Tsigo lëë xcombañer xaa kwëb chëb:

—¿Pe wil nayak nak xaa Galilea? Pseedy kitsy nii kë xtiits Dios kaa tsiin kanoo nii ni tu profet karty kchoo Galilea.

⁵³ Loxsye ngo lëë meñ sey lidzy.

8

Kwnaa nii pkaa chop stu mguiy

¹ Per lëë Jesús si kiy nii lë Olivos. ² Lëë byaani lyu lëë xaa ptsiñ leñ lidzy Dios stub. Lëë meñ gaa ptyop aan lëë xaa kwsob beeñ kseedy xaa meñ. ³ Lëë maestre ley ni xaa fariseo ptsiñni tu kwnaa nii pkaa lo xaa chop stu mguiy. Lëë me pso xaa grolyee lady meñ, ⁴ aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, lëë kwnaa re pkaa loo noo chop stu mguiy. ⁵ Lo ley nii psaan Moisés loo noo gon xñee nii no nii kety clasy kwnaa re lo kyo. ¿Lii, dyon pe néel?

⁶ Kchësy ngo chëb xaa parñee kuñ xaa Jesús preb tsiin tso pe cos jkëëkiy xaa Jesús. Per lëë Jesús pkiitsy kë lyu aan lëë xaa bislo xkëë xaa lo lyu con xkweñ xaa. ⁷ Aan como xyaldy kñabtiits xaa, lëë Jesús blis kik aan lëë Jesús chëb:

—Deelñee no tu xaa nii nody xtol lady to, klo xaa go jkëë kyo me.

⁸ Lëë xaa pkiitsy kë lyu stub, xkëë xaa lo lyu. ⁹ Tsiñee biñ xaa go ngo, lëë xaa pkaa nëz tuga xaa, klosy xaa nii mastre kol. Lëë kwnaa go so gak lo Jesús. ¹⁰ Lëë Jesús blis kik aan lëë xaa chëb lo kwnaa go:

—¿Ko meñ nii xkëëkiy lii? ¿Pe ni tu me kwtiñdy lii?

¹¹ Lëë me chëb:

—Ni tu me, xey.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nikle naa kiñdyaa lii. Na byey aan kpkchedroo kuñoo tol go.

Lëë Jesús nak bini

¹² Lëë Jesús kwnee lo meñ stub aan lëë xaa chëb:

—Naa nak bini nii xsanti lo meñ, aan kchësy meñ nii kiidnal naa jkaa bini nii kluuy xa kpañ meñ tsiin kyënsëdy meñ lo nguey.

¹³ Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Misme lii xñee cho nakoo. Nlid y kchë nii xñee.

¹⁴ Lëë Jesús chëb:

—Nikxe nii misme naa xñe cho nakoo, nli kchë nii xñen. Por nanaa pa pchon ni nanaa pa kan, per lëë lëë do nandy to pa pchon ni nandy to pa kan. ¹⁵ Lëë

do chuñ kyalxtisy sinak nii no kik meñ lo kislyu re. Naa, ni tu cho xkëékiydyaa. **16** Per deelñee kuñaa kyalxtisy, sinak nii xñabey Dios kuuñtsyeyno. Lëdy nonsyaa chuñ kyalxtisy, sink chopaa pxosyaa. **17** Lo xley do kë nii deelñee tugak së lo xtiits chop meñ, nliw. **18** Chopaa pxosyaa nii pxaal naa xñe cho nakaa.

19 Lëë xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Ko pxoosyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Xyumbeydy to naa, ni xyumbeydy to pxosyaa. Deelñee nyumbey do naa, nyumbeyak to pxosyaa.

20 Kchësy ngo chëb Jesús mentre lëë xaa noyuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios laañee nche sob alcansiy. Per ni tu cho kwnaasty xaa, porñee karty tsitsiñ xwor xaa.

21 Lëë Jesús chëb stub:

—Lëën kya aan lëë do kyub naa, per lëë do kety lo xtol do, por chilody së do laañee kan.

22 Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñee lo xcombañer:

—¿Penak nii xñee xaa nii chilody kyo no laañee tsi xaa? ¿Pe sety xaly xaa yak?

23 Lëë Jesús chëb:

—Meñ leñ kyety re nak to, per naa meñ leñ kaa rek nakaa. Lo kislyu ngab to, per naa kpaa ngabaa. **24** Lëën niy nii lëë do kety lo xtol do, por deelñee knilasty to nii naa nak xaa nii nakaa, lëë do kety lo xtol do.

25 Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho nakoo?

Lëë Jesús chëb:

—Destye klo lëën niy lo do cho nakaa.

26 Ndaly nii no kniyya ni kuuñkiyya, per tiitslisy xñee xaa nii pxaal naa, aan kchësy nii xñen lo meñ biñ tyagaa pchoow chuw xaa.

27 Per byeñdy meñ nii Tat Tios xaa nii sob kpaa pseety xaa. **28** Por ngo nii chëb xaa:

—Tsiñee lëë do jkëéñal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, lëë do kyeñ nii naaw. Xñedyaa nii xlyänsye styoon, sink nii bluuyssye Tat Tios lon xñen. **29** Lëë xaa nii pxaal naa nakni naa. Karty ksaan xaa naa nonsyaa, por tugak chuuñtsyeyaa nii xyostyoo xaa.

30 Tsiñee lëë meñ biñ nii kwnee Jesús, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa.

Xiñ Dios ni xiñ xaatox

31 Lëë Jesús chëb lo meñ Israel nii bniladzy xtiits xaa:

—Deelñee ksaandy to xtiitsaa, nli nii xpëédscuelaa nak to. **32** Lëën kluy tiitsli lo do, aan lëë tiitsli kaa lëë do.

33 Tsigo lëë meñ chëb:

—Lo xtiyy Abraham xsyoop noo. Ni tu cho karty ksiniy lëë noo. ¿Xa mod nii xñeel lëë noo laa?

34 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii chuñ tol këtuu lo tol. **35** Tu xaa nii no xpixwan lëdy meñ wlidzy nak xaa, por chilody tso xaa lidzy xpixwan xaa tyub nii kpañ xaa. Per lëë xaa nii chaly lidzy pxosy schilo tso xaa lidzy pxosy xaa tyub nii kpañ xaa. **36** Por ngo, deelñee kaa Xiñ Dios to lo tol, lëë do kyënlaa. **37** Nanaa nii lo xtiyy Abraham sëed to, per lëë do chakladzy kuty to naa, porñee chaklasty to ksoob to xtiitsaa. **38** Nii konaa chuuñtsyey Tat Tios xñen lo do, nikle gaa lëë do nii në pxosy to lo do chuuñtsyey do.

39 Tsigo lëë meñ chëb:

—Abraham nak pxoosy noo.

Per lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak to xiñ Abraham nyuuñtsyey do nii beeñtsyey xaa. **40** Per nikxe bluyaa kchë tiitsli nii bluuy Dios lon, lëë do chakladzy kuty to naa. Ni tu vuelt beeñtsyeydy Abraham nii chakladzy to kuuñtsyey do! **41** Nii chuuñtsyey pxosy to chuuñtsyey do.

Tsigo lëë meñ chëb:

—Lëdy mëëd xaly nak noo. Tugak pxoosy noo no. Lëë Dios nak pxoosy noo.

42 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak Dios pxosy to nguëstyoo do naa, por lo Dios pchon aan lëën so nu. Syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëë Dios pxaal naa. **43** ¿Penak nii xyeñdy to nii xñen? Xyeñdy to porñee chaklasty to jkëétyag to xtiitsaa. **44** Xaa tox nak pxosy to, xlad xaa no do aan nii xyostyoo xaa chuuñtsyey do. Destye klo nweety bñech nak xaatox ni iip xñeedy xaa tiitsli. Tsiñee lëë xaa xñee, nonsyke tiits xuuy xñee xaa, por lëë xaa nak pxosy wnee xuuy. **45** Per lëë naa nii xñen nonsyke tiitsli, xnilasty to xtiitsaa. **46** ¿Cho do dyon kyax kñë nii no

xtolaa? Aan deelñee tiitsli na xñien, ¿penak nii xnilasty to xtiitsaa? ⁴⁷ Kchësy meñ nii ngab lo Dios xkëetyag xtiits Dios, per lëë lëë do ngabty to lo Dios, ngo nii chaklasty to jkëetyag to xtiits xaa.

Nol Crist worñee koly Abraham

⁴⁸ Tsigo lëë meñ chëb:

—Nli gak xtiits noo tsiñee xñee noo nii meñ Samaria nakoo ni tsiñee xñee noo nii kyalbini mal no leñ styool.

⁴⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ni tu kyalbini mal nody leñ styoon. Tat Tios chuuñ ksakaa ni xlisklaan, per lëë do xsyablyu naa. ⁵⁰ Chaklastyaa nii klisklaa do naa, nikxe nii no tu xaa nii chakladzy klisklaa meñaa. Lëë xaa go chuñ kyalxtisy.

⁵¹ Nli xñen nii kejty kchë meñ nii xsoob xtiitsaa.

⁵² Lëë meñ chëb:

—Na si nagon, ndon noo nii no kyalbini mal leñ styool, por kuty Abraham ni kuty kchësy profet. Lëë lii name xñeel: “Kejty kchësy meñ nii xsoob xtiitsaa.” ⁵³ ¿Pe mastre nayak nakoo lo pxoosy noo Abraham nii kuty ksa profet? ¿Cho xsyakoo nii nakoo?

⁵⁴ Lëë Jesús chëb:

—Deelñee mismé naa klisklaa naa, pa nondyo. Per lëë pxosyaa nii xñee do nak xDios to xlisklaa naa. ⁵⁵ Xyumbeydy to Dios. Naa si xyumbeyaa xaa. Deelñee kniyaa nii xyumbeydyaa xaa, tu wnee xuuy nii nak sinak to nakaa. Per xyumbeyaa xaa ni xsobaa xtiits xaa. ⁵⁶ Ble pxusykolttoo do Abraham tsiñee byeñ xaa nii lëën kyely, aan tsiñee lëë xaa kon naa, lëë xaa ble.

⁵⁷ Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Ni choowptsii iz name chapyoo, ¿aan xñeel nii lëël kon Abraham?

⁵⁸ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii nolaa worñee lëë Abraham koly.

⁵⁹ Por ngo lëë meñ kwseñ kyo par klaal kyo meñ Jesús, per lëë Jesús kwyolan aan lëë xaa pchoo lidzy Dios.

¹ Lëë Jesús sitedy tub lugar, tsiñee lëë xaa kon tu xaa nii koly ciegw. ² Aan lëë xpéëdsuel xaa kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿penak nii koly xaa re ciegw xaa? ¿Pe por xtol pxosy xaaw ote por mismé xtol xaaw yak?

³ Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por xtol xaaw, ni lëdy por xtol pxosy xaaw, sink lëëw ptsyool xaa parñee kuuñtsyey Dios tu kyalntson por lëë xaa.

⁴ No nii kyëë no xtsiñ xaa nii pxaal naa lëë ka bii nyaani. Por tsi lëë lyu jkyey, ni tu cho chilody kyë tsiiñ. ⁵ Naa xsaani lo meñ mentre lëën bii so lo kislyu.

⁶ Loxsye chëb Jesús ngo, lëë xaa pchoo mxeñ lo lyu, aan lëë xaa kwtëëb peñ go lo xaa nii chandy, ⁷ ni lëë xaa chëb:

—Kutiib lool chu pily nii lë Siloé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Pxaal.)

Lëë xaa nii chandy ko kutiib lo aan tsi lëë xaa bikche, lëë lo xaa tse byaly. ⁸ Tsi lëë meñ nii xyumbey xaa kon nii lëë xaa byak, lëë meñ bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak xsyob pal nëz xñab tumi?

⁹ No meñ xñee:

—Lëëw, lëë xaaaw.

No gaa meñ xñee:

—Lëdy xaaaw, per si chakpee xaa go chak xaa.

Per lëë xaa nii byak xñee:

—Lëëw, naaw.

¹⁰ Tsigo lëë meñ xñabtiits xñee:

—¿Xa mod nak tsigo nii lëël chan?

¹¹ Tsigo lëë xaa nii byak xñee:

—Lëë xaa nii lë Jesús pkadz peñ kwtëëb lon. Loxsye ngo lëë xaa në lon: “Kwey chu pily Siloé aan kwtiib lool.” Lëën kwya, aan tsiñee lëën lox kwtiib lon, lëëw byaly.

¹² Lëë meñ chëb:

—¿Ko xaa go tsigo?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Nandyno.

Lëë xaa fariseo xñabtiits lo xaa nii byak

¹³ Lëë meñ kuni xaa nii byak lo xaa fariseo. ¹⁴ Tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ pkadz Jesús peñ nii kwtëëb Jesús lo xaa nii byak. ¹⁵ Por ngo, wi xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Xa mod nak nii lëë lool byak?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Peñ ptyëëb lon, aan tsí lëëw lox kwtiibaa, lëëw byaktsey. Lëë na lëën chan.

¹⁶ Tsigo no xaa fariseo chëb:

—Lëdy xlad Dios no xaa nii beeñ kyak lii, por xsaldy xaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ.

No gaa xaa chëb:

—Deelñee ngoptol xaa, ¿xa kchilo kuuñtsyey xaa kyalntson re?

Por ngo lëë xaa kok chop tiiy. ¹⁷ Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Ndon noo nii lëë xaa beeñ kyak lii. ¿Pe néél dyon cho nak xaa?

Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Naay xñen nii tu profet nak xaa.

¹⁸ Per bnlasty xaa Israel nii xñady lo xaa nii byak. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy pxosy xaa ¹⁹ aan lëë xaa chëb:

—¿Pe lëë xiñ do nrii? ¿Pe nli nii destye nii koly xaa chandy xaa? ¿Xa mod nii lëë xaa chan nina?

²⁰ Lëë pxosy xaa nii byak ko chëb:

—Ndon noo nii xiñ noow, ni nli nii destye nii koly xaa chandy xaa. ²¹ Per ndondy noo xa byak xaa, ni ndondy kaa noo cho beeñ kyak lo xaa. Kwrooble xaa, kol nabtiits lo xaa. Misme lëë xaa kñë dyon xa byak xaa.

²² Ptsyeb pxosy xaa, por lëë xaa Israel nii xñabey byaanle tiits nii klaady xaa sëëb meñ nii kniladzy nii lëë Jesús nak Crist ktoo. ²³ Por ngo lëë pxosy xaa chëb: “Kol nabtiits lo xaa. Bay kwrooble xaa.”

²⁴ Lëë xaa Israel kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Pkon Dios nii nli nii xñeel, por ndon noo nii no xtol xaa nii beeñ kyak lii.

²⁵ Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nandyaa deelñee no xtol xaa o nody kaaw, per nan nyëen nii klo xñady lon, lëë na lëën chan.

²⁶ Lëë xaa nii xñabey kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe cos beeñ xaa lii? ¿Xa beeñ kyak xaa lool?

²⁷ Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Lëëw niylaa, per psaldy to xtitsaa. ¿Penak nii chakladzy to kniyno stub? ¿Pe wi do yak chakladzy sëëb to xlad xaa?

²⁸ Tsigo lëë xaa xñabey kwlootsyetsy xaa, ni lëë xaa chëb lo xaa:

—Kwsëëb xlad xaa go, lëë gaa noo kyonaal Moisés. ²⁹ Ndon noo nii kwnee Dios lo Moisés. Per lëë xaa gue, ni ndondy noo pa pchoo xaa.

³⁰ Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nii ksee gaa ñe gon kan ñe nii nandy to pa pchoo xaa, aan lëë xaa beeñ kyak lon. ³¹ Ndon no gon nii chondy Dios xtiits ngoptol. Xaktyee xtiits meñ nii xsoob xtiits xaa nii chuuñtsyey nii xyostyoo xaa chon xaa. ³² Lo nii kwche kislyu karty tso tu xaa nii kuuñ kyak lo tu meñ nii chaly ciegw. ³³ Deelñee nyody xaa go xlad Dios, ni tu pe nchilody nyuuñtsyey xaa.

³⁴ Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Lo tol name kolyoo aan ¿chakladzyoo ksaabinijil lëë noo?

Aan lëë xaa kwlii xaa ktoo.

³⁵ Blyëëdyak lëë Jesús biñ nii lëë xaa fariseo kwlii xaa nii byak ko ktoo. Tsiñee lëë Jesús ptsyool xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtiits mguiy nii pxaal Dios?

³⁶ Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Xey, kwnë dyon chow, parñee kniladzyaa xtiits xaa.

³⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kayanloo xaa. Lëë mer xaa noyutiitsnil.

³⁸ Lëë xaa nii byak ko psoxib lo Jesús chëb:

—Xniladzyaa.

³⁹ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Lëën syely lo kislyu re parñee kuñaa kyalxtisy tsiiñ kan kchë meñ nii xñady lo ni parñee kandy meñ nii xña lo.

⁴⁰ Lëë bla xaa fariseo nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe wi loo noo nawen xñady?

⁴¹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Deelñee nyak to ciegw, nyody xtol do. Per como xñee do nii chan do, no xtol do.

10

Xaa nii xkyënap mëkwxiily

¹ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy xaa nii xsyëëbty nëz chu xikwraly mëkwxiily nak ngbaan.

² Per lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily nëz chu kwraly xsyëëb xaa. ³ Lëë xaa nii

xkyënap kwraly xlaa xsyëeb xaa nii chikap mëkwxily aan xñee lë xaa kchë mëkwxily ni xyumbey gaa ma tsiy xaa.⁴ Tsiñee lëe xaa lox xkwii ma kwraly, lëe xaa xñech lo ma aan lëe ma chinal xitsy xaa porñee xyumbey ma tsiy xaa.⁵ Per chinaldy ma meñ nii xkaatyee, porñee xyumbeydy ma tsiy chol meñ.

⁶ Lëe Jesús bitiits ngo, per byeñdy meñ xa nako.

⁷ Lëe Jesús chëb stub:

—Nli xñen nii naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxily.⁸ Ngbaan kchë xaa nii biid worñee karty kyelyaa, per psaldu mëkwxily xaa.⁹ Naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxily. Pe kakty meñ nii sëeb nëz chu kwraly, sink lëe meñ go kak sinak mëkwxily nii xtsyol kizh tsiñee xchoo ma kwraly.

¹⁰ 'Kchë xaa nii nak ngbaan xkwan, chuty ni xnitylo, per naa, lëen syely parñee mbëe kpañ meñ.¹¹ Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxily. Kchë xaa nii xkëstyoo mëkwxily xtee xaa xkyalmañ xaa por lëe ma,¹² per lëe xaa nii xkyë lo mëkwxily par ktsiñaa tumi, tsiñee chan xaa lëe pëw sëed, nche gak mëkwxily lëe xaa xooñ, porñee lëdy xma xaaw. Por ngo lëe pëw xñaasy mëkwxily ni lëe pëw xsëeb tañ ma.¹³ Xooñ xaa porñee par ktsiñaa xaa tumi xkyë xaa tsiiñ, xcuenjty xaa mëkwxily.

¹⁴ 'Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxily. Xyumbeyaa xpëkwxilyaa ni xyumbey gaa ma naa¹⁵ sinak nii xyumbey Tat Tios naa ni xyumbeyaa xaa. Xtedyaa xkyalmañaa por mëkwxily.¹⁶ Chaapaa stubla mëkwxily nii nody kwraly re, per no nii kakxin ma parñee kyak ma tugak kwraly ni tso tugak xaa nii kyënap ma. Son ma xtitsaa tsi lëen kñi.

¹⁷ 'Xkëstyoo Tat Tios naa porñee xtedyaa xkyalmañaa parñee kpike jkano stub.¹⁸ Ni tu cho xlady xkyalmañaa, sink xaalyaa xtedyo. Chaapaa nii ktedyno ni chaap kaan nii kpike jkano. Nrii nak nii në Tat Tios lon.

¹⁹ Tsiñee lëe meñ biñ kchë tiits re, lëe meñ kok chop tiiy stub.²⁰ No meñ chëb:

—Chak wety xaa gue, tu kyalbini mal no leñ styoo xaa. ¿Penak nii xsal do xaa?

²¹ No gaa meñ chëb:

—Ni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo xñeedy singo. ¿Pe schilo kyalbini mal nawen kuuñ kyak lo meñ nii chandy?

Xsaldy meñ Israel Jesús

²² Mer mëe nii chak nal, lëe meñ Jerusalén noyuñ xilni lidzy Dios.²³ Lëe Jesús kaa këno nëz laa lë xcorredor Salomón.²⁴ Lëe meñ ptyop lo xaa aan lëe meñ kwnabiits chëb:

—¿Axté pa wor na busy kyal lox jkanoo kik noo? Deelñee lii nak Crist, kwnë gaaw.

²⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëew niylaa aan bnilasty to xtitsaa. Kchësy cos nii chuuñtsyeyaa con xtiitspey Tat Tios xluuy cho nakaa.²⁶ Per xnilasty to xtitsaa porñee lëdy xpëkwxilyaa nak to.²⁷ Xyumbey xpëkwxilyaa tsiyaa, nikle gaa naa xyumbeyaa ma ni chiidnal ma naa.

²⁸ Naa xtedy kyalmañ nii xnitylody lo meñ nii nak xpëkwxilyaa, aan tsitsiñdy tse nii kety meñ go, ni ni tu cho klady meñ go lon.²⁹ Mastre non Tat Tios nii bneetsy kchë meñ go lon, aan ni tu cho chilody kwii meñ go ña xaa.³⁰ Tugak nakaa chopaa Tat Tios.

³¹ Tsigo lëe meñ kwseñ kyo stub par kala kyo meñ xaa.³² Per lëe Jesús chëb:

—Ndaly cos buen beeñtsyeyaa por xkyalwnabey Tat Tios. Kol në dyon ¿pe por ngo chakladzy to jkëe kyo do naa?

³³ Lëe meñ chëb:

—Kala kyoody noo lii por cos buen nii beeñtsyeyoo, sink lëe noo kala kyo lii porñee pxiñoo tiits lo Dios. Sinak chol meñ nakoo aan lëel chakladzy kakoo Dios.

³⁴ Lëe Jesús chëb:

—¿Pe lëdy lo xley do nawen kë nii lëe Dios chëb: "Kchësy to nak dios"?³⁵ Ndon no nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëe xaa kwloolë dios kchë meñ nii psal xtiits xaa, aan ni tu cho chilody gon ktsëe xtiits Dios.

³⁶ Aan deelñee Tat Tios kwle naa ni pxaal naa lo kislyu, ¿xa mod tsigo xyax to xñee do nii lëen pxiñ tiits lo Dios porñee kwnen nii naa nak Xiñ Dios?³⁷ Deelñee chan do nii chuuñtsyeydyaa nii xñabey Tat Tios, knilasty to xtitsaa.³⁸ Per deelñee chuuñtsyeyaa nii xñabey Tat Tios, nikxe knilasty to xtitsaa, kol kniladzy kchë cos nii chuuñtsyeyaa, parñee kyeñ do nii tugak nakaa chopaa Tat Tios.

³⁹ Por ngo lëë meñ kwloo kyeñ nyaasy Jesús stub, per lëë Jesús pxooñ.

⁴⁰ Lëë Jesús si stublad chu kiigwhee Jordán, aan tsi lëë xaa ptsiñ laañee pchoobnis Juan meñ, lëë xaa kwlës. ⁴¹ Ndaly meñ kutedy lo xaa siko xñee:

—Nikxe nii beeñtsyeydy Juan ni tu kyalntson, per nli kchë nii kwnee xaa worñee bitiits xaa cho nak Jesús.

⁴² Ndaly meñ bniladzy xtiits Jesús siko.

11

Xkyalkuty Lázaro

¹ Kwyo tu xaa xsyaknë nii pcholë Lázaro. Betania lë xkyedzy xaa. Siko kwyo xaa ksa psyañ xaa Mariy ni Marty. ² Lëë Mariy re nak kwnaa nii kwtiib niy Jesús con aceit nii xlyaa nex aan beeñ jkwiitsy mew con kits kik me. ³ Chop pël kwnaa go pxaal tiits lo Jesús chëb:

—Lëë xamiigwoo xsyaknë.

⁴ Tsiñee lëew biñ Jesús, lëë xaa chëb:

—Kujty kyalkits ko xaa, sink lëë kyalkits ko jkiiñ parñee kluuy Dios xkyalwnabey ni parñee kak nyoo xkyalwnabey Xiñ Dios.

⁵ Xkëstyyo Jesús Mariy, ni Marty ni Lázaro, ⁶ per tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Lázaro xsyaknë, lëë xaa kwlës schop kpidz laañee kwey tiits lo xaa. ⁷ Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Kol tsoo Judea stub.

⁸ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Maestre, kal pa tse go kesy kokladzy meñ Israel nii no nëz tañ go nyuty lii lo kyo, ¿aan chakladzyoo tsil siko stub?

⁹ Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe nlidy nayak nii tsiipchop wor nak tu kpidz? Por ngo xlyasty niy xaa nii xkyënsë yutsye, porñee xsaani bini nii xsaani lo kislyu re lo xaa. ¹⁰ Per lëë xaa nii xkyënsë kyool xlyadzy niy xaa porñee kindy bini. ¹¹ Lëë xamigw no Lázaro kuutkesy, per lëën kakuuñ kna xaa.

¹² Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Deelñee kuutkesy xaa, klyëëdy lëë xaa kyak.

¹³ Per byeñdy xpëëdscuel Jesús nii lëë Lázaro kuty. Nladzy xaa te nli nii kuutkesy Lázaro sinak nii chakesy meñ. ¹⁴ Por ngo lëë Jesús chëb:

—Lëë Lázaro kuty. ¹⁵ Xlen nii sodyaa siko wor go, por lal tu bueno par lëë do parñee kniladzy to xtitsaa. Per kol tso ton no xaa.

¹⁶ Tsigo lëë Max nii kwloolë xaa Kwach chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo wi no parñee kety no ksa no xaa.

Lëë Jesús xchoobladzy styoo psyañ Lázaro

¹⁷ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ, taple kpidz kok nii pkyeetsy Lázaro. ¹⁸ Tsonak mily metre xsyë meñ par tsi meñ Betania tsiñee xchoo meñ Jerusalén. ¹⁹ Por ngo ndaly meñ Jerusalén kutedy lo Marty ni lo Mariy par kchoobladzy meñ styoo me por xkyalkuty psyañ me. ²⁰ Tsiñee lëë Marty biñ nii lëë Jesús no nëz ktsiñ, lëë me kuktsiil nëz xaa, per lëë Mariy byaan chu yu. ²¹ Lëë Marty chëb lo Jesús:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.

²² Per nanaa nii sneetsy Dios kchë nii kñaboo.

²³ Lëë Jesús chëb:

—Lëë psyañoo kpañ stub.

²⁴ Tsigo lëë Marty chëb:

—Nanaa nii lëë me kpañ ksa me meñ nii kutyle tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

²⁵ Lëë Jesús chëb:

—Naa chuuñ kpañ meñ ni naa xnee kyalmbañ. Nikxe kety meñ nii xniladzy xtitsaa, lëë me kpañ. ²⁶ Kejty meñ nii bii mbañ deelñee kniladzy meñ xtitsaa. ¿Pe xniladzyoo tiits re dyon?

²⁷ Lëë me chëb:

—Xniladzyaa nii lii nak Crist, meñ nii nak Xiñ Dios, ni xniladzyaa nii lii nak meñ nii no kiid lo kislyu.

Lëë Jesús choon chu xpaa Lázaro

²⁸ Loxsye chëb Marty ngo, lëë me kutsyetsy pël me Mariy, aan tsilaan chëb me lo Mariy:

—Lëë maestre kwlañche aan lëë me xkwetsy lii.

²⁹ Siikñee biñ Mariy ngo, lëë me kuso aan lëë me si laañee so Jesús. ³⁰ Kwsëëbty kaa Jesús leñ kyedzy, sink lëë xaa kwlës laañee kuktsiil nëz Marty xaa. ³¹ Tsiñee kon meñ Israel nii nche kchoobladzy styoo Mariy nii lëë Mariy pchoo wxooñ, lëë meñ go sinal xitsy me nladzy meñ go te chu paa sikoon

me. ³² Tsiñee lëë Mariy ptsiñ laañee so Jesùs, lëë me psoxib lo Jesùs, chëb me:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.

³³ Mban ptee styoo Jesùs kon xaa choon Mariy ni choon meñ nii ksa me ptsiñ. ³⁴ Lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa pkeetsy to xaa?

Lëë meñ go chëb:

—Të gaanoo kuyoo paw.

³⁵ Aan lëë Jesùs biiñ. ³⁶ Por ngo no meñ chëb lo xcombañer:

—Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo xaa xaa.

³⁷ No gaa meñ chëb:

—Lëë xaa gue psaabini lo meñ nii xñady lo. ¿Pe nody tu mod nii ndeelaa xaa Lázaro lo kyalkuty?

Lëë Lázaro xpañ

³⁸ Lëë Jesùs pteenë stub, aan lëë xaa big chu paa. Tu kyo pxoob chu paa nii pkycentsy Lázaro. ³⁹ Lëë Jesùs chëb:

—Kol ktichee kyo gue.

Per lëë psyañ Lázaro nii lë Marty chëb:

—Neñdy tse xlyaa nigw me, por natse chak tap kpidz nii kuty me.

⁴⁰ Per lëë Jesùs chëb:

—¿Pe lëdy nayak lëen niy lool nii deelñee xniladzyoo xtitsaa, lëel kan xkyalwnabey Dios?

⁴¹ Tsiñee lëë meñ ptichee kyo nii ntse chu paa, lëë Jesùs blëp lo leñ kpaa chëb:

—Tat Tios, xnetysaa skizh lool porñee chonoo xtitsaa. ⁴² Nanaa nii tugak chonoo xtitsaa, per lëen xñe sinrii parñee kniladzy kchë meñ re nii lii pxaal naa.

⁴³ Loxsye ngo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Lázaro, pchoo ske!

⁴⁴ Lëë xaa nii kuty ko pchoo, nxituusy ña xaa ni niy xaa con ladx ni ntse lo xaa con stublë ladx. Tsigo lëë Jesùs chëb:

—Kol kxaak xaa, aan kol klaa kyey xaa.

Lëë meñ nii xñabey xyub mod kuty Jesùs (Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ndaly meñ Israel nii kutedy lo Mariy bniladzy xtiits Jesùs porñee kon meñ nii beeñtsyey xaa. ⁴⁶ Per no meñ kukutiits kchë nii beeñtsyey Jesùs lo xaa fariseo. ⁴⁷ Tsigo lëë xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy beeñ tu junt. Lëë xaa chëb:

—¿Xa kuuñ no? Ndaly kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa. ⁴⁸ Deelñee ksaan no, kchësy meñ kniladzy xtiits xaa, aan lëë xtisy Roma kiid kla kyalwnabey lo no aan lëë xaa knitylo xkyedzy no.

⁴⁹ Per lëë tu xaa nii lë Caifás nii mastre non lo pxosy iz ko chëb:

—Ni tu pe nandy to, ⁵⁰ ni xyeñdy to nii buen kety tugak xaa por xkyedzy no, lëjty nii nitylo kyedzy.

⁵¹ Per chëbty Caifás ngo porñee kwalaño styoo xaa, sink lëew chëb xaa porñee lëë Dios psyaab leñ kik xaa nii lëë Jesùs kety por meñ Israel. Lëë Dios psyaab tiits ko styoo xaa porñee lëë xaa nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. ⁵² Lëjty nonsy por meñ Israel kuty Jesùs, sink wi por kchë xiñ Dios nii nche tyub lo kislyu kuty xaa. ⁵³ Destye tse go lëë meñ Israel nii xñabey byaan tiits nii lëë xaa kuty Jesùs.

⁵⁴ Por ngo nii pchoo neñlody re Jesùs, sink lëë xaa kwey tu kyedzy nii lë Efraín nii nche kexka tu tañ pidzy. Aan lëë xaa kwlës siko ksa xpëëdscuel xaa.

⁵⁵ Lëë xilni gaa meñ Israel nii lë paskw sëed yob, aan ndaly meñ no nëz si Jerusalén parñee kak nyë meñ sinak xñabey xley Moisés. ⁵⁶ Kwëkyub meñ Jesùs leñ lidzy Dios, xñeesy meñ lo xcombañer:

—¿Pe në do dyon? ¿Pe siid xaa lni ote kijity xaa yak?

⁵⁷ Lëë xaa fariseo gaa ni xaa nii xñabey lo pxosy chëb nii deelñee no cho nan pa no Jesùs, këb xaaw parñee kchilo jcaa Jesùs.

12

Lëë Mariy xkyëeb aceit niy Jesùs (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Xoop kpidz chak falt kak paskw, lëë Jesùs kwey Betania. Siko no xaa nii beeñ kpañ xaa nii lë Lázaro. ² Tsi lëë Jesùs ptsiñ, lëë meñ beeñlo tu xtsee par Jesùs. Lëë Marty kwtëë niskwaan. Wi Lázaro kwsob lo mez haw. ³ Lëë Mariy kuxi siik grol litre aceit nardo nii xlyaa nex. Aan nikxe nii nyazh nono, lëew kwtëëb me niy Jesùs. Loxsye ngo lëew pkwiitsy me con kits kik me. Tyub leñ yu kwlaa aceit ko. ⁴ Tsigo lëë Judas Iscariote nii pko Jesùs ña meñ xñabey chëb:

⁵ —¿Penak nii kwtody aceit nii xlyaa nex re tson kyoow denario par kak meñ prob yudar?

⁶ Per chëbty Judas ngo porñee xkëstyoo xaa meñ prob, sink lëew chëb xaa porñee ngbaan xaa, aan como lëe xaa kënoy bols tumi, xkwaa xaa tumi nii no leeñgo. ⁷ Lëe Jesús chëb:

—Psaan me, por pena ngotsey mew par tse nii jkyeetsyaa. ⁸ Tugak kan do meñ prob, per lëe naa, lëdy tugak son lo do.

Lëe meñ xñabey chakladzy kuty Lázaro

⁹ Ndaly meñ Israel kwey Betania tsiñee biñ meñ nii lëe Jesús ptsiñ siko. Kweydy meñ par kan meñ nonsy Jesús, sink lëe meñ kwey par kan meñ Lázaro nii beeñ kpañ Jesús. ¹⁰ Per lëe xaa nii xñabey lo pxosy byaan tiits nii wi Lázaro kuty xaa, ¹¹ porñee por Lázaro ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Jesús.

Lëe Jesús xsyëeb Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Tsi lëe lyu byaani ndaly meñ nii sitedy paskw Jerusalén biñ nii lëe Jesús ktsiñ. ¹³ Lëe meñ pchug siñ par tsiktsiilnëz meñ xaa. Kchësy meñ xñee:

—¡Skizh Dios! ¡Xaatke buen xaa nii pxaal xaa, xaa nii kak xrey meñ Israel!

¹⁴ Lady tu burr kwsob Jesús, por singo kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios:

¹⁵ Kchësy to sinak to meñ Sión ktsyebyt to. Kol kuy gaanoo lëe xrey do sëed sobsyee xaa lady tu burr wiñ.

¹⁶ Klo byeñdy xpëédscuel Jesús nii beeñtsyey Jesús, per tsi lëe Jesús lox byëp kpaa, lëe xpëédscuel xaa psaladzy nii kël nii sinrii ktsyool xaa aan nli gaa singo ptsyool xaa.

¹⁷ Kchësy meñ nii kon xa kwlii Jesús Lázaro leñ paa ni xa beeñ kpañ xaa xaa bitiitso. ¹⁸ Kuktsiil nëz meñ Jesús porñee biñ meñ nii lëe xaa beeñtsyey kyalntson go. ¹⁹ Per lëe xaa fariseo bislo xñee lo xcombañer:

—¿Pe chan dow na? Ni tu pe chilody kuuñtsyey no. Kchësy meñ no xlàd xaa.

Lëe meñ sit xyub Jesús

²⁰ Lady kchësy meñ nii kukiily lay lo Dios paskw no bla xaa sit. ²¹ Lëe xaa sit ko big lo tu xaa Betsaida nii lë Felip aan lëe xaa chëb:

—Xey, chakladzy noo tyon noo Jesús.

²² Lëe Felip kukëbo lo Ndresy, aan chop xaa kukëbo lo Jesús. ²³ Lëe Jesús nii nak mguiy nii pxaal Dios chëb:

—Lëe wor kutsiñ nii lëe Dios klisklaa naa. ²⁴ Nli xñen nii deelñee kñaady xobxtily lo lyu, ktyaldyo, per deelñee kñaaw, lëew ktyaly. ²⁵ Kchësy meñ nii xkëstyoo xkyalmbañ lo kislyu re kety, per kejty meñ nii xkëstyoody xkyalmbañ, sink lëe meñ go jkaa kyalmbañ nii xntitylody. ²⁶ Kchësy xaa nii chakladzy kuñ xtsiñaa no nii kiidnal xaa naa parñee laañee tson siko tso xaa. Xle Tat Tios lo meñ nii chuñ xtsiñaa.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

²⁷ Mban xteedy styoon nina, per ¿pe sëpaa lo Tat Tios nayak nii kteelaa xaa naa lo kyalnë re con par ngo syelyaa? ²⁸ Tat Tios, bluuuy xkyalwnabeyoo.

Tsigo lëe meñ biñ tsiy tu xaa nii pchoo kpaa chëb:

—Lëew bluyllaa, per lëew kluyaa stub.

²⁹ Kchësy meñ biñ tsiy xaa go aan no meñ kwnee:

—Tu nkwiyo.

No gaa meñ kwnee:

—Lëdyo, tu angly kwnee lo xaa.

³⁰ Lëe Jesús chëb:

—Lëdy por naa biñ do tsiy xaa go, sink por lëe dow. ³¹ Lëe wor kutsiñ nii lëe kyalxtisy kak lo kislyu re, ni lëe wor kutsiñ nii lëe Dios ksonëz xaa nii xñabey lo kislyu re. ³² Tsiñee lëen kyë lo crusy, lëen kuñ nii kchësy meñ kpig lon.

³³ Singo mod lëe xaa chëb xa kety xaa.

³⁴ Tsigo lëe meñ chëb:

—Lo xleey noo xñee nii tsiñee lëe Crist kiid kpidy xaa. ¿Penak tsigo xñeel no nii kety mguiy nii pxaal Dios? Cho nak kaa mguiy nii pxaal Dios.

³⁵ Lëe Jesús chëb:

—Xtsedre kan do bini. Kol kyënsë lëe ka lëe bini bii no parñee jkaady to nguey, por nandy kchë meñ nii xkyënsë lo nguey pa si.

³⁶ Lëe ka bii chan do bini, kol jkaaxuento parñee tugak tsow lo do.

Loxsye chëb Jesùs ngo lëë xaa bi aan lëë xaa kwyolan lo meñ go.

Xnilasty meñ Israel xtiits Jesùs

³⁷ Nikxe nii kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesùs, bnilasty meñ xtiits xaa, ³⁸ sink lëë meñ beeñ cumplir nii pkëë profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Tat Tios, ¿cho bniladzy xtiitsoo na dyon?
¿Cho lo bluuuy gaal xkyalwnabeyoo?

³⁹ Pchilody niladzy meñ xtiits Dios, porñee lë gak profet Isaías pkëë sinrri:

⁴⁰ Lëë Dios ptse lo meñ ni lëë xaa beeñ jkyedzy styoo meñ, parñee kandy meñ ni kyeñdy meñ.

Kchë nrii ptsyool meñ parñee ktikchedy meñ styoo lon, tsiiñ ktsilyaa xtol meñ.

⁴¹ Kchë nrii kwnee Isaías porñee kon xaa xkyalwnabey Jesùs aan lëë xaa bitiits xa nak kyalwnabey go.

⁴² Nikxe nii singo chëb Isaías, ndaly meñ Israel nii xñabey bniladzy xtiits Jesùs, per kwneedy xaaw porñee ptsyeb xaa ngwii xaa fariseo xaa ktoo. ⁴³ Singo beeñtsyey xaa go porñee xyore xkyalnsaak meñ lo kislyu re styoo xaa que xkyalnsaak Dios.

⁴⁴ Lëë Jesùs chëb:

—Kchësy meñ nii xniladzy xtitsaa lëdy nonsy xtitsaa xniladzy meñ go, sink wi xtiits xaa nii pxaal naa. ⁴⁵ Ni wi gaa lo xaa nii pxaal naa xuy meñ nii xuy lon.

⁴⁶ Naa nak bini nii biid lo kislyu parñee kyënsëdy kchë meñ nii kniladzy xtitsaa lo nguey. ⁴⁷ Deel no meñ nii chon xtitsaa aan xsaldyo, lëdre naa jkëëkiy meñ go, por xsyeldya par jkëëkiyaa meñ, sink lëën syely par kteelaan meñ lo tol. ⁴⁸ Kchësy meñ nii xtilyni naa ni xsaldy xtitsaa nol cho jkëëkiy meñ go. Kchësy tiits nii kwnëñ jkëëkiy meñ nii xsaldy naa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ⁴⁹ Porque xñedyaa nii xlyañ styoon, sink lëë Tat Tios nii pxaal naa xñee kchë nii kluyaa ni kñen lo meñ. ⁵⁰ Ni nanaa nii kchë nii xñee Tat Tios xnee kyalmbañ nii xnitylody. Por ngo, kchë nii xñee Tat Tios xñen lo meñ.

13

Lëë Jesùs xkiib niy xpëëdscuel

¹ Tse nii kxe kak paskw, nanle Jesùs nii lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kpi lo kislyu re par kyey xaa lo Tat Tios. Tugak pkëstyoo xaa kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa axte tse nii lëë xtse xaa psa.

² Lëë Jesùs ncheyaw xtsee ksa xpëëdscuel tsiñee lëë xaatox kwloo kik xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas nii lëë xaa kak niladzy Jesùs. ³ Nan Jesùs nii lëë Tat Tios ptee kyalwnabey lo xaa ni nan Jesùs nii lo Dios pchoo Jesùs ni lo Dios kaa kyey xaa. ⁴ Per mer worñee noyak xtsee lëë Jesùs kuso, lëë xaa kwlii xmankw xaa ni lëë xaa pxituu tu tway xpans xaa. ⁵ Loxsye ngo lëë xaa kwtëe nis leñ tu tiñ aan lëë xaa bislo xkiib xaa niy xpëëdscuel xaa ni lëëw pkwiitsy xaa con tway nii nxituu xpans xaa.

⁶ Tsiñee kol nii lëë xaa kiib niy Simoñ Pedre, lëë Simoñ Pedre chëb:

—¿Penak nii lii kiib niyaa?

⁷ Tsigo lëë Jesùs chëb:

—Xyeeñdyoo penak nii chuuñtsyeyaa nrii nina, per tsiñee tedsyo, lëëw kyeeñoo.

⁸ Per lëë Pedre chëb:

—Nikxe pere kladyaa kiiboo niyaa.

Lëë Jesùs chëb:

—Deelñee kiibtyaa niyoo chilody tsol xladaa.

⁹ Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:

—Deelñee singo busy nako, kiibtyoo nonsy niyaa, sink wi ñan ni kikaa kwtiib.

¹⁰ Per lëë Jesùs chëb:

—Nonstyee niy xaa nii kal lox kosy precisy tsadx, por nder lady xaa nyë. Nyë do nii lëë do, nikxe nii lëdy kchësy to nyë.

¹¹ Chëb xaa nii lëdy kchë xpëëdscuel xaa nyë, porñee nanle xaa cho kak niladzy xaa.

¹² Loxsye kwtiib Jesùs niy xpëëdscuel, lëë xaa kokw xmankw xaa stub, aan lëë xaa psob lo mezhan lëë xaa chëb:

—¿Pe byeñ do kchë nii beeñtsyeyaa?

¹³ Maestre ni xey xñee do lon. Tiitsli xñee do, porque nli maestraa ni nli xey nakaa.

¹⁴ Per deel maestraa ni xeyaa aan kwtiibaa niy do, singo gak lëë do no nii kiib to niy xcombañer do. ¹⁵ Lëën bluy nrii lo do parñee wi do kuuñtsyey nii beeñtsyeyaa.

¹⁶ Nli xñen nii mastre non tu xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ, ni mastre non xaa nii xñabey que xaa nii chi mandad. ¹⁷ Deelñee

kyeñ do kchë cos re ni kuuñtsyey dow, mbëë kpañ do.

¹⁸ 'Lëdy kchë lo do xñen. Nanaa cho kwlen. Per no nii kak cumplir xtiits Dios nii xñee sinrii: "Lëe xaa nii chaw xkuñaa ktilyni naa." ¹⁹ Lëen xñe kazh nríi lo do parñee tsiñee lëew kak, kniladzy to nii naa nak Crist. ²⁰ Nli xñen nii kchësy meñ nii xleni xaa nii xalaa xluuy xtitsaa, xleni naa. Aan kchësy meñ nii xleni naa, xleni xaa nii pxaal naa.

Lëe Jesús xñee nii lëe Judas jko xaa ña xaa xñabey

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Loxsye chëb Jesús ngo, mban ptee styoo xaa, aan lëe xaa chëb:

—Nli xñen nii mismé tu do jko naa ña xaa xñabey.

²² Tsigo lëe xpëëdscuel Jesús xuy lsasy lo xcombañer, porñee nandy xaa cho xñee Jesús.

²³ Lëe tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús sobyaw xtsee kwi Jesús,

²⁴ aan lëe Simoñ Pedre kwloo señ lo xaa parñee kñabiits xaa cho pseety Jesús.

²⁵ Tsigo lëe xaa big kexre kwi Jesús aan lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Xey, kwné dyon chow.

²⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëen jkadz tublë kyaxtily, aan lo xaa nii ktene, xaa gow.

Lëe xaa pkadz tublë kyaxtily aan lëew pteedy xaa lo xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas. ²⁷ Aan tsi lëe Judas lox taw kyaxtily go, lëe xaatox kwsëeb leñ styoo xaa. Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nii no kikoo kuuñtsyeyoo, beeñtsyey gaaw klyëedyoo.

²⁸ Per ni tu xaa nii nche sob lo mezbyeñdy penak chëb Jesús singo. ²⁹ Aan como lëe Judas nak cuent tumi, no xaa nladzy tsaaplaa chëb Jesús nii no nii tsisi Judas tu cos nii jkiiñ paskw, o no gaa nii kteedy Judas pe tu cos lo meñ prob. ³⁰ Loxsye taw Judas kyaxtily go, lëe Judas pchoo. Lëe lyu gaa pkyeyle.

Lëe Jesús xñabey tu cos ngub

³¹ Loxsye pchoo Judas, lëe Jesús chëb:

—Na si lëe do kan xkyalwnabey mguiy nii pxaal Dios, aan por mguiy go lëe do kan xkyalwnabey Dios. ³² Aan deelñee xluuy

mguiy nii pxaal Dios xa nak xkyalwnabey Dios, klyëëdy lëe Dios kluuy nii wi mguiy go xñabey. ³³ Xiñ, xtsedre son lo do. Nikxe kyub to naa, per nii chëpaa gaa lo meñ Israel nii xñabey, xñen lo do: Chilody së do laañee kan. ³⁴ Lëen xñabey nii kuuñtsyey do tu cos ngub nii kniyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do. Sinak nii xkëstyoon lëe do, no nii jkëstyoo do xcombañer do. ³⁵ Deelñee jkëstyoo do xcombañer do, kchësy meñ kyeñ nii xpëëdscuelaa nak to.

Lëe Jesús xñee nii lëe Pedre këb nii xyumbeydy Pedre xaa

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Lëe Simoñ Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pa tsil?

Lëe Jesús kwëb chëb:

—Chilody sénaloo naa nina, per tseyladzy lëél kiidnal.

³⁷ Tsigo lëe Pedre chëb:

—¿Penak nii chilody sénalaa lii nina? Axte xkyalmbañaa schilo ktedyaa por lii.

³⁸ Lëe Jesús chëb:

—¿Pe nli nii steedyoo xkyalmbaño por naa? Por antes nii jkwetsy nguidy kol tson vuelt, lëél këb nii xyumbeydyoo naa.

14

Lëe Jesús xtsiñni meñ lo Dios

¹ 'Kteenëdy to. Tugak kol ksaladzy Dios ni kol ksaladzy naa. ² Nroob lugar no lidzy pxosyaa. Deelfíee nyody lugar, niyaa lo do. Lëen kakxixkwaa laañee tso do.

³ Aan loxsye kxixkwaan laañee tso do, lëen kyely kxi lëe do, parñee tso do laañee tson.

⁴ Nanle to nëz nii xlyañ laañee tson.

⁵ Tsigo lëe Max chëb:

—Ndondy noo pa tsil. ¿Xa mod kaknan noo nëz?

⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Naa xtsiñni meñ lo Dios ni naa xñe tiit-sli ni naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ. Chilody ktsiñ meñ lo Tat Tios deelñee kanidya meñ. ⁷ Deelñee nyumbey do naa, nyumbey do pxosyaa. Per destye nina lëe xaa kyumbey do, por tugak kwsø xaa lo do ni tugak kon do xaa.

⁸ Tsigo lëe Felip chëb:

—Blaa tyon noo Tat Tios tsin kniladzy styoo noo.

9 Tsigo lëë Jesús chëb lo Felip:

—¿Blaktre tiemp kok nii non lady to, aan xyumbeydyoo naa? Kchë meñ nii chan naa chan Tat Tios. ¿Penak nii chakladzyoo klaan kan do Tat Tios? **10** ¿Pe xnilastyoo nayak nii non leñ styoo Dios ni no Dios leñ styoon? Kchë nii xñen lo do xñedyno porñee xlyáñsyew styoon. Lëë Tat Tios nii no leñ styoon chuuñtsyey nii chakladzy. **11** Kol kniladzy nii non leñ styoo Tat Tios ni kol kniladzy nii no Tat Tios leñ styoon. Deelñee gaa xnilasty to nii xñen, kol kniladzy kchë nii chan do chuuñtsyeyaa. **12** Nli xñen nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtitsaa kchë nii chuuñtsyeyaa ni ndalyre gaa nii kchilo kuuñtsyey meñ go, por lëën kya lo Tat Tios. **13** Aan kchësy nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa parñee kluyaa xkyalwnabey Tat Tios. **14** Kchë cos nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kxaal Kyalbini Ntson

15 'Deelñee xkëstyoo do naa, suuñtsyey do nii xñabeyaa. **16** Lëën kñab nii kxaal Tat Tios stu xaa nii tugak kuñ lëë do yudar. **17** Lëë xaa nii kiid nak Kyalbini Ntson nii xñee cho nak Dios aan chilody sëëb xaa leñ styoo meñ nii xnilasty xtitsaa, porñee xyumbeydy meñ xaa ni chandy meñ xaa. Per lëë lëë do xyumbey do xaa, porñee lëë xaa no leñ styoo do aan iip kchoody xaa leñ styoo do. **18** Ksandyaa to nonsy to, lëën kpikche par kaknin lëë do. **19** Xtsedre kan meñaa, per lëë do san do naa aan lëë do kpañ porñee mbañaa. **20** Tsi lëë tse go tsitsib lëë do kyeñ nii nli non leñ styoo Tat Tios, ni nli no do leñ styoon, ni nli non leñ styoo do. **21** Kchë meñ nii chuuñtsyey nii xñabeyaa, nyoo nii xkëstyoo meñ go naa. Aan lëë pxosyaa jkëstyoo meñ nii xkëstyoo naa, nikle gaa naa lëën jkëstyoo meñ go ni lëën kluylo lo meñ go.

22 Tsigo lëë stu xaa nii lë si lë Judas chëb:

—¿Penak nii xaktyee loosy noo kluuy-lool? ¿Penak nii kluuyloodyoo cholsye lo meñ nii nche lo kislyu?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsal xtitsaa, aan lëë Tat Tios jkëstyoo kchë xaa go, ni

lëën kyely chopaa Tat Tios par tsyo noo leñ styoo xaa go. **24** Kchë xaa nii xkëstyood yaa xsaldy xaa xtitsaa. Kchë nii xñen lo do lëdy xtitsno, xtiits Tat Tios nii pxaal naaw.

25 'Kchë nríi niyaa tyub nii kwyon lady to. **26** Per lëë Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios xcuentaa kluuy kchë kchësy cos lo do ni kuñ lëë do yudar parñee ksaladzy to kchë nii bluylaa lo do.

27 'Lëën kya, per lëën ksan xkyalnsakaa lo do. Lëën knetsy xkyalnsakaa, per knestyno sinak xneetsy chol meñ nii nche lo kislyu rew. Kteenëdy to ni ktsyebty to, **28** por nanle to nii lëën kya, ni nanle to nii lëën kpikche kyely kanaa lëë do. Deelñee nli nguëstyoo do naa, nle do nyon do nii lëën kya lo Tat Tios, por mastre non Tat Tios que naa. **29** Lëën xñe kazh nríi lo do parñee tsiñee lëëw kak, kniladzy to kchë nii niyaa lo do.

30 'Nroobdre kñen lo do, por lëë xaa nii xñabey lo kislyu re sëëd. Nikxe nii xñabeydy xaa naa, **31** per singo no nii kako parñee kaknan meñ nii nche lo kislyu nii xkëstyoon Tat Tios ni chuuñtsyeyaa nii xñabey xaa. Kol tsiso tsiin kpii no nu.

15

Sinak tu yag uv nak Jesús

1 'Naa nak sinak tu yag uv aan ni stu yag chakty si chakaa. Lëë pxosyaa nak sinak xaa nii chantsi yag uv. **2** Deelñee no tu xikwaa nii xkyëdy nex, lëëw xchug xaa. Per chantsi xaa kchë xikwaa nii xkyë nex ni chuuñ nyë xaaw parñee kyëre nex low. **3** Nyë do nii lëë do, porñee bniladzy to kchë nii bluyaa lo do. **4** Kol kyënaady cheexaa sinak kënaadyaa cheex to. Por chilody kyë nex lo tu xikw yag deelñee kënaajtyoo cheex tronk. Singo gak lëë do, ni tu pe chilody kuuñtsyey do deelñee kyënaajty to cheexaa.

5 'Naa nak sinak tu yag uv. Lëë do nak sinak xikwo. Deelñee kyënaady meñ cheexaa ni kyënaadyaa cheex meñ, ndaly nii kchilo kuuñtsyey meñ, por ni tu pe chilody kuuñtsyey meñ deelñee kuñdyaa meñ yudar. **6** Kchë meñ nii xkyënaajty cheexaa ksyëeb aan lëë meñ go kpidzy sinak xpidzy kchë xikw yag nii xtop meñ par tsek ki.

⁷ 'Deelñee tugak kyënaady to chexaa ni ksaandy to xtitsaa, schilo kñab to kchë nii kakladzy to aan lëew knetsyaa. ⁸ Chuuñ ksak to Tat Tios tsiñee chuuñtsyey do xtsiñaa. Aan kchë nii chuuñtsyey do xluuy nii nli xpëedscuelaa nak to. ⁹ Xkëstyoon lëe do sinak nii xkëstyoo Tat Tios naa. Singo gak lëe do kchoxsody to tsiin tugak jkëstyoon lëe do. ¹⁰ Deelñee ksoob to xtitsaa, tugak jkëstyoon lëe do, sinak nii xsobaa xtiits Tat Tios ni tugak kaa xkëstyoo xaa naa.

¹¹ 'Lëen niy kchë nrii lo do parñee kle do sinak nii xlen ni parñee tugak kle do. ¹² Lëen xñabey nii jkëstyoo do xcombañer do sinak nii xkëstyoon lëe do. ¹³ Tsiñee chety tu xaa par kteelaa xaa xcombañer xaa nyoo nii tir xkëstyoo xaa xaa. ¹⁴ Xamigwaa nak to deelñee chuuñtsyey do nii xñabeyaa. ¹⁵ Xñedraa lo do mos, por nandy mos pe cos chuuñtsyey xaa nii xñabey mos. Xamigwaa nak to. Ngo nii lëen bluy kchë nii në pxosyaa lon lo do. ¹⁶ Kwledy to naa, sink naa kwle lëe do parñee tugak kuuñtsyey do nii xñabey Tat Tios. Aan kchë nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa kneetsy Tat Tios. ¹⁷ Nrii nak nii xñabeyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do.

Lëe meñ lo kislyu re xlëe lo Jesús

¹⁸ 'Deelñee xlëe meñ nii nche lo kislyu re chan lëe do, kol kaknan nii klo lon blëe meñ. ¹⁹ Deelñee nyak to sinak meñ nii nche lo kislyu re, nguëstyoo meñ lëe do. Per lëen kwle lëe do lady meñ nii nche lo kislyu re, aan por ngo xlëe meñ lo do, porñee naktre to sinak meñ nii nche lo kislyu. ²⁰ Tugak kol ksaladzy nii mastre non xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ. Deelñee kwënlaag meñaa, wi do kyënlaag meñ. Ni deelñee psal meñ nii kwnen, salak meñ nii kñee do. ²¹ Lëe meñ kyënlaag lëe do, porñee xsoob to xtitsaa ni porñee xyumbeydy meñ xaa nii pxaal naa.

²² 'Nyody xtol meñ deelñee nyely kluuydyaa xtitsaa lo meñ. Per na chilody këb meñ nii nandy pe beeñ. ²³ Wi lo pxosyaa xlëe meñ nii xlëe lon. ²⁴ Nyody xtol meñ deelñee nyandy meñ kchë kyalntson nii beeñtsyeyaa. Ni tu cho karty kuuñtsyey clasy kyalntson re. Per nikxe kon meñ

kchë kyalntson go, lëe meñ xlëe lon ni xlëe meñ lo pxosyaa. ²⁵ Per no nii kak cumplir tiits nii kë lo xley xaa nii xñee sinrii: "Pe beñdyaa aan blëe meñ lon."

²⁶ 'Per tsiñee lëe xaa nii chuñ yudar kiid, lëe xaa kñee xcuentaa. Lëe xaa nak Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios aan nonsyke tiitsli kñee xaa. ²⁷ Ni wi do kñee xcuentaa, por tugak kwënal do naa destye nii bislon xluyaas xtiits Dios.

16

¹ 'Lëen chutiits kazu kchë cos re lo do parñee ksaandy to xtitsaa. ² Lëe meñ kwii lëe do ktoo ni sitsiñ tse nii këb meñ tu favor chuñ meñ lo Dios tsiñee chuty meñ do. ³ Kchë nrii kuuñtsyey meñ porñee karty kyumbey meñ naa ni karty kyumbey meñ Tat Tios. ⁴ Lëen xñe kazu nrii lo do parñee ksaladzy to nii lëew niylaa tsiñee lëe tse go tsitsib.

Nii chuuñtsyey Kyalbini Ntson

'Niydyaa nrii lo do worñee kal bniladzy to xtitsaa, por naa tugak kokni lëe do. ⁵ Per lëe na nii lëen kya lo xaa nii pxaal naa, ni tu do xñabtiisty dyon pa kan. ⁶ Lëël mban chak to porñee niyaa kchë cos re lo do. ⁷ Ni xñen nii buen kyan. Por deelñee kyadyaa, kuijty xaa nii chuñ yudar. Per deelñee kyan, naa kxal xaa go lo do. ⁸ Tsiñee lëe xaa kiid, lëe xaa kluuy lo meñ nii no xtol meñ, ni lëe xaa kluuy nii no tu nëz tubli, ni lëe xaa kluuy nii no xkyalxtisy Dios. ⁹ Lëe xaa kluuy nii no xtol meñ, porñee xnilasty meñ xtitsaa. ¹⁰ Ni lëe xaa kluuy nëz tubli, por lëen kya lo Tat Tios, aan kantre to naa. ¹¹ Ni lëe xaa kluuy nii chuñ Dios kyalxtisy. Por ngo lëe xaatox nii xñabey lo kislyu re pkaal.

¹² 'Ndalyre nii no kniyaa lo do, per chilody kyeñ dow nina. ¹³ Per tsiñee lëe xaa nii nak Kyalbini Ntson kiid, lëe xaa kluuy nonsyke tiitsli lo do, por kñeedy xaa nii klyañ styoo xaa, sink lëe xaa kñee kchë nii kon xaa, ni lëe xaa kluuy cos nii nare kak. ¹⁴ Lëe xaa kuuñ ksak naa, por lëe xaa kiidni xtitsaa lo do. ¹⁵ Kchë nii chap Tat Tios nak xcheñaa. Por ngo nii niyaa nii lëe Kyalbini Ntson kiidni xtitsaa lo do.

Lëe kyalnë kyak kyalwe

16 'Xtsedre kan do naa, per kak xtsedyak lëë do kan naa stub.

17 Tsigo lëë bla xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lsa lo xcombañer xñee:

—¿Penak nii xñee xaa nii xtsedre tyon no xaa, aan kak xtsedyak lëë xaa tyon no stub? ¿Ni penak nii xñee xaa nii lëë xaa kyey lo Tat Tios? **18** ¿Penak nii xñee xaa "xtsedre"? Xyeñdy no xa nak tiits ko.

19 Lëë Jesús byeñ nii lëë xpëëdscuel xaa chakladzy kñabtiits lo xaa. Por ngo lëë xaa chëb:

—Lëën niy lo do nii xtsedre kan do naa, aan kak xtsedyak lëë do kan naa stub. ¿Pe nrii nonabtiits lsa do lo xcombañer do? **20** Nli xñen nii lëë do koon ni lëë do kteenë tsínee lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kle. Per nikxe kteenë do, lëë xkyalnë do kyak kyalwle. **21** Tsiñee lëë tu kwanaa kaly xiñ, mban chak me porñee lëë xwor yoob kol. Per tsi lëë mëëd lox chaly, ni xsalastre me yoob nii kwë me lo kyalwle nii lëë xiñ me kwlañche lo kislyu. **22** Singo gak lëë do xteenë do nina. Per tsi lëën kyely kan lëë do stub, lëë styoo do kyo nguiool, aan ni tu cho chilody kwii kyalwle go leñ styoo do.

23 'Tsi lëë tse go tsitsiñ, ni tu pe kñabtiistre to lon. Nli xñen nii kchë nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kneetsy xaa. **24** Axté nina ni tu pe karty kñab to porñee xniladzy to xtitsaa. Kol nab nii chakladzy to, parñee tsi lëëw kneetsy Dios, mestre kle do.

Lëë Jesús xñabey lo kislyu

25 'Nonsyke con cuent kwnen kchë nrii lo do. Per sitsiñ tse nii ksodraa cuent par kuuñ ksedyaa to, sink nëz nii xa nak Tat Tios kñen lo do. **26** Tse go yuub to kñab nii kakladzy to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa. Xkiiñdy nii naapee kñe lo Tat Tios. **27** Por xkëstyoo Tat Tios lëë do, porñee xkëstyoo do naa, ni porñee bnildazy to nii lëë Tat Tios pxaal naa. **28** Lo Tat Tios pchon byelyaa lo kislyu. Per lëë na lëën kpi lo kislyu par kyan lo Tat Tios stub.

29 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Na si nagon, xyeeñ noo nii xñeel, aan xsodroo cuent par kñeel. **30** Na si nagon, xtyon noo nii xaa chak nakoo. Xkiiñdy nii cho kñabtiits lool. Por ngo xniladzy noo nii lëë Dios pxaal lii.

31 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xniladzy to nina, **32** per sitsiñ wor ni lëëw kutsiñle gaa nina nii lëë do kchoots klyaal, aan lëë do ksaan naa nonsyaa. Per sodyaa nonsyaa, lëë Tat Tios nakni naa. **33** Lëën bitiits kchë nrii lo do parñee pe tsinidy kik to, por naa nakni lëë do. Mban tedy to lo kislyu re, per ktsyebty to, por naa xñabey lo kislyu.

17

Lëë Jesús xñab nii kakni Dios xpëëdscuel xaa

1 Loxsyé kwnee Jesús kchë ngo, lëë xaa blép lo leñ kpaa aan lëë xaa chëb:

—Tat Tios, lëë wor kutsiñ nii lëël klisklaa xiñoo parñee klisklaa xiñoo lii. **2** Por lii pteedy tiits nii kñabey xaa kchësy lo meñ nii nche lo kislyu re, ni lii pteedy tiits nii kteedy xaa kyalmabañ nii xnitylody lo kchësy meñ nii pxaaloo lo xaa. **3** Kchësy meñ nii kwaal kyalmabañ nii xnitylody xniladzy nii liisy nak Dios ni xniladzy xtiits Jesucrist nii pxaaloo.

4 'Beeñ ksakaa lii lo kislyu re, por lëën byal tsiiñ nii bneetsyoo lon. **5** Lëë nana, Tat Tios, xñabaa nii klisklaal naa ni ksooboo naa kwil laañee sobaa worñee karty kwe kislyu.

6 'Lo kislyu kwlel kchësy meñ nii pxaaloo lon, aan lëën bluy cho nakoo lo meñ go. Lool ngab kchë meñ go, aan lëël pxaal kchë meñ go lon, aan lëë meñ go psal xtiitsoo.

7 Lëë na kchë meñ go nan nii kchë nii bneetsyoo lon xcheñoo nako. **8** Por lëën bluy tiits nii pxaaloo, aan lëëw psal meñ. Lëë meñ byeñ nii nli lool pchon, ni lëë meñ bnildazy nii lii pxaal naa.

9 'Xñabaa nii kaknil kchë meñ go. Xñabtyaa nii kaknil chol meñ, sink lëën xñab por kchë meñ nii pxaaloo lon, por lool ngab kchë meñ go. **10** Kchësy nii chaapaa nak xcheñoo, ni kchësy kaa nii chapoo nak xcheñaa, aan lëë kchë meñ nii pxaaloo lon xluuy tu kyalwnabeyaa.

11 'Sodraa lo kislyu re, per lëë kchë meñ nii pxaaloo lon bii kyaan, por lëën kyely parñee tson lool. Tat Tios, kon kchë meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon, parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak tusy no

chop no. ¹² Worñee kwyon lady meñ nii pxaaloo lon, konaa meñ go con kyalwn-abey nii bneetsyoo lon. Ni tu meñ go kujty. Xaktyee meñ nii nolak kety kuty, parñee kak cumplir xtiitsoo.

¹³ 'Lëë nana lëën kyely laañee soboo. Per lëë ka lëën bii so lo kislyu lëën xñe kchë cos re, parñee kle kchë meñ go sinak nii xlen. ¹⁴ Lëën bluy xtiitsoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëë meñ nii nche lo kislyu xlëë porñee nodre kik meñ go sinak nii no kik meñ nii nche lo kislyu, nikle gaa naa nody kikaa sinak nii no kik meñ lo kislyu re. ¹⁵ Xñabtyaa nii kwil meñ go lo kislyu, sink lëën xñab nii klaadyoo jkaal xaatox meñ go. ¹⁶ Nody kikaa si no kik meñ lo kislyu re. Singo gak kaa kchë meñ nii pxaaloo lon, nodre kik meñ go si no kik meñ lo kislyu re. ¹⁷ Beeñlay kchë meñ go con xtiitsoo, por xtiitsoo nak tiitsli. ¹⁸ Lëën kxal kchë meñ go sinak nii pxaaloo naa lady meñ nii nche lo kislyu. ¹⁹ Aan por kchë meñ go lëën xsob xtiitsoo, parñee wi meñ go ksoob xtiitsoo. Por tiitsli nak xtiitsoo.

²⁰ 'Xñabtyaa nii kaknil nonstyee meñ nii xniladzyle, sink lëën xñab por wi meñ nii nare kniladzy xtiitsoo. ²¹ Tat Tios, xñabaa nii kyak tusy kchësy meñ go sinak nii non leñ styool ni nol leñ styoon. No nii kyak tusy kchësy meñ go parñee kniladzy meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa. ²² Misme kyalwnabey nii bneetsyoo lon ptedyaa lo meñ nii xniladzy parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak no. ²³ Naa no leñ styoo meñ nii xniladzy lii, lëë lii no leñ styoon parñee kyak tusy meñ go, tsiiñ kyeñ meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa ni kyeñ meñ nii xkëstyool meñ nii xniladzy lii sinak nii xkëstyool naa.

²⁴ 'Tat Tios, lii pxaal kchë meñ go lon, aan lëë nana lëën chakladzy nii laañee tson siko tso meñ go, parñee kan meñ go kyalwn-abey nii bneetsyoo lon. Lëël bneetsy kyal-wnabey go lon porñee xkëstyool naa destye worñee karty kwe kislyu. ²⁵ Xyuumbeydy chol meñ nii nche lo kislyu lii, Tat Tios, per naa xyuumbeyaa lii, ni kchësy kaa meñ nii pxaaloo lon nan nii lii pxaal naa. ²⁶ Lëën bluyle cho nakoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëëw kluyraa, parñee jkëstyoo

meñ go xcombañer sinak nii xkëstyool naa, ni parñee tson leñ styoo kchë meñ go.

18

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Loxsye chëb Jesús kchë ngo, lëë xaa si stublad chu psë nii lë Cedrón ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa kwsëëb tu lo kwaa. ² Wi Judas nii pko Jesús ña xaa xñabey nan pa kë kwaa go porñee ndaly vuelt kuni Jesús xpëëdscuel siko. ³ Siko ptsiñni Judas tubtsoon soldad ni tubtsoon mayor nii pxaal xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo. Kchë xaa go noy kiib ni noy bini. ⁴ Per como nanle Jesús nii singo ktsyool xaa, lëë xaa kwnabtiits lo xaa go, chëb xaa:

—¿Cho xyub to?

⁵ Lëë xaa go chëb:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa nak Jesús.

Lëë Judas nii kok niladzy kaa xaa no lady kchë xaa go. ⁶ Tsiñee lëë Jesús chëb: "Naa nak Jesús", kchësy xaa bikche nde xitsy byab lyu. ⁷ Tsigo lëë Jesús chëb stub:

—¿Cho xyub to?

Aan lëë xaa go chëb stub:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

⁸ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën niyle nii naa nak Jesús Nazaret. Deelñee naa xyub to, kol klaa xpëëdscuelaa.

⁹ Kchë nrii kok parñee kak cumplir nii chëb Jesús tsiñee kwnee xaa: "Tat Tios, pe kokty ni tu xaa nii pxaaloo lon."

¹⁰ Tsigo lëë Simoñ Pedre kwlii xispad aan lëë xaa pchug tyag tu xaa nii lë Malco. Xmos xaa nii xñabey lo pxosy nak Malco.

¹¹ Per lëë Jesús chëb lo Pedre:

—Psoob xispaadoo xlugaro. ¿Pe nladzyoo nayak nii teejtyaa lo kyalnë nii pxaal Tat Tios?

*Lëë Jesús so lo xaa nii xñabey lo pxosy
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)*

¹² Tsigo lëë soldad ni lëë xaa nii xñabey lo soldad ni lëë xmayor xaa Israel kwnaasy Jesús aan lëë xaa pxituu xaa. ¹³ Klo lidzy Anás kuni xaa Jesús porñee lëë Anás nak pxosysaap Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii

mastre non lo pxosy iz ko. ¹⁴ Lëë gak Caifás chëb nii masy buen kety tugak xaa, lëjty nii kety kchë meñ kyedzy.

*Lëë Pedre xñee nii xyumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)*

¹⁵ Chop Simoñ Pedre stu xpëédscuel Jesús kunal. Xyumbey xaa xaa nii mastre non lo pxosy. Por ngo lëë xaa kwsëeb axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy ksa xaa Jesús. ¹⁶ Per lëë Pedre byaan ley. Por ngo lëë xpëédscuel Jesús nii xyumbey pxosy nii mastre non pchoo, aan lëë xaa kwnee lo kwnaa nii xkyënap chu puert parñee kлаа me tedy Pedre. ¹⁷ Tsigo lëë kwnaa nii xkyënap chu puert chëb lo Pedre:

—¿Pe lëdy kaa wil no xlad Jesús?

Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

¹⁸ Lëë mos ni lëë mayor psaay ki aan lëë xaa nche soli chu ki xtsëe xaa porñee singootyee chak nal. Aan wi Pedre kuso lady xaa xtsëe.

Lëë xaa nii mastre non lo pxosy xñabtiits lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Cho nak xpëédscueeloo ni pe cos xluuyoo lo meñ?

²⁰ Lëë Jesús chëb:

—Xña lo ngbidz kwnen lo meñ. Leñ ktoo ni leñ liidzy kaa Dios tugak beeñ ksedyaa meñ. Siko xkaalsa kchë meñ Israel. Ni tu pe karty kñe tsilaanaa. ²¹ ¿Penak nii xñabtiitsoo lon? Kwnabtiits lo meñ nii pkëetyag xtitsaa, aan lëë meñ go kñë pe cos kwnen. Kchë meñ go nan pe cos kwnen.

²² Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë tu mayor byaasy lo Jesús chëb:

—¿Singue nawen xkyëboo lo xaa nii mastre non lo pxosy?

²³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nonguialdy nii kwnen, kwnë dyon penak nii nonguialdyo. Per deelñee nonguial nii kwnen, ¿penak nii kwtiñoo naa?

²⁴ Loxsye ngo nxituu xaa pxaal Anás xaa lo Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy.

Lëëw xchop vuelt nii xñee Pedre nii xyumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Lëë Pedre gaa bii so ktsëe chu ki aan lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre:

—Nli gaa na ¿pe lëdy wil no xlad Jesús?

Aan lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

²⁶ Kok xtsedyako lëë tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy chëb:

—¿Kondyaa nawen nii wil so laañee pkaa Jesús?

Tyag xaa lidzy xaa go pchug Pedre.

²⁷ Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

Aan wor go kazh lëë nguidy kol pkwetsy.

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Silyga kwlii xaa Jesús lidzy Caifás aan lëë xaa kuni Jesús chu yulyey. Per kwsëebty xaa leñ yulyey, por deelñee sëëb xaa Israel leñ lidzy xaa sit, chilody kaw xtsee xaa paskw, porñee singo xñabey xley xaa. ²⁹ Por ngo lëë Pilat pchoo leñ yulyey, aan lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos xkëekiy do xaa re?

³⁰ Tsigo kchësy xaa chëb:

—Deelñee nyody xfalt xaa re, nyoopnidy noo xaa lool.

³¹ Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey xley do.

Per lëë xaa Israel go chëb:

—Chilody kuuty noo meñ, por xlaady xleey noo.

³² Singo chëb xaa go parñee kuñ xaa cumplir nii kwnee Jesús tsínee chëb Jesús xa kety Jesús. ³³ Lëë Pilat byo leñ yulyey stub, lëë xaa kwtsyetsy Jesús, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe kikoo kwlañ nii kñabtiitsoo nríi lon, ote no yak cho nEW lool?

³⁵ Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Pe meñ Israela nayak? Lëë meñ xkyedzyoo ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy biidni lii lon. ¿Pe cos beeñ gaal?

³⁶ Lëë Jesús chëb:

—Naktyaa sinak rey nii xñabey lo kislyu re. Deelñee nyakaa sinak rey lo kislyu

re, ndily kchë meñ nii no xladaa parñee nyaabtyaa ña xaa Israel nii xñabey. Per naktyaa sinak rey lo kislyu re.

³⁷ Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Nli tsigo busy nii reeyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Lii xñee nii reeyaa, per lëën koly ni lëën byely lo kislyu re parñee kñen tiitsli. Aan kchësy meñ nii xsal tiitsli xkëëtyag xtitsaa.

³⁸ Lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos nak kaa tiitsli?

Lëë meñ kuty Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Loxsye kwnabtiits Pilat lo Jesús, lëë Pilat pchoo ley stub aan lëë xaa chëb lo meñ Israel:

—Kindy xfalt xaa re. ³⁹ Per nak xcostumbre to nii no klaan tu xaa nii no skib na paskw. ¿Pe chakladzy to nii klaan xrey do?

⁴⁰ Kchësy meñ kwchuptsyë chëb:

—¡Klaadyoo xaa gue! ¡Blaa Barrabás!

Aan tu ngbaan nak Barrabás.

19

¹ Tsigo lëë Pilat kwnabey ptee soldad cheñ Jesús. ² Lëë soldad psaa tu coron yakitsy aan lëëw psoob xaa kik Jesús ni lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë. ³ Loxsye ngo lëë soldad big lo Jesús xñee:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

Aan byaasy xaa lo Jesús.

⁴ Lëë Pilat pchoo leñ yulyey stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xaa kwlin parñee kan do nii nody xfalt xaa.

⁵ Sob coron yakitsy kik Jesús ni nakw xaa ladx nixñë yë go pchoo xaa ley. Lëë Pilat chëb:

—¡Lëë xaa nii kwnaasy to so nu!

⁶ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë mayor kon Jesús, lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa, xñee xaa:

—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan lëë do kol jkëë xaa lo crusy por xyeñdyaa pe cos nak xfalt xaa.

⁷ Per lëë meñ Israel chëb:

—Chaap noo tu ley aan lo xleey noo xñee nii no nii kety xaa nii kñee nak Xiñ Dios. Aan lëë xaa gue xñee nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

⁸ Tsifñee lëë Pilat biñ ngo, mastre ptsyeb xaa. ⁹ Lëë xaa kwsëëb leñ yulyey stub, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Cho xaa?

Per kwëbty Jesús.

¹⁰ Lëë Pilat chëb:

—¿Xkyëbtyoo nawen? ¿Nandyoo nayak nii ñan no kyalxtisy? Schilo kñabeyaa kyëél lo crusy ni schiloo gaa kñabeyaa laal.

¹¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nchilody nyabeyoo lon deelñee neesty Dios tiits. Por ngo nii mastre no xtol meñ nii biidni naa lool que xtoloo.

¹² Destye wor go lëë Pilat byub mod nii nlaa xaa Jesús, per lëë meñ Israel kwchuptsyë chëb:

—¡Deelñee klaal xaa gue, lëdy xamigw xtsisy Roma nakoo! ¡Por falt xko xaa nii chakladzy kak rey lo xtsisy Roma!

¹³ Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, lëë xaa kwlii Jesús ley aan lëë xaa kwsob lo ley nii xñee meñ Letsy Kyo. Siko xsysob xaa tsiñee chuñ xaa kyalxtisy. Gabatá lë lo ley go con tiitsë hebreo. ¹⁴ Mer xwe ngbidz tse nii kxe kak paskw, lëë Pilat chëb lo meñ Israel:

—¡Lëë xrey do nríi!

¹⁵ Per lëë meñ Israel chëb:

—¡No nii kety xaa! ¡No nii kety xaa! ¡Pkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—¿Pe mod skëen xrey do lo crusy nawen?

Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwëb chëb:

—Lëdy rey xaa, por xaktyee xtsisy Roma xñabey lëë noo.

¹⁶ Loxsye ngo lëë Pilat kwnabey nii koy soldad Jesús parñee kyë Jesús lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Tsi lëë soldad kwlii Jesús, lëë Jesús noy xicrusy par tsi Jesús laañee xñee meñ Israel Gólgota. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik meñ kuty.) ¹⁸ Siko pkëë xaa Jesús lo crusy, aan tyuxlad kwi Jesús pkëë xaa tuga xaa. Grolyee lady chop xaa go kwë Jesús. ¹⁹ Kwnabey Pilat nii kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús. Sinrii xñee tiits ko: “Jesús Nazaret, xaa nii nak xrey meñ Israel.” ²⁰ Ndaly meñ Israel blab tiits ko, por kexka leñ kyedzy pkëë xaa Jesús lo crusy. Con tiitsë hebreo ni latiñ ni griego

kwë tiits ko. ²¹ Por ngo lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo Pilat:

—Jkëedyo: “Xrey meñ Israel”, sink pkëë: “Xaa re chëb nii lëë xaa nak xrey meñ Israel.”

²² Per lëë Pilat kwëb chëb:

—Chilody kpily nii kwnabeyaa kwë. Singootyee no nii kyaano.

²³ Loxsye pkëë soldad Jesús lo crusy, lëë xaa ptop xab Jesús aan lëëw beeñ xaa tap lë, tublë gaaw kwaa tu soldad. Per tsínee lëë xaa blis tu ladx nool nii chakw Jesús, kon xaa nii tub ñasyako ndiib. ²⁴ Lëë xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Khosty now. Masy kol tsoo ko now rif dyon cho kchalo.

Singo mod lëë soldad beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Kwtiisy xaa xabaa ni kwloo xaaw rif.” Kchë ngo beeñtsyey soldad ko.

²⁵ Kex laañee kwë Jesús lo crusy kwche xñaa xaa chop pél, ni Mariy nii nak tsil Cleofas, ni María Magdalena. ²⁶ Tsínee lëë Jesús kon nii lëë xñaa xaa so kwi tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo xaa, lëë xaa chëb lo xñaa xaa:

—Lëë xiñoo so ske.

²⁷ Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Lëë xñaal so ske.

Aan destye wor go lëë xñaa Jesús kwyo lidzy xpëëdscuel xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Nan Jesús nii lëë xaa beeñtsyey kchë nii no kak, per parñee kuñ xaa cumplir kitsy nii kë xtiits Dios, lëë xaa chëb:

—Xlyaan nis.

²⁹ Lëë tu canty nii kaktsë viñ nyi sob siko. Lëë soldad pkadz tublë ladx lo viñ go, lëëw psaab xaa lo tu punt yag nii lë hisopo, aan lëëw ptsig xaa lo Jesús. ³⁰ Lëë Jesús kwsup ladx nii kodz lo viñ go aan lëë xaa chëb:

—Lëëw nagon, lëë kchë nii no kak kok.

Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa pkëënal kik xaa aan lëë xaa kuty.

Lëë tu soldad xsëëb xlans kwi Jesús

³¹ Mer tse nii kxe kak paskw pkëë xaa Jesús lo crusy, aan kwnëdy meñ Israel nii nyaan meñ kuty ko lo crusy tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, porñee tir nda nak tse go. Por ngo lëë xaa kune lo Pilat parñee

kñabey Pilat ketsy ksa niy xaa nii kwë lo crusy ni kñabey Pilat nii kyety ksa xaa go lo crusy. ³² Lëë soldad kwey aan lëë xaa kwtiitsy niy chop xaa nii kwë kwi Jesús lo crusy. ³³ Per tsínee lëë xaa big kex lo Jesús, kwtiisty xaa niy Jesús, porñee kon xaa nii lëë Jesús tse lox kuty.

³⁴ Per lëë tu soldad pxaly kwi Jesús con lans, aan nonsyke cheñ ni nis pchoo. ³⁵ Lëë xaa nii kono chutiitso. Nli xtiits xaa, ni nan gaa xaa nii tiitsli xñee xaa parñee wi do kniladzyo. ³⁶ Lëë kchë cos re kok parñee kak cumplir xkitsy Dios laañee xñee: “Ni tublë xtsit xaa kiisty meñ.” ³⁷ Leñ xkitsyak Dios xñee: “San meñ xaa nii kyaly kwi con lans.”

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Lëë tu xaa Arimatea nii lë José kune lo Pilat parñee klis xaa xcuerp Jesús. Wi José kwyo xlad Jesús, per ni tu cho lo chëbty xaaw, porñee ptsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Lëë Pilat pteedy tiits, aan lëë José blis xcuerp Jesús. ³⁹ Wi tu xaa nii lë Nicodemo, nii kune lo Jesús tu kyool, ptsiñ. Noy xaa masy tu kalyptsii kil ngwaan xlyaa nex nii nyaa con kizh nii lë mirra ni áloe. ⁴⁰ Chop José Nicodemo pchal xcuerp Jesús ladx nii kodz lo ngwaan xlyaa nex, por singo xkeetsy meñ Israel meñ kuty. ⁴¹ Kex tu lo kwaa kwë Jesús lo crusy, aan lo kwaa go ndeeñ tu paa kub. Ni tu cho karty jkyeetsy leeñgo. ⁴² Tse nii kxe kxiladzy meñ Israel lo tsiiñ nak tse go. Por ngo lëë xaa pkeetsy Jesús leñ paa go, porñee kexka siko ndeeño.

20

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Lëë tse tminkw bii nguey lëë María Magdalena kwey chu paa, aan lëë me kon nii xoobtre kyo nii ntse chu paa. ² Tsigo lëë me kwloo corr ptsiñ me laañee no Pedre chop tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús, aan lëë me chëb:

—Lëë meñ kwlii xcuerp Jesús leñ paa aan ndoondy pa kulo meño.

³ Wor go kazh lëë Pedre si chu paa chop mëëdscuel go. ⁴ Chop xaa kwloo corr, per

klo mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús ptsiñ chu paa. ⁵ Lëë xaa kwsinchuñ par kuy xaa leñ paa, per xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa, aan kwsëëbty xaa leñ paa. ⁶ Xitsyak xaa nal Pedre. Lëë Pedre kwsëëb leñ paa, aan xaktyee gak kchë ladx nii pchal Jesús kon Pedre. ⁷ Per lëë xaa kon nii nixty ladx nii pxituu kik Jesús laañee nche ladx pchal xcuerp Jesús, sink lëëw nix tublad nyecho. ⁸ Tsigo lëë mëëdscuel nii klo ptsiñ chu paa kwsëëb, aan loxsye kon xaa kchë ngo, lëë xaa bniladzy nii pañ Jesús. ⁹ Karty kyeñ xaa xkitsy Dios nii xñee nii no nii kpañ Jesús wor go. ¹⁰ Loxsye ngo lëë chop xpëëdscuel Jesús sey laañee xkwës xaa.

*Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Per lëë Mariy byaan chu paa choon. Lëë me kwsinchuñ par kuy me leñ paa, ¹² aan lëë me kon nii lëë chop angly nii nakw ladx rusy nche sob laañee pxoob xcuerp Jesús. Tu angly sob nëz laañee kwyo kik Jesús, lëë stu angly sob nëz laa kwyo niy xaa. ¹³ Lëë angly kwnabtiits lo me chëb:

—¿Penak nii choonoo?

Lëë me kwëb, chëb me:

—Porñee lëë meñ biy xcuerp Jesús, aan nandyaa pa kulo meño.

¹⁴ Nonsyak chëb me ngo, tsíñee lëë me psuugw lo me, aan lëë me kon nii lëë Jesús so siko, per byeñdy me nii Jesúso. ¹⁵ Lëë Jesús chëb lo me:

—¿Penak nii choonoo? ¿Cho xyuboo?

Nladzy me te xaa nii xkyenap kwaa gow. Por ngo lëë me chëb:

—Xey, deelñee lii biy xcuerp Jesús, kwnë pa kulolo parñee kyoyno.

¹⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¡Mariy!

Lëë me byoogw wxooñ, aan lëë me chëb con tiitsë hebreo:

—¡Rabuni! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Maestre.)

¹⁷ Lëë Jesús chëb:

—Blaan, por karty kyan lo Tat Tios. Per byey aan kudzy lo xpëëdscuelaa nii lëën kya lo xDios no. Lëë xaa nak pxosyaa ni lëë gak kaa xaa nak pxosy to.

¹⁸ Lëë María Magdalena kunitiits lo xpëëdscuel Jesús. Chéb me nii lëë me kon Jesús ni chëb me kchë nii chëb Jesús lo me.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Misme tse tminkw ko lëë xpëëdscuel Jesús pkaal lsa, aan lëë xaa byoogw yu, porñee xtsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kwso grolyee lady xpëëdscuel xaa, chëb xaa:

—Kakni Dios to dyon.

²⁰ Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa bluuy ña xaa ni kwi xaa laañee kwsëëb lans, aan kchësy xpëëdscuel xaa ble. ²¹ Lëë Jesús chëb stub:

—Dios kakni do. Lëën kxal lëë do sinak nii pxaal Tat Tios naa.

²² Lëë Jesús blub lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Kol klaa sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do. ²³ Kchësy meñ nii kuñ do perdón kpily xtol, per kpildy xtol kchësy meñ nii kuñdy to perdón.

Lëë Jesús xñee lo Max

²⁴ Worñee kwey Jesús, kindy tu xpëëdscuel xaa nii lë Max. (Kwach kwloolë xaa Max.) ²⁵ Lëë xcombañer Max chëb lo Max:

—Lëë noo ptyon Jesús.

Per lëë Max chëb:

—Deelñee kandyaa ña xaa laañee kwsëëb clav, ni ksëëbtyaa xkweñaa laañee kwsëëb clav ni laañee kwsëëb lans, knilastyaa nii kon do xaa.

²⁶ Lëë kwloxo xon kpidz, lëë xpëëdscuel Jesús pkaal lsa stub, aan wi Max no lady xaa tse go. Per nikxe tsitiy ntse xaa chu puert, lëë Jesús kwsëëb. Aan lëë Jesús kwso grolyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

²⁷ Tsigo lëë xaa chëb lo Max:

—Psëëb xkweñoo lo pat ñan, ni bneetsy ñal nu parñee ksëëblo kwin. Jkandy kikoo, sink bniladzy.

²⁸ Lëë Max chëb:

—¡Lii xñabey ni lii nak Dios!

²⁹ Lëë Jesús chëb:

—Porñee konoo naa, ngo nii xniladzyoo nii naa nak Dios. Dichos kchë meñ nii kondy naa aan xniladzy xtitsaa.

Penak nii kwë kitsy re

³⁰ Këdy kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwyo xaa lady xpëëdscuel xaa leñ kitsy re. ³¹ Per lëë kchë nrii kwë parñee kniladzy to nii lëë Jesús nak Crist, ni kniladzy to nii lëë xaa nak Xiñ Dios. Deelñee kniladzy to xtiits xaa, lëë do jkaa tu kyalm-bañ nii nitylody.

21

Lëë Jesús xyaklo lo kadzy xpëëdscuel

¹ Loxsye ngo, lëë Jesús byaklo lo xpëëdscuel chu nistoo nii lë Tiberias. Sinrii mod byaklo xaa. ² Lëë Simoñ Pedre nche ksa Max nii kwlood meñ Kwach, ni tu xaa Caná nii pcholë Natanael, ni xiñ Zebedeo, ni schop xpëëdscuel Jesús. ³ Lëë Simoñ Pedre chëb lo xaa:

—Lëën kënasy mël.

Tsigo lëë xcombañer xaa chëb:

—Wi noo syënaal lii.

Lëë xaa kwyo barkw, lëë xaa si. Per ni tu mël kwnaasty xaa kyool go. ⁴ Tsiñee lëë lyu mer kyaani, lëë Jesús ptsiñ chu nistoo go, per byeñdy xpëëdscuel xaa nii lëë xaaw.

⁵ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe ni tu mël karty kñaasy to?

Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Ni tu ma.

⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kchon xkyex to kwi barkw næzli tsuin kñaasy to mël.

Lëë xaa psoob tiits, aan loxsye ngo xlyëbty xaa kwii xaa kyex lo nis, porñee singootyee ndaly mël kwnaasy xaa. ⁷ Tsigo lëë mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús chëb lo Pedre:

—¡Lëë Jesús ngue!

Siikñee biñ Simoñ Pedre nii Jesús, lëë xaa kokw xab xaa, porñee nakwty xaa xab xaa, aan lëë xaa kwsëeb lo nis. ⁸ Lëë stubla xpëëdscuel Jesús ptsiñni barkw chu nis, porñee kiin tu kyoow metre nak laañee so barkw par chu nis. Ngopxax xaa kyex nii kaktsë mël. ⁹ Tsiñee lëë xaa byety leñ barkw, kon xaa nii lëë ki tse noyek, ni lëë tu mël tse xoob lo ki, ni lëë xaa kon nii lëë kyaxtily ntsiib. ¹⁰ Lëë Jesús chëb:

—Kol tëni bla mël nii kal lox kwnaasy to.

¹¹ Lëë Simoñ Pedre kwyëp leñ barkw aan lëë xaa kwtopxax kyex nii kaktsë kchë mël

ngol axte chu nis. Aan nikxe nii no tu kyoow choowptsiptson mël leñ kyex ko, per pchostyo. ¹² Lëë Jesús chëb:

—Kol të kxiinchéñ do.

Aan ni tu xpëëdscuel xaa byaxty nyabtiits cho nak xaa, porñee kchë xaa nan nii Jesús. ¹³ Lëë Jesús kwseñ kyaxtily aan lëëw kwitiisy xaa. Singo gak kwitiisy xaa mël.

¹⁴ Lëëw byon vuelt nii xyaklo Jesús lo xpëëdscuel loxsye pañ xaa.

Lëë Jesús xñee lo Pedre

¹⁵ Tsiñee lëë wxiinchéñ kwlox, lëë Jesús chëb lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa sinak nii xkëstyoo xaa re naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily.

¹⁶ Lëë Jesús kwnabiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre stub, chëb xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily.

¹⁷ Lëëw byon vuelt nii lëë Jesús xñabiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre xñee xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Tsigo lëë Pedre pteenë, porñee lëëw byon vuelt nii xñabiits xaa dyon pe xkëstyoo Pedre xaa, aan lëë Pedre chëb:

—Nody tu cos nii nandyoo. Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily. ¹⁸ Nli xñen nii worñee kokoo xaa yeeñ, yuuboo pxituu leñoo par tsil laañee kokladzyoo. Per tsinnee lëël kox, lëël klis ñal parñee kxituu meñoo, ni lëë meñ tsini lii laañee chaklastyoo tsil.

¹⁹ Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa kwnee xa no nii kety Pedre parñee kuuñksak xaa Dios. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—iTënal naa!

Mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús

²⁰ Tsiñee lëë Pedre psuugw lo, kon xaa nii lëë mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús nal xitsy xaa. Lëë xaa go sob kwi Jesús wtse nii kok xtsee, ni lëë xaa go kwnabtiits chëb: “Jesús, ¿cho kakniladzy lii?” ²¹ Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Lëë xaa rek, ¿xa kak xaa?

²² Lëë Jesús chëb:

—Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo? Tënal naa.

²³ Por ngo lëë tiits pchoots klyaal lady xaa nii kejty mëëdscuel go. Per chëbty Jesús nii kejty xaa, sink lëë xaa chëb: “Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo?”

²⁴ Lëë mer xpëëdscuel Jesús ngo xñee kchë nrii, ni lëë xaa pkëëw. Ni ndon gaa noo nii tiitsli xñee xaa.

²⁵ Tir ndaly nii beeñtsyey Jesús. Deelñee nguiëw lo kitsy kchë kchësyo, buty ngaady lo kislyu nyotsey kchësy libre nii nguië.

Nii beeñtsyey apostle

Lëë Jesùs psaan tiits nii lëë Kyalbini Ntson kiid

¹ Teófilo, leñ libre nii Klootyee gon pkën, lëen pkë kchë nii beeñtsyey Jesùs ni kchë nii bluuy xaa destye worñee bislo xaa, ² axte tse nii lëë xaa byëp kpaa. Antes nii kyey xaa kpaa, lëë xaa kwle xaa nii kak xapostle xaa ni lëë xaa beeñ kseedy xapostle xaa por Kyalbini Ntson parñee kyeñ xaa pe cos kuuñtsyey xaa. ³ Aan loxsye kuty Jesùs, choow kpidz byaklo xaa lo meñ, xluuy xaa nii nli mbañ xaa ni xñee xaa xa nak xkyalwnabey Dios.

⁴ Worñee lëë Jesùs bii no lady apostle, lëë xaa chëb lo apostle:

—Kchoody to leñ kyedzy Jerusalén. Kol kwës axte nii kak cumplir xtiits Dios nii bluyaa tsínee niyaa ⁵ nii lëë Juan pchoobnis con nis sye, per xlyëédre lëë do chobnis con Kyalbini Ntson.

Lëë Jesùs xyëp kpaa

⁶ Lëë Jesùs nche ksa apostle tsi lëë xaa kwnabtiits lo Jesùs chëb xaa:

—¿Pe lëë wor kutsiñ nii lëël ktee kyalwnabey lo meñ Israel stub?

⁷ Lëë Jesùs kwëb chëb:

—Xyaldy to nii kaknan do pa wor o pa tsee gaa kuuñtsyey Dios nii no kuuñtsyey xaa. ⁸ Per tsínee lëë Kyalbini Ntson sëëb leñ styoo do, lëë Dios kneetsy kyalwnabey lo do parñee kñee do cho nakaa lo meñ Jerusalén, ni lo meñ Judea, ni lo meñ Samaria, ni axte kchë lo meñ nii mastre sit nche lo kislyu.

⁹ Loxsye chëb Jesùs ngo, nche kuyak meñ, lëë xaa byëp kpaa. Lëë xaa kwnity tu leñ xkey aan bikchedre nyan meñ xaa. ¹⁰ Lëë meñ nche klëp lo leñ kpaa mentre lëë Jesùs sijkë, tsínee lëë chop xaa xab rusy byaklo lo meñ, ¹¹ chëb:

—Meñ Galilea, ¿penak nii singueetyee nche klëp lo do leñ kpaa? Sinak nii konak to sey Jesùs kpaa, kan do kpikche xaa.

Lëë meñ xso Matías parñee kyaan xaa xlugar Judas

¹² Loxsye ngo lëë meñ bi kiy nii lë Olivos, lëë meñ sey Jerusalén. Kiin tu mily metre kwsë meñ porñee kexka Jerusalén sob kiy Olivos. ¹³ Tsiñee lëë meñ ptsiñ leñ kyedzy, lëë meñ kwey laañee xkwës Pedre, ni Jacob, ni Juan, ni Ndresy, ni Felip, ni Max, ni Bartolomé, ni Mateo, ni Jacob xiñ Alfeo, ni Simoñ xaa nii kwyo lady tub tiiy xaa nii pcholë Cananista, ni Judas betsy Jacob. ¹⁴ Tugak pkaal lsa meñ ksa meñ betsy Jesùs, ni Mariy xñaa Jesùs, ni stubla kwnaa par kutiitsni meñ Dios.

¹⁵ Leñ tse go lëë siik tu kyoow kaly meñ nii xniladzy xtiits Jesùs pkaal lsa aan lëë Pedre chëb lo meñ go:

—Beetsy, lëë Kyalbini Ntson gon psaani leñ kik David tsínee kwnee xaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios xa kuuñtsyey Judas, ni nol gaa nii lëëw kak cumplir. Lëë Judas nak xaa nii kwnech lo meñ nii kwnaasy Jesùs. ¹⁷ Wi Judas kwyo lady no, ni wi xaa kwë lo tsíiñ re. ¹⁸ Per lëë xaa kwxii tublë lyu con tumi nii kozh xaa por xtol xaa. Loxsye ngo lëë xaa kukyab nxixto lo lyu go aan lëë xaa kotsy xkyee. ¹⁹ Tsiñee lëë meñ nii no Jerusalén biño, lëë meñ go kwloolë lyu go Acéldama. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee pxee cheñ.) ²⁰ Leñ libre nii kë salmos xñee sinrii:

No nii kyaanladzy lidzy xaa,
ni ni tu cho tsody leeñgo.

Ni xñee gako:

No nii so stu xaa nii so xlugar xaa.

²¹⁻²² Lëë bla xaa nii tugak kwënal lëë noo destye tse nii pchoobnis Juan Jesùs axte tse nii lëë Jesùs byëp kpaa ncheno nu. Nonguijal tsigo busy nii kpee tu xaa go sëëb lady noo parñee ksa noo xaa kñee nii nli pañ Jesùs.

²³ Tsigo lëë xaa pso tu xaa nii lë Matías, ni stu xaa nii lë José. (No schop lë José: Tuwo nak Barsabás, lëë stuwo nak Justo.) ²⁴ Loxsye ngo lëë xaa biily lay lo Dios chëb xaa:

—Tat Tios, lii nii nanoo pe xsya leñ styoo catuu noo, bluuy dyon cho xaa re kwlel

²⁵ parñee kuñ xaa tsíiñ nii psaan Judas tsínee lëë Judas sey laañee xyal kyey xaa.

²⁶ Lëë xaa kwloo suert, aan lëëtyee lëë Matías pchalo. Destye wor go lëë Matías kwsëëb lady ksa tsiiptub apostle.

2***Worñee biid Kyalbini Ntson***

¹ Lëë tsiñee lëë lni Pentecostés kol, lëë kchësy meñ nii xniladzy xtiits Jesús ptyop tub lugarak. ² Kolpsye lëë meñ biñ tu bi nii sëëdsëëb kpaa, sinak tsiñee xpi tu medox, aan tyub leñ yu nii nche sob meñ kwyo bi go. ³ Tsigo lëë kchëlo tiits byaklo sinak bëly, lëew pkaasy kchë lo meñ nii ncheno leñ yu go. ⁴ Aan kchësy leñ styoo meñ go kwsëëb Kyalbini Ntson, ni lëë meñ go bislo kwnee stu clasy tiits, sinak nii psyaab Kyalbini leñ styoo meñ go.

⁵ Lëëtyee gaa leñ tse go ndaly meñ Israel nii chuuñtsyey nii xñabey xtiits Dios ptsiñ Jerusalén, kok xtsele ncheno tañ meñ go tyub lo kislyu. ⁶ Tsiñee lëë bi go kwyo, lëë meñ ptyopbe, aan nandy meñ pe cos kwxaak meñ, porñee biñ meñ xñee xpëëdscuel Jesús xtiitsë meñ. ⁷ Ntseeb psee meñ, xñee meñ lo xcombañer:

—¿Pe lëdy nonsyke meñ Galilea nayak nak kchë meñ nii nchenee? ⁸ ¿Xa mod nak busy, nii xtsyon no xñee kchë meñ gue xtiitsë no? ⁹ Nche meñ Partia nu, ni meñ Media, ni meñ Elam, ni meñ Mesopotamia, ni meñ Judea, ni meñ Capodocia, ni meñ Ponto, ni meñ nii sëëd nëz Asia, ¹⁰ ni meñ Frigia, ni meñ Panfilia, ni meñ Egipto, ni meñ Libia nii ncheno kexka Cirene, ni meñ Roma. No pxosy meñ go nak xaa Israel, no gaa meñ go kwsëëb xlad meñ Israel xmod. ¹¹ Ni nche meñ Creta ni Arabia nu. Per kchësy no xtsyon xñee meñ re xkyalntson Dios con mer xtiitsë no.

¹² Kchësy meñ go psee aan nandy meñ go pe cos kwxaak. Ngo nii lika lo xcombañer meñ go xñee meñ go:

—Nli gaa na ¿xa nak kchë cos re?

¹³ Lëë stubla gaa meñ lika kwtsityni, xñee:

—¿Pe ksal do xaa gue?, xsyudzy xaa.

Nii chëb Pedre lo meñ

¹⁴ Tsigo lëë ksa tsipchop apostle kusoli aan lëë Pedre chëb:

—Meñ Judea ni kchësy to siñee ncheno do Jerusalén, kol kaknan nrii, ni kol kon nii kñen lo do. ¹⁵ Xsyusty meñ re gon sinak nladzy to, por bii sily, lëë las nueve kal nak.

¹⁶ Lëë nii kwnee profet Joel noyak cumplir. Lëë xaa chëb:

¹⁷ Tsi lëë tse go tsitsib, xñee Dios, lëën kxal xKyalbini Ntsonaa lo kchë meñ nii nche lo kislyu.

Lëë xiñgan do ni xiñtsyaap to kñee xtitsaa, lëën kñe lo xaa yeeñ lo mgaal, ni lëë xaa kol kñee xkaal.

¹⁸ Lëën kxal xKyaalbiniin lo mguiy ni lo kwnaa nii xsoob xtitsaa, tsiiñ kñee meñ go xtitsaa.

¹⁹ Lëën kuuñtsyey kyalntson leñ kpaa, lëë lo kislyu lëë styoo meñ ksee kan meñ cheñ ni ki ni koxtoo.

²⁰ Lëë lo ngbidz jkyey, lëë mëë kyak cheñ, antes nii lëë Dios nii xñabey lëë no kiid. Ntseeb kak tse go.

²¹ Per stelaa kchë meñ nii kuptsyë kwetsy Dios parñee kakni Dios meñ go.

²² Tsigo lëë Pedre chëb:
—Kchësy to siñee nak to meñ Israel, kol jkëétyag nii kñen. Nan do gon nii lëë Dios kwle Jesús Nazaret lady to, ni nan do nii por lëë xaa beeñtsyey Dios ndaly kyalntson.

²³ Per tsi lëë xaa pkaa ña do, lëë xaa beety to, pkeë do xaa lo crusy. Kchë do meñ ngoitol, beeñtsyey do sinak nii nol kik Dios kak. ²⁴ Per lëë Dios beeñ kpañ xaa, pteela Dios xaa lo xyoob kyalkuty, kwlébty kyalkuty lo xaa. ²⁵ Sinrii xñee rey David tsi lëë xaa xseety Jesús:

Tugak xñech Dios nii xñabey lon, tugak nakni xaa naa, ngo nii pe kaktyaa.

²⁶ Por ngo xle styoon, ni nguiool cholaa. Mbëë kpañaa, pe tsinidy kikaa,

²⁷ por nanaa nii klaadyoo kyaanaa laañee xyaan meñ kuty, ni nanaa nii klaadyoo kyodz xcuerpaa.

²⁸ Lii bluuy nëz nii xnee kyalmbañ lon, ni slen tsiñee lëën kan lii.

²⁹ Loxsye ngo lëë Pedre chëb:
—Beetsy, kol kwës gaanoo, lëën kniy lo do nii lëë pxusykolttoo no David kuty, ni lëë xaa pkyeetsy, lëë xpaa gaa xaa bii xtyon no. ³⁰ Tu xaa nii xyeñ xtiits Dios kok David. Ngo nii nan xaa nii lo xtiyy xaa kwe Dios tu xaa nii kñabey. ³¹ Sotak David nii lëëw tse chan xaa tsiñee kwnee xaa nii lëë Crist kpañ, ni tsi lëë xaa kwnee nii kyaandy xcuerp Crist laañee xyaan meñ kuty ni kyosty xcuerp xaa. ³² Ni nan gaa to nii lëë Dios beeñ kpañ Jesús, ni kchëë noo xñee nii

ptyon noo. ³³ Lëë Jesùs pañ parñee sob xaa kwi Dios nëzli, kñabey xaa. Ni lëë Dios kaa ptee xKyalbini Ntson lo xaa, aan lëë xaa pxaal Kyalbini Ntson go lo kislyu. Lëë ngo nak nii chan do ni biñ do natse. ³⁴ Lëdy David byëp kpaa, por mismé David chëb: Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli kñabeyoo,

³⁵ mentre lëën kuñ nii ksoob meñ nii xlëë lool xtiitsoo.”

³⁶ ‘Kol kaknano kchësy to siñee nak to meñ Israel nii mismé Jesùs nii pkëe do lo crusy nak xaa nii kwle Dios, ni lëë Dios pso xaa xñabey xaa.

³⁷ Tsiñee lëë meñ nii nche siko biñ xtiits Pedre, mban pteestyoo kchë meñ go, aan lëë meñ go kwnabtiits lo Pedre ni lo apostle chëb:

—Beetsy, kol në pe cos kuuñ noo.

³⁸ Tsigo lëë Pedre kwëb chëb:

—Kol ktsëe xmod to, kol ktikche styoo do lo Dios, ni kol chobnis kchësy to siñee xniladzy to xtiits Dios parñee kak perdón xtol do, tsiin singo mod lëë Dios kneetsy Kyalbini Ntson lo do. ³⁹ Lo do ni lo xiñ do ni lo meñ sit pxaal Dios tiits re. Lëë tiits re sëed lo kchë meñ nii klyañ styoo Dios kwetsy xaa.

⁴⁰ Lëdy nriisy kwnee Pedre, ndalyre nii kwnee xaa lo meñ, chëb xaa:

—Kol ksaan kchë tol nii chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios.

⁴¹ Tsigo lëë meñ nii psal xtiits xaa kwchobnis, aan tse go kwsëeb siik tson mily meñ nii kal bniladzy lady meñ nii xniladzyle. ⁴² Aan iip psaandy meñ go kchë nii bluuy apostle, mbëë pañ meñ go kchë xcombañer, chutiitsni meñ go Dios ni xkaal lsa meñ go par kaw meñ go kyaxtily tusyke.

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaal lsa

⁴³ Kchë meñ psee kon kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey apostle. ⁴⁴ Kchësy meñ nii bniladzy tugak kok meñ go ni pkady meñ go kchë nii chap meñ go lo xcombañer. ⁴⁵ Pto meñ go kchë nii chap meñ go, aan kchë tumi go pkaasy según lyaadzy nii ncheno tub tub meñ. ⁴⁶ Ksatyee tse xkaal lsa meñ go leñ lidzy Dios. Lëë tsi lëë meñ xtsiñ lidzy tu xcombañer, lëë kyaxtily xkaasy aan mbëë con kyalwle chaw meñ

gow tusyke. ⁴⁷ Ni tugak pseety meñ go Dios aan kchë meñ Jerusalén bleni meñ nii xniladzy xtiits Dios ni ksatyee gaa tse lëë Dios xtsiñire meñ xtyelaa lo tol.

3

Lëë tu meñ nii xsyëdy xyak

¹ Tu tse lëë Pedre ni Juan si lidzy Dios tusyke. Siik las tres nak, por wor go xkaal lsa meñ par kutiitsni meñ Dios. ² Aan ksatyee tse xsyob tu xaa nii xsyëdy chilidzy Dios. Destye nii koly xaa xsyëdy xaa. Ksatyee tse chiksoob meñ xaa chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson par kñab xaa tumi lo meñ nii xsyëeb nëz chu puert ko.

³ Tsiñee lëë xaa kon nii lëë Pedre ni Juan si nëz nii sëeb leñ lidzy Dios, lëë xaa kwnab tumi. ⁴ Tsigo lëë Pedre ni Juan buy lo xaa. Loxsye ngo lëë Pedre chëb:

—Buy loo noo.

⁵ Lëë xaa nii xsyëdy ko psoob xtiits Pedre, nladzy xaa tsaaplaa no pe ndeedy Juan ni Pedre lo xaa. ⁶ Per lëë Pedre chëb:

—Chaaptyaa tumi, per lëën kné kchë nii chaapsyaa. Con kyalwnabey nii bnee Jesùs lon lëën xñe lool: Kusoli aan kwsë.

⁷ Tsigo lëë Pedre kwseñ ñali xaa aan lëë xaa blis so xaa, aan wor go kazh lëë niy xaa pkyedzy. ⁸ Tsigo lëë xaa kwyasklaa, lëë xaa kwsoli, aan lëë xaa pchilo kwsë. Loxsye ngo lëë xaa kwsëeb lidzy Dios ksa xaa, chasklaa xaa ni xñee xaa xaatke ntson Dios. ⁹ Kchësy meñ nii kon nii lëë xaa go xsyë ni lëë xaa xñee xaatke ntson Dios ¹⁰ psee ni ptsyeb meñ, porñee xyumbey meñ xaa, ni nan meñ nii lëë xaa xsyob chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson xñab xaa tumi.

Kchë tiits nii kwnee Pedre lo meñ leñ lidzy Dios

¹¹ Lëë xaa nii byak ko xlaady xaa Pedre ni Juan, aan kchësy meñ ptyopbe laañee xñee meñ lo xley Salomón, porñee siko so Pedre ni Juan ni xaa nii byak ko.

¹² Tsi lëë Pedre kon nii lëë meñ xtyopre, lëë xaa chëb:

—Meñ Israel, ¿penak nii singueetyee xsee do? ¿Penak nii xuy do loo noo? ¿Pe xsyak to nawen nii lëë noo beeñ kyak xaa re con xkyalchak no o porñee gaa tir tir bueen

noo? ¹³ Lëdyo gon, lëëxDios pxusykolttoo no Abraham, Isaac ni Jacob blisklaa xiñ xaa Jesùs, xaa nii pko do ña meñ xñabey. Aan tsi lëë Pilat kokladzy nlala xaa, kwnedy to. ¹⁴ Ni nyab to nlyaa Xiñ Ntson Dios, lëël lëë do kwnab kwlaa tu nweety bñech. ¹⁵ Singo mod lëë do beety xaa nii xnee kyalmbañ. Per lëë Dios beeñ kpañ xaa, aan nriisy lëë noo xñee nii nli ptyon noow. ¹⁶ Por xkyalwnabey Jesùs lëë xaa re byak ni xyumbey gaa to xaa. Lëë xaa pkaa fuersy porñee bniladzy xaa xtiits Jesùs.

¹⁷ Beetsy, nanaa nii tsi lëë do beety Jesùs kchë xmeñ xñabey do, nandy to pe cos beeñtsyey do wor go. ¹⁸ Per singo mod lëë Dios beeñ cumplir kchë nii kwnee profet tsínee chëb xaa nii no mban tedy Crist. ¹⁹ Por ngo, kol ktséë xmod to ni kol ktikche styoo do lo Dios, parñee singo mod lëë xtol do kpily ni parñee knee Dios tu kyalwxiladzy lo do ²⁰ tsi lëë xaa kxaal Jesucrist, xaa nii nol kiid lo do. ²¹ Per no nii kwës Jesucrist kpaa axte nii kweekli Dios kchë cos. Por singo chëb Dios lo kchë profet nii biid penaadle. ²² Lëë Moisés chëb lo pxusykolttoo no: “Lëë Dios kxaal tu xaa nii kñee xtiits Dios. Sinak nii pxaal xaa naa, lady to kchoo xaa go. Kol ksal kchëtyee nii kñë xaa, ²³ por kchësy meñ nii ksaldy profet ko, lëë meñ go nitylo. Singo mod lëë meñ go kchoo kyedzy Israel.”

²⁴ Ni kchësy kaa profet kwnee kchë nii noyak leñ tse re. Klo Samuel kwnee nii sinrii kak, loxsye ngo kchë profet nii biid. ²⁵ Par lëë do nak kchë tiits nii pxaal Dios lo profet ni par lëë do nak tiits nii psaan Dios lo pxusykolttoo no tsínee chëb xaa lo Abraham: “Lo xtiyyoo kchoo meñ nii kuuñlay kchë meñ nii nche lo kislyu.” ²⁶ Tsi lëë Dios kaa beeñ kpañ xiñ, klo lo do pxaal Dios xaa par kuuñlay xaa lëë do, parñee ksaan do xtol do.

4

Lëë Pedre ni Juan so lo xaa xñabey

¹ Lëë Pedre ni Juan bii nonee lo meñ, tsínee lëë pxosy ptsiñ ksa xaa nii xkyenap lidzy Dios ni xaa saduceo. ² Xlëë xaa porñee lëë Pedre ni Juan nonee lo meñ nii nli spañ meñ kuty, por lëë Jesùs pañ. ³ Lëë xaa

xñabey kwnaasy xaa aan leñ skiib ptseñ xaa kyool go, porñee tsel ptsye tse kwnaasy xaa xaa. ⁴ Per ndaly meñ nii pkëetyag kchë nii kwnee xaa bniladzy, aan lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre. Pkab siik kaay mily nonstye xaapkiy.

⁵ Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey lo meñ Israel, ni xaa kol, ni maestre ley pkaal Iса Jerusalén. ⁶ Wi Anás, xaa nii xñabey lo pxosy so siko, ni Caifás, ni Juan, ni Alejandro ni kchësy meñ lidzy xaa nii xñabey lo pxosy. ⁷ Lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pedre ni Juan, aan loxsye pso xaa xaa grolyee, lëë xaa kwnabtiits lo xaa, chëb xaa:

—¿Cho bnee tiitspey lo do nii chuuñtsyey do kchë cos re?

⁸ Tsigo lëë Pedre, xaa nii nyoo no Kyabini Ntson leñ styoo kwëb chëb:

—Kchësy to nii nak to xaa xñabey ni kchësy to xaa kol, ⁹ lëë do xñabtiits loo noo dyon xa byak tu xaa xsyaknë. ¹⁰ Lëë noo kñeeli lo do parñee kaknan do ni kaknan kchë meñ nii no Israel nii lëë xaa re byak por xkyalwnabey Jesucrist Nazaret. Lëë do pkëë xaa lo crusy, per lëë Dios beeñ kpañ xaa. ¹¹ Lëë Jesùs nak sinak kyo nii psëëb to kchë do siñee xsaa do yu, per lëë na lëë xaa nak sinak tu kyo nii mestre xkiñ. ¹² Ni tu cho chilody kteelaa lëë no lo tol lo kislyu re, xaktyee Jesùs, xaa nii pxaal Dios.

¹³ Tsiñee lëë xaa xñabey kon nii nder confians xñee Pedre ni Juan, aan lëdy xaa chaknak xaa, psee xaa xñabey aan lëë xaa byeñ nii xpëëdscuel Jesùs nak xaa. ¹⁴ Pchilody pe cos nguëëkiy xaa xñabey xaa, porñee lëë xaa nii byak so siko. ¹⁵ Per lëë xaa kwnabey pchoo Pedre ni Juan lo junt aan lëë xaa byaan kchë xaa siñee xñabey xaa, xtilytiits Iса xaa, ¹⁶ xñee xaa:

—¿Xa kuuñ no xaa re? Por kchësy meñ nii no Jerusalén nan nii lëë xaa beeñtsyey kyalntson re, aan chilody tyeesy no nii nlidyo. ¹⁷ Per parñee kxooñtre tiits lady meñ, kol tsoo ktseb no xaa, parñee destye natse kseejtre xaa lë Jesùs ni stu lo meñ.

¹⁸ Tsigo lëë xaa kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa kwnabey nii kseejtre xaa ni kluuytre xaa xtiits Jesùs lo meñ. ¹⁹ Per lëë Pedre ni Juan kwëb chëb:

—Misme lëë do na dyon kol kyeñ deelñee buen sak Dios nii ksoob noo xtiits to, lëël nii ksoob noo xtiits Dios. ²⁰ Kñabty to nii ksaan noo kñee noo kchë nii ptyon noo ni ptsyon noo, por chilodyo.

²¹ Tsigo lëë xaa xñabey kwëntseeb lo xaa, per lëë xaa blaa xaa. Ptsyoldy xaa xa nsaksi xaa xaa, porñee kchësy meñ xtee skizh lo Dios por kchë nii kon meñ. ²² Masy choow iz chap xaa nii byak por kyalntson go.

Lëë meñ nii xniladzy chutiitsni Dios

²³ Tsi lëë Pedre ni Juan kwlaa, lëë xaa sey laañee nche xcombañer xaa aan lëë xaa bitiits kchë nii chëb pxosy ni xaa kol lo xaa.

²⁴ Tsiñee lëë xcombañer xaa lox pkëëtyag kchë nii bitiits xaa, lëë xaa bitiitsni Dios tusyke kchë xaa, chëb xaa:

—Tat Tios, lii nii psaal kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchë lo cos, ²⁵ lii beeñ knee pxusykolttoo noo David, tsiñee por Kyalbini Ntson chëb xaa:

¿Penak nii xlëë meñ nii nche lo kislyu, ni penak nii cho cos nii pa xkiiñdy leñ kik meñ?

²⁶ Lëë kchë rey ni lëë xtisy nii xñabey lo kislyu ptyop
parñee ktilyni xaa Dios ni parñee ktilyni xaa xaa nii kwle Dios.

²⁷ 'Nli nii lëë Herodes ni Poncio Pilato pkaal lsa leñ kyedzy re kchë xaa meñ sit ni meñ Israel par ktilyni xaa xiñoo Jesús nii pxaaloo lo kislyu. ²⁸ Singo mod lëë xaa beeñtsyey kchë nii nol kikoo kak destye penaadle. ²⁹ Lëë nana, Tat Tios, buy kchë xkyalntseeb xaa, aan beeñ yudar xaa nii xsoob xtiitsoo parñee ktsyebty xaa kluuy xaa xtiitsoo. ³⁰ Bluuy xkyalwnabeyoo tsiiñ kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë ni kuuñtsyey xaa kyalntson por xtiits xiñ ntsonoo Jesucrist.

³¹ Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë laañee nche xaa pxisy, aan lëë Kyalbini Ntson kwsëëb kchë leñ styoo xaa, ni lëë xtseeb pchoo lo xaa parñee kñee xaa xtiits Dios.

Kwyody xpixwan cos

³² Tugak kwy kik kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Ni tu cho chëbty: "Xcheñsyaa nak cos re", sink kchësy xcheñ meñ kok

kchë cos, kwyody xpixwano. ³³ Con kyalwnabey gaa tugak lëë apostle kwnee nii nli pañ Jesús aan mbëë beeñlay Dios xaa. ³⁴ Kwyody ni tu meñ nii nyo lyaadzy lady xaa, por lëë meñ nii chap lyu o yu gaa ptow aan lëë meñ kuni tumi go lo apostle ³⁵ par kiisy apostlo lo meñ nii no lyaadzy. ³⁶ Singo beeñtsyey tu xaa nii pcholë José. Lo xtiyy Leví pkab xaa, chu nis nii lë Chipre koly xaa. Aan lëë apostle kwnee lo xaa Bernabé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Xaa nii xchoobladzy.) ³⁷ Lëë xaa pto tublë lyu nii kop xaa aan lëë xaa kuni tumi go lo apostle.

5

Xtol Ananías ni Safira

¹ Singo gak beeñtsyey tu xaa nii pcholë Ananías chop tsiił xaa Safira. Lëë xaa pto tublë lyu, ² aan pteejty xaa kchë tumi nii kwtow lo apostle, xaktyee grolyeew ptee xaa. Lëë xaa byaani stu grolo, aan chop tsiilsye xaa koknano. ³ Lëë Pedre chëb lo xaa:

—Ananías, ¿penak nii kwsëëb xaatox leñ styool par jkëëtiil Kyalbini Ntson aan kyaanil grol tumi nii kwto lyu? ⁴ ¿Pe lëdy xcheñoo nayak nak lyu? Ni tsi lëëw lox ptoo gaal, ¿pe lëdy xcheñoo nayak nak tumi go? ¿Penak nii beeñtsyeyoo sinrii? Dios gon pkëëtiil, pkëëtiidyoo cholsye meñ.

⁵ Tsiñee biñ Ananías ngo, lëë Ananías byab lyu aan lëë xaa kuty. Ntseeb ptsyeb kchë meñ nii koknano. ⁶ Tsigo lëë bla xaa yeeñ nii nche siko pchal Ananías tublë ladx aan lëë xaa kujkeetsy xaa.

⁷ Lëë kwloxo siik tson wor, lëë tsiił Ananías ptsiñ. Ni tu pe nandy me. ⁸ Lëë Pedre kwnabtiits lo me chëb:

—Kwneeli dyon, ¿pe lal nii pto do lyu në do lon?

Lëë me chëb:

—Nliw, lal ngo pto noow.

⁹ Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Penak nii kwyotiits to par jkaal do xKyalbini Ntson Dios? Lëë meñ nii kujkeetsy tsiiłoo siid ske. Lëë na lëël jkyeetsyak wil.

¹⁰ Aan wor go kazh lëë me byab kexka lo Pedre. Tsi lëë xaa yeeñ go bikche kon xaa lëë me tse lox kuty, lëë me blis xaa

aan lëë me kujkeetsy xaa kwi tsiił me. ¹¹ Aan kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa siko ni kchësy meñ nii kok-nano ptsyeb.

Kyalntson nii beeñtsyey apostle

¹² Ndaly kyalntson beeñtsyey apostle lady meñ nii tugak xkaal lsa laañee lë lo xley Salomón. ¹³ Aan nikxe nii ni stu meñ byaxty nsyéëb lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, bleni meñ kyedzy meñ nii xniladzy. ¹⁴ Ni lëë meñ nii xniladzy kaa ptyalyre, nikxe mguiyo nikxe gaa kwnaaw. ¹⁵ Kwlii meñ kchë meñ xsyaknë nëz aan xkix meñ meñ xsyaknë go lo ta parñee tsiñee te Pedre siquier xmalë xaa kyab lady bla meñ xsyaknë go. ¹⁶ Wi meñ kyedzy nii nche kexka Jerusalén biidni meñ xsyaknë ni meñ nii no kyalbini mal leñ styoo aan kchë meñ go byak.

Lëë Pedre ni Juan no skiib

¹⁷ Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa saduceo xtilyni apostle porñee kchë meñ xleni apostle. ¹⁸ Lëë xaa kwnaasy apostle aan lëë xaa kwloo xaa xiskiib kyedzy. ¹⁹ Per lëë tu xangly Dios kukxaly chu skiib wor kyool aan lëë angly kwlii xaa skiib chëb:

²⁰ —Kol tsi lidzy Dios aan kol kutiits lo meñ xa nak kyalmbañ nii xneetsy Jesús.

²¹ Lëë byaani kazh lyu silyga, lëë xaa kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ sinak chëb angly lo xaa.

Mentre gaa lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa nii nak ksa pxosy ptop kchë xaa kol nii xñabey nii no Israel. Loxsye ngo lëë xaa kwnabey kchoo apostle skiib. ²² Per tsi lëë mayor ptsiñ chu skiib, cho sëre gaa, aan lëë mayor kuknitiits, ²³ chëb:

—Tsiitsy nyoogw chu skiib ptsiñ noo, lëë soldaad kaa nche nap chu puert. Per tsiñee lëë noo pxaly chu puert, ni stu cho kintre leeñgo.

²⁴ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa nii xkyenap lidzy Dios biño, lëë xaa kwnabtiits lsa lo xcombañer xaa, xñee xaa: Nli gaa axte pa lo kyal kchë cos re. ²⁵ Ngo nchenee xaa tsi lëë tu meñ ptsiñ chëb:

—Lëë xaa nii gon kwloo do skiib no kluuy xtiits Dios lo meñ leñ lidzy Dios.

²⁶ Tsigo lëë xaa nii xñabey lo mayor ni lëë mayor kukxi xaa, per psaksidre xaa xaa, porñee ptsyeb xaa ndeekyo meñ kyedzy xaa. ²⁷ Tsiñee lëë xaa ptsiñni xaa, lëë xaa pso xaa grolyee lady kchë xaa kol nii xñabey, aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo xaa:

²⁸ —Lëë noo bñeel lo do gon nii nodre nii kseety to lë Jesús. Aan biñdy to tiits, sink lëë do no kiisy xiwseedy to tyub Jerusalén, aan chakladzy to jkëëkiy do lëë noo xkyalkuty Jesús.

²⁹ Tsigo lëë Pedre ni lëë stubla apostle kwëb chëb:

—No nii klo xtiits Dios ksoob noo que xtiits chol meñ lo kislyu re. ³⁰ Lëë xDios pxusykolttoo no beeñ kpañ Jesús, xaa nii pkëë do lo crusy. ³¹ Lëë Dios psoob Jesús nëzli parñee kñabey Jesús ni parñee kteelaa Jesús meñ Israel nii ktikche styoo. ³² Ksa noo Kyalbini Ntson nii xtee Dios lo meñ nii xsoob xtiits xaa xñee nii nli beeñtsyey Dios nrii.

³³ Tsiñee lëë xaa xñabey biñ ngo, per nli busy blëë xaa aan wor go kazh kokladzy xaa nyuty xaa apostle. ³⁴ Per lady kchë xaa xñabey go no tu xaa fariseo nii pcholë Gamaliel. Maestre ley xaa ni xsal gaa meñ xaa. Lëë xaa kwsoli aan lëë xaa kwnabey pchoo apostle ley xisy wiñ. ³⁵ Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—Kchësy to xaa Israel, siñee nche do nu, kol kyeñ gon pe kuñ do xaa gue. ³⁶ Kol ksaldazy gaanoo nii penaadle pchoo tu xaa nii pcholë Teudas, xñee xaa nii tu xaa non nak xaa, aan kwsëëb siik tap kyoow meñ xlad xaa. Per blyëëdy lëë xaa beety meñ, aan kchësy meñ nii kwsëëb xlad xaa pchoots klyaal, aan lëë xcuent xaa byal sikootyee.

³⁷ Kok xtsedyako, leñ tse nii chaa cens, lëë tu xaa Galilea nii pcholë Judas pchoo, aan singo gak ndaly meñ kwsëëb xlad xaa, per lëë meñ beety xaa, aan lëë kchësy meñ nii kwsëëb xlad xaa pchoots klyaal. ³⁸ Por ngo lëën xñe lo do: Kol ksaan xaa gue, jkaaldy to xaa. Por deelñee kiksyé chol meñ xlyañ nii chuuñtsyey xaa sitsiñ tse nii lëew kyal. ³⁹ Per deelñee xtsiñ Dios kayuuñtsyey xaa,

chilody jkwéés to low. Kol kap cuent, toont-la Dios no ktilyni do.

40 Kchësy xaa xñabey go psal xtiits Gamaliel. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy apostle. Lëë xaa ptee xcheñ xaa ni lëë xaa chëb nii nodre nii kseety xaa lë Jesús, per lëë xaa blaa xaa. **41** Lëë apostle pchoo lady xaa xñabey go xle xaa porñee lëë Dios ptee tiitspey psaksi meñ go xaa por xtiits Jesús. **42** Aan psaandy xaa, sink ksatyee tse kwnee xaa lo meñ nii lëë Jesús xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ lo tol. Kchë ngo kwnee xaa lo meñ leñ lidzy Dios ni kchë ngo kwnee xaa tsínee kwey xaa lidzy meñ.

6

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xso kadzy xaa nii kuñyudar

1 Leñ tse go, como lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre, lëë xaa Israel nii xñee tiitsé griego chëb lo xaa Israel nii xñee tiitsé hebreo nii xtyoontsidy kwnaa viud nii xñee tiitsé griego tsi lëë nii xtyaaw xkaasy. **2** Tsigo lëë ksa tsiipchop apostle ptop kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa chëb:

—Buendyo nii ksaan noo kluuy noo xtiits Dios par kiisy noo nii ktyaaw. **3** Por ngo, beetsy, kol kyub kadzy xaa nii chap to confians, xaa nii xyeñ, ni xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo, aan kol ktee tsiiñ re lo xaa. **4** Lëë noo tugak kutiitsni Dios ni lëë noo kluuy xtiits xaa.

5 Byo nii kwnee apostle styoo xaa nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kwle tu xaa nii pcholë Xteb. Tyub styoo Xteb xniladzy Xteb Dios ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Xteb. Ni lëë xaa kwle Felip, ni Prócoro, ni Nicanor, ni Timón, ni Parmenas, ni Nicolás, tu xaa Antioquia nii penaadle bniladzy xlay meñ Israel. **6** Loxsye ngo lëë xaa kuni xaa nii kwle xaa lo apostle, aan lëë apostle kwnab lo Dios por kchë xaa go ni lëë apostle pxob ña xaa kik xaa go.

7 Lëë xtiits Dios pkaasyre, ni lëë meñ nii xniladzy ptyalyre Jerusalén, aan axte wi bla xipxosy meñ Israel bniladzy.

Lëë xaa xñabey xñaaasy Xteb

8 Kokni Dios Xteb. Ngo nii ptee xaa tiitspey beeñtsyey Xteb kyalntson lady meñ.

9 Lëë bla xaa Cirene, ni xaa Alejandría, ni xaa Cilicia, ni bla xaa kyedzy Asia, nii chi ktoo nii lë Libertados, bislo ptilytiitsni Xteb. **10** Per xlyébtu xaa lo Xteb, porñee nonsyke Kyalbini Ntson xsyaab leñ kik Xteb pe cos ktikche Xteb lo xaa. **11** Tsigo lëë xaa kwtiix bla xaa nii këb nii biñ kwneené Xteb Moisés ni Dios. **12** Lëë xaa pkiily meñ kyedzy ni xaa kol ni maestre ley. Singo mod lëë xaa kwnaasy Xteb aan lëë xaa kukso xaa lo xaa xñabey. **13** Byubak xaa meñ nii kwnee xuuy chëb:

—Lëë xaa gue tugak nonee në lidzy Dios ni xley Dios. **14** Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë Jesús Nazaret knitylo lidzy Dios ni lëë xaa me ktséé kchë costumbre nii psaan Moisés lo no.

15 Tsigo lëë xaa xñabey ni lëë kchë meñ nii nche sob siko buy lo Xteb, aan lëë xaa kon nii chak lo Xteb si chak lo tu angly.

7

Kchë tiits nii kwnee Xteb

1 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwnabtiits lo Xteb chëb:

—¿Pe nli nii kwneel kchë nii xkëékiy meñoo?

2 Lëë Xteb kwëb chëb:

—Beetsy, kchësy to siñee nak to xaa kyedzy re, xñabaa lo do nii jkëétyag to cho-plan xtitsaa. Worñee gon lëë pxusykolttoo no Abraham bii no néz Mesopotamia, lëë Dios ntson byaklo lo xaa, antes nii kyey xaa néz xtañ meñ Harán, **3** lëë Dios chëb lo xaa: “Psaan xtañoo ni kchësy meñ liidzyoo, aan kwey tañ nii kluyaa lool.” **4** Tsigo lëë Abraham pchoo xtañ meñ Caldea aan lëë xaa kutso néz Harán. Lëë loxsye kutypxosy xaa, lëë Dios biidni xaa tañ re, laañee no do nina. **5** Per ni tublë lyu pteejty Dios lo xaa tañ re, per ni tu laa nsyo tu niy xaa pteejty Dios. Aan nikxe nii chapti xaa mëed tiemp ko, lëë Dios chëb nii lëëw ktee xaa lo xiñ xaa tsi lëë xaa lox kety. **6** Ni lëë Dios chëb kazh nii lëë kchë meñ nii sëed lo xtiyy xaa tsitso xtañ meñ sit, ni lëë meñ sit jkuñ xaa tsiiñ, ni lëë meñ sit ksaksi xaa tap kyoow iz. **7** Per lëë Dios chëbak nii lëë xaa ksaksi kchë meñ sit nii jkuñ meñ

Israel tsiiñ, aan loxsye ngo lëë meñ Israel kchoo siko, aan lëë meñ Israel kiid kutiitsni Dios nu. ⁸ Lëë Dios kwnee lo Abraham, aan lëë Dios kwnabey nii tsobey xaa, sinak tu señ nii lëë Dios tugak kakni xaa. Por ngo, tsi lëë xiñ xaa Isaac koly, tse nii ptsiil xaa xmal, lëë Abraham kwlobey xaa, aan singo gak beeñtsyey Isaac xiñ xaa Jacob, aan singo gak kwlobey Jacob ksa tsipchop xiñ xaa. Lëë xiñ Jacob nak pxusykolttoo ksa tsipchop xtiiy meñ Israel.

⁹ 'Betsy xiñ Jacob nak José, aan por kyalmbidy lëë xaa pto xaa par kyey xaa Egipto. Per lëë Dios kokni José, ¹⁰ ni lëë Dios pteelaa xaa kchëlo kyalnë, ni Dios kaa ptee kyalchak lo xaa. Lëë Dios beeñ nii byo xmod José styoo Faraón rey Egipto. Ngo nii lëë xaa pso José kok José xtisy Egipto aan axte wi lidzy rey kwnabey José.

¹¹ 'Tsi lëë kpiñ biid, mban kwte meñ tyub Egipto ni Canaán, aan ptsyoldy pe nyaw pxusykolttoo no. ¹² Per tsi lëë Jacob biñ nii lëë xobxtily no Egipto, lëë xaa pxaal xiñ xaa siko, xaa nii kok pxusykolttoo no. Lëë xaa kwey primer viaj. ¹³ Lëë pchopo viaj lëë José pchoo neñlo lo betsy, aan lëë gaa xaa byuumbey xaa. Singo lëë rey Egipto koknan pa lo tiiy sëed José. ¹⁴ Loxsye ngo lëë José chëb lo betsy: "Kol tsikxi pxosy no ni meñ lidzy no." Tsongalyptsiipkyay meñ lidzy xaa ptsiñ Egipto. ¹⁵ Singo nak nii lëë Jacob kutso Egipto, siko kuty xaa, ni siko kuty pxusykolttoo no. ¹⁶ Lëë kwloxo bla iz lëë kchë xtsit xaa byey Siquem, aan lëëw pkyeetsy leñ paa nii kwxii Abraham con tumi lo xiñ Hamor.

¹⁷ 'Lëë tsi lëë tiits nii chëb Dios lo Abraham mer kak cumplir, lëë meñ Israel ptyaly Egipto. ¹⁸ Aan lëetyee gaa tiemp ko lëë tu rey nii byuumbeydy José kwsob kwnabey Egipto. ¹⁹ Lëë rey go pkëëti xtiiy no ni lëë xaa psaksi pxusykolttoo no, xoo kwnabey xaa psëëb pxusykolttoo no xiñ xaa nii lox chaly parñee kety mëëd. ²⁰ Tiemp ko koly Moisés. Tu mëëd nii byo styoo Dios kok xaa, aan lëë pxosy xaa kwloolan xaa tson mëë. ²¹ Per tsiñee pchilodre ngolan xaa xaa, lëë xaa psëëb xaa, aan mismi xiñtsyaap rey Egipto blis xaa, aan lëë me kon xaa sinak nii nyak xaa xiñ me. ²² Ngo nii pseedy Moisés kchë nii xseedy meñ

Egipto, ni kok ndaan xaa por kchë nii kwnee xaa ni beeñtsyey xaa.

²³ 'Choow iz Moisés tsi lëë xaa kwlokyeñ tsitedy xaa lo meñ xkyedzy xaa, meñ Israel. ²⁴ Siko kon xaa nii lëë tu xaa Egipto no ktee xcheñ tu xaa xkyedzy xaa. Aan parñee kla xaa xaa xkyedzy xaa, lëë xaa beety xaa Egipto go. ²⁵ Nladzy xaa tsaaplaa nyeñ meñ xkyedzy xaa nii lëë Dios kteelaan meñ xkyedzy xaa por lëë xaa, per byeñdy meñ xkyedzy xaa. ²⁶ Lëë byaani lyu, lëë Moisés kon nii lëë chop xaa Israel nche ktily aan como lëë xaa kokladzy ntsily xaa xaa lëë xaa chëb: "Betsy to. ¿Penak nii singue nche ktily do?" ²⁷ Tsigo lëë xaa nii no ktee cheñ xcombañer pchëep Moisés, aan lëë xaa chëb: "¿Cho psoo gaal nii kñabeyoo loo noo, ni cho në lool nii kakoo xixtisy noo?" ²⁸ ¿Ote chakladzyoo yak kutyoo naa sinak beetyoo xaa Egipto neeg?" ²⁹ Tsi lëë Moisés biñ ngo, lëë xaa pxooñ aan lëë xaa si nëz xtañ meñ Madián. Siko kwyo xaa ni siko koly chop xiñ xaa.

³⁰ 'Lëë kwloxo choow iz, lëë tu angly byaklo lo xaa lo tu yakitsy nii noyek kexka xan kiy nii lë Sinaí. ³¹ Ntseeb psee Moisés kon ngo. Tsi lëë xaa big par kan ngui xaaw, lëë xaa biñ tsiy Dios nii xñee: ³² "Naa nak xDios pxusykolttool, naa nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob." Tsigo lëë Moisés bislo xisy porñee tir xtsyeb xaa, aan byaxty xaa nyuy xaa. ³³ Per lëë Dios chëb lo xaa: "Blity laboo, por ntson laañee nosubniyoo. ³⁴ Chanaa xa këksaksi meñ Egipto meñ nii ngablon. Por ngo lëënbyety par kteelaan meñ nii ngablon. Na té tsiin kxala lii Egipto."

³⁵ 'Klo chëb meñ kyedzy lo Moisés: "¿Cho psool nii kñabeyoo loo noo ni cho në lool nii kakoo xixtisy noo?" Per lëë Dios pxaal xaa sinak tu xaa xñabey ni sinak tu xaa nii xteelaan. Lëë angly nii byaklo lo xaa lo yakitsy nii noyek kokni xaa. ³⁶ Lëë Moisés kwlii pxusykolttoo no Egipto, ni beeñtsyey gaa xaa kyalntson Egipto, ni chu Nistoo Nixñë, ni tyub tañ pidzy nii kwtedy xaa choow iz ksa xaa pxusykolttoo no. ³⁷ Ni mismi gaa Moisés chëb lo meñ Israel: "Lëë Dios kxaal tu profet nii kchoo lady to, sinak nii pxaal xaa naa." ³⁸ Lëë gak Moisés pkaal

lsa ksa pxusykolt too no tañ pidzy. Lëë angly nii kwnee lo xaa kiy nii lë Sinaí kokni xaa. Lëë xaa pkaaxcuent xtiits ntson Dios nii xnée kyalmbañ par kteso xaaaw lo no.

³⁹ 'Per koklasty pxusykolt too no nsoob xtiits xaa, sink lëë pxusykolt too no kokladzy mbikche nyey Egipto. ⁴⁰ Lëë pxusykolt too no chëb lo Aarón: "Chakladzy noo nii ksaal tu mdyo nii nech loo noo, por toon pe cos kok Moisés nii kwlii lëë noo xtañ meñ Egipto." ⁴¹ Tsigo lëë xaa psaa tu mdyo nii chak si chak tu becerr, ni lëë xaa beety ma mbañ par kokon xaa ma lo mdyo go. Loxsye ngo lëë xaa beeñtsyey tu lni par kleni xaa mdyo nii kwya con ña xaa. ⁴² Ngo nii lëë Dios psaan pxusykolt too no par kleni xaa kchë mëly nii xsaani leñ kpaa. Sinrii kë leñ xkitsy Dios nii pkëë kchë profet:

Lo choow iz nii kunsë do tañ pidzy,
¿pe beety to ma dyon, par kokon do ma lon?

⁴³ Psoobty to tiits gon,

sink lëë do kwënoy lidzy mdyo nii lë Moloc,
ni lëë do kwënoy xmëly ximdyo do Renfán,
mdyo nii psaa do par kleni do.

Por ngo lëén kwi lëë do xtañ do,
aan lëë do kxalaa tu laañee mastre sit
lo Babilonia.

⁴⁴ 'Tyub nii kwyo pxusykolt too no tañ kwënoy xaa lidzy Dios nii kwya con ladx. Leeñgo kwyotsey table nii kë ley. Lëë yu go kwya sinak nii kwnabey Dios lo Moisés, tsínee chëb xaa nii ksaa xaaaw sinak nii kon xaaaw. ⁴⁵ Lëë pxusykolt too no byaani yu go aan tsi lëë meñ xkyedzy no ptsiñ xtañ meñ sit ksa Josué, wiw ptsiñni xaa. Siko kwlii Dios kchë meñ nii nol kyedzy ko par ktee Dios kyedzy ko lo pxusykolt too no. Aan singo kwëngob xaa yu go axte xtiemp David. ⁴⁶ Lëë rey David bleni Dios, aan kokladzy xaa nsaa xaa tu laañee nyo xDios meñ Israel. ⁴⁷ Per lëél Salomón nak nii psaa lidzy Dios. ⁴⁸ Nikxe nii nody Dios nii sob kpaa leñ yu nii chaa con ña meñ. Sinak chëb Dios lo profet:

⁴⁹ Kpaa nak laañee sobaa xñabeyaa,
lo kislyu xson niyaa.

¿Xa xña yu nii ksaa do par naa? xñee Dios,
¿o xa xña gaa laañee kxiladzyaa?

⁵⁰ ¿Pe lëdy con ñan nayak psan kchë cos?

⁵¹ 'Per lëë do, chëb Xteb, tugak ngui edzy nak styoo do. Chaklasty to jkéétyag to xtiits Dios. Nak to sinak meñ nii xyumbeydy Dios. Tugak xtilyni do Kyalbini Ntson. Lëësyak pxusykolt too do nak to. ⁵² ¿Pe kwyo tu profet dyon nii psaksidy pxusykolt too do? Lëë pxusykolt too do beety kchë xaa nii kwnee nii lëë Crist kiid, aan lëë na nii lëë Crist biid, lëë do kokniladzy xaa ni lëë do beety xaa. ⁵³ Lëë angly biidni xley Dios lo do, per xsaldy tow.

Xkyalkuty Xteb

⁵⁴ Tsiñee lëë xaa xñabey lox biñ kchë nii kwnee Xteb, per nli busy blëë xaa lo Xteb axte chawlay xaa. ⁵⁵ Tsigo lëë Xteb nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo blëp lo leñ kpaa aan lëë xaa kon xkyalntson Dios, ni lëë xaa kon nii lëë Jesús kusoli kwi Dios nëzli. ⁵⁶ Aan lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—¡Kol kuy leñ kpaa gaanoo! Lëén chan nii lëë Xiñ Dios nii pxaal xaa so kwi xaa nëzli.

⁵⁷ Per lëë xaa xñabey koñee ptsetyag, aan lëë xaa bislo chuptsyë yë xaa, lëë xaa kwseñ Xteb. ⁵⁸ Lëë xaa kwlii Xteb leñ kyedzy aan lëë xaa pteekyo Xteb. Lëë tu xaa nii pcholë Saulo byaani xab kchë meñ nii kukteekyo Xteb. ⁵⁹ Aan mente lëë xaa no kteekyo Xteb, lëë Xteb chëb lo Jesús:

—Jesús, pkaaxcuent xkyalbiniin.

⁶⁰ Loxsye ngo lëë xaa psoxib aan lëë xaa kwchuptsyë ngui edzy xñee xaa:

—Tat Tios, ksaldyoo xtol meñ re.

Aan loxsye kwnee xaa singo, lëë xaa kuty.

8

¹ Aan kwyo Saulo conforme nii kuty Xteb.

Lëë Saulo kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios

Misme tse go lëë meñ bislo xsaksi meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén aan kchësy meñ nii xniladzy pchoots klyaal tyub xtañ meñ Judea ni Samaria. Xaktyee apostle byaan Jerusalén. ² Lëë bla xaa nii buen styoo kujkeetsy Xteb ni mban biñ xaa. ³ Mentre gaa lëë Saulo kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios, xsyëeb xaa yu por yu

xkwii xoo xaa kwnaa ni mguiy chilo xaa skiiib.

Lëë Felip xluuy xtiits Dios lo meñ Samaria

⁴ Per lëë kchë meñ nii pchoo Jerusalén xluuy xtiits Dios nii xteelaa laañee xtsiiñtyee meñ. ⁵ Wi Felip pchoo Jerusalén, aan lëë xaa kwey leñ kyedzy Samaria aan lëë xaa bislo xñee xaa lo meñ nii lëë Jesús nak xaa nii pxaal Dios. ⁶ Tsiñee lëë meñ kon kchë kyalntson nii chuuñtsyey Felip, lëë meñ pkaal lsa par jkëetyag meñ nii xñee Felip. ⁷ Ndaly meñ nii no kyalbini mal leñ styoo byak, aan chuptsyé kyalbini mal xchoo leñ styoo meñ go, ni ndaly meñ nii kutoo ni meñ nii xsyëdy byak. ⁸ Por ngo ble meñ kyedzy ko.

⁹ Per leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii pcholë Simoñ. Chuuñtsyey xaa kyalbruj aan chuuñ ksee xaa meñ Samaria, xñee xaa nii tu xaa non nak xaa. ¹⁰ Kchësy xaa wiñ ni xaa kol xkëetyag xtiits xaa aan xñee meñ:

—Lëë xaa gue noy xkyalwnabey Dios.

¹¹ Kchësy meñ psal xaa, porñee con xkyalbruj xaa xtse beeñ ksee xaa meñ. ¹² Per tsiñee lëë meñ bniladzy xtiits Jesús nii ptsiñni Felip, lëë meñ byeñ xa nak xkyalwnabey Dios, ni lëë meñ kwchobnis, nikxe mguiyo nikxe gaa kwnaaw. ¹³ Aan axte wi Simoñ bniladzy ni kwchobnis, aan lëë xaa bislo kwënal xaa Felip, xsee xaa chan xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey Felip.

¹⁴ Tsiñee lëë apostle nii ncheno Jerusalén biñ nii lëë meñ Samaria bniladzy xtiits Dios, lëë xaa pxaal Pedre ni Juan siko. ¹⁵ Tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë xaa kwnab lo Dios por kchë meñ Samaria nii bniladzy parñee sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo meñ go. ¹⁶ Porñee lëë meñ go kwchobnis worñee bniladzy meñ go xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús, per ni tu leñ styoo meñ go karty sëëb Kyalbini Ntson. ¹⁷ Lëë Pedre ni Juan pxob ña kik meñ go, aan lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo meñ go.

¹⁸ Tsi lëë Simoñ kon nii lëë Kyalbini Ntson xsyëëb leñ styoo meñ tsi lëë apostle xob ña kik meñ, lëë xaa kwlii tumi, ¹⁹ aan lëë xaa chëb:

—Kol kneetsy kyalwnabey gue lon parñee kchë kik meñ nii kxobaa ñan sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo.

²⁰ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Deelba nityool kchë xtumil. ¿Xa nanoo nii sil nii xkady Dios? ²¹ Nonguialdy nii kuuñtsyeyoo tsiiñ nii chuuñtsyey too, por chan Dios nii nguidy no styool. ²² Psaan xtoloo, aan kwnab lo Dios nii ktsily xaa tol nii psya leñ styool. ²³ Por chanaa nii tir chak mbiidyoo, ni chanaa nii xlaady tol lii.

²⁴ Tsigo lëë Simoñ kwëb chëb:

—Kol nab lo Dios por naa, parñee ktsy-ooldyaa kchë nii në do lon.

²⁵ Loxsye bitiits apostle cho nak Jesús, ni loxsye bluuy xaa xtiits Dios, lëë xaa bikche sey xaa Jerusalén, aan ndaly kyedzy Samaria nii ptedy xaa bluuy xaa xtiits Dios.

Lëë Felip chutiitsni tu xaa Etiopía

²⁶ Loxsye ngo, lëë tu xangly Dios chëb lo Felip:

—Ligier kwey nëz kyety, nëz nii xchoo Jerusalén xtsiñ Gaza.

Lëë nëz ko xtyedy nëz tañ pidzy. ²⁷ Lëë Felip si aan lëë tu xaa Etiopía pkaa lo xaa nëz. Tu xaa non nak xaa go, lëë xaa xkotsey kchë xtumi kwnaa nii nak rey Etiopía nii lë Candace. Lëë xaa kukiily lay lo Dios Jerusalén. ²⁸ Lëë xaa sey xtañ xaa, sobsyé xaa leñ tu carret, xlab xaa libre nii pkëë profet Isaías. ²⁹ Tsigo lëë Kyalbini Ntson chëb lo Felip:

—Big kex xan carret ke.

³⁰ Tsi lëë Felip big, lëë xaa biñ nii lëë xaa Etiopía go no klab libre nii pkëë profet Isaías. Tsigo lëë xaa kwnabiits, chëb xaa:

—¿Pe xyeeñoo libre nii no klaboo?

³¹ Lëë xaa Etiopía chëb:

—¿Xa kyeeñ no deelñee kindy cho kñë lon xa nako?

Tsigo lëë xaa chëb lo Felip:

—Kwyëp aan kwsob kwin.

³² Sinrii xñee laañee no klab xaa Etiopía go:

Sinak nii chixi meñ mëkwxily nii kety, kuxi meñ xaa,
ni nak xaa sinak tu mëkwxily nii chuptsyëdy tsi xtsiib meñ ma,
por kwchuptsyëdy xaa.

³³ Psaksi meñ xaa, aan ni tu cho beeñdy xkyalxtisy xaa.

—Cho lëe nii kñë xa kok kchë meñ nii kwyo xtiemp xaa?

Por lëe xaa seyle, sodre xaa lo kislyu.

³⁴ Tsigo lëe xaa Etiopía chëb lo Felip:

—Beeñ favor kwnë lon dyon cho por lëe xñee profet nríi, ¿pe por lëe xaaw, ote por stu meño yak?

³⁵ Lëe Felip bislo chëb xa nak laañee no klab xaa, aan singo mod lëe Felip chëb lo xaa cho nak Jesú. ³⁶ Lëe tsi lëe xaa sitedy tu laañee no nis, lëe xaa Etiopía chëb lo Felip:

—Xaatee mbëe no nis nu. ¿Pe chiloody kaa dyon chobnisaa?

³⁷ Lëe Felip chëb:

—Deelñee xniladzyoo tyub styool, schilow.

Lëe xaa Etiopía kwëb chëb:

—Xniladzyaa nii Jesucrist nak Xiñ Dios.

³⁸ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsotse carret, aan lëe xaa kwsëeb lo nis chop xaa Felip, aan lëe Felip pchoobnis xaa. ³⁹ Tsi lëe xaa pchoo lo nis, lëe xKyalbini Ntson Dios biy Felip. Aan bikchedre nyan xaa Felip, per xle xaa lëe xaa byo nëz. ⁴⁰ Tsi lëe Felip byeñ lëe xaa tse so tu kyedzy nii lë Azoto, siko pchoo xaa lëe xaa si Cesarea. Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa bluuuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesú.

9

Lëe Saulo xniladzy xtiits Jesú

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Mentre gaa lëe Saulo tugak nonee nii lëe xaa kuty xpéédscuel Jesú. Por ngo, lëe xaa kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy.

² Aan lëe xaa kwnab tublë kitsy parñee con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy lëe xaa tsinaasy kchë meñ nii no xlad Jesú nii chi kchë ktoo nii sob Damasco. Nol kik xaa nii lëe xaa tsikni kchë meñ nii kñaasy xaa Jerusalén, nikxe kwnaaw nikxe gaa mguiyo. ³ Per lëe xaa merle ktsiñ Damasco, tsi lëe tu bini nii sëéd sëëb kpaa bibëly kyako kwi xaa. ⁴ Lëe xaa byab lyu, aan lëe xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?

⁵ Tsigo lëe Saulo kwnabtiits chëb:

—¿Chool?

Aan lëe tsiy xaa go kwëb chëb:

—Naa nak Jesú, xaa nii xsaksil.

⁶ Tsigo lëe Saulo bislo xisy lo kyalxtseeb chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuuñtsyeyaa?

Aan lëe Jesú chëb:

—Kuxche aan kwey leñ kyedzy. Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo.

⁷ Kchë xaa nii ksa Saulo si ptsyeb, porñee biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, per ni tu cho kondy xaa. ⁸ Loxsye ngo lëe Saulo kuxche lo lyu, per tsi lëe xaa pxaly lo xaa pchilodre nyan xaa. Nak nii lëe xaa nii ksa xaa si kwseñ ña xaa par ktsiñ xaa Damasco. ⁹ Siko kwlës xaa tson kpidz. Pchilody nyan xaa, aan ni tu pe tawdy xaa ni ni tu pe kowdy xaa.

¹⁰ Leñ kyedzy Damasco kwyo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii pcholë Ananías. Lëe Dios byaklo lo xaa lo tu mgaal chëb:

—¡Ananías!

Aan lëe Ananías kwëb chëb:

—Lëen nríi, Tat Tios.

¹¹ Tsigo lëe Dios chëb:

—Kuxche aan kwseñ nëz nii xñee meñ Tubli, aan tsiñee ktsiñoo laañee sob lidzy Judas kwnabtiits por tu xaa Tarso nii lë Saulo. Lëe xaa noyutiitsni naa. ¹² Lëe xaa kon tu xaa nii lë Ananías lo mgaal nii xsyëeb laañee nix xaa, xob ña lady xaa parñee kpike kan xaa stub.

¹³ Tsiñee lëe Ananías biñ ngo, lëe Ananías chëb:

—Tat Tios, ndaly meñ noyutiits lon xa nak xaa go ni kchë kyalnë nii no kteedy xaa kchë meñ nii xniladzy lii nii no leñ kyedzy Jerusalén. ¹⁴ Lëe na lëe xaa sëédak nu con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy par koy xoo xaa kchë meñ nii xniladzy lii.

¹⁵ Per lëe Dios chëb:

—Kwey, por lëe xaa kwlen parñee kluuy xaa xtitsaa lo meñ sit ni lo xrey meñ sit ni lo meñ Israel. ¹⁶ Lëen kluy kchë kyalmban nii tedy xaa por naa.

¹⁷ Tsigo lëe Ananías kwey laañee kwlës Saulo. Tsiñee lëe xaa kwyo leñ yu, lëe xaa pxob ña xaa lady Saulo aan lëe xaa chëb:

—Saulo, lëe Jesú, xaa nii byaklo lool nëz nii sëédoo, pxaal naa parñee kpike kanoo stub ni sëëb Kyalbini Ntson leñ styool.

¹⁸ Wor go kazh lëë tublë cos nii nyaa si nyaa lbey pchoo lo xaa aan lëë xaa kon stub. Tsigo lëë xaa kuxche aan lëë xaa kwchobnis. ¹⁹ Loxsye ngo lëë xaa taw par jkaa xaa fuersy stub.

Lëë Saulo xluuy xtiits Dios Damasco

Lëë Saulo kwlës bla kpidz lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Damasco, ²⁰ aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, xñee xaa nii lëë Jesùs nak Xiñ Dios. ²¹ Kchësy meñ nii pkëetyag nii kwnee xaa xsee, xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak kënlaag kchë meñ Jerusalén nii no xlad Jesùs? ¿Ni pe lëdy kaa par tsikni xaa kchë meñ nii kñaasy xaa lo xaa xñabey lo pxosy sëed xaa nu?

²² Per lëë Saulo pkaare fuersy, aan axte beeñ kchop xaa kik kchë meñ Israel nii no Damasco, tsínee xñee xaa lo meñ nii nli lëë Jesùs nak xaa nii pxaal Dios.

Lëë Saulo xtyelaa lo meñ Israel

²³ Lëë kwloxo bla kpidz, lëë meñ Israel kwnee lsa dyon xa kuty xaa Saulo, ²⁴ per blyëddy lëë Saulo koknano. Aan tsel kyool ni yutsye kwche mbës xaa chu puert nii kë chu kyedzy par kuty xaa Saulo. ²⁵ Per lëë meñ nii no xlad Saulo kwloo Saulo leñ tu tskwidy ngol aan lëë xaa blity meñ tub chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy wor kyool, aan singo lëë Saulo kwtelaa.

Lëë Saulo xtsiñ Jerusalén

²⁶ Tsiñee lëë Saulo ptsiñ Jerusalén, lëë xaa kokladzy nsyëeb xaa lady meñ nii nakle xpëëdscuel Jesùs, per kchësy meñ ptsyeb kon xaa porñee bnilasty meñ nii wi xaa tse nak xpëëdscuel Jesùs. ²⁷ Per lëë Bernabé kuni xaa lo apostle. Aan lëë Bernabé bitiits nii lëë Saulo kon Jesùs nëz, ni lëë xaa bitiits xa mod kwnee Jesùs lo Saulo, ni lëë xaa bitiits nii ptsyebty Saulo kwnee Saulo lo meñ Damasco cho nak Jesùs. ²⁸ Loxsye ngo lëë Saulo kwsëeb lady xpëëdscuel Jesùs leñ kyedzy Jerusalén aan lëë xaa bislo xñee xaa cho nak Jesùs lo meñ. ²⁹ Bitiitsni xaa ni ptilytiitsni xaa meñ Israel nii xñee tiits griego, per lëë meñ go kwyoxko kuty xaa. ³⁰ Tsiñee lëë meñ nii nak xpëëdscuel Jesùs byeño, lëë xaa kuni

Saulo kyedzy Cesarea, aan siko lëë xaa pxaal xaa nëz Tarso.

³¹ Leñ tse go mbëe pañ kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios nii kwyo Judea, ni Galilea, ni Samaria ni ptsyeb meñ go Dios. Lëë Kyalbini Ntson beeñ meñ go yudar, por ngo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre.

Lëë Eneas xyak

³² Leñ tse go lëë Pedre kutedy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kutedy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy nii lë Lida. ³³ Leñ kyedzy ko lëë xaa kutedy lo tu xaa nii pcholë Eneas. Kok xon iz nii chilody tsische Eneas, porñee tyub xaa kutoo. ³⁴ Lëë Pedre chëb lo xaa:

—Eneas, lëë Jesucrist kuuñ kyak lii. Kuxche aan ptuub xtal.

Wor go kazh lëë Eneas kuxche, ³⁵ aan kchësy meñ Lida ni meñ Sarón nii kon kuxche Eneas bniladzy xtiits Dios.

Lëë Dorcas xpañ

³⁶ Tiemp ko kwyo tu kwnaa nii xniladzy xtiits Dios leñ kyedzy Jope nii pcholë Tabita. (Lëë con tiits griego xñee meñ me Dorcas.) Tugak chuñ me yudar meñ nii no lyaadzy. ³⁷ Lëë Dorcas kwxaaknë aan lëë me kuty. Loxsye pkasy meñ me, lëë me pxob meñ tu leñ yu nii sob klaa. ³⁸ Kexka Lida nche Jope. Por ngo, tsínee lëë meñ Jope nii xniladzy xtiits Dios biñ nii lëë Pedre so leñ kyedzy Lida, lëë meñ go pxaal chop xaa nii kunitiits lo Pedre chëb:

—Klyëëdyoo, sinusy kol tsoo Jope.

³⁹ Lëë Pedre sinal aan tsínee lëë xaa ptsiñ, lëë meñ kuni xaa laañee xoob tuukwnaa go, aan lëë kchësy kwnaa viud ptyop kyako kwi xaa choon xluuy kchë vestid ni mankw nii psaa Dorcas worñee bii mbañ me. ⁴⁰ Tsigo lëë Pedre kwlii kchësy meñ ley, lëë xaa psoxib, aan lëë xaa kwnee lo Dios. Loxsye ngo lëë xaa buy lo kwnaa kuty ko, aan lëë xaa chëb:

—Tabita, kuxche.

Tsigo lëë me pxaly lo me. Tsi lëë me kon Pedre, lëë me kwsobli. ⁴¹ Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë me psoli xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy meñ nii xniladzy xtiits Dios ni lëë xaa kwtsyetsy kchë kwnaa viud nii nche worñee lëë xaa ptsiñ parñee kan

meñ nii lëë me pañ. ⁴² Lëëw koknan kchësy meñ nii no leñ kyedzy Jope, aan ndaly meñ bniladzy Dios. ⁴³ Ndaly kpidz kwlës Pedre lidzy tu xaa nii xkuutsy kidy nii pcholë Simoñ nii no leñ kyedzy ko.

10

Lëë Pedre chi lidzy Cornelio

¹ Leñ kyedzy Cesarea kwyo tu xaa nii pcholë Cornelio. Xñabey xaa lo tu kyoow soldad nii sëed nëz Italia. ² Buen xaa ni xtsyeb xaa Dios kchë meñ lidzy xaa. Nroob tumi xtee xaa par kuñ xaa meñ Israel yudar, ni tugak chutiitsni xaa Dios. ³ Lëë tu wtse, siik las tres, lëë tu xangly Dios byaklo lo xaa aan nyë kon xaa nii lëë angly ko kwsëeb laañee sob xaa chëb:

—¡Cornelio!

⁴ Ptsyeb Cornelio buy lo angly, per lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe nëël?

Tsigo lëë angly chëb:

—Lëë Dios biñ xtiitsoo ni lëë xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. ⁵ Kon cho pxaal leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. ⁶ Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa.

⁷ Tsiñee lëë angly nii kwnee lo Cornelio bi, lëë Cornelio kwtsyetsy chop xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa ni lëë xaa kwtsyetsy tu xsoldad xaa nii xniladzy xtiits Dios. ⁸ Loxsye bitiits Cornelio kchë nii ptsyool xaa, lëë xaa pxaal xmos xaa Jope.

⁹ Lëë byaani lyu, tsel xwe ngbidz lëë Pedre kwyëp kik yu par kutiitsni xaa Dios. Lëë gaa xaa nii pxaal Cornelio mer ktsiñ Jope. ¹⁰ Kwlaañ Pedre aan kokladzy xaa nyaw xaa, per mente lëë siily noyaklo, lëë xaa kwneexkaal ¹¹ nii lëë kpaa byaly, aan lëë tublë sinak ladx mant ngol sëed sëëb nxituusy ksa tap skiñ ladx ko. ¹² Lo ladx ko kë kchëlo ma nii no lo kislyu, sinak ma nii sob tap niy, ni mëél, ni kchë ma nii sob xikw. ¹³ Tsigo lëë Pedre biñ tsiy tu xaa nii chëb:

—Pedre, kuso, beety kchë ma gue aan taw ma.

¹⁴ Per lëë Pedre kwëb chëb:

—Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma nii nonguialdy ktyaaw.

¹⁵ Lëë tsiy xaa go kwnee stub chëb:

—Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw.

¹⁶ Tson vuelt biñ xaa tsiy xaa go, axte tsigolye lëë ladx ko byëp kpaa stub. ¹⁷ Lëë Pedre no kyalnë dyon xa kyeñ xaa kchë nii kwnee Dios lo xaa lo mgaal go, tsi lëë xaa nii pxaal Cornelio ptsiñ chu puert xñabtiits dyon pa nak lidzy Simoñ. ¹⁸ Nguidzy kwnabtiits xaa dyon pe siko xkwës tu xaa nii lë Simoñ nii xñee meñ Pedre. ¹⁹ Aan como lëë Pedre bii no kyalnë nii dyon xa kyeñ xaa kchë nii chëb Dios lo xaa lo mgaal go, lëë Kyalbini Ntson chëb lo xaa:

—Buy gaanoo, tson meñ xyub lii.

²⁰ Kuso, byety aan kunaal meñ gue. Jkañdy kikoo, por naa pxal meñ gue.

²¹ Tsigo lëë Pedre byety aan lëë xaa chëb lo xaa nii pxaal Cornelio:

—Naa nak xaa nii xyub to. ¿Pe cos tsiiñ sëed to?

²² Lëë xaa nii pxaal Cornelio kwëb chëb:

—Xmandad Cornelio syoop noo. Tu xaa nii xñabey lo tu kyoow soldad nak xaa. Buen xaa, xtsyeb xaa Dios, ni kchë meñ Israel xle lo xaa. Lëë tu xangly Dios chëb nii no kwetsy xaa lii par tsil lidzy xaa tsiiñ jkëetyag xaa kchë nii këëboo.

²³ Tsigo lëë Pedre pteedy xaa nëz leñ yu, aan lëë xaa ptseñ ksa xaa kyool go. Lëë byaani lyu, lëë Pedre sinal ksa bla xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy Jope.

²⁴ Lëë byaani stu lyu lëë xaa ptsiñ Cesarea. Lëë gaa Cornelio tse nche mbës ksa meñ lidzy ni xamigw xaa nii kwtsyetsy xaa. ²⁵ Tsi lëë Pedre ptsiñ chu yu, lëë Cornelio pchoo kuktsiilnëz xaa aan lëë Cornelio psoxib lo xaa sinak nii nyak xaa tu xaa non. ²⁶ Per lëë Pedre bliso xaa chëb:

—Kusoli, por sinakakaa nakoo.

²⁷ Aan mente lëë xaa bii sinee, lëë Pedre kwsëeb leñ yu aan lëë xaa kon nii singootyee ndaly meñ tse nche mbës. ²⁸ Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nan buen do gon nii chilody ktsiil lsa tu meñ Israel meñ sit o sëëb kaa xaa leñ lidzy tu meñ sit. Per lëë Dios bluuy lon lo tu mgaal nii nody nii kpixladzyaa meñ

sit. ²⁹ Por ngo, siñee kwtsyetsy to naa, lëen syely. Blyëëdyaa. Ni tu pe chëptyaa. Lëe nina na busy, chakladzyaa kakananaa penak kwtsyetsy to naa.

³⁰ Tsigo lëe Cornelio kwëb chëb:

—Natse chako tap kpidz, mismé wor re gak lëen so leñ lidzyaa nu, cholaa lay nii chak lo Dios wor wtse aan lëetyee gaa tse go tawdyaa par kuuñ ksakaa Dios, tsinnee lëe tu xaa nii nakw tu ladx nii xpibëly byaklo lon. ³¹ Aan lëe xaa në lon: Cornelio, lëe Dios gon biñ xlayoo ni lëe xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. ³² Lëe nana busy kwnabey nii kaktsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. Lëe xaa so leñ kyedzy Jope. Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa. ³³ Por ngo nii blyëëdyaa lëen pxal xaa nii biid kyub lii, aan buen nii sëedoo. Lëe na chan Dios nii lëe noo nche nu par jkëetyag noo kchë nii pxaal Dioosoo sëedneel loo noo.

Kchë nii kwnee Pedre lidzy Cornelio

³⁴ Tsigo lëe Pedre bislo kwnee chëb:

—Na si nagon, lëen xyeñ nii nli lëdy wi Dios xsee chan meñ, ³⁵ sink kchë meñ nii xsal xaa ni chuuñtsyey nii xñabey xaa, kchë meñ go xyo styoo xaa. ³⁶ Lëe Dios kwnee lo meñ Israel nii lëe Jesucrist kiidni tiits nii kchoobladzy styoo meñ. Lëe Jesucrist nak xaa nii xñabey kchë lo meñ. ³⁷ Nan do gon pe cos kok tyub xtañ meñ Israel. Galilea bislow, loxsye kwnee Juan nii no nii chobnis meñ. ³⁸ Ni nan gaa to xa kwle Dios Jesú Nazaret ni xa kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo xaa. Aan lëe Dios ptee kyalwnabey lo xaa parñee kuñ xaa kyalbuen ni kuuñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi xaatox lo kyalkits. Kchë ngo beeñtsyey xaa porñee chop xaa Dios nak. ³⁹ Lëe noo chutiits kchë nii ptyon noo beeñtsyey Jesú leñ kyedzy Jerusalén ni tyub xtañ meñ Israel. Loxsye ngo lëe meñ beety xaa, pkëe meñ xaa lo crusy. ⁴⁰ Per tse nii kwloxo tson kpidz lëe Dios beeñ kpañ xaa, aan lëe xaa byaklo loo noo. ⁴¹ Byaklody xaa kchë lo meñ, sink xaktyee kchëe noo siñee kwlel Dioos noo, ptyon noo xaa par kutiits noo nii nli pañ xaa. Ptyaaw noo ni ptyow noo ksa noo xaa loxsye pañ xaa. ⁴² Aan lëe xaa pxaal

lëe noo kñee noo lo meñ nii lëe Dios pso xaa par kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ. ⁴³ Ni kwneel gaa kchësy profet cho nak Jesú, ni kwneel gaa xaa nii kchësy meñ nii kniladzy xtiits Jesú kpily xtol.

Lëe Kyalbini Ntson xsyëëb leñ styoo meñ sit

⁴⁴ Lëe Pedre bii nonee, tsinnee lëe Kyalbini Ntson kwsëeb leñ styoo kchësy meñ nii nche jkëetyag nii xñee xaa. ⁴⁵ Aan lëe meñ Israel nii xniladzy nii kwey ksa Pedre psee kon nii wi leñ styoo meñ sit blaa Dios kwsëeb Kyalbini Ntson, ⁴⁶ porñee biñ xaa nii lëe kchë meñ go xñee xaatke ntson Dios con stu clasy tiitsé. ⁴⁷ Tsigo lëe Pedre chëb:

—¿Pe no gaa dyon cho jka nis par chobnis kchë meñ re, por mismé Kyalbini Ntson nii kwsëeb leñ styoo no kwsëeb leñ styoo kchë meñ re?

⁴⁸ Aan lëe xaa kwnabey kwchobnis meñ go con xtiitspey Jesucrist. Loxsye ngo lëe kchë meñ go kwnab nii kwës Pedre bla kpidz.

11

Lëe Pedre chikni tiits lo meñ nii xniladzy nii no Jerusalén

¹ Lëe apostle ni kchë meñ nii xniladzy nii no tyub xtañ meñ Israel biñ nii lëe bla meñ sit bniladzy xtiits Dios. ² Per tsinnee lëe Pedre ptsiñ Jerusalén, lëe bla meñ Israel kwneené Pedre, ³ chëb xaa:

—Penak nii kusééboo lidzy meñ sit, ni tawnil kchë meñ go?

⁴ Tsigo lëe Pedre bislo bitiits xa kwey xaa lidzy Cornelio, lëe xaa chëb:

⁵ —Leñ kyedzy Jope son, aan tsinnee lëen noyutiitsni Dios, lëe tu mgaal kwtedy lon, aan lëen kon tublé ladx mant ngol nii sëedsëeb kpaa nxituusy ksa tap skiño aan lëew byab axte laañee son. ⁶ Tsinnee lëen big kex par kuy nyëen dyon pe cos kë lo ladx ko, lëen kon kchëlo ma nii sob tap niy, kchëlo ma tox, ni kchëlo mëél, ni kchëlo ma nii sob xikw. ⁷ Aan lëen biñ tsiy tu xaa nii në lon: “Pedre, kuso, beety ma gue aan taw ma.” ⁸ Per lëen chëp: “Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma nii nonguialdy ktyaaw.” ⁹ Tsigo lëe tsiy xaa nii sëed

kpaan nē lon stub: “Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw.” **10** Tson vuelt biñaa tsiy xaa go. Loxsye ngo lëe ladx ko byëp kpaan stub. **11** Worgo kazu lëe tson xaa kwlañ lidzy xaa nii kwlësaa. Cesarea pchoo xaa biid kyub xaa naa. **12** Aan lëe Kyalbini Ntson nē lon: “Kunal, jkañdy kikoo.” Wi ksa xoop xaa re kwsenal naa, ksa noo psyëeb leñ lidzy tu xaa **13** nii bitiits loo noo xa byaklo tu angly chilidzy xaa chëb: “Pxaal meñ leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. **14** Aan lëe Pedre kñë xa telaal ni xa telaa meñ liidzyoo lo tol.” **15** Tsíñee lëen bislo xñen, lëe Kyalbini Ntson nii klootyee kwsëeb leñ styoo no kwsëebak leñ styoo meñ go. **16** Tsigo lëen psaladzy xtiits Jesús tsíñee chëb xaa: “Nli nii lëe Juan pchoobnis con nis sye, per lëe do chobnis con Kyalbini Ntson.” **17** Por ngo, deelñee wi lo meñ sit ko pteedy Dios xKyalbini Ntson, ¿cho nakaa parñee jkaan Dios? Por singo gak bneetsy xaa Kyalbini Ntson lo no.

18 Tsíñee lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén lox biñ ngo, kwneedre xaa, sink lëe xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

—Wi meñ sit tsigo busy kteelaa Dios lo tol ni wi meñ sit jkaa kyalmañ nii xnitylody!

Meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios

19 Loxsye kuty Xteb, ndaly kyalnë nii kwtedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan no meñ go pxooñ ptsiñ axte Fenicia, Chipre ni Antioquía. Nonstyee lo meñ Israel kwnee meñ go cho nak Jesús. **20** Per lëe bla xaa Chipre ni xaa Cirene nii xniladzy xtiits Dios ptsiñ leñ kyedzy Antioquía aan wi lo meñ sit kwnee xaa cho nak Jesús.

21 Lëe Dios kokni xaa, aan ndaly meñ go ptikche styoo lo Dios aan lëe meñ go bniladzy xtiits Dios. **22** Tsíñee lëew biñ meñ nii xniladzy nii no Jerusalén, lëe xaa pxaal Bernabé kyedzy Antioquía. **23** Tsíñee lëe Bernabé ptsiñ, ble xaa kon xaa xkyalnsaak Dios aan lëe xaa kwnab nii ksaandy meñ go xtiits Dios. **24** Tu xaa buen nak Bernabé. Nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa ni nyoo nii tyub styoo xaa xniladzy xaa xtiits Dios. Aan ndaly meñ go big lo Dios.

25 Loxsye ngo lëe Bernabé si Tarso sikuub Saulo. Aan tsi lëe xaa ptsil xaa, lëe xaa kuni xaa Antioquía. **26** Nder tu iz kwlës xaa lo meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios aan ndaly meñ beeñ kseedy xaa. Lëe meñ Antioquía klootyee kwnee lo meñ nii no xlad Jesús Cristiañ.

27 Leñ tse go lëe bla profet pchoo Jerusalén kwey Antioquía. **28** Lëe tu profet nii pcholë Agabo kusoli lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan por Kyalbini Ntson lëe xaa kwnee nii lëe kpiñ kiid tyub lo kislyu, aan nli gaa lëe kpiñ go biid iz nii kwnabey Claudio. **29** Tsigo lëe meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwnee dyon xa kuñ xaa yudar meñ nii xniladzy nii no Judea. **30** Aan lëe xaa ptop nii pchilootyee lo xaa par kxaal xaaw lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no tyub Judea. Lëe Saulo ni Bernabé kuni kchë nii ptop meñ go.

12

Lëe Pedre no skiib

1 Leñ tse go lëe rey Herodes bislo psaksi bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. **2** Lëe xaa pxaal soldad kukyeety betsy Juan nii pcholë Jacob con spad, **3** aan como kon xaa nii byo kchë ngo styoo meñ Israel, lëe xaa kwnabey pkaa wi Pedre. Kchë ngo beeñtsyey xaa leñ tse nii chaklni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. **4** Loxsye pkaa Pedre, lëe Herodes kwloo xaa skiib, aan tap tiiy soldad kwënap xaa, tap kaa soldad tu tiiy. Nladzy Herodes kwii xaa Pedre loxsye te paskw parñee kñab meñ kyedzy kety Pedre. **5** Per nikxe nii tsiitsy kwyo Pedre skiib, tugak kwnab meñ nii nak ksa xaa nii kakni Dios xaa.

Lëe Dios xkwii Pedre skiib

6 Kyool nii kxe kwii Herodes Pedre par kñab meñ kyedzy kety Pedre. Lëe Pedre nixyesy leñ skiib nxituusy ña xaa con chop lë caden. Nix kaa tuga soldad kwi xaa, ni lëe stubla gaa soldad nche nap chu skiib, **7** tsíñee lëe tu xangly Dios ptsiñ, aan lëe tu bini ngol kwë leñ skiib. Lëe angly pteexug kwi Pedre par kna Pedre, aan lëe angly chëb:

—Sinusy kuxche.

Tsigo lëë caden nii nxituu ña Pedre byak,
8 aan lëë angly chëb:

—Kokw xaboo ni pkëëniy laboo.

Loxsye beeñtsyey Pedre nii kwnabey an-gly, lëë angly chëb:

—Pix xkaxkeemoo aan tënál naa.

9 Lëë Pedre sinal xitsy angly, nandy xaa dyon pe nli nii chop xaa angly si ote nlidyo yak. Soot xaa nii lo maa chan xaa kchë ngo. 10 Per klo lo tub tiiy soldad nii nche nap kwtedy xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtedy lo stub tiiy soldad nii nche nap stub lu-gar. Aan tsínee lëë xaa ptsiñ chu puert kiib ngol nii kë chu nëz, lëë puert ko byaly xaly aan lëë xaa pchoo. Loxsye kwsë xaa xisy wiñ, lëë angly psaan xaa. 11 Axte tsigolye lëë Pedre byaabini aan lëë xaa chëb:

—Na si nagon, chanaa nii nli lëë Dios pxaal xangly biidlìi naa ña Herodes ni biid kteelaa naa lo kchë nii kokladzy meñ Israel nyuñ xaa naa.

12 Ngo nladzy Pedre lëë xaa si lidzy Mariy, xñaa Juan, xaa nii kwnee gak meñ Marcos. Ndaly meñ pkaal lsa siko par ku-tiitsni meñ Dios. 13 Tsiñee lëë xaa pseetsy chu puert nii kë nëz chu nëz, lëë tu kwnaa nii tugak xkyé tsíiñ nii pcholë Rode kukuy dyon chow. 14 Tsiñee lëë me byumbey tsiy Pedre, pxaldy me chu puert, sink lo kyalwle go lëë me bikche sey me leñ yu stub, sikni me tiits nii lëë Pedre so chu puert.

15 Per lëë meñ nii ncheno leñ yu chëb lo me:

—¡Chak wetyoo!

Per tugak ndip xtiits me nii nli lëë xaaw. Lëë kchë meñ go chëb:

—Lëdy xaaw, buty xangly xaaw.

16 Lëë Pedre gaa tugak no kseetsy chu puert. Aan tsínee lëë meñ pxaly chu puert, psee meñ kon meñ nii nli lëë xaaw. 17 Per lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, aan lëë xaa bitiits xa kulii Dios xaa skiib, ni lëë xaa chëb:

—Kol kutiits nríi lo Jacob ni lo kchë meñ nii xnildazzy xtiits Dios.

Loxsye ngo lëë xaa pchoo, lëë xaa si stub lugar.

18 Tsiñee lëë lyu byaani, xyeñdy soldad dyon xa kuñ xaa, porñee nandy xaa pe kok Pedre. 19 Lëë Herodes kwnabey kok wyub

Pedre, aan como ptsildy xaa xaa, lëë xaa kwtsyetsy xaa nii kwénap chu skiib aan lëë xaa kwnabey kuty xaa. Loxsye ngo lëë Herodes pchoo Judea, lëë xaa si Cesarea.

Xkyalkuty Herodes

20 Leñ tse go lëë Herodes xlëë lo meñ Tiro ni Sidón, per lëë chop kyedzy ko kwnee dyon xa tsínee xaa lo Herodes. Tsigo lëë xaa byub mod kwnee xaa lo Blasto, tu xaa nii tugak so kex lo rey Herodes. Lëë Blasto kwnee lo Herodes parñee klëëdre xaa lo chop kyedzy ko, porñee tañ nii xñabey Herodes xchoo nii xtyaaw xtañ meñ Tiro ni meñ Sidón. 21 Lëë Herodes kwle tu tse nii tsínee chop kyedzy ko lo xaa. Aan tsi lëë tse go kol, lëë Herodes kokw xab lni ni lëë xaa kwsob lo xyakxily xaa leñ yulyey aan lëë xaa bislo kwnee xaa lo meñ go. 22 Tsi lëë meñ go biñ tsiy xaa, lëë meñ go bislo kwchuptsyé xñee:

—¡Lëdre xaa lo kislyu ngue nonee, sink tu dioslew!

23 Wor go kash lëë tu xangly Dios beeñ ksaknë Herodes aan lëë msyog beety xaa porñee beeñ ksakty xaa Dios.

24 Lëë meñ nii pkëëtyag ni bniladzy xtiits Dios ptyalyre.

25 Tsiñee lëë Bernabé ni Saulo byal xtsíiñ, lëë xaa bi Jerusalén, aan lëë xaa biy Juan, xaa nii xñee gak meñ Marcos.

13

Lëë Saulo ni Bernabé chislo lo tsíiñ nii pteedy Dios lo xaa

1 Kwyoprofet ni maestre lady meñ Antioquia nii bniladzy xtiits Dios. Lëë lë xaa nríi: Bernabé, Simoñ (Yeesy kwnee meñ lo Simoñ), Lucio xaa Cirene, Manaén (xaa nii kwroob tusyke chop Herodes, xaa nii kwnabey Galilea) ni Saulo. 2 Lëë tu tse, lëë meñ ncheyutiitsni Dios ni tawdy meñ go par kuuñ ksak meñ go Dios. Lëë Kyalbini Ntson chëb:

—Kol kwixaa Bernabé ni Saulo par kuuñtsyey xaa tu tsíiñ nii ktedyaa.

3 Loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëë xaa pxob ña xaa kik Saulo ni Bernabé aan lëë xaa psonëz xaa.

Lëë Saulo ni Bernabé xtsíiñ Chipre

⁴ Lëë Kyalbini Ntson pxaal Bernabé ni Saulo kyedzy nii lë Seleucia aan siko lëë xaa kwyo barkw par tsi xaa Chipre. ⁵ Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy nii lë Salamina nii nche Chipre, lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios leñ xiktoo meñ Israel. Wi Juan kunal kuñ xaa yudar. ⁶ Aan lëë xaa kwte tyub lo kislyu wiñ go ptsiñ xaa axte Pafos. Siko lëë xaa kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë Barjesús nii nak bruj. Tu wnee xuuy nak xaa, xñee xaa nii xtiits Dios xñee xaa. ⁷ Lëë bruj ko kok xamigw xtisy Chipre nii pcholë Sergio Paulo. Tu xaa nyaani kok xtisy ko, lëë xaa kwnabey koktsyetsy Bernabé ni Saulo, parñee jkëetyag xaa xtiits Dios. ⁸ Per lëë bruj Barjesús, xaa nii pcholë gak Elimas, kokladzy nsyonlë parñee nilasty xtisy xtiits Dios. ⁹ Tsigo lëë Saulo, xaa nii pcholë gak Pable, buy lo bruj ko, nyoo nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Saulo, ¹⁰ aan lëë xaa chëb:

—¡Sinak xaatox nakoo! ¡Ngo nii xñee xuuyoo ni ngo nii xyody cos buen styool! ¿Penak nii tugak sonlél lo xnëz tubli Dios? ¹¹ Lëë na lëë Dios ksaksi lii. Lëël kyaan ciegw aan ndaly kpidz kchilody kanoo lo xbini ngbidz.

Wor go kazh lëë bruj ko byaan ciegw, aan lëë xaa byub dyon cho señ ña xaa porñee chandy xaa. ¹² Tsiñee lëë xtisy kon kchë ngo, lëë xaa bniladzy xtiits Dios, aan psee xaa biñ xaa xtiits Dios.

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ kyedzy Antioquia nii ngab Pisidia

¹³ Lëë Pable byo barkw chu nis Pafos ksa xcombañer par tsi xaa Perge, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Panfilia. Per lëë Juan pchoxso lo xaa, aan lëë Juan sey Jerusalén. ¹⁴ Loxsye kwte xaa Perge, lëë xaa ptsiñ Antioquía, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Pisidia. Lëë tsi lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë xaa kwséeb ktoo aan lëë xaa kwsob. ¹⁵ Loxsye pkab libre ley ni libre nii pkëë profet, lëë xaa nii xñabey leñ ktoo chëb lo xaa:

—Beetsy, deelñee chakladzy to kñee do choplan xtiits to lo meñ, schilo kñee dow nina.

¹⁶ Tsigo lëë Pable kuso, aan lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, chëb xaa:

—Kol kono, meñ Israel, ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios: ¹⁷ Lëë xDios meñ Israel kwle pxusykolt too no ni lëë Dios beeñ ktyaly xaa axte kok xaa tu kyedzy ngol worñee bii ncheno xaa Egipto. Siko kok xaa meñ sit. Loxsye ngo por xkyalwnabey Dios lëë xaa pchoo tañ go. ¹⁸ Choow iz pxe kw Dios lo pxusykolt too no tañ pidzy nii kwtedy xaa, ¹⁹ ni lëë xaa bnitylo kadzy kyedzy ngol nii nche nëz tañ nii lë Canaán par ktee xaa xilyu meñ go lo pxusykolt too no. ²⁰ Tap kyoow grol iz kwë pxusykolt too no singo. Loxsye ngo lëë Dios pso juesty kwnabey lo pxusykolt too no. Lëë profet Samuel kok lultime juesty.

²¹ Loxsye ngo lëë pxusykolt too no kwnab tu rey lo profet Samuel, aan lëë Dios pso Saúl xiñ Cis nii sëëd lo xtiyy Benjamín kok rey. Choow iz kwnabey Saúl lo pxusykolt too no. ²² Lëë Dios kwlii Saúl, aan lëë xaa pso David kok David rey, chëb xaa: “Lëë David xiñ Isaí ñak tu xaa nii xyo styoon ni suuñtsyey xaa kchë nii chakladzyaa.” ²³ Lo xtiyy David sëëd Jesús, xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ Israel, sinak nii psaanle Dios tiits. ²⁴ Klo Juan biid lo xaa. Lëë Juan bluuy xtiits Dios kchë lo meñ Israel, xñee Juan nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ. ²⁵ Aan tsiñee lëë xtse Juan mer ksa, lëë Juan chëb: “Lëdy naa nak xaa nii nladzy to nii nakaa. Per skere sëëd tu xaa nii mastre non lon, por naa ni parñee kliityaa lab xaa xkiiñdyaa.”

²⁶ ’Kol kono gaanoo, beetsy, kchësy to siñee sëëd to lo xtiyy Abraham ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios. Lëë Dios pxaal tiits re lo no parñee kñë xaa xa telaa no.

²⁷ Koknandy meñ nii no Jerusalén ni koknandy xaa xñabey cho kok Jesús. Ni byeñdy xaa kchë kitsy nii pkëë profet nii xcab leñ ktoo ksatyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. Por ngo lëë xaa beeñ cumplir nii pkëë profet tsi lëë xaa beety Jesús. ²⁸ Aan nikxe gaa ni tu pe beeñtsyeydy Jesús par kety xaa, lëë meñ kwnab lo Pilat kuty xaa. ²⁹ Tsiñee lëë Jesús lox kwtedy kchë nii kë leñ xkitsy Dios nii no tedy xaa, lëë meñ blity xaa lo crusy aan lëë meñ pkeetsy xaa. ³⁰ Per lëë Dios beeñ kpañ xaa. ³¹ Aan ndaly kpidz byaklo

Jesús lo kchë meñ nii kwënsë ksa xaa tyub Galilea ni Jerusalén, aan lëë kchë meñ go chutiitso lo meñ nina.

³² Por ngo nii lëë noo xñee tiits ntson nii psaan Dios lo pxusykolt too no lo do. ³³ Lëë noo syoopnii xtiits Dios lo do. Kchë nii byaan Dios tiits ksa pxusykolt too no, lëëw beeñ xaa cumplir lo no nii nak no xiñ pxusykolt too no. Lëë xaa beeñ kpañ Jesú sinak nii kë leñ salmo dos nii xñee sinr ii: "Lii nak xiñaa. Naa bnetsy kyalmbañ lool natse." ³⁴ Kwnel Dios nii lëë xaa kuuñ kpañ Jesú parñee kpkchedre kety Jesú. Leñ kitsy nii kë xtiits xaa chëb xaa sinr ii: "Lëën kne kchë kyalnsaak nii chëpaa lo David lool." ³⁵ Por ngo leñ kitsyak nii kë salmos xñee: "Klaadyoo kyodz xcuerp xaa nii xsoob xtiitsoo." ³⁶ Ni nan gaa to xa beeñtsyey David kchë nii kwnabey Dios xtiemp xaa. Loxsye ngo lëë xaa kuty sinak nii kuty kchë pxusykolt too xaa aan lëë xcuerp xaa byodz. ³⁷ Per byosty xcuerp Jesú, xaa nii beeñ kpañ Dios. ³⁸⁻³⁹ Por ngo, beetsy, lëë noo syoopnee lo do nii lëë Jesú nak xaa nii xteelaa meñ lo tol. Por kchë tol nii pchilody xley Moisés ntsily, lëë Jesú xtsilyo, deelñee kniladzy to xtiits xaa. ⁴⁰ Kol kap cuent, toontlaa ktsyool do nii pkëë profet leñ xkitsy Dios tsíñee chëb xaa: ⁴¹ Kol kono gaanoo kchësy to siñee xidzyni do xtiits Dios, kol ktsyeb aan kol kety,

porque naa nii nakaa Dios, lëën kuuñtsyey tu cos nii iip knilasty to, nikxe cho kutiitso lo do.

⁴² Tsiñee lëë Pable ni Bernabé pchoo ktoo, lëë meñ chëb nii kpkche xaa stub par kñeere xaa kchë ngo stu tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. ⁴³ Ndaly meñ Israel ni ndaly meñ sit nii kwsëëb xlad meñ Israel kunal Pable ni Bernabé tsi lëë ktoo kwlox. Aan lëë Pable ni Bernabé kwnab nii ksaandy kchë meñ go xtiitsli Dios.

⁴⁴ Lëë ptsiilo xmal, tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, ndaly meñ kyedzy ptyop par jkëëtyag meñ xtiits Dios. ⁴⁵ Per tsíñee lëë meñ Israel kon nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëë xaa blëë aan lëë xaa kwlootsyetsy Pable. ⁴⁶ Per ptsyebty Pable ni Bernabé. Lëë xaa kwnee, chëb xaa:

—No nii klo lo do kluuy noo xtiits Dios nii nak to meñ Israel, per como xsaldy tow, ni soot to nii chigaldy jkaa do tu kyalmbañ nii nitylody, lëë noo kyoneew lo meñ sit. ⁴⁷ Por singo kwnabey Dios lëë noo, në xaa: Lëën pso lii sinak tu bini, parñee ksaaniil kchë lo meñ nii nche lo kislyu, ni lëën pso lii parñee tsineel xa telaa meñ nii nche tyub lo kislyu lo tol.

⁴⁸ Tsiñee lëë meñ sit biñ ngo, ble xaa, xñee xaa xaatke ntson Dios, aan lëë xaa nii nonguijal le jkaa kyalmbañ nii nitylody bniladzy xtiits Dios. ⁴⁹ Por ngo ndaly meñ pkëëtyag xtiits Dios tyub tañ go. ⁵⁰ Per lëë meñ Israel kwlootiits bla kwnaa rikw nii tugak chi ktoo ni bla xaa non nii no kyedzy ko parñee ktilyni xaa Pable ni Bernabé tsiin kchoo xaa tañ go. ⁵¹ Tsigo lëë Pable ni Bernabé kwtsib yuti nii xña niy xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, aan loxsye ngo lëë xaa si stu kyedzy nii lë Iconio. ⁵² Per pe pseedy kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Tugak ble meñ go ni nyoo gaa nii no Kyabiní Ntson leñ styoo kchë meñ go.

14

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ leñ kyedzy Iconio

¹ Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ leñ kyedzy Iconio lëë xaa kwsëëb leñ xiktoo meñ Israel chop xaa, aan lëë xaa bislo kwnee xaa xtiits Dios, aan ndaly meñ Israel ni meñ sit bniladzy xtiits Dios. ² Per lëë meñ Israel nii koklasty niladzy xtiits Dios pkiily meñ sit parñee ktilyni xaa kchë meñ nii bniladzy. ³ Por ngo mastre xtse kwlës apostle leñ kyedzy ko. Nder confians bluuuy xaa xtiits Dios, ni lëë Dios kaa bluuuy lo meñ nii nli xtiits Dios xñee xaa, porñee ptee Dios tiits beeñtsyey xaa kyalntson. ⁴ Per lëë meñ kyedzy ko kok chop tiiy. Grol meñ pchoo xfavor meñ Israel, lëë stu grol meñ pchoo xfavor apostle. ⁵ Tsigo lëë meñ Israel ni meñ sit bitiits ksa xaa xñabey parñee ksaksi xaa ni kuty xaa apostle lo kyo. ⁶ Per tsíñee lëë Pable ni Bernabé byeño, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si nëz Listra ni Derbe. Chop kyedzy ko ngab Licaonia. ⁷ Wi tañ go bluuuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesú.

Lëë meñ xtee kyo Pable leñ kyedzy Listra

⁸ Leñ kyedzy Listra kwyo tu xaa nii chilody së. Destye nii koly xaa ndaandy niy xaa, aan lo nii mbañ xaa karty së xaa. ⁹ Lëë xaa sob jkëetyag nii xñee Pable aan tsi lëë Pable buy lo xaa byeñ Pable nii xniladzy xaa nii schilo kuuñ kyak Dios xaa. ¹⁰ Tsigo nguedzy kwnee Pable, chëb Pable lo xaa:

—Kuso, beeñ tubli niyoo.

Aan lëë xaa nii xsyëdy ko kwyasklaa, lëë xaa kwsoli aan lëë xaa bislo kwsë xaa. ¹¹ Tsiñee lëë meñ kon nii beeñtsyey Pable, lëë meñ bislo chuptsyë xñee con tiitsë Licaonia:

—Lëë dios byety kpaa sëëd kan lëë no! ¡Nyaa xaa si nyaa meñ!

¹² Xñee meñ nii lëë Bernabé nak dios nii lë Zeus aan lëë Pable kwnee meñ dios Hermes, porñee lëë Pable nak xaa nii xñee.

¹³ Ni lëë pxosy nii xkyënap xiktoo dios Zeus nii sob chu kyedzy biidni yosy ni tukyoo chu puert ktoo par kokon xaa ma lo Pable ni lo Bernabé kchë xaa meñ. ¹⁴ Per tsiñee lëë Bernabé ni Pable byeñ kchë nii noyuuñtsyey meñ, lëë xaa pchos xab xaa parñee kyeñ meñ nii xyody nii noyuuñtsyey meñ styoo xaa, aan lëë xaa kwsëeb lady meñ xñee xaa:

¹⁵ —¡Kol kono! ¿Penak nii chuuñtsyey do singue? Sinakak to nak noo, lëdy dioos noo. Lëë noo syoop kluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs lo do. Kol ksaan kchë ximdyo do par kniladzy to Dios mbañ nii psaa kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchësy cos nii no lo kislyu. ¹⁶ Kwyo tu tiemp nii lëë Dios blaa beeñtsyey meñ nii kwlaañtyee styoo meñ. ¹⁷ Per psaandy xaa meñ, sink tugak kokni xaa meñ, aan por kchë xkyalnsaak xaa lëë xaa bluuy nii buen xaa. Por lëë xaa xaal kyo parñee kak xkwaa do ni lëë xaa xnee nii kaw do parñee kle do.

¹⁸ Aan nikxe chëb xaa kchë ngo, neñ beeñ xaa gan nii beejty meñ yosy par kokon meñ ma lo xaa.

¹⁹ Lëëtyee gaa leñ tse go lëë bla xaa Israel nii no Antioquía ni Iconio ptsiñ, aan lëë xaa pkiily meñ Listra par kteekyo xaa Pable. Lëë xaa pteekyo Pable ni lëë xaa kwtopxax Pable, kukchon xaa Pable tublad chu kyedzy, nladzy xaa nii kuty Pable.

²⁰ Per tsiñee lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyop kyako Pable, lëë xaa kuxche aan lëë

xaa byo leñ kyedzy stub. Lëë byaani lyu, lëë xaa si kyedzy nii lë Derbe chop xaa Bernabé.

²¹ Lëë xaa bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs lo meñ Derbe, aan ndaly meñ kyedzy ko bniladzy. Loxsye ngo lëë xaa bikche sey xaa nëz Listra ni Iconio ni Antioquía stub. ²² Kchë kyedzy nii ptedy xaa pchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, xñee xaa nii no nii tugak kniladzy meñ, ni xñee xaa nii parñee syëëb no laañee xñabey Dios no nii tyeedy no ndaly lo kyalnë. ²³ Ksa kyedzy nii ptedy xaa pso xaa xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Aan loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëë xaa kwnab nii kakni Dios ksa xaa kol nii pso xaa.

Lëë Pable ni Bernabé xtiñ Antioquía stub

²⁴ Kwte xaa nëz Pisidia par ktsiñ xaa xtañ meñ Panfilia. ²⁵ Loxsye bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs leñ kyedzy Perge, lëë xaa ptsiñ Atalia. ²⁶ Siko lëë xaa byo barkw, lëë xaa sey kyedzy Antioquía, sikni xaa tiits lo meñ nii xniladzy nii lëë xaa byal tsiiñ nii pxaal Dios xaa. ²⁷ Tsiñee lëë xaa ptsiñ Antioquía, lëë xaa ptop kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa bitiits kchë cos nii beeñtsyey Dios, ni lëë xaa bitiits xa ptee Dios tiits nii wi meñ sit kniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs. ²⁸ Xtse kwlés Pable ni Bernabé lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy ko.

15

Lëë Pable ni Bernabé chi Jerusalén

¹ Lëëtyee gaa leñ tse go, lëë bla xaa Judea ptsiñ Antioquía, aan lëë xaa bislo xñee xaa lo meñ nii xniladzyle xtiits Dios: Chilody telaa do deelñee tsobeydy to sinak nii xñabey xley Moisés. ² Por ngo lëë Pable ni Bernabé ptilytiitsni xaa go. Nroob kok xtily xaa, lëë byalo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Bernabé ni stubla xaa nii xniladzy Jerusalén par tsinabtiits xaa lo apostle ni lo kchë xaa kol dyon xa kak tily go.

³ Lëë meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwloonëz xaa, aan tsi lëë xaa kwtedy

xtaň meň Fenicia ni Samaria, lëë xaa bitiits nii wi meň sit bniladzy xtiits Dios. Aan kchësy meň nii biň ngo ble.

⁴ Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ Jerusalén, lëë meň nii xniladzy xtiits Dios, ni apostle, ni kchësy xaa kol kuktisił næz xaa, aan lëë xaa bitiits kchë nii beeñtsyey Dios. ⁵ Per lëë bla xaa fariseo nii xniladzy xtiits Dios chëb:

—No nii tsobey kchë meň sit nii xniladzy xtiits Dios, ni no nii kuuñtsyey meň sit kchë nii xñabey xley Moisés.

⁶ Tsigo lëë apostle ni lëë xaa kol ptyop par kutiits xaa dyon xa kak tily go. ⁷ Loxsye kok xtse nche ktilytiits xaa, lëë Pedre kuso chëb:

—Beetsy, nan do gon nii penaadle lëë Dios kwle naa lady to par kluvaa xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús lo meň sit parñee wi kchë meň go kniladzy. ⁸ Lëë Dios nii nan kchë nii xsya styoo no, bluuuy nii wi meň sit schilo telaa lo xtol. Lëë xaa pteedy xKyalbini Ntson xaa lo meň sit sinak nii bneetsyak xaa Kyalbini Ntson lo no. ⁹ Lëdy wi Dios xkwe meň. Tugak nak no lo Dios, ni wi gaa xtol kchë meň sit ptsily xaa porñee bniladzy meň sit xtiits xaa. ¹⁰ Lëë na, lëë do noyuuñ klëë Dios, porñee chakladzy to jkoy do meň sit tu yow ni nii pxusykolttoo no ni lëë no chilody kooy. ¹¹ Buendy gon no kik to, por nan buen do nii por xkyalnsaak Jesús xtyelaa no lo tol. Singo gak kaa xtyelaa kchë meň sit nii xniladzy.

¹² Tsigo tsesy kwche xaa go, mentre lëë Pable ni Bernabé bitiits kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey xaa lady meň sit laañee kwey xaa. ¹³ Tsiñee lëë Pable ni Bernabé lox kwnee, lëë Jacob chëb:

—Beetsy, kol kon choplan xtitasa gaanoo. ¹⁴ Lëë Pedre gon bitiits lo no nii wi meň sit xkëstyoo Dios. Por ngo, wi meň sit kwle xaa. ¹⁵ Ni leň xkitsy kaa Dios pkëe profet sinrri:

¹⁶ Sitsiñ tse nii lëën ktop kchë meň Israel nii ngab lo xtiyy David stub, ni sitsiñ tse nii lëën kwek meň go laañee kwche meň go klo,

¹⁷ parñee kchësy meň ktikche styoo lon, ni parñee kchësy meň sit nii kwlen kpig lon.

¹⁸ Lëë Dios kwnee kchë tiits re, destye tiemp pxaal xaa xtiits xaa.

¹⁹ 'Sootaa gon nii nonguialdy jkaal no meň sit nii xniladzy xtiits Dios. ²⁰ Lëëw comñee kxaal no tublë kitsy lo meň sit parñee kawtre meň sit kchë cos nii chokon lo mdyo, ni tsonidy meň sit stu meň deel no tsil meň sit, ni kawdy meň sit ma nii xiyañ, ni kawdy meň sit cheñ. ²¹ Ni ksatyee gaa tse nii xiladzy meň Israel lo tsiiñ xcab xley Moisés leň kchë ktoo destye tyub tiemp.

²² Tsigo lëë apostle, ni lëë xaa kol ni lëë kchë meň nii xniladzy xtiits Dios byaan tiits nii lëë xaa kwe bla xaa nii no lady xaa tsinal Pable ni Bernabé Antioquia. Lëë xaa pso Judas, xaa nii pcholë gak Barsabás, ni lëë xaa pso Silas. Xaa non nak chop xaa go lady meň nii xniladzy xtiits Dios. ²³ Loxsye ngo lëë xaa pkëe tublë kitsy nii koy xaa nii tsi. Sinrii xñee leň kitsy ko:

“Lëë noo nak apostle. Lëë noo xkëepyux lëë do nii nak to meň sit ksa noo xaa kol. Kchë do siñee ncheno do Antioquia, ni Siria ni Cilicia xkëepyuuñ noo lëë do. ²⁴ Ptsyon noo nii lëë bla xaa nii pchoo nu biid kteenë lëë do ni biid jkan kik to. Lëdy lëë noo pxaal xaa. ²⁵ Por ngo lëë noo byaantiits kchëe noo, aan lëë noo pso bla xaa nii kiid tedy lo do ksa xaa betsy no Bernabé ni Pable. ²⁶ Ndalye vuelt notelaa Bernabé ni Pable kety xaa porñee xsoob xaa xtiits Jesucrist. ²⁷ Lëë noo xaal Judas ni Silas tsiiñ yuub xaa kñë lo do xa nak kchë cos nii kë leň kitsy nii xaal noo lo do. ²⁸ Porque buen kwxaak Kyalbini Ntson ni buen kwxaak noo, nii ktsibtre noo pe stu cos lady to, xaktyee nii precisy sye ²⁹ nii kawdy to xpëél kchë ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy to cheñ, ni kawdy to xpëél ma nii xiyañ, ni tsonidy to stu meň deelñee no tsil do. Deelñee kuuñtsyeydy to kchë cos re, buen tsi do. Kakni Dios to dyon.”

³⁰ Loxsye kwloonëz apostle xaa, lëë xaa sinal Bernabé ni Saulo Antioquia. Tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa ptop kchë meň nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa ptee kitsy nii sinoy xaa. ³¹ Aan tsiñee lëë kitsy ko lox pkab lo meň nii xniladzy xtiits Dios, kchë meň go ble porñee pchoobladzy tiits ko styoo meň. ³² Aan como wi Judas ni Silas xñee tiits nii xaal Dios, lëë xaa pchoobladzy kchë styoo meň nii xniladzy xtiits Dios.

³³⁻³⁴ Lëë kwloxo bla kpidz ngui psonëz meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa parñee kye y xaa lo meñ nii pxaal xaa. ³⁵ Per lëë Pable ni Bernabé byaan Antioquía aan lëë xaa bluuuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesúz ksa xaa stubla meñ nii xniladzy.

Lëë Pable ni Bernabé xlë

³⁶ Lëë kok xtsew, lëë Pable chëb lo Bernabé:

—Kol tsoo kchë kyedzy laañee bluuuy no xtiits Dios parñee tyon no dyon xa no kchë meñ nii bnildazy.

³⁷ Lëë Bernabé kokladzy nii wi Juan, xaa nii xñee gak meñ Marcos nyinal.

³⁸ Per kwnëdy Pable porñee nche gak Pable ni Bernabé leñ kyedzy Panfilia, lëë xaa bikche, kunaldy xaa axte nyal tsiiñ. ³⁹ Lëë xaa ptilytiits chop xaa, lëë byalo lëë xaa blë lsa. Lëë Bernabé kwyo tu barkw nii si nëz Chipre chop Marcos. ⁴⁰ Lëë Pable gaa kwle Silas. Loxsye kwnab meñ nii xniladzy xtiits Dios por lëë xaa lo Dios, lëë xaa pchoo, ⁴¹ aan lëë xaa kwtedy nëz Siria ni nëz Cilicia xchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy.

16

Lëë Timoteo ni Silas chinal Pable

¹ Lëë Pable ni Silas ptsiñ kyedzy nii lë Derbe. Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ stu kyedzy nii lë Listra. Siko lëë xaa kuktsiil tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii lë Timoteo. Xiñ tu kwnaa Israel nii xniladzy nak xaa, per xaa griego nak pxosy xaa. ² Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Listra ni Iconio kwnee nii buen Timoteo. ³ Por ngo lëë Pable kokladzy nii wi Timoteo tsinal, aan parñee kody xaa falt lo kchë meñ Israel nii no tañ go, lëë xaa kwlobey Timoteo. Por kchë meñ go nan nii xaa griego nak pxosy Timoteo. ⁴ Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa, lëë xaa kwnee kchë nii xñabey apostle ni xaa kol nii ncheno Jerusalén nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy. ⁵ Singo mod ni tu meñ nii xniladzy pchosody styoo, sink tse con tse lëë meñ nii xniladzy ptyalyre.

Lëë Pable chan tu xaa Macedonia lo mgaal

⁶ Blaady Kyalbini Ntson nyee xaa xtiits Dios xtañ meñ Asia. Por ngo lëë xaa

kwte nëz xtañ meñ Frigia ni Galacia, ⁷ aan lëë xaa ptsiñ axte laañee chislo xtañ meñ Misia. Siko lëë xaa kokladzy nyi xaa nëz Bitinia, per blaady xKyalbini Jesúz. ⁸ Por ngo lëë xaa koñee kwtedy Misia, lëë xaa ptsiñ Troas. ⁹ Siko lëë Pable kon tu xaa Macedonia lo mgaal nii soli xñee: “Beeñ favor kwte Macedonia par kuñoo lëë noo yudar.” ¹⁰ Siikñee lëë Pable lox kon xaa go lo mgaal, lëë noo pxixkwaa par kyo noo Macedonia, porñee byeeñ noo nii lëë Dios xkwetsy lëë noo parñee kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesúz siko.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ Filipos

¹¹ Lëë noo ptsyo barkw Troas, aan lëë noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Samotracia. Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Neápolis. ¹² Siko pchoo noo, lëë noo syo Filipos. Lëë meñ Roma xñabey kyedzy ko. Tu kyedzy non nii ngab Macedonia nak Filipos. Ndaly kpidz blyëës noo kyedzy ko.

¹³ Lëë tsi lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë noo pchoo leñ kyedzy, lëë noo syo tu chu kiigwpee laañee chikutiitsni meñ Israel Dios. Lëë noo psyoob siko, aan lëë noo bitiitsni kchë kwnaa nii ptyop.

¹⁴ Lidia lë tu kwnaa nii pkëëtyag nii kwnee Pable. Tiatira lë xkyedzy me aan nonsyke ladx non xto me. Lëë Dios beeñ nii bnildazy me nii kwnee Pable porñee xtsyeb me Dios. ¹⁵ Lëë me kwchobnis kchë meñ lidzy me. Loxsye ngo lëë me në loo noo:

—Nan do gon nii xniladzyaa Dios, na kol tê kwës to lidzyaa.

Aan lëë me beeñ gan, blyëës no lidzy me.

¹⁶ Lëë tu vuelt, lëë noo syo laañee chutiitsni meñ Israel Dios, tsi lëë noo ptsiil tu kwnaa nii no tu kyalbini mal nii chuñ kyalnsiñ leñ styoo. Nroob tumi xtsiñaa me par xpixwan me porñee chuñ me kyalnsiñ. ¹⁷ Lëë me pchoonal lëë noo, chuptsyë me xñee me:

—Xtsiñ Dios nii sob kpaa chuuñtsyey meñ gue, ni lëë meñ gue xluuy xa telaa do lo tol.

¹⁸ Ndaly kpidz kwë me singo, axte nii lëë me lox beeñ kyeedy Pable. Tsigo lëë xaa bikche aan lëë xaa chëb lo kyalbini mal nii no leñ styoo me:

—Con xtiitspey Jesucrist xñen lool nii kchool leñ styoo kwnaa gue.

Aan wor go kazh lëë kyalbini mal go pchoo.

¹⁹ Per tsiñee lëë xpixwan kwnaa go byeñ nii chilodre ktsiñaa me tumi par lëë xaa, lëë xaa kwnaasy Pable ni Silas aan lëë xaa kukso xaa lo xaa xñabey chu yulyey. ²⁰ Lëë xaa ptsiñni Pable ni Silas lo xtisy aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa Israel re noyuuñ chop kik meñ xkyedzy no, ²¹ ni lëë xaa re no kluuy cos nii nonguialdy kuuñtsyeey no, porñee nak no xaa Roma.

²² Tsigo lëë meñ blëë. Por ngo lëë xtisy kwnabey pchoo xab Pable ni xab Silas aan lëë soldad ptee xcheñ xaa. ²³ Loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëë xaa kwloo xaa skiib, aan lëë xaa chëb lo xaa nii xkyénap skiib nii buen buen kyénap xaa Pable ni Silas. ²⁴ Tsiñee lëë xaa nii xkyénap skiib biñ ngo, lëë xaa kulo xaa axte xan skiib ni lëë xaa pxituu niy xaa lady chop lë yag.

²⁵ Per lëë koko wrol kyool, lëë Pable ni Silas noyutiitsni Dios, ni lëë xaa noyoool lo Dios, ni lëë stubla gaa xaa nii no skiib nojkëetyag, ²⁶ tsiñee kolpsye lëë tu xu bni aan lëew beeñ kxisy kchë xcimient skiib. Aan wor go kazh lëë kchë puert skiib byaly, ni lëë caden nii nxituu kchë meñ nii no skiib byak. ²⁷ Tsi lëë xaa nii xkyénap skiib bna, kon xaa nii lëë kchë puert sinyaly. Lëë xaa kwlii xispad xaa par kuty xaly xaa xaa, porñee nladzy xaa nii kchë meñ nii no skiib pxooñ. ²⁸ Per lëë Pable kwchuptsyë chëb:

—Ksaksidyoo lii, por kchësy noo ncheno nu.

²⁹ Tsigo lëë xaa nii xkyénap skiib kwnab bini, aan lëë xaa kwséeb wxooñ leñ skiib. Xisy xaa, lëë xaa psoxib lo Pable ni lo Silas.

³⁰ Loxsye kwlii xaa Pable ni Silas skiib, lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Kol né dyon pe cos kuuñtsyeyaa parñee telaan lo tol.

³¹ Lëë Pable ni Silas kwëb chëb:

—Bniladzy xtiits Jesucrist tyub styool aan lëél telaa lo tol kchëél meñ liidzyoo.

³² Lëë Pable ni Silas bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo xaa ni lo kchë meñ nii ncheno lidzy xaa. ³³ Aan wor kyool go, lëë xaa nii xkyénap skiib kwtiib lady Pable ni lady Silas laañee bnek ni lëë xaa

kwchobnis kchë meñ lidzy xaa. ³⁴ Loxsye ngo lëë xaa kuni Pable ni Silas lidzy xaa, aan lëë xaa ptee nii taw xaa, ni lëë xaa ble porñee kchë meñ lidzy xaa bniladzy xtiits Dios.

³⁵ Lëë byaani lyu, lëë xtisy pxaal soldad lo xaa nii xkyénap skiib chëb: Blaa xaa nii kwyo skiib neeg. ³⁶ Tsigo lëë xaa nii xkyénap skiib chëb lo Pable:

—Lëë xtisy pxaal tiits nii klaan lëë do. Lëë na, schilo kchoo do.

³⁷ Per lëë Pable chëb lo soldad:

—Ni byeñdy xixtisy to pe cos nak xfaalt noo, per lëë xaa kwtiñ lëë noo xña lo meñ kyedzy ni lëë xaa kwloo lëë noo skiib. Nandy xaa nii wi noo ngab Roma. ¿Lëë nana chakladzy xaa klap tsilaan xaa lëë noo? Yuub xaawo kiidlili lëë noo.

³⁸ Lëë soldad kuknitiits lo xtisy, aan tsi lëë xtisy biñ nii Roma ngab Pable ni Silas, lëë xtisy ptsyeb. ³⁹ Lëë xtisy kuknab perdón lo Pable ni lo Silas, ni lëë xaa kwlii xaa skiib chëb xaa:

—Kol kuñ favor, kol kchoo kyedzy re.

⁴⁰ Siikñee lëë Pable ni Silas pchoo skiib, lëë xaa kwey tubli lidzy Lidia, aan loxsye pchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios, lëë xaa bi.

17

Lëë Pable ni Silas xtsiñ leñ kyedzy Tosalónica

¹ Lo xiviaj Pable ni Silas, lëë xaa kwte néz Anfípolis ni Apolonia. Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Tesalónica laañee sob tu xiktoo meñ Israel. ² Psaandy Pable xcostumbre, lëë xaa kwey xiktoo meñ Israel, aan tson sabt nii xiladzy meñ lo tsiiñ kuku-tiitsni xaa meñ Israel kitsy nii kë xtiits Dios.

³ Lëë xaa bluuy laañee xñee nii no kety xaa nii pxaal Dios, ni no nii kpañ xaa, ni chëb Pable:

—Lëë Jesús nii xsetyaa lo do nak xaa nii pxaal Dios.

⁴ Tsigo lëë bla meñ Israel ni ndaly meñ griego ni kwnaa non kok ksa Pable ni Silas. Kchë meñ go bniladzy nii kwnee Pable.

⁵ Per lëë meñ Israel nii bnilasty blëë aan lëë xaa ptop bla xaa yox nii kënsé pal néz parñee kuuñ jkyey xaa kik meñ kyedzy tsin klëë meñ kyedzy. Ni lëë xaa kuséeb

xoo lidzy Jasón par kñaasy xaa Pable ni Silas tsiin jko xaa xaa ña meñ. ⁶ Aan como ptsildy xaa Pable ni Silas siko, lëë xaa biy Jasón ni bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëë xaa kukso xaa lo xtisy nii xñabey leñ kyedzy ko, aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa nii noyuuñ jkyey kik kchë meñ nii nche tyub lo kislyu kwlañche nu, ⁷ aan lëë Jasón ptee lidzy kwlës xaa. Xsaldy xaa nii xñabey xtisy Roma, sink xñee xaa nii no stu rey nii lë Jesús.

⁸ Tsiñee lëë meñ kyedzy ni meñ xtisy biñ ngo, lëë xaa kok ntseeb. ⁹ Per lëë Jasón ni lëë xaa nii ksa xaa kwyo skiib kwtiix multy aan lëë xtisy blaa xaa.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ kyedzy nii lë Berea

¹⁰ Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Silas nëz kyedzy nii lë Berea. Tsifñee lëë xaa ptsiñ kyedzy ko, lëë xaa kwey leñ xiktoo meñ Israel. ¹¹ Ndoladzy kchë meñ Israel nii no kyedzy ko. Nakty xaa sinak meñ Israel nii no leñ kyedzy Tesalónica, por mbeëe pkëetyag xaa xtiits Dios nii bluuy Pable ni ksatyee gaa tse xyub xaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios par kaknan xaa dyon pe nli kchë nii xñee Pable lo xaa. ¹² Singo mod ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Dios, ni ndaly gaa meñ griego bniladzy. Nikxe kwanaa nono, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa bniladzy. ¹³ Per tsifñee lëë meñ Israel nii no Tesalónica biñ nii wi leñ kyedzy Berea no kluuy Pable xtiits Dios, lëë xaa kwey siko par jkiily xaa meñ. ¹⁴ Per blyëedy lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable nëz chunis, mentre lëë Timoteo ni Silas bii byaan leñ kyedzy Berea. ¹⁵ Axté Atenas bikche ksa xaa nii kunal Pable. Lo xaa go pxaal Pable tiits nii kyob tsiktsiil Silas ni Timoteo xaa leñ kyedzy Atenas.

Lëë Pable so leñ kyedzy Atenas

¹⁶ Mentre lëë Pable këmbës ktsiñ Silas ni Timoteo Atenas, iip kwyonguioldy styoo xaa kon xaa nii singootyee ndaly mdyo no leñ kyedzy ko. ¹⁷ Por ngo bitiitsni xaa meñ Israel leñ ktoo ni bitiitsni xaa meñ sit nii xtsyeb Dios, ni ksatyee gaa tse bitiitsni xaa meñ nii xtsyooltyee xaa lo kiy. ¹⁸ Wi bla xaa chak nii xñee meñ Epicúreos ni bla xaa

chak nii xñee meñ Estoicos bislo bitiitsni Pable. No xaa go chëb lo xcombañer:

—Nandy xaa gue pe xñee xaa.

No gaa xaa chëb:

—Sootee na xñee xaa nii no stu mdyo kub.

Singo kwnee xaa porñee biñ xaa nii xluuy Pable xtiits Dios nii xñee cho nak Jesúz ni biñ xaa nii xñee Pable nii xpañ meñ kuty. ¹⁹ Por ngo lëë xaa kuni Pable tu laañee nii lë Areópago. Siko xkaal lsa nonsyke xaa chak. Lëë xaa kwnabtiits lo Pable chëb xaa:

—¿Pe schilo dyon kñéel loo noo xa nak wseedy kub nii sëédnil? ²⁰ Porque ndaly kchë cos ngub nii xñeel xyeeñdy noo. Chakladzy noo kaknan noo dyon xa nako.

²¹ Singo chëb xaa porñee kchësy meñ Atenas ni meñ sit nii no siko iip choxkody xaa nii kuuñtsyey xaa stu cos, sink tugak xkyëmbës xaa jkëetyag xaa ni kñee xaa tu cos ngub.

²² Lëë Pable kusoli grolyee lady xaa chak ko, aan lëë xaa chëb:

—Kol kono kchësy to nii nak to xaa Atenas, chanaa gon nii ndaly mdyo xlenido. ²³ Por worñee kwteedyaa laañee sob ximdyo do, konaa tu lo pkoog nii kë sinrri: “Lëë pkoog re kwyaa par tu Dios nii ni tu cho xyumbeydy.” Lëë Dios nii nagon xlenido aan xyumbeydy to nak Dios nii xsetyaa lo do.

²⁴ ’Lëë Dios nii xsetyaa lo do psaa kislyu ni kchë cos nii no lo kislyu. Lëë xaa xñabey kpaa ni lëë xaa xñabey kislyu. Nody xaa leñ ktoo nii xsaa chol meñ lo kislyu re, ²⁵ ni nody xaa lyaadzy nii dyon pe ktee meñ lo xaa, por lëë xaa xnee kyalmbañ kchë lo no, ni kchë cos nii xkiiñ no.

²⁶ ’Klo tugak mguiy ni tugak kwanaa psaa Dios parñee ktyaly meñ lo kislyu. Ni lëë Dios psaanle pa tiemp ni pa tañ kpañ catu meñ. ²⁷ Singo beeñtsyey Dios parñee kyub meñ Dios, tsiin tsaplaa gaa stsil meñ xaa, nikxe nii sjty so Dios catu lo no. ²⁸ Lëë Dios xnee kyalmbañ lo no, ni lëë xaa chuuñ kni lëë no, ni por lëë xaa mbañ no, sinak nii kwnee bla xaa chak nii no lady to, tsiñee chëb xaa: “Xtiyy Dios nak no.” ²⁹ Deelñee lo xtiyy Dios tsigo busy syoop no, nody nii kniladzy no nii chol mdyo or ni mdyo plat

o mdyo kyo gaa nii xsaa chol meñ nak Dios. ³⁰ Tyub tsigo pxekw Dios kon kchë xkyalnguey meñ, per lëë na tyub lo kislyu xñabey xaa nii ktsëe meñ xmod. ³¹ Por lëë Dios psol tu tse nii lëë tu xaa nii kwlel xaa kiid kuñ kyalxtisy lo kislyu, ni lëë Dios kaa bluuylo chow lo meñ tsiñee lëë xaa beeñ kpañ xaa.

³² Tsiñee lëë xaa chak ko biñ nii xpañ meñ kuty, no xaa pxdzyni Pable, no gaa xaa chëb:

—Na lëety dyon pa stu tse jkëetyag noo nii xñeel.

³³ Tsigo lëë Pable pchoo lady xaa. ³⁴ Per lëë bla meñ nii bniladzy sinal Pable. Lady meñ go si Dionisio, tu xaa nii wi xkaal lsa lady meñ nii xtyop laañee lë Areópago. Ni wi tu kwnaa nii pcholë Dámaris bniladzy ni stubla meñ.

18

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Corinto

¹ Loxsye ngo lëë Pable pchoo Atenas, lëë xaa si leñ kyedzy nii lë Corinto. ² Siko lëë Pable kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë Aquila. Kyedzy nii lë Ponto koly xaa. Kal lik ptsiñ xaa Corinto chop tsiiil xaa Priscila. Nëz Italia siid xaa, porñee lëë xtsy Claudio kwnabey pchoo kchësy meñ Israel Roma. Lëë Pable kutedy lo xaa ³ aan, como misme tsiiñ nii chuñak xaa chuñ Pable, xsaa xaa yu kidy, lëë Pable kwlës lo xaa par kyë xaa tsiiñ chop xaa. ⁴ Aan ksatyee tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kwey Pable ktoo par kutiitsni xaa meñ Israel ni meñ sit xa nak xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

⁵ Lëë Silas ni Timoteo pchoo Macedonia aan tsiñee lëë xaa ptsiñ Corinto, lëë Pable bislo xluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ksatyee tse. Bluuy xaa lo meñ Israel nii lëë Jesús nak Crist, xaa nii pxaal Dios. ⁶ Per lëë meñ bislo ptilyni Pable ni lëë meñ go pxiñ tiits lo xaa. Por ngo lëë xaa kwtsib yuti nii xña xab xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, ni lëë xaa chëb:

—Xcuent to deelñee telaady to lo tol, lëdy xcuentno. Por destye natse lëën kluy xtiits Dios lo meñ sit.

⁷ Tsiñee lëë Pable pchoo ktoo, lëë xaa si lidzy tu xaa nii pcholë Justo. Tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nak Justo. Kexka chu

ktoo no xaa. ⁸ Wi tu xaa nii pcholë Crispó nii xñabey leñ ktoo bniladzy xtiits Dios kchë meñ lidzy. Ni ndaly gaa meñ Corinto nii pkëetyag xtiits Dios ni bniladzy kwchobnis. ⁹ Lëë tu kyool lëë Dios chëb lo Pable lo mgaal:

—Ktsyeebtyoo. Tugak kwnee, ksuugwytyoo chuwoo. ¹⁰ Naa nakni lii. Ni tu cho chilody ksaksi lii, por ndaly meñ nii ngab lon no leñ kyedzy re.

¹¹ Tu iz grol kwlës Pable leñ kyedzy Corinto, bluuy xaa xtiits Dios lo meñ.

¹² Per tsi lëë Galión pkaa kok xtsy Acaya, lëë meñ Israel kwnaasy Pable aan lëë meñ kukso xaa lo xtsy, ¹³ aan lëë meñ chëb lo xtsy:

—Lëë xaa re no kluuy lo meñ kyedzy nii no nii kniladzy meñ xtiits Dios tu mod nii xñabeydy xley meñ Israel.

¹⁴ Lëë Pable si nii nyee, tsi lëë Galión chëb lo meñ Israel:

—Deelñee ngo xaa tu falt nroob o nyuty kaa xaa tu meñ, nyonaa xtiits to. ¹⁵ Per como tiits sye nak kchë nii xñee do ni non-syke lë meñ xseety to ni kchë cos nii dyon xa xñee xley do, kol kan dyon xa kuuñtsyey do, por chaklastyaa sëëbaa lo xcuent to.

¹⁶ Aan lëë Galión kwnabey pchoo meñ leñ yulyey. ¹⁷ Tsigo lëë meñ kwnaasy tu xaa nii pcholë Sóstenes nii xñabey leñ ktoo, aan kexka chu yulyey ptee meñ xcheñ xaa, per pe beeñdy xtsy Galión.

Lëë Pable xpi Corinto

¹⁸ Bii ndaly kpidz kwlës Pable leñ kyedzy Corinto. Loxsye ngo lëë xaa blë ksa xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kwyo barkw par tsi xaa nëz Siria ksa xaa Priscila ni Aquila. Aan antes nii lëë barkw kchoo chu nis nii lë Cencrea, lëë Pable pka kik par kuñ xaa cumplir nii byaan xaa tiits chop xaa Dios. ¹⁹ Tsiñee lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Efeso, lëë xaa psaan Priscila ni Aquila, aan lëë xaa kwey ktoo par kñee xaa lo meñ Israel nii xkaal lsa siko. ²⁰ Lëë meñ Israel go kwnab nii ngwésre Pable, per kwnedy xaa. ²¹ Lëë xaa bi, chëb xaa:

—Deelñee snë Dios, lëën kyely teedy lo do stub.

Aan lëë Pable byo barkw par kpi xaa Efeso. ²² Tsiñee lëë Pable ptsiñ Cesarea,

lëë xaa kwey Jerusalén kujkëéptyux xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëë xaa si Antioquia. ²³ Kok xtsedyako lëë xaa pchoo stub, kutedy xaa kchë kyedzy nii nche nëz Galacia ni nëz Frigia par kchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Lëë Apolos xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Efeso

²⁴ Leñ tse go lëë tu xaa Israel nii pcholë Apolos ptsiñ leñ kyedzy Efeso. Xaa Alejandría nak xaa. So xnëz nak xtiits xaa ni buen buen xyumbey xaa kitsy nii kë xtiits Dios. ²⁵ Por ngo nii xyumbey xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ni tyub styoo xaa xñee xaa lo meñ cho nak Jesús, nikxe nii por Juansye kwchobnis xaa. ²⁶ Iip ptsyebyt Apolos, lëë xaa bluuuy xtiits Dios lo meñ Israel leñ ktoo. Per tsiñee lëë Priscila ni Aquila biñ nii xñee Apolos, lëë xaa kuni Apolos lidzy xaa parñee kluuyre xaa xa nak xtiits Dios lo Apolos. ²⁷ Tsi lëë Apolos kwlokyeñ tsi nëz Acaya, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pkëë tublë kitsy kwseñ xaa si lo meñ nii xniladzy nii no siko, parñee ngui kñee meñ go lo xaa. Tsiñee lëë xaa ptsiñ Acaya, mbëë beeñ xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios yudar. ²⁸ Xña lo meñ ptilytiitsni xaa xaa Israel, per beeñ xaa gan porñee bluuuy xaa nii leñ xkitsy Dios kë nii lëë Jesús nak Crist, xaa nii pxaal Dios.

19

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Efeso

¹ Mentre lëë Apolos këno Corinto, lëë Pable kutedy kchë kyedzy nii nche kexka chu nëz nii si Efeso, aan leñ kyedzy Efeso lëë xaa kuktsiil bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. ² Lëë Pable kwnabtiits chëb:

—¿Pe kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do worñee bniladzy to xtiits Dios?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Per ni ndondy noo nii no Kyalbini Ntson.

³ Tsigo lëë Pable chëb:

—¿Xa kwchobnis to tsigo?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Si bluuuy Juan, singo kwchobnis noo.

⁴ Loxsye ngo lëë Pable chëb:

—Lëë Juan pchoobnis meñ Israel nii ptsëë xmod, per lëë gak Juan chëb nii no nii kniladzy meñ xaa nii kiid loxsye kpi Juan. Lëë xaa go nak Jesús.

⁵ Tsiñee lëë meñ go biñ ngo, lëë meñ go kwchobnis sinak nii xñabey Jesús. ⁶ Aan tsiñee lëë Pable pxob ña kik meñ go, lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy meñ go, ni lëë meñ go bislo xñee stub clasys tiits ni nii tu cho karty kon ni lëë meñ go kwnee nii psyaab Dios leñ kik meñ go. ⁷ Tsipchop nak meñ go.

⁸ Tsion mëë tugak kwey Pable leñ ktoo siko, xluuy xaa xtiits Dios ni xñee xaa xa nak xkyalwnabey Dios. Iip ptsyebyt xaa.

⁹ Per lëë bla meñ nii koñee koklasty niladzy kwneenë xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Por ngo lëë Pable pchoo lady meñ go aan lëë xaa kuni kchë meñ nii xniladzy laañee sob xyuscuel tu xaa nii pcholë Tirano. Siko bluuuy xaa xtiits Dios lo meñ ksatyee tse.

¹⁰ Chop iz kwëkluy xaa xtiits Dios. Por ngo nii kchë meñ nii no nëz Asia pkëëtyag xtiits Dios, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito. ¹¹ Ni ndaly kchë kyalntson nii beeñtsyey Pable porñee kokni Dios xaa.

¹² Axte wi xbayjan Pable ni xab xaa nii biy meñ psë meñ lady meñ xsyaknë aan lëë meñ xsyaknë byak ni lëë kyalbini mal pchoo leñ styoo meñ.

¹³ Wi bla xaa Israel nii xkwii kyalbini mal leñ styoo meñ pal nëz kokladzy nseety lë Jesús par kwii kyalbini mal, chëb xaa lo kyalbini mal:

—Con xtiitspey Jesús nii xseety Pable xñen lo do: Kol kchoo leñ styoo meñ gue.

¹⁴ Ksa kadzy xiñ Esceva, xaa nii xñabey lo pxosy, beeñtsyey ngo. ¹⁵ Per lëë kyalbini mal chëb lo xaa:

—Xyumbeyaa Jesús, ni nanaa cho nak Pable. Per lëë do, ¿cho nak to?

¹⁶ Wor go kazh lëë xaa nii no kyalbini mal go leñ styoo kwyas kwseñ ksa xaa go. Per nli busy ptee xaa go xcheñ xaa. Koksyé gan pchoo xaa ña xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. Xña xaa cheñ lëë xaa pxooñ nëb kidy xaa. ¹⁷ Aan kchësy meñ Israel ni meñ sit nii no Efeso nii koknano ptsyeby. Por ngo ndaly meñ blisklaa lë Jesús.

¹⁸ Ndaly meñ nii bniladzy kwney wxobtol, aan bitiits meñ go kchë cos mal nii beeñtsyey meñ go worñee karty kniladzy meñ go Dios. ¹⁹ Ni ndaly meñ nii pseedy kyalbruj biidni kchë xlibre, aan xña lo meñ lëew kwyek. Kwloolbey meñ nii masy tu choowptsii mily pes plat nono. ²⁰ Singo mod ndaly meñ nii pkëetyag xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús bniladzy.

²¹ Loxsye kwte kchë cos ko, lëe Pable kwlokyeñ tsitedy kyedzy nii nche nëz Macedonia ni Acaya, axte ktsiñ xaa Jerusalén. Ni chëb xaa nii loxsye kpikeche xaa Jerusalén, no nii tsi xaa Roma. ²² Lëe xaa pxaal Timoteo ni Erasto nëz Macedonia mentre lëe xaa bii byaan Asia pa slal tiemp. Chop xaa go chuñ xaa yudar.

Lëe meñ Efeso xlëe

²³ Leñ tse go lëe tu tily bislo por xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. ²⁴ Lëe tu xaa nii pcholë Demetrio bislo tily go. Nonsyke mdyo plat ni xiktoo wiñ naybaa nii lë Diana xsaa xaa, aan nroob tumi xsaan tsiiñ go lo xaa ni lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa. ²⁵ Lëe xaa kwnee lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa, ni lo kchë xaa nii xkyë misme tsiiñ go, chëb xaa:

—Nan do gon nii nroob tumi xsaan tsiiñ re lo no. ²⁶ Ni nan do gon ni chon do nii lëe Pable no kluuy lo meñ nii lëdy Dios nak kchë mdyo nii xsaa chol meñ, aan ndaly gaa styoo meñ nojko xaa. Lëdy nonsy leñ kyedzy Efeso nu no kluuy xaa kchë ngo, sink wi tyub nëz Asia. ²⁷ Ntseebo gon, por neñdy tsodre xtsiñ no, ni neñdy axte wi xiktoo naybaa Diana kyaanladzy aan kijtre meñ Asia ni meñ sit nii nche tyub lo kislyu lo naybaa Diana.

²⁸ Tsíñee lëe meñ biñ ngo, per nli busy blëe meñ aan lëe meñ bislo kwchuptsyé, xñee:

—Byinayk Diana xnaybaa meñ Efeso!

²⁹ Kchë meñ kyedzy pkyey kik. Lëe meñ kwnaasy Gayo ni Aristarco. Chop xaa Macedonia go nak ksa Pable. Lëe meñ kuni xaa axte tu laañee xkaal lsa meñ. ³⁰ Lëe Pable kokladzy nyinee xaa lo meñ, per blaady meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. ³¹ Wi bla xamigw Pable nii xñabey Asia pxaal tiits nii nody nii tsisëeb Pable

lady meñ go. ³² Xaal xaal nii kwchuptsyé meñ nii kwey junt. Pkyey kik meñ go. Ndaly meñ go ni nandy dyon pe cos tsiiñ kwey. ³³ Per lëe bla meñ Israel chëb lo Alejandro xa nak cuent ko. Loxsye ngo lëe meñ Israel pchëep xaa lady meñ. Loxsye kwso Alejandro grolyee lady meñ, lëe xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ. Kokladzy xaa nchoo xaa xfavor meñ Israel. ³⁴ Per tsíñee lëe meñ byeñ nii xaa Israel xaa, lëe meñ bislo kwchuptsyé. Siik chop wor kwchuptsyé meñ, xñee meñ:

—Byinayk Diana, xnaybaa meñ Efeso!

³⁵ Tsíñee lëe xsecretario xtisy beeñ gan kwleektse meñ, lëe xaa chëb:

—Kol kono gaa meñ Efeso, kchësy meñ nii nche lo kislyu gon nan nii lëe meñ Efeso xyal kantsi xiktoo naybaa Diana ni kchësy meñ nan nii kpaa byab xnaybaa no Diana. ³⁶ Nan do nii ni tu cho chilody kñë nii nlidy kchë nrii. Por ngo, kol kwetse. Kuuñtsyeydy to cos nii nonguialdy. ³⁷ Karty gon kwan chop xaa nii biidni do nu ktoo ni karty kñeenë xaa xnaybaa no. ³⁸ Deelñee Demetrio ni xaa nii ksa xaa xkyë tsiiñ xñab kyalxtisy, par ngo no xtisy ni no yulyey. Schilo tsinab Demetrio kyalxtisy lo xaa xñabey parñee siko catu xaa kñee dyon xa nak xcuent xaa ni parñee kak ndoon gaa cho xaa nli xñee. ³⁹ Aan deelñee gaa chakladzy to kñab to pe stu cos, no nii kñab tow tu lo junt, per con ngui mod. ⁴⁰ Ntseeb gon tsijkëekiy meñ no këb meñ nii lëe no noyuuñ tily por kchë nii beeñtsyeey no natse, ni kindy kaa pe tyeesy no deelñee cho kñabtiits lo no penak kok tily re.

⁴¹ Loxsye chëb secretario ngo, lëe xaa psonëz meñ.

20

Lëe Pable chi Macedonia ni Grecia

¹ Tsíñee lëe tily go byal, lëe Pable kwt-syetsy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios par kchoobladzy xaa styoo kchë meñ go. Loxsye ngo lëe xaa si nëz Macedonia.

² Kchë kyedzy nii kutedy xaa pchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ Grecia. ³ Tson mëe kwlës xaa Grecia. Lëe xaa no nëz nii tso xaa barkw par tsi nëz Siria, tsíñee lëe

xaa biñ nii lëe meñ Israel kënal kuty xaa. Por ngo lëe xaa sey nëz Macedonia stub. ⁴ Lëe xiñ Pirro nii pcholë Sópater kunal Pable. Xaa Berea nak Sópater. Ni wi gaa chop xaa Tesalónica nii pcholë Aristarco ni Segundo, ni tu xaa Derbe nii pcholë Gayo, ni Timoteo, ni chop xaa Asia nii pcholë Tíquico ni Trófimo kunal. ⁵ Lëe xaa kwtenech loo noo aan lëe xaa kwlës lëe noo leñ kyedzy Troas. ⁶ Loxsye kwte Iní nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, lëe noo pchoo leñ kyedzy Filipos. Lëe tse nii kwloxo kaay kpidz lëe xaa nii kwtenech pkaa loo noo leñ kyedzy Troas. Kadzy kpidz blyëes noo leñ kyedzy ko.

Lëe Pable xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Troas

⁷ Tsi lëe tse tminkw kol lëe noo pkaal lsa par tyaw noo kyaxtily. Lëe Pable beeñ kseedy meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan como no nii kchoo xaa kyaani lyu, lëe xaa biskool xiwseedy xaa axte wrol kyool. ⁸ Leñ tu yu klaa pkaal lsa noo. Ndaly pis nak yu go. Aan tyub leeñgo kwë bini petroly. ⁹ Lëe tu xaa wiñ nii pcholë Eutico kwsob kexka chu ventan. Aan como lëe Pable biskool xiwseedy, lëe xaa kwë maaal aan lëe xaa pchingaa chu ventan axte lyu. Kuty xaa blis meñ xaa. ¹⁰ Lëe Pable byety kwteetsy xaa wiñ go. Aan lëe xaa chëb lo meñ nii xniladzy xtiits Dios:

—Ktsyebyt to, mbañ xaa.

¹¹ Lëe Pable byo leñ yu aan lëe xaa taw kyaxtily ksa xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëe xaa kwnee lo meñ tyub kyool. Lëe byaani lyu lëe xaa bi. ¹² Psak styoo meñ porñee mbañ xaa wiñ nii pchingaa chu ventan sikni meñ xaa.

Lëe Pable xtsiñ kyedzy nii lë Miletó

¹³ Lëe noo bñeech syo noo kyedzy nii lë Asón con barkw par kwëes noo Pable siko, por singo byaan noo tiits por lëe Pable si tub lo kislyu. ¹⁴ Tsiñee lëe noo ptsiil Pable leñ kyedzy Asón, lëe noo ptsyo barkw ksa noo xaa, aan lëe noo syo nëz Mitilene. ¹⁵ Lëe byaani lyu lëe noo ptyee mer laañee nyoo Quío. Lëe byaani stu lyu lëe noo ptsiñ chu nis nii lë Samos. Siko pchoo noo lëe noo ptsiñ Miletó. ¹⁶ Byody noo Efeso porñee koklasty Pable nii nlyëe noo

xtañ meñ Asia. Lëe xaa kwlokyeñ ktsiñ noo Jerusalén tse nii chak Iní Pentecostés, deelñee ndeedyo tiits.

Lëe Pable xñee lo xaa kol

¹⁷ Tsiñee lëe noo ptsiñ leñ kyedzy Mileto, lëe Pable kwnabey koktsyetsy xaa kol nii xñabey lo meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁸ Tsi lëe kchë xaa kol go kwlañche, lëe Pable chëb:

—Nan do gon xa nak xmodaa destye primer tse nii kwlañcheen Asia. ¹⁹ Ni nan gaa to nii tyub nii kwyon lady to con kyalndoladzy ni wiiñ psobaa xtiits Dios, ni ndaly gaa kyalnë pteedy meñ Israelaa.

²⁰ Per psaandyaa tugak bluyaa xtiits Dios lo do. Kwnen lo do leñ kyedzy ni kwnen lo do lidzy to. ²¹ Ni chëpaa lo meñ Israel ni lo meñ sit nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni kniladzy meñ xtiits Dios nii xñee cho nak Jesú. ²² Lëe na lëen ka Jerusalén, porñee lëe Kyalbini Ntson xaal naa. Nandyaa pe ktsyoolaa siko. ²³ Ni nansyaa ksatyee kyedzy nii kan xñee Kyalbini Ntson nii lëe skib ni lëe kyalnë këmbës naa. ²⁴ Per ni tu pe sinidy kikaa, ni xkyalmbañaa nondy lon. Lëew comñee mbëe kyaalaa tsiiñ nii bneetsy Dios lon. Lëe tsiiñ go nak nii kluuaya xtiits Dios nii xñee cho nak Jesú lo meñ.

²⁵ 'Bluyaa lo do xa nak xkyalwnabey Dios. Lëe na xyeñpaa nii kpkchedre kan do naa. ²⁶ Por ngo chakladzyaa kniyaa lo do natse nii chaaptyaa tol deelñee no tu do nii telaady. ²⁷ Por nanaa nii kchë nii kwnabey Dios bluyaa lo do. Ni tu pe kwloolandya lo do. ²⁸ Por ngo, kol kap cuidad lëe do ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Porque por kchë do kuty Jesú lo crusy ni lëe gaa Kyalbini Ntson pso lëe do parñee kap cuidad to meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁹ Nanaa nii tsiñee lëen kpi, lëe meñ nii ko kyalnë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kiid. Nak meñ go sinak chol ma tox nii chuty mëkwxily. ³⁰ Ni misme lady kaa to kchoo xaa nii kluuaya tiits xuuy parñee tsinal meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. ³¹ Kol kap cuent, kol ksaladzy gaanoo nii tson iz nder tyub styoon bluyaa xtiits Dios lo do tsel kyool.

³² 'Lëë nana, beetsy, xñabaa nii kakni Dios to ni xñabaa nii ksaanlasty to xtiits Dios nii xniladzy to. Lëë xtiits Dios kchoobladzy styoo do ni lëë xtiits Dios knee kchë kyalnsaak nii xtee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. ³³ Tyub nii kwyon lady to kwyokidyya xab meñ ni karty kaa tsokin xtumi meñ. ³⁴ Nan buen do nii kwën tsiiñ par ktsiñaan nii jkiiñaa ni nii jkiiñ meñ nii biidnal naa. ³⁵ Tugak bluyaa nii singo kak tsiiñ tsiiñ kchilo kuñ ñe meñ nii no lyaadzy yudar, ni ksaladzy ñe xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: "Mastre xle meñ nii xkady que meñ nii xñaasy."

³⁶ Loxsye kwnee Pable lëë xaa psoxib aan lëë xaa bitiitsni Dios ksa xaa. ³⁷ Kchësy xaa kol go biiñ, ni lëë xaa kwteetsy Pable. ³⁸ Mban ptee styoo xaa porñee biñ xaa nii kpikchedre kan xaa Pable. Loxsye ngo lëë xaa kuksonez Pable axte chu barkw.

21

Lëë Pable si Jerusalén

¹ Loxsye psaan xaa go lëë noo, lëë noo ptsyo barkw aan lëë noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Cos. Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ lo stu kislyu wiñ nii lë Rodas. Siko pchoo noo, lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Pátara. ² Chu nis Pátara psyeeñ noo tu barkw nii tsi nëz Fenicia. ³ Tsiñee lëë noo syo lo nis, lëë noo ptyon kislyu wiñ nii lë Chipre. Lëëw byaan nëz ñapeg noo, lëë noo syo axte Siria. Aan como no nii ksaan barkw yow chu nis nii lë Tiro, lëë noo blyëës siko. ⁴ Loxsye ptsiil noo meñ nii xniladzy xtiits Dios, lëë noo blyëës kadzy kpidz lo meñ go. Aan lëë Kyalbini Ntson kwnee kchë nii ktsyool Pable Jerusalén lo meñ go, aan lëë meñ go chëb lo Pable:

—Nody nii tsil Jerusalén.

⁵ Per tsi lëë ksa kadzy kpidz ko psa, lëë noo bii. Kchë tsiił ni xiñ meñ nii xniladzy xtiits Dios kuksonez lëë noo axte chu nis too, aan lëë noo psoxib chu nis ko par kutiitsni noo Dios kchësy noo. ⁶ Loxsye ngo lëë noo blë lsa. Lëë noo ptsyëëp barkw, lëë gaa meñ kyedzy ko bikche sey lidzy.

⁷ Tiro pchoo noo lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Tolemaida. Siko lëë noo byo jkëëptyux meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë noo blyëës siko tu kpidz. ⁸ Lëë byaani lyu lëë

noo ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea. Siko lëë noo byo lidzy Felip nii xluuy xtiits Dios. Wi Felip ngab lady ksa kadzy xaa nii kwle meñ leñ kyedzy Jerusalén par kuñ xaa xyudar apostle. ⁹ Ksa tap xiñtsyaap Felip nii karty ktsiilña xñee tiits nii xsyaab Dios leñ styoo me. ¹⁰ Ndaly kpidz kok nii nche noo siko, tsiñee lëë tu profet nii sëed nëz Judea nii pcholë Agabo kwlañche. ¹¹ Lëë xaa biid tedy loo noo. Lëë xaa kwseñ xcinturón Pable aan lëë xaa pxituu niy xaa ni ña xaa con xcinturón Pable, xñee xaa:

—Lëë Kyalbini Ntson xñee nii sinrii kxituu meñ Israel xpixwan cinturón re leñ kyedzy Jerusalén, ni lëë meñ jko xaa ña meñ sit.

¹² Tsiñee lëë noo ptsyon xtiits xaa go, lëë noo kok ksa meñ Cesarea bñee noo lo Pable parñee tsidy xaa Jerusalén. ¹³ Per lëë Pable kwëb, në:

—¿Penak choon do ni xko kyalnë do naa? Snëen kxituu meñaa, ni snëen ketyaa Jerusalén par kuuñ ksakaa Jesús.

¹⁴ Aan como pchiloody noo ngwiisoo noo styoo xaa, lëë noo psaan xaa, ptyeesy noo:

—Lëë Dios dyon kaknil.

¹⁵ Loxsye ngo, lëë noo pxixkwaa aan lëë noo syo Jerusalén. ¹⁶ Wi bla xaa Cesarea nii xniladzy xtiits Dios biidnal lëë noo. Lëë xaa go kuni lëë noo lidzy tu xaa Chipre nii pcholë Mnasón. Kok xtsele nii xniladzy xaa xtiits Dios. Lidzy Mnasón blyëës noo.

Lëë Pable chitedy lo Jacob

¹⁷ Tsiñee lëë noo ptsiñ Jerusalén, con kyalwle biid ktsiilnëz meñ nii xniladzy xtiits Dios lëë noo. ¹⁸ Lëë byaani lyu lëë noo byoteedy lo Jacob ksa noo Pable, aan lëëtyee gaa wi kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nche siko.

¹⁹ Lëë Pable pkëëptyux kchë xaa go. Loxsye ngo lëë Pable bislo bitiits kchë kchësy cos nii pteedy Dios tiitspey beeñtsyey xaa lady meñ sit. ²⁰ Tsiñee lëë kchë xaa go lox biñ nii bitiits Pable, lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa chëb lo Pable:

—Bueno, beetsy, per nan nyëël gon nii ndaly meñ Israel xniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Aan kchësy meñ Israel go chuuñ ndip xtiits nii no nii kyonaal no xley Moisés. ²¹ Ni lëë meñ Israel go biñ

nii xluuyoo lo meñ Israel nii no tañ nii ksaldy xaa kchë nii psaan Moisés. Ni lëë xaa biñ nii xñeel lo meñ Israel nii no tañ nii kobeydy xaa xiñ xaa ni tsinaldy xaa xcostumbre no. ²² ¿Xa kuuñ no? Por lëë meñ gon ktyop tsiñee lëë meñ kon nii lëél blañ. ²³ Lëëw nii nako no nii kuuñtsyeyoo nii kniyy noo: Lëë tap xaa nii chakladzy kuñ ksak Dios nche nu. ²⁴ Kuni xaa, kol kuñ nyë lëë do sinak nii xñabey xley Moisés, ni kwitiix parñee jka kik xaa tsiin kyeñ meñ nii nlidy nii chuuñtsyeyoo kchë nii noyon meñ, sink lëë meñ kyeñ nii wil chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés. ²⁵ Lëë noo pxaal le tublé kitsy lo meñ sit nii xniladzy xtiits Dios parñee kawdy meñ sit xpéél kchë ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy meñ sit cheñ, ni kawdy meñ sit xpéél chol ma nii xiyañ, ni nody nii tsoni meñ sit stu meñ deelñee no tsil meñ sit.

Lëë meñ xñaasy Pable leñ lidzy Dios

²⁶ Lëë Pable sini ksa tap xaa go. Lëë byaani lyu lëë xaa kok nyë ksa xaa sinak nii xñabey xley Moisés. Loxsye ngo lëë Pable kwteyo leñ lidzy Dios par këb xaa pa tse kyal kak nyë ksa tap xaa go ni parñee këb xaa pa tse kokon xaa go nii sini xaa go lo Dios.

²⁷ Per lëë ksa kadzy kpidz ko merle ksa, tsiñee lëë bla xaa Israel nii no nëz Asia kon nii lëë Pable no leñ lidzy Dios aan lëë xaa go pkiily meñ par kñaasy xaa Pable. ²⁸ Lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Kol kono meñ kyedzy, kol kuñ lëë noo yudar kñaasy no xaa re! Por nody xaa xlad meñ xkyedzy no, sink lëë xaa xluuy nii ksaldy meñ xley Moisés ni ksaldy meñ lidzy Dios. Tyub lo kislyu xluuy xaa nrii. Lëë na axte wi bla meñ sit pséeb xaa leñ lidzy Dios. Sinrii mod lëë xaa beeñ tu cos nii nongualdy kak.

²⁹ Singo chëb xaa Israel go porñee kon xaa Pable leñ kyedzy chop Pable tu xaa Efeso nii pcholë Trófimo. Nladzy xaa te wi Trófimo kuni Pable leñ lidzy Dios.

³⁰ Kchësy meñ kyedzy blëë aan lëë meñ ptyop tub lugarak. Lëë meñ kwtopxax Pable, kwlii meñ xaa leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëë meñ psuugw puert. ³¹ Kwxaak xaa wor go kazu nyuty xaa Pable, per tsiñee lëë tiits ptsiñ lo xaa nii xñabey lo soldad nii

lëë kchë meñ Jerusalén noyuñ tily, ³² lëë xaa go ptop kchë xsoldad ni kchë xaa nii xñabey lo xsoldad xaa aan lëë xaa ptsiñ wxooñ laañee nche meñ. Tsiñee lëë meñ kon xaa nii xñabey lo soldad ni kon soldad, lëë meñ psaan Pable, pteejtre meñ xcheñ xaa. ³³ Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad big, aan lëë xaa kwseñ Pable, ni lëë xaa kwnabey pxituu Pable con chop lë caden. Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits cho nak Pable ni pe cos beeñtsyey xaa. ³⁴ Per xaal xaal nii kwnee meñ. Pchilody nyon xaa nii xñabey lo soldad pe xñee meñ porñee kchë meñ chuptsyë. Por ngo lëë xaa kwnabey kuni soldad Pable laañee sob yu nii no soldad. ³⁵ Tsiñee lëë soldad ptsiñni Pable laañee chislo scaler nii xyakxoob axte chu yu go, lëë soldad kwlañ Pable, porñee tir ntseeb chak meñ nii nal, ³⁶ xñee meñ:

—¡No nii kety kazu xaa!

Lëë Pable xñee lo meñ

³⁷ Lëë soldad si nii jko Pable leñ yu, tsi lëë Pable chëb lo xaa nii xñabey lo soldad:

—¿Pe schilo kñen choplan xtitsaa lool?

Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwëb chëb:

—¿Pe chakoo nayak xñeel griego? ³⁸ ¿Pe mod lëdy lii tsigo nayak nak xaa Egipto nii penaadle beeñtsyey tu tily ni kuni tap mily nweety bñech tu tañ pidzy?

³⁹ Tsigo lëë Pable chëb:

—Lëdyo. Xaa Israelaa. Tarso kolyaa. Tu kyedzy non nii nche Cilicia nak Tarso. Beeñ favor blaa kñen choplan xtitsaa lo meñ.

⁴⁰ Lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiitspey, aan lëë Pable kusoli lo scaler. Lëë xaa kwloo señ con ña xaa par kwetse meñ. Tsi lëë meñ lox kwchetse, lëë xaa kwnee con xtiitsë meñ Israel chëb xaa:

22

¹ —Kol kono, beetsy, ni kol kono xaa kol. Lëën kñen choplan xtitsaa lo do parñee kyeñ do nii nody xfaltaa.

² Tsiñee lëë meñ biñ nii con xtiitsë meñ kwnee xaa, mastre tse kwche meñ. Tsigo lëë Pable chëb:

³ —Xaa Israelaa. Tu kyedzy nii lë Tarso nii nche nëz Cilicia kolyaa, per leñ kyedzy Jerusalén nu kwroobaa. Lëë Gamaliel

beeñ kseedy naa xley pxusykoltoo no, ni tugak kaa choxkoon kuuñ ksakaa Dios tyub styoon sinak nii noyuuñ ksak to Dios natse. ⁴ Penaadle kwënalaa nyutya meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs. Nikxe kwanaaw, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa kwyalon skiib. ⁵ Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nan kchë nii beeñtsyeyaa, por lëë xaa bneetsy kitsy nii kwseeñaa si lo xaa Israel nii no leñ kyedzy Damasco, aan lëën kwya kyedzy ko sakyubaa meñ nii xniladzy par kyely knin kchë meñ go nu ni par ksaksin kchë meñ go.

⁶ 'Per tu tse mer xwe ngebidz, lëën no nëz nii ktsiiñaa leñ kyedzy Damasco, tsínee lëë tu bini ngol nii sëedsëeb kpaa bibëly kyako kwin. ⁷ Lëën byab lyu, aan lëën biñ tsiy tu xaa nii xñee: "Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?" ⁸ Tsigo lëën kwnabtiits chëpaa: "¿Chool?" Aan lëë tsiy xaa go në lon: "Naa nak Jesùs Nazaret, xaa nii xsaksil." ⁹ Kchë xaa nii ksan sa ptsyeb kon bini go, per biñdy xaa tsiy xaa nii kwnee lon. ¹⁰ Tsigo lëën chëp: "Kwnë na busy pe cos kuuñtsyeyaa." Aan lëë xaa në: "Kuxche, ptsiñ Damasco. Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo." ¹¹ Aan como lëë bini go bnek lon, pchilody nyanaa. Lëë xaa nii ksan sa kwtob ñan, ptsiñaa leñ kyedzy Damasco.

¹² 'Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii pcholë Ananías. Tu xaa nii nli xniladzy Dios nak xaa ni chuuñtsyey xaa nii xñabey xley Moisés. Kchësy kaa meñ Israel nii no Damasco xñee nii buen xaa. ¹³ Lëë Ananías biid tedy lon. Tsi lëë xaa kwlañ, lëë xaa në: "Beetsy Saulo, pxaly lool ni kon stub." Aan wor go kazh lëë lon byaabini aan lëën kon Ananías. ¹⁴ Loxsye ngo lëë xaa në lon: "Lëë xDios pxusykoltoo no kwle lii penaadle parñee kaknanoo pe cos chakladzy xaa ni parñee kanoo xiñ ntson xaa ni parñee konoo tiits nii xchoo chuw xiñ xaa. ¹⁵ Por lii kutiits cho nak xiñ xaa lo meñ nii nche lo kislyu. No nii kutiitsoo kchë nii konoo ni biiñoo. ¹⁶ Lëë nana ¿pe xlyëël nii chischedyoo tsiin chobnisoo? Kwnab lo Dios nii koy xaa kchë xtoloo."

¹⁷ 'Tsiñee lëën blañ Jerusalén nu, lëën kwya lidzy Dios, kwyakutiitsnin Dios, aan lëë tu maaal kwtedy lon. ¹⁸ Lo maaal go

lëën kon Jesùs, aan lëë xaa në lon: "Sinusy byobladzy pchoo Jerusalén, porque ksaldy meñoo tsínee lëël kutiits cho nakaa."

¹⁹ Tsigo lëën chëp: "Kchë meñ re nan nii naa kwyanasy meñ nii xniladzy xtiitsoo leñ kchë ktoo, ni nan meñ nii naa kwyalo kchë meñ nii xniladzy xtiitsoo skiib ni naa gaa ptedy xcheñ kchë meñ go. ²⁰ Ni byo gaa styoon nii kuty Xteb, xaa nii bluuy xtiitsoo. Naa byaani xab xaa nii kukyeety xaa."

²¹ Per lëë Jesùs në lon: "Pchoo leñ kyedzy Jerusalén, por lëën kxal lii xtañ meñ sit."

Lëë Pable no ña xaa nii xñabey lo soldad

²² Tse kwche meñ biñ nii kwnee Pable, per tsínee lëë meñ biñ nii lëë xaa pseety meñ sit, lëë meñ bislo kwchuptsyë xñee:

—¡No nii kety xaa gue! ¡Nongualtre nii kpañ xaa!

²³ Aan como byoogwty chuw meñ, sink lëë meñ bislo xkwii xab ni xlëp yu kpaa parñee kaknyoo nii xlëe meñ, ²⁴ por ngo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwnabey nii jko soldad Pable leñ yu, ni lëë xaa kwnabey ktee soldad cheñ Pable parñee kñeli Pable dyon penak nii singootyee xlëe meñ lo Pable. ²⁵ Per tsínee lëë soldad lox pxituu Pable, lëë Pable chëb lo tu soldad nii so siko:

—¿Pe nongual dyon nii kteedy to cheñ tu xaa Roma, deelñee karty kaknan do pe cos beeñ xaa?

²⁶ Tsínee lëë soldad ko biñ ngo, lëë xaa kuni tiits lo xaa nii xñabey lo kchë soldad, chëb xaa:

—Byeñ gon pe cos kuuñtsyeyoo, por Roma ngab xaa gue.

²⁷ Tsigo lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad big lo Pable, aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe nli nii Roma ngaboo?

Lëë Pable kwëb chëb:

—Nliw.

²⁸ Loxsye ngo lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb:

—Deel naa nyazh kwtizhaa par jkabaa Roma.

Lëë Pable chëb:

—Per lëë naa destye nii kolyaa ngabaa Roma.

²⁹ Tsínee lëë soldad nii nche mbës ktee cheñ Pable biñ ngo, lëë xaa bichee tublad. Aan axte wi xaa nii xñabey lo kchë soldad

ptsyeb, porñee kwnaasy xaa Pable ni pxi-tuu xaa Pable con caden aan nandy xaa nii Roma ngab Pable.

Lëë Pable so lo xaa Israel nii xñabey

³⁰ Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad kokladzy nyaknan dyon pe cos xkëékiy meñ Israel Pable. Lëë xaa kwlii Pable skiib, ni lëë xaa kwnabey koktsyetsy kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy xaa non nii no Jerusalén. Loxsye ngo lëë xaa pso Pable groltyee lady kchë xaa xñabey go.

23

¹ Lëë Pable buy kchë lo xaa xñabey go aan lëë xaa chëb:

—Beetsy, axte natse gon mbëë mbañaa. Pe sidy kikaa porñee chuuñtsyeyaa nii chakladzy Dios.

² Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy nii pcholë Ananías kwnabey nii kyaasy meñ nii nche kexka lo Pable chuw Pable. ³ Per lëë Pable kwëb chëb:

—¡Lëë Dios kiñ lii, xaa yox! Deelñee soboo ske par kuñoo kyalxtisy sinak nii xñabey xley Moisés, ¿penak tsigo nii xsaldyoo ley, sink lëël xñabey kiñ meñaa?

⁴ Loxsye ngo lëë meñ nii nche siko chëb:

—¿Singuee gaa nawen xiñoo tiits lo xaa nii pso Dios kñabey lo pxosy?

⁵ Tsigo lëë Pable chëb:

—Beetsy, nandyaa nii lëë xaa nak xaa nii xñabey lo pxosy, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Ktsiibtedyoo xaa nii xñabey xkyedzyoo.”

⁶ Tsi lëë Pable byeñ nii grol meñ nii ncheno lo junt no xlad xaa fariseo, lëë stu grol meñ no xlad xaa saduceo, nguiyedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Beetsy, xaa fariseo nakaa ni xaa fariseo nak pxosyaa, per lëë meñ biid kso naa nu porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty.

⁷ Tsiñee lëë Pable lox chëb ngo, lëë meñ fariseo ni meñ saduceo bislo ptilytiits lsa, aan lëë kchë meñ go kok chop tiiy. ⁸ Porñee kchësy meñ saduceo xñee nii nlidy kpañ meñ kuty, ni xnilasty meñ go nii no angly ni no kyalbini. Per lëë meñ fariseo xniladzy kchësy ngo. ⁹ Kchësy meñ bislo chuptsyë aan lëë bla maestre ley nii no xlad xaa fariseo kuso chëb:

—Ni tu cos mal karty kuuñtsyey xaa re. Neñdy tu angly o tu kyalbinii gaa kwnee lo xaa.

¹⁰ Aan como xyaldy kuptsyë meñ, lëë xaa nii xñabey lo soldad ptsyeb, nladzy xaa neñdy kuty meñ Pable tsi lëë meñ lox klëë. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy bla soldad kulii Pable siko par tsikni xaa Pable laañee sob yu nii no xaa.

¹¹ Tsi lëë kyool kol lëë Jesús byaklo lo Pable aan lëë xaa chëb:

—Ndaan kok, por siñee bitiitsoo gon cho nakaa lo meñ leñ kyedzy Jerusalén, singo gak no nii kutiitslo Roma.

Lëë xaa Israel xyub dyon xa kuty xaa Pable

¹² Lëë byaani lyu lëë bla xaa Israel bitiits dyon xa kuty xaa Pable, aan lëë xaa pkon Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. ¹³ Masy choow xaa Israel pkon Dios. ¹⁴ Lëë xaa go kwey lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ Israel aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo pkon Dios nii tyawdy noo ni tyowdy noo axte nii kuuty noo Pable. ¹⁵ Lëë na nagon, no nii kñee do lo xaa nii xñabey lo soldad parñee kidni xaa Pable lo do kxe. Kol këb nii lëë do kan dyon xa kak xcuent xaa, aan lëë noo lyëës xaa næz par kuuty noo xaa antes nii klyañche xaa.

¹⁶ Per lëë xiñgan psyañ Pable koknano aan lëë xaa kuni tiits lo Pable laañee no soldad. ¹⁷ Lëë Pable kwtsyetsy tu soldad aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do, parñee këb xaa tiits nii sëëdni xaa.

¹⁸ Lëë soldad kuni xaa wiñ go lo xaa nii xñabey aan lëë xaa chëb:

—Lëë Pable, xaa nii no skiib kwtsyetsy naa aan lëë xaa nælon: Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do. Toon pe cos tiits sëëdni xaa lool.

¹⁹ Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwseñ ña xaa wiñ go, lëë xaa kuni xaa tublad, aan lëë xaa kwnabiits, chëb xaa:

—¿Pe cos tiits sëëdnil lon?

²⁰ Tsigo lëë xaa wiñ go chëb:

—Lëë xaa Israel byaan nii lëë xaa kñee lool parñee tsinil Pable lo xaa nii xñabey lo meñ Israel kxe, porñee lëë lëësy xaa me kan dyon xa kak xcuent Pable. ²¹ Per

knilastyoo xtiits xaa, por masy choow xaa nii no xlad xaa tse nchenolan, aan pkon xaa Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. Lëë na xaktyee xtiitsoo nche mbës xaa.

²² Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad psonëz xaa wiñ go, per lëë xaa chëb kazu nii ni tu cho lo këbty xaa nii lox bitiits xaa.

Lëë xaa nii xñabey lo soldad xaal Pable lo xtisy nii pcholë Felsy

²³ Lëë xaa nii xñabey lo kchësy soldad kwtsyetsy chop soldad nii xñabey lo xcombañer, aan lëë xaa chëb:

—Kol kweektseye chop kyoow soldad nii së niy, ni kol kweek mbës tsongaltsii xaa nii xsyob cabay, ni chop kyoow xaa nii koy spad, par tsi xaa Cesarea nawtse a las nuevè.

²⁴ Ni lëë xaa kwnabey kwyo xab cabay nii sob Pable, ni lëë xaa kwnabey nii ndaan Pable ni mbañ Pable ktsiñni xaa Pable lo xtisy nii pcholë Felsy. ²⁵ Lo soldad pxaal xaa tublë kitsy nii si lo xtisy Felsy. Sinrii xñee lo kitsy ko:

²⁶ “Naa nak Claudio Lisias. Lëën xal tublë kitsy re lool nii nakoo xtisy. ²⁷ Lëë meñ Israel kwnaasy xaa nii xalaa lool, mer nyuty meñ xaa, per tsiñee biñaa nii Roma ngab xaa, lëën kwya ksan xsoldadaa, byaklan xaa. ²⁸ Aan como kokladzypaa nyaknanaa pe cos xkëëkiy meñ xaa, lëë xaa kwyaañin lo xaa Israel nii xñabey. ²⁹ Siko biñaa nii lëdy cos nii xkëëkiy meñ xaa, sink pel cos cheñ xley meñ xkëëkiy meñ xaa. Per xyaldy nii kety xaa, ni skuib xyaldy tso xaa. ³⁰ Per como lëën biñ nii lëë meñ Israel chakladzy kuty xaa, lëë xaa xalaa lool ni lëën kwne gaa lo meñ nii xkëëkiy xaa nii kiidnee xaa lool deelñee pe cos xkëëkiy xaa Pable.”

³¹ Lëë soldad beeñtsyey nii kwnabey xaa nii xñabey lo soldad. Lëë xaa sini Pable nëz Antípatris wor kyool go. ³² Lëë byaani lyu lëë kchë soldad nii si niy bikche ptsiñ laañee sob xaa nii xñabey lo soldad. Lëë kchë gaa xaa nii sob cabay sini Pable. ³³ Tsiñee lëë soldad nii sini Pable ptsiñ Cesarea, lëë xaa ptee kitsy nii pxaal xaa nii xñabey lo soldad lo xtisy ni lëë xaa ptee xcuent Pable. ³⁴ Loxsye blab xtisy kitsy ko, lëë xaa kwnabtiits cho xaa Pable. Tsiñee

biñ xaa nii xaa Cilicia nak Pable, ³⁵ lëë xaa chëb:

—Na tsiñee kiidsye xaa nii xkëëkiy lii konaa dyon xa nak xcueentoo.

Loxsye ngo lëë xaa kwnabey nii kyënap soldad Pable leñ yulyey nii psaa Herodes.

24

Kchë nii chëb Pable lo xtisy Felsy

¹ Tse nii kwloxo kaay kpidz, lëë Ananías, xaa nii xñabey lo pxosy ptsiñ Cesarea ksa xaa bla xaa kol ni tu xaa chak nii pcholë Tértulo. Lëë xaa ptsiñ tubli lo xtisy par jkëëkiy xaa Pable. ² Tsiñee lëë Pable koktsyetsy, lëë Tértulo bislo xkëëkiy xaa, xñee Tértulo lo xtisy Felsy:

—Skizhoo xtisy, mbëë nche noo ni kindy tily leñ xkyedzy noo por xkyalchakoo.

³ Tyub laañee xñabeyoo xsako styoo noo.

⁴ Per parñee kislëëdre noo lii, xñabaa nii jkëëtyagoo choplan xtiits noo. ⁵ Lëë noo gon bñaasy xaa re porñee nak xaa sinak tu kyalkits. Laañee xkaatyee noyuñ xaa meñ Israel chop tiiy ni lëë xaa xñabey lo tub tiiy meñ nii lë Nazareno. ⁶ Kokladzy xaa nguidyni xaa lidzy Dios nii sob Jerusalén. Por ngo nii lëë xaa bñaasy noo aan lëë noo nyuuñ kyalxtisy sinak xñabey xleey noo, ⁷ per lëë xaa nii lë Lisias nii xñabey lo soldad biid kla xaa loo noo. ⁸ Lëë na mismi lii gaanoo, kwnabtiits lo xaa parñee kyeñoo nii nli kchë nii xkëëkiy noo xaa.

⁹ Wi kchë meñ Israel nii nche siko chëb nii nli beeñtsyey Pable kchë nii xkyëëkiy xaa. ¹⁰ Tsigo lëë xtisy kwloo señ lo Pable parñee kñee Pable, aan lëë Pable chëb:

—Xlen nii lii kon xa nak xcuentaa por nanaa nii kokle bla iz nii soboo xñabeyoo tañ re. ¹¹ Natse gon chak tsipchop kpidz nii ptsiñnaa Jerusalén par kolaa lay lo Dios.

¹² Ni tu cho kondy nii lëën no ktilytiits pal nëz, nikle leñ lidzy Dioso, nikle gaa leñ ktoow. Ni tu cho pkaldyaa leñ kyedzy Jerusalén. ¹³ Chilody kluuy meñ Israel nii nche nu nii nli beeñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy xaa naa. ¹⁴ Lëën kñëëli lool nii nikxe nii xñee xaa re nii nlidy kchë nii bluuy Jesús Nazaret, xsobaa xtiits xDios pxosyaa sinak xñabey xaa. Ni xniladzy kaan kchë nii kë leñ xley Moisés ni kchë nii pkëë profet.

¹⁵ Ni wi gaan xniladzy nii xniladzy xaa

re. Xniladzyaa nii lëë Dios kuuñ kpañ meñ kuty. Nikxe meñ malo, nikxe gaa meñ bueno, kchëlo meñ kuuñ kpañ Dios. ¹⁶ Por ngo, tugak choxkoon kuuñtsyeyaa nii chakladzy Dios ni chuuñtsyeyaa kyalbuen lo meñ.

¹⁷ 'Kok xtsele nii kënsën xtañ meñ sit. Lëë na lëén bikche tu kyedzyaa par kye-lynin palal tumi jkiïñ meñ nii no lyaadzy ni parñee kokonaa nii xñabey xley Moisés lo Dios. ¹⁸ Kchë ngo noyuñtsyeyaa tsïñee lëë bla meñ Israel nii no nëz Asia kon naa leñ lidzy Dios. Kok nyë kaazhaa sinak nii xñabey xleey noo antes nii sëbaa leñ lidzy Dios, ni kwyaanidy kaan tub yox meñ, ni byubtyaa tily. ¹⁹ Lëë xaa nii kon naa leñ lidzy Dios kiid jkëëkiy naa deelñee beeñtsyeyaa tu cos nii nonguialdy. ²⁰ O deelñee gaa kchilody kiid xaa go, kñë xaa nii nche nu dyon pe cos falt kwlon worñee kuksa xaa naa lo xaa nii xñabey lo meñ Israel. ²¹ Xakxe worñee nguidzy kwnen chëpaa: "Lëë do biid kso naa nu natse porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty", neñdy wor go kwlon falt.

²² Tsiñee lëë xtisy Felsy biñ xa së lo xtiits Pable, aan como nanle gaa xaa xa nak xiwseedy meñ nii no xlad Crist, lëë xaa pkwëës lo cuent ko, aan lëë xaa chëb:

—Na tsiñee kiidsye Lisias, xaa nii xñabey lo soldad, kaknanraa xa nak xcueentoo.

²³ Loxsye ngo lëë xtisy Felsy kwnabey nii bii kyaan Pable leñ skiib, per lëë xaa chëb lo soldad nii klaa xaa Pable xisy wiñ ni klaa xaa tsitedy xamigw Pable lo Pable.

²⁴ Lëë koko bla kpidz lëë xtisy Felsy ptsiñ chop tsil xaa Drusila. Meñ Israel nak tsil xaa. Aan lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pable par kñee Pable dyon xa nak nii kniladzy meñ Jesucrist. ²⁵ Per tsiñee lëë Pable pseedy nii no nii tsoxko meñ kpañ meñ sinak nii xñabey Dios, ni no nii kxekw meñ kuuñtsyedy meñ nii klyaañtyee styoo meñ por sitsiñ tse nii lëë Dios kwetsy catu meñ, lëë xtisy Felsy ptsyeb aan lëë xaa chëb lo Pable:

—Kwey. Na tsiñee kteedyoo tiits lon, kwetsyaa lii stub.

²⁶ Ni lëew na kwëmbës xtisy Felsy nii ndee Pable tumi parñee nlaa xaa Pable. Por ngo kety kety kwtsyetsy xaa Pable parñee kñee

xaa lo Pable. ²⁷ Lëë kwloxo chop iz, lëë gaa xiz xtisy Felsy psa, aan lëë Porcio Festo pkaa kwsob xlugar xaa kok xtisy. Aan lëë Felsy psaan Pable skiib parñee buen kyaan xaa lo meñ Israel.

25

Lëë Pable chaktsyetsy lo Festo

¹ Tse nii kwloxo tson kpidz nii pkaa xcuent Festo kyalxtisy, lëë xaa pchoo Cesarea, lëë xaa si Jerusalén. ² Tsiñee lëë xaa ptsiñ Jerusalén, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa Israel nii mastre non kujkëëkiy Pable lo xaa. ³ Lëë xaa go kwnab tu kyalnsaak lo Festo chëb xaa nii kñabey Festo kyey Pable Jerusalén. Ni lëew na nol kik xaa nii deelñee ndee Festo tiits, lëë xaa nyikuty Pable nëz. ⁴ Per lëë Festo chëb:

—Cesarea no Pable skiib ni klyëëdy kaan lëen kya Cesarea. ⁵ Por ngo no nii kiid xaa nii xñabey lo do Cesarea parñee jkëëkiy xaa Pable siko deelñee pe cos falt kwloo Pable.

⁶ Xonak o tsii gak kpidz kwlës Festo Jerusalén, lëë xaa bikche sey xaa Cesarea. Lëë byaani lyu nii ptsiñ xaa, lëë xaa kwsob leñ yulyey, aan lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pable. ⁷ Tsiñee lëë Pable kwsëëb yulyey, lëë xaa Jerusalén big kex, aan lëë xaa bislo pkëëkiy xaa Pable tub yox cos ntseeb, per ni tu cos nii pkëëkiy xaa Pable pchilody nyuñ xaa preb nii nli beeñtsyey Pablo. ⁸ Per lëë Pable gaa tugak kwnee xaa, chëb xaa:

—Karty kuuñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy xaa gue naa. Nlid y nii xsaldyaa xley meñ Israel, ni nlidy nii xsaldyaa lidzy Dios, ni nlidy nii xsaldyaa xtisy Roma.

⁹ Per como lëë Festo kokladzy kyaan buen xaa lo meñ Israel, lëë xaa chëb lo Pable:

—¿Pe snëël tsil Jerusalén parñee siko kanaa dyon xa kak xcueentoo?

¹⁰ Tsigo lëë Pable kwëb chëb:

—Leñ yulyey nii ngab lo xtisy Roma son. Penak nii toon pare kan par kak xkyalxtisyaa. Ni nan bueen gaal nii karty kon falt lo meñ Israel. ¹¹ Deelñee kwlo gaan tu falt nii xyal ketyaa, penaktyo na ketyaa. Per como nlidy kchë nii xkëëkiy xaa gue naa, ni tu cho xyaldy jko naa ña xaa Israel.

Xñabaa nii yuub xtisy Roma kan dyon xa kak xcuentaa.

¹² Tsigo, lëë Festo kwnabtiits lo xaa nii ksa xaa xñabey. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo Pable:

—Lëël kwnab nii yuub lo xtisy Roma tsil. Na tsil lo xaa na parñee kan xaa xa kak xcueentoo.

Lëë Pable so lo rey Agripa

¹³ Blyëëdyako lëë rey Agripa ni Berenice kwey Cesarea kujkëëptyux Festo. ¹⁴ Aan como ndaly kpidz kwlës xaa, lëë Festo bitiits lo xaa xa nak xcuent Pable, chëb Festo:

—Lëë tu xaa nii psaan Felsy skuib bii no nu. ¹⁵ Aan tsi lëën kwya Jerusalén, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nii xñabey lady meñ Israel biid jkëëkiy xaa. Kchë xaa go kwnab nii kñabeyaa kety xaa. ¹⁶ Per lëën chëp nii xñabeydy xtisy Roma kety tu meñ deelñee karty kan xaa ktilytiitsni meñ go kchë xaa nii xkëëkiy xaa parñee kak ndoon dyon cho xaa nli xñee. ¹⁷ Por ngo, tsiñee lëë xaa Israel go kwlañche nu, blyëëdyaa. Siñee byaani lyu lëën kwsoob leñ yulyey aan lëën kwtsyetsy xaa nii xkëëkiy xaa go. ¹⁸ Per tsiñee lëë xaa lox ptilytiits, ni tu cos ntseeb nii nladzyaa pkëëkiydy xaa xaa. ¹⁹ Nii biñsyaa nonsyke kchë deel xa nak xlay xaa pkëëkiy xaa xaa ni por tu xaa nii lë Jesús nii kuty, per lëë Pable xñee nii mbañ Jesús. ²⁰ Aan como byeñdyaa pe nyuuñtsyeyaa, lëën kwnabtiits dyon pe nyë Pable nyi xaa Jerusalén parñee siko nyanaa dyon xa nyak xcuent xaa. ²¹ Per como lëë xaa kwnab nii yuub lo xtisy nii sob Roma tsi xaa, lëën kwnabey nii laady xaa axte nii kteedyo tiits lon kxalaa xaa lo xtisy Roma.

²² Tsigo lëë Agripa chëb lo Festo:

—Wi gaan gon no gan konaa xa së lo xtiits xaa go.

Lëë Festo kwëb chëb:

—Kxe kazh kaanoo, lëël kon xa së lo xtiits xaa.

²³ Lëë byaani lyu, lëë Agripa ni Berenice kwsëëb yulyey ksa bla xaa nii xñabey lo soldad ni xaa non nii no leñ kyedzy Cesarea. Nonsyke ladx non nche nakw xaa. Loxsye ngo lëë Festo kwnabey koktsyetsy Pable.

²⁴ Tsigo lëë Festo chëb:

—Rey Agripa ni kchësy to siñee nche do nu, lëë xaa re so lo do nu. Ndalye meñ Israel nii no Jerusalén ni meñ Israel nii no leñ kyedzy Cesarea nu nonab lon nii kñabeyaa kety xaa. ²⁵ Per naa nii xcuentaa sootaa nii karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa, per como lëë xaa kwnab nii kak kiy kchë nii xkëëkiy meñ go xaa axte lo xtisy Roma, lëën kwlokyeñ kxalaa xaa lo xtisy Roma. ²⁶ Aan como xyeñdyaa gaa dyon pe cos beeñtsyey xaa, lëë xaa syelynin lo do, ni loopoo rey Agripa syelynin xaa parñee kñabtiitsoo lo xaa parñee tsaap singo mod kyeñaa pe cos jkën lo kitsy nii kxalaa lo xtisy Roma. ²⁷ Porque lika sëlidyo nii kxalaa tu xaa nii no skiib, deelñee këptyaa pe cos beeñtsyey xaa.

26

Lëë Pable xñee lo rey Agripa xa nak xcuent xaa

¹ Tsigo lëë rey Agripa chëb lo Pable:

—Schilo kñeel xfavooroo.

Tsigo lëë Pable blis ña aan lëë xaa bislo kwnee xaa, chëb xaa:

² —Nli gaa na, rey Agripa, xlen ni xsak styoon kñen lool xa nak kchë nii xkëëkiy meñ Israel naa parñee singo mod mismé naa ksoli naa lool. ³ Ni xlen porñee nanaa nii xyeñoo xa nak xcostumbre noo kchësy noo siñee nak noo meñ Israel ni nanoo pe cos nak xiwtilytiits noo. Por ngo xñabaa nii kapoo paciensy konoo kchë nii kniyya.

⁴ ’Kchësy meñ Israel nan xa kwyon lady meñ tu kyedzyaa ni xa kwyon Jerusalén destye nii nakaa xaa wiñ. ⁵ Xyuumbey nyë xaa Israel naa. Schilo kñë xaa nii xtse kwyon xlad tub tiiy xaa nii lë fariseo deelñee chakladzy xaa. Lëë xaa fariseo nak tub tiiy xaa nii mastre choxko kuñ cumplir xleey noo. ⁶ Aan lëë na lëë meñ Israel xkëëkiy naa porñee tyub styoon xniladzyaa nii lëë Dios kuuñ kpañ kchë meñ kuty sinak nii kwneel xaa lo pxusykolttoo noo. ⁷ Ni ksa tsiipchop kaa xtiiy noo nii no Israel këmbës nii kak cumplir nii kwneel Dios. Por ngo, tsel kyoool choxko kchë meñ go kleni Dios ni kuuñtsyey nii xñabey Dios. Aan porñee win xniladzy nii kwneel Dios, lëë meñ Israel biid kso naa nu. ⁸ ¿Lëë dook,

penak nii xnilasty to nii chuuñ kpañ Dios meñ kuty?

⁹ Klo nladzyaa nii no nii ktilyin meñ nii no xlad Jesús Nazaret ¹⁰ ni beeñtsyey gaan nii no kikaa leñ kyedzy Jerusalén. Con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy ndaly kchë meñ nii no xlad Jesús kwlon skiiib. Aan tsiñee lëë xaa xñabey chakladzy kuty tu xaa go, win kwne nonguial kety xaa. ¹¹ Ndaly vuelt psaksin xaa nii no xlad Jesús parñee nsaan xaa nyilastre xaa Jesús. Laañee sobtyee ktoo kwyan, aan por xkyalwlëen axte xtañ meñ sit kwyanlagaa meñ go.

Lëë Pable chutiits xa bniladzy xaa Dios

¹² Kchë ngo no kikaa lëën sa kyedzy Damasco con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy. ¹³ Per mer xwe ngbidz gon, rey, lëën no nëz ksa xcombañeraa tsiñee lëën kon tu bini nii sëedsëeb kpaa. Mastre xpibëlyo que lo xbini ngbidz. ¹⁴ Tsigo kchëësy noo byab lyu. Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon con xtiitsë meñ hebreo: “Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa? Misme lii gon no ksaksi lii, sinak nii chuuñtsyey yosy tsiñee xkëeniy ma punt yag nii xkwib meñ ma.” ¹⁵ Tsigo lëën chëp: “¿Chool?” Aan lëë tsiy xaa go në lon: “Lëë meeraa nak Jesús, xaa nii xsaksil. ¹⁶ Per kuxche, por lëën byaklo lool parñee kuuñtsyeyoo nii chakladzyaa ni parñee kutiitsoo kchë nii konoo natse ni kchë nii kluuyre gaan lool. ¹⁷ Naa kteelaa lii lo meñ Israel ni naa kteelaa lii lo meñ sit. ¹⁸ Lëën kxal lii lo meñ sit parñee ksaabinil kchë lo meñ go, parñee sëdre meñ go lo nguey, sink lo bini, ni parñee ksoobtre meñ go xtiits xaatox, sink ksoob meñ go xtiits Dios, ni kniladzy meñ go xtitsaa tsiin telaa meñ go lo xtol ni jkaa meñ go nii ktee Dios lo meñ nii xniladzy.”

¹⁹ Por ngo, rey Agripa, lëën psob xtiits tsiy xaa nii kwnee lon. ²⁰ Klootyee lo meñ Damasco bluyaa xtiits Dios. Loxsye ngo lëëw bluyaa lo meñ Jerusalén ni tyub xtañ meñ Judea ni lo meñ sit. Chëpaa nii ktsëe meñ xmod, ni ktikche meñ styoo lo Dios, ni kuuñtsyey meñ cos nii kluuy nii nli xniladzy meñ Dios. ²¹ Por ngo lëë xaa Israel kwnaasy naa leñ ktoo aan kokladzy xaa nyuty xaa naa. ²² Per por xkyalnsaak Dios lëën bii so nu, xluyaa xtiits Dios lo kchësy

meñ. Karty kñen ni tu cos nii kwneedy profet ni kwneedy Moisés nii kak, sink nonsyke ngo xñen. ²³ Lëë xaa go kwnee nii lëë Crist kety, ni lëë xaa go kwnee nii klootyee Crist kpañ parñee kiidni Crist tiits nii xteelaa lo meñ xkyedzy noo ni lo meñ sit.

²⁴ Ngo nonee Pable tsiñee lëë Festo kwchuptsyë chëb:

—¡Chak wetyoo, Pable! Kchë xiwseedyoo noyuuñ wety lii.

²⁵ Per lëë Pable kwëb chëb:

—Chakwejtyaa, Festo, sink sëli xtitsaa ni nli gaa kchë nii xñen. ²⁶ Lëë rey Agripa so nu. Nan buen xaa xa nak kchë cos re. Por ngo nder confians xñen lo xaa. Nan bueenaa nii wi xaa nan xa nak kchë cos re, por lëdy tu cos nii koktsilaano. ²⁷ Nli gaa na, rey Agripa, ¿pe xniladzyoo kchë nii pkëe profet dyon? Nanaa nii xniladzylo.

²⁸ Loxsye ngo lëë rey Agripa chëb:

—Slalak nu lëël lox ngo styoon parñee kniladzyaa xtiits Jesucrist.

²⁹ Tsigo lëë Pable chëb:

—Nikxe nii slalak nu o xlyëëre gaa lox ngon styool, tsaap në Dios que nii lëdy nonsy lii, sink wi kchë meñ nii nche jkëetyag nii xñen natse kak sinakaa, nikxe nii lëdy kchë meñ kxituu con caden.

³⁰ Loxsye chëb Pable kchë ngo, lëë rey ni xtisy ni Berenice ni kchë xaa nii nche sob siko kuso. ³¹ Lëë xaa si tublad parñee kutiits xaa dyon xa kak cuent ko, xñee xaa lo xcombañer xaa:

—Karty ko xaa re tu tol nii tsigal kety xaa, per ni skiib nongualdy tso xaa.

³² Ni lëë Agripa chëb lo Festo:

—Nchilo nlyaa xaa re deelñee nyabty xaa nii yuub xtisy Roma kan xa kak xcuent xaa.

27

Lëë Festo xaal Pable Roma

¹ Tsiñee lëë xaa nii xñabey kwlokyeñ kxaal lëë noo Italia, lëë Pable ni stubla xaa nii no skiib kok entregar lo tu xaa nii xñabey lo soldad nii pcholé Julio. Xsoldad xtisy Roma nak kchë soldad ko. ² Lëë noo ptsyo tu leñ xbarkw meñ Adramitio. Lëë barkw ko no nëz nii kchoo tsi tyub nëz Asia. Wi

Aristarco, xaa Tesalónica nii ngab Macedonia, kwsenal lëë noo. ³ Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ chu nis nii nche Sidón. Siko lëë Julio pkëstyoo Pable, lëë xaa blaa kutedy Pable kchë lo xamigw ni lëë xaa blaa ptee meñ go nii pkiiñ Pable. ⁴ Tsiñee lëë noo pchoo Sidón, lëë noo byoteedy chu kislyu wiñ nii lë Chipre, porñee tir xpi me. ⁵ Lëë noo ptyeelaag nistoo mer laañee nyoo Cilia ni Panfilia, aan lëë noo ptsiñ tu kyedzy nii ngab Licia nii lë Mira.

⁶ Siko lëë xaa nii xñabey lo soldad kon tu xbarkw meñ Alejandría nii no nëz tsi nëz Italia, aan lëë xaa blép lëë noo barkw par kyo noo. ⁷ Ndaly kpidz tseyga kwyo barkw nëz, aan tsiñee lëë noo ptsiñ laañee nyoo Gnido, blaadre me nyo noo par delanty. Por ngo lëë noo ptyee mer laañee nyoo kyedzy nii lë Salmón nii nche lo kislyu wiñ nii lë Creta. ⁸ Në syo noo tub chu nis, per lëë noo ptsiñ tu lugar nii lë Buenos Puertos. Kexka siko nche kyedzy nii lë Lasea.

⁹ Kok xtsele ncheno noo lo nis, ni ntseeb gaa së barkw lo nistoo, porñee lëë mëe nii chaknal sëed yob. Por ngo lëë Pable kwnee chëb:

¹⁰ —Kol kono gaanoo, chanaa gon nii ntseeb ktsyool no tu kyalnë deelñee kyore no tub lo nis. Neñdy kloow no barkw tyub xyowo, ni ntseeb kety no.

¹¹ Per psaldy xaa nii xñabey lo soldad Pable, sink lëë xaa psoob xtiits xpixwan barkw ni xtiits xaa nii chuuñ ksëe barkw. ¹² Aan como nguidy nak chu nis ko par kwës meño mëe nii chaknal, kchësy xaa kwlokyeñ nii masy buen kchoo noo siko, parñee tsaap schilo ktsiñ noo Fenice aan tyeedy noo mëe nal siko. Fenice nak tu kyedzy nii ngab Creta. Siko xtsiñ barkw.

¹³ Aan como lëë tu me wiñ nii sëed nëz kyety bislo xpi, nladzy xaa nii sini lëë noo nii schilo kchoo noo siko. Lëë xaa pchooni barkw tub chu nis Creta. ¹⁴ Per kok xtsedyak pchoo barkw tsiñee lëë tu medox nii lë Nordeste ¹⁵ bislo kwtopxax barkw. Aan como blaady me nyo noo par delanty, lëë noo blaa biy me lëë noo.

¹⁶ Byoteedy noo tublad chu kislyu wiñ nii lë Cluda. Xisy xpi me siko. Por ngo nikxe në pkyëe noo, per lëë noo bliis canow wiñ nii sëedngopxax barkw. ¹⁷ Loxsye byëp canow

wiñ go, lëë xaa nii sini barkw pxituu tsitsy barkw con tuu. Ptsyeb xaa nyisobnag barkw lo yuzh nii lë Sirte. Por ngo lëë xaa blity ladx nii kë kik barkw, ni lëë xaa blaa sini me barkw laañee xkaatyee. ¹⁸ Lëë byaani lyu lëë xaa bislo blaal xaa xyow barkw lo nis porñee lëë medox ko bii xpi. ¹⁹ Lëë tse nii kwloxo tson kpidz lëë xaa go blaal kchë xtsiñ barkw lo nistoo. ²⁰ Ndaly kpidz ptyoondy noo lo ngbidz ni ptyoondy noo mëly. Tir ntseeb bi medox ko. Por ngo nii nladzy noo nii sikootyee nyaan noo.

²¹ Aan como kokle ndaly kpidz nii karty tyaaw noo, lëë Pable kusoli grolyee lady kchë xaa nii sini lëë noo aan lëë xaa chëb:

—Deelñee nyon do xtitsaa nii nchoody no Creta, ntsyooldy no kchë kyalnë re ni nsëebty no xyow barkw. ²² Per na xa kuuñre no. Lëëw ptsyool le no. Per pe tsinidy kik to. Nikxe nitylo barkw re lo nis, per ni tu do kejty. Ktsyebty to.

²³ Porque tsikyool lëë tu angly byaklo lon. Lëë Dios nii xñabey naa pxaal angly ko biidnë lon sinrii: ²⁴ “Ktsyebtyoo, Pable, porque no nii ktsiñoo lo xtisy Roma, aan por lii lëë Dios kteelaa kchë xaa nii ksal no leñ barkw.” ²⁵ Por ngo, kol ko nguiool styoo do, ktsyebty to, por xniladzyaa xtiits Dios ni xniladzyaa nii lëë kchë nii në angly lon kak cumplir. ²⁶ Per tesody nii lëë me tsikchon lëë no tu chu kislyu wiñ nii nche lo nis re.

²⁷ Lëë kyool nii kwloxo chop xmal nii kënsëe noo lo nistoo nii lë Adria, lëë xaa nii chuuñ ksëe barkw byeñ nii lëë noo mer ktsiñ chu kislyu. ²⁸ Lëë xaa ptiix dyon pe nxityre jkaa lo kislyu. Tsigo lëë xaa kon nii xaktyee skalyptsiipxoopak metre nxity laañee si barkw. Kok xtsedyako lëë xaa ptiix stub aan lëë xaa kon nii xaktyee skalyptsiipxoopak metre nxity laañee si barkw.

²⁹ Aan como ptsyeb xaa nyijkaan barkw lo kyo, lëë xaa pchon tap lë kiib nëz xan barkw parñee sëdy barkw. Loxsye ngo lëë xaa kwnab lo Dios nii kyob kyaani lyu.

³⁰ Mentre gaa lëë kchë xaa nii xkyë tsiiñ leñ barkw kwlokyeñ kxooñ, lëë xaa blity tu canow wiñ nii noy barkw, xkëëlo xaa nii lëë xaa kchon kiib nii kë nëz kë barkw lo nis. ³¹ Per lëë Pable kuni tiits lo xaa nii xñabey lo soldad chëb:

—Deelñee kwësty ni tu xaa gue leñ barkw, ni tu do telaady.

³² Tsigo lëë soldad koñee pchug tuu nii nxituu canow wiñ go aan lëëw byab lo nis.

³³ Bii nguey, lëë Pable kwnee lo kchësy xaa nii si leñ barkw, chëb xaa:

—Natse gon chak chop xmal nii karty kaw do por kyalnë nii nandy to pe cos ktsyool no. ³⁴ Xñabaa nii kaw do parñee jkaa do fuersy telaad do, por ni tu kits kik to kloowdy to.

³⁵ Loxsye chëb Pable ngo, lëë xaa kwseñ tu kyaxtily aan xña lo kchësy xaa go lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa bislo wagw. ³⁶ Lëë styoo kchë xaa go byonguiool aan lëë xaa taw kchë xaa. ³⁷ Choop kyoow tsongaly ptsiipxoop noo syo leñ barkw. ³⁸ Tsi lëë wagw kwlox lëë xaa blaal xobxtily nii noy barkw lo nis parñee knitynë barkw.

Lëë barkw xntitylo lo nis

³⁹ Tsiñee lëë lyu byaani, byuumbeydy xaa nii chuuñ ksëe barkw dyon xa le tañ nii nche noo. Per lëë xaa kon tu kislyu wiñ nii nche kexka tu chu play, aan lëë xaa kwlokyeñ ktsig xaa barkw siko deelñee ndeedyo tiits. ⁴⁰ Lëë xaa pchug tuu nii këtuu kiib nii kë xan barkw aan lëëw byab lo nistoo. Ni lëë xaa bislëë yag nii xchug nis parñee së barkw nëz nii chakladzy xaa. Loxsye ngo lëë xaa blis ladx nii kë kë barkw lo me, aan lëë barkw bislo xpig chu play. ⁴¹ Per lëë kë barkw kwsobtip lo yuzh, pchilodre niw, aan lëë xfuersy nis bislo chuuñ pyuy nëz xano. ⁴² Tsigo lëë soldad kokladzy nyuty kchë xaa nii sikni xaa tso skiib Roma parñee kxoobnisty xaa aan kxooñ xaa. ⁴³ Per como koklasty xaa nii xñabey lo soldad nii nyety Pable, blaady xaa nyuuñtsyey soldad ngo, sink lëë xaa kwnabey nii klo kchë xaa nii chak xoobnis ktsiñ xaa chu kislyu. ⁴⁴ Lëë kchë xaa nii kokty na nxoobnis ptsiñ lo kislyu con table nii nyaa barkw. Singo mod kchësy noo ptsiñ chu kislyu.

28

Lëë Pable xtsiñ lo kislyu wiñ nii lë Malta

¹ Tsiñee lëë noo lox ptsiñ chu kislyu go kchësy noo, lëë noo kok ndon nii Malta lë kislyu wiñ go. ² Mbëë kon meñ nii ncheno

siko lëë noo, aan como singootyee chak nal ni so kyo, lëë meñ go psaay ki parñee ktsëe noo. ³ Lëë Pable kuktop chop lë yag, aan lëëw no ktsiib xaa lo ki, tsiñee lëë tu mëël nii no lady yag pchoo por xinlëë ki, aan lëë ma pchal ña Pable. ⁴ Tsiñee lëë meñ nii no lo kislyu wiñ go kon nii lëë mëël go kënyoogw ña Pable, lëë meñ go bislo xñee lo xcombañer:

—Neñdy tu nweety bñech nak xaa gue. Ngo nii nikxe lëë xaa kwtelaa lo nistoo, per xlaady xkyalxtisy Dios kpañ xaa axte nii kizh xaa xtol xaa.

⁵ Per lëë Pable kwtsib ña aan lëë mëël go byab lo ki, per lëë lëë xaa, ni tu pe kokty xaa. ⁶ Kchësy meñ kwche mbëë nii nsyëki ña xaa o kolpsye gaa nyety xaa. Per kok xtsesy nche mbëë meñ kon meñ nii ni tu pe chakty xaa. Lëë meñ bislo ptsëë xtiits, xñee meñ nii tu dios nak Pable.

⁷ Kexka siko kë xkwaa xaa nii xñabey lo kislyu wiñ go. Publio pcholë xaa. Lëë noo byolëës lidzy xaa aan mbëë kon xaa lëë noo tson kpidz nder. ⁸ Aan lëëtyee gaa len tse go lëë pxosy Publio nix no xlyëë ni kë yoobcheñ. Lëë Pable kutedy lo xaa, aan loxsye kwnab Pable lo Dios por lëë xaa, lëë Pable pxob ña lady xaa aan lëë gaa xaa byak. ⁹ Tsiñee kon meñ ngo, wi kchë meñ xsyaknë nii no lo kislyu wiñ go biid, aan kchë meñ xsyaknë byak. ¹⁰ Aan mbëëre kontsi kchë meñ lëë noo, aan tsiñee lëë wor kol nii ktsëëp noo barkw stub, bnee meñ go kchë nii jkiiñ loo noo nëz.

Lëë Pable xtsiñ Roma

¹¹ Tse nii kwloxo tson mëë nii nche noo lo kislyu wiñ go, lëë noo ptsyëëp tu xbarkw xaa Alejandría nii kwlës chu kislyu wiñ go tyub mëë nal. Kë chop mdyo nii xñee xaa Cástor ni Pólux kë barkw ko. ¹² Tsiñee lëë noo ptsiñ chu nis nii lë Siracusa, lëë noo blyëës tson kpidz. ¹³ Siko pchoo noo lëë noo syo tub chu nis axte ptsiñ noo laañee lë Regio. Lëë byaani lyu lëë tu me nii xchoo nëz kyety bislo xpi. Lëë tse nii pchopo kpidz lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Puteoli. ¹⁴ Leñ kyedzy ko lëë noo byo ktsiil bla xaa nii xniladzy xtiits Jesús. Lëë xaa kwnee loo noo parñee kwëës noo lo xaa tu xmal. Lëë tsi lëë xmal go kwyaa lëë noo pchoo siko par ktsiñ noo Roma. ¹⁵ Lëë gaa meñ

nii xniladzy xtiits Jesús nii no Roma tse koknan nii lëë noo no nëz ktsiñiñ noo Roma. Ngo nii lëë meñ biid ktsiilnëz lëë noo axte laañee lë Foro de Apio ni laañee lë Las Tres Tabernas. Tsiñee lëë Pable kon kchësy meñ go, lëë xaa ptee skizh lo Dios ni lëë xaa pkaa fuersy. ¹⁶ Tsiñee lëë noo ptsiñ Roma, lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiits nii tso Pable tublad chop tu soldad parñee kap cuidad soldad Pable.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios Roma

¹⁷ Tse nii kwloxo tson kpidz ptsiñ noo, lëë Pable kwnabey koktsyetsy kchë xaa Israel non nii no Roma. Tsiñee lëë kchë xaa go lox pkaal lsa, lëë Pable chëb:

—Beetsy, nikxe gon ni pe beñdyaa lo meñ Israel ni nikxe nii kwneedyaa contre xcostumbre pxusykolttoo no, lëë meñ kwnaasy naa aan lëë meñ pko naa ña xaa Roma leñ kyedzy Jerusalén. ¹⁸ Tsiñee lëë xaa Roma nii xñabey lox kwnabtiits dyon pe nli beeñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy meñaa, lëë xaa byeñ nii nody xtolaa ni chigaldy ketyaa. Lëë xaa kokladzy nlaa xaa naa. ¹⁹ Per kwxikyaldy xaa Israel. Por ngo lëën kwnab nii yuub xtisy nii sob Roma nu kan dyon xa kak xcuentaa, per kwnabtyaa kyelyaa nu par jkëëkiyaa xaa tu kyedzyaa. ²⁰ Por ngo nagon kwtsyetsyaa lëë do parñee kñen choplan xtitsaa lo do. Porque win xniladzy kchë nii xniladzy meñ Israel aan por ngo këtuun nu.

²¹ Tsigo lëë kchë xaa nii koktsyetsy ko chëb:

—Ni tu xcart xaa Judea karty klyañ loo noo nii kseety lii, ni ni tu xaa betsy no nii chiid nu karty kñee contre lii. ²² Lëë na chakladzy noo tsyon noo dyon xa no kikoo, por ndon noo nii laañee xkaatyee xñee meñ contre lay kub nii xluuyoo.

²³ Lëë xaa pso tu tse nii jkaal lsa xaa, aan singootyee ndaly meñ kwey laañee xkwës Pable. Aan destye wor silytoo axte ptsye tse bluuy Pable xa nak xkyalwnabey Dios. Pseety xaa xley Moisés ni kchë nii pkëë profet parñee jko xaa styoo meñ kniladzy meñ xtiits Jesús. ²⁴ Grol meñ bniladzy nii kwnee Pable, lëë stu grol meñ koñee bnlastyo. ²⁵ Aan como lëdy kchë meñ bniladzy, lëë meñ bislo bi. Tsigo lëë Pable chëb:

—Nli gak nii kwnee profet Isaías tsiñee por xKyalbini Ntson Dios chëb xaa:

²⁶ Na kwey aan kudzy lo meñ gue: Nlipee nikxe xaapre kon do, per kyeñdy to, ni nikle gaa kuy do, per kandy to.

²⁷ Por lëë kchë styoo meñ lox pkyedzy, ntse tyag meñ, ni ndiib lo meñ.

Kchë nrii ptsyool meñ parñee kchilody kan meñ, ni kon meñ, ni kyeñ meñ.

Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii parñee ktikchedy meñ styoo lon tsiin ktsilyaa xtol meñ.

²⁸ Kol kaknan nii destye natse lëë xkyalwtelaa Dios tsi lo meñ sit. Meñ gosy skëëtyag xtiits Dios. ²⁹ Tsiñee lëë Pable lox chëb ngo, lëë xaa Israel bi, per tir ptilytiits lsa xaa.

³⁰ Chop iz nder kwtiñ Pable tu yu leñ kyedzy Roma, aan leñ yu go kutedy meñ lo xaa. ³¹ Mbëë bluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Ni tu cho pe chëbty lo xaa.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ nii no leñ kyedzy Roma

¹ Paablaa. Xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëë Dios kwtsyetsy naa parñee kakaa xapostle xaa parñee kluyaa tiits nii xteelaa.

² Penaadle bluuuy Dios tiits re. Ndaly profet pkéew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. ³ Lëë tiits re xñee cho nak Jesucrist, Xiñ Dios. Lo xtiyy rey David sëéd xaa. ⁴ Per por xkyalwnabey Kyalbini Ntson lëë xaa kok Xiñ Dios, porñee pañ xaa lo kyalkuty.

⁵ Por Jesucrist lëë Dios bnee tiits nii kakaa apostle parñee tyub lo kislyu tso meñ nii kniladzy xtiits xaa ni ksoob xtiits xaa. ⁶ Lady meñ nii kwtsyetsy Dios jkab lo Jesucrist ngab to. ⁷ Lëë Dios xkëstyoo lëë do kchë do siñee no do leñ kyedzy Roma, ni lëë xaa kwle lëë do parñee jkab to xkyedzy xaa. Lëë lëesy Tat Tios dyon ni lëë lëesy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xkockyeñ tsi Roma

⁸ Xtedyaa skizh lo Jesucrist ni lo Tat Tios por lëë do, por laañee xkaatyee chakyety to porñee xniladzy to xtiits Dios. ⁹ Aan lëë Dios chan nii tugak xsaladzyaa lëë do tsiñee chutiitsnin xaa. Xtsiiñ Dios xkyën. Tyub styoon xluyaa xtiits xiñ xaa. ¹⁰ Tugak xñabaa lo Dios nii knee xaa tiits kyely teedyaa lo do. ¹¹ Por chakladzyaa kanaa to parñee jcaa do xkyalnsaak Dios tsiin kchosody styoo do, ¹² sinak nii xñee ñe, parñee kchoobladzy lsa no styoo no porñee xniladzy no xtiits Dios.

¹³ Beetsy, kol kaknan gaanoo nii ndaly vuelt kwlokyeeñaa kyelyaa lo do, per xtejtyo tiits. Chakladzyaa kyelyaa parñee ktopaa kyalnsaak sinak nii xtopno stub lugár. ¹⁴ No nii kluyaa xtiits Dios lo kchë meñ, nikxe lo meñ nii no kyedzyo, nikxe gaa lo meñ nii no taño, nikxe lo meñ nyaaniw, nikxe gaa lo meñ ngueyo. ¹⁵ Por ngo nii xtee gaanaa kyely kluyaa xtiits Dios wi lo do nii no do leñ kyedzy Roma.

Xtiits Dios nii xteelaa

¹⁶ Xtelastyaa xtiits Dios nii xteelaa, por xkyalwnabey Dios nako parñee kteelaaw kchë meñ nii xniladzyo. Klo meñ Israel telaa. Tsigore telaa meñ sit. ¹⁷ Lëë tiits re xñee nii lëë Dios xteelaa lëë no lo tol porñee xniladzy sye no xtiits xaa. Ni leñ kitsy kaa nii kë xtiits Dios xñee: "Por kyalwniladzy lëë xaa nii buen kpañ."

Xtol meñ

¹⁸ Xtyon no nii lëë xcastigw ntseeb Dios sëéd kpaa parñee ksaksi xaa kchë meñ yox ni meñ mal, por xlaady xtol kchë meñ go jkaasy xtiitsli Dios. ¹⁹ Aan nan meñ go cho nak Dios, por mismé Dios bluuyo. ²⁰ Schilo kak nyoo nii nyoodý por kchë cos nii psaa Dios. Destye nii kwche kislyu kok nyoo nii lëë xaa nak Dios ni kyaaldy kaa xkyalwnabey xaa. Por ngo nii kindy pe jkëélo meñ go. ²¹ Per nikxe xyumbey meñ go Dios singo mod, chuuñ ksakty meñ go Dios ni xteejty meñ go skizh lo xaa. Al contrario cos nii pa xkiñdysye sini kik meñ go, ni lëë xkyalcheñ meñ go pkyey. ²² Nikxe nii xñee meñ go nii nyaani meñ go, per nguey meñ go. ²³ Por lëë meñ go psaan xkyalntson Dios nii xntitylody por mdyo nii chak si chak chol meñ, ni por mdyo nii nya si nya mguiñ, ni por mdyo nii chak si chak ma nii sob tap niy, ni ma nii xtyoopxax.

²⁴ Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go kchë cos mal nii no styoo meñ go. Aan chuuñtsyey meñ go cos nii xkwii kyalto kchë xcombañer, ²⁵ porñee xnilasty meñ go xtiitsli Dios, sink tiits xuuy xniladzy meñ go. Xsoxib meñ go lo kchë cos nii psaa Dios. Xsoxibty meñ go lo Dios nii psaaw. Por lëë Dios xyal jcaa skizh tugak. Singo no nii kako.

²⁶ Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go cos nii xkwii kyalto. Por axte wi kwaa ptsëë xmod. Choni me saa kwaa me. ²⁷ Singo gak xaapkiy, chokidre xaa kwaa, sink saapkiy xaa choki xaa. Chuuñtsyey xaa cos nii xkwii kyalto ksa saapkiy xaa, aan mban xtye xcuerp xaa castigw por cos mal nii chuuñtsyey xaa.

²⁸ Chaklastre xaa ksal xaa Dios, aan lëë Dios kaa psaanladzy xaa parñee kuuñtsyey xaa nii chigaldy kak. ²⁹ Kchëlo cos mal no

kik xaa, mal xaa, ngbiñ xaa, mbidy xaa, nweety bñech xaa, xtilyni xaa meñ, wnee xuuy xaa, ni wagw tiits kizh xaa. ³⁰ Xñeené xaa meñ, xtilyni xaa Dios, xekwty xaa lo meñ, nyaa xaa, chuuñtsyey xaa cos mal, ni xsoobty xaa xtiits pxosy xaa. ³¹ Chondy xaa tiits, chuñdy xaa cumplir xtiits xaa, xkëstyoody xaa meñ, xkombedy xaa styoo xaa. ³² Nan xaa nii lëë Dios xñabey kety kchë meñ nii chuuñtsyey ngo, per lëew chuuñtsyey xaa, aan axte xle xaa chan xaa meñ nii chuuñtsyeyo.

2

Lëë Dios chuñ kyalxtisy

¹ Por ngo kindy pe jkélol, lii nii xseel meñ, deelñee chootyee nakoo. Misme lii xtee kyo lii tsínee xseel meñ, por chuuñtsyeyoo nii chuuñtsyey meñ. ² Por ndon no nii tsínee lëë Dios chuñ kyalxtisy, xsaksi xaa meñ nii chuuñtsyey kchë ngo. ³ Aan lii nii xseel chanoo nii chuuñtsyey meñ aan chuuñtsyeylo, ¿pe xsyakoo nayak nii stelaal lo xkyalwsaksi Dios? ⁴ ¿Pe xsyablyul xkyalndoladzy Dios nayak ni xpacency xaa? ¿Xyeñdyoo nayak nii lëë xkyalndoladzy Dios xtsig lii lo xaa? ⁵ Per nguiedzy styool ni chaklastyoo ktikcheel styool lo Dios. Por ngo lëël xyuubre kyalnë par tse nii lëë Dios kiid kuñ kyalxtisy. ⁶ Lëë xaa kizh meñ según kchë nii beeñtsyey meñ. ⁷ Lëë Dios ktee kyalmbañ nii nitylody lo meñ nii tugak beeñtsyey kyalbuen ni tugak beeñ ksak Dios. ⁸ Per lëë xaa ksaksi meñ nyaa nii xsaldy tiitsli ni meñ ngoptol. ⁹ So kyalwsaksi ni kyalnë par kchë meñ nii chuuñtsyey kyalmal, klo par meñ Israel, tsigore par meñ sit. ¹⁰ Per lo meñ nii chuuñtsyey kyalbuen lëë Dios ktee kyalnsaak parñee mbëë kpañ meñ go. Klo gak lo meñ Israel ktee xaaw, tsigore lo meñ sit.

¹¹ Por lëdy wi Dios xkwe meñ. ¹² Por kchë meñ sit nii beeñ tol aan nandy meñ go nii no xley Moisés, tsody ley tsínee lëë meñ go kety. Per lëë xkyalxtisy meñ Israel nii beeñ tol kak sinak xñabey xley Moisés. ¹³ Por xtyelaady meñ nii xkëëtyag nii xñabey ley, sink meñ nii chuuñtsyey nii xñabey ley xtyela. ¹⁴ Per tsínee lëë meñ nii nandy nii no

ley chuuñtsyey nii xñabey ley, misme meñ go xsaa ley. ¹⁵ Por kchë nii chuuñtsyey meñ go nyoo nii leñ styoo meñ go no ley. Ni misme gaa xkyalcheñ meñ go ksoli meñ go o ksyablyu gaa meñ go ¹⁶ tse nii lëë Dios ni lëë Jesucrist kuñ xkyalxtisy meñ según kchë nii no kik meñ. Lëë xtiits Dios nii xluyaa xñee nii singo kako.

Meñ Israel ni xley Moisés

¹⁷ Per lii nii xñeel nii meñ Israeloo, ni xsyeeñoo xley Moisés ni xtaanoo Dios, ¹⁸ nanoo pe cos chakladzy Dios. Ni xluuy ley lool nii no nii kwel cos mbëë. ¹⁹ Xsyakoo nii lii kob ña meñ nii xñady lo ni ksaabini lo meñ nii so lo nguey. ²⁰ Xsyakoo nii schilool kuuñ kseedyoo meñ nguey ni kñeel lo meñ mban, por nanoo nii lo xley Moisés kë kyalchak ni tiitsli. ²¹ Deelñee chuuñ kseedyoo meñ, ¿penak nii chuuñ kseejtyoo lii? Deelñee xluuyoo nii ndox kwan meñ, ¿penak nii xkwano? ²² Deelñee xñeel nii ndox tsoni meñ stu kwnaa o stu mguiy deelñee no tsil meñ, ¿penak nii chuuñtsyeyoo singo? Deelñee xlëël chanoo mdyo, ¿penak nii xkwano nii no xiktoo mdyo? ²³ Xtaanoo xley Moisés, per xsyablyul Dios tsínee xsaldyoo ley go. ²⁴ Nli gak nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Por lëë do, xñeené meñ sit Dios.”

²⁵ Xkiiñ kyalwyobey palalsye deelñee xsaloo xley Moisés, per deelñee chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, pe nandy nii kwyobeyoo.

²⁶ Per deelñee no xaa nii nobeydy aan chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, sak cuent nii nobey xaa, nikxe nii nobeydy xaa. ²⁷ Kchë xaa nii nobeydy xcuerp, per chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ksee kan lii. Por chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, nikxe nii xyeeñlo ni nobeyoo. ²⁸ Por lëdy laa klaasy kak no meñ Israel, ni lëdy xaktyee porñee nobey xcuerp now, ²⁹ sink tyub styoo no no nii kak no meñ Israel, ni no nii tsobey styoo no. Këdy kchë ngo lo kitsy, sink styoo no now. Kchë xaa nii nak singo xsolidy chol meñ xaa, sink Dios xsoli xaa go.

3

¹ ¿Pe non dyon nii kak no meñ Israel, ni pe non nii tsobey no? ² Nono gon. Por lo meñ Israel psaan Dios xtiits. ³ ¿Pe kok tsigo

worñee pchooxso meñ Israel? ¿Pe ptsëe Dios lo xtiits nayak? ⁴ ¡Lëdyo gon! Tugak xñee Dios tiitsli nikxe kchë meñ xñee xuuy, por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee:
Sak meñ nii bueenoo por kchë nii xñeel, ni mbëë kchukëél tsiñee kak kyalxtisy.

⁵ Per deelñee por xtol no chak nyoo xkyalbuen Dios, ¿pe mal Dios porñee xsaksi xaa lëë no? No meñ xñee nii nliw. ⁶ Per ¡lëdyo gon! Por deelñee nyak mal Dios, ¿xa kuñ xaa kyalxtisy lo kislyu?

⁷ Per deelñee xkiiñ xtiits xuuyaa parñee kak nyoore xtiitsli Dios, ¿penak tsigo xsyak xaa nii no xtola? ⁸ Deelñee nyako singo, ¿penak nii chuuñtsyeydy no cos mal parñee kiid cos buen? No meñ xñee nii ngo xluyaa par ksyablyu meñaa, per nonguial ksaksi Dios meñ go.

Kindy meñ buen

⁹ ¿Pe tyeesy no dyon? ¿Pe mastre nayak buen no que meñ sit? ¡Lëdyo gon! Por ndon no nii nikxe meñ Israel no, nikxe gaa meñ sit no, ña tol no no. ¹⁰ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Kindy meñ buen,
ni tu meñ buen nody.

¹¹ Kindy meñ nii xyeñ,
kindy cho kyub Dios.

¹² Kchësy meñ këtañ,
kchësy meñ byab lo tol.
Kindy cho kuñ kyalbuen,
ni tu cho kindy.

¹³ Nak yañ meñ sinak tu paa nii nyaly,
con ludzy meñ xñee xuuy meñ,
xvenen mëël xchoo chuw meñ.

¹⁴ Nonsyke cos mal ni tiits në xchoo chuw meñ.

¹⁵ Ligier xsyë meñ par kuty meñ,

¹⁶ kchë nii chuuñtsyey meñ xnitylo ni
xsaksi,

¹⁷ nandy meñ xa tso mbëë meñ.

¹⁸ Sinidy xkyalntseeb Dios kik meñ.

¹⁹ Ndon gaa no nii kchë nii xñee xley Moisés, lo meñ nii sinalo xñew, parñee kyoogw chuw kchësy meñ ni parñee kchësy meñ kyab lo xkyalxtisy Dios. ²⁰ Por ni tu tol ktsildy Dios porñee sinal meñ ley, por xaktyee parñee kñë ley nii no xtol no xkiiñ ley.

Lëë no telaa por xtiits Jesucrist

²¹ Lëdy por ley telaa no, por lëë Dios bluuy nii no stu mod nii telaa no, aan kchë ngo xtyoon tsiñee xcab xley Moisés ni xlibre profet. ²² Lëë Dios xteelaa lëë no porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. Xkwedy xaa meñ, sink kchë meñ nii xniladzy xtiits Jesucrist xteelaa xaa. ²³ Por kchësy meñ no xtol ni kchësy meñ nche sit lo Dios. ²⁴ Per por xkyalnsaak Dios lëë xaa xteelaa meñ singosy, porñee xniladzy meñ xtiits Jesucrist. ²⁵ Lëë Dios pso Crist parñee por xkyalkuty Crist kpily xtol no deelñee kniladzy no xtiits xaa. Aan lëëw kok singo parñee kak nyoo nii buen Dios. Psaldy Dios tol nii beeñtsyey meñ tiemp ²⁶ porñee kop xaa paciensy, nikle gaa nina nyoo nii buen Dios, por lëë xaa xteelaa kchë meñ nii xniladzy xtiits Jesús.

²⁷ ¿Pa byaan xkyalnyaa no tsigo? Lëëw bichee gon. ¿Penak dyon bicheew? ¿Pe porñee chuuñtsyey no nii xñabey xley Moisé? Lëdyo, sink porñee xniladzy no xtiits Jesucristo. ²⁸ Xtyon no tsigo busy nii lëë Dios xteelaa meñ porñee xniladzy meñ xtiits Jesucrist. Xteelaady xaa meñ porñee chuuñtsyey meñ nii xñabey ley.

²⁹ ¿Pe xaktyee meñ Israel nayak xteelaa Dios? ¿Pe lëdy wi meñ sit nayak xteelaa xaa? Wi meñ sit gon xteelaa Dios, ³⁰ por tugak Dios no. Lëë Dios xteelaa meñ nii xniladzy xtiits Jesucrist. Xkwjenjty xaa deelñee nobey meñ o nobeydy kaa meñ. ³¹ ¿Pe porñee xniladzy no xtiits Jesucrist tsigo, lëë no ksyablyu xley Moisés? ¡Lëdyo gon!, sink lëë no xlisklaa ley.

4

Xkyalwniladzy Abraham

¹ ¿Pe styeesy no tsíee kseety no pxusykoltóo no Abraham? ² Deelñee nyak Abraham tu xaa buen por xtsiñ xaa, nyo pe ndaan xaa, nikxe nii ndaandy xaa lo Dios. ³ ¿Pe lëdy nayak xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Bniladzy Abraham xtiits Dios, por ngo lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa”?

⁴ Lëë nana, deelñee xkyë tu xaa tsíñ, chayjty xaa nii chazh xaa, sink nii nséëb meñ lo xaa xkaa xaa. ⁵ Per deelñee no tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii xteelaa men lo tol, lëë Dios chuñ cuent nii buen xaa

porñee bniladzy xaa, nikxe nii beeñtsyeydy xaa ni tu cos par tsigal xaaaw. ⁶ Lëë rey David xñee xa xle xaa nii xsaldy Dios xtol, sink chuñ Dios cuent nii buen xaa. ⁷ Chëb rey David:

Dichos meñ nii ptsily Dios xtol aan psaldy Dioso.

⁸ Dichos meñ nii chuñdy cuent Dios xtol.

⁹ ¿Pe par meñ nii nobeysye dyon nak kyalwle re, ote wi par meñ nii nobey-dyo yak? Lëë noo bñeel gon nii lëë Dios beeñ cuent nii buen Abraham porñee bniladzy Abraham. ¹⁰ Per ¿pa wor dyon beeñ Dios cuent nii buen Abraham? ¿Pe loxsye kwyobey xaaaw, ote klow yak? Klow. ¹¹ Aan tsigore kwyobey Abraham parñee kak nyoo nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa porñee bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo lëë Abraham byak pxosy kchësy meñ nii nobeydy nii xniladzy xtiits Dios, ni por ngo lëë Dios chuñ cuent nii wi meñ go buen. ¹² Ni lëë Abraham nak pxosy meñ nii nobey nii xniladzy xtiits Dios sinak nii bniladzy Abrahamo worñee karty tsobey xaa.

Lëë tiits nii psaan Dios chak cumplir

¹³ Lëë Dios chëb lo Abraham nii lëë xaa kyaani kislyu kchë meñ lidzy xaa. Per chëbty Dios ngo porñee beeñtsyey Abraham nii xñabey xley Moisés, sink porñee bniladzy Abraham xtiits Dios ni porñee beeñ Dios cuent nii buen xaaaw. ¹⁴ Por deelñee xaktyee meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés jkaa nii ksaan Dios, pa xkiiñdy tsigo nii kniladzy meñ xtiits Dios, ni lëë tiits kaa nii psaan Dios kyablyu. ¹⁵ Por xsaksi ley, per laañee kindy ley, kindyak cho ko falt.

¹⁶ Lëë Dios beeñlay Abraham porñee bniladzy Abraham xtiits xaa, aan kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaa kyalnsaak ko singosy. Lëdy xaktyee par meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés nak kyalnsaak ko, sink wi par kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak bniladzy Abrahamo. Lëë Abraham nak pxosy kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios, ¹⁷ sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëën byuñ lii pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu.” Dios nii chuuñ kpañ meñ kuty ni xko cos nii nody bniladzy Abraham.

¹⁸ Nikxe kwyody pe nsaladzy Abraham, lëë xaa bniladzy xtiits Dios, aan singo mod lëë xaa byak pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu. Por lëë Dios chëb lo xaa: “Lëë kchë meñ nii jkab lo xtiyyoo ktyaly.”

¹⁹ Pchosody styoo Abraham, nikxe nii tsel tu kyoow iz xaa, ni nikle nan xaa ni nii lëë xaa ni nii tsil gaa xaa Sara chilody kap mëed. ²⁰ Pkandy kik xaa ni psaanlasty xaa tiits nii psaan Dios lo xaa, sink tyub styoo xaa bniladzy xaaaw ni ptee xaa skizh lo Dios. ²¹ Tyub styoo xaa bniladzy xaa nii chuñ Dios cumplir xtiits. ²² Por ngo nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa.

²³ Lëdy por Abrahamsye xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa. ²⁴ Wi por lëë now. Por lëë Dios chuñ cuent nii buen no kchë no siñee xniladzy no xtiits xaa nii beeñ kpañ Jesucrist. ²⁵ Lëë Jesucrist kuty lo crusy por kchë xtol no, ni lëë xaa pañ parñee kteelaa xaa lëë no lo tol.

5

Mbëë nche no lo Dios

¹ Na nii lëë no kwitelaa lo tol porñee bniladzy no xtiits Dios, mbëë nche no lo Dios por Jesucrist. ² Por Jesucrist kwaa no xkyalnsaak Dios porñee bniladzy no xtiits xaa. Tsiitsy nche no lo xtiits xaa ni xle no nii lëë no jkaa xkyalwnabey Dios. ³ Ni lëdy kaa por ngosy xle no, sink xle no lo kyalnë, por ndon no nii lëë kyalnë xnee kyalndaan lo no parñee kaap no paciensy. ⁴ Aan lëë paciensy chakni lëë no parñee buen kchukë no lo Dios, aan loxsye kchukë buen no, mestre kniladzy no xtiits Dios. ⁵ Aan kyaan maldy tiits ko lo no, por lëë Dios bnee xKyalbini Ntson lo no porñee xkëstyoo xaa lëë no.

⁶ Por worñee karty kchilo telaa no, lëë Crist kuty por kchë meñ ngoptol worñee lëë tse kutsiñ. ⁷ Lëdy likasy kety meñ xcuent stu meñ, nikxe nii neñdy so tu xaa nii kety xcuent tu meñ buen. ⁸ Per nyoo nii xkëstyoo Dios no, por lëë Crist kuty por lëë no worñee bii ngoptol no. ⁹ Lëë nana nii lëë no kwitelaa lo tol por xkyalkuty Jesucrist, lëë no telaa lo kyalnë dox nii kiid. ¹⁰ Por deelñee big no lo Dios por xkyalkuty xiñ xaa worñee bii xtilyni no xaa, pe lëëdyxe

nina tsigo nii lëë xiñ xaa mbañ. ¹¹ Ni xle gaa no lo Dios por Jesucrist, porque por Jesucrist big no lo xaa.

Adán ni Jesucrist

¹² Por tugak xaa kwyo tol lo kislyu aan lëë tol biidni kyalkuty. Singo mod kchë meñ pchal kyalkuty, por kchë meñ kwloo tol. ¹³ Antes nii nyo ley, lëë tol tse no lo kislyu, nikxe nii chakty cuent nii no tol tsiñee kindy ley. ¹⁴ Per destye xtiemp Adán axte xtiemp Moisés lëë kyalkuty ptaan lo xaa nii kwloo tol, nikxe nii beeñtsyeydy xaa si beeñtsyey Adán worñee psoobty Adán xtiits Dios. Lëë Adán kok sinak xaa nii tsigore biid.

¹⁵ Per nakty tol nii beeñtsyey Adán sinak nii xneetsy Dios lo no. Por xtol tugak xaa ndaly meñ kuty. Per lëë kyalwetlaa nii xkady Dios, por tugak xaa biido, aan mastre ntsono, por ndaly meñ xtee-laaw. ¹⁶ Nakty xtol Adán sinak xkyalnsaak Dios. Por tugak tol biid castigw, per lëë xkyalnsaak Dios xtsily kchë kchësy xtol meñ. ¹⁷ Per deelñee xaktyee por xtol tu xaa ptaan tol, mastre no nii ktaan meñ nii ptsily Dios xtol singosy. Xtaan meñ go, por lëë meñ go mbañ sinak xñabey Jesucrist.

¹⁸ Deelñee xaktyee por xtol Adán lëë xtol kchësy meñ kwyo, singo gak xaktyee por xkyalbuen Jesucrist pteelaa xaa kchësy meñ lo tol. ¹⁹ Porñee psoobty tugak xaa tiits, lëë xtol kchësy meñ kwyo, per singo gak porñee psoob tugak xaa tiits, lëë meñ telaa lo tol.

²⁰ Lëë ley biid parñee ktyaly tol, per tsiñee lëë tol lox ptyaly, mastre ptyaly xkyalnsaak Dios. ²¹ Lëë tol biidni kyalkuty. Lëë gaa xkyalnsaak Dios pteelaa lëë no lo tol ni bneetsy tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo lo no porñee bniladzy no xtiits Jesucrist.

6

Kuuty no lo tol, per mbañ no lo Dios

¹ ¿Pe tyeesy no? ¿Pe slyore no tol nayak parñee kak nyoore xkyalnsaak Dios?

² ¡Lëdyo gon! Lëë no kutyle lo tol. ¿Xa tsyore no lo tol na dyon? ³ ¿Pe nandy to nayak nii lëë no byak tusy ksa no Crist por kyalwchobnis, ni lëë no byak ksa xaa

lo xkyalkuty xaa? ⁴ Por kyalwchobnis lëë no pkyeetsy ksa no Jesucrist ni lëë no kuty parñee kpañ no ni jkaa no tu kyalmbañ kub, sinak nii pañ Jesucrist por xkyalwnabey Tat Tios.

⁵ Por deelñee byak tusy no Crist worñee kuty xaa, lëë no kyak tusy xaa tsi lëë no kpañ si pañ xaa. ⁶ Ndon no nii lëë kchë nii xsya styoo no kwë lo crusy ksa Crist parñee nitylow tsuin kñabeytre tol lo no. ⁷ Por chilody kñabey tol lo meñ nii chety. ⁸ Deelñee ksa no Crist kuty, ndon no nii lëë no tsyo lo xaa. ⁹ Por ndon no nii lëë Crist pañ lo kyalkuty aan kpichedre kety xaa. Pe kuñtre kyalkuty xaa. ¹⁰ Tsiñee lëë Crist kuty, kaazhkaa kuty xaa lo tol, per lëë xaa pañ parñee tso xaa lo Dios. ¹¹ Singo gak lëë do, kol kuñ cuent nii lëë do kuty lo tol, per mbañ do lo Dios, porñee nak ksa do Jesucrist.

¹² Por ngo, klaady to nii kñabey tol lo do, parñee kuuñtsyeydy to nii klyaañtyee styoo do. ¹³ Kteejty to nii kyab to lo tol par kuuñtsyey do cos mal, sink kol tso ña Dios sinak meñ nii kuty ni bikche pañ stub. Kol tso ña Dios par kuuñtsyey do cos buen. ¹⁴ Por kñabeytre tol lëë do, por nodre to ña ley, sink lëë do no lo xkyalnsaak Dios.

Lëë do kwitelaa lo tol

¹⁵ ¿Pew tsigo? ¿Pe slyo no tol nayak por xñabeytre ley lëë no, sink lo xkyalnsaak Dios no no? ¡Lëdyo gon! ¹⁶ Nan nyé do nii deelñee to do lo tu xaa par ksoob to xtiits xaa, xpixwan do nak xaa aan no nii ksoob to xtiits xaa. Singo tsigo busy deelñee ksoob to xtiits tol, lëë do kety, o deelñee ksoob kaa to xtiits Dios, lëë do kyak tubli. ¹⁷ Per skizh Dios nii kchësy to siñee kwyo do lo tol, lëë do psoob xtiits Dios tyub styoo do. ¹⁸ Lëë na nii lëë do kwitelaa lo tol, lëë do mbañ sinak xñabey Dios. ¹⁹ Xñen si xñee chol meñ, por chilody kyeñ do kchë cos re. Sinak nii ptee do tiits beeñtsyey do kchë cos mal, kol ktee nii kuuñtsyey do cos buen nii xyo styoo Dios.

²⁰ Worñee lëë do bii no lo tol, beeñtsyeydy to nii xñabey Dios. ²¹ ¿Per pe cos dyon beeñ do gan? Xaktyee xkyalto do xkwii kchë cos ko nina. Por xaktyee kyalkuty

xneetsyo. ²² Per lëë na nii lëë do kwteleaa lo tol ni lëë do xkiiñ lo Dios, lëë do jkab lo Dios ni lëë do jcaa tu kyalmbañ nii xnitylody. ²³ Kyalkuty sye xneetsy tol, per lëë xkyalnsaak Dios xneetsy kyalmbañ nii xnitylody, porñee byak ksa no Jesucrist.

7

Kyalwtsiilña

¹ Beetsy, xyuumbey do ley ni nan do nii xaktyee tsiñee mbañ meñ xñabeyo meñ. ² Sinak tu kwnaa nii xtsiilña, no nii tsoni me tsil me mentre mbañ xaa, per deelñee kety tsil me, lëë me xlyaa lo xley kyawltsiilña. ³ Por ngo, deelñee tsoni me stu mguiy mentre bii mbañ tsil me, tol chuñ me. Per deelñee kety tsil me, schilo ktsiilña me stu mguiy aan chuñdy me tol, por nonidre me tsil me.

⁴ Singo gak lëë do, beetsy, nii ngab to lo Crist, lëë do kuty lo xley Moisés parñee ktsiilña do stu xaa. Lo Jesucrist nii pañ lo kyalkuty ngab to nina. Singo mod lëë no jkiiñ lo Dios. ⁵ Worñee pañ no sinak cho xaa ngoptol, lëë ley psoob ki kyalmal nii no leñ styoo no aan lëë kyalmal go beety lëë no. ⁶ Per lëë na nii lëë no kuty lo ley nii pkëëtuu lëë no, lëë no kwlaa parñee jkiiñ no lo Dios sinak xñabey Kyalbini Ntson, lëdy sinak xñabey ley.

Tol nii no leñ styoon

⁷ ¿Pe styeesy no tsigo nayak, nii tol xley Moisés? ¡Lëdyo gon! Per deelñee nyody ley, nyaknandyaa nii no tol. Nyaknandyaa nii ndox tsokin xcheñ meñ deelñee nyeedy ley: “Tso kidyoo xcheñ meñ.” ⁸ Per lëë tol kwseñ ley parñee ksoobkiw kchë cos mal nii no leñ styoon. Por deelñee kindy ley, pa nondy tol. ⁹ Worñee byuumbeydyaa ley, pañaa. Per tsiñee lëën byuumbey ley, lëë tol nii no leñ styoon pkaa fuersy aan lëën kuty. ¹⁰ Singo lëë ley nii bneetsy kyalmbañ lon beety naa. ¹¹ Por lëë tol kwseñ ley aan lëëw pkëëti naa aan misme con ley beetyo naa.

¹² Ntson xley Moisés, ni buen nii xñabey ley. ¹³ ¿Per pe buen ley tsigo aan beetyo naa? ¡Lëdyo gon! Lëë tol beety naa aan singo kok nyoo nii tolo. Kwseñ tol cos buen par kutyo, aan singo mod kok nyoo nii tir mal tol.

¹⁴ Ndon no gon nii lëë Dios pxaal ley, per xaa lo kislyun aan lëë tol xñabey naa. ¹⁵ Xyeñdyaa penak xtsyolaa nríi. Por chuuñtsyeydyaa nii chakladzyaa, sink nii xyody styoon chuuñtsyeyaa. ¹⁶ Per deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, xyeñaa nii buen ley. ¹⁷ Por ngo lëdre naa chuuñtsyey kchë cos ko, sink tol nii no leñ styoono. ¹⁸ Por nanaa nii xaa lo kislyun aan nody cos buen leñ styoon. Chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, per chilody kuuñtsyeyno. ¹⁹ Chuuñtsyeydyaa cos buen nii chakladzyaa, sink lëën chuuñtsyey cos mal nii chaklastyaa. ²⁰ Deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, lëdre naa chuuñtsyeyo, sink tol nii no leñ styoon chuuñtsyeyo.

²¹ Singo tsiñee chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, klol cos mal xchoo leñ styoon. ²² Xyo xley Dios styoon, ²³ per no tu cos leñ styoon nii xsyonlë lo xkyalcheñaa. Lëë tol nii no leñ styoono aan nguëtuu naa.

²⁴ ¡Broobaa! ¿Cho kteelaa naa lo tol re? Por lëëw chuty naa. ²⁵ ¡Dios syew gon! Xtedyaa skizh lo Dios, por lëë Jesucrist pteelaa naa. Xyeñaa nii no nii kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios, per como xaa lo kislyun, lëën këtuu lo tol.

8

Kyalmbañ nii xneetsy xkyalbini Dios

¹ Kintre pe cos kyëkiy xaa nii nak ksa Crist. ² Lëë kyalbini mbañ nii xnee Jesucrist pteelaa lëë no lo xley tol ni lo kyalkuty.

³ Por lëë Dios beeñtsyey nii pchilody xley Moisés. Lëë ley go byab lyu por xtol meñ. Lëë Dios pxaal xiñ sinak tu xaa nii no tol, aan biid xiñ xaa sinak chol meñ lo kislyu, parñee kuñ xaa gan lo tol. ⁴ Singo biid xaa parñee kchilo kuuñtsyey no nii xñabey ley, por mbañtre no sinak no chol xaa lo kislyu, sink lëë no mbañ sinak xñabey xKyalbini Dios.

⁵ Kchë xaa nii mbañ sinak mbañ chol meñ, nii nosy lo kislyu sini kik xaa. Per lëë xaa nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, ngosy sini kik xaa. ⁶ Aan kyalkuty xtsyool meñ nii sini kik cos nii chak lo kislyu re, per mbëë kpañ meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xKyalbini Dios. ⁷ Kchësy meñ nii xaktyee

cos lo kislyu re sini kik xtilyni Dios, por chaklasty meñ go ni chilody meñ go ksal xley Dios. ⁸ Por ngo chuuñ ksakty meñ go Dios, por nii xlyaañtyee styoo meñ go chuuñtsyey meñ go.

⁹ Per lëë do chuuñtsyeytre to nii chuuñtsyey kchë meñ nii no lo kislyu, sink sinak xñabey Kyalbini Ntson mbañ do, deelñee busy no Kyalbini Ntson leñ styoo do. Kchë meñ nii nody xkyalbini Crist leñ styoo, ngabty meñ go lo Crist. ¹⁰ Per deelñee no Crist leñ styoo do, mbañ xkyalbini do, por lëë Dios pteelaa lëë do, nikxe nii lëë xcuerp to kety por tol. ¹¹ Aan deelñee no xkyalbini xaa nii beeñ kpañ Crist lo kyalkuty leñ styoo do, yuub xaa knee kyalmabañ lo do por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do.

¹² Singo tsigo busy, beetsy, nsëëb no tu cos, per nsëëbty now lo tol, parñee tsyo no si cho chol meñ lo kislyu. ¹³ Por deelñee kpañ do si klaañtyee styoo do, lëë do kety. Per deelñee kuñ Kyalbini Ntson lëë do yudar parñee ksaan do xtol do, lëë do kpañ.

¹⁴ Kchësy meñ nii chuuñtsyey nii xñabey Kyalbini Ntson nak xiñ Dios. ¹⁵ Por lëdy kyalbini nii jkëetuu lëë do nak Kyalbini Ntson nii kwaa do, parñee ktsyeb to stub, sink lëë kyalbini go xyuñ lëë do xiñ Dios parñee këb to nii lëë Dios nak pxosy to. ¹⁶ Lëë Kyalbini Ntson xyak tusy xkyalbini no parñee tyeesy no nii xiñ Dios nak no. ¹⁷ Aan como xiñ Dios nak no, wi no jkaa nii ksaan Dios lo Crist. Deelñee xtyee no kyalnë ksa no xaa, lëë no kyo laañee xñabey xaa.

¹⁸ Pa lëdy kyalnë nii xtyeedy no natiemp lo kyalsaaak nii nare tyon no. ¹⁹ Xekwtre kchë nii psaa Dios këmbëso tse nii lëë meñ nii nak xiñ Dios kakyety. ²⁰ Kchë nii psaa Dios byablyu, per lëdy porñee kokladzyo, sink styoo Dios kwlañ nii singo kak. Per kwyo tiits ²¹ nii nitylodyo, parñee jkaaw kyalsaaak nii jkaa meñ nii nak xiñ Dios. ²² Ndon no nii mban xtyedy kchë nii psaa Dios. Xkyëw yoob sinak xkyë tu kwnaa nii kap mëëd yoob. ²³ Ni lëdy kaa xaktyee kchë nii kwyaa xtye kyalnë, sink wi no, nikxe nii lëë no kwaal Kyalbini Ntson, parñee kak nyoo nii lëë no jkaa nii kneetsy Dios.

Xkyëë no tu yoob në, këmbëës no tse nii lëë no kyak xiñ Dios, parñee jkub xcuerp no. ²⁴ Por porñee pkyembëës no, lëë no kwtelaa. Per deelñee nyoo nii këmbëës no, pe nandyo, por lëëw nyool. Deelñee xtyonle no tu cos, penak kyembëës now. ²⁵ Per deelñee këmbëës no tu cos nii xtyondy no, no nii kaap no paciensy kyembëës now.

²⁶ Ni lëë gaa Kyalbini Ntson chuñ lëë no yudar lo xkyalmban no. Por nandy no xa kñee no lo Dios, per yuub Kyalbini Ntson xñab por lëë no lo Dios. Tsiitsyweew aan chilody kñee no xa nak nii xñew con tiits. ²⁷ Per como nan Dios pe xsya styoo no, nan xaa pe xñee Kyalbini, por lëë Kyalbini xñab nii xyo styoo Dios par meñ nii ngab lo Dios.

Beeñ no gan

²⁸ Ndon no nii kchë cos no xfavor meñ nii xkëstyoo Dios. Kchë meñ go kwtsyetsy Dios porñee singo kwlaño styoo xaa. ²⁹ Por kchë meñ nii klo byuumbey Dios, psaanle Dios nii lëë meñ go kak sinak xiñ xaa, parñee kak xiñ xaa xaa non lo kchë meñ nii ngab lo xaa. ³⁰ Aan lëë Dios kwtsyetsy kchë meñ nii psaanle xaa destye klo, ni lëë xaa ptsily xtol meñ nii kwtsyetsy xaa, ni kchë gaa meñ nii ptsily xaa xtol kwaa xkyalnsaak xaa.

³¹ ¿Pe tyeesy no tsigo? Deelñee no Dios xfavor no, ¿cho lë nii jkaal lëë no? ³² Per ni Xiñ Dios pkady Dios lo no, sink lëë xaa blaa kuty xiñ xaa por kchësy no. ¿Xa kneesty xaa kchë cos nii jkaa xiñ xaa wi lo no tsigo? ³³ ¿Cho jkëekiy kchë meñ nii kwle Dios na dyon?, con lëë Dios xñee nii nody xtol meñ go. ³⁴ ¿Cho ktee kyo na dyon?, con lëë Jesucrist kuty ni lëë gaa xaa pañ, aan lëë xaa sob kwi Dios nëzli, xñab xaa por lëë no. ³⁵ ¿Cho lë nii na dyon kuso lëë no lo xkyalwkëstyoo Crist? ¿Pe skwiso kyalnë no, o nii kyënlaag kaa meñ no, o kpiñ gaa, o kyalproob kaa, o kyalntseeb kaa, o kyalkuty kaa? ³⁶ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Por lii ksatyee tse kënal kyalkuty noo.
Xsyak meñ noo sinak mëkwxiily nii kety.

³⁷ Per chuuñ no gan por xaa nii xkëstyoo lëë no. ³⁸ Xyeñpaa nii per ni kyalkuty, ni kyalmabañ, ni angly, ni kyalbini mal, ni nii no natiemp, ni nii nare gaa kiid, ³⁹ ni nii no kpaña, ni nii no gaa leñ kislyu, ni tu cos nii

no chilody kuso lëë no lo kyalwkëstyoo nii bneetsy Dios lo no por Jesucrist.

9

Meñ nii kwle Dios

¹ Tiitsli xñen, por xnildzyaa xtiits Crist. Xkëetiidyaa, por lëë Kyalbini Ntson xñee nii tiitsli xñen. ² Xteenën ni tugak xkyë yoob styoon. ³ Axte xtegaanaa kyaabaa lo kyalsi, ni so sitaa lo Crist, deelñee nchilo nyuñaa meñ tu kyedzyaa yudar. ⁴ Meñ Israel nak meñ tu kyedzyaa, aan lëë Dios beeñ cuent nii xiñ Dios nak meñ go. Kwyo Dios lady meñ go ni psaan xaa xley Moisés lo meñ go, ni chëb xaa nii lëë xaa kteelaa meñ go, ni lëë xaa chëb xa kool meñ go lay. ⁵ Xaa xñabey nak pxusykolttoo meñ go ni lo xtiiy gaa meñ go pchoo Crist worñee koly xaa. Lëë Crist nak Dios. Kol tsoo ktee no skizh lo xaa tugak.

⁶ Per lëdy nii kokty cumplir tiits nii psaan Dios lo meñ Israel, sink koktyo par meñ Israel nii ngabty lo Dios. ⁷ Lëdy kchë meñ nii sëed lo xtiiy Abraham nak xiñ Dios, por lëë Dios chëb lo xaa: “Lëë Isaac kuuñ ktyaly xiñoo.” ⁸ Nrii gon xluuy nii nakty meñ xiñ Dios por lo tiiy nii chaly meñ, sink xaktyee meñ nii koly sinak psaan Dios tiits nak xiñ Dios. ⁹ Por lëë Dios chëb lo Abraham: “Tsiñee lëë tiemp tsitsiñ, lëén kyely, aan lëë Sara kap tu mëed.”

¹⁰ Ni lëdy sikosy byalo. Tugak pxosy chop xiñ Rebeca, Isaac pxusykolttoo no. ¹¹⁻¹³ Por ni karty kaly mëed kwach ko, ni tu kyalbuen o kyalmaal gaa beeñtsyeydy xaa, lëë Dios chëb lo Rebeca: “Lëë mëed kol ksoob xtiits mëed wiich.” Ni leñ kitsy nii kë gaa xtiits Dios xñee: “Pkëstyoon Jacob, per blëën lo Esaú.” Nu nyoo nii lëë Dios xkwe meñ nii xlyañ styoo xaa, meñ nii chakladzy xaa xkwetsy xaa. Xkwenjty xaa nii chuuñtsyey meñ.

¹⁴ ¿Pe styeesy no tsigo nii mal Dios? ¡Lëdyo gon! ¹⁵ Por lëë xaa chëb lo Moisés: “Skëstyoon xaa nii kakladzyaa.” ¹⁶ Singo tsigo busy, pe nandy nii kakladzy no o ktee gaa no fuersy, deelñee xkëstyoodys Dios no. ¹⁷ Por leñ kitsyak nii kë xtiits Dios xñee nii chëb Dios lo rey Egípto: “Pson lii kakoo rey parñee klyuua xkyalwnabeyaa, ni parñee kaknan meñ cho nakaa

lo kislyu.” ¹⁸ Skëstyoo Dios meñ nii kakladzy xaa, ni suuñ jkyedzy kaa xaa styoo meñ nii kakladzy xaa.

¹⁹ Per neñdy snëél lon: “Deelñee singo mod nako, ¿pe jkëékiy Dios meñ con ni tu cho chilody sonlë lo xaa?” ²⁰ Per jchool na dyon parñee ktilytiitsnil Dios? ¿Pe xñee kis peñ lo xaa nii psaaw nayak: “¿Penak nii psaal naa sinrii?” ²¹ Schilo xaa nii chuuñ tsiiñ peñ kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo xaa. Schilo ksaa xaa tu kis peñ ngui, ni schilo ksaa xaa tu kis nii palsye jkiiñ.

²² ¿Aan pe tyeesy no deelñee kokladzy Dios nluuy xcastigw ni xkyalwnabey, pxekw xaa lo meñ nii xyal tedy castigw ni xyal nitylo? ²³ Lëëw gon beeñtsyey xaa parñee kluuy xaa xkyalntson xaa lo no. Pkëstyoo xaa lëë no ni pxixkwaa xaa lëë no parñee tyon no xkyalntson xaa. ²⁴ Por lëë Dios kwtsyetsy lëë no. No no nak meñ Israel. No gaa no nak meñ sit. ²⁵ Leñ libre nii pkëé profet Oseas chëb Dios: Meñ sit kak meñ tu kyedzyaa,

ni meñ nii xkëstyoodya jkëstyoon.

²⁶ Ni misme laañee chëb Dios: “Lëdy meñ tu kyedzyaa nak to”, siko lëë xaa këb:

Lëë do nak xiñ Dios mbañ.

²⁷ Per tsi lëë meñ Israel kokyety, lëë profet Isaías chëb: “Nikxe ndaly meñ Israel sinak ndaly yuzh nii nche chu nistoo, ndalydy meñ go telaa. ²⁸ Por klyëëdy lëë Dios kuñ cumplir xtiits tyub lo kislyu.” ²⁹ Misme profet Isaías chëb:

Deelñee ngwiladzy Dios meñ nii sëed lo xtiiy no, lëë no nyak sinak meñ Sodoma ni Gomorra.

Bnilasty meñ Israel xtiits Dios

³⁰ ¿Pe styeesy no tsigo? Kwëkyubty xaa sit nii mbig kex xaa lo Dios, sink lëë xaa big kex lo Dios porñee bnildazy xaa. ³¹ Per lëë meñ Israel nii kwyoxko beeñtsyey nii xñabey ley, beeñdy meñ go gan mbig kex lo Dios. ³² ¿Penak dyon beeñdy meñ go gan? Porñee gon big kexty meñ go lo Dios por kyalwniladzy, sink lëë meñ go big kex lo Dios por nii beeñtsyey meñ go. Por ngo lëë niy meñ go kladzy kyo nii xlyadzy niy meñ. ³³ Kyo re xseety kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëën kso tu xaa leñ kyedzy Jerusalén.
 Lëë xaa kchhal niy meñ,
 per kchosody styoo meñ nii kniladzy xtiits
 xaa.

10

¹ Beetsy, tyub styoon xñabaa lo Dios nii telaa meñ Israel lo tol. ² Nli xñen nii tir choxko meñ Israel jkiiñ lo Dios, per nandy meñ Israel xa kuuñtsyey nii chakladzy Dios. ³ Por xyeñdy meñ Israel nii lëë Dios xtsily xtol meñ, sink xaa mod chakladzy meñ Israel telaa lo tol. Xsaldy meñ Israel nii psaan Dios. ⁴ Lëë Crist bisyaal xley Moisés tsuin kchë meñ nii kniladzy xtiits xaa telaa lo tol.

⁵ Lëë Moisés xñee nii kchë meñ nii kuuñtsyey nii xñabey ley telaa lo tol. Per par ley sye kpañ meñ go. ⁶ Per lëë meñ nii telaa lo tol por kyalwniladzy, xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Këébtyoo leñ styool: ¿Cho tsép kpaa? (Nak nrii sinak nii nyéboo parñee kyety Crist.) ⁷ Ni këébtyoo: ¿Cho kyety leñ kislyu?” (Por nak nrii sinak nii nyéboo parñee kchoo Crist lady meñ kuty.) ⁸ Xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Kexka lool so xtiits Dios, ni kexka chuwoo, ni kexka styool.” Lëë tiits ko nak xtiits Crist nii xluuy noo. ⁹ Deelñee con chuwoo xñeel nii lëë Jesús xñabey lo no, ni tyub styool xniladzyoo nii beeñ kpañ Dios xaa lo kyalkuty, lëél telaa. ¹⁰ No nii kniladzy no leñ styoo no parñee kpily xtol no, ni no nii con chuwoo kñee no cho nak Jesucrist parñee telaa no.

¹¹ Xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Ni tu meñ nii kniladzy xtiits Crist kchosody styoo.” ¹² Nak xaady meñ Israel ni meñ sit. Por misme xDiosak meñ Israel nak xDios meñ sit, ni kchë gaa lo meñ xteedy xaa nii xñab meñ. ¹³ Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Kchësy meñ nii kseety lë Dios telaa lo tol.” ¹⁴ ¿Per xa kseety meñ lë Dios na dyon, deelñee karty kniladzy meñ xtiits Dios? ¿Ni xa kniladzy meñ Dios na dyon, deelñee karty jkëétyag meñ xtiits Dios? ¿Ni xa jkëétyag kaa meñ xtiits Dios na dyon, deelñee kindy cho kluuyo lo meñ? ¹⁵ ¿Ni xa tso xaa nii tsikluuy xtiits Dios na dyon, deelñee kindy cho kxaal xaa? Sinak xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “¡Xaatke ntson chak tsíñee xlyáñche xaa nii xluuy xtiits Dios!”

¹⁶ Per lëdy kchë meñ xsal xtiits Dios. Sinak xñee profet Isaías: “Tat Tios, ¿cho xniladzy kaa xtiits no na dyon?” ¹⁷ Singo tsigo busy, lëë meñ xniladzy porñee xkëétyag meñ xtiits Crist.

¹⁸ Per xñe gakaa: ¿Pe pkëétyag meñ xtiits Dios yak? ¡Pkëétyag meño gon! Por xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: Tyub lo kislyu biñ meñ tsiy xaa nii bluuy xtiits Dios, ni tyubñaa lo kislyu ptsiño.

¹⁹ Per xñe gakaa stub: ¿Pe karty yak kyeñ meñ Israelo? Destye klo gon kwnee Moisés: Lëën kuñ nii ksiniy do tu kyedzy nii lëdy kyedzy, ni lëën kuñ nii klëë do lo tu kyedzy nii chaklasty kon tiits.

²⁰ Lëë gak profet Isaías byax chëb: Meñ nii kwëkyubty naa ptsil naa, ni lëën bluylu lo meñ nii kwnabtiisty por naa.

²¹ Aan tsi lëë profet Isaías xseety meñ Israel, xñee xaa: “Tyub tse kwtsyetsyaa meñ ntseeb nii xsoobty tiits.”

11

Meñ Israel nii kwle Dios

¹ Lëë nana xñen: ¿Pe psaan Dios meñ Israel tublad yak? ¡Lëdyo gon! Misme naa, xaa Israelaa. Abraham nak pxusykoltsoon. Lo xtiyy Benjamín syelyaa. ² Destye klo kwle Dios meñ Israel parñee jkab meñ Israel xkyedzy Dios. Lëë na xsaandy Dios meñ Israel tublad. ¿Pe nandy kaa to nayak nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii tsíñee biily profet Elías lay, pkëékiy xaa meñ Israel lo Dios? Chëb xaa: ³ “Tat Tios, lëë meñ beety xiprofetoo ni lëë meñ bnitylo xipkoogoo. Xaktyee naa mbañ aan win chakladzy meñ kety.” ⁴ Per lëë Dios kwëb: “Lëën kwle kadzy mily xaa nii karty ksoxib lo mdyo nii lë Baal parñee jkiiñ xaa lon.” ⁵ Singo gak natiemp bii no chop tson xaa nii kwle Dios por xkyalnsaak Dios. ⁶ Aan por xkyalnsaak Dioso, lëdy por kyalbuen nii chuuñtsyey meño. Por deelñee nyako por nii chuuñtsyey meñ, lëdre por xkyalnsaak Dioso.

⁷ Kwaady xaa Israel nii kwëkyub xaa, per lëë xaa nii kwle Dios sye kwaaw. Lëë los demasy meñ pkyedzy styoo, ⁸ sinak xñee

kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëë Dios beeñ jkyedzy styoo xaa go, aan axte natse singo nak xaa. Sob mëlo xaa, per xñady lo xaa, ni sob tyag xaa, per chondy xaa.” ⁹ Wi gak rey David chëb:
Deelba kyak xilni xaa tramp ni kyako kyex, parñee ladzy niy xaa tsiin te xaa castigw.
¹⁰ Deelba jkyey lo xaa parñee kandy xaa, ni deelba kyeec hxtsy xaa kaazhkaa.

Meñ sit nii xtyelaa

¹¹ Lëë nana xñe gaakaa: ¿Pe kaazhkaa nayak byab meñ Israel lyu? ¡Lëdy gon!, sink worñee nii lëë meñ Israel pchooxso lo Dios, lëë meñ sit pchilo kwelaa parñee tsoki styoo meñ Israel. ¹² Deelñee por xtol meñ Israel lëë meñ sit kwaa xkyalnsaak Dios, ¿pe toodyxe tso kyawle tsiñee lëë meñ Israel ktikche styoo lo Dios?

¹³ Per lëën kniy tu cos lo do nii nak to meñ sit. Lëë Dios pxaal naa lo meñ sit. Por ngo ngui chuuñtsyeyaa xtsiñaa. ¹⁴ Por chakladzyaa nii tsoki styoo meñ tu kyedzyaa kan lëë do parñee ktee xaa nii telaa xaa lo tol. ¹⁵ Por deelñee byaan meñ Israel tublad parñee kpig meñ sit lo Dios, ¿pe lë nii kak tsigo tsiñee lëë meñ Israel kpig lo Dios stub? Lëë meñ Israel gon jcaa kyalmabañ. ¹⁶ Por deelñee nak lay kyaxtily, tyub kobyi nak lay, aan deelñee nak lay lu tu yag, wi xikwo nak lay lo Dios.

¹⁷ Nak meñ Israel sinak xikw yag oliv nii kwchug, aan xlugaro kwsëeb to nii nak to sinak tu yag oliv tañ. Singo mod lëë do pkab lo lu yag ko. ¹⁸ Per ktaandy to lo xikw kol yag ko. Deelñee xtaan do, kol ksaladzy nii lëdy lu yag ko nak to, sink lu yag ko nseñ lëë do.

¹⁹ Neñdy snë do: “Per lëë xikw yag ko kwchug parñee kyënaady no chek yag ko.”

²⁰ Nliw, per lëë meñ Israel kwchug porñee bnilasty meñ Israel xtiits Dios, aan lëë do sob chek yag ko porñee bniladzy to. Ktaandy to, sink masy kol ktsyeb. ²¹ Por deelñee beeñdy Dios perdón xaa nii penaadle kok xikw yag, ni lëë do kuñdy xaa perdón. ²² Kol kuy gaanoo xaatke buen Dios, nikxe nii ntseeb xaa. Ntseeb xaa lo meñ Israel nii pchooxso, per buen xaa lo do. Per no nii kpañ do sinak xñabey xaa, por deelñee kpañdy to singo, lëë do chug.

²³ Deelñee kniladzy xaa Israel xtiits Dios, lëë xaa kpig lo Dios stub, por schilo ktsig kex Dios xaa stub. ²⁴ Deelñee lëdy xaa Israel do, tu xikw yag oliv tañ do, aan lëë do kwënaady chek yag buen. ¿Pe lëdyxe xaa Israel tsigo nii destye chek yag buen kwsob xaa, lëë xaa gon kyënaady chek xyag xaa stub?

Lëë meñ Israel telaa

²⁵ Lëën kniy nii ngolan Dios, parñee sakty to nii xaa chak to. Lëë styoo meñ Israel pkyedzy parñee kpig kex meñ sit lo Dios.

²⁶ Aan tsiñee lëë ngo kyal, kchë meñ Israel telaa lo tol, por xñee xkitsy Dios:
Lëë xaa nii kteelaa kiid Jerusalén, aan lëë xaa kwii xtiyy Jacob lo tol.

²⁷ Aan tiits re xsanaa, nii lëën ktsily kchë xtol meñ Israel.

²⁸ Nak xaa Israel sinak meñ nii xlëë lo xtiits Dios, parñee knee Dios tiits telaa do. Per bii xkëstyoo Dios xaa Israel, por lëë Dios kwle pxusykolttoo xaa. ²⁹ Por xlady Dios nii xneetsy xaa, ni xtsëedy Dios lo xtiits. ³⁰ Tiemp psoobty to xtiits Dios, per lëë na nii xsoobty meñ Israel tiits, lëë Dios xkëstyoo lëë do. ³¹ Xsoobty xaa Israel tiits nina, parñee jkëstyoo Dios lëë do ni parñee jkëstyoo Dios xaa nina. ³² Lëë Dios blaa nii kchësy no ksoobty tiits, parñee jkëstyoo xaa lëë no, kchësy no.

³³ ¡Natsypee ngol xkyalnsaak Dios, ni xkyalnyaani xaa, ni xkyalchak xaa! Ni tu cho chilody kyeñ nii no kik xaa ni kchë nii chuuñtsyey xaa. ³⁴ Por ¿cho nan na dyon pe cos no kik Dios? ¿Ni cholë nii gaa kteedy consef lo xaa? ³⁵ ¿Pe no gaa cho pteedy pe tu cos lo xaa parñee ktikche xaaw? ³⁶ Por kchë cos sëëd lo Dios. Por lëë xaa ni par lëë gaa xaa no kchësy cos. ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios! Amén.

12

Nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Xñabaa lo do, beetsy, nii por xkyalnsaak Dios kokon do xcuerp to lo xaa. Por xyo styoo Dios nii kteedy to skizh lo xaa singo mod. ² Kpañdy to si mbañ meñ natiemp, sink kol ktsëeb xmod to parñee ngui kpañ do ni kyeñ do nii chakladzy Dios, tsiin kyeñ do pe cos buen, ni pe cos mbëë, ni pe cos tubli.

³ Por kyalnsaak nii bneetsy Dios lon, lëën xñé kchë lo do nii sakty to nii tir non do, sink ngui kol ko kik to aan ndoladzy kol kak, según kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do porñee xniladzy to xtiits xaa. ⁴ Ndaly nii sob lady no, per xaal xaal laa xkiiño. ⁵ Singo gak lëë no, nikxe ndaly no, lo Crist ngab no kchësy no. Tusyke nak no ksa no xaa, sinak nii nyak no tugak cuer.

⁶ Xaal xaal nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no, según kwlaño styoo xaa. Por ngo, deelñee kwaa no kyalnsaak nii kñee no xtiits Dios, no nii kñee now tyub styoo no. ⁷ Deelñee kwaa gaa no kyalnsaak nii jkiiñ no lo meñ, no nii jkiiñ no ngui mod. Xaa nii kwaa kyalnsaak nii kluuy xtiits Dios, no nii kluuy xaaw lo meñ. ⁸ Lëë xaa nii gaa kwaa kyalnsaak nii kchoobladzy styoo meñ, no nii kchoobladzy xaa styoo meñ. Lëë xaa nii gaa xkady, no nii ngui mod jkady xaa. Singo gak xaa nii kwaa tu tsiiñ, no nii kuuñtsyey ngui xaaw. Singo gak xaa nii chuñ yudar, no nii nguiool tso styoo xaa tsiiñee chuñ xaa yudar.

⁹ Kol jkëstyoo lsa lëë do tyub styoo do. Kol kpixladzy kan do cos mal aan kol kuuñtsyey cos buen. ¹⁰ Kol jkëstyoo xcombañer do sinak nii nyak xaa betsy to. Kol ktee xlugar xaa ni kol ksal xaa.

¹¹ Kol kyë tsiiñ, ktsyaabty to. Kol jkiiñ lo Dios tyub styoo do.

¹² Nguiool kol kpañ por kchë nii xniladzy to. Kol kxekw kyalnë. Ksaandy to tugak kol kool lay lo Dios.

¹³ Kol sak nii xlyaadzy to nak xlyaadzy meñ nii xniladzy xtiits Dios. Ngui kol kan meñ nii chiid tedy lo do.

¹⁴ Kol nab lo Dios nii kuuñlay xaa xaa nii xkyënlag lëë do. Ktsiibtedy to xaa.

¹⁵ Kol kle ksa do xaa nii xle, ni kol koon ksa do xaa nii choon.

¹⁶ Ngui kol kpañ kchë xcombañer do. Kak nyaady to, sink kol kak ndoladzy. Sakty to nii tir chak to.

¹⁷ Ktkchedy to mal por mal. Kol ktee nii tugak kuuñtsyey do cos nii buen lo kchë meñ. ¹⁸ Axte laañee kteedyo tiits, ngui kol kpañ kchë xcombañer do. ¹⁹ Beetsy, kuñdy to kyalxtisy yuub to, sink kol klaa nii lëë Dios ksaksi, sinak nii xñee xtiits xaa: “Naa kuñ kyalxtisy ni naa kizh meñ.” ²⁰ Ni

xñieew: “Deelñee xlyaañ xaa nii xlëë lool, ptee nii kaw xaa. Ni deelñee xlyaa xaa nis, ptee nii ki xaa, tsiiñ kyan lo xaa lo kyalto.”

²¹ Klaady to nii kuñ kyalmal gan lo do, sink kol kuñ gan lo kyalmal con kyalbuen.

13

¹ No nii kchë do ksoob xtiits xaa xñabey. Por nody ni tu xaa xñabey nii psoobty Dios, aan kchë xaa xñabey nii no, Dios pso xaa.

² Por ngo kchë xaa nii xsoobty xtiits xaa xñabey, xtiits Dios xsoobty xaa. Aan lëë kchë xaa go tedy castigw. ³ Por nody xaa xñabey parñee ktseb xaa xaa nii chuñ kyalbuen, sink lëë xaa no par xaa nii chuñ kyalmal. Deelñee chaklastyoo ktsyeeboo xaa xñabey, ngui kok tsiiñ kakni xaa xñabey lii. ⁴ Por Dios kë xaa xñabey tsiiñ parñee kuñ xaa lii yudar. Per deelñee chuñoo kyalmal, ptsyeb. Por lëdy lika noy xaa spad, por xtsiiñ Dios kë xaa par ksaksi xaa xaa nii chuñ kyalmal. ⁵ Por ngo no nii ksoob no xtiits xaa xñabey, lëjty xaktyee parñee ksaksidy xaa lëë no, sink porñee no xkyalcheñ no. ⁶ Wi por ngo xkizh to contribucioñ, por xtsiiñ Dios kë xaa xñabey aan ngo nak xtsiiñ xaa.

⁷ Kol ktee nii chigal catu xaa. Kol kizh kchë contribucioñ lo xaa nii xtopo. Deel no gaa xaa nii ksal do, kol ksal xaa, ni deel no gaa xaa nii xyal ksoob to xtiits, kol ksoob xtiits xaa.

⁸ Ni tu cho lo kyëtiñdy to, sink kol jkëstyoo lsa xcombañer do. Por deelñee jkëstyoo do, lëë do beeñle cumplir nii xñabey ley.

⁹ Lëë ley gon xñee: “Tsonidyyoo stu meñ deelñee no tsiloo, kujtyoo, kwandyoo, tsookidyyoo.” Per schilo kak cumplir kchë ngo con ley nii xñee: “Pkëstyoo xcombañeero sinak xkëstyool lii.” ¹⁰ Xsaksidy xaa nii xkëstyoo xcombañer. Singo mod lëë kyalwkëstyoo chuuñtsyey nii xñabey ley.

¹¹ Kol kyeñ xa nak tiemp nii no no, ni kol kaknan nii lëë wor kutsiñ nii kte xkaal no. Por xtsedre lëë no telaa. Naktyo sinak worñee kal bniladzy no xtiits Dios. ¹² Lëë kyool mer tedy aan lëë yutsye sëed. Por ngo kol tsoo ksaan no cos nii chak lo nguey, aan kol tsoo kwe no lo bini sinak tsiiñee xkwetsey soldad. ¹³ Ngui kol tso tsyo no sinak cho meñ yutsye. Kyëedy no kunip

ni kuuñdy no lni yox, ni tsynid y no stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ktildy no ni kak mbiijty no. ¹⁴ Sink kol sak Jesucrist sinak tu ladx kiib nii kakw to, aan kuuñtsyeydy to cos mal nii no styoo do.

14

Kñeenëdy to

¹ Ngui kol nee lo xaa mban nii xyumbey nizhty xtiits Dios. Ktilytiitsnid y to xaa. ² No xaa nii chaw kchëlo cos. No gaa xaa mban nii kizh yësy chaw. ³ Per nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos xaa nii chawdy cualquier cos. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos, por lëë Dios pkaaña xaa tub tub xaa. ⁴ ¿Cho nakoo parñee kñeenël xmos stu xaa? Deelñee buen so xaa o maal gaaw, lëë xpatrón xaa kan. Per buen kyaan xaa lo xpatrón xaa, por lëë Dios ksoli xaa.

⁵ No xaa nii xsyak nii no tse nda, ni no xaa nii xsyak nii tublosy nak tse. Catu xaa no nii kniladzy xaa nii no styoo xaa. ⁶ Kchë xaa nii xsyak nii nda nak tu tse, par Dios xsyak xaa ndaw. Lëë xaa nii gaa chaw kchëlo cos, par Dios chaw xaaw aan xtee xaa skizh lo Dios. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos, par kuuñksak xaa Dios chawdy xaa kchëlo cos ni xtee gaa xaa skizh lo Dios.

⁷ Ni tu no mbañdy porñee chakladzy no, ni ni tu no chejty porñee xlyáño styoo no. ⁸ Deelñee mbañ no, par Dios mbañ no. Deelñee kety kaa no, par Dios kety no. Por ngo nikxe kpañ no, nikxe gaa kety no, lo Dios ngab no. ⁹ Por lëë Crist kuty ni lëë xaa pañ parñee kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ.

¹⁰ ¿Penak tsigo xñeenël betsyyoo? ¿O penak kaa xpixladzyoo chanoo xaa? Kchë no kyo lo Dios parñee kuñ xaa xkyalxtisy no. ¹¹ Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Nli xñen, chëb Tat Tios,
nii kchësy meñ ksoxib lon,
ni kchë meñ knee skizh lon.

¹² Singo tsigo busy kchë no kak tsysy lo Dios parñee ktee no cuent lo xaa.

Kuñdy to xtol xcombañer do

¹³ Por ngo nody nii kñeenë no xcombañer no. Kol ktee nii kchondy to xcombañer do lo tol tsiin kusody to xaa lo xtiits Dios.

¹⁴ Nanaa nii ni tu cos nii xtyaaw peejty. Xñen nrii porñee xniladzyaa xtiits Crist. Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii peedy tu cos, peedyo lo xaa. ¹⁵ Deelñee porñee chaawoo xkëétañoo xcombañeeroo, lëdre por kyalwkëstyoo chuuñtsyeyoo cos. Klaadyoo nii kyétañ tu xaa nii xniladzy xtiits Dios por cos nii chaawoo, por wi por lëë xaa kuty Crist. ¹⁶ Kteejty to tiits nii kñeenë meñ kyalnsaak nii kwaa do. ¹⁷ Por nody Dios lady no porñee xtyaaw no o xtyow gaa no pe cos, sink lëë xaa no lady no porñee mbañ no sinak xñabey xaa ni porñee xle no por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. ¹⁸ Kchë xaa nii xkiñ lo Crist singo mod, chuuñksak xaa Dios ni buen xchukë xcuent xaa lo meñ.

¹⁹ Por ngo, kol tsoo kuuñtsyeey no kchë cos nii kchoobladzy styoo xcombañer no, ni kol tsoo kuuñ no xaa yudar. ²⁰ Jkëtañdy to lo xtsiñ Dios por nii xtyaaw. Kchë nii xtyaaw nyë, per ntseeb ktyaaw tu cos deelñee xkëétaño meñ. ²¹ Masy silidyee tyaawdy no pëél ni tyowdy no viñ ni kuuñtsyeydy no cos nii kuso xcombañer no lo xtiits Dios. ²² Deelñee xniladzyoo xtiits Dios, liis y ni Dios sye nano. ¡Dichos xaa nii pe sinidy kik por chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios! ²³ Per lëë xaa nii nolidy kik tsiñee chaw xaa pe tu cos, chak xtol xaa, porñee chawdy xaaw tyub styoo xaa. Aan kchë xaa nii no tublidy styoo tsiñee chuuñtsyey xaa tu cos, tol chuñ xaa.

15

Beeñ ksak xcombañeeroo, kuuñ ksaktyoo lii

¹ Kchë no siñee tsiitsy nche no lo xtiits Dios, no nii syak no xlyaadzy xaa mban sinak nii nyako xlyaadzy no aan kuuñksakty no lëë no. ² No nii kchë no kuuñtsyeey cos buen parñee kuuñksak no xcombañer no tsiin kniladzyre xaa xtiits Dios. ³ Por ni Crist beeñ ksakty xaa lëë xaa, sink lëë xaa beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Naa pchal kchë nii kwlootsyetsy meñ lii.” ⁴ Kchë nii kwnee Dios tiemp kwë parñee jkiñ lo no tsiin kchosody no ni kchoobladzyo styoo no parñee kniladzyre now. ⁵ Aan lëë lëësy Dios nii xñee

kyalndoladzy dyon kakni lëë do parñee ngui kpañ do kchë xcombañer do sinak nii bluuuy Crist⁶ parñee tugak kak tsiy do tsiñee ktee do skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist.

Lëë meñ sit xkëëtyag xtiits Dios

⁷ Kol jkaaña xcombañer do sinak nii pkaaña Crist to parñee kteedy meñ skizh lo Dios. ⁸ Chakladzyaa kniyya lo do nii lëë Crist biid parñee jkiiñ xaa lo meñ Israel. Lëë xaa biid kuñ cumplir nii chëb Dios lo pxusykolttoo meñ Israel parñee kluuy xaa nii chuñ Dios cumplir kchë nii xñee Dios. ⁹ Ni lëë xaa biid parñee wi meñ sit ktee skizh lo Dios por xkyalnsaak Dios, sinak nii xñee kitsy nii kë xtiits xaa:
Por ngo lëën kñe cho nakoo lo meñ sit, ni lëën kol lay lool.

¹⁰ Lëë stub lugar xñee xkitsy Dios:
Kchë do siñee nak to meñ sit, kol kle ksa do meñ xkyedzy Dios.

¹¹ Lëë gak kitsy nii kë xtiits Dios xñee:
Kchësy to siñee nche do lo kislyu,
kol ktee skizh lo Tat Tios.

¹² Lëë stub lugar pkëë profet Isaías:
Lëë xtiyy Isaí jkëpeñ,
aan lëë xaa kchoo kñabey xaa lo meñ sit,
aan lëësy xaa ksaladzy meñ sit.

¹³ Lëë lëësy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon, ko nguiool styoo do ni knee tiits nii mbëë kpañ do kchë do siñee xniladzy to xtiits xaa, parñee mastre tso kyalwniladzy leñ styoo do por xkyalwnabey Kyalbini Ntson.

¹⁴ Beetsy, nanopaa nii no kyalndoladzy leñ styoo do, ni nanaa nii chak to, ni nanaa nii schilo kuuñ kseedy to xcombañer do, ¹⁵ per lëën byax pkëën chop tson cos leñ kitsy re, parñee knitylasty tow. Lëë Dios kwnabey naa. ¹⁶ Kyën xtsiiñ Jesucrist lo meñ sit. Xluyaa xtiits Dios nii xteelaa lo meñ sit, parñee kpig meñ sit lo xaa, ni kak meñ sit sinak tu cos nii xlyaa nex nii chokon lo Dios. Por lëë Kyalbini Ntson chuuñ nyë meñ sit.

¹⁷ Porñee xniladzyaa xtiits Jesucrist, ngo nii xlen kën xtsiiñ Dios. ¹⁸ Kyaxtyaa kñen stu cos, sink lëën kñe nii chuuñtsyey Crist por naa, parñee ksoob meñ sit xtiits Dios. Pkëëtyag meñ sit xtitsaa ¹⁹ ni kon meñ sit kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa por Kyalbini Ntson. Singo mod lëën

beñ cumplir bluyaa xtiits Crist nii xtee laa. Destye Jerusalén bislon aan ptsiiñaa axte xtañ meñ Iliria. ²⁰ Singo mod lëën bluy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist laañee karty kon meño, parñee kyëdyaa tsiiñ laañee bislol stu meñ. ²¹ Lëën beñ nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:
Lëë meñ nii destye karty kon cho nak xaa kan xaa,
ni lëë meñ nii karty jkëëtyag xtiits xaa kyeñ.

Lëë Pable xkoyeñ tsi Roma

²² Por ngo karty ktee tiits kyely teedyaa lo do, nikxe ndaly vuelt kwlokyeeñaa nyelyaa. ²³ Per lëë na nii lëën byal xtsiñaa tañ re, ni como kokle gaa ndaly iz nii chakladzyaa kyelyaa lo do, ²⁴ tsaap steedyo tiits tsiñee lëën ka España. Aan loxsye kanaa lëë do, tsaap schilo kuñ do naa yudar ktsiiñaa laañee san. ²⁵ Per lëë na lëën ka Jerusalén par kanin tu nii jkiiñ lo betsy no nii no siko. ²⁶ Por lëë styoo meñ Macedonia ni meñ Acaya kwlañ nii ktop xaa tumi aan kxaal xaaw lo betsy no nii no lyaadzy Jerusalén. ²⁷ Styoo xaa kwlaño ni bueen gaa beeñtsyey xaa, porque por meñ Israel bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo no nii kuñ xaa meñ Israel yudar. ²⁸ Tsiñee lëën lox kte nii ptyop, lëën kcho par España aan lëën kyely teedy lo do. ²⁹ Xyeñpaa nii tir kuuñlay Crist lëë do tsiñee lëën kyely teedy lo do.

³⁰ Beetsy, por Jesucrist ni por kyalwkëëstyoo nii xneetsy Kyalbini Ntson lo no, xñabaa nii kyak tusy no, parñee kñab no lo Dios por naa. ³¹ Kol nab lo Dios nii kteelaa xaa naa lo meñ Judea nii xnilasty xtiits Crist, ni kol nab nii mbëë jkaaña meñ Jerusalén nii sanin, ³² parñee tsaap né Dios que nii nguiool no styoon tsiñee klyaañaa lo do aan kxiladzyaa lo do. ³³ Lëë lëësy Dios nii xchoobladzy styoo meñ dyon kakni lëë do. Amén.

16

Lëë Pable xkëëptyux meñ

¹ Xkëëbaa psyañ no Febe lo do. Leñ kyedzy Cencrea kë me xtsiiñ Dios. ² Kol kan me sinak xtyoon meñ nii ngab lo Crist, por singo no nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Crist. Kol ktee kchë nii jkiiñ lo me, por

tir chuñ me meñ yudar ni wi gaan beeñ me yudar.

³ Kol jkëëptyux Prisca ni Aquila. Ksan me kë xtsiiñ Crist. ⁴ Kwy o me xnëz kyalkuty par kteelaa me naa. Lëdy nonsyaa xte skizh lo me, sink wi kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios. ⁵ Kol jkëëptyux kchë meñ nii xkaal lsa lidzy Prisca ni Aquila. Kol jkëëptyux xamigwaa Epeneto. Klootyee xaa bniladzy xtiits Crist næz Asia. ⁶ Kol jkëëptyux Mariy nii tir xkyë tsiiñ lady to. ⁷ Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Andrónico ni Junias. Ksan xaa kwyo skiiib. Apostle nii nli chuñ tsiiñ nak xaa. Klo xaa bniladzy xtiits Crist lon.

⁸ Kol jkëëptyux Ampliato. Xamigwaa nii xniladzy xtiits Crist nak xaa. ⁹ Kol jkëëptyux Urbano. Ksa noo xaa xkyëe tsiiñ. Ni kol jkëëptyux Estaquis. ¹⁰ Kol jkëëptyux Apeles. Tugak xluuy xaa nii nli xniladzy xaa xtiits Crist. Ni kol jkëëptyux meñ lidzy Aristóbulo. ¹¹ Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Herodión, ni kol jkëëptyux meñ lidzy Narciso nii xniladzy xtiits Dios. ¹² Kol jkëëptyux Trifena ni Trifosa. Wi me xkyë xtsiiñ Crist. Ni kol jkëëptyux psyañ no Pérsida. Tir xkyë me xtsiiñ Dios. ¹³ Kol jkëëptyux Rufo. Ngab xaa lo Dios. Ni kol jkëëptyux xñaa xaa. Nak me sinak tnan. ¹⁴ Kol jkëëptyux Asíncrito, ni Flegonte, ni Hermes, ni Patrobas, ni Hermas ni betsy no nii nche lo xaa. ¹⁵ Kol jkëëptyux Filólogo, ni Julia, ni Nero ni psyañ xaa, ni Olimpas ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche lo xaa.

¹⁶ Kol jkëëptyux lsa xcombañer do aan kol kaw tu pxit kwesy xaa. Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkëëptyux lëë do.

¹⁷ Beetsy, xñabaa nii kan do cho chuñ lëë do chop tiiy ni cho xlyë lo xtiits Dios nii pkëëtyag to. ¹⁸ Kol ksosit lo xaa go, por xkyëdy xaa xtsiiñ Jesucrist, sink lyaadzy nii kuuñtsyey xaa nii xlyañ styoo xaa no xaa, aan con tiits ngui xkëëti xaa meñ mban. ¹⁹ Kchësy meñ nan nii nsoob tiits to. Por ngo xlen. Aan chakladzyaa nii kak nyaani do par kuuñtsyey do cos buen, lëjty nii kuuñtsyey do cos mal. ²⁰ Aan klyëedy lëë Dios knee tiits nii sobniy do xaatox. Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

²¹ Xkëëptyux Timoteo lëë do. Chopaa xaa xkyë tsiiñ. Ni xkëëptyux xaa tu kyedzyaa Lucio ni Jasón ni Sosípater lëë do.

²² Naa nak Tercio. Naa xkë kitsy re. Xkëëptyuuxaa lëë do. Win ngab lo Crist.

²³⁻²⁴ Xkëëptyux Gayo lëë do. Lidzy xaa xkwësaa. Kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xtee xaa lidzy xaa. Ni xkëëptyux Erasto nii nak tesorer lëë do, ni xkëëptyux betsy no nii lë Cuarto lëë do.

²⁵ Kol tssoo ktee no skizh lo Dios. Lëë xaa kso tsitsy lëë do lo xtiits Crist nii bluyaa lo do. Tiits ko kwlootsey Dios destye worñee karty kwe kislyu, ²⁶ per lëë na lëëw kok ndoon por kchë nii pkëë profet. Lëë Dios kwnabey nii singo kako. Lëë nii kwlootsey Dios kok ndoon parñee kchë meñ kniladzyo ni kuuñtsyeyo.

²⁷ ¡Lëësy Dios nyaani! ¡Lo xaa kol tssoo ktee no skizh tugak por Jesucrist! Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Corinto

¹ Naa nak Pable, styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa betsy no Sóstenes xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no næz Corinto. ² Lëe Dios kwle lëe do parñee jkab to lo Jesucrist ni parñee jkab to xkyedzy Dios tsiin kyak ksa do meñ nii xsoob xtiits Jesucrist tyub lo kislyu. ³ Lëe lëesy Dios dyon ni lëe lëesy Jesucrist kakni lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do.

Lëe Pable xtee skizh lo Dios

⁴ Tugak xtedyaa skizh lo Dios por kchë kyalnsaak nii bneetsy xaa lo do por Jesucrist. ⁵ Por Crist lëe Dios bnee kchë kchësy cos lo do. Lëe xaa bnee tiits nii kñee do ni lëe xaa bnee kyalchak lo do. ⁶ Singo mod lëe do byeñ nii nli kchë tiits nii xñee cho nak Crist. ⁷ Por ngo, ni tu pe chaktre falt knee Dios lo do, mentre kyembés to kiid Crist stub. ⁸ Ni lëe gaa Dios kakni lëe do, parñee ni tu cho jkëékiydy lëe do tse nii lëe Jesucrist kiid. ⁹ Kchë tiits nii xñee Dios chuñ xaaw cumplir ni lëe gaa xaa kwtsyetsy lëe do parñee tso do xlad xiñ xaa Jesucrist.

Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

¹⁰ Por tiitspey nii bneetsy Jesucrist lon lëen xñe lo do nii kakty to chop tiiy. Sink ngui kol kpañ, tugak kol ko kik to. ¹¹ Por lëe meñ lidzy Cloé pxaal tiits lon nii no tily lady to. ¹² Xaal xaal xñee do, no do xñee nii xlad Pable no do, no gaa to xñee nii xlad Apolos no do, ni no do xñee nii xlad Pedre no do ni no stubla do nii xlad Crist no do. ¹³ Per kol në dyon pe ndaly tiiy nayak nak Crist. ¿Pe lëe Pable nayak kwë lo crusy parñee ktsily Dios xtol do? ¿Ote porñee ngab to lo Pable yak kwchobnis to? ¹⁴ Xtedyaa skizh lo Dios nii ni tu do pchoobnistyaa, xaktyee Crispo ni Gayo pchoobnisaa, ¹⁵ parñee këbty meñ nii lëe meñ kwchobnis porñee ngab meñ lon. ¹⁶ Wi meñ lidzy Estéfanás pchoobnisaa, per xsalastyaa dyon pe no cho stu meñ pchoobnisaa. ¹⁷ Por pxaaldy Crist naa par

kchoobnisaa meñ, sink lëe xaa pxaal naa parñee kluyaa xtiits xaa lo meñ, pxaaldy xaa naa parñee toon pere kñen, parñee kyanlyudy xkyalkuty xaa lo crusy.

Lëe Crist nak xkyalnyaani no

¹⁸ Xsyak meñ nii këtañ lo tol nii pa xkiiñdy tiits nii xñee nii lëe Crist kuty lo crusy, per lëe lo no nii kwtelaa no lo tol ndon no nii tu xkyalwnabey Dios nak.

¹⁹ Lëe gak Dios xñee:

Lëen knitylo xkyalchak meñ nyaani, ni lëen kuuñ jkyey kik meñ nii xyeñ.

²⁰ ¿Pa së xaa nii chak na ni pa sëe gaa maestre ley ni pa së kchë xaa nii tant nan lo kislyu re? ¿Pe bnitylody Dios xkyalchak meñ lo kislyu re nayak? ²¹ Nan Dios pe cos chuuñtsyey xaa. Por ngo blaady xaa nii con xkyalchak meñ nyuumbey meñ xaa, sink styoo xaa kwlañ nii kchë meñ nii kniladzy xtiits xaa telaa lo tol, nikxe nii no meñ xsyak so xnëzty xtiits xaa.

²² Kchë meñ Israel chakladzy kan kyalntson, lëe meñ sit na chakladzy kyalchak.

²³ Lëe lëe noo xtiits Crist nii kwë lo crusy xluuy noo, per xteladzy meñ Israel xkëétyago. Lëe meñ sit na xsyak nii pa xkiiñdy, ²⁴ per lëe meñ nii no xlad Crist, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito, nan meñ go nii lëe Crist kwaas xkyalwnabey Dios ni xkyalnyaani Dios. ²⁵ Xsyak meñ nii so xnëzty cos nii chuuñtsyey Dios, per mastre so xnëzo lo kchë cos nii chuuñtsyey meñ. Singo gak kchë cos nii xsyak meñ mban, per lo Dios mastre ndaano que lo kchë cos nii chuuñtsyey meñ. ²⁶ Beetsy, no nii kyeñ do nii lëe Dios kwle lëe do, nikxe nii xsyak meñ nii nyaanidy to, ni nikxe lëdy xaa xñabey nak to, ni nikxe nakty meñ lidzy to meñ non. ²⁷ Lëe Dios kwle kchë xaa nii xsyak meñ nguey parñee kuuñ kteladzy xaa meñ nyaani, ni lëe xaa kwle xaa mban parñee kuuñ kteladzy xaa meñ ndaan.

²⁸ Lëe Dios kwle meñ nii pa nondy lo kislyu re sinak nii xñee ñe meñ nii pa xkiiñdy, meñ nii ni tu cho nakty, parñee ksyablyu xaa meñ non. ²⁹ Por ngo ni tu cho chilody ktaan lo Dios. ³⁰ Misme Dios ptsig lëe do lo Crist, ni lëe gaa xaa pso Crist parñee kak Crist xkyalnyaani no tsiin por Crist lëe noo kpig lo Dios ni lëe gaa no telaa. ³¹ Por leñ

kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Deelñee no cho chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa por Crist.”

2

Xtiits Crist nii kwë lo crusy

¹ Pkiiñdyaa tiits ngan ni kwneedyaa si xñee xaa chak worñee byely kluyaa xtiits Dios lo do. ² Xtiits sye Crist nii kuty lo crusy kuni kikaa worñee byelyaa lo do. ³ Mban chakaa worñee byelyaa lo do ni xisyaa tseb, ⁴ ni koklasty gaan ngon styoo do con tiits nii xñee xaa chak worñee bluyaa xtiits Dios, sink lëë Kyalbini Ntson ni lëë xtiits Dios pko styoo do, ⁵ parñee xtiits sye Dios kniladzy to, kniladzy to xtiits chol meñ.

Por Kyalbini Ntson xyuumbey meñ Dios

⁶ Xñee noo tiits ngan lo meñ nii penaadle xniladzy xtiits Dios. Per lëdy xtiits xaa nii no lo kislyu re nak tiits ngan go ni lëdy xtiits xaa nii xñabey lo kislyu rew, por ktiiydy xaa. ⁷ Xtiits Dios nii ni tu cho karty kon xñee noo. Lëë tiits ko xñee nii destye nii kwyaa kislyu nol kik Dios xa kteelaa xaa lëë no. ⁸ Karty kyeñ xaa xñabey tiits re, por deelñee nyeñ xaaw nguëedy xaa Crist lo crusy. ⁹ Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë Dios kwlootsey cos nii ni tu cho karty kan ni kon, parñee kluuy xaa lo meñ nii xkëstyoo xaa. Ni tu kik meñ karty tsini cos ko. ¹⁰ Lëë Kyalbini Ntson xluuy cos ko lo no, por lëë Kyalbini Ntson nan xa nak kchë cos, axte kchë cos nii ngotsey Dios nan Kyalbini Ntson.

¹¹ Deel lo kislyu gaaw, ¿cho nan kchë nii xsya leñ styoo meñ na dyon? Xaktyee xkyalbini meñ gon nano. Singo gak Dios, xaktyee xKyalbini Ntson xaa nan pe xsya styoo xaa. ¹² Kwaady no kyalbini nii no leñ styoo chol meñ lo kislyu re, sink Kyalbini nii xneetsy Dios kwaa no, parñee kchilo kyeeñ no xa nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no. ¹³ Tiits nii bluuuy Kyalbini Ntson loo noo xñee noo. Xñedy noow porñee byo noo wseedy. Singo xluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo.

¹⁴ Xsaldy meñ nii nody Kyalbini Ntson leñ styoo tiits nii sëedni xKyalbini Ntson Dios. Xsyak meñ go nii pa xkiiñdyoo porñee

xyeñdy meñ gow. Xaktyee meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xyeño. ¹⁵ Schilo ksee kchë meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xa chak kchë cos, per ni tu cho chilody ksee kan xa chak meñ go. ¹⁶ Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “¿Cho lë nii kyeñ pe cos no leñ kik Dios? ¿Cho lë nii kchilo kuuñ kseedy Dios?” Per lëë lëë no sinak nii no kik Crist no kik no.

3

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

¹ Pchilody ñen lo do sinak nii xñen lo meñ nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, sink sinak nii xñen lo chol meñ lo kislyu re kwnen lo do, por nak to sinak xaa wiñ, karty kal do lo xtiits Dios. ² Nonsyke tiits nii ngandy bluyaa lo do, por nak to sinak mëed yeeñ nii chilody kaw niskwaan, pchilody nyeñ do tiits ngan ni naa gaa xyeñdy tow, ³ por bii no kik to si no kik chol meñ lo kislyu. Deelñee chakniladzy to, ni xtily do ni chak to chop tiiy sinak nii chuuñtsyey yak chol meñ chuuñtsyey do. ⁴ Por tsiñee xñee tu do: “Naa xlad Pable non”, xñee stu do: “Naa nii xcuentaa xlad Apolos non”, lëë do chuuñtsyey sinak chuuñtsyey chol meñ lo kislyu re.

⁵ ¿Cho nak Pable na dyon ni cho nak Apolos? ¿Pe lëdy nayak xtiits sye Dios xsoob noo? Por ngo bluuuy noow lo do ni bniladzy kaa tow. Catuu noo beeñtsyey nii kwnabey Dios lëë noo. ⁶ Naa kwololyu pni, lëë Apolos psiiw, per lëë Dios beeñ nii kwlañ pni go ni lëë gaa xaa beeñ kroobo. ⁷ Por ngo paaty nondy xaa nii chan ni xaa nii xsii. Lëë Dios nak xaa nii non por lëë xaa chuuñ kroob pni go. ⁸ Tugak nak xaa nii chan ni xaa nii xsii, nikxe lëë Dios kizh xaa según tsiiñ nii beeñtsyey xaa. ⁹ Xaa nii xkyë xtsiiñ Dios nak noo, lëë do nak xilyu Dios. Ni nak to sinak tu yu nii no ksaa Dios. ¹⁰ Nakaa sinak tu albanily. Lëë Dios bneetsy tiits nii kwekaa cimient, aan xaa xaa nii no klëp xipyedzyo. Per no nii kap xaa nii klëpo cuidad. ¹¹ Por ni tu cho chilody kweek stu cimient. Lëë Crist nak cimient ko. ¹² Schilo klëp no xipyedzy cimiento ko con or, con plat ni con kyo

ngui, o con yag, con kizhkoob kaa ni con koobki gaa. ¹³ Per lëë kchë xtsiñ no kak nyoo tsiñee lëë Dios kuñ kyalxtisy. Por tse go lëë Dios kxaal ki parñee kuñ ki preb kchë xtsiñ no. ¹⁴ Deelñee tso tu xaa nii ksaas tu yu nii tsekty lo ki go, lëë Dios kizh xaa. ¹⁵ Per deelñee tsek yu nii psaa no, nikxe mban tyeedy no, lëë noo telaa sinak tu xaa nii xtyelaa lo ki.

¹⁶ ¿Pe nandy kaa to nayak nii leñ styoo do nak lidzy Dios ni leñ styoo do no xKyabini Ntson Dios? ¹⁷ Deel cho knitylo lidzy Dios, lëë Dios knitylo meñ go, por nda lidzy Dios nii lëë gaa to nak yu go.

¹⁸ Kyëti xaldy to. Deelñee no do xsyak nii tir chak to, no nii kyak to sinak tu xaa nii ni tu pe chakty parñee kyak to tu xaa chak. ¹⁹ Por pa xkiiñdy kyalchak nii no lo kislyu re lo Dios. Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii misme Dios xchon xaa chak lo tramp. ²⁰ Ni leñ kitsy ko gak xñee nii nan Dios nii pa xkiiñdy xkyalnyaani xaa chak. ²¹ Por ngo, ktaandy to deelñee kënal do chol xaa lo kislyu re, por xcheñ do nak kchësy cos. ²² Xcheñ do nak Pable ni Apolos ni Pedre. Xcheñ do nak kislyu, xcheñ do nak kyalmbañ ni xcheñ do nak kyalkuty, xcheñ do nak kchë cos nii no natimp ni xcheñ do nak kchë cos nii nare kiid, ²³ ni lo Crist kaa ngab to, ni lëë Crist ngab lo Dios.

4

Tsiiñ nii chuuñtsyey xaa nii nak apostle

¹ Kol sak lëë noo sinak tu mos nii xkyë xtsiñ Crist, o sinak kaa tu xaa nii sëed kluuy nii no kik Dios. ² No nii kak nyoo nii schilo kñélo Dios lëë no deelñee jkaa no tu tsiiñ. ³ Naa nii xcuentaa pe sinidy kikaa dyon pe xyo xtsiñaa styoo do o styoo gaa xaa xñabey. Per ni naa nody kyalnë dyon xa si lo xtsiñaa. ⁴ Karty kyeñaa dyon pe no pa kwlon falt, per lëdy por ngo nii kniyaa nii nody xfaltaa. Lëë Dios nan pe cos nak xfaltaa, por lëë xaa chuñ xkyalxtisyaa. ⁵ Kuñdy kaa to kyalxtisy. Kol kwës axte nii kiid Jesús parñee kwii xaa kchë cos nii nolan nëz lo bini. Lëë Jesús kwii kchë nii xsysa styoo meñ tsin kizh Dios kchë meñ.

⁶ Beetsy, lëën xñie kchë cos re lo do porñee xkëstyoon lëë do. Ni lëën psety kaa Apolos ni naa lo do parñee kan do kchë nii chuuñtsyey noo tsin kchosody to lo xtiits Dios parñee kaknidy to tu xaa par kteekyo do stu meñ. ⁷ Por ¿cho xlisklaal na dyon nii xtaa noo lo meñ, ni pe cos chap kaal nii bneesty Dios? Aan deelñee gaa lëë xaa bneestsy kchë nii chapoo, ¿penak tsigo nii xtaanoo?

⁸ Xsyak to ni tir rikw to ni xsyak to nii ni tu pe xkiiñdy to. Xsyak to nii rey do. Xkiiñtre to lëë no. ¡Deelba nli nyak to rey parñee syoob noo kñabey no ksa no!

⁹ Sootaa nii kchëé noo siñee nak noo apostle lëë Dios psaanladzy lëë noo. Nak no sinak xaa nii nche mbës kety. Xiwkity meñ ni xiwkity angly nak noo. ¹⁰ Xsyak meñ nii nguey noo, porñee no noo xlad Crist. Lëë lëë do xsyak to nii tir xyeñ do xtiits Crist. Mban noo, per lëë do tir ndaan do. Xsyakty meñ lëë noo, per lëë do xsoob meñ xtiits to. ¹¹ Axté natse gon chak falt nii tyaw noo ni nii tyow noo, ni chak falt xab noo. Xaksi meñ lëë noo ni kindy liidzy noo. ¹² Xtsaag noo xkyëe noo tsiiñ. Xkotsyetsy meñ lëë noo, per tiits buen xtikchee noo lo meñ. Xkyënlaag meñ lëë noo, per xekw noo. ¹³ Xñeenë meñ lëë noo, per nguudzy xtikchee noo lo xtiits meñ. Sinak nii xsyak meñ pel cos xsyak meñ lëë noo. Axté natse xyak meñ nii pa xkiiñdy noo.

¹⁴ Xkëdyaa kchë nrii parñee kwin xkyalto do, sink lëëw xkën parñee kñen lo do sinak nii nyak to xiñaa. ¹⁵ Por nikxe nyo tsii mily maestre nii kluuy xtiits Dios lo do, nody ndaly pxosy to. Naa nak pxosy to, por naa byely kluuy xa nak xtiits Dios lo do. ¹⁶ Por ngo xñabaa nii kuuñtsyey do nii chuuñtsyeyaa.

¹⁷ Lëën xal Timoteo lo do. Xkëstyoon xaa. Nak xaa sinak xiñaa. Lëë xaa kuuñ ksaladzy lëë do nii chuuñtsyeyaa kchë nii xñabey xtiits Dios nii xluyaa kchë laañee chateedyaa. ¹⁸ No do xtaan porñee xsyak to nii kyely teejtyaa lo do. ¹⁹ Per deelñee sneetsy Dios tiits klyëëdy lëën kyely teedy lo do. Tsigo lëën kan dyon pe cos nak xtsiñ xaa nii tant chak nyaa lëjty xaktyee tiits ktaan xaa. ²⁰ Por lëjty tiits sye nak xkyal-

wnabey Dios, sink nli xñabey xaa. ²¹ ¿Pe chakladzy to nii kak ntseebaa lo do tsinnee kyelyaa ote chakladzy to yak nii ngui kñen lo do ni kantsin lëe do?

5

Cos nii nonguialdy kak

¹ Kayonaa gon nii no tu xaa nii noni tsil pxosy lady to. Per ni lady meñ nii xnilasty xtiits Dios gon chakty tol go. ² ¡Aan xtaan do, lëjty nii tso do kyalnë! No nii kwii do xaa nii chuuñtsyey tol go lady to. ³ Por nikxe nii sodyaa yuubaa lo do, lëe xkyalbinin so lo do, ni lëen kwlokyeñle gaa pe cos kuuñtsyey do. ⁴⁻⁵ Kol jkaal lsa aan con xtiitspey Jesucrist kol kwii xaa go lady to, por lëe Jesucrist kakni lëe do, ni lëe xkyalbini gaan so lo do. Kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to parñee kyab xaa ña xaatox, aan lëe xkyalbini xaa telaa tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy.

⁶ Buendy gon nii ktaan do por kchë cos nii chuuñtsyey do. ¿Pe nandy to nayak nii chop lë gak levadur xkuube kobyi? ⁷ Kol kwii levadur nii kwxiñle lady to parñee kak to sinak kobyi nii xkyëdy levadur. Ni nli gaa nii nak to sinak kyaxtily nii xkyëdy levadur, por lëe Crist kuty por lëe noo sinak nii chuty meñ mëkwxiiily paskw. ⁸ Kol tsoo kuuñtsyey no paskw, per ksaady no kyaxtily con levadur nii kwxiñle, sink kol tsoo ksaa no kyaxtily nii xkyëdy levadur, por kyaxtily go nak sinak tiitsli ni tiits ndoladzy. Lëe levadur nii kwxiñle nako sinak tol.

⁹ Leñ stu kitsy nii pxalaa gon niyaa lo do nii ktsiil lsady to meñ nii no xikwnaa o ximguiy gaa. ¹⁰ Per niydyaa nii koñee kñeedre to lo kchë meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, ni lo meñ ngbiñ, ni lo meñ nii xsoxib lo mdyo, por parñee kñeedre to lo kchë meñ go no nii kchoo do lo kislyu re. ¹¹ Sink niyaa nii ktsiil lsady to meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no ximguiy o xikwnaa gaa me, ni meñ ngbiñ, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni meñ nii xñee tiits kizh, ni meñ ngonip, ni meñ ngnip, ni meñ ngbaan. Per ni kawnidy to clasy meñ go. ¹²⁻¹³ Xyaldy nii kanaa meñ nii xnilasty xtiits Dios. Lëe Dios kuñ xkyalxtisy meñ go. Per lëe do nonguial

nii kuñ do kyalxtisy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo, kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to.

6

Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios chi lo xtisy nii xnilasty Dios

¹ Tsinnee xtily do ksa xcombañer do, ¿penak nii xyax to chinab to kyalxtisy lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios? ¿Penak nii chinabty tow lo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios? ² ¿Pe nandy to nayak nii lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ kyalxtisy lo kislyu? Aan deelñee lëe do kuñ kyalxtisy lo kislyu ¿penak nii kakty kuñ do tu kyalxtisy wiñ? ³ ¿Pe nandy to nayak nii axte lo angly kuuñ no kyalxtisy? Deelñee singo tsigo busy nako, ¿penak nii chilody kweekli no pel cos wiñ nii xtsyool no lo kislyu re? ⁴ Deelñee xtily do ¿penak nii chini do xtily do lo xaa nii xnilasty xtiits Dios? ⁵ Lëen xñe nrii parñee kteladzy to. ¿Pe nody ni tu xaa nyaani lady to nayak parñee jkwëes xaa lo xtily do? ⁶ Ni lëdy kaa xaktyee xtily do ksa do xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, sink chini do xtily do lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios.

⁷ Tu kyaltow nii tso tily lady to. ¿Penak nii xekwty to ksaksi meñ do ni penak nii masy xlaady to kwan meñ do? ⁸ Per xaal nii chuuñtsyey do, misme lëe do xkwan xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios.

⁹⁻¹⁰ ¿Pe nandy to nayak nii chilody sëeb meñ ngoptol laañee xñabey Dios? Këbty to tsaaplaa nlidyo, por sëebty meñ nii choni stu kwanaa o stu mguiy, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni mguiy nii chaani stu mguiy, ni ngbaan, ni meñ ngbiñ, ni meñ ngnip, ni meñ nii xñee tiits kizh ni kchë meñ nii chuñ tramp laañee xñabey Dios. ¹¹ No do beeñtsyey tol go, per lëe Dios beeñ nyé lëe do worñee bniladzy to xtiits Jesucrist ni kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo do.

Leñ styoo no no Kyalbini Ntson

¹² Xñee do ni tu cho xsiniydy naa. Schilo kuuñtsyeyaa nii klyaañtyee styoon. Nli tiits ko, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyey no nii klyaañtyee styoo no, per nody kñabey ni tu cos lo no. ¹³ Nli xtiits meñ tsinnee xñee meñ nii par niskwaan kwyaa xpans no ni par xpaans kaa no byaan nii

kak wagw, per lëë Dios knitylo chop cos ko. Per nlidy nii byaan no parñee tso ximguiy no o xikwnaa gaa no, por par Dios byaan no ni lo Dios kaa ngab no. ¹⁴ Por sinakak nii beeñ kpañ Dios Crist, kuuñ kpañ xaa lëë no por xñabey xaa.

¹⁵ ¿Pe nandy to nawen nii lo Crist ngab no? ¿Pe sak chopaa tu kwanaa yox nii chaani ndaly mguiy nawen deelñee lo Crist ngabaa? ¡Chilodyo gon! ¹⁶ ¿Ote nandy to yak nii tsiñee chak chop mguiy tu kwanaa tugak meñ xyak xaa chop xaa me? Singo xñee kitsy nii kë xtiits Dios. ¹⁷ Singo gak tsiñee chak chop no Dios, tugak xyak no ksa no Dios.

¹⁸ Kol kpichee lo xtol meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa. Kchë tol nii chuuñtsyey meñ laa klaasy xyaano, per lëë meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, xcuerp meñ xsaksi tol go. ¹⁹ ¿Pe nandy to nii leñ styoo do nak sinak tu yu aan leeñgo no Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo do ni lëdre gaa lëë do xñabey xcuerp to? ²⁰ Por lëë Dios kwxii lëë do. Por ngo no nii ksoob to xtiits Dios tyub styoo do.

7

Lëë Pable xñee lo meñ nii ptsiilñal ni lo meñ nii nare ktsiilña

¹ Lëën ktikche lo kchë nii kwnabtiits to leñ kitsy nii pxaal do lon. Buen tsi meñ deelñee ktsiilñady meñ. ² Per como ndox nii tsoni meñ stu kwanaa o stu mguiy gaa, masy buen nii catu kwanaa ni catuu gaa mguiy kap tsiiil. ³ Ni no gaa nii kuñ xaapkiy cumplir lo tsiiil, nikle gaa kwanaa no nii kuñ me cumplir lo tsiiil me. ⁴ Nody nii jka kwanaa xcuerp, por cheñ tsiiil me nako. Singo gak mguiy nody nii jka xaa xcuerp xaa, por cheñ tsiiil xaa nako. ⁵ Jkady to lëë do lo tsiiil do, deelñee byaandy to tiits nii ktsiil lsady to por lëë do kutiitsni Dios. Loxsye te tiemp nii byaan do tiits, no nii kyak chop to stub, por toontlaa kxekwty to aan kuñ xaatox xtol do.

⁶ Nak nii kñen lo do sinak tu permis, xñedyaa nii no kuuñtsyey dow. ⁷ Nii no kikaa, deelba kchë do nyak sinakaa, per xaal xaal psaa Dios lëë no.

⁸ Kchë lo meñ solter ni lo kwanaa viud xñen nii masy buen tsi do, deelñee ktsiilñady to, sinak naa. ⁹ Per deelñee xyeñ do nii kxekwty to, kol ktsiilña, porque masy buen ktsiilña do lëjty nii kak xtol do.

¹⁰ Lëë lo meñ nii ptsiilñal xñabaa nii klaady kwanaa tsiiil. Lëdy kiksyaa xlyañoo nrii, sink lëë Jesucrist xñabey nii singo kako. ¹¹ Per deelñee klaa kwanaa tsiiil, nodre nii ktsiilña me, o xakxe gaa deelñee knee ngui me chop tsiiil me. Singo gak xaapkiy nody nii kséeb tsiiil xaa.

¹² Lëën kñe lo meñ nii karty ksetyaa, styoon xlyañ nrii, lëdy Jesucrist xñabeyo. Deelñee xnilasty tsiiil tu xaa xtiits Dios, per sinidy kik me nii klaa me xaa, nody nii klaa xaa me. ¹³ Singo gak deelñee no tsiiil tu kwanaa nii xnilasty xtiits Dios, per sinidy kik xaa nii klaa xaa me, nody nii kséebtsiil kwanaa go. ¹⁴ Por nikxe nii xnilasty xaapkiy xtiits Dios, lëë xaa xpig kex lo Dios por tsiiil xaa. Singo gak kwanaa nii xnilasty xtiits Dios, lëë me xpig kex lo Dios por tsiiil me. Deelñee kaktyo singo mod lëë xiñ do kak sinak xiñ meñ nii xnilasty xtiits Dios, per lëë na lo Dios le ngab xiñ do. ¹⁵ Per deelñee tugak xñee xaapkiy o kwanaa gaa nii xnilasty xtiits Dios nii lëë xaa ni lëë me kséeb tsiiil, masy buen nii kséebtsiil xaa ni kséebtsiil me. Singo mod lëë kwanaa ni lëë xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios kyaan tusy, por lëë Dios kwtsyetsy lëë no parñee mbëë kpañ no. ¹⁶ Por ¿xa kñë kwanaa na dyon nii schilo kteelaa me tsiiil me, o xa kñëë gaa xaapkiy nii schilo kteelaa xaa tsiiil xaa?

¹⁷ Deelñee xaatyee nak to worñee kwtsyetsy Dios to, no nii singo kyaan do. Nrii xñen lo kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁸ Deelñee nobeyle to worñee kwtsyetsy Dios to, singo kol kyaan. Deelñee nobeydy kaa to, tsobeydy to. ¹⁹ Precisty nii tsobeypee to, sink kol ksoob xtiits Dios, ngo precisy. ²⁰ No nii kyaan do sinak to worñee kwtsyetsy Dios to. ²¹ Deelñee no xpixwan do worñee kwtsyetsy Dios to, pe tsinidy kikoo. Per deelñee xtee tiits nii laa do, kol ktee nii laa do. ²² Por kchë xaa nii no xpixwan worñee kwetsy Dios xaa, nodre xpixwan xaa. Tu xaa nii kë xtsiñ Dios nak xaa. Lëë kchëë gaa xaa nii nody

xpixwan worñee koktsyetsy xaa, lëë Crist nak xpixwan xaa nina. ²³ Nyazh gon kwixii Dios to. Klaady to nii cholsye meñ kak xpixwan do. ²⁴ Singo tsigo busy, beetsy, kol kak sinak to worñee kwtsyetsy Dios to.

²⁵ Lëë nana lëën kñe lo meñ nii karty ktsiilña, lëdy xtiits Dios kñen, sink lëën kñe sinak xñee tu xaa nii chap Dios confians.

²⁶ Xsyakaa gon nii buen nii ktsiilñady xaapkiy, por ntseeb nak natiemp. ²⁷ Per deelñee ptsiilñal xaa, nody nii klaa xaa tsiił xaa, per deelñee karty ktsyol xaa kwnaa masy kyubty xaa me. ²⁸ Ni nikle gaa ktsiilña xaapkiy, lëdy tolo. Singo gak kwnaa nikxe ktsiilña me, lëdy tol chuñ me. Per lëën xñe kazu nii lëë meñ nii ktsiilña te kyalnë lo kislyu, aan chaklastyaa nii te do kyalnë.

²⁹ Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii xtsedre kwe no nu. Por ngo, kchë xaa nii ptsiilña no nii tso xaa sinak nii nyody tsiił xaa. ³⁰ Singo gak xaa nii no kyalnë, no nii kpañ xaa sinak nii nyody xaa kyalnë. Nikxe gaa xaa no lni, no kak xaa sinak chak meñ nii xledy. Singo gak xaa nii xkyë wsi no nii sak xaa nii lëdy xcheñ xaa nak cos nii kwixii xaa. ³¹ Singo gak kchë xaa nii xsyak nii no gan lo kislyu re, no nii sak xaa nii nodyo cuent, por lëë kislyu re lox.

³² Chaklastyaa nii tso do kyalnë, por tsiñee bii so tusy tu xaa, choxko xaa ksoob xaa xtiits Dios ni choxko xaa kuuñ ksak xaa Dios. ³³ Per tsiñee lox xtsiilñasy xaa, lyaadzy lo kislyusy cho xaa, parñee kuuñ ksak xaa tsiil xaa. ³⁴ Singo gak kwnaa nii karty ktsiilña ni kwnaa nii iip ptsiilñady. Choxko me kuuñ ksak me Dios tyub styoo me. Per lëë kwnaa nii no tsiił, lyaadzy lo kislyusy no me, parñee kuuñ ksak me tsiil me.

³⁵ Skiiñ tiits nii xñen lo do. Chaklastyaa ksiniyaa lëë do, sink chakladzyaa nii mbëë kpañ do kuñ do xtsiñ Dios.

³⁶ Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii masy buen ktsiilña xaa, porñee xekwtre xaa. Schilo kuuñtsyey xaa nii no kik xaa, por lëdy tol ktsiilña meñ. ³⁷ Singo gak deelñee no tu xaa nii koñee kaklasty ktsiilña, penaktyo. ³⁸ Por buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilña, per mastre buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilñady.

³⁹ No nii tsoni kwnaa tsiił mentre mbañ xaa. Per deelñee kety xaa, schilo ktsiilña me stu mguiy nii xniladzy xtiits Dios. ⁴⁰ Per mastre mbëë tso me deelñee kpikchedy ktsiilña me. Nrii nak xtitsaa, per xsyakaa nii lëë xKyalbini Ntson Dios nii no leñ styoon xñee pe cos kñen.

8

Niskwaan nii chokon lo mdyo

¹ Lëën kñe xa nak xcuent niskwaan nii xkokon meñ lo mdyo. Nli nii kchë no ndon xa nak cuent re, per por xkyalnan no lëë no chak nyaa, per lëë kyalwkëstyoo chuuñ jkyedzy lëë no. ² Deelñee no tu xaa nii xsyak nii chak, karty lox kseedy xaa. ³ Per deelñee no tu xaa nii xkëstyoo Dios, xyumbey Dios xaa.

⁴ Lëë xcuent nii dyon pe schilo ktyaaw niskwaan nii chokon lo mdyo, ndon no gon nii nondy mdyo lo kislyu re, ni ndon no nii tugak Dios no. ⁵ Nikxe tso tub yox mdyo nii lë dios lo kislyu o kpaa gaa, ⁶ per par lëë no tugak Tat Tios no. Lëë xaa psaa kchë cos, ni por lëë gaa xaa lëë no mbañ. Ni tugak xaa xñabey no. Lëë xaa go nak Jesucrist. Por lëë xaa kwyaa kchësy cos, ni por lëë xaa kwyaa no.

⁷ Per lëdy kchë meñ nan nrii. No meñ nii byèl kuksoxib lo mdyo, aan tsiñee chaw meñ niskwaan nii chokon lo mdyo, xsyak meñ nii tol chuuñtsyey meñ. ⁸ Lëdy kaa nii ktyaaw ktsig lëë no lo Dios. Por ngo pe nakty deelñee tyaaw no o tyaawdy kaa no. ⁹ Per kol kap cuent, por toontlaa ksyaab to meñ nii kal bnildzy xtiits Dios lo tol. ¹⁰ Deelñee nanoo xa nak cos re aan tsil wagw laañee chokon niskwaan lo mdyo, aan kan tu xaa nii kal bnildzy xtiits Dios lii, neñdy wi xaa kyax kaw xaa nii kwyokon lo mdyo, nikxe nii xsyak xaa nii ndoxo.

¹¹ Aan por xkyalnanoo lëël jkëëtañ tu xaa nii kal bnildzy xtiits Dios, ni lëëw na wi por lëë xaa kuty Crist. ¹² Singo tsigo busy deelñee ksyaab to xaa nii kal bnildzy xtiits Dios lo tol, falt xko do lo Crist. ¹³ Por ngo, deelñee ksyaabaa meñ lo tol por niskwaan nii chawaa, masy buen nii kpikchedraa kawaa niskwaan go, parñee kuñdyaa xtol meñ.

9

Nii xyaljkaa xaa nii nak apostle

¹ Nli gon nii schilo kuuñtsyeyaa kchë nii chuuñtsyey tu apostle, por konaa Jesucrist ni nyoo gaa nii kën xtsiiñ Dios por por ngo lëë do xniladzy xtiits Dios. ² Neñdy no meñ nii xnilasty nii apostlaa, per lëë do no nii kniladzy tow, por lëë do xniladzy xtiits Dios nii bluyaa aan siko kesy xluuy nii nli apostlaa.

³ Nrii xñen lo meñ nii xñee në naa; ⁴ Nonguial nii kneetsy meñ nii kawaa ni kin, ⁵ ni nonguial nii kaapaa tsilaa nii xniladzy xtiits Dios, sinak nii chap stubla apostle tsil, ni betsy Jesús, ni Pedre. ⁶ ¿Ote xsyak to yak nii chopsye noon Bernabé chilody kyaan meñ nii xniladzy xtiits Dios? ⁷ ¿Ni pe no gaa tu soldad nii xkizh xgast, ni pe no tu xaa nii xso yag uv aan chawdy xaa uv ni pe no tu xaa nii chap mëkwixiily aan chidy xaa nidzy? ⁸ Kébty to nii kiksyaa xlyañ cos re, porque axte lo xley Moisés xñee: ⁹ “Kodyoo kyex chuw yosy nii xkyé kon.” Chébty Dios ngo gon porñee sini yosy kik xaa, ¹⁰ sink lëëw chéb xaa por lëë no. Porque nikxe xaa nii xkyé kono, nikxe gaa xaa nii xkyé kwlaapo, no nii tsini kik xaa, nii wi xaa kchhal nii ktyop lo kwaa. ¹¹ Singo tsigo busy deelñee bluuy noon xtiits Dios lo do, ¿pe tir xsyak xuuy do nii kñab noo palal cos nii jkiiñ noo? ¹² Deelñee xteedy to nii xkiiñ stu meñ, no nii kneetsy to nii jkiiñ noo.

Per karty gon kñab noow. Al contrario, xekw noo parñee syonlëdy noo lo xtiits Dios. ¹³ Ni nan gaa to nii kchë xaa nii xkyé tsiiñ leñ lidzy Dios siko xchoo nii chaw xaa. Kchë xaa nii xkyé tsiiñ laañee chety ma nii chokon lo Dios, chaw xaa xpëël ma nii chety siko. ¹⁴ Ni lëë gaa Jesucrist psaan tiits nii kchë xaa nii xluuy xtiits Dios siko klyañ nii kaw xaa. ¹⁵ Per karty gon kuuñtsyeyaa ngo, ni xaldy gaan kitsy re parñee kñabaa pe cos lo do. ¡Sildyee ketyaa, lëjty nii ktichee meñ kyalwle nii no leñ styoon!

¹⁶ Deel naa, lëdy parñee ktaanaa xluuya xtiits Dios, sink nonguial kluyno. Por jbroobsyaa deelñee kluydyno! ¹⁷ Por ngo, deelñee kluyno porñee xlyão styoon, lëëñ kozhle. Per nikxe gaa chaklastyaa, lëëw

kluyaa por lëë Dios xñabey naa. ¹⁸ Por ngo xlen xluyaa xtiits Dios porñee cho xkizhty naa. Xtsiñaadyaa nii kawaa porñee xluyaa xtiits Dios.

¹⁹ Nikxe ni tu cho xñabeydy naa, xaalyaa ptee tiits nii kñabey meñ naa, parñee singo mod ndaly re meñ kniladzy xtiits Dios. ²⁰ Tsiñee non lady meñ Israel chakaa si chak meñ Israel parñee jkon styoo meñ go. Kchë meñ Israel go sinal xley Moisés ni wi gaan chanalley go nikxe nii xñabeydy ley go naa. ²¹ Singo gak parñee jkon styoo meñ nii sinaldy xley Moisés chakaa si chak meñ go, nikxe nii xñabeydy Dios chuuñtsyeyaa, por lëë Crist xñabey naa. ²² Tsiñee gaa non lady meñ nii kal bniladzy xtiits Dios win chak si chak meñ go parñee jkon styoo meñ go. Si chak kchë meñ chakaa, parñee telaa meñ lo tol. ²³ Kchë nrii chuuñtsyeyaa por xtiits Dios nii xteelaa, parñee jkan kyalnsaak nii xnee tiits re.

²⁴ Nan do gon nii tsiñee cho carrer ndaly meñ xko corr, per xaktyee xaa nii chuñ gan xkaa premio. Per lëë do kol ko corr parñee kuñ do gan tsiin jcaa do premio. ²⁵ Kchë xaa nii chakladzy gon kuñ gan lo tu wkity, xsaan xaa kchë cos nii chuñ mal xaa. Aan xaktyee tu coron nii nyaa con xikw laurel nii pa xkiiñdy chuñ xaa gan. Per lëë do tu premio nii nitylody jcaa do. ²⁶ Deel naa, xkodyaa corr sinak xaa nii xñady lo, ni xkëdy kaan puñety lo me, ²⁷ sink xsaksin xcuerpaa parñee ksoobo xtitsaa, parñee kyaandyaa tublad aan naa beeñ ksedy ndaly meñ.

10

No nii kap meñ cuent lo mdyo

¹ Kol kaknan gon nii kchë pxusykolttoo noo kwsë lo xingal xkey nii pxaal Dios ni kchë xaa kwtekë nistoo nii lë Nistoo Nixñë. ² Kchë xaa byak ksa Moisés tsiñee lëë xaa kwchobnis lo xkey go ni lo nistoo go. ³ Ni kchë gaa xaa taw nii pxaal Dios, ⁴ ni kchë xaa kow nii pxaal Dios. Kow xaa nis nii kwlañ lady kyo nii tugak kwënoy xaa nëz. Lëë kyo go nak Crist. ⁵ Per ndaly xaa psakty styoo lo Dios, por ngo lëë xaa kuty tañ laañee kwtedy xaa.

⁶ Kchë ngo kok parñee tsynon now aan tsokidy no cos mal, sinak nii kwyoki xaa gow. ⁷ Por ngo, ksoxibty to lo mdyo, sinak nii beeñtsyey bla xaa go ni leñ kitsy kaa nii kë xtiits Dios xñee: “Lëe meñ kwsob taw ni kow aan loxsye ngo lëe meñ beeñtsyey nii pkatyee.” ⁸ Kapty no ximguiy no ni xikwnaa gaa no, sinak nii beeñtsyey xaa go aan tu kpidzak kuty kalyptson mily xaa. ⁹ Jkaaldy no Crist sinak nii beeñtsyey xaa go, aan ndaly xaa kuty porñee taw mëél xaa. ¹⁰ Kliskiydy to pe cos lo Dios sinak nii beeñtsyey pxusykolttoo noo, aan beety xangly nguialkuty xaa.

¹¹ Kchë nrii ptsyool pxusykolttoo no aan lëew kwë lo kitsy nii kë xtiits Dios parñee tsynon now, kchë no siñee no no natiemp nii lëe kislyu mer nitylo. ¹² Deelñee no xaa nii xsyak nii tubli so xaa, no nii kap xaa cuent parñee kyabty xaa. ¹³ Sinak nii xtsyoolak to kyalnë ptsyool xaa nii penaadle kwyow, per kol ksaladzy Dios por buen xaa aan klaady xaa ktsyool do tu kyalnë nii kxekwty to. Al contrario lëe xaa kluuy xa kchoo do lo kyalnë aan singo mod lëe do kxekw te do lo kyalnë.

¹⁴ Por ngo, beetsy, kol ksaan kchë mdyo. ¹⁵ Xñen lo do sinak xñen lo meñ nyaani ni misme lëe gaa to kol kyeñ xa së lo xtiitsaa. ¹⁶ Tsiñee gon xtyow no nii no leñ vas nii nak lay, xcheñ Crist ngo xtyow no. Singo gak tsiñee xtyaaw no kyaxtily nii nak lay, xcuerp Crist ngo xtyaaw no. ¹⁷ Ni nikxe gaa ndaly no, kchë no xtyaaw kyaxtily go. Por ngo tugak nak no.

¹⁸ Kol kuy gaanoo xa nak xmod xaa Israel, kchë xaa nii chaw xpëél ma nii xyakon nako sinak nii wi xaa go nsakon cos lo Dios. ¹⁹ Per xñedyaa lo do nii non mdyo ni xñedyaa nii stu nak pëél nii chokon lo mdyo. ²⁰ Sink lëen xñe nii lo kyalbini mal xkokon meñ nii xnilasty xtiits Dios cos, lëjty lo Dioso aan chaklastyaa nii ktsiil lsa do kyalbini mal. ²¹ Chilody gon jkë chuw do chu xvas Crist ni chu xvas kyalbini mal, ni chilody kawni do Dios ni kawni do kyalbini mal misme tiemp.

²² ¿Ote chakladzy no yak kuuñ klëe no Dios? ¿Pe mestre nayak ndaan no lo xaa?

No nii kuuñ ksak no xcombañer no

²³ Nli nii schilo kuuñtsyey no nii no kik no, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyey no nii no kik no, per lëdy kchë cos xchoobladzy styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁴ No nii kuuñ ksak no xcombañer no, tsinidy kik no nii lëesy no precisy.

²⁵ Kol kaw kchë nii xtyo leñ mesón, kñabtiisty to pa sëedo parñee jkaandy kik to. ²⁶ Por xcheñ Dios nak kislyu ni xcheñ xaa nak kchë cos nii no loo go.

²⁷ Deelñee kwetsy tu xaa nii xnilasty xtiits Dios lëe do parñee kaw do, aan tsi do, kol kaw kchë nii kyë xaa, ni tu pe kñabtiisty to parñee jkaandy kik to. ²⁸ Per deelñee kñë tu xaa lo do: Lo mdyo kwyo kon pëél gue, kawdy tow, parñee kuñdy to xtol xaa go ni parñee jkaandy kik xaa. ²⁹ Lëdy kik to gon jkan, sink kik xaa nii në ngo lo dow.

Per neñdy no xaa nii kñë: “¿Penak nii chilody kuuñtsyeyaa nii no kikaa deelñee xaa kik xaa nii xkan? ³⁰ Deelñee xtedyaa skizh lo Dios tsiñee chawaa, ¿penak nii kñeenë meñ naa tsiñee chawaa?” ³¹ Por ngo, deelñee chaw do o chi gaa to, kol ktee skizh lo Dios. ³² Kyubty to nii kyab meñ lo tol, nikle meñ Israelo, nikle gaa meñ sito, ni nikle gaa meñ nii xniladzy xtiits Dioso. ³³ Naa nii xcuentaa, tugak choxkoon nii kuuñ ksakaa styoo kchësy meñ, nodyaa lyaadzy naasy, sink wi lyaadzy meñ non, parñee kchë meñ telaa lo tol.

11

¹ Kol kuuñtsyey nii chuuñtsyeyaa, sinak nii chuuñtsyeyaa nii beeñtsyey Crist.

Xa kutiitsni kwnaa Tat Tios

² Xlen lo do gon, beetsy, porñee tugak xsaladzy to naa ni porñee sinal do xtiits Dios nii bluyaa lo do. ³ Per chakladzyaa nii kaknan do nii lëe Crist xñabey lo xaapkiy, aan lëe xaapkiy xñabey lo tsii. Singo gak lëe Dios xñabey lo Crist. ⁴ Deelñee xtse tu xaapkiy kik tsiñee chutiitsni xaa Dios o tsiñee gaa xluuy xaa xtiits Dios, xkyalto xaa nii xñabey lo xaa xkwii xaa. ⁵ Per deelñee xtsedy tu kwnaa kik tsiñee chutiitsni me Dios o tsiñee gaa xluuy me xtiits Dios, xkyalto tsii me xkwii me. Nakako sinak nii nga me kik me. ⁶ Deelñee chaklasty kwnaa ktse kik, masy jka mew, per

deelñee xsyak me nii tu kyaltow deelñee jka kik me, no nii ktse me kik me. ⁷ Nody nii ktse xaapkiy kik, por si nyaa Dios psaa Dios xaa, tsiin singo lëë xaapkiy xsal Dios. Per lëë kwnaa xsal xaapkiy. ⁸ Por worñee psaa Dios xaapkiy, lëdy lady kwnaa pchoo xaapkiy, sink lady xaapkiy pchoo kwnaa. ⁹ Por xaapkiy kwyaa kwnaa, lëdy por kwnaa kwyaa xaapkiy. ¹⁰ Por ngo ni por angly no nii ktse kik kwnaa parñee kak nyoo nii lëë tsil me xñabey lo me. ¹¹ Per kol kyeñ gaanoo kindy mguiy deelñee kindy kwnaa ni nyody kwnaa deelñee nyody xaapkiy. ¹² Nli nii lady xaapkiy pchoo kwnaa ni nli nii por kwnaa lëë mguiy chaly, per lëë Dios chuuñtsyey tsiin go.

¹³ Misme lëë do dyon kol kyeñ pe buen nii ktsedy kik kwnaa tsiñee kutiitsni me Tat Tios. ¹⁴ Ni misme gaa lëë no xtyon nii tu kyaltow deelñee kлаа xaapkiy kak nool kik xaa, ¹⁵ aan tu kyalnsaako lo kwnaa deelñee nool kik me, por nool kits kik me parñee ktsew kik me. ¹⁶ Deelñee no xaa nii xyody nrii styoo, no nii kaknan xaa nii chaapty noo ni chapti meñ nii xniladzy xtiits Dios stu costumbre.

Xixtsee Crist

¹⁷ Xlëen gon nii xkën nrii, por pe nandy nii xkaal lsa do, sootee na nii kuño buen lëël mal chuño. ¹⁸ Ni kanëél gaa meñ lon nii tsiñee xkaal lsa do, chop tiy nak to, aan no xtiits meñ go xniladzyaa. ¹⁹ ¡Nli nawen nii lëë do kak chop tiy parñee kak nyoo cho do nli xniladzy xtiits Dios! ²⁰ Aan porñee nak to chop tiy tsiñee xkaal lsa do par kaw xtsee do, lëdre xixtsee Crist chuuñtsyey do. ²¹ Por tsi lëë xwor xtsee chal, xaal xaal chaw do, aan no meñ nii chawdy ni no meñ nii axte xsyudzy. ²² ¿Pe chilody nawen kaw do ni ki do chilidzy to? ¿Penak nii xkwiipee to xkyalto meñ nii xniladzy xtiits Dios ni xkyalto meñ nii kindy pe kaw? Kol në dyon pe slen lo do. ¡Kledyaa gon!

²³ Misme Crist gon në nii bluyaa lo do nii wtse nii lëë tu apostle kok niladzy xaa, lëë xaa kwseñ kyaxtily ²⁴ aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa aan lëë xaa chëb: “Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëen kety parñee telaa do.” ²⁵ Aan singo gak tsiñee lëë

xtsee kwlox lëë xaa kwseñ tu vas aan lëë xaa chëb: “Tu cheñaa nrii. Kol kiw parñee ksaladzy to nii por tu cheñaa lëë Dios beeñ cumplir xtiits lo do.” ²⁶ Por ngo cad nii ki dow ni kaw dow lëë do xsaladzy nii lëë Crist kuty aan lëë xaa kiid stub.

²⁷ Kchë xaa nii chaw ni chi tsiñee chak xixtsee Crist aan chuuñ ksakty xaa Crist, tu tol chuuñ xaa lo xcuerp Crist ni lo xcheñ Crist. ²⁸ Por ngo catu do kol kyeñ deel no xtol do antes nii kaw do ni ki do nii xkaasy lo xixtsee Crist. ²⁹ Por deel comñee kaw do ni ki do aan xyeñdy to nii xcuerp Crist chaw do ni xcheñ xaa chi do, lëë do te castigw. ³⁰ Ni por ngo gaa ndaly do xsyaknë ni ndaly do choxchal, ni no gaa xcombañer do noyestyle. ³¹ Per deelñee kyeeñ no pe cos chuuñtsyey no, xkiñdy nii ksaksi Dios no. ³² Ni nan gaa to nii lëë Dios xsaksi lëë no, parñee tyejty no kyalnë nii te kchë meñ nii xnilasty xtiits xaa.

³³ Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do par kaw xtsee do, kol kwës xcombañer do. ³⁴ Deelñee no tu xaa nii xlyaañ, kaw xaa lidzy xaa, parñee ksaksidy Dios to tsiñee xkaal lsa do. Kchë cos nii kwneedyaa xa kak yuubaa kan xa kako tsiñee kyelyaa.

12

Kyalwnabey nii xkiisy Kyalbini Ntson

¹ Beetsy, chakladzyaa nii kaknan do xa nak kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson.

² Nan do gon nii worñee karty kniladzy to xtiits Dios, mdyo ngop nii xkaatyee bniladzy to. ³ Lëë na chakladzyaa nii kaknan do nii ni tu cho chilody këb: “¡Nguialsi Jesús!” deelñee no xKyabini Ntson Dios leñ styoo xaa. Ni ni tu cho chiloody këb: “¡Lëë Jesús xñabey!” deelñee nody Kyalbini Ntson leñ styoo xaa.

⁴ Xaal xaal nak kyalnsaak nii xkaa meñ, per tugak nak Kyabini Ntson nii xneetsyo.

⁵ Ndaly mod schilo jkiiñ meñ, per tugak lo xaa nii xñabey xkiiñ meñ. ⁶ Ni ndaly gaa mod schilo kak cos, per tugak nak Dios nii no leñ styoo kchë meñ. ⁷ Kchëlo meñ chiid Kyabini Ntson parñee jkiiñ meñ lo xcombañer. ⁸ Lëë Kyabini Ntson xtee kyalchak lo bla meñ, ni no gaa lo meñ xteedy Kyabini Ntson kyalnyaani. ⁹ No lo

meñ xteedy Kyalbini Ntson kyalwniladzy ni no meñ xkaa tiitspey parñee kuuñ kyak meñ xaa xsyaknë. ¹⁰ No meñ xkaa tiitspey parñee kuñ meñ kyalntson, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ tiits nii xaal Dios. No gaa meñ xkaa kyalnyaani parñee kyeñ meñ xa nak kyalbini mal ni xa nak kyalbini buen, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ stu tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, ni no meñ nii xkaa tiitspey parñee kñee meñ xa nak kchë tiitsë go. ¹¹ Per tugak nak Kyalbini Ntson nii chuuñtsyey kchë cos re, ni lëë gaa Kyalbini Ntson xkiisy kchë kyalwnabey según xlyañ styoo Kyalbini Ntson.

Kchësy to ngab lo Crist

¹² Nikxe ndaly party nyaa xcuerp no, per tugak cuerp nako. Singo gak Crist. ¹³ Singo gak lëë no, nikxe meñ Israel no o meñ sit kaa no, ni nikxe no xpixwaan no o nody kaa xaa, lëë no pchoobnis Kyalbini Ntson parñee kyak tusy no ni tugak kaa nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no.

¹⁴ Lëdy tugak party gon nyaa xcuerp no, sink ndaly party nyaaw. ¹⁵ Deelñee këb niy no lo xcuerp no: “Lëdy ñal nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no. ¹⁶ O deelñee gaa këb tyag no: “Lëdy mëlool nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no. ¹⁷ Kol kyeñ gaanoo deelñee tyub lady no nsyob mëlo no, ¿xa tsyon no tsigo? O deelñee gaa tyub lady no nsyob tyag no, ¿xa knuup no cos tsigo? ¹⁸ Per lëë Dios psoob catu cos laañee kwlaño styoo xaa. ¹⁹ Deelñee tugak cos nsaa Dios, ¿pa nyaan xcuerp no tsigo? ²⁰ Per nikxe gaa ndaly party nyaa cuerp, tugak cuerp no.

²¹ Chilody gon këb mëlo no lo ña no: “Xkiiñdyaa lii”, ni chilody këb kik no lo niy no: “Xkiiñdyaa to.” ²² Al contrario no party nii xsyak no mban aan party ko mastre xkiiñ lo no. ²³ Ni ngui xkakw xab no party nii xisy xyo styoo no ni ngui xtyon party nii xsyak no nguidy ²⁴ Xkiiñdy party nii ngui nii toon xare xixkwaaw. Lëë Dios psaa xcuerp no singo parñee tyontsi no party nii xsyak no nguidy, ²⁵ ni parñee ktildy xparty xcuerp no, sink kan lsaw xcombañero. ²⁶ Deelñee në tublë xcuerp no, tyub lady no xsee yoob ko. Singo gak deelñee xtyoontsi tublë lady no, tyub xcuerp no xle.

²⁷ Lëë do gon nak xcuerp Crist, ni lo Crist kaa ngab to kchësy to. ²⁸ Por ngo xaal xaal nak tsiiñ nii ptee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. Klo apostle pso xaa. Loxsye ngo lëë xaa pso profet, ni meñ nii kak maestre, ni meñ nii kuñ kyalntson, ni meñ nii kuuñ kyak xaa xsyaknë, ni meñ nii kuñ yudar, ni meñ nii so lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa, ni meñ nii kñee stub clasy tiitsë. ²⁹ Lëdy kchë meñ gon nak apostle ni lëdy kchë meñ chuuñtsyey kyalntson, ³⁰ ni lëdy kchë meñ chuuñ kyak xaa xsyaknë ni lëdy kchë meñ xñee stub clasy tiitsë ni lëdy kaa kchë meñ schilo kñë xa nak tiits ko. ³¹ Kol tsoxko nii kneetsy Dios kyalnsaak nii mastre non lo do.

13

Kyalwkëstyoo

¹ Lëen kluy tu cos nii mastre precisy lo do. Deelñee xñen stu tiitsë nii xyeñ meñ ni xñen tiitsë nii xñee angly, aan nody kyalwkëstyoo leñ styoon, nakaa sinak tublë kiib o tu platiiy gaa nii xsyetsy. ² Deelñee xñen tiits nii xaal Dios, ni nanaa cos nii Dios sye nan, ni chakaa kchëlo cos, ni tyub styoon xniladzyaa nii schilo kticheen kiy xlugaro, cho naktyaa deelñee nody kyalwkëstyoon leñ styoon. ³ Deelñee kiisya kchë nii chaapaa lo meñ prob ni klaan ksaay meñaa, per pe nandy kchë ngo, deelñee nody kyalwkëstyoo leñ styoon.

⁴ Kchë xaa nii no kyalwkëstyoo leñ styoo, chap xaa paciensy, buen xaa ni chak mbiity xaa ni chak nyaady xaa. ⁵ Chak yoxty xaa ni chak nyasty xaa, xlëedy xaa ni chody kyalnë styoo xaa. ⁶ Xledy xaa tsiñee xyab stu meñ lo tol, sink xle xaa chon xaa tiitsli. ⁷ Tugak xekw xaa xtsyool xaa kyalnë ni xkwës xaa te kyalnë ni tugak xniladzy xaa xtiits Dios.

⁸ Tsitsiñdy tse nii tsodre kyalwkëstyoo, per sitsiñ tse nii tsodre xaa nii nak profet, ni kñeedre meñ stub clasy tiitsë, ni jkiiñtre kyalchak. ⁹ Por xyumbey nizhty no xtiits Dios, ni xñeedy profet kchësy, ¹⁰ per tsiñee lëë tse nii lëë no kaknan kchë cos, tsitsiñ ksalastre no kchë cos wiñ nii ndon no nina.

¹¹ Worñee kokaa xaa wiñ, kwnen si xñee xaa wiñ ni kwyo kikaa sinak no kik xaa

wiñ, per tsí lëën kol, lëën psaan xmod xaa wiñ. ¹² Xtyon nyëdy no kchë cos nina. Nako sinak tsiñee xtyon no cos lo tu kyowan, per sitsiñ tse nii lëë no tyon nyë cos. Nandyaa xa nak kchë cos nina, per sitsiñ tse nii lëën kaknan xa nako, sinak nii nan Dios xa nakaa.

¹³ No tson cos nii tejty, lëë cos ko nak kyalwniladzy, ni kyalwsaladzy ni kyalwkëstyoo, per lëë kyalwkëstyoo nak nii mastre precisy.

14

Meñ nii xñee stub clasy tiitsë

¹ Kol tsoxko nii jkëstyoo do, ni kol tsoki nii kneetsy Dios tu kyalnsaak lo do. Kol nab nii kñee do tiits nii xaal xaa. ² Lo Dios xñee xaa nii xñee stub clasy tiitsë, xñeedy xaa lo meñ. Por Kyalbini Ntson xñee xaa, per ni tu cho xyeñdyo. ³ Aan lëë xaa nii xñee tiits nii xaal Dios gon, lo meñ xñee xaa parñee kyeñ meñ, ni parñee kchoobladzy xaa styoo meñ ni ko nguiool xaa styoo meñ. ⁴ Losye xaa nii xñee stub clasy tiitsë xkiiñoo, per lëë xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xkiiño.

⁵ Nlen deelñee kchë do ngaa kyalnsaak nii kñee do stub clasy tiitsë, per mastre nlen deelñee kchë do nyee tiits nii xaal Dios. Por mbëëre nii kñee do tiits nii xaal Dios, ni buenak kaa nii kñee do stub clasy tiitsë deelñee tso cho kñee xa nako parñee kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios jkiiño. ⁶ Por ngo, beetsy, deelñee kyelyaa lo do aan kñen stub clasy tiitsë, ni tu cho kyeñdy xtiitsaa. Pe nandy kyelyaa, xakxe deelñee kñen tiits nii pxaal Dios o kluy gaan pe tu cos lo do.

⁷ Nak kchë nríi sinak kiib musyk, sinak flaut o arp kaa. Deelñee nyooday pa ti chool meñ, nyooday dyon chow xsyetsy. ⁸ Singo gak tsiñee chak guerr, deelñee nyooday pe xkwetsy trompet, kyëmbësty meñ nii kislo tily. ⁹ Singo gak lëë do deelñee kñeedy to tiits nii xyeñ meñ, ¿xa kaknan meñ pe cos xñee do? ¡Lo me xñee do, lëdy lo meñ!

¹⁰ Ni ndon gaa no nii ndaly clasy tiitsë no lo kislyu, aan kchësy tiitsë go xkiiñ. ¹¹ Per deelñee xyeñdyaa xtiitsë xaa nii xñee lon, tu xaa sit nakaa lo xaa ni tu xaa sit nak xaa lon. ¹² Ya ke nii tir choki do jkaa

do kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson, kol tsoxko jkaa do tu kyalnsaak nii jkiiñ lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

¹³ Por ngo, kchë xaa nii xñee stub clasy tiitsë no nii kñab xaa lo Dios nii kyeñ xaaw.

¹⁴ Por deelñee kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë, nli nii lo Dios xñee xkyalbinin, per nandyaa dyon pe cos xñen. ¹⁵ ¿Pe cos kuuñtsyeyaa tsigo? No nii gon kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë ni no nii kutiitsnin xaa con tiitsë nii xyeeñaa. No nii kolaa lay con stub clasy tiitsë ni no nii kolno con tiitsë nii xyeeñaa. ¹⁶ Por deelñee kool do lay lo Dios con stub clasy tiitsë nii xaktyee xkyalbini do xyeñ, chilody koolni chol meñ lëë do lay, por xyeñdy xaa pe xñee do.

¹⁷ Nikxe ntson lay nii chool do, per xyeñdy chol meño. ¹⁸ Xtedyaa skizh lo Dios nii naa nak tu xaa nii mastre xñee stub clasy tiitsë. ¹⁹ Per tsiñee xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios, buen nii nikxe kaayak lan tiits nii kyeñ meñ kñen, lëjty nii kñen tsii mily tiits aan ni tu cho kyeñdyo.

²⁰ Beetsy, tsody kik to sinak no kik xaa wiñ. Kol kak sinak xaa wiñ tsiñee chan do cos mal, per kol ko kik to sinak no kik xaa kol. ²¹ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

“Nikxe kñen lo meñ re con xtiitsë meñ sit, ni nikxe kñee meñ sit lo meñ re, kondy meñ re xtiitsaa.” ²² Parñee kan meñ xkyalwn-abey Dios ngo nii xñee meñ nii xniladzy xtiits Dios stub clasy tiitsë, per tsiñee lëë tu xaa xñee tiits nii xaal Dios, lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xñee xaa. ²³ Deelñee sëëb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios laañee xkaal lsa do, aan kan xaa nii lëë do nchenee stub clasy tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, sëb xaa nii chak wety to.

²⁴ Per deelñee kchë do nchenee tiits nii xaal Dios, aan sëëb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios, misme lëë xaa kyeñ nii no xtol xaa tsiñee kon xaa xtiits Dios nii nchenee do. ²⁵ Singo mod lëë xaa kwii kchë tol nii no ngueetsy leñ styoo xaa, aan lëë xaa ksoxib lo Dios ni lëë xaa kyeñ nii nli no Dios lady to.

So xñëz kol kuuñtsyey cos

²⁶ Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do, no do kakladzy kool lay lo Dios, no gaa to kuuñ kseedy ni no do kñee nii pxaal Dios lo do, ni no do kñee stub clasy tiitsë, ni no do kñee xa nak tiitsë go. Kol

kuuñtsyey kchë ngo parñee jkiiño lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁷ Tsiñee kñee do stub clasy tiitsë, schilo kñee chop to o tson gaa to, per no nii tuga to kñee, ni no nii tso tu xaa nii kñee xa nak tiits ko. ²⁸ Deelñee kindy tu xaa nii kñee xa nak tiits ko, masy kñeedy tow, kol neesy lo Dios leñ styoo do. ²⁹ Singo gak deelñee kñee do tiits nii xaal Dios, schilo kñee axte tson do. Lëë los demasy to, kol jkeetyag nii kñee xaa go. ³⁰ Per deelñee kñee Dios lo tu xaa nii sob, lëë xaa nii klo bislo xñee kwës ³¹ parñee kchilo kñee xaa, tsiin kchë do kseedy ni kchë styoo do kchoobladzy Dios. ³² No nii tsiitsy so xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, parñee kñeedy xaa nii jkaatyee. ³³ Porque ndoladzy Dios, xkaandy xaa kik meñ. Singo nak xaa lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa.

³⁴ Nody nii kñee kwnaa tsiñee xkaal lsa do, sink no nii ksoob me xtiits tsil me, por singo xñabey xley Moisés. ³⁵ Deelñee no tu cos nii xyeñdy kwnaa, no nii kñabtiits me lo tsil me tsiñee ktsiñ me lidzy me, por buendy nii kñee kwnaa tsiñee xkaal lsa do. ³⁶ Kol ksaladzy kaa noo nii lëdy por lëë do bislo xtiits Dios, ni lëdy kaa lëësy to xniladzyo. ³⁷ Deelñee no tu xaa nii xsyak nii profet xaa, o xsyak kaa xaa nii lëë Kyalbini Ntson ptee tu kyalnsaak lo xaa, syeñ xaa nii lëë Dios kwnabey pkën nrii. ³⁸ Per deelñee xsaldy xaa nii pkën, ksaldy to xaa.

³⁹ Singo tsigo busy, kol tsoxko kñee do tiits nii xaal Dios, per jkady to kñee meñ stub clasy tiitsë. ⁴⁰ Per ngui kol kak ni so xnëz kol kuuñtsyey cos.

15

Lëë Jesucrist pañ

¹ Beetsy, chakladzyaa nii ksaladzy to xtiits Dios nii bluyaa lo do. Bniladzy to tiits ko ni tsiitsy so do low. ² Por tiits ko lëë do telaa lo tol deelñee ksaandy tow, per deelñee ksaan dow xlyë bniladzy tow.

³ Klo nii bluyaa Dios lon bluyaa lo do. Bluyaa nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii por xtol no kuty Crist, ni leñ kitsyak ko xñee ⁴ nii lëë xaa pkyeetsy aan tse nii kwloxo tson kpidz lëë xaa pañ. ⁵ Ni bluyaa nii klo lo Pedre byaklo xaa, tsigore byaklo xaa lo ksa tsiipchop apostle. ⁶ Loxsye ngo

tugak tiemp byaklo xaa lo kaay kyoow meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni ndaly gaa meñ go bii mbañ, no gaa meñ go kutyle. ⁷ Tsigore byaklo xaa lo Jacob, ni lo kchë apostle.

⁸ Lultime lon byaklo xaa nii nakaa sinak tu mëed xaly. ⁹ Por naa nak tu xaa nii xisy non lo apostle, per ni chilody kcholën apostle, por kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁰ Per por xkyalnsaak Dios lëën nak apostle. Ni byaan maaldy gaan lo xaa, sink mastre ndip xkyen tsiiñ que kchë apostle, nikxe nii lëdy naa kë tsiiñ, sink Dioso. Por Dios tugak nakni naa. ¹¹ Por precisty dyon cho mastre chuñ tsiiñ, xtiits Dios precisy ni lëë gaaw bniladzy to.

Spañ meñ nii chety

¹² Deelñee xñee noo lo do nii lëë Crist pañ, ¿penak nii no do xñee nii nlidy xpañ meñ kuty? ¹³ Por deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. ¹⁴ Aan deelñee pañdy Crist, pa nondy tiits nii xluuy noo, ni pe nandy kchë nii xniladzy to. ¹⁵ Deelñee nyak nli kchë ngo, wnee xuuy noo, por lëë noo niyi lo do nii lëë Dios beeñ kpañ Crist. Per deelñee nlidy nii xpañ meñ kuty, nlidy nii pañ Crist. ¹⁶ Deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. ¹⁷ Aan deelñee pañdy Crist, pe nandy kchë nii xniladzy to, ni lo tol bii no do. ¹⁸ Deelñee singo nako, kchë meñ kuty nii bniladzy xtiits Dios kwëtañ. ¹⁹ Deelñee xaktyee lo kislyu re xsaladzy no Crist, tu xaa nii mastre mban nak no.

²⁰ Per pañ Crist gon. Klootyee xaa pañ lo kchë meñ kuty nii kpañ. ²¹ Por sinak nii por tugak xaa kwlañ kyalkuty lo kislyu, singo gak por tugak xaa kwlañ nii lëë meñ kuty kpañ. ²² Por Adán kchësy meñ chety. Lëë por Crist na, kchësy meñ kuty kpañ. ²³ Per catu meñ kpañ tsiñee kchal meño. Klo Crist pañ. Axte tsiñee kiid Crist stub, lëë kchë meñ nii no xladi xaa kpañ. ²⁴ Wor go lëë kislyu nitylo, ni wor go lëë Crist knitylo kchë xaa xñabey aan lëë xaa jko kyalwnabey ña Tat Tios. ²⁵ Por axte lox kweekli Dios kchë meñ nii xlëë lo Crist, axte tsigolye lëë Crist kñabey. ²⁶ Lultime nguialkuty knitylo xaa. ²⁷ Lëë Dios kwloo kchësy cos ña Crist. Per tsiñee xñee kitsy nii kë xtiits Dios nii kchë cos no ña Crist, lëdy wi Dios gon, por lëë Dios pko kchë cos ña

Crist. ²⁸ Aan tsíñee lëë kchë cos lox kyo ña Crist, lëë Crist kyo ña Dios, por lëë Dios pko kchësy cos ña xaa. Aan singo mod lëë Dios kñabey kchë kchësy cos.

²⁹ No meñ gon xchoobnis por meñ kuty. ¿Penak chuuñtsyey meñ ngo con xpañdy meñ kuty na? Deelñee xpañdy meñ kuty, ¿penak tsigo nii xchobnis meñ por meñ kuty? ³⁰ ¿Ni penak nii tugak ntseeb kt-syool noo tu kyalnë? ³¹ Nli gon, beetsy, nii ksatyee tse xtyelaa ketyaa, ni nli nii xlen nii xniladzy to xtiits Crist. ³² Deelñee styoosyaa kwlañ nii ptilynin ma tox leñ kyedzy Efeso, pe nandyo. Deelñee xpañdy meñ kuty, nli xtiits xaa nii xñee: “Kol tso tyaaw no ni kol tso tyow no. Byeñxke kxe widzy lëë no kety.”

³³ Kyëtidy to, por nli tiits nii së sinrrii: “Lëë xaa mal xkëétañ xaa buen.” ³⁴ Kol jko xkyalcheñ do, kuñdy to tol, por no do gon xyumbeydy Dios. Lëën xñe nrii parñee kteladzy to.

³⁵ Neñdy no do nladzy: “¿Xa lë nii kpañ meñ kuty ni pe sak meñ kuty nii kpañ si chak no?” ³⁶ Nguey do, por tsíñee xñaa tu medzy, klo chety medzy ko parñee klyañ tu yag. ³⁷ Lëdy yag nii klyañ gon cholyu, sink xaktyee xmedzyo cholyu, nikxe xobxtily, nikxe gaa stub clasy pniw. ³⁸ Aan lëë Dios gon xsaa pni go sinak nii xlyañ styoo xaa, ni catu pni go xroob lal nii xñabey Dios. ³⁹ Xaal xaal gon nak cuerپ. Xaa nak xcuerپ bñech, xaa gaa nak xcuerپ ma, ni xaa nak xcuerپ mguiñ, ni xaa nak xcuerپ mël. ⁴⁰ Ni xaa gaa nyaa cuerپ nii no kpaa, ni xaa nyaa cuerپ nii no lo kislyu. Ntson cuerپ, per xaa nyaa xkyalntson cuerپ nii no kpaa, ni xaa nyaa xkyalntson cuerپ nii no lo kislyu. ⁴¹ Ni stu nak xbini ngibidz lo xbini mëë, ni xaa nak xbini mëly ni misme gaa lady mëly no ndaly clasy bini.

⁴² Singo gak tsíñee xpañ meñ kuty. Xkyeetsy cuerپ nii xnitylo, aan xpañ tu cuerپ nii nitylody. ⁴³ Xkyeetsy tu cos nii yox, aan xpañ tu cos ngui. Xkyeetsy tu cos mban, aan xpañ tu cos ndaan. ⁴⁴ Xkyeetsy tu cuerپ nii pchoo lo kislyu, aan xpañ tu cuerپ nii sëed kpaa. Deelñee no cuerپ nii pchoo lo kislyu, no gak cuerپ nii sëed kpaa.

⁴⁵ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii Klootyee Adán kok tu xaa mbañ, per lëë Adán nii biid lultime nak kyalbini nii xnee kyalmbañ. ⁴⁶ Per lëdy klo kyalbini gon biid, sink klo cuerپ kwyo. Lultime kwlañche kyalbini. ⁴⁷ Meñ lo kislyu nak Klootyee mguiy nii kwyaa con yu, per meñ kpaa nak mguiy nii biid despuesy. ⁴⁸ Chak meñ lo kislyu si kok xaa nii kwyaa con yu. Lëë meñ nii ngab kaa kpaa chak si chak xaa nii pchoo kpaa.

⁴⁹ Deelñee pcho no mguiy nii kwyaa con yu, scho no mguiy nii sëed kpaa.

⁵⁰ Kol kono gaa, beetsy. Chilody gon tso cuerپ nii nyaa con tsit ni pëél laañee xñabey Dios, por chilody tso cos nii xnitylo laañee no cos nii xnitylody. ⁵¹ Per lëën kniy tu cos nii nolan lo do. Lëdy kchë no kety, per kchë no ktsyéelo. ⁵² Kolpsye, sinak tsíñee xtiib lo no, tsíñee lëë lultime trumpet kpetsy, lëë kchësy meñ kuty kpañ parñee kpikchedre kety meñ kuty. Aan lëë no ktsyéelo. ⁵³ Por lëë xcuerپ no nii xnitylo kyak tu cuerپ nii nitylody. Lëëw kyak tu cuerپ nii kejty. ⁵⁴ Aan tsíñee lëë xcuerپ no lox kyak tu cuerپ nii nitylody, lëë xtiits Dios kak cumplir nii xñee: “Lëë kyalkuty kwnitylo por lëë gan kok.” ⁵⁵ Kyalkuty, ¿ko xkyalndaanoo na par ksaksil lëë noo? ⁵⁶ Lëë tol xtee tiits parñee ksaksi kyalkuty lëë no, ni lëë xley Moisés xtee kyalwnabey lo tol. ⁵⁷ Per skizh Dios, por lëë xaa xnee tiits nii kuñ no gan, porñee xniladzy no xtiits Jesucrist.

⁵⁸ Por ngo, beetsy, tugak kol kuñ xtsiñ Dios. Ksaandy to ni kchooxsody to lo xtiits Dios, por nan do lëdy singosy xniladzy to xtiits Jesucrist.

16

Tumi nii xtyop par meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Tumi nii xtyop gon par meñ nii xniladzy xtiits Dios, kol ktopo sinak nii psanaa tiits lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Galacia. ² So sobsy e tse tminkw kol kwiixaa palal tumi según nii ptsiñaa do, aan kol kotseyo parñee ktopty to tumi tsíñee lëën klyañche. ³ Por naa kxal xaa nii kwe do tsi Jerusalén, ni naa ktedy kitsy

nii señ xaa, parñee tsini xaa nii ptop to lo betsy no nii no leñ kyedzy ko. ⁴Aan deelñee precisy nii win ka, lëë noo kyo ksa noo.

²³Kakni Jesucrist to dyon. ²⁴Xkëstyoon kchësy to por lo Crist ngab no.

Lëë Pable xñee pare tsitedy Pable

⁵Klo xtañ meñ Macedonia kateedyaa. Loxsye ngo lëën klyañ Corinto. ⁶Neñdy slyëen lo do xisy wiñ, o neñdy kaa lo do teedyaa tyub nii chak nal, tsuin kuñ do naa yudar tsiin lëën kpi, par kan laañee no kan.

⁷Por chaklastyaa nii ketyle kanaa to, sink chakladzyaa nii kwësa lo do xisy, deelñee snee Dios tiits. ⁸Per lëën kwës leñ kyedzy Efeso axte lni Pentecostés, ⁹por xtee tiits nii kyën xtsiin Dios par kuñaa gan, nikxe nii ndaly meñ xlëë lo no.

¹⁰Deelñee klyañ Timoteo, kol ktee nii kle xaa ni pe tsinidy kik xaa, por wi xaa xkyë xtsiin Dios sinak nii xkyëno. ¹¹Por ngo ni tu do ksyablyudy xaa, sink kol kuñ xaa yudar parñee klyañche xaa lon, por lëë xaa këmbësaa ksan stubla betsy no.

¹²Kwnen lo Apolos nii nyiid tedy xaa lo do ksa xaa betsy no, per kwnëdy xaa. Per tsiñee kteedyo tiits lëë xaa kiid.

¹³List kol kwe, ksaandy to xtiits Dios. Kol ko valor lo do, tsuutsy kol so. ¹⁴Tsiñee kuuñtsyey do tu cos, kol kuuñtsyeyo con kyalwkëstyoo.

¹⁵Nan do gon nii Klootyee meñ lidzy Estéfanas bniladzy xtiits Dios nëz Acaya, aan lëë xaa no jkiñ lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁶Chakladzyaa nii ksoob to xtiits kchë meñ nii nak sinak xaa ni xtiits kchë meñ nii xkyë xtsiin Dios.

¹⁷Xlen nii biid Estéfanas ni Fortunato ni Acaico, por lëë xaa beeñtsyey nii chilody kuuñtsyey xaa. ¹⁸Pchoobladzy xaa styoon ni styoo do. No nii kyeñ do nii non clasy xaa go.

¹⁹Xkëéptyux meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Asia lëë do ni xkëéptyux meñ nii xkaal lsa lidzy Aquila ni Prisca lëë do.

²⁰Kchë betsy no xkëéptyux lëë do. Kol ktee tu pxit kwesy xcombañer do tsiñee jkëéptyux to xaa.

²¹Paablao, naa xal tyux re lo do con yuub ñan ni xletraa pkëno.

²²Deelñee no tu xaa nii xkëstyooddy Jesucrist, nguialsi xaa. ¡Të Jesucrist!

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Corinto

¹ Naa nak Pable. Styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa Timoteo xal kitsy re lo meñ Corinto nii xniladzy xtiits Dios ni lo meñ nii no tyub nëz Acaya.

² Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalnë Pable

³ Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy Jesucrist, por lëë Tat Tios xkëstyoo lëë no ni lëë xaa xchoobladzy styoo no. ⁴ Lëë Dios xchoobladzy styoo no tsïnee no no tu kyalnë, parñee singo gak kchoobladzy no styoo xcombañer no tsïnee no xaa tu kyalnë. ⁵ Por nikxe nii xtyee noo kyalnë porñee xsoob noo xtiits Crist, per lëë gak Crist xchoobladzy styoo noo. ⁶ Por lëë noo xtyee kyalnë parñee kchoobladzy noo styoo do ni parñee telaa do lo tol. Aan tsïnee xchoobladzy Dios styoo noo, wi styoo do xchoobladzy xaa, tsiiñ kxekw to tedy to kchë lo kyalnë nii xtyeedy noo. ⁷ Pe sinidy kik noo por ndon noo nii nikxe mban xtyedy to, lëë Dios kchoobladzy styoo do.

⁸ Chakladzy noo kniiy noo lo do nii tir mban ptyeedy noo nëz Asia, lëdy nii kxekw meño, nladzy noo sikootyee nyaan noo.

⁹ Pche noo si xkwe xaa nii këmbës kety, per lëë noo ptsyoool kchë kyalnë go parñee kyeeñ noo nii chilody kteelaa xaaly noo lëë noo, sink Dios sye nii chuuñ kpañ meñ kuty schilo kteelaa lëë noo. ¹⁰ Ni nli gaa lëë Dios pteelaa lëë noo lo kyalnë dox ko. Lëë na xyeñ noo nii kyalnë nii ktsyoooltyee noo lëë Dios kteelaa lëë noo, ¹¹ deelñee kuñ do yudar kñab to lo Dios por lëë noo. Deelñee ndaly meñ kñab lo Dios por lëë noo, singo gak ndaly meñ ktee skizh tsïnee lëë Dios kuuñlay lëë noo.

Lëë Pable xñee penak nii kweydy xaa Corinto

¹² Xle noo porñee xyeñ noo nii sinak xñabey Dios mbañ noo ni chan gaa to nii singo mbañ noo lo kislyu re. Lëë Dios beeñ lëë noo yudar parñee kpañ noo sinak

xñabey xaa, lëdy porñee tir chak noow. ¹³ Lëë noo xkëë cos nii schilo klab to ni kyeñ do. Tsaap në Dios que nii syeñ dow, ¹⁴ parñee tse nii lëë Jesucrist kiid kle do kan do lëë noo ni klee gaa noo tyon noo lëë do.

¹⁵ Ngo no styoon worñee kokladzyaa nyely teedyaa lo do, parñee ngo wlen styoo do chop vuelt. ¹⁶ Kokladzyaa nyely teedyaa lo do worñee nyan Macedonia ni worñee mbikchen, parñee ngui nsonëz to naa tsïñee nyan Judea. ¹⁷ Kñëx to: “¿Penak tsigo biijtyoo?” ¿Pe syak to nayak nii nakaa sinak chol xaa lo kislyu re nii xñee san aan chidy xaa? Lëdyo gon. ¹⁸ Lëë Dios nan nii tugak nak xtiits noo. Xñeedy noo schilow ni xñeedy noo kchilodyo tugak tiemp. ¹⁹ Por worñee bluuy noo nii Jesucrist nak Xiñ Dios, ksa noo Sil ni Timoteo, tugak bñee noo nii tiitsliw, deel Criist kaa tugak tiitsli nak xtiits xaa. ²⁰ Ni por lëë gaa xaa lëë kchë tiits nii psaan Dios chak cumplir, ni por lëë xaa xñee no “Amén” tsïñee lox xtee no skizh lo Dios. ²¹ Aan lëë Dios chakni lëë noo ni lëë do parñee kchooxsody no lo xtiits Crist, ni lëë xaa kwle lëë noo. ²² Lëë xaa kwlooseñ lëë no worñee kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo no parñee kyeeñ no nii nli schal no nii nare kneetsy xaa.

²³ Si sob Dios, byely kteejtyaa Corinto sinak nii kwlokyeeñaa parñee kodyaa to kyalnë. ²⁴ Xñeedy noo nrii porñee chakladzy noo nii kniladzy to nii no kik noo, por ndon noo nii tsiitsyle nche do lo xtiits Dios, sink chakladzy noo kuuñ noo lëë do yudar parñee kle do.

2

¹ Por ngo nii byely kteejtraa lo do parñee ko kyaleñdyaa to. ² Por deelñee ko kyaleñen do, ¿cho lë nii ko nguiool styoon? Lëë gak tow gon. ³ Lëen pkë kitsy ko por lëen kwlokyeñ kadyaa parñee ko kyaleñdy to naa, por nguijal nii kuuñ kle do naa. Xyeñpaa nii tsïñee kan do nii xlen, wi do kle. ⁴ Por axte biñaa worñee pkën kitsy ko, por kyaleñ nii non. Per pxaldyno parñee ko kyaleñen do, sink lëew pxalaa parñee kyeeñ do nii xkëstyoon do tyub styoon.

Kol kuñ perdón xaa nii kwloo falt

⁵ Deelñee no cho kwloo falt, lëdy nonsyaa kwloo kyaleñ xaa, sink wi do kwloo kyaleñ

xaa, per chaklastyaa ksaksin xaa. ⁶ Lëë lew castigw nii ptee do xaa. ⁷ Per kol kuñ xaa perdón ni kol kchoobladzy styoo xaa. Toontlaa por kchë kyalnë nii no xaa kchoso styoo xaa. ⁸ Por ngo xñabaa nii jkëstyoo do xaa. ⁹ Lëën pkël xa kak cuent ko, parñee kuñaa to preb ni parñee kanaa dyon pe xsoob to xtitsaa. ¹⁰ Deelñee beeñ do xaa go perdón, win kuñ xaa perdón, deelñee no xfalt xaa. Por lëë do chuñaa xaa perdón ni porñee lëë Crist xñabey naa, ¹¹ parñee kuñdy xaatox xtsiiñ, por ndonle no kchë xmañ xaa.

Kwlësty Pable leñ kyedzy Troas

¹² Tsiñee ptsiiñaa leñ kyedzy Troas par kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist, pteepée tiits nii nguién xtsiiñ Dios. ¹³ Per kwyo lidy kikaa porñee ptsildyaa betsy no Tito. Por ngo lëën pka nëz aan lëën kwya nëz xtañ meñ Macedonia.

Por Crist lëë noo chuuñ gan

¹⁴ Per skizh Dios, por lëë xaa xneetsy tiits nii kuuñ noo gan por Crist, ni loo gaa noo xaal xaa xtiits xaa parñee kiisy noow, parñee laañee xkaatyee klyaa nexo. ¹⁵ Lëë noo nak sinak kox yaal nii xko Crist lo Dios, aan xlyaaw kik meñ nii xtyelaan lo tol ni kik meñ nii xtyelaady. ¹⁶ Nak kox yaal re lo meñ nii xtyelaady lo tol sinak tu me nii chuty, per lëë lo meñ nii xtyelaan lo tol nak kox yaal re sinak tu me nii xnee kyalmbañ. Per ¿cho listle na dyon nche par kuuñtsyey tsiiñ re? ¹⁷ No ktody noo xtiits Dios gon, sinak chuuñtsyey grol meñ. Al contrario chan Dios nii tyub styoo noo xluuy noow, por lëë Dios pxaal noo parñee kyëë noo xtsiiñ Crist.

3

Tiits nii xnee kyalmbañ

¹ Tsiñee xñee noo sinrri, ¿pe xsyak to nii xfaavoor noo xñee noo? ¿Ote chakladzy to yak nii kluuy noo tublë kitsy nii kñee cho nak noo o kñab kaa noo tublë kitsy lo do, sinak chuuñtsyey bla meñ? ² Lëdyo gon, por mismé lëë do nak kitsy nii nseeñ noo. Nak to sinak kitsy nii kë leñ styoo noo, aan kchë meñ xyeño ni xlabo. ³ Lëë do nak kitsy nii pkëë Crist aan lëë noo xaalo. Lëdy con tint kwë do, sink con xKyalbini Tat Tios kwë

do. Lëdy lo table kyo kwë cart ko, sink leñ xkyalmbañ meñ.

⁴ Tyub styoo noo xniladzy noo nrii, porñee por Crist Dios sye xsaladzy noo. ⁵ Xñeedy noo nrii porñee xyeeñ noo nii schiloo noo kuuñtsyey noo pe cos, por kchë nii chuuñtsyey noo lëë Dios xluuyo loo noo. ⁶ Lëë xaa bluuy xa kuuñ kseedy noo meñ parñee telaa meñ lo tol. Per xluuydy noo xley Moisés nii xñabey kety meñ, sink lëë noo xluuy xtiits xKyalbini Dios nii xnee kyalmbañ.

⁷ Lo table kyo kwë ley nii pxaal Dios lo Moisés, aan tsiñee lëë Moisés ptsiñ, pchilody nyuy meñ Israel lo Moisés, porñee tir xpibëly lo xaa. Per xtsedy bibëlyo. Singo kwlañche ley nii xñabey kety meñ, ⁸ per jmastre kok xkyalwnabey Dios worñee lëë Kyalbini Ntson kwlañche! ⁹ Deelñee ntson ley nii kwnabey kety meñ, jmastre ntson tiits nii xñee nii lëë Dios ptsily xtol no! ¹⁰ Lëë xkyalwnabey xley Moisés nii biid klo byab lyu, por lëë xtiits Dios nii biid despuesy beeñ gan low. ¹¹ Aan deelñee kok ntson xley Moisés nii ptiiydy, mastre kak ntson xtiits Dios nii tsitsiñy tse kyal.

¹² Porñee tiits gosy xsaladzy noo. Por ngo nder confians xñee noow. ¹³ Chuuñtsyedy noo sinak beeñtsyey Moisés. Ptse Moisés lo con tublë ladx parñee kandy meñ Israel xa tseyga tseyga xpibëltre lo xaa. ¹⁴⁻¹⁵ Per lëë kik meñ Israel pkyey. Por ngo, axte nina, tsiñee xlab meñ Israel xley Moisés, mismé ladx ko xlaady kyeñ meñ. Karty kyety ladx ko lo meñ, por xaktyee Crist schilo klityo. ¹⁶ Per tsiñee lëë meñ xpig lo Dios, lëë ladx nii ntse lo meñ xyety. ¹⁷ Por lëë Dios nak Kyalbini Ntson, aan laañee so xKyalbini Ntson Dios, kchë meñ nche nlaa. ¹⁸ Por ngo, kchë no siñee byety ladx nii ntse lo no, lëë no byak sinak tu kyowan laañee chak nyoo xkyalntson Dios. Aan singo mod tseyga lëë no kyak sinak Crist, por lëë no xyumbey xa nak xkyalntson xaa. Kchë nrii chuuñtsyey Dios por lëë xaa nak Kyalbini Ntson.

4

¹ Por ngo nii xchosody styoo noo, por skizh xkyalnsaak Dios nii bneetsy xaa tsiiñ

re loo noo. ² Karty kuuñtsyeey noo tu cos nii chak tsilaan ni cos nii xkwii kyalto. Xkëetidy noo meñ ni karty kaa jkëetañ noo lo xtiits Dios. Tiitslisy xñee noo ni Dios sye sini kik noo tsiñee xtyon noo lëë do.

³ Deelñee ngan xtiits Dios nii xluuy noo, lo meñsyé nii karty telaa lo tol ngano. ⁴ Per xnilasty meñ go xtiits Dios porñee lëë xaa-tox nii xñabey lo kislyu re pkan kik meñ go parñee kniladzy meñ go xtiits ntson Crist, por lëë Crist chak si chak Dios. ⁵ Tsiñee xñee noo, xñeedy noo nii no kik noo, sink xñee noo nii lëë Jesucrist nak xaa nii xñabey, ni xñee noo nii cholsye xaa nii xkiñ lo do nak noo, porñee xkëstyoo Jesús noo. ⁶ Por misme Dios nii psaabini lo nguey psaabini leñ styoo noo, parñee con bini go kchilo tyon noo xkyalntson Dios. Lo Jesucrist chak nyoo kyalntson go.

⁷ Nak xcuerp noo sinak tu kis peñ aan leeñgo no nii pkaady Dios loo noo. Lëë noo xluuy xkyalwnabey Dios, per lëdy xcheñ noow. ⁸ Por ngo, nikxe xtyeedy noo ndaly kyalnë, per xyaabty noo, ni nikxe mban xtyee noo, per xsyakty noo nii sikootyee kyaan noo. ⁹ Ni nikxe xkyënal meñ noo, xsyedy noo nonsy noo, ni nikxe xchon meñ lëë noo lyu, xyaandy noo sikootyee. ¹⁰ Laañee xyootyee noo, xtyelaa kety noo si kuty Jesús, parñee kpañ noo si pañ Jesús. ¹¹ Por mente mbañ noo, cualquier tse ntseeb kety noo porñee xsoob noo xtiits Jesús, parñee kak nyoo nii no Jesús leñ styoo noo. ¹² Singo mod lëë kyalkuty chuñ xtsiñ leñ styoo noo, lëë kyalmabañ gaa chuñ xtsiñ leñ styoo do.

¹³ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: "Bniladzyaa, por ngo kwnen." Singo lëë noo porñee bniladzy noo xtiits Dios, ngo nii xñee noow. ¹⁴ Ndon noo nii lëë Dios beeñ kpañ Jesús, ni ndon noo nii lëë xaa kuuñ kpañ lëë no ni lëë xaa tsikni lëë no laañee sob xaa. ¹⁵ Par lëë do kok kchë cos ko, parñee siñee xtyaly meñ nii xkaa xkyalnsaak Dios, singo gak ktyaly meñ nii ktee skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa.

¹⁶ Por ngo gaa nii iip xchosody styoo noo. Por nikxe nii chox xcueerp noo, tse con tse lëë xkyalbinii noo xkub. ¹⁷ Por lëdy cos kchë kyalnë nii xtsyool noo, que kchë

kyalnsaak nii jcaa noo. ¹⁸ Xtyoondy noo cos nii nyoo, sink cos nii nyoody xtyon noo. Por xtsedy xtiiy cos nii nyoo, per lëë cos nii nyoody iip nitylodyo.

5

Lidzy no nii sob kpaa

¹ Nak xcuerp no sinak tu yu nii sob lo kislyu, per ndon no nii deelñee nitylo yu re, lëë Dios psaal tu yu nii nitylody leñ kpaa par lëë no, ni lëdy kaa cholsye psaaw. ² Nli nii mban xtyee no mente no no leñ cuerp re, porñee chakladzy no kyob kyoo no leñ lidzy no nii sob kpaa, ³ lëë no tsyo leñ yu go sinak nii nyako xab no parñee kwedy no nëb kidy no. ⁴ Xteenë no ni mban xtyeedy no mente bii ncheno no leñ xcuerp no, porñee chaklasty no kchoo no leñ xcuerp yoox no, sink chakladzy no nii kneetsy Dios tu cuerp nii nitylody lo no. ⁵ Lëë Dios pxixkwaa lëë no par ngo ni lëë xaa bneetsy Kyalbini Ntson sinak tu señ nii lëë no jcaa nii kneetsy xaa.

⁶ Por ngo, tugak nguiool no styoo no, por ndon no nii mente bii ncheno no leñ xcuerp no, sit nche no lo Dios. ⁷ Chilody tyon no xaa nina, per xniladzy no xtiits xaa. ⁸ Nguiool no styoo no ni choki gaa no kchoo no leñ xcuerp no, parñee kyoo no lo Dios. ⁹ Por ngo nii tugak choxko no kuuñ ksak no Dios, nikxe no no o nody kaa no leñ xcuerp no. ¹⁰ Por kchë no kaktsyetsy tse nii lëë Crist kuñ kyalxtisy, parñee jcaa no nii xyaal no, segün kyalbuen o kyalmaal gaa nii beeñtsyeey no mente ptsyo no leñ xcuerp no.

Lëë Crist ptsig lëë no lo Dios

¹¹ Porñee xtsyeeb noo Dios ngo nii xtee noo nii jko noo styoo meñ. Nan Dios cho nak noo ni chakladzy gaan nii wi do kyuumbey do lëë noo. ¹² Xñeedy noo nrii parñee kle do loo noo stub, sink lëëw xñee noo parñee kchilo ktikche do lo xtiits xaa nii xsee xa chak meñ aan chandy xaa nii no leñ styoo meñ. ¹³ Por deelñee chak wety noo, lo Dios chak wety noo. Per deelñee nyaanii noo, lo do nyaanii noo. ¹⁴ Destye nii byeeñ noo nii lëë Jesucrist kuty por kchësy meñ, lëë xkyalwkëstyoo xaa xñabey lëë noo, por lëë noo kuty lo tol. ¹⁵ Lëë Crist

kuty por kchësy meñ, parñee kpañdy meñ singosy, sink kpañ meñ par kuuñ ksak meñ xaa, por lëë xaa kuty ni lëë xaa pañ por meñ. ¹⁶ Por ngo nii xtyoontre noo meñ sinak chan chol xaa lo kislyu re meñ. Nikxe nii si chan chol meñ lo kislyu re ptyon noo Crist, xtyoontre noo xaa singo nina. ¹⁷ Por ngo nii xkub kchë meñ nii xniladzy xtiits Crist. Lëë kchë cos nii kok klo kwtedy. Lëë na kchësy cos ngub.

¹⁸ Lëë Dios chuuñtsyey nrii. Lëë xaa ptsig lëë noo lo xaa por Crist, ni lëë gaa xaa pso lëë noo parñee ktsig noo kchësy meñ lo xaa. ¹⁹ Por Crist lëë Dios ptsily xtol meñ, aan lëë xaa pso lëë noo parñee kyonii noo tiits re lo meñ. ²⁰ Por ngo xaa nii sëedni xtiits Crist nak noo. Nako sinak nii yuub Dios nyee lo do. Xñab noo lo do tsigo busy nii por Crist kol kpig lo Dios. ²¹ Ni tu tol gon kwloody Crist, per por lëë no lëë Dios psaksi xaa sinak nii nyak xaa tu ngoptol, parñee tsiñee kpig no lo Crist, telaa no lo tol.

6

¹ Xaa nii kë xtsiiñ Dios nak noo. Por ngo xñee noo lo do nii ksaanlasty to xkyalnsaak Dios. ² Por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee: Worñee pteedyo tiits pkëëtyagaa xtiitsoo, koknin lii tse nii kwtelaal.
Lëë wor kutsiñ nina. Natse schilo telaal lo tol.

³ Chuuñdy noo cos nii nongui aldy kak parñee kñeenëdy meñ xtsiiñ noo, ⁴ sink tugak choxko noo nii kan meñ nii xtsiiñ Dios këë noo, por xekw noo kyalnë, ni xtyee noo lyaadzy. ⁵ No kiñle meñ lëë noo ni no kol meñ lëë noo skiib, pxekwle noo xkyalnxoly meñ ni no kyëél noo tsiiñ ndip, ni no kchool xkaal noo ni no tyeedyle gaa noo kpiñ. ⁶ Ni nyoo gaa nii xtsiiñ Dios xkyëë noo por ngui mod mbañ noo, ni porñee xyeeñ noo xtiits Dios ni por paciensy nii chaap noo, ni por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo noo ni por xkyalwkëstyoo noo, ⁷ ni por xtiitsli Dios nii xluuy noo ni por xkyalwnabey Dios, ni porñee xsoob noo xtiits Dios, lëë xaa chakni lëë noo. ⁸ No wor xlisklala meñ noo, no gaa wor xsyablyu meñ noo. No wor mbëë xñee meñ cho nak noo, no gaa wor xñeenë meñ noo. No wor xsyak meñ nii wnee xuuy noo nikxe nii tugak xñee

noo tiitsli. ⁹ No wor xsyak meñ nii xaa sit noo, nikxe nii kchë meñ xyuumbey lëë noo. Xnëzle kyalkuty no noo, per lëë noo bii mbañ. Xsaksi meñ noo, per chujty meñ noo. ¹⁰ Chak kyalnë loo noo, per tugak nle no styoo noo. Mban chak noo, per ndaly meñ no kyuuñ noo rikw. Sootee nii ni tu pe chaapty noo, per kchë cos no ña noo.

¹¹ Beetsy, kchë do siñee no do leñ kyedzy Corinto, tiitslisy bñee noo lo do ni tyub kaa styoo noo xkëstyoo noo lëë do. ¹² Ni tu cos xkeesty noo lo do, sink misme lëë do xsosit loo noo. ¹³ Xñen lo do sinak xñee xaa lo xiñ, nii jkëstyoo do lëë noo sinak nii xkëstyoo noo lëë do.

Lëë no nak lidzy Dios

¹⁴ Kak chopty to meñ nii xnilasty xtiits Dios, por xaa nak kyalbuen ni xaa nak kyalntseeb. ¿Xa ktsiil lsa gaa bini nguey? ¹⁵ Chilody gon ktsiil lsa Crist xaatox, ni chilody kaa ktsiil lsa xaa nii xniladzy xtiits Dios tu xaa nii xnilastyo. ¹⁶ ¿Pe so mdyo leñ lidzy Dios nayak? Lëë no gon nak lidzy Dios mbañ ni misme gaa Dios chëb:
Lëën tso ni lëën kyënsë lady meñ,
ni lëën kak xDios meñ,
ni lëë meñ jkab tu kyedzyaa.

¹⁷ Ni lëë gak Dios xñee:
Kol kchoo lady meñ nii xnilasty,
aan kuñdy to tol nii chuuñtsyey meñ go,
tsiin jcaa xcuentaa to.

¹⁸ Naa kak pxosy to ni lëë do kak xiñganaa ni xiñtsyaapaa.
Singo xñee Dios nii xñabey.

7

¹ Lëë Dios gon, beetsy, psaan tiits re lo no. Por ngo no nii ksaan no tol nii xkiypeedy xcuerp no ni xkyalbini no. Kol tssoo ktsyeb no Dios parñee xtiits sye xaa ksob no.

Lëë meñ Corinto xtikche styoo

² ¡Kol klaa syëeb noo leñ styoo do! Ni tu cho karty ksaksi noo, ni ni tu cho karty jkëëtii noo. ³ Xñedyaa kchë nrii parñee kñeenëñ lëë do, por lëën niyle nii tugak no do leñ styoon par kpañ no ni parñee kety no tusyke. ⁴ Tyub styoon xñen lo do ni xlen lo do, por nikxe ptyee noo kyalnë, nguiool no styoon ni xle gaan.

⁵ Destye nii kwlañchee noo xtañ meñ Macedonia, karty kxiladzy noo, masyke kyalnë xtsyool noo. Xtilyni meñ noo ni ptsyeeb kaa noo. ⁶ Per lëë Dios nii xchoobladzy styoo meñ nii no kyalnë pchoobladzy styoo noo worñee lëë Tito kwlañche. ⁷ Per lëdy porñee kwlañchesy xaa pchoobladzy xaa styoo noo, sink porñee pchoobladzy to styoo xaaw. Lëë xaa në nii chakladzy to kan do lëë noo ni në xaa nii no do kyalnë por naa, aan tir blen biñaa ngo.

⁸ Nikxe nii beeñ kteenë kitsy nii pxalaa lëë do, xteenëdyaa nina. Nikxe nii pteenën konaa nii pteenë do xisy wiñ, ⁹ lëë na xlen. Per xledyaa porñee pteenë do, sink porñee lëë kyalnë go ptikche styoo do lo Dios. Kwtedy to kyalnë go sinak xyo styoo Dios. Por ngo nii ni tu pe kokty to por lëë noo. ¹⁰ Por kchë meñ nii xtye lo kyalnë sinak xyo styoo Dios, xtsëe meñ go xmod aan singo mod lëë meñ go xtyelaa aan kindy penak tso meñ go kyalnë. Per lëë meñ nii xtyee kyalnë nii no lo kislyu re, kaazhkaa chety meñ go. ¹¹ Kwte do kyalnë sinak xyo styoo Dios, aan lëë na jkol kuy kchë nii beeñ do gan! Byeñ do nii no nii kchoo do xfavoraa. Blëë do aan axte ptsyeb to. Loxsye ngo lëë do kokladzy nyan do naa ni lëë do kokladzy nsaksi do xaa nii kwloo falt. Kchë ngo beeñtsyey do parñee kak nyoo nii lëdy to kwloo falt. ¹² Worñee pxalaa kitsy ko lo do, pxaldyno por xaa nii kwloo falt, ni pxaldyno por xaa nii kwtedy kyalnë go, sink lëëw pxalaa parñee kan Dios nii sini noo kik to. ¹³ Por ngo nii pchoobladzy to styoo noo.

Per lëdy por ngosy byo nguiool styoo noo, sink wi porñee ptyon noo singootyee xle Tito, por kchë do kwloo nguiool styoo xaa. ¹⁴ Byaan maaldyaa lo Tito worñee chépaa nii xlen lo do. Por sinakak nii nli kchë nii niyy noo lo do, nli kchë nii ptyeesy noo lo Tito. ¹⁵ Aan tir xkëstyoo xaa lëë do tsiñee xsaladzy xaa nii beeñtsyey do kchë nii kwnabey xaa ni ptsyeb to kon do xaa. ¹⁶ Xlen nii schilo kña loon do.

8

Meñ nii xkady cos tyub styoo

¹ Lëë nana, beetsy, lëë noo kutiits lo do xa nak kyalnsaak nii pteedy Dios lo meñ

Macedonia nii xniladzy xtiits xaa. ² Nikxe nii mban kwtedy meñ go kyalnë, xle meñ go, ni nikxe nii prob meñ go, lëë meñ go pkady cos sinak nii nyak meñ go rikw. ³ Nli xñen nii tyub styoo meñ go pkady cos aan axte nii kindy pkady meñ go. ⁴ Xtse kwnab meñ go nii klaa noo kuñ meñ go yudar xaa nii xniladzy xtiits Dios. ⁵ Nlasty noo nii nyuuñtsyey meñ go kchë ngo, por klo xtiits Dios bniladzy meñ go. Loxsye ngo lëë meñ go psoob xtiits noo sinak xyo styoo Dios.

⁶ Por ngo lëë noo bñab lo Tito nii wi lo do kñab xaa nii xtop noo, por destye klo lëë xaa bislo xtop xaaw. ⁷ Lëë do chuñ gan lo kchë cos, xniladzy to xtiits Dios, ni chuñ do gan tsiñee xluuy do xtiits Dios, ni chak to, ni xkëstyoo do lëë noo. Por ngo no nii kuñ do gan na nii xtop noo nii jkiiñ lo betsy no.

⁸ Xñabeydyaa nii kuuñtsyey do nrii, sink lëëw niyaa lo do parñee ktee tiits nii kluuy do nii nli no kyalwkëstyoo leñ styoo do sinak nii now leñ styoo meñ. ⁹ Por nanle to xa nak xkyalnsaak Jesucrist. Rikw xaa, per lëë xaa byak prob porñee xkëstyoo xaa lëë do, parñee por xkyalprob xaa lëë do kyak rikw.

¹⁰ Lëën kniy nii no kikaa. Destye iz kwtedy gon bislo do ptop to tumi re tyub styoo do. ¹¹ Lëë na kol kisyalo sinak nii nguiool kwyo styoo do worñee bislo do. Kol ktee nii kchilootyee lo do. ¹² Por deelñee no meñ gan ktee tu cos, xkaaña Dioso. Xñabty xaa nii chaapty no.

¹³ Xñabty noo nrii parñee te do lyaadzy porñee beeñ do stu meñ yudar, ¹⁴ sink lëëw xñab noo parñee kchë no kap nii jkiiñ lo no. Lëëw xtee tiits nii ktee do nii chak falt lo meñ go, so gaa tse nii kneetsy meñ go nii kak falt lo do. Singo mod kchë no kuuñ yudar, ¹⁵ sinak nii xñee xkitsy Dios: “Kokty falt cos lo meñ nii chap ndalyo, ni lo meñ gaa nii chapty ndalyo koktyo falt.”

Lëë Tito chitedy lo meñ Corinto

¹⁶ Per skizh Dios nii kwloo xaa lëë do leñ styoo Tito sinak nii no do leñ styoon.

¹⁷ Por ngo lëë xaa psoob xtitsaa, aan como tugak sini do kik xaa, lëë xaa sëëd tedy lo do porñee kwlaño styoo xaa.

¹⁸ Lëë Tito sëëd chop tu betsy no nii xyumbey kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios,

porñee no xaa xfavor xtiits Dios. ¹⁹ Ni lëdy kaa por ngosy sëed xaa, sink lëe kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kwle xaa parñee kuñ xaa lëe noo yudar kuuñ noo tsiiñ re parñee kuuñ ksak noo Dios ni parñee kak nyoo nii chakladzy noo kuuñ noo yudar. ²⁰ Kchë nríi chuuñtsyeey noo parñee kñeenëdy meñ lëe noo porñee xtop noo kchë tumi re. ²¹ Lëjty xaktyee por Dios, sink wi por meñ, chakladzy noo ktop noo tumi re ngui mod.

²² Lëe noo xaal stu betsy no. Nyoo nii nguiool no styoo xaa. Lëe na mastre xle xaa porñee chap xaa lëe do confians. ²³ Deelñee kñabtiits meñ cho nak Tito, kol këb nii xcombañeraa xaa ni chopaa xaa chuñ lëe do yudar. Singo gak deelñee kñabtiits meñ cho nak xaa nii ksa Tito sëed, kol këb nii lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal xaa parñee kuuñ ksak xaa Crist. ²⁴ Aan parñee kniladzy meño, kol kluuy nii nli xkëstyoo do xaa, ni kol kluuy nii lëdy likasy xtaan noo lëe do.

9

Tumi nii xtyop

¹ Xkiiñdy nii jkën leñ kitsy re xa nak xcuent tumi nii xtyop par betsy no nii xniladzy xtiits Dios. ² Por nanlaa nii buen styoo do, ni mbëë gaa xtee styoon tsiñee xñen lo meñ Macedonia nii destye iz kwtedy lëe do kwlokyeñ kuñ do yudar, aan por lëe do wi meñ Macedonia kwlañ styoo kuñ yudar. ³ Per lëen xal betsy no lo do parñee kak ndoon nii nli kchë cos buen nii chutiit-saa. Lëe betsy no xalaa parñee list kwe do, ⁴ por toontlaa kiidnal bla xaa Macedonia naa aan kan xaa nii nche tseydy to aan kchoo xkyalto noo, aan nder confians bñee noo nii buen styoo do ni kchoo gaa xkyalto do. ⁵ Por ngo nagon kwxaakaa nii buen kxalaa betsy no lo do parñee kuñ xaa lëe do yudar lox ktop to nii byaanle to tiits destye klo, tsiin singo mod kak nyoo nii lëdy lëe noo xñabo lo do, sink styoo do xlyão.

⁶ Kol ksaladzy tiits nii xñee sinrii: Kchë meñ nii xisy chan, xisy nii xtop meñ go, per lëe kchë meñ nii nroob chan, ndaly nii xlaap meñ go. ⁷ No nii ktee do nii kwlañ styoo do. Kwteexoody tow, por xle Dios lo

meñ nii xle chuñ yudar. ⁸ Lëe Dios kneetsy kchëlo kyalnsaak lo do, parñee ni tu pe kakty falt lo do ni parñee kuñ do yudar. ⁹ Sinrii xñee xkitsy Dios:

Ndaly nii ptee xaa lo meñ prob, aan ni tu cho knitylasty kyalnsaak nii beeñtsyey xaa.

¹⁰ Lëe Dios nii xnee pni nii xñaa ni xnee nii xtyaaw, knee kchë nii jkiñ do ni lëe xaa kuuñ ktyaly kchë cos buen nii no leñ styoo do. ¹¹ Singo mod lëe do kap kchëlo cos parñee kchilo kuñ do yudar. Aan lëe kchë meñ nii jkaa nii kxaal do loo noo ktee skizh lo Dios. ¹² Lëdy kaa xaktyee nii xkiñ lo betsy no xteedy to, sink por kchë ngo chop kyon vuelt xtee xaa skizh lo Dios. ¹³ Lëe betsy no nii jkaa nii ktop to ktee skizh lo Dios, por nyoo nii xsob to xtiits Dios. Ni lëe styoo xaa ksak lo Dios por kchë nii ptop to par kak meñ yudar. ¹⁴ Aan lëe xaa go kñab lo Dios por lëe do ni skëstyoo xaa lëe do por kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do. ¹⁵ ¡Skizh Dios por kyalnsaak nii bneetsy xaa lo no!

10

Xkyalwnabey Pable

¹ Paablaa, con kyalndoladzy nii bneetsy Crist lon xñen lo do. Xñee meñ nii tir ndoladzyaa tsiñee son lo do, per xtaanaa tsiñee son sit. ² Por ngo xñabaa nii kyubty to nii kak ntseebaa lo xaa nii xñee nii styoo noo xlyañ kchë nii chuuñtsyeey noo, por syaxaa kñen lo xaa tsiñee lëen kyely. ³ Nli nii xaa lo kislyu re nak noo, per xtiildy noo sinak xtily meñ lo kislyu re. ⁴ Por xsyeeñdy noo kiib nii no lo kislyu, sink xkyalwnabey Dios nak xkiib noo par knityloo noo xkyalwkëti xaatox. ⁵ Xnityloo noo kchë cos nii xlaady kyuumbey meñ Dios. Kchë cos nii no kik meñ xtsig noo lo Crist parñee ksoob meñ xtiits xaa. ⁶ Saksi noo meñ nii xsobty tiits tsiñee tyon noo nii lëe do xsob tiits xtiits Dios.

⁷ Nii chansye to xniladzy to. Deelñee no tu do xsyak nii xlad Crist no do, kol kyeñ gaanoo nii wi noo no xlad Crist. ⁸ Nikxe nii xsyak to nii chakladzypaa kaknan do nii xñabey noo, kindy penak kteladzyaa. Por lëe Dios bnee tiitspey parñee kchoobladzy

noo styoo do. Syopty noo par jkëetañ noo lëe do. ⁹ Chaklastyaa nii sak to nii chakladzyaa ktseebaa lëe do con kitsy nii xalaa. ¹⁰ No do xñee nii ntseeb xñee lo xcartaa, per ni tu cho xsaldy naa tsiñee son lo do. ¹¹ No nii kaknan xaa nii xñee singo nii sinakak xtiits noo tsiñee nche noo sit, singo gak kako tsiñee kyoop noo lo do.

¹² Xyaxty noo kak noo sinak kchë xaa nii xtaan xaly. Buendy chuuñtsyey xaa go, por xtaan lsa xaa lo xcombañer xaa. ¹³ Xkiñdy nii ktaan noo, por mismé Dios xluuy nii kuuñtsyey noo, ni lëe gaa xaa bnee tiits nii kwlañchee noo lo do leñ kyedzy Corinto. ¹⁴ Schilo kñabey noo lo do, por lëe Dios bneetsy tiitspey loo noo worñee byoop noo lo do, por klootyee noo byoob kluuy cho nak Crist lo do. ¹⁵ Ni xtaandy kaa noo xtsiñ stu meñ sinak nyako xtsiñ noo. Al contrario, lëe noo këmbës nii kniladzyre to xtiits Dios parñee kluuyre noow lo do, per nody nii kchoo noo laañee pxaal Dios lëe noo. ¹⁶ Nare kluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no sit lo do, per ktaandy noo xtsiñ stu meñ.

¹⁷ Deelñee no tu xaa nii chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa xtiits Dios. ¹⁸ Por deelñee mismé lëé no kchoo xfavor no, kchukëdy no. Per deelñee yuub Dios kchoo xfavor no, schukë no.

11

Xaa nii chakladzy kak apostle

¹ Lëen kñe blalan tiits nii so xnëzty lo do. Kol kxekw jkëetyag tow. ² Xsiniyaa lëe do sinak xyostyoo Dios, por lëen kwlootiñ lëe do lo Crist aan chakladzyaa ktedyaa to lo xaa sinak xchotiñ kwnaa yeeñ nii xtsiñna tugak mguiy. ³ Per xtsyeebaa nii kyëti do sinak pkëeti mëel Eva aan kchoso styoo do lo Crist. ⁴ Por chanaa nii xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu Crist, ni xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu kyalbini, ni xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu tiits nii xteelaa. ⁵ Sotaa gon nii xyablyudyaa lo apostle nii kwsëeb to xlad. ⁶ Nikxe kaktyaa kñe nguin, per lëdy porñee chaktyno. Ni kayanle gaa to nii nli chakaa, por kon do kchë nii beeñtsyeyaa.

⁷ ¿Ote mal yak beñaa nii singosy bluya xtiits Dios lo do, ni byablyun par klisklaan

lëe do? ⁸ Xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios pticheen tumi, porñee kwnasyaa nii kwtiix meñ go naa parñee kyën tsiñ lo do. ⁹ Ni nikle gaa kwyon lyaadzy worñee kwyon lady to, ni tu cho lo kwlootsiiñdyaa, por lëe xaa Macedonia nii kwlañche bnee kchë nii kok falt lon. Kopaa cuent parñee kotsiiñdyaa lo do ni singo gaa tugak kuuñtsyeyaa. ¹⁰ Nan nyëen nii nli xyumbeyaa xtiits Crist, aan ni tu cho chilody jka nii klen, por ni tu pe bneesty meñ nii no nëz Acaya lon. ¹¹ ¿Penak dyon xñen sinrìi, pe porñee xkëstyoodayaa lëe dow? Axte Dios gon nan nii xkëstyon lëe do.

¹² Per ksandyaa nii chuuñtsyeyaa, parñee ktejtyaa tiits nii chol xaa kle si xle noo. ¹³ Por nlidy nii apostle nak kchë xaa go. Wnee xuuy nii chakladzy kak xapostle Crist nak xaa. ¹⁴ Ni lëdy kaa nii ksee ñe kan ñe xaa go, por yuub xaatox xtsyëëlo parñee kak xaa sinak xangly Dios. ¹⁵ Por ngo kchë xaa nii no xlad xaatox xtsyëëlo parñee kan meñ nii buen xaa, per mban kyal xcuent kchë xaa go.

Kyalnë nii xtye Pable

¹⁶ Ni xñe gakaa xñen: Këbty to tsaaplaa chak wetyaa, per deelñee xsyak to nii nli chak wetyaa, lëen kñe lo do si xñee xaa nii chak wety parñee win ktaan xisy wiñ. ¹⁷ Lëdy Dios bneetsy tiitspey nii xñen kchë nrii, sink lëew xñen si xñee tu xaa wety nii chakladzy ktaan. ¹⁸ Por ndaly xaa nii xtaan cos nii no lo kislyu re no. Por ngo, win ktaan. ¹⁹ Ni tir gaa nyaani do, per xekw to xkëetyag to xtiits xaa nii chak wety. ²⁰ Xekw to lo xaa nii xkuñ lëe do tsiñ, ni xla xcheñ do, ni xkëeti lëe do, ni xlëe chan lëe do, ni xkotsyetsy lëe do. ²¹ Axte xteladzyaa kñen nii tir nguudzy kok noo lo do.

Per syaxaa ktaanaa sinak xtaan stu xaa, nikxe nii kñen si xñee tu xaa nii chak wety. ²² Deelñee xñee xaa go hebreo, win xñew. Deelñee xaa Israeel gaa nak xaa go, win nak xaa Israel. Deelñee lo xtiyy gaa Abraham sëed xaa go, win syely lo xtiyy Abraham. ²³ Deelñee xtsiñ gaa Crist xkyë xaa go, mestre xkyën xtsiñ Crist que xaa go. Xñen si xñee tu xaa nii chak wety. Por ndalyre tsiiñ nii noyuuñtsyeyaa, ni ndalyre

vuelt no ko meñaa skiib, ni no kiñ meñaa, ni ndalyre vuelt notelaan lo kyalkuty. ²⁴ Kaay vuelt pxob xaa Israel naa kalyptsiipkee ña tuu kidy. ²⁵ Tsion vuelt pxob yag meñ naa. Lëe stu vuelt lëe meñ blaal kyo naa. Tsion vuelt kwnity barkw nii san lo nis. Tu vuelt nder kyool ni tyub tse kwyon lo nistoo. ²⁶ Tyub nii kën viaj, ndaly vuelt kwtelaa nyoy nis kiigwhee naa. Ni ndaly vuelt notelaan lo ngbaan ni lo xaa tu kyedzyaa ni lo xaa sit. Ndaly vuelt notelaan lo meñ leñ kyedzy ni tañ ni lo nistoo. Ndaly vuelt notelaan lo meñ nii nlidy xniladzy xtiits Dios. ²⁷ Kakyëlaa tsiiñ ndip ni noteedyala kyalnë. Ni ndaly vuelt no kchoo xkalaa, ni no teedyaa kpiñ. Ndaly vuelt kwlaan nis. Ndaly gaa vuelt tawdyaa. Noteedyala nal ni kok falt xabaa.

²⁸ Kchë lo kyalnë go noteedyaa, per tugak sini kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kikaa. ²⁹ Deelñee no tu xaa nii no nguioldy styoo, wi styoon cho nguioldy. Deelñee xchon meñ tu xaa lo tol, xlëen. ³⁰ Deelñee kakladzyaa ktaanaa, schilo ktaanaa xkyalmbanaa. ³¹ Lëe Tat Tios nii nak pxosy Jesucrist xyal jkaa skizh tugak. Lëe xaa nan nii nli kchë nii xñen. ³² Worñee kwyan Damasco, lëe xtsiy nii psoob rey Aretas pxaal xaa nii kulës naa chu kyedzy parñee kñaasy xaa naa. ³³ Per lëe meñ kwloo naa leñ tu tskwidy par klity meñ naa nëz chek pyedzy nii ntse kyako kyedzy, aan singo kwelaan lo xaa go.

12

Xkyalmban Pable

¹ Pe nandy nii ktaanaa, per lëen ktaan kchë cos nii bluuuy Crist lon. ²⁻³ Kok tsida iz nii kuni Dios naa kpaa klaa. Nandyaa deelñee tyub xcuerpaa kuni Dios naa, ote xaktyee xkyalbinino yak. Dios sye nano. ⁴ Per lëe Dios kuni naa kpaa, aan siko biñaa cos nii ni tu xaa lo kislyu re chilody kñee. ⁵ Schilo ktaanaa kchë ngo, per xtaandyno, sink xtaanaa por xkyalmbanaa. ⁶ Nikle nii schilo ktaanaa, por nli kchë nii kñen, per xtaandya, parñee këbty meñ nii chaktyaa nii xaa nonaa ni chaktyaa nii xaa chakaa. ⁷ Per parñee nyak nyaadyaa por kchë nii konaa, lëen kwlañ tu yoob. Nako sinak

tu kitsy nii blisy xaatox naa. ⁸ Tsionle vuelt nonabaa lo Crist nii ktichee xaa yoob ko, ⁹ per në xaa lon: "Xkyalwkëstyoosyaa xkiiñoo, por lo xaa mban xtedyaa xkyalwnabeyaa." Por ngo xlen nii mbanaa, parñee jkan xkyalwnabey Crist. ¹⁰ Xlen tsiñee mbanaa, ni xlen tsiñee xkotsyetsy meñaa, ni xlen tsiñee non lyaadzy, ni tsiñee xkyenlaag meñaa, ni tsiñee xtyeedyaa kyalnë porñee xniladzyaa xtiits Crist. Por tsiñee xsyakaa nii mbanaa, wor go mastre ndanaa.

Lëe Pable no kyalnë por meñ Corinto

¹¹ Kwnen si xñee tu xaa nii chak wety, per lëe do chap tol. No nii lëe do klistklaa naa, por nody nii kyablyun lo apostle nii kwséeb to xlad, nikxe nii ni tu pa nondyaa.

¹² Ni worñee kwyo gaan lady to, kopaa paciensy. Ni kon do nii nli apostlaa por kchë kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa. ¹³ Kwxaaktyaa nii mban do lo los demasy xaa nii xniladzy xtiits Dios, xakxe porñee kwlootsiiñdyaa lo do. ¡Kol kuñaa perdón deelñee por ngo kwlon falt lo do!

¹⁴ Lëew kyon vuelt nii kyely tedyaa lo do. Aan ko tsiiñdyaa lo do. Por kyeldyaa parñee kneetsy to nii chap to lon, sink lëen kyely kan lëe do. Por nody nii ktop xaa wiñ tumi par pxosy xaa, sink pxosy xaa wiñ no nii ktop tumi par xaa wiñ. ¹⁵ Mbëëre kuñaa gast nii chaapaa. Axte win kak gast por lëe do. Per sootée na nii tsiñee mastre xkéstyyon lëe do, xisy xkéstyyo do naa.

¹⁶ Kwlootsiiñdyaa lo do, per no do xñee nii byubaa mod nii byab to tu lo tramp. ¹⁷ ¿Pe no tu xaa nii pxalaa nayak pkëëti lëe do?

¹⁸ Naa pxal Tito chop stu betsy no biid tedy lo do. ¿Pe pkëëti Tito lëe do? ¿Pe lëdy nayak nii tugak no kikaa chop kik Tito?

¹⁹ Neñdy xsyak to nii misme lëe noo xfavor noo xñee noo. Per lëdyo gon, por xña lo Dios nii xñee noo si xñee xaa nii ngab lo Crist. Aan kchë nrii xñee noo parñee kyumbreyre to xtiits Dios. ²⁰ Xtsyeebaa tsiñee kyelyaa lo do, xaale nak to, o xaale gaa nakaa. Xtsyeebaa nii nche ktily do, ni noyak to mbidy, ni nche klëe do, ni noyak nyaa do, ni ncheyaw do tiits kizh, ni nche neenë do, ni ncheno do si xkaatyee. ²¹ Xtsyeebaa nii kuuñ kteladzy Dios naa

tsiñee kyelyaa lo do, aan konaa porñee karty ksaan do xtol do, ni noni do stu kw-naa o stu gaa mguiy, ni xsaandy to kchë cos ntseeb nii noyuuñtsyey do.

Kyalbini Ntson kneetsy tiits nii mbëë kpañ do.

13

Lëë xilban Pable xyal

¹ Lëëw kyon vuelt nii kyelyaa lo do. Aan no nii kso do chop testigw o tson gaa testigw nii nan xa nak xfalt xaa nii beeñ tol. ² Per lëën xñe kazu lo xaa nii kwloo falt klo ni kchë lo do, nii nikxe sodyaa lo do, per kol ksaladzy nii niyaa lo do worñee pchop vuelt byelyaa lo do. Por kaptraa paciensy tsiñee lëën kyely stub. ³ Por chakladzy to kaknan do dyon pe nli nii no xkyalwnabey Crist leñ styoon. Aan mbandy Crist gon, sink ndaan chak xaa lo do. ⁴ Nli nii kwë xaa lo crusy sinak xkyë tu xaa mban, per por xkyalwnabey Dios lëë xaa mbañ. Singo gak lëë noo mban chak noo. Per sinak nii por xkyalwnabeyak Dios pañ Crist, kpañ noo, parñee jkiiñ noo lo do.

⁵ Misme lëë do kol kyeñ deelñee nli xniladzy to xtiits Dios. Kol kuñ lëë do preb. Kol kyeñ dyon pe nli no Crist leñ styoo do, ote nlidyo yak. ⁶ Naaty kyeñ do nii nli xniladzy noo xtiits Dios. Ptyeedy noo preb. ⁷ Xñab noo lo Dios nii kuuñtsyeydy to cos mal. Xñeedy noo nríi parñee kuñ ksak to lëë noo, sink lëëw xñee noo parñee kuuñtsyey do cos buen, nikxe nii xsyak to nii ptyejty noo preb. ⁸ Por chilody ktilyni noo tiitsli, sink xfavor tiitsli no noo. ⁹ Por ngo xle noo tsiñee mban xtyee noo parñee kak ndaan do, ni lëë noo kñabre lo Dios por lëë do parñee kyak tubli do. ¹⁰ Lëën xal kitsy re antes nii kyelyaa lo do parñee kak ntseebyaa tsiñee kyelyaa. Por lëë Dios bneestsy tiitspey lon parñee kluyaa xtiits xaa lo do. Bneestsy xaaw parñee jkëëtañaa lëë do.

¹¹ Kakni Dios to dyon, beetsy. Kol ktee nii ngui kpañ do. Kol kchoobladzy lsa styoo do tsiin kakni Tat Tios nii xkëstyoo meñ lëë do. ¹² Kol jkëëptyux xcombañer do ni kol kaw tu pxit kwesy xcombañer do. ¹³ Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz re xkëëptyux lëë do.

¹⁴ Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do, ni lëë lëësy Dios jkëstyoo lëë do, ni lëë lëësy

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Galacia

¹ Naa nak Pable, xapostle Jesucrist. Lëdy cholsye pso naa ni lëdy cholsye pxaal naa, sink yuub Jesucrist ni Tat Tios, xaa nii beeñ kpañ xaa pxaal naa ni pso naa. ² Ksan kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche lon nu, xal kitsy re lo kchë meñ Galacia nii xniladzy xtiits Dios. ³ Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do parñee mbëë kpañ do. ⁴ Lëë Jesucrist gon kuty por kchë xtol no, parñee kteelaa xaa lëë no lo kchë cos ntseeb nii no lo kislyu re. Styoo Tat Tios kwlañ nii singo kuuñtsyey xaa. ⁵ Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios!

Tugak tiits nii xteelaa no

⁶ Xseen gon nii blyëëdy lëë do tse psaan Dios nii kwtsyetsy lëë do por xkyalwkëstyoo Crist, par kniladzy to stu tiits nii xteelaa. ⁷ Per nody stu tiits nii xteelaa gon, sink no bla xaa nii xkan kik to aan chakladzy xaa kxiñ xaa xtiits Crist nii xteelaa. ⁸ Deelñee kiid tu xaa nii kluuy lo do nii no stu tiits nii xteelaa aan xaa nako lo nii bluuylo noo lo do, nguialsi xaa nikxe yuub naaw o nikxe gaa tu angly nii byety kpaaw. ⁹ Nii kwne gakaa klo, xñen: Deelñee kiid tu xaa nii kluuy stu tiits nii xteelaa lo do aan xaa nako lo nii xniladzyle to, nguialsi xaa.

¹⁰ Chaklastyaa kuuñ ksakaa meñ, sink lëën chakladzy kuuñ ksakaa Dios. Deelñee kakladzyaa kuuñ ksakaa meñ, chilody kyën xtsiiñ Crist.

Xa kwlañ nii lëë Pable kak apostle

¹¹ Kol kaknan gaanoo, beetsy, nii lëdy leñ kik chol meñ lo kislyu re kwlañ tiits xteelaa nii xluyaa. ¹² Porque lëdy cholsye bluuyo lon, sink yuub Jesucrist bluuyo.

¹³ Biñle gaa to nii worñee kwyon lo xlay meñ Israel, kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios aan kokladzyaa nloozaa kchë meñ go. ¹⁴ Lo kchë xlaay meñ Israel nii psedyaa beñaa gan lo kchë xaa nii tusy kchëen, porñee kwyoxkoon kuuñtsyeyaa nii psaan pxusykolttoon. ¹⁵ Per antes nii nyalyaa

lëë Dios kwle naa, aan por xkyalwkëstyoo xaa lëë xaa kwtsyetsy naa worñee kwlañ styoo xaa. ¹⁶ Lëë xaa bluuy xiñ xaa lon, parñee nluyaa xtiits xaa lo meñ sit. Tsíñee lëë tse go kutsiñ ni tu cho lo kwyan-abtiistyaa, ¹⁷ ni kwyady kaan Jerusalén nyakanaa xaa nii nakle apostle. Sink blyëëdyaa lëën kwya nëz Arabia, loxsye ngo lëën kwya Damasco stub.

¹⁸ Axte kwloxo tson iz lëën kwya Jerusalén. Tsigore lëën byumbey Pedre. Tsiiñ kpidz kwlësa lo xaa. ¹⁹ Per kondyaa ndaly xaa nii nak apostle, xaktyee Jacob betsy Jesús konaa. ²⁰ Xkonaa Dios nii tiitsli nak kchë tiits nii xkën.

²¹ Loxsye ngo lëën kwya nëz xtañ meñ Siria ni nëz xtañ meñ Cilicia. ²² Per byumbeydy meñ nii xniladzy xtiits Crist nii no nëz Judea naa. ²³ Xaktyee biñ meñ go nii xñee meñ: “Lëë xaa nii kwënlag lëë no tyub tsigo, ni kokladzy nlooxt lëë no, xluuy xtiits Dios lo meñ nina.” ²⁴ Kchë meñ go ptee skizh lo Dios porñee bniladzyaa xtiits Dios.

2

Lëë Pable chinee lo apostle nii xñabey

¹ Lëë kwloxo tsida iz lëën kwya Jerusalén chopaa Bernabé. Wi Tito byonii noo. ² Kwyan porñee byeñaa nii Dios pxaal naa. Tsi lëën ptsiñ Jerusalén, nonsy lo xaa nii xñabey bitiitsaa xa nak tiits nii xteelaa nii xluyaa lo meñ sit. Kwyan porñee koklastyaa nii xlyësy nguién tsiiñ. ³ Nikxe nii lëdy xaa Israel Tito, ni tu cho kwnabeydy nii nyobey xaa. ⁴ Per lëë bla xaa nii nlidy xniladzy xtiits Dios kwsëeb tsilaan lady noo parñee kleetsy xaa dyon xa mbañ noo porñee xniladzy noo xtiits Crist aan lëë xaa kokladzy nii nyuuñtsyey noo nii xñabey xley Moisés. ⁵ Per psaldy noo xaa, porñee koklasty noo nii nchoxso do lo xtiits Dios nii xteelaa.

⁶ Per ni tu pe nëdy xaa xñabey go lon, nikxe nii xkwenjtyaa deel chootyee kok kchë xaa go, por tugak nak no lo Dios. ⁷ Lëë xaa byeñ nii lëë Dios pxaal naa kakluyaa tiits nii xteelaa lo meñ sit, sinak nii pxaal Dios Pedre tsikluuy xaaw lo meñ Israel. ⁸ Porque mismé Dios nii pxaal Pedre kak

xaa apostle lo meñ Israel, pxaal naa kakaa apostle lo meñ sit.

⁹ Por ngo lëe Jacob ni Pedre ni Juan kwseñ ñian ni ña Bernabé ksa xaa xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëe xaa byeñ nii lëe Dios bnee kyalnsaak re lon aan lëe noo byaan nii lëe xaa tsi lo meñ Israel, lëe gaa noo kyo lo meñ sit. ¹⁰ Nësy xaa nii tugak ksalandzy noo meñ prob, ni nli gaa tugak choxkoon kuñaa meñ prob yudar.

Lëe Pable chak ntseeb lo Pedre

¹¹ Per tsi lëe Pedre biid leñ kyedzy Antioquía, kwéntseebaa lo xaa, porñee klëe ñe kan ñe nii chuuñtsyey xaa. ¹² Klo name chaw xaa ksa xaa meñ sit, per tsiñee lëe bla xaa nii pxaal Jacob kwlañ, lëe xaa bislo psosit xaa lo kchë meñ go, porñee ptsyeb xaa xaa nii chakladzy tsobey meñ sit. ¹³ Aan wi bla meñ Israel nii xniladzy xtiits Dios beeñtsyey nii beeñtsyey Pedre, axte wi Bernabé byab lo xkyalwnee xuuy xaa. ¹⁴ Per tsiñee konaa nii chuuñtsyedy xaa nii xñabey xtiits Crist, xña lo meñ chépaa lo Pedre: “Xaa Israeloo aan kël si xkyë meñ sit. ¿Xa chakladzyoo tsigo nii xoo kpañ meñ sit sinak nii mbañ meñ Israel?”

¹⁵ Meñ Israel no destye nii koly no, lëdy meñ sit nii no xtol nak no. ¹⁶ Per ndon no nii xtsildy xley Moisés xtol no, sink lëe Crist xtsilyo. Por ngo nii wi no bniladzy xtiits Jesucrist, parñee kpily xtol no, por chilody xley Moisés ktsily xtol meñ.

¹⁷ Lëe na deelñee tol chuuñ no tsiñee xpig no lo Crist par ktsily xaa xtol no, ¿pe lëe Crist tsigo chuñ xtol no? ¡Lëdyo gon! ¹⁸ Por deelñee xñen nii lëdy xley Moisés xtsily tol aan naa gak xñee nii chuuñtsyey meñ nii xñabey ley, tu ngoptol naka. ¹⁹ Por mbañtraa par chuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink lëen mbañ par chuuñtsyeyaa nii xñabey Dios. ²⁰ Ni lëdre gaa naa mbañ, sink lëe Crist mbañ leñ styoon, por win kwë lo crusy worñee kwë Crist. Aan kchë nii chuuñtsyeyaa nina lëew chuuñtsyeyaa porñee xniladzyaa xtiits Xiñ Dios. Xkëstyoo xaa naa por lëe xaa kuty xcuentaa. ²¹ Chaklastyaa ksanaa xkyalnsaak Dios tublad, por deelñee nchilo ntsily ley xtol no, pe nandy kuty Crist.

3

No nii kniladzy to xtiits Dios

¹ ¡Natsypee nguey kchë do siñee nak to meñ Galacia! ¿Cho pkëeti lëe do, parñee ksaan do xtiits Dios nii xñee cho nak Jesúus nii kwë lo crusy? ² Kol në dyon penak nii kwsëeb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do. ¿Pe porñee beeñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ote porñee yak bniladzy to xtiits Diioso? ³ Natsypee nguey do. Deelñee kwsëeb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do porñee bniladzy to xtiits Dios, ¿penak nii chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés stub? ⁴ ¿Pe ni tu pa pkiiñdy kchë kyalnë nii kwtedy to? ¡Deelba nguiiñno siquier palalsye! ⁵ Tsiñee chuuñtsyey xKyalbini Dios tu kylanntson lady to, ¿pe chuuñtsyey xaaw porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ote chuuñtsyey xaaw yak porñee xniladzy to xtiits Dios?

⁶ Bniladzy Abraham xtiits Dios, ngo nii lëe Dios pkaaxcuent xaa sinak nii nyak xaa tu xaa buen. ⁷ Kol kaknan tsigo busy nii kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios ngab lo xtiyy Abraham. ⁸ Ni sëedle gaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëe Dios ktsily xtol kchë meñ sit nii kniladzy xtiits xaa. Por ngo nii destye tiemp chéb xaa lo Abraham: “Kchësy meñ nii nche lo kislyu kuuñlayaa por lii.” ⁹ Singo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios chaklay sinak koklay Abraham, porñee bniladzy xaa.

¹⁰ Nguialsi kchë meñ nii xñalo xley Moisés. Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii nguialsi meñ nii chuñdy cumplir kchë nii xñabey xley Moisés. ¹¹ Nyoo tsigo busy nii kpildy xtol meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëe xaa nii pily xtol kpañ, porñee xniladzy xaa xtiits Dios. ¹² Per lëe xley Moisés xkiñdy nii kniladzy meño, sink no nii kpañ meñ par chuuñtsyey meñ nii xñabeyo.

¹³ Lëe Crist pteelaa lëe no lo xley Moisés nii ptsiibtee lëe no. Lëe xaa biy kyalsi go xcuent no, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Nguialsi xaa nii chety lo tu crusy.” ¹⁴ Singo ptsyool Crist parñee wi meñ sit jkaa kyalnsaak nii chéb Dios lo Abraham

ni parñee sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo no deelñee xniladzy no xtiits Dios.

Tiits nii psaan Dios lo Abraham

¹⁵ Beetsy, nan do gon nii tsínee chaa tublë kitsy, aan chuñ xaa nii xsaaw firmar, ni tu cho chilody ktsilyo ni ni tu cho chilody kaa pe cos jkéere low. ¹⁶ Lëë Dios psaan xtiits lo Abraham ni lo xtiyy Abraham. Xñeedy leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon: “lo kchësy xtiyy Abraham”, sinak nii nyo ndaly xtiyy xaa, sink lëëw xñee: “lo xtiyyoo.” Lëë tiiy go nak Crist. ¹⁷ Lëë Dios psaan xtiits lo Abraham aan chëb xaa nii lëëw kuñ xaa cumplir. Por ngo chilody xley Moisés ksyablyu ni ksaanladzy tiits nii psaan Dios, por axte kwte tap kyoow kalyptsii iz biido. ¹⁸ Deelñee nchoo kyalnsaak nii knee Dios lo no lo xley Moisés, lëdre tu cos nii pchoo chuw Dios. Per lëë Dios chëb kazh lo Abraham nii singosy kneetsy xaaw lo no.

¹⁹ Kñëëx to, ¿pa xkiñ xley Moisés tsigo? Lëëw gon biid parñee kak ndon no pe cos nak tol. Lëëw pkiiñ worñee karty kiid xaa nii jcaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham. Lëë angly biidni ley, aan lëë Moisés pkëëw. ²⁰ Per tsi lëë xtiits Dios biid, pkiiñtre Moisés ni angly, por yuub Dios biidniw.

Penak dyon biid ley

²¹ ¿Pe no xley Moisés contre tiits nii psaan Dios lo Abraham dyon? Lëdyo gon, por pchilody xley Moisés ndee kyalmbañ ni ntsily xtol meñ nii beeñtsyey nii xñabeyo. ²² Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii kchësy no nche këtuu lo tol, parñee xakytyee meñ nii kniladzy xtiits Jesucrist kchal kyalnsaak nii kxaal Dios.

²³ Worñee karty kiid Crist lëë xley Moisés kwsonlë lo no, porñee karty tsitsiñ tse nii kluuy Dios xa kniladzy no Crist parñee telaa no. ²⁴ Lëë ley kuni lëë no lo Crist sinak nii nyak no xaa wiñ, parñee tsínee kniladzy no xtiits Crist, telaa no lo tol. ²⁵ Per lëë na nii lëë Crist biid, naktre no cuent ley. ²⁶ Por kchësy to nak xiñ Tat Tios porñee xniladzy to xtiits Crist, ²⁷ ni porñee kwchobnis to, lëë do nak ksa Crist. ²⁸ Kintre nii dyon cho nak meñ Israel o cho nak kaa meñ sit, ni kintre nii dyon cho no xpixwan o cho kindy kaa xpixwan, ni kintre nii dyon cho nak mguiy o cho nak kaa kwnaa, por tugak nak

no lo Crist. ²⁹ Aan deelñee lo Crist ngab to, wi do ngab lo xtiyy Abraham ni wi do jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham.

4

¹ Tsiínee gon lëë tu xaa wiñ xyaani kchë xcheñ pxosy, sinakak chol mos nii tugak xkyë tsiiñ lo meñ nak xaa, nikxe nii lëë xaa nak xpixwan kchë nii byaani xaa. ² No meñ nii chan xaa, axte xsa tse nii psaan pxosy xaa tiits. ³ Singo gak lëë no, worñee karty kiid Crist, kok no sinak xaa wiñ. Ptsyo no ña kchë cos nii xñabey lo kislyu. ⁴ Per tsiínee lëë tse kutsiñ, lëë Dios pxaal xiñ. Tu kwnaa kop xiñ xaa ni pañ xiñ xaa sinak xñabey xley Moisés ⁵ parñee kteelaa xaa lëë no lo kchë nii xñabey ley go, tsiiñ jkaaxcent Dios no sinak nii nyak no xiñ Dios, ⁶ aan parñee kluuy nii nli xiñ Dios nak no, lëë Dios pxaal xKyalbini xiñ kwsëëb leñ styoo no, aan lëë Kyalbini go xñee nii lëë Tat Tios nak pxosy no. ⁷ Por ngo nii naktre to sinak xaa nii xkyë tsiiñ, sink lëë do nak xiñ xaa nii xchee. Xiñ Dios nak to aan styoo Dios kwlañ nii wi do kyaani nii kneetsy xaa.

Chaklasty Pable nii kchoso styoo meñ Galacia

⁸ Klo worñee karty kyuumbey do Dios, xtiits kchë mdyo nii nakty Dios psoob to. ⁹ Lëë na nii lëë do xyumbey Dios, per masty kol tsoo kñee no, na nii lëë Dios xyumbey lëë do, ¿penak chakladzy to ksoxib to lo kchë mdyo mban go stub par kuuñtsyey do nii xñabey mdyo go? ¹⁰ Bii no tse, ni mëë, ni iz nii nda nako lo do. ¹¹ Xtsyeebaa nii xlyétyee bluya xtiits Dios lo do.

¹² Beetsy, xñabaa nii kak to sinakaa, porque sinak to nakaa. Kñëdy to nii tsaaplaa no pe beeñ do naa. ¹³ Por nanle to nii worñee klootyee bluya xtiits Dios lo do, lëëw bluya por tu kyalkits nii kwx-aakaa. ¹⁴ Tu preb kwteedy to por kyalkits nii kwlaña. Per lëdy por ngo nii nsaldy to naa, sink kon do naa sinak nii nyakaa tu xangly Dios, ni sinak nii nyakaa Jesucrist. ¹⁵ ¿Pa psaan do kchë kyalwle go tsigo? Schilo gon kchon xfavor do aan kñen nii klo deelñee nchilow mer wi mëlo do ngwii do parñee neetsy tow lon. ¹⁶ Lëë nana, ¿pe

xtiily no nayak porñee kwnen xtiitsli Dios lo do?

¹⁷ Choxko xaa nii gon chiid lo do xa kak to, per no lidy kik xaa, por chakladzy xaa nii ksaan do naa parñee lëesy xaa tsoxko do. ¹⁸ Buen nii tsoxko do meñ, per no nii tubli tso kik to, ni no nii tugak tsoxko do, lëjty xaktyee tsinnee son lo do. ¹⁹ Xiñ, xkyëen yoob si xkyë kwnaa nii kap mëedo por lëe do, ni tugak kyëeno axte nii kniladzy to Crist tyub styoo do. ²⁰ jDeelba yuubaa nsyo lo do parñee nyën lo do stu mod, por nandyaa pe xsyakaa!

Agar ni Sara

²¹ Kchësy to siñee chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ¿pe karty nayak kon do nii xñee ley go? ²² Xñeew gon nii chop xaa wiñ kop Abraham. Tu xiñ xaa kop tu kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiił xaa, lëe stu xiñ xaa kop tsiił xaa. ²³ Sinak chaly chol mëed koly xiñ kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiił xaa, per lëe xiñ tsiił xaa koly parñee kak cumplir tiits nii chëb Dios. ²⁴ Ngan nak nrii. Chop kwnaa go nak sinak chop testament. Tu testament ko nak kiy Sinaí, aan lëe Agar nak cuent siko. Kchë meñ nii chaly siko xkyë xtsiiñ meñ. ²⁵ Lëe Agar nak cuent kiy nii lë Sinaí nii sob Arabia. Tu kwnaa nii tugak xkyë xtsiiñ meñ nak me. Por ngo nii nak meñ Jerusalén sinak me, por kchësy meñ go këtuu lo xley Moisés. ²⁶ Per no stu Jerusalén kpaa, aan kyëtuudy meñ nii tso siko lo xley Moisés. Kyedzy ko ngab no.

²⁷ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Lii nii nakoo kwnaa nii chilody kap mëed, ble.

Lii nii karty kyëél yoob nii xkyë kwnaa nii chap mëed, ble ni kwchuptsyé.

Porque ndalyre mëed kap kwnaa nii psëeb tsiił

que kwnaa nii no tsiił.

²⁸ Beetsy, sinak Isaac nak to, por lëe Dios psaan tiits nii lëe xaa kaly. ²⁹ Per sinakak tiemp ko nak natemp. Lëe mëed nii koly si chaly chol mëed ptilyni mëed nii koly sinak xñabey Kyalbini Ntson. ³⁰ ¿Per pe cos xñee kitsy nii kë xtiits Dios dyon? Xñeew gon nii chëb Dios lo Abraham: "Psonëz kwnaa nii xkyë tsiiñ chop xiñ me, por chilody kyaani xiñ kwnaa nii xkyë tsiiñ nii kyaani xiñ

kwnaa nii nak tsiiłoo." ³¹ Singo tsigo busy, beetsy, nakty no sinak xiñ kwnaa nii xkyë tsiiñ, sink sinak xiñ kwnaa nii no tsiił nak no.

5

Kchooxsody to lo xtiits Crist

¹ Lëe Crist pteelaa lëe no lo xley Moisés parñee kyënlala no. Tsitsy kol so kyalwtelea go parñee kyëtuudy to lo ley stub.

² Kol kon xtitsaa. Deelñee tsobey do, pe nandy nii xniladzy to xtiits Crist. ³ Kchë xaa nii chobey no nii kuuñtsyey xaa kchë nii xñabey xley Moisés. ⁴ Kchësy to siñee chakladzy to ktsily Dios xtol do porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, lëe do pchoso lo xtiits Crist ni lëe do psaanladzy xkyalwkëstyoo Dios. ⁵ Per lëe no ndon no nii stsily Dios xtol no porñee xniladzy no xtiits Crist ni porñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no. ⁶ Deelñee nakni Crist no, precisty nii tsobey no, sink precisy nii kniladzy no xtiits Crist ni jkëstyoo no xcombañer no.

⁷ Buen gon si do. ¿Cho kwliso styoo do parñee ksaan do tiitsli? ⁸ Lëdy kik Dios nii xkwetsy lëe do gon kwlañ nii lëe do ksaan tiitsli. ⁹ "Chop lë wiñak levadur xkobe kchë kob yi." ¹⁰ Xyeñpaa nii klaady Dios kniladzy to xtiits xaa nii xkëeti lëe do, per deelñee chootyee no jkëétañ lëe do, lëe Dios ksaksi xaa.

¹¹ Naa nii xcuentaa, deelñee bii nyoxkoon nii tsobey meñ nii xniladzy xtiits Crist, nguiënlaagty xaa Israel naa, ni nlëödy xaa nyon xaa nii lëe Crist kuty lo crusy. ¹² jDeelba kaazhkaa chug kchë xaa nii chakladzy tsobey do!

¹³ Lëe do koktsyetsy parñee kyënlala do, per këbty to nii por ngo lëe do kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo do, sink masy kol jkëstyoo xcombañer do. ¹⁴ Kol jkëstyoo xcombañer do si xkëstyoo do lëe do, por ngosy xñabey ley kuuñtsyey do. ¹⁵ Per deelñee xkyënyaw lsa do kchë xcombañer do, kol kap cuent, por toontlaa mismi lëe do jkëétañ xcombañer do.

Kol kpäñ sinak xñabey Kyalbini Ntson

¹⁶ Por ngo nii xñen lo do: Kol kpäñ sinak xñabey Kyalbini Ntson. Kuuñtsyeydy to cos

mal nii xlyañ styoo do. ¹⁷ Por xtilyni Kyalbini Ntson cos mal nii xsya leñ styoo no ni xtilyni gaa cos mal go Kyalbini Ntson. Por ngo chilody kuuñtsyey do nii klaañtyee styoo do. ¹⁸ Per deelñee nakni Kyalbini Ntson do, këtuudre to lo ley.

¹⁹ Nyoo xa chak xaa nii chuuñtsyey nii xlyaañtyee styoo, por choni xaa meñ nii nakty tsil xaa, ni chuuñtsyey xaa kchëlo cos yox nii xsya styoo xaa, ²⁰ xsoxib xaa lo mdyo ni chuñ xaa kyalbruj. Xtily xaa, xyub xaa tily, xsiiniy xaa, ni sinusy xlëe xaa. Chuñ ktily xaa meñ, xkyëksaa xaa tiiy, ni chuñ xaa meñ chop tiiy. ²¹ Chak mbidy xaa, xkyë xaa kunip, ni ndalyre gaa nii chuuñtsyey xaa. Lëen xñe nii kwne gakaa klo lo do, nii sëebty kchë xaa nii chuuñtsyey ngo laañee xñabey Dios.

²² Per lëe xaa nii no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xkyëstyoo meñ, ngui ool no styoo xaa, ndoladzy xaa, chap xaa paciensy, ngui xñee xaa lo meñ, buen xaa, ni chuuñtsyey xaa nii xñee xaa. ²³ Ndoo xaa ni chuuñtsyeytre xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Ni tu ley chilody ksaksi xaa nii chuuñtsyey nrii. ²⁴ Kchë xaa nii ngab lo Crist sinidre kik xaa nii kuuñtsyey xaa kchë cos yox nii no styoo xaa. ²⁵ Deelñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no, kol tsoo ktee no tiits nii lëe Kyalbini Ntson kñé pe cos kuuñtsyey no.

²⁶ Nody nii kak nyaa no, ni nody nii ktiily no, ni nody nii kak mbidy no xcombañer no.

6

Kol kuñ lsa lëe do yudar

¹ Beetsy, deelñee kan do nii lëe tu xcombañer do byab lo tu tol, lëe do nii xchooxsody lo nii xñabey Kyalbini Ntson, kol kuñ xaa yudar. Per ngui mod ni con kyalndoladzy kol nee lo xaa, por toontlaa wi do kyab lo tol. ² Kol kuñ lsa lëe do yudar, tsiiñ kuuñtsyey do nii xñabey Crist.

³ Deelñee no tu xaa nii chak nyaa, aan ni tu cho nakty xaa, xaly xaa xkyëti xaa.

⁴ Catu do, kol kyeñ dyon pe cos chuuñtsyey do, aan deelñee xyow styoo do, kol kle, per ktaandy to nii chuuñtsyey xcombañer do.

⁵ Por catu lo no bneetsy Dios nii kuñ no.

⁶ Kchë xaa nii xseedy xtiits Dios no nii ksak styoo xaa lo xaa nii chuuñ kseedy xaa.

⁷ Kyëtidy to. Ni tu cho chilody kityni Dios. Nii kan do ngo klaap to. ⁸ Deelñee kuuñtsyey do kchë cos yox nii klyaañtyee styoo do, lëe do kety. Per deelñee kuuñtsyey do nii xñabey Kyalbini Ntson, lëe do jkaa tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo. ⁹ Tugak kol tsoo kyuuñtsyey no kyalbuen, porque deelñee kchosody styoo no, stsiñ tse nii lëe no jkaa nii tsigal no. ¹⁰ Por ngo cad nii kteedyo tiits kol tsoo kuuñ no meñ yudar. Per deelñee meñ nii xniladzy xtiits Dioso, mastre tsoxko no kuuñ no meñ go yudar.

¹¹ Kol kuy gaanoo palaaty ke kchë letre ngol nii xkën lo kitsy nii xalaa lo do. Con yuub ñan pkëno. ¹² Kchë xaa nii chakladzy nii tsobey do, lëew chuuñtsyey xaa parñee buen kyaan xaa lo meñ, ni parñee kyënlaagty meñ xaa sinak xkyënlaag meñ xaa nii xluuy nii lëe Crist kuty lo crusy.

¹³ Por ni xaa nii chobey chuñdy cumplir kchë nii xñabey ley. Per chakladzy xaa nii tsobey do parñee ktaan xaa nii lëe lëesy xaa kwlobey lëe do. ¹⁴ Lëe naa nii xcuentaa, xaktyee por xkyalkuty sye Crist lo crusy xtaanaa. Porque por Crist lëen psan kchë cos nii no lo kislyu re. ¹⁵ Mastre precisy ktsëe Dios xmod no que nii tsobey no o tsobeydy kaa no. ¹⁶ Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do, kchësy to siñee mbañ do sinak bluyaa lo do, ni lëe lëesy Dios kakni kchë meñ nii nli ngab lo Dios.

¹⁷ Destye natse chaklastraan nii cho kotiiñ lon, por kchë bey nii no ladyaa xluuy nii mban noteedyaa porñee nli xtsiiñ Crist kën.

¹⁸ Lëe lëesy Jesucrist dyon kakni lëe do. Amén.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Efeso

¹ Paablao, xapostle Jesucrist nakaa. Styoo Dios kwlaño. Lëën xal kitsy re lo meñ Efeso nii ngab lo Dios nii xniladzy xtiits Jesucrist. ² Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalnsaak Dios

³ Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy Jesucrist, por lëë xaa xaal kchëlo xkyalnsaak nii sëed kpaña lo no porñee nak ksa no Crist. ⁴⁻⁵ Lëë xaa kwle lëë no destye worñee karty kwe kislyu, parñee tsyo no lo xaa ni tsody xtol no. Psaanle xaa tiits nii por Jesucrist lëë no kak xiñ xaa. Por singo kwlaño styoo xaa. ⁶ Por ngo, tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa, por lëë xaa beeñlay lëë no por xiñ ntson xaa. ⁷ Tir xkëstyoo Dios lëë no. Por ngo lëë xaa pteelaa lëë noo por cheñ nii pxee xiñ xaa ni lëë xaa ptsily xtol no. ⁸ Lëë xaa psaabini lëë no ni lëë xaa pxaly lo no ⁹ parñee kyeeñ no cos nii lëësy xaa nan. ¹⁰ Kchë ngo kak cumplir tsiñee lëë tiemp tsitsiñ. Lëë Dios kso Jesucrist parñee kñabey xaa lo kchë cos nii no lo kislyu ni kchë lo cos nii no kpaña.

¹¹ Penaadle kwle Dios lëë no parñee jkab no lo Jesucrist tsiin jkaa no nii ksaan xaa. Singo kwlaño styoo xaa, por nii xlyañ styoo xaa chuuñtsyey xaa. ¹² Lëëw beeñtsyey xaa singo, parñee kchësy noo siñee klo bniladzy noo Crist, ktee noo skizh lo Dios por xkyalntson xaa. ¹³ Singo gak lëë do, worñee pkëëtyag to tiitsli nii xteelaa, ni bniladzy to Crist, lëë do byak tusy ksa do Crist ni lëë Dios bluuy nii lo xaa ngab to, por lëë xaa bnee xKyalbini Ntson xaa lo do. ¹⁴ Lëë Kyalbini Ntson nak sinak tu señ nii lëë no jkaa nii ksaan Dios lo no, loxsye kteelaa xaa kchë meñ nii ngab lo xaa. Kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa.

Lëë Pable xñab nii ksaabini Dios meñ

¹⁵ Por ngo, tsiñee biñaa nii xniladzy to xtiits Jesús, ni xkëstyoo do meñ nii ngab lo Dios, ¹⁶ tugak xtedyaa skizh lo Dios por

lëë do. ¹⁷ Xñabaa lo xTat Tios Jesucrist nii kneetsy xaa kyalnyaani lo do parñee kyeñ do xtiits xaa ni kyuumbey nizh to xaa. ¹⁸ Xñabaa lo Dios nii ksaabini xaa kik to parñee kaknan do pe cos këmbës meñ nii ngab lo xaa, ni kaknan do xa nak xkyalnsaak nii jkaa meñ nii ngab lo xaa, ¹⁹ ni parñee kan do blaktre xkyalwnabey ptee Dios lo meñ nii ngab lo xaa. Lëë xkyalwnabey go kok nyoo ²⁰ worñee beeñ kpañ xaa Crist ni psoob xaa Crist kwi xaa leñ kpaña. ²¹ Tu xaa nii mastre non byuñ xaa Crist. Kchë lo xaa xñabey xñabey Crist. Kchë lo cos nii no ni nare gaa tso xñabey Crist. ²² Lo Crist psaan xaa kchë cos ni Cristak pso xaa kñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. ²³ Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nak sinak xcuerp Crist, aan lëë Crist xsaalo kchë cos.

2

Por xkyalnsaak Dios lëë no kwtelaa

¹ Lëë Dios beeñ kpañ lëë do, por tyub tsigo kuty to por kchë xkyalntseeb to ni xtol do. ² Beeñtsyey do tol nii chuuñtsyey meñ nii nche lo kislyu re, ni psoob to xtiits xaatox nii xñabey lo me ni xchoobladzy styoo meñ nii xsoobty xtiits Dios. ³ Singo gak lëë noo tyub tsigo beeñtsyey noo nii kwlaañtyee styoo noo ni beeñtsyey noo nii kwlaañtyee kik noo. Por ngo nii wi noo nchal xcastigw Dios, sinak chol meñ. ⁴ Per tirak buen Dios, ni tirak xkëstyoo xaa lëë no. ⁵ Por ngo lëë xaa beeñ kpañ no ksa no Crist, worñee bii kuuty no por kchë xtol no. Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa lo tol. ⁶ Lëë Dios beeñ kpañ lëë no ksa no Crist, parñee kñabey no ksa no xaa leñ kpaña. ⁷ Kchë nríi beeñtsyey xaa parñee stub tse kak nyoo nii nli xkëstyoo xaa lëë no, porñee ngab no lo Jesucrist. ⁸ Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa lo tol, porñee bniladzy to xtiits xaa. Lëdy lëë do beeñ gan, sink lëë Dios bneetsyo lo do. ⁹ Por ngo nii ni tu cho chilody ktaan. ¹⁰ Por lëë Dios psaa lëë no parñee kyak ksa no Crist tsiin kuuñtsyey no cos buen nii penaadle no kik xaa.

Lëë Crist xyuuñ tusy meñ

¹¹ Ni nan bueen gaa to gon nii lëdy meñ Israel do. Meñ nii nobeydy xñee meñ Israel lo do. Lëë meñ Israel xkobey aan meñ nii nobey lë kchë meñ go. ¹² Kol ksaladzy gaanoo nii penaadle per ni Crist xyumbeydy to. Ngabty to lo meñ Israel ni chigaldy kyaani do ni tu nii ksaan Dios. Sin Dios kwche do lo kislyu re. Kwyody ni tu pe cos nii nsaladzy to. ¹³ Per lëë na nii lëë do ngab lo Crist por cheñ nii pxee xaa, lëë do big kex lo xaa. ¹⁴ Lëë Crist nak xkyalndoladzy no. Lëë xaa byuñ meñ Israel ni meñ sit tugak kyedzy. Bnitylo xaa pyedzy nii chuñ meñ go chop tiiy. Con xkyalkuty Crist ¹⁵ bisyaal xaa xley Moisés aan lëë xaa byuñ chop kyedzy ko tu kyedzy kub. Singo mod lëë xaa kwleek ngui meñ go lo xaa. ¹⁶ Worñee kuty Crist lo crusy lëë xaa bisyaal xtily chop kyedzy ko, ni lëë xaa kwleek ngui meñ go lo Dios. Lëë xaa byuñ kchë meñ go tugak kyedzy.

¹⁷ Lëë Crist biidni tiits nii xchoobladzy lo kchësy meñ, nikle lo meñ sito, nikle gaa lo meñ Israelo. ¹⁸ Por Crist kchë no schilo kpig no lo Tat Tios por tugak nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. ¹⁹ Por ngo nii lëdre to meñ sit, nchedre to xtañ meñ sit, sink tugak nak to ksa do meñ nii ngab lo Dios. Meñ xkyedzy Dios nak to nina. ²⁰ Nak to sinak tu yu nii nche xcimient lady apostle ni profet, aan yuub Jesucrist nak sinak kyo nii mestre non. ²¹ Lëë Crist ladzy yu axte tsaalow, tsiin kyako lidzy Dios. ²² Singo gak lëë do, lëë do kyak tu yu laañee tso xKyalbini Dios.

3

Lëë Dios pxaal Pable lo meñ sit

¹ Por ngo lëën no skiiib porñee xluyaa xtiits Crist lo kchë do siñee nak to meñ sit. ² Ni kayonle gaa to nii lo xkyalnsaak Dios lëë xaa bnée tsiiñ re lon. ³ Lëë Dios bluuy nii ngotsilaan xaa lon, ni lëë xaa në lon xa nako, ni lëëw niyle gaan lo do klo. ⁴ Xsobaa nii tsíñee lëë do klab kitsy re, syeñ do nii nli xyumbeyaa nii ngotsilaan Crist. ⁵ Ni tu cho koknandy pe cos ngotsey Dios tyub tiemp, per lëë na lëëw bluuy xaa lo apostle ni lo profet por xKyalbini Ntson xaa. ⁶ Lëë nii kwloolan Dios nrii: nii por

xtiits Jesucrist nii xteelaa, lëë meñ sit jkaa nii jkaa meñ Israel, por tugak nak xaa aan kchë xaa jkaa nii chëb Dios.

⁷ Chigaldyno, per por kyalwnabey nii bnee Dios lon lëën kë tsiiñ re. ⁸ Mastre kyety non lo kchë xaa nii ngab lo Dios, per lëë xaa bnee kyalnsaak re lon nii kluyaa xtiits xaa nii xñee xa nak xkyalnsaak Crist lo meñ sit. ⁹ Aan lëë Dios nii psaa kchëlo cos pxaal naa parñee kluyaa kchë nii kwloolan xaa lo meñ tyub tiemp. ¹⁰ Singo beeñtsyey xaa parñee lëë kchë xaa xñabey nii ncheno leñ kpaaw kyumbey xkyalntson xaa por kchë meñ nii ngab lo xaa. ¹¹ Lëë Dios beeñtsyey kchë nrii, sinak nii kwlokyeñle xaaw aan lëë Jesúz beeño cumplir. ¹² Aan por Jesucrist lëë no xpig lo Dios. Nder confians xpig no porñee xniladzy no xtiits xaa. ¹³ Por ngo xñabaa nii kchooxsody styoo do por kchë kyalnë nii noteedyaa por lëë do, porque lal tu kyalnsaako lo do.

Xkyalwkëstyoo Crist

¹⁴ Por ngo xsoxibaa lo Tat Tios. ¹⁵ Lëë xaa kwleek kchë meñ, nikxe leñ kpaaw nikxe gaa lo kislyuw. ¹⁶ Xñabaa lo Tat Tios nii lo kchë nii chap xaa knee xaa xKyalbini Ntson xaa lo do parñee jkaa do fuersy ni kyalwnabey. ¹⁷ Ni xñabaa nii tso Crist leñ styoo do parñee kchosody to lo xtiits Dios ni ksaandy to xkyalwkëstyoo do ¹⁸ tsiin tusyke ksa do meñ nii xniladzy xtiits Dios kyeñ do gaanoo palaatyke xkyalwkëstyoo Crist. ¹⁹ Xñabaa nii kyumbey do kyalwkëstyoo ngol parñee kyumbey nizh to Dios.

²⁰ Skizh xkyalnsaak Dios nii ntsiibre nii chuuñtsyey xaa que lo nii xñab no o no gaa kik no. ²¹ ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios ni ngab no lo Crist! Amén.

4

Tsiiñ nii kwitiisy Crist

¹ Lëën no skiiib porñee xluyaa xtiits Dios. Por ngo xñabaa nii kwe do sinak nii nongual kwe xaa nii ngab lo Dios. ² Kol kak ndoladzy ni kol kap lsa paciensy lo xcombañer do ni kol jkëstyoo xaa. ³ Kol tsoxko nii kchooxsody to lo Kyalbini Ntson nii kwaa do. Tugak kol kyak ni ngui kol kwe. ⁴ Tugak xcuerp Crist no ni tugak

Kyalbini Ntson ni tugak xkyalwtelaa Dios. ⁵ Tugak xaa xñabey no, tugak kyalwniladzy, ni tugak kyalwchobnisi. ⁶ Tugak Tat Tios nii xñabey kchë lo meñ no aan lëë xaa no leñ styoo no.

⁷ Per lëë Crist bnée tsiiñ nii kuuñ no catu no, segün kwlaño styoo xaa. ⁸ Por ngo nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëë xaa byëp kpaa, siknoy xaa meñ nii kwynaasy xaa,
ni lëë xaa psaan tsiiñ nii kuñ catu meñ.

⁹ ¿Aan penak dyon nii xñeew nii lëë xaa byëp kpaa? Singo gon xñeew porñee klo byety xaa lo kislyu, tsigore byëp xaa kpaa.

¹⁰ Misme gak xaa nii byety byëp kpaa parñee jkiiñ xaa tyubo. ¹¹ Ni yuub xaa ptee tiits nii tso xaa nii kak apostle, ni profet, ni xaa nii kluuy xtiits Dios, ni xaa nii kyënap meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni xaa nii kuuñ kseedy meñ. ¹² Singo kwtiisy xaa tsiiñ

go lo meñ nii xniladzy xtiits Dios parñee singo mod ktyalyre meñ nii jkab lo Dios,

¹³ axte nii tusyke tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios ni kyuumbey no Xiñ Dios. Singo mod lëë no kak si chakladzy Crist. ¹⁴ Kaktre no sinak chol xaa wiñ, nii pelsye xkyëti ni chinal xiwseedy chol xaa wnee xuuy nii xkëëtañ xaa. ¹⁵ Kol tsoo kñee no tiitsli ni kol tso jkëstyoo no meñ. Kol tsoo kak ksa no Crist por lëë Crist xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁶ Ni lëë Crist xyuuñ tusy lëë no, aan deelñee ni tu no xkëëtañdy, ngui kwe no, jkëstyoo lsa no xcombañer no.

Xa kpañ meñ nii ngab lo Dios

¹⁷ Por xtiitspey Crist xñabaa lo do nii kpañdy to sinak mbañ meñ nii xyuumbeydy Dios, por si xlyaañtyee kik meñ go mbañ meñ go. ¹⁸ Nguey meñ go. Mbañdy meñ go sinak xñabey Dios, porñee nguedzy styoo meñ go. ¹⁹ Neñtre meñ go, lëë meñ go lox byab lo visy. Chuuñtsyey meñ go kchë lo cos yox. ²⁰ Per lëë do byuumbeydy to Crist parñee singo tso do, ²¹ deelñee nli gaa busy pkëëtyag to xtiitsli xaa, ni biñ do cho nak xaa. ²² Kol ktsëë xmod to, kpañtre to si pañ do klo, por ni tu pa xkiiñdy kchë cos yox ko. Xaktyee xkëëtaño lëë do. ²³ No nii jkub xkyalbini do ni xkyalcheñ do, ²⁴ ni no nii tso do si xñabey Dios, kuuñtsyey do cos

buen ni kñee do tiitsli. ²⁵ Por ngo, jkëëtidre to, sink kol nee tiitsli lo xcombañer do, por tugak nak no kchësy no. ²⁶ Deelñee xlëë do xkody to tol, per kol ktee nii klëëdy to tyub tsye. ²⁷ Kteejty to tiits lo xaatox. ²⁸ Deelñee kwë do kyalkpaan, kwantre to, sink kol kyë tsiiñ con ña do, parñee señ do pe cos ktee do lo meñ nii no lyaadzy. ²⁹ Kñeedy to tiits yox, sink kol kyub tiits ndoladzy. Kol nee tiits nii kchoobladzy styoo meñ nii xkëëtyag xtiits to. ³⁰ Kuuñ kteenëdy to xKyalbini Ntson Dios, por lëë Kyalbini Ntson go nak sinak tu bey lo do parñee kak nyoo nii lo Dios ngab to tse nii lëë Dios lox kteelaa lëë do. ³¹ Kol ksaan kchë kyalmbixladzy, kyalntseeb, kyalwlëë, kyalwchuptsyë, kyalkwëti, ni kol ksaan kchë cos yox. ³² Kol kak ndoladzy lo xcombañer do ni kol kuñ xaa perdón, sinak nii beeñ Dios to perdón por Crist.

5

Xa kyaabini lo no

¹ Xiñ Dios nak to. Xkëstyoo xaa lëë do. Por ngo no nii kak to sinak xaa. ² Kol jkëstyoo meñ sinak nii pkëstyoo Crist lëë no. Axté xkyalmañ xaa ptee xaa parñee kpily xtol no. Byo nii beeñtsyey xaa styoo Dios por kwyokon xaa sinak chokon tu ma aan nizh xlyaa kox ko chëpo kpaa.

³ Lëë do nii ngab to lo Dios, nody nii tsoni do stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni nody nii kuuñtsyey do ni stu clasy cos yox ni kyalmabixladzy nii chuuñtsyey meñ. ⁴ Kñeedy to tiits yox, ni kñeedy to tiits nii pa xkiiñdy, ni kñeedy to tiits peedy, por pa xkiiñdyo, sink masy kol kool lay lo Dios. ⁵ Por nanle to nii ni tu xaa nii choni stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ni tu xaa nii chuuñtsyey cos yox, ni ni tu xaa nii chak mbixladzy, sëébty laañee xñabey Crist ni xñabey Dios. ⁶ Klaady to nii jkëëti chol meñ nii xñee tiits nii pa xkiiñdy lëë do, porque por kchë cos ko lëë Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa. ⁷ Ktsiil lsady to kchë meñ go.

⁸ Klo nguey do, per lëë na nii lëë do ngab lo Dios, lëë do byaabini. Kol tso si no xaa nyaani, ⁹ por lëë kyalnyaani xnee tiits nii kuuñtsyey do cos buen, ni mbëë kpañ do ni kñee do tiitsli. ¹⁰ Kol tsoxko kuuñtsyey do

nii xyostyoo Dios. ¹¹ Kuuñtsyeydy to kchë cos nii chuuñtsyey meñ nii nyaanidy, sink kol ksaabini lo meñ go. ¹² Por axte xteladzy ñe kñee ñe nii chuuñtsyey tsilaan kchë meñ go, ¹³ per tsiñee lëë kchë cos xchukë lo bini, kchësyo chak nyoo. ¹⁴ Por ngo xñee meñ: Bna, lii nii nixyesyoo.

Kuxche, pchoo lady meñ kuty,
tsiin ksaabini Crist lool.

¹⁵ Por ngo, kol kap cuent. Kpañdy to si xkaatyee, sink nsaaksye kol kpañ. ¹⁶ Nguí kol kwe, kxiñdy to tiemp, porque nguidy nak tse. ¹⁷ Kuuñtsyeydy to nii xkaatyee, sink kol ktee nii kyeñ do pe cos chakladzy Dios. ¹⁸ Kyëdy to kunip, por xkëëtañ nip kik meñ. Sink kol ktee tiits nii kñabey Kyalbini Ntson lëë do. ¹⁹ Tsíñee kutiits to ksa do xcombañer do, kol kool salmos ni cant. Tyub styoo do kol kuuñ ksak Dios. ²⁰ Tugak kol ktee skizh lo Tat Tios por kchë nii xneetsy xaa lo no por Jesucrist.

Koljkëstyoo tsil do

²¹ Kol ksoob lsa xtiits xcombañer do, kolksal lëësy Jesucrist.

²² Kwnaa, kol ksoob xtiits tsil do si xsoob to xtiits Crist. ²³ Por lëë xaapkiy xñabey lo kwnaa, sinak xñabey Crist lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëë Crist xteelaa kchë meñ go. Lo xaa ngab meñ go. ²⁴ Aan sinak nii xsal meñ nii ngab lo Dios Crist, singo no nii ksal kwnaa tsil.

²⁵ Xaapkiy, kol jkëstyoo tsil do, sinak nii pkëstyoo Crist meñ nii xniladzy xtiits Dios, axte kuty xaa por kchë meñ go. ²⁶ Kchë ngo beeñtsyey xaa parñee kuuñ nyë xaa kchë meñ go con xtiits xaa nii xteelaa ni connis, ²⁷ parñee tsiñee ktsiñ meñ go lo xaa, tsody xtol meñ go. Ni kakty meñ go sinak tu ladx nii pxuñ lady, sink mbëë nyë meñ go ni ntson meñ go ktsiñ lo xaa. ²⁸ Sinak nii xkëstyoo xaapkiy xcuerp, singo no nii jkëstyoo xaa tsil xaa. Kchë xaapkiy nii xkëstyoo tsil xkëstyoo xaa lëë xaa. ²⁹ Por ni tu cho xtilynidy xcuerp, sink chantsi xaaw ni xyaan xaaw sinak nii chantsi Crist kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ³⁰ por lo xaa ngab no. ³¹ “Por ngo no nii ksaan xaapkiy pxosy xaa ni xñaa xaa, parñee kyak tusy xaa chop tsil xaa, aan kaktre xaa chop meñ, sink tugak meñ kak xaa.” ³² Nli gaa

ngan nak tiits re, per Crist ni meñ nii xniladzy xtiits Dios xseetyo. ³³ Per xñee gako nii jkëstyoo xaapkiy tsil, ni ksoob kwnaa xtiits tsil.

6

¹ Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por nongui nii singo kuuñtsyey xaa wiñ nii ngab lo Crist. ²⁻³ Lo tu mandamient gon xñee: “Psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal parñee nle tsol ni xtse kpañoo lo kislyu re.” Lëë primer mandamient re xñee nii lëë no jkaa tu kyalnsaak deelñee kuuñtsyey no nii xñabey Dios.

⁴ Singo gak lëë do, xaa kol, ngui kol nee lo xiñ do. Kuuñ klëëdy to xaa. Kol kuuñ kseedy xaa sinak xñabey Crist.

Xaa nii xchee mos

⁵ Singo gak lëë do nii xkyë do xtsiñ meñ, kol ksoob xtiits xpixwan do lo kislyu re. Kol ksal xaa ni kol ktsyeb xaa. Kol kuñ cuent nii lo Crist kë do tsiiñ.

⁶ Tugak kol kyë tsiiñ, lëjty xaktyee tsiñee so xpixwan do parñee kan xaa lëë do, sink tyub styoo do kol kyë tsiiñ, por lo Crist ngab to ni ngo gaa xyo styoo Dios. ⁷ Nguiool kol ko styoo do tsiñee xkyë do tsiiñ. Kol kuñ cuent nii lo Dios kë do tsiiñ, kuñdy to cuent nii lo meño. ⁸ Por nanle to nii kchësy no deelñee chootyee nak no, lëë Dios kizh lëë no según cos buen nii beeñtsyey no.

⁹ Singo gak lëë do nii xchee do mos, ngui kol kak lo xmos to, ktsebty to xaa. Kol ksaladzy gaanoo nii lo Dios nii sob kpaa ngab no kchësy no aan lëdy wi xaa xkwe meñ.

Nak meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak soldad

¹⁰ Lëë na, beetsy, kol kyak tusy ksa do Crist. Kchooxsody to lo xkyalwnabey xaa.

¹¹ Nak kchë tiits nii xluuy Dios lo do sinak tu ladx kiib nii chakw soldad. Kol kakwo parñee kxekw to lo kchë xkyalwkëti xaatox.

¹² Porque lëdy contre chol meñ lo kislyu re xtiily no, sink contre kyalbini mal nii no leñ kpaaw. Lëë kyalbini mal go xñabey lo kislyu nguey re. ¹³ Por ngo, tsiitsy kol so lo xtiits Dios, por nako sinak tu ladx kiib nii chakw soldad, parñee kxekw to lo kyalnë ni kyabty to lo tol. ¹⁴ Tsiitsy kol so, por lëë tiitsli ni lëë kyalxtisy kakni lëë do.

15 List kol kwe parñee tsikluuy do xtiits Dios nii xteelaa lo meñ. **16** Lëë xkyalwniladzy to ksuuy kchë flech nii kchoon xaatox chex to. **17** Lëë kyalwtelaa kak sinak tu cachuch kiib nii sob kik to. Lëë gaa xtiits Dios kak sinak tu spad nii xnee Kyalbini Ntson señ do. **18** Tugak kol nee lo Dios, kol knab nii kakni Kyalbini Ntson do. List kol kwë, kchosody styoo do ni kol nab por kchë meñ nii ngab lo Dios. **19** Kol nab lo Dios por naa parñee ktsyol pe kñen ni ktsyeebtyaa tsiñee kñen xtiits xaa nii xteelaa lo meñ. **20** Lëë Dios pxaal naa kanin xtiits xaa lo meñ. Lëë na lëën no skiib. Kol nab nii ktsyeebtyaa kluyaa xtiits xaa.

21 Lëë betsy no Tíquico nii tugak kë xtsiiñ Dios kñë lo do dyon xa non ni pe cos noyuuñtsyeyaa. **22** Por ngo lëë xaa xalaa lo do, parñee kñë xaa xa no noo tsiin kchoobladzy xaa styoo do.

23 Lëë lëësy Tat Tíos dyon ni lëë lëësy Jesucrist knee tiits nii mbëë kpañ do, jkëstyoo lsa do xcombañer do ni kniladzy to xtiits xaa. **24** Ni lëë lëësy Dios kakni lëë do kchësy to siñee xkëstyoo Jesucrist tyub styoo do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Fililos

¹ Paablaa, chopaa Timoteo nii xkyé xtsiiñ Jesucrist xal kitsy re lo meñ Fililos nii ngab lo Dios, ni lo xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios ni lo xaa nii chuñ xaa xñabey go yudar. ² Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xñab lo Dios por meñ nii xniladzy

³ Cad nii xsaladzyaa lëë do xtedyaa skizh lo Dios. ⁴ Ni cad nii chutiitsnin Dios xñabaa por lëë do. ⁵ Xlen porñee ksa no tugak xluuy xtiits Dios nii xteelaa, destye nii kwyan xtañ do axte natse. ⁶ Tyub styoon xniladzyaa nii lëë Dios nii kwséëb leñ styoo do worñee bniladzy to kakni lëë do axte nii lëë Jesucrist kiid stub. ⁷ Nonguial nii klen lo do, por xkëstyoon do, ni porñee tugak chakni do naa, tsiñee non skiib, ni tsiñee chanen xtiits Dios. ⁸ Dios nan nii xkëstyoon lëë do sinak xkëstyoo Jesucrist to. ⁹ Xñabaa lo Dios nii tsore kyalwkëstyoo leñ styoo do, ni tsaabini do parñee kyeñ do, ¹⁰ ni parñee kwe do cos buen, tsiin kpañ do sinak xñabey Dios ni tsody pe cos nii kyëkiy do tsiñee lëë Crist kiid stub. ¹¹ Por Jesucrist lëë do kuuñtsyey cos buen parñee kuuñ ksak to Dios.

Parñee jkiiñ no lo Crist mbañ no

¹² Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii lëë kchë ni ptsyoolaa pkiiñ parñee jkëëtyag meñ xtiits Dios nii xteelaa. ¹³ Por kchë soldad nii xkyënap yulyey ni kchë meñ nii no siko nan nii lëën no skiib porñee ngabaa lo Crist. ¹⁴ Aan tsiñee chan betsy no nii lëën no skiib, xtsyebty xaa, sink lëë xaa xluuy xtiits Dios nder confians. ¹⁵ No xaa xluuy xtiits Dios por kyalmbixladzy ni kyalwlëë, per no xaa xluuyo tyub styoo. ¹⁶⁻¹⁷ No xaa xluuy xtiits Dios parñee ksyablyu xaa naa, na nii lëën no skiib. Per no xaa nii xluuyo tyub styoo, por nan xaa nii lëë Dios pso naa par kchon xfavor xtiits Dios. ¹⁸ ¿Per pe xcuent kaan? Deelñee tyub styoo xaaw o lëdy kaaw, lëë xaa xseety Crist aan

ngo chuuñ kle naa, ¹⁹ por nanaa nii buen nii kchukë xcuentaa, por xñab to lo Dios por naa ni chakni gaa xkyalbini Jesucrist naa. ²⁰ Chaklastyaa nii kchoo xkyalton, sink chakladzyaa ni tugak kñen xtiits Dios ni kak nyoo nii xniladzyno, nikxe mbañaa, nikxe gaa kutyaa. ²¹ Por parñee kyën xtsiiñ Crist non, nikxe mbañaa nikxe gaa kutyaa. ²² Per deelñee parñee kyën xtsiiñ Dios no nii kpañaa, nandyaa pe cos kwen. ²³ Ngano por lal buen nii ketyaa par kyan lo Crist, ²⁴ per parñee kuñaa lëë do yudar no nii kpañaa. ²⁵ Nanpaa nii lëën bii so lo do parñee kuñaa lëë do yudar kniladzyre to xtiits Dios ni kle do. ²⁶ Lëën bii so lo do, parñee ksak styoo do lo Crist. ²⁷ Per kol tsoxko nii kpañ do sinak xñabey xtiits Crist, tsiin nikxe kyely teedyaa lo do, nikxe gaa kyely tejty kaan, chakladzyaa konaa nii xchoxsody to lo xtiits Dios, sink tub tiiyak nak to lo xtiits Dios nii xteelaa, ²⁸ xtsyebty to xaa nii xlëë lo do. Siko kesy xluuy nii lëë xaa go nitylo ni siko xluuy nii lëë Dios kteelaa lëë do. ²⁹ Por Crist lëë Dios bnée tiits nii kniladzy to xtiits xaa ni tedy to kyalnë por lëë xaa. ³⁰ Ksan do kë tsiiñ re. Kon do xa kwën tsiiñ re ni bii chon gaa to nii lëën bii kë tsiiñ.

2

Xkyalndoladzy Crist

¹ Singo tsigo busy deelñee xchoobladzy Crist styoo do, ni no kyalwkëstyoo leñ styoo do, ni deel nakni kyalbini lëë do, ² kol kpañ sinak xñabey Dios, parñee kuuñ kle do naa. Tugak kol ko kik to, ni kol jkëstyoo lsa lëë do. ³ Kuñdy to cos parñee ktaan do ni parñee kak nyaa do, sink ndoladzy kol kak. Kol sak nii mestre buen xcombañer do que lëë do. ⁴ Kuuñtsyeydy to cos nii xaktee lo do jkiiñ, sink kol kuñ nii jkiiñ lo xcombañer do. ⁵ Kol ko kik to si kwyo kik Crist. ⁶ Por nikxe Dios xaa, kok wnabeydy xaa porñee sinak Dios nak xaa, ⁷ sink lëë xaa psaan kyalwnabey go tublad aan lëë xaa kok sinak tu mos, aan koly xaa si chaly chol mëëd. ⁸ Aan tsi lëë xaa byaklo mguiy, ndoladzy kok xaa aan por xkyalwsoob tiits xaa lëë xaa kuty, nikxe nii pchoo xkyalton xaa porñee kuty xaa lo crusy. ⁹ Por ngo lëë Dios blisklaa

xaa ni lëë Dios byuñ xaa tu xaa nii mastre xñabey, ¹⁰ parñee tsiñee kakyety lë Jesús, ksoxiñ kchësy meñ nii no kpaa, ni lo kislyu ni leñ kislyu, ¹¹ ni parñee kchësy meñ këb nii lëë Jesús nak xaa nii xñabey tsiin ksak styoo meñ lo Dios.

Nak to sinak bini

¹² Por ngo, beetsy, siñee psoob to xtitsaa worñee kwson lo do, kol ksoobo na nii lëën so sit lo do. Kol tsoxko nii kchoxsody to lo xtiits Dios, kol kak ndoladzy ni kol ktsyeb. ¹³ Por lëë Dios xnee tiits nii tsini cos buen kik to ni lëë xaa kuñ lëë do yudar kuuñtsyey dow, según xa klyaño styoo xaa. ¹⁴ Ngui kol kuuñtsyey kyuuñklëdy lsadre to lëë do ni ktilytiistre to, ¹⁵ parñee tsody pe cos jkëëkiy meñ do. Kol kak sinak xiñ Dios nii nody xtol, jkaaydy to xtol meñ mal ni ngoptol. Xpibëly do lady kchë meñ go sinak mëly nii xsaani lo nguey, ¹⁶ tsiñee xluuy do xtiits Dios. Tsiñee lëë Crist kiid stub sle styoon kanaa lëë do. Tsigo lëën kyeñ nii kwëdyaa tsiñ singosy. ¹⁷ Aan nikxe ketyaa parñee kniladzy to xtiits Dios, slen ni slenin do. ¹⁸ Nikle lëë do kol kle tsiñee lëën xle.

Timoteo ni Epafroditó

¹⁹ Deelñee snee Jesucrist tiits lëën kxal Timoteo kiid tedy lo do, parñee klen tsiñee konaa xa no do. ²⁰ Por nody stu xaa nii no kik si no kikaa ni tsoxko por lëë do. ²¹ Kchë meñ chuuñtsyey nii xlyañ styoo aan xkwenjty meñ nii chakladzy Crist. ²² Per nan do xa xkyë Timoteo xtsiñ Dios. Beeñ xaa naa yudar sinak tu xaa wiñ nii chuñ yudar pxosy. ²³ Kansyaa xa si lo xcuentaa lëë xaa kxalaa lo do, ²⁴ tsaapnëë gaa Dios nii klyëëdy yuubaa kyely teedy lo do. ²⁵ Xsyakaa nii precisy kxalaa betsy no Epafroditó lo do. Chopaa xaa xtyee kyalnë ni xkyë xtsiñ Dios. Lëë do pxaal xaa parñee jkiiñ xaa lon. ²⁶ Xtee gan xaa kan xaa lëë do, ni nolidy kik xaa porñee biñ do nii lëë xaa xsyaknë. ²⁷ Nli nii kwxaaknë xaa, mer nyety xaa. Per lëë Dios pkëstyoo xaa ni lëë Dios pkëstyoo naa, parñee ktyalytre xkyalnëñ. ²⁸ Por ngo lëënlëdy lëë xaa xalaa lo do parñee kle do kan do xaa stub ni parñee kteenëdraa. ²⁹ Con kyalwle kol tsiktsil nëz xaa, por betsy to xaa, ni kol kantsi xaa nii nak sinak xaa. ³⁰ Mer

nyety xaa por xtsiñ Crist. Psaanladzy xaa xkyalmañ xaa parñee jkiiñ xaa lon ni kuñ xaa tsiiñ nii pchilody nyuñ do yuub to.

3

Xa telaa meñ lo tol

¹ Lëë nana, beetsy, kol kle lo Dios. Kt-saagtyaa ksetyaa nii pkëlaa, por xkiiño lo do. ² Kol kap cuent lo xaa ngoptol nii nak sinak mëkw. Por xkobey xaa xcuerp xaa. ³ Per nobeydy xaa. Lëë no si nobey no, por xtee no skizh lo Dios porñee no xkyalbini Dios leñ styoo no, ni xle no nii ngab no lo Jesucrist, aan xkwenjty no bey nii cho lady meñ. ⁴ Nikle nii yuubaa nchilo nii xaktyee cos ko ñëlon, nody stu xaa nii ñëlo cos ko sinak naa. ⁵ Xon kpidzaa worñee kwyobeyaa, por xaa Israelaa. Lo xtiyy Benjamín syelyaa. Xaa hebreo nakaa, por xaa hebreo nak pxosyaa. Lady xaa fariseo nii xseedy xley meñ Israel kwyon. ⁶ Tyub styoon bniladzyaa ley go. Por ngo kwënlaga meñ nii ngab lo Crist. Pañaa sinak xñabey ley go. Kwyody nii cho pe nliskiy lon. ⁷ Koknon kchë cos ko lon klo. Lëë na lëëw chutiitsaa sinak tu cos nii nguiñdy. Por Crist xsyakaa kchë cos ko singo. ⁸ Lëë kchë nii kopaa kwnity, porñee lëëñ xyuumbey Jesucrist. Lëëw psëbaa si xsyëëb kizh, parñee jkabaa lo Crist ⁹ ni parñee kakni xaa naa. Telaadyaa lo tol porñee chuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink porñee xniladzyaa xtiits Crist. Lëë Dios kteelaa naa porñee xniladzyaa xtiits xaa. ¹⁰ Chakladzyaa kyuumbeyaa Crist, ni kyeeña xa beeñ kpañ Dios xaa worñee kuty xaa. Ni teedyaa xkyalnë xaa ni ktedyaa xkyalmañaa si ptee xaa xkyalmañ xaa, ¹¹ tsiin kpañaa tsiñee lëë Dios kuuñ kpañ meñ kuty.

Kpaa ngab no

¹² Kniydyaa lo do nii lëëñ beñle gan kuñaa kchë nii xñabey Dios, ni kniydyaa nii tir bueenaa, per xtedyaa nii ktsiñaa laañee chakladzy Crist por par ngo kwtsyetsy xaa naa. ¹³ Beetsy, xñedyaa nii lëëñ beñle gan kuuñtsyeyaa kchë cos ko, per lëëñ bnityladzy kchë cos nii byaan tsiin kanaa cos nii nare kiid, ¹⁴ parñee jkan nii ktee Dios lo meñ nii ngab lo Jesucrist. ¹⁵ Singo tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios

tyub styoo no. Deelñee no cos nii xaa no kik to, lëë Dios kñew lo do. ¹⁶ Per no nii kpañ no sinak xñabey xtiits Dios nii xniladzy no. ¹⁷ Beetsy, kol kak sinakaa, ni kol kak sinak xaa nii mbañ sinak nii bluuuy noo lo do. ¹⁸ Lëëw niylaa ni axte chon gaan tsiñee xñen stub nii no meñ nii mbañ sinak xpañ xaa nii xlëë lo Crist nii kwë lo crusy. ¹⁹ Lëë meñ go nitylo. Lyaadzy wagwsye no xaa go, ni xtaan xaa cos nii no ndeladzy xaa. Cos nii no lo kislyu re sini kik xaa. ²⁰ Per lëë no, kpaa ngab no, aan lëë no këmbëes nii kyety Jesucrist nii pteelaa lëë no. ²¹ Lëë xaa ktsëe xcuerp mban no, parñee kak xcuerp no sinak xcuerp xaa. Lëë xaa kuuñtsyeyo por xñabey xaa par ktsëe xaaw ni xñabey xaa kchëlo cos.

4

Tugak kol kle lo Dios

¹ Por ngo, beetsy, xtee gaanaa kanaa to, por lëë do xko nguiool styoon ni lëë do nak xganaa. Kchoxsody to lo xtiits Dios. ² Xñabaa lo Evodia ni lo Síntique nii knee ngui me por pël me, por xniladzy me xtiits Dios. ³ Lëë lool nii xkyëél xtsiiñ Dios, xñabaa nii kuñoo yudar psyañ no, por ksan me kwtee kyalnë bluuuy noo xtiits Dios, ksa me Clemente ni stubla meñ. Lëë lë kchë meñ go tse kë leñ libre nii xoob kpaa. ⁴ Tugak kol kle lo Dios. Kol kle xñen. ⁵ Kol ktee nii kchë meñ kyeñ nii buen do. Lëë Crist sëed kexle. ⁶ Kteenëdy to por ni tu cos, sink kol këb kchësylo lo Dios. Kol nab nii kuñ xaa lëë do yudar, ni kol ktee skizh lo xaa. ⁷ Aan lëë Dios kchoobladzy styoo do nikxe kyeñdy to xa kuuñtsyey xaaw, ni lëë xaa koli kik to porñee ngab to lo Crist.

Kol tsini cos buen kik to

⁸ Kol tsini cos nli kik to, cos nii so xnëz, cos nii no xkyalcheñ, cos nii xkody falt, cos nii cho xñeenëdy. Kol tsini cos buen kik to ni cos nii xyo styoo Dios. ⁹ Kol kuuñtsyey nii bluyaa lo do, ni kol kuuñtsyey nii niyaa ni kon do beñaa. Kol kuuñtsyey ngo aan lëë Dios nii xchoobladzy kakni lëë do.

Lëë Pable xtee skizh lo meñ Filpos

¹⁰ Xlen lo Dios nii lëë do psaladzy naa stub. Këbty to nii kwxaakaa nii bnityladzy to naa, sink pteejty tiits nii nyuñ do naa

yudar. ¹¹ Xñedyaa kchë nríi porñee non lyaadzy, por nle no styoon deelñee xaatyee chakaa. ¹² Nanaa tsiñee ni tu pe chapti ñe ni nanaa tsiñee ndaly nii chap ñe. Nanaa xa teedyaa tse tsiñee kaktsëen ni tsiñee xlyaañaa, ni tsiñee chaapaa ndaly cos ni tsiñee gaa ni tu pe chaptiay. ¹³ Stedyaa kchëlo kyalnë, por lëë Crist xnee kyalndaan lon. ¹⁴ Per buen nii beeñ do naa yudar kwteedyaa lo xkyalnë. ¹⁵ Nan do gon, meñ Filipos, nii worñee bislon xluyaax txiits Dios néz xtañ do, lëësy to beeñ naa yudar worñee lëën bi Macedonia. ¹⁶ Nikle worñee kwson Tesalónica siik chop vuelt pxaal do nii pkiiñ lon. ¹⁷ Sinidy kikaa nii dyon pe kneetsy to lon, sink chakladzyaa nii jkaare to xkyalnsaak Dios. ¹⁸ Por naa lëën kwal kchë xkyalnsaak Dios. Skaal nii pxaal do lo Epafradito jkiiñ lon. Nak nii pxaal do sinak tu cos nii xlyaa nex, nako sinak tu cos nii xkokon do lo Dios aan xyow styoo xaa. ¹⁹ Por ngo lëë Tat Tios kneetsy kchë nii kak falt lo do. Lëë xaa knee kchë nii no kpaa lo do porñee ngab to lo Jesucrist. ²⁰ ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios! Amén. ²¹ Kol jkëëptyux meñ nii ngab lo Jesucrist. Kchë betsy no nii nche lon nu xkëëptyux lëë do. ²² Kchë xaa nii ngab lo Dios ni xaa nii xkyë xtsiiñ xtisy Roma xkëëptyux lëë do. ²³ Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Colosas

¹ Paablala, styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. ² Chopaa betsy no Timoteo xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Crist ni ngab lo Dios nii no leñ kyedzy Colosas. Lëë lëësy Tat Tios dyon kakni lëë do ni lëë lëësy xaa knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xtee skizh por kchë meñ nii ngab lo Dios

³ Tugak xtee noo skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist tsínee xñab noo por lëë do. ⁴ Por xtsyon noo nii xniladzy to xtiits Crist ni xkëstyoo do kchë meñ nii ngab lo Dios. ⁵ Xkëstyoo do porñee nan do nii lëë nii jkaa do no kpaa. Këmbës kchë ngo porñee pkëëtyag to xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol. ⁶ Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ktyaly lo kislyu. Sinak nii ptsyoolak to worñee bniladzy to nii nli xkëstyoo Dios to ptsyool kchë meñ go. ⁷ Lëë betsy noo Epafras bluuuy xtiits Dios lo do. Ksa noo xaa xkyë tsiiñ. Tu xaa nii xsoob xtiits Crist nak xaa. ⁸ Lëë xaa në loo noo xa nak kyalwkëstyoo nii xnee Kyalbini Ntson lo do. ⁹ Destye nii ptsyon noo ngo, tugak xñab noo lo Dios nii ksaabini xaa lëë do parñee kyeñ do pe cos xyo styoo xaa, ¹⁰ ni kpañ do sinak nonguijal kpañ meñ nii ngab lo Crist, ni kuuñtsyey do nii xyo styoo Dios ni kchëlo cos buen parñee kyuumbey nizh to Dios. ¹¹ Xñab noo nii knee xaa kyalndaan lo do parñee kxekw to ni kap to paciensy, ¹² ni ktee do skizh lo Tat Tios, por lëë xaa kwle lëë do parñee jkaa do nii ktee xaa lo meñ nii ngab lo xaa kpaa. ¹³ Lëë Dios kwlii lëë no lo nguey, aan lëë xaa kuni lëë no laañee xñabey xiñ xaa nii xkëstyoo xaa. ¹⁴ Por xkyalkuty xiñ xaa, lëë xaa ptsily kchë xtol no.

Lëë Crist xtsig lëë no lo Dios

¹⁵ Nyoody Dios, per lëë xaa kok nyoo worñee biid xiñ xaa Crist. Lëë xiñ xaa nak xaa nii Klootyee kwyo. ¹⁶ Lëë xiñ xaa psaa kchësy cos nii no kpaa ni no lo kislyu, nikxe cos nii nyoow, nikxe gaa cos nii nyoodyo. Lëë xaa psaa kchë kyalbini nii xñabey. Por lëë xaa ni par lëë xaa kwyaa kchësy cos.

¹⁷ Klootyee Crist kwyo lo kchë cos, aan por lëë xaa lëëw no. ¹⁸ Ni lëë gaa Crist xñabey lo kchë meñ nii ngab lo Dios. Klootyee xaa pañ lo kyalkuty parñee kñabey xaa lo kchë cos. ¹⁹ Styoo Dios kwlañ nii lëë Crist kak sinak xaa, ²⁰ ni styoo xaa kwlañ nii lëë Crist ktsig kchë cos lo xaa, nikxe nii no lo kislyuw, nikxe gaa nii no kpaaw. Por ngo nii kuty Crist lo crusy. ²¹ Meñ sit ni meñ nii xtilyni Dios nak to klo por kchë xtol do, ²² per lëë na lëë do big lo Dios por xkyalkuty Crist. Lëë xaa kuty parñee nyë do ktsiñ do lo Dios. ²³ Per nody nii kchooxso do lo xtiits Dios nii xniladzy to. Lëë tiits re xkaasy tyub lo kislyu, aan Paablala win xluyo.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios lo meñ sit

²⁴ Xlen nii xtyeedya kyalnë por lëë do, parñee tedyaa kyalnë nii kwtedy Crist por meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁵ Lëë Dios pso naa parñee jkiiñaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa. Xluyaa xtiits xaa siñee nakpeew. ²⁶ Xluyaa nii kwloolan Dios lo meñ tyub tiemp, per lëë na lëëw xluuy xaa lo meñ nii ngab lo xaa. ²⁷ Chakladzy Dios nii kaknan meñ sit nii lëë Crist no leñ styoo meñ sit, ni por Crist lëë meñ sit jkaa kyalnsaak nii ktee Dios. Ngo nak nii kwloolan Dios tyub tiemp. ²⁸ Lëë noo xluuy xtiits Crist. Kchë lo do xluuy noow parñee kyuumbey nizh to Crist. ²⁹ Por ngo, tugak xkyëñ tsiiñ con kyalndaan ni kyalwnabey nii bneetsy Crist lon.

2

¹ Chakladzyaa nii kaknan do nii mban xtyeedya por lëë do ni por meñ Laodicea ni por meñ nii xyuumbeydy naa. ² Mban xtyeedya xchoobladzyaa styoo do parñee jkëstyoo do xcombañer do ni kyaabini do parñee kyeñ do nii lëë Crist nak kyalnsaak nii kwloolan Dios tyub tiemp. ³ Lëë Crist bidni kchëlo kyalchak ni kyalnyaani. ⁴ Lëën xñe kchë nríi lo do parñee ni tu cho jkëëtidy lëë do con pel tiits ngui. ⁵ Nikxe sodyaa yuubaa lo do, per so xkyalbiniin aan xlen nii ngui nche do ni xchooxsody to lo xtiits Crist. ⁶ Por ngo, sinak nii bniladzy to xtiits Crist, singo no nii kpañ do, kchooxsody to lo xaa. ⁷ No nii tsiitsy so do lo xtiits xaa, ni

no nii tugak ktee do skizh, ksaandy to xtiits xaa.

Kyalmabañ nii xneetsy Crist

⁸ Kol kap cuent tsiin jkëëtidy xaa nii xñee pel cos lëë do por xsaldy xaa xtiits Crist, sink xtiits sye chol meñ xñee xaa, ni nii no kik xaa xñee xaa. ⁹ Lëë Crist nak sinakpee Dios, ¹⁰ aan lëë Dios no leñ styoo do porñee ngab to lo Crist. Lëë xaa xñabey lo kchë kyalbini nii xñabey. ¹¹ Wi do kwyobey porñee ngab to lo Crist, per kwyobedy to si chobey chol meñ, sink lëë do kwyobey porñee lëë kchë xtol do bily. Lëë Crist xko clasy bey go. ¹² Worñee kwchobnis to lëë do pkyeetsy ksa do Crist ni lëë do pañ worñee pañ xaa, porñee bnilladzy to xtiits Tat Tios nii beeñ kpañ xaa. ¹³ Mbañdy to tyub tsigo por xtol do ni porñee nobedy to, per lëë Dios bnee kyalmabañ lo do por Crist ni lëë xaa ptsily xtol do. ¹⁴ Nikxe nii xsaldy no xley Moisés, lëë Dios ptsily xtol no worñee lëë Crist kuty lo crusy. ¹⁵ Lëë Dios beeñ gan lo kchë kyalbini nii xñabey, aan lëë xaa kwlii xkyaltow. Kwleek bëel xaaw worñee lëë xaa beeñ gan low.

Kol tsoxko kap to cos kpaan

¹⁶ Kol ktee nii kñeenëdy meñ do por nii chaw do o chi gaa to, o deelñee gaa xsal do lni nii xkë mëë yeeñ o tse nii gaa chakty tsiin. ¹⁷ Tu xmalë cos nii nare kak nak cos ko, per lo Crist ngab kchë cos. ¹⁸ Klaady to nii kuñ xaa nii tir lëësy buen ni xsoxib lëësy lo angly gan lo do. Por ni karty kan xaa kchë nii xniladzy xaa, aan xtaan xaa por cos nii xlyañ leñ kik chol meñ lo kislyu re. ¹⁹ Ngabty xaa lo Crist. Lëë Crist nak xaa nii xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni lëë xaa xyuuñtusy meñ sinak chakladzy Dios. ²⁰ Ksa do Crist kuty. Siko psaan do kchë nii chuuñtsyey meñ lo kislyu re. ¿Penak nii bii no do si no meñ lo kislyu re? ²¹ Xñee do: "Jkaaldyoo ngue, kaawdyoo nrek, seeñdylo con ñal." ²² Kik chol meñ kwlañ kchë kyalwnabey go. Lo cos nii xtiiydysye xkiiñoo. ²³ Sootee nii nyaani xaa nii kwnee kchë cos ko, porñee nda chako ni xsaksiw meñ, per ni tu pa xkiiñdyo par ktsëew xmod meñ.

3

¹ Ya ke nii lëë do pañ ksa do Crist kol tsoxko kap to cos nii no leñ kpaa laañee sob Crist kwi Dios nëzli. ² Cos nii no kpaa kol ko kik to, tsoxkody to cos nii no lo kislyu re. ³ Por lëë do kuty ksa do Crist aan lëë xaa sikni xkyalmabañ do lo Dios. ⁴ Yuub Crist nak xkyalmabañ do, aan tsiñee lëë xaa kiid stub wi do kiidni xaa ni wi do tso laañee kñabey xaa.

Kyalmabañ kub

⁵ Por ngo, kol ksaan tol nii no lo kislyu re. Tsonidy to stu mguiy o stu gaa kw-naa, ni kuñdy to cos mal, ni kuñdy to cos nii klyaañtyee styoo do. Ni kak ngbiñdy to, por nak kyalkpiñ sinak nii nsoxib to lo chol mdyo. ⁶ Por kchë tol re lëë Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa. ⁷ Tyub tsigo beeñtsyey do kchë tol go. ⁸ Per na kol ksaan xkyalwlëë do, xkyalyox to ni xkyal-mal do. Kotsyesty to ni kñeedy to tiits yox. ⁹ Jkëëtidre to xcombañer do, por naktre to si kok to klo, lëë do ptsëél xmod to, ¹⁰ aan lëë do pkub sinak kwnabey Dios parñee kyuumbey nizh to xaa. ¹¹ Kintre nii kak to o kakty kaa to meñ Israel, ni kintre ni tsobey do o tsobedy kaa to, ni kintre nii kak to xaa nguey, xaa nii psyuuy o xaa nii gaa kënlaa, por kchë do ngab lo Crist ni kchë leñ styoo do no xaa. ¹² Xkëstyoo Dios to aan lëë xaa kwle lëë do parñee jkab to lo xaa. Ngu kol kpañ, kol jkëstyoo, ni kol kak ndoladzy, ni kol kap paciensy. ¹³ Kol kxe-kw lsa lo do ni kol kuñ perdón xcombañer do, sinak nii beeñ Crist to perdón. ¹⁴ Tugak kol jkëstyoo por lëë kyalwkëstyoo xyuuñtusy lëë do. ¹⁵ Lëë lëësy xkyalndoladzy Crist dyon kluuy pe kuuñtsyey do, por lëë Dios kwtsyetsy lëë do parñee kyak to tugak. Aan kol ktee skizh lo xaa. ¹⁶ Lëë lëësy xtiits Crist dyon ko tubli styoo do. Kol kseedy ni kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do, ni kol kool salmos, ni kol kool cant nii xtee skizh lo Dios. ¹⁷ Cualquier cos nii kuuñtsyey do ni kñee do, kol ksaladzy Jesucrist, ni kol ktee skizh lo Tat Tios por lëë xaa.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹⁸ Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do, por singo xñabey Dios kuñ kwnaa nii xniladzy

xtiits xaa. ¹⁹ Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiil do, klëedy to lo me. ²⁰ Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por kchë ngo xyo styoo Dios. ²¹ Xaapkiy, kuuñ klëedy to xiñ do, parñee kchosody styoo xaa. ²² Singo gak lëë do nii psyuuy do, kol ksoob xtiits xaa nii kwixii lëë do. Tugak kol kyë tsiñ, lëjty xaktyee tsiñee so xaa, sink tyub styoo do kol kuñ tsiiñ. Kol ktsyeb Dios. ²³ Nguiool kol ko styoo do tsiñee kuuñtsyey do cualquier cos. Kuñdy tow sinak nyako xtsiiñ meñ, sink kol kuño sinak nii nyako xtsiiñ Dios. ²⁴ Por nan do nii lëë Dios knee nii jkaa do. Por xtsiiñ Jesucrist xkyë do. ²⁵ Per lëë kchë xaa nii chuñ cos mal, lëë xaa kazh por xkyalmal xaa, por lëdy wi Dios xkwe meñ.

do ni por meñ nii no leñ kyedzy Laodicea ni kyedzy Hierápolis. ¹⁴ Wi xamigw no Lucas nii chuñ rmedy ni Demas xaal tyux lo do. ¹⁵ Kol jkëëptyux meñ Laodicea. Ni kol jkëëptyux Ninfas ni meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa lidzy me. ¹⁶ Loxsyé klab to kitsy re kol kxaalo parñee klab meñ Laodiceaw. Singo gak lëë do kol klab kitsy nii kneetsy meñ Laodicea lo do. ¹⁷ Kol këb lo Arquipo: “Beeñtsyey tsiiñ nii bneetsy Dios lool.” ¹⁸ Paablaa, con yuub ñan ni xletraa xkën tyux nii xalaa lo do. Kol ksaladzy nii skiib non. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do. Amén.

4

¹ Singo gak lëë do nii kwixii do mos, ngui kol kak lo xaa. Kol ksaladzy nii nikle lëë do no tu xaa nii xñabey lo do kpaa. ² Tugak kol kutiitsni Dios ni ligier kol kak, tugak kol ktee skizh. ³ Kol nab por lëë noo parñee knee Dios tiits kluuy noo xtiits xaa ni kñee noo cho nak Crist, porñee por tiits re non skiib. ⁴ Kol nab nii nyë kluyno. ⁵ Ngui kol kak lo meñ nii xnilasty xtiits Dios. Kxiñdy to xtiemp to. ⁶ Tsiñee kutiits to, ngui kol nee, ni ngui kol ktikche lo xtiits xcombañer do.

⁷ Lëë beetsy no Tíquico nii chuñ naa yudar lo xtsiiñ Dios lox kñë lo do dyon xa non. ⁸ Por ngo xalaa xaa lo do parñee kñë xaa xa no noo nu ni kchoobladzy xaa styoo do. ⁹ Chop xaa betsy no Onésimo sëëd. Wi Onésimo xkyë xtsiiñ Dios. Xaa xkyedzy to nak xaa. Chop xaa kutiits kchë nii chak nu lo do. ¹⁰ Xkëëptyux Aristarco nii chopaa no skiib lëë do, ni xkëëptyux Marcos betsy yeeñ Bernabé lëë do. Lëën niyle lo do cho nak Marcos. Deelñee kiid tedy xaa lo do, ngui kol nee lo xaa. ¹¹ Wi Jesúś nii xñee meñ Justo lo xkëëptyux lëë do. Lëësy ksa tson xaa Israel nii chuñ naa yudar lo xtiits Dios nrii. Xchoobladzy xaa styoon. ¹² Xkëëptyux Epafras nii chuuñ xtsiiñ Crist lëë do. Tu xcombañer do nak xaa. Tugak xñab xaa lo Dios por lëë do parñee tsiitsy so do lo xtiits Dios ni kuuñtsyey do nii chakladzy Dios. ¹³ Yuubaa chan nii choxko Epafras por lëë

2

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

¹ Lëë Pable ni Sil ni Timoteo xaal kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xa bniladzy meñ Tesalónica xtiits Dios

² Tugak xtee noo skizh lo Dios por kchë nii chuuñtsyey do ni tugak xsaladzy noo lëë do tsiñee chutiitsni noo Dios. ³ Cad nii chutiitsni noo Tat Tios, xsaladzy noo kchë tsiiñ nii beeñ do porñee xniladzy to xtiits xaa. Ni xtee noo skizh lo Dios porñee beeñtsyey do kchë tsiiñ go tyub styoo do. Ni porñee gaa Jesúsy xsaladzy to, ngo nii xekw to kchë kyalmé nii xtsyoool do. ⁴ Beetsy, xkëstyoo Dios to, ni ndon noo nii lëë xaa kwle lëë do. ⁵ Por ngo, worñee bluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist lo do, lëdy singosy bñee noow, sink lëë Kyalbini Ntson bnee tiitspey bñee noow, ni tyub kaa styoo noo ndon noo nii tiitsli nak kchë tiits nii bñee noo. Nan buen do nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo noo lady to porñee pkëstyoo noo lëë do.

⁶ Lëë do byak sinak noo ni sinak Jesú, aan nikxe gaa mban kwtedy to worñee bniladzy to xtiits Dios, lëë Kyalbini Ntson pchoobladzy styoo do. ⁷ Por ngo, axte wi meñ Macedonia ni meñ Acaya nii xniladzy xtiits Dios byeñ nii ngui nak xmod to. ⁸ Lëdy nonsy Macedonia ni Acaya pkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesú worñee bniladzy tow, sink wi tyub lo kislyu ni ndaly gaa laañee nan meñ nii nli tyub styoo do xniladzy to xtiits Dios. Por ngo xkiiñtre nii kutiits noow. ⁹ Por kchë laañee xyo noo xaly gaa meñ chutiits nii ngui kon do lëë noo worñee klootyee byoob teedy noo lo do ni xaly gaa meñ chutiits nii lëë do psaan kchë ximdyo do par ksoob to xtiits xaa nii nli nak Dios. ¹⁰ Chutiits meñ nii lëë do këmbës kyety Xiñ Dios kpaa. Lëë Dios beeñ kpañ xaa worñee kuty xaa. Lëë xaa kteelaa lëë no lo xkyalntseeb Dios nii kiid.

Sinrii kok xmod Pable leñ kyedzy Tesalónica

¹ Misme lëë do, beetsy, nan nii byoob xlyëdy noo lo do. ² Ni nan bueen gaa to nii antes nii kyoop no lo do lëë meñ kyedzy Filípos psaksi lëë noo, aan nikxe mban ptyee noo kchëlo kyalmé go, lëë Dios beeñ lëë noo yudar bluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesú lo do. ³ Porñee tiitsli nak kchë nii bñee noo, lëdy tiits nii xkëëti meño. ⁴ Porñee xsoob noo xtiits Dios, ngo nii lëë xaa kwle lëë noo kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesú. Xluuydy noo xtiits Dios par kuuñ ksak noo styoo chol meñ, sink lëëw xluuy noo par kuuñ ksak noo styoo xaa. Lëë xaa nan kchë nii xsya styoo noo. ⁵ Axte Dios kaa chan nii karty kñee noo tiits ngui par jko noo styoo do ni karty kaa kyuub noo mod nii ktsiñaa noo tumi. ⁶ Xyuubty noo nii ksal meñ lëë noo ni xyuubty noo nii ksal do lëë noo. ⁷ Xapostle Crist nak noo, ngo nii ptee tiits ñabey noo lëë do worñee ptsyo noo lady to, per kwnabeydy noo lëë do, sink lëë noo kok sinak tu kwanaa nii chantsi xiñ. ⁸ Ble noo bluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesú lo do, ni lëdy kaa nonsy xtiits Dios bluuy noo, sink beeñ noo to yudar porñee tir xkëstyoo noo lëë do. ⁹ Xsaladzy to gon, beetsy, xa pkyëë noo tsiiñ, ptsiñaa noo nii kwte lo xtsee noo. Tsel kyool pkyëë noo tsiiñ parñee ko tsiiñdy noo ni tu lo do mente no kluuy noo xtiits Dios.

¹⁰ Axte Dios kaa ni lëë do nan nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo noo lady to, blyody noo falt ni tu lo do. ¹¹ Ngui ptyon noo lëë do sinak nii chan meñ xiñ. ¹² Pchoobladzy noo styoo do ni bluuy noo xa kpañ do sinak xñabey Dios, por lëë Dios kwle lëë do parñee tso do laañee xñabey xaa.

¹³ Tugak xtee noo skizh lo Dios, porñee kaazhkaa bniladzy to nii nli xtiits Dios nak kchë nii bñee noo, kwxaakty to nii xtiits chol meño. Ni nli gaa nii xtiits Dioso. Lëëw xtsëë xmod kchë meñ nii xniladzy. ¹⁴ Beetsy, sinak nii psaksi gak meñ xkyedzy to lëë do, psaksi meñ Israel kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Judea. ¹⁵ Lëë xaa Israel go beety Jesú, sinak nii beetyak

xaan kchë profet nii biid penaadle, ni lëë xaa kwlii lëë noo Judea. Chuuñ ksakty xaa Dios, sink kchë meñ xtilyni xaa. ¹⁶ Tsiñee chakladzy noo kluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ sit parñee wi meñ sit telaa, xlaady xaa. Por ngo lëë kchë xtol xaa lox ptyaly, ni lëë Dios kaa ksaksi xaa.

Lëë Pable xkokyey tsíi Tesalónica stub

¹⁷ Beetsy, worñee lëë no blë, nikxe nii xtse ptyoondы noo lëë do, per tugak psaladzy noo lëë do ni tugak kwyo kik noo nii lëë noo kyop tyon lëë do. ¹⁸ Ndaly vuelt kokladzyaa nii nyoopteedy noo lo do, per blaady xaatox. ¹⁹ ¿Cho ksaladzy sye noo dyon ni cho kuuñ ksak styoo noo tsiñee lëë Jesús kiid? ²⁰ Misme lëë dow.

3

¹ Por ngo pxekwtraa, lëën byaan Atenas nonsyaa, ² aan lëën pxal betsy no Timoteo. Wi xaa xkyë xtsiñ Dios xluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist. Lëë xaa pxalaa biid tedy xaa lo do parñee kchoobladzy xaa styoo do tsiin kniladzy re to. ³ Por chaklastyaa nii kchoso styoo do por kchë kyalnë re, ni nanle gaa to nii no nii singo ktsyool no. ⁴ Worñee bii ncheno noo lo do, niyy kaazh noo nii no nii tyeedy no kyalnë. Aan nli gaa singo koko. ⁵ Aan como pxekwtraa lëën pxal Timoteo biidnabtiits dyon pe bii xniladzy to xtiits Dios. Por ptsyebaa nii nchëep xaatox to lo tol aan pe nandy tsiñ nii pkyëe noo tsigo.

⁶ Per lëë na nii lëë Timoteo blañ chutits xaa nii mbëë xniladzy to xtiits Dios ni mbëë xkëstyoo do meñ. Në xaa nii tugak xsaladzy to lëë noo tyub styoo do ni tugak xkokyey do kan do lëë noo sinakak lëë noo soot noo deelba xaatsye tyon noo lëë do. ⁷ Por ngo, nikxe nii no noo lyaadzy ni xtyee noo kyalnë, lëë do xchoobladzy styoo noo porñee ndon noo nii mbëë xniladzy to Dios.

⁸ Pchoobladzy to styoo noo tsiñee ptsyon noo nii iip xsaandy to xtiits Dios. ⁹ Por ngo, tugak xtee noo skizh lo Dios por lëë Dios chuuñ ksak styoo noo por lëë do. ¹⁰ Tsel kyoool xñab noo lo Dios nii knee xaa tiits kyoop teedy noo lo do parñee lox kluuy noo xtiits xaa nii bii chak falt.

¹¹ Xñab noo lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii knee xaa tiits parñee kyoopteedy noo lo do. ¹² Ni xñab noo nii jkëstyoo do kchë meñ tyub styoo do sinak nii xkëstyoo noo lëë do. ¹³ Xñab noo nii kchooxsody styoo do tsiin tsody xtol do lo Tat Tios tsiñee lëë Jesucrist kiid stub kchë xangly xaa. Singo kako.

4

Nii chakladzy Dios kuuñtsyey meñ

¹ Por tiitspey nii bneetsy Jesús loo noo, lëë noo xñab nii ksaandy to nii kpañ do sinak nii bluuy noo lo do parñee kuuñ ksak to Dios.

² Nanle to kchë nii bluuy noo lo do, ni lëë gaa Jesús kwnabey lëë noo bluuy noow.

³ Chakladzy Dios gon nii ngui kpañ do parñee kuuñ ksak to xaa. Chaklasty Dios nii tsoni do stu meñ deelñee no tsil do. ⁴ No nii ngui kan do tsil do sinak xñabey Dios, ⁵ ksaksidy to me. Kuuñtsyeydy to sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios. ⁶ Ndox tsoni do stu meñ deelñee no tsil do, por xsaksi Dios kchë meñ nii chuuñtsyey singo, ni lëew niiyle gaa noo lo do. ⁷ Por lëë Dios kwtsyetsy lëë no parñee ksaan no xtol no ni parñee kpañ no sinak xñabey xaa. ⁸ Kchësy meñ nii chaklasty ksal nii xluuy noo, lëdy xtiits noo xsaldy meñ go, sink xtiits Dios nii xneetsy Kyalbini Ntson lo dow.

⁹ Xkiiñdy nii kniyy noo leñ kitsy re nii jkëstyoo do kchë xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, por ndon noo nii lëë Dios tse bluuy lo do nii no nii jkëstyoo lsa do lëë do. ¹⁰ Sinak nii jkëstyoo do kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Macedonia, per lëë noo xñab nii mastre jkëstyoo do. ¹¹ Kol tsoxko nii nsaaksye kpañ do. Sëëbty to lo xcuent meñ, sink kol kuñ tsiiñ con ña do sinak nii bluuy noo lo do, ¹² parñee ni tu pe kakty falt lo do ni parñee kñeenëdy meñ nii nche tublad lëë do.

Kchë nii kak tsiñee lëë Jesús kiid

¹³ Beetsy, chakladzy noo nii kaknan do xa kak kchë meñ kuty parñee ktee nëdy to sinak xtee në meñ nii xnilasty Dios. ¹⁴ Por deelñee xniladzy no nii kuty Jesús ni xniladzy no nii beeñ kpañ Dios xaa, no nii kniladzy no nii lëë Dios kuuñ kpañ kchë meñ kuty nii xniladzy Jesús.

¹⁵ Xtiits Dios xluuy noo. Por ngo nii xñee noo lo do nii tsinnee lëe Jesús kiid stub, deelñee bii mbañ no, chilody tyenech no lo meñ nii klo kuty. ¹⁶ Por lëe tu angly jkwetsy xtrompet Dios aan klo meñ kuty nii xniladzy Jesús kpañ. ¹⁷ Loxsyé ngo deelñee bii mbañ no, lëe no kyo ksa no meñ nii pañ, kyo ktsiil nëz no Jesús lo me, parñee tugak tsyo no ksa no xaa. ¹⁸ Kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do con kchë tiits re.

5

¹ Precisty gon, beetsy, nii jkëe noo leñ kitsy re pa wor o pa tsee gaa kiid Jesús stub. ² Por nan buenle to nii kuñdy Jesús visy tsinnee lëe xaa kiid, sink lëe xaa kiid sinak tu ngbaan nii chi kyalkpaan kyool. ³ Tsinnee lëe meñ këb: “Mbëe nak, kindy kyalnë”, lëe Dios kxaal kyalnë sinak nii kolpsye chislo xyoob kwnaa nii kap mëed, aan ni tu cho telaady. ⁴ Per lëe lëe do, beetsy, nchedy to lo nguey parñee kyeñdy to kiid Jesús sinak nii chiid ngbaan. ⁵ Kchësy to nak sinak xbini ngbidz nii xsaani wor yutsye. Nchedy no kyool ni nchedy no lo nguey. ⁶ Por ngo nody nii kyëe no mgaal sinak grol meñ, sink no nii list kwe no ni no nii tugak kak nyaani no. ⁷ Kyool chakesy meñ nii xkyë mgaal ni kyool gaa xsyutsy meñ nii xkyë kunip. ⁸ Per lëe lëe no, nii nak no sinak xbini ngbidz nii xsaani wor yutsye, no nii tugak nyaani kwe no. No nii tsyakw no xtiits Dios ni xkyalwkëstyoo xaa sinak nii nyako tu mankw kiib nii chakw soldad, ni no gaa nii ksoob no xtiits Dios nii xteelaa kik no sinak nii nyako tu cachuch kiib nii xsyob kik soldad. ⁹ Porque kwtsyesty Dios lëe no parñee ksaksi xaa lëe no, sink lëe xaa kwtsyetsy lëe no parñee kteelaa Jesucrist no lo tol. ¹⁰ Lëe Jesucrist kuty por lëe no, parñee nikxe mbañ no o kety kaa no lëe no tsyo ksa no xaa. ¹¹ Por ngo, ksaandy to tugak kol ko nguiool styoo do ni kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do.

Lëe Pable xñee xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹² Beetsy, xñab noo nii ksal do kchë xaa nii xluuy xtiits Dios lo do, por lëe Dios pso xaa parñee kuñ xaa tsiiñ lo do. ¹³ No nii kantsi do xaa ni jkëstyoo do xaa por

kchë tsiiñ nii chuñ xaa. Ngui kol kwe kchë xcombañer do.

¹⁴ Ni xñab noo lo do, beetsy, nii kak ntseeb to lo meñ nii chaklasty kyë tsiiñ. Kol kchoobladzy styoo meñ nii no kyalnë, ni kol kap paciensy lo kchë meñ.

¹⁵ Deelñee ksaksi meñ do, kol kap cuent kuñdy to kyalxtisy xaly gaa to, sink kol tsoxko nii tugak kuñ do kyalbuen lo xcombañer do ni lo kchë meñ nii nche tublad.

¹⁶ Tugak kol ko nguiool styoo do. ¹⁷ Ni ksaandy to, tugak kol kutiitsni Dios. ¹⁸ Nikxe peetyee xtsyool do tugak kol ktee skizh lo Dios, por no nii singo kuuñtsyey meñ nii xniladzy Jesús.

¹⁹ Sonlëdy to lo xKyabini Ntson Dios nii no leñ styoo do. ²⁰ No nii ksal do xtiits xaa nii xsabini Dios leñ kik. ²¹ Kol kyeñ cho xñee tiitsli ni kol kyeñ cho xñee tiits xuuuy aan kol kniladzy tiitsli. ²² Kol ksaan kchë cos nii chuñ xtol do.

²³ Lëe Dios nii xkëstyoo lëe no kuuñ nyë xkyalmbañ do ni xkyalbini do ni lëe xaa kuuñ nyë tyubñaa do parñee tsel nyë nche do tsinnee lëe Jesucrist kiid. ²⁴ Buen xaa, ksaandy xaa lëe do, ni suñ gaa xaa cumplir kchë nii në xaa lo do, sisyaal xaa xtsiñ xaa.

²⁵ Beetsy, kol nab lo Dios nii kuñ xaa lëe noo yudar.

²⁶ Tsinnee jkëëptyux to, kol ktee tu pxit kwesy xcombañer do.

²⁷ Por tiitspey nii bneetsy Dios lon, lëen xñab nii jkab kitsy re lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

²⁸ Lëe lëesy Jesucrist nii xñabey dyon kakni lëe do.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

¹ Lëë Pable ni Sil ni Timoteo xaal kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. ² Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Dios ksaksi meñ nii xnilasty xtiits xaa

³ Beetsy, nonguijal gon nii tugak ktee noo skizh lo Dios por lëë do, por sisi tse lëë do xniladzyre xtiits xaa ni sisi tse lëë do xkëstyoore xcombañer do. ⁴ Por ngo, yuub noo chutiits lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii tsiitsy so do lo xtiits Dios ni xekw to xtyedy to kchëlo kyальнë. ⁵ Nyoo nii chuñ Dios kyalxtisy, por lëë xaa kwle lëë do parñee tso do laañee xñabey xaa. Por ngo xekw to kchëlo kyальнë.

⁶ Nonguijal ksaksi Dios meñ nii xsaksi lëë do, ⁷ tsuin ktee tiits kxiladzy to kchësy to siñee notedy to kyальнë ni ktee tiits kxiladzy noo. Lëë Dios kuuñtsyey ngo tsiñee lëë Jesús kiid ksa angly nii xñabey. ⁸ Con bëly ksaksi xaa meñ nii xnilasty xtiits Dios ni meñ nii xsoobty xtiits xaa. ⁹ Lëë meñ go nitylo kaazhkaa, aan kpikchedre kan meñ go Dios ni kpikchedre kan meñ go xkyalwnabey Dios. ¹⁰ Tse go lëë Jesús kiid par kleni meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa, aan wi do ksee ksa do meñ go porñee bniladzy to xtiits Dios nii bluuy noo lo do.

¹¹ Por ngo, tugak xñab noo lo Dios nii kpañ do sinak xñabey xaa tsuin kak nyoo nii lëdy xlyësy kwle xaa lëë do, ni xñab noo nii knee xaa tiits kuuñtsyey do kchë cos buen nii no kik to ni kchë tsiiñ nii chuuñtsyey do porñee xniladzy to xtiits xaa. ¹² Singo mod lëë meñ kleni Jesucrist por lëë do, ni lëë gaa xaa kleni lëë do según xkyalnsaak Tat Tios ni xkyalnsaak xaa.

2

Xaa mal nii kiid

¹ Lëë nana, beetsy, lëë noo kniyy lo do xa kak tse nii lëë Jesucrist kiid stub ni xa ktsiilnëz no xaa. Xñab noo ² nii jkandy kik

to ni ktsyebyt to deelfíee kon do nii lëë tse kutsiñ nii lëë Jesucrist kpikche. Nikxe kñé meñ nii lëë noo bñeeuw o lëë gaa noo pkëëw, knilasty tow. ³ Kyëtidy to, por antes nii tsitsiñ tse go, lëë meñ ktilyni Dios, ni lëë tu xaa mal kiid, per nol nii lëë xaa nitylo. ⁴ Lëë xaa go ktilyni Dios ni lëë xaa këb nii mastre non xaa lo kchë mdyo nii xleni meñ. Lëë xaa sob leñ lidzy Dios aan lëë xaa këb nii Dios xaa.

⁵ ¿Pe xsalasty to nayak nii bitiitsaa kchë cos re worñee bii kwyon lady to? ⁶ Ni nan gaa to cho xsyonlé lo xaa parñee axte kal tiemp kiid xaa. ⁷ Lëë kchë cos ntseeb nii kuuñtsyey xaa mal go lox kwxixkwaa, xaktyee kpichee xaa nii sonlë lo xaa. ⁸ Lëë xaa kiid, per xaktyee con xpe Jesús kuty Jesús xaa, ni lëë Jesús knitylo xaa con xkyalwnabey. ⁹ Lëë xaatox nakni xaa mal go. Lëë xaa kñabey ni lëë xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson. ¹⁰ Lëë xaa mal go jkëëti kchë meñ nii këtañ, porñee koklasty meñ go niladzy xtiits Dios nii xteelaa. ¹¹ Por ngo lëë Dios xsaan nii kniladzy meñ go tiits xuuy ¹² parñee ksaksi Dios kchë meñ go, porñee koklasty meñ go niladzy tiitsli, sink tol byo styoo meñ go.

Xaa nii kwle Dios

¹³ Beetsy, xkëstyo Dios to. Por ngo lëë xaa kwle lëë do parñee klo do jkaa kyalwtelea nii sëedni Kyalbini Ntson porñee bniladzy to xtiits xaa, ni por ngo gaa no nii tugak ktee noo skizh lo Dios por lëë do. ¹⁴ Lëë Dios kwtsyetsy lëë do parñee tso do laañee xñabey Jesucrist porñee bniladzy to xtiits xaa nii bluuy noo.

¹⁵ Tsiitsy tsigo busy, beetsy, kol so, kchosody to lo xtiits Dios nii yuub noo bluuy lo do ni lo kchë tiits nii pkëë noo lo kitsy nii pxaal noo lo do. ¹⁶⁻¹⁷ Lëë lëësy Jesucrist dyon ni lëë lëësy Tat Tios nii xkëstyo lëë no ni xchoobladzy styoo no kakni lëë do parñee kchosody styoo do ni parñee ngui kchukë kchë nii kñee do ni kchë nii kuuñtsyey do.

3

Kol nab lo Dios por lëë noo

¹ Beetsy, kol nab lo Dios por lëë noo parñee kyob jkaasy xtiits Dios ni jkëëtyag

meñ sinak nii pkéetyag tow. ² Ni kol nab nii kteelaa xaa lëë noo lo kchë xaa ntseeb ni xaa mal, porque lëdy kchë meñ xniladzy xtiits Dios. ³ Per lëë Dios kakni lëë do parñee kchoxsody styoo do ni kyabty to lo tol. ⁴ Tyub styoo noo xniladzy noo nii lëë Dios kuñ lëë do yudar parñee kuuñtsyey do kchë nii bluuy noo lo do. ⁵ Lëë lëësy Dios dyon kuñ lëë do yudar parñee jkëstyoo do sinak nii xkëstyoo xaa, ni lëë lëësy xaa kakni lëë do parñee kxekw to kyalnë sinak nii pxekw Jesucristo.

Xaa nii xkyëdy tsiiñ

⁶ Beetsy, por xtiitspey Jesucrist lëë noo xñab nii ktsiil lsady to xaa nii chaklasty kyë tsiiñ ni chaklasty ksoob xtiits Dios nii bluuy noo lo do. ⁷ Por nan do xa kpañ do parñee kak to sinak noo. Ptsyody noo lady to singosy, ⁸ ni karty kaa tyaaw noo xkuñ meñ singosy, sink tsel kyool pkyëë noo tsiiñ parñee kotsiiñdy noo ni tu lo do. ⁹ Ni lëëw na nchilopee nyab noo nii nyuñ do lëë noo yudar, per lëë noo pkyëë tsiiñ parñee kluuy noo lo do xa kpañ do. ¹⁰ Worñee ptsyo noo lady to niiy noo nii kawdy xaa nii chaklasty kyë tsiiñ. ¹¹ Per xtsyon noo gon nii no bla xaa nii xkyëdy tsiiñ lady to, aan sidy kik xaa nii pe kuuñtsyey xaa. ¹² Con xtiitspey Jesucrist lëë noo xñab nii kyë kchë xaa go tsiiñ par kaw xaa ni parñee ngui kpañ xaa.

¹³ Beetsy, ktsagty to, tugak kol kuñ kyal-buen. ¹⁴ Deelñee no xaa nii chaklasty ksal nii xñee noo leñ kitsy re, kol kuy chow aan ktsiil lsady to xaa parñee kteladzy xaa. ¹⁵ Per klëëdy to lo xaa, sink ngui kol nee lo xaa sinak nii nyak xaa betsy to.

¹⁶ Lëë lëësy Dios nii xchoobladzy dyon tugak kchoobladzy styoo do ni lëë lëësy xaa kakni lëë do.

¹⁷ Paablaa, con yuub ñan ni xletraa xkëñ tyux re. Sinrii xkëñ kchë leñ kitsy nii xalaa, con xletraa xkëno. ¹⁸ Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo Timoteo

¹ Naa nak Pable. Xapostle Jesucrist nakaa. Lëë Dios nii xteelaa lëë no lo tol ni lëë Jesucrist nii këmbëës no pxaal naa.

² Lëën xal kitsy re lool, Timoteo, xiñpaa nakoo por xniladzyoo xtiits Dios. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii ni jkëstyoo xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëë kpaño.

Xaa nii xluuydy tiitsli

³ Lëën kwnel lool worñee lëën sa nëz Macedonia niyaa:

—Byaan kyedzy Efeso, parñee klaadyoo kluuy grol meñ tiits wkëti, ⁴ ni kudzy nii ksaldy meñ cuent tiemp nii toon pare xseety. Por pa xkiiñdyo, xaktyee xlyëw parñee knilasty meñ xtiits Dios tyub styoo meñ.

⁵ Lëën psan tiits nii kuuñtsyeyoo ngo parñee jkëstyoo lsa no lëë no tyub styoo no, ni mbëë tso kik no ni kniladzy no xtiits Dios tyub styoo no. ⁶ No xaa nii pchoxso lo xtiits Dios aan lëë xaa këtañ por cos nii pa xkiiñdy. ⁷ Chakladzy xaa kluuy xaa xley Moisés, aan ni nandy xa pe xñee xaa ni xyeñdy xaa nii xluuy xaa, per nder confians xluuy xaaw.

⁸ Ndon no nii buen xley Moisés, deelñee kluuy meño siñee nakpew. ⁹ Per byaandy ley gon par ksaksiw meñ buen. Sink lëëw byaan par ksaksiw xaa yox ni xaa nii xsobooty tiits, ni xaa ntseeb ni xaa ngoitol, ni xaa nii xsaldy Dios ni xaa nii xsaldy xtiits Dios, ni xaa nii chuty pxosy o xñaa gaa, ni kchë nweety bñech. ¹⁰ Lëë ley ksaksi xaa nii choni stu meñ nii no tsiiil, ni xaa nii choni saapkiy, ni xaa nii xto meñ ni xaa nii xkëëti ni xaa nii xkon Dios parñee kniladzy meñ nii xtiits xñee xaa, ni kchë xaa nii xsobootiisty xtiits Dios. ¹¹ Aan lëë Dios pso naa parñee kluyaa tiits ntson go lo meñ.

Lëë Pable xtee skizh lo Dios

¹² Xtedyaa skizh lo Jesucrist, por lëë xaa xnee kyalndaan lon ni lëë xaa kwle naa parñee kuñaa xtsiñ xaa, ¹³ nikxe

kwneenën xaa ni kwënlagaa xaa ni kwlootsyetsya xaa klo. Per lëë Dios pkëstyoo naa, porñee karty kniladzyaa xtiits xaa wor go aan nandyaa pe beñaa. ¹⁴ Lëë Dios psaabini naa parñee kniladzyaa xtiits xaa ni parñee jkëstyoon xaa porñee pkëstyoo Jesucrist naa.

¹⁵ No nii kchë do kniladzy nii lëë Jesucrist biid lo kislyu par kteelaa xaa meñ nii no xtol por nliw. Naa nak tu xaa nii mastre no xtol. ¹⁶ Por ngo, pkëstyoo Dios naa, aan lëë Jesùs pteelaa naa parñee kan meñ nii nare kniladzy xtiits xaa nii tir chap xaa paciensy. ¹⁷ Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Rey nii tejty, ni kejty, ni nyodoxy. Lëësy xaa nak Dios. Singo kol tsoo kuuñtsyey no.

¹⁸⁻¹⁹ Timoteo, xiñ, kyablyudyoo, sink tsiitsy kwso lo xtiits Dios ni kwloo xkyalcheeñoo, lkëëbre xsanaa lool. Psaladzy kchë nii kwnee xaa nii psaabini Dios leñ kik worñee pseety xaa lii. No xaa nii kwloody xkyalcheñ aan lëë xaa pchoxso lo xtiits Dios. ²⁰ Singo ptsyool Himeneo ni Alejandro. Lëë xaa psanaa lo xaatox parñee kseedy xaa kxiñdy xaa tiits lo Dios.

2

Lëë Pable xñee pe cos kñab meñ lo Dios

¹ No nii kñab to lo Dios por kchë meñ nii nche lo kislyu ni por xlyaadzy meñ go. Kol ktee skizh lo Dios por kchë meñ go.

² Kol nab por kchë xaa xñabey ni xaa nii nak xtisy, parñee kuñ xaa kyalxtisy sinak xñabey Dios, tsuin tsody tily ni tsody falt lo Dios tsuin mbëë kpañ no. ³ Buen nii kuuñtsyey do kchë ngo ni xyo gaaw styoo Dios nii pteelaa lëë no lo tol, ⁴ por kchë meñ chakladzy xaa telaa ni kchë meñ chakladzy xaa kniladzy tiitsli. ⁵ Por tugak Dios no, ni tugak xaa nii xtsig meñ lo Dios no. Lëë xaa go nak Jesucrist. ⁶ Lëë Jesucrist kuty lo crusy par kteelaa xaa kchë meñ, ni nanle gaa to nii singo no nii ktsyool xaa.

⁷ Por ngo lëë Dios pso naa kakaa apostle par kluyaa xtiitsli xaa lo meñ nii nakty meñ Israel. Nli kchë nii xñen, xkëëtiidyaa.

⁸ Chakladzyaa nii kchë laañee no xapkiy nii xniladzy xtiits Dios, kñee xaa lo Dios, per klëëdy xaa ni ktilytiisty xaa. ⁹ Ni chakladzyaa nii ngui kakw kwnaa xab. Kyooñdy kik me nii toon pare, ni xkiiñdy nii

jkiiñ me or, ni kyo nii lë perle o kakw kaa me ladx non, ¹⁰ sink no nii kuuñtsyey me cos buen. Ngo nak nii kuuñtsyey kwanaa nii xniladzy xtiits Dios. ¹¹ No nii jkëetyag kwanaa xtiits xaa nii chuuñ kseedy, nody ni pe kñee me. ¹² Ni nëëdyaa nii kuuñ kseedy kwanaa meñ nii xniladzy xtiits Dios ni nëëdyaa nii kñabey kwanaa lo mguiy. Chaklastyaa nii kñee me laañee xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹³ Porque klo Adán psaa Dios, tsigore psaa xaa Eva. ¹⁴ Ni lëdy kaa Adán kwëti, sink lëë kwanaa kwëti, aan singo mod lëë me byab lo tol. ¹⁵ Per stelaa kwanaa deelñee ngui kan kwanaa xiñ ni kchosody kwanaa lo xtiits Dios, ni jkëstyoo kwanaa, ni kpañ kwanaa sinak xñabey Dios.

3

Xaa nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Nli deelñee no tu do chakladzy kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, tsiñ roob xyub to. ² Por ngo no nii ngui kak xmod xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Tugak kwanaa kap xaa ni ngui kpañ xaa sinak xñabey Dios ni no nii ksal meñ xaa. No nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ. Ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios. ³ Kyëdy xaa kunip ni kyëktildy xaa, tu xaa buen kak xaa ni tu xaa ndoladzy, tsinidy xcient tumi kik xaa. ⁴ No nii kñabey xaa lidzy xaa parñee ksoob xiñ xaa tiits ni ksal xiñ xaa xaa. ⁵ Porque deelñee xñabeydy xaa lidzy xaa, ¿xa kñabey xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios? ⁶ Por ngo nody nii kñabey tu xaa nii kal kwsëeb xnëz Dios lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por toontlaa kyak nyaa xaa aan kyab xaa lo tol nii byab xaatox. ⁷ Axté meñ nii xnilasty xtiits Dios no nii ksal xaa parñee kchoody xkyalto xaa ni kyabty xaa lo xitramp xaatox.

Xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey

⁸ Singo gak xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey no nii ksal meñ xaa ni no nii kuñ xaa cumplir xtiits xaa, ni nody nii kyë xaa kunip, ni nody ni tsini xcient tumi kik xaa. ⁹ No nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios nii xniladzy no, ni no nii ngui tso kik xaa. ¹⁰ Klo kak xaa preb, aan loxsye ngo, deelñee nody xfalt xaa, schilo kuñ xaa

yudar xaa nii xñabey. ¹¹ Singo gak tsil xaa, no nii ksal meñ me ni nody nii ktop me tiits kizh, ni no nii kak me tu kwanaa wsoob tiits. ¹² Tugak kwanaa kap xaa go, ni no nii kñabey xaa lidzy xaa. ¹³ Por deelñee ngui kuñ xaa xtsiñ xaa, lëë xaa ktyoontsi, aan singo mod no chuw xaa kñee xaa xtiits Dios lo meñ.

Nii no kniladzy meñ nii ngab lo Dios

¹⁴ Xkokyeeñaa nii klyëedy lëën kyely kan lii. Per lëën xal kitsy re ¹⁵ parñee, deelñee kyeldy kan lëël nanle xa kak xmod no tsiñee no no lady meñ ni xniladzy xtiits Dios. Lo Tat Tios ngab meñ go, ni lëë Tat Tios mbañ chakni meñ go parñee kchosody meñ go lo tiitsli. ¹⁶ Tir gon ntson xtiits Tat Tios nii xniladzy no:

Biid Jesucrist sinak tu mguiy,

ni bluuy Kyalbini Ntson nii Xiñ Dios
nak xaa.

Kon angly xaa.

Biñ meñ nii nche tyub lo kislyu xtiits xaa,
aan bniladzy meño,
ni byëp xaa kpaa.

4

Meñ nii kchoxso lo xtiits Dios

¹ Per nyë xñee Kyalbini Ntson nii sitsiñ tse nii lëë meñ kchoxso lo xtiits Dios, par kniladzy meñ xtiits xuuy kyalbini mal ni kniladzy meñ xlay xaatox. ² Ni lëë meñ ksal xtiits xaa wnee xuuy, pe xseedy styoo xaa tsiñee xkëëti xaa meñ. ³ Xka xaa ktsiñna meñ ni no cos nii xka xaa ktyaaw, ni lëëw na lëë Dios psaano par ktee meñ nii xniladzy xtiits xaa skizh tsiñee kaw meño. ⁴ Por kchë nii psaan Dios bueno. Aan ni tu pe kpixlasty no, sink no nii ktee no skizh tsiñee kñaasy now, ⁵ por lëë xtiits Dios ni lëë skizh nii ktee no lo Dios kuuñlayo ni kuuñnyëw.

Xaa nii nli chuñ xtsiñ Jesucrist

⁶ Deelñee sluuyoo kchë cos ko lo meñ ni tugak tsinaloo tiitsli aan iip kchoxsodyoo, tu xaa nii nli chuñ xtsiñ Jesucrist kakoo.

⁷ Per ksaldyoo kchë cos nii nody xkyalcheñ nii chutiits meñ. Sink ptee nii tugak beeñ xtsiñ Dios. ⁸ Por nikxe xkiiñ ejercisy par xcuerp no, mastre xkiiñ kchë xtsiñ Dios nii kuuñtsyey no, por styon now lo kislyu re

ni styon now lo stu kislyu. ⁹ Kol kniladzy kchë nrii, por nliw. ¹⁰ Por xkyëë no tsiiñ ni xtyee mban no, porñee Tat Tios mbañsyé xsaladzy no. Lëë xaa xteelaa kchësy meñ nii xniladzy ni lëë xaa kteelaa meñ nii nare kniladzy.

¹¹ No nii kñabeyoo kuuñtsyey meñ ngo ni no nii kluuylo. ¹² Kteejtyoo nii ksyablyu meñoo porñee nakoo xaa yeeñ, sink ngui kwnee ni ngui kok, pkëstyoo meñ ni kwloo xkyalcheeñoo, parñee kakladzy meñ nii xniladzy xtiits Dios kak sinakoo. ¹³ Mentre klyaañaa, blab kitsy nii kë xtiits Dios lo meñ, ni pchoobladzy styoo meñ ni beeñ kseedy meñ. ¹⁴ Psaladzy kyalnsaak nii bneetsy Dios lool worñee psaabini xaa leñ kik xaa kol par kxob xaa kol ña kikoo. Ksaandylo.

¹⁵ Kuni kchë nii xñen kikoo, beeñtsyeyoo, parñee kchësy meñ kan nii nli chuñlo cumplir. ¹⁶ Kop cuent nii xluuyoo lo meñ, ni tsiitsy kwso kchoxsodyoo. Deelñee kuuñtsyeyoo kchë ngo lëël kteelaa lii ni lëël kteelaa meñ nii xkëëtyag nii xluuyoo.

5

Xa no nii kak xmod meñ nii xniladzy Dios

¹ Kéntseebyoo lo xaa kol. Ngui kwnee lo xaa sinak nii nyak xaa pxoosyoo. Ni ngui kwnee lo xaa yeeñ sinak nyak xaa betsyoo. ² Singo gak ngui kwnee lo kchë kwaa kol sinak nii nyak me xñaal. Nikle gaa lo kwnaa yeeñ kwnee lo me sinak nyak me psyañoo.

³ Beeñ kwnaa viud nii ni tu chonody yudar. ⁴ Per deelñee no tu kwnaa viud nii no xiñ o xyag kaa, xaa go no nii kuñ me yudar por meñ wlidzy me ni no nii jkëstyoo xaa meñ lidzy xaa por singo nonguial kako ni xyo gaaw styoo Dios. ⁵ Kchë kwnaa nii nli byaan viud, Dios sye xsaladzy me, ni tugak chutiitsni me Dios nikxe yutsye nikxe gaa kyoolo. ⁶ Per lëë kwnaa viud nii chuuñtsyey tol nii chak lo kislyu re, kutyle me nikxe mbañ me. ⁷ Kudzy nrii lo kchë meñ nii nche ske parñee ni tu pe kuuñkiidy meñ lo meñ gue. ⁸ Por deelñee no xaa nii choxkody kan meñ lidzy, xka xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios aan mastre ntsab xaa que xaa nii xnilasty.

⁹ Nonstyee kwnaa viud nii chap masy tsongaly iz ni kwyo tugak tsiil tso list. ¹⁰ No nii kyuumbey meñ me por kchë kyalbuen nii beeñ me: deelñee ngui broob me xiñ me, deelñee ngui xñee me lo meñ nii chi lidzy me, deelñee kontsi me xaa nii xniladzy xtiits Dios, deelñee beeñ me yudar meñ prob, ni deelñee beeñ me kchë kyalbuen nii nonguial kak.

¹¹ Per ksoobtyoo lë viud nii bii nyeeñ lo list ko. Porque tsi lëë me kakladzy ktsiilña me stub, lëë me ksaan xtsiiñ Crist. ¹² Aan tolchuñ me porñee beñdy me cumplir xtiits me. ¹³ Ni lëë me xkyënsë yu por yu chi me ni lëë me xyak tu kwnaa nii xtsyaab aan lo kyalwtsyaab ko, lëë me xkyëktop tiits kizh, ni lëë me xsyëëb laañee chigaldy me ni lëë me xñee cos nii xkaatyee. ¹⁴ Por ngo chakladzyaa nii ktsiilña kwnaa viud nii bii nyeeñ parñee kan me xiñ me ni tso me chilidzy me, parñee kteejty no tiits nii kñee në meñ nii xlëë lo no lëë no. ¹⁵ Porque nol kwnaa viud nii pchooxso aan lëë me kwsëëb xlad xaatox.

¹⁶ Deelñee no meñ lidzy kwnaa nii no lady to nak viud, no nii kuñ me me yudar, parñee kotsiñdy me lo xaa nii xniladzy xtiits Dios, tsiin kchilo kuñ xaa kwnaa viud nii ni tu cho nody yudar.

¹⁷ No nii ktyoontsi xaa kol nii ngui xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, per mastre no nii ktyoontsi xaa deelñee xluuy xaa xtiits Dios ni chuuñ kseedy xaa meñ. ¹⁸ Por mismé kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Kody to kyex chuw yosy nii xkyë kon.” Ni nikle gaa: “No nii kazh xaa nii xkyë tsiñ.”

¹⁹ Deelñee jkëëkiy meñ tu xaa kol, ksaldyoo nii kñee chop o tson gaa xaa nii kñë nliw. ²⁰ No nii kéntseeboo lo xaa nii xsaandy xtol tsiñee nche kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, parñee ktsyeb los demasy meñ. ²¹ Xña lo Dios ni xña lo Jesucrist ni xña lo angly nii kwle Dios, xsanaa tiits re lool parñee kuuñtsyeylo. Kchë lo meñ, kwneew; kwedyoo. ²² Kxobtyoo ñal kik meñ par kak meñ tu xtsiiñ deelñee karty kuñlo pensar. Jkaaydyoo xtol meñ. Bichee lo tol.

²³ Kidyoo nonsy nis, sink kow xisy viñ, por nanaa nii kety kety xlyaañoo yoob.

²⁴ No meñ nii nyoo no xtol antes nii kak kyalxtisy. No gaa meñ nii axte lox chak

kyalxtisy lëew chak nyoo. ²⁵ Singo gak kyalbuen nyë nyoow. Lëe kyalbuen nii nyoody kaa chilody nii tugak jkyeetsyo.

6

¹ Kchësy xaa nii psyuuy par kyë tsiiñ no nii ksoob xaa xtiits xaa nii kwxii xaa, parñee kñeenëdy meñ xtiits Dios nii xniladzy no ni xluuy no. ² Nikle xniladzy xaa nii kwxii xaa xtiits Dios, lëdy por ngo nii ksoobty xaa xtiits xaa. Mastre no nii ngui kuñ xaa xtsiiñ xaa, por tu lo xaa nii xniladzy xtiits Dios kë xaa tsiiñ.

Cos nii nli non

Kudzy lo meñ nii ³ deelñee tso tu xaa nii kluuy tu cos nii nakty sinak xtiits Jesucrist ⁴ tu xaa nyats nak xaa aan ni tu pe nandy xaa. Tugak no ktilytiits xaa nako sinak tu kyalkits lo xaa. Aan siko lëe kyalm-bixladzy, ni tily, ni kotsyetsy chislo. ⁵ Ni xyaldy kaa xtily xaa go porñee no lidy kik xaa ni xnilasty xaa tiitsli, aan xsyak xaa nii schilo kak gan tumi lo xtiits Dios. ⁶ Ni nli gaa rikw meñ nii xniladzy xtiits Dios deelñee kleni meñ nii chap meñ. ⁷ Por ni tu pe byobniidy no lo kislyu re, ni ni tu pe kyooydy no. ⁸ No nii kle no deelñee no pe tyaaw no ni pe tsyakw no. ⁹ Per lëe xaa nii chakladzy kak rikw xekwty xaa. Lëe xaa chak ngbiiñ aan lëe xaa xkyétañ ni lëe xaa xyab lo tol. ¹⁰ Por xkyalwlë tumi lëe tol xlyañ. No meñ nii no kchoxso lo xtiits Dios porñee xsyëëbladzy meñ tumi aan mban no tedy meñ go.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹¹ Per lëe lii, bichee lo kchë cos ko por lo Dios ngaboo. Mbëë pañ sinak xñabey Dios, bleni Dios, ni bniladzy xaa, ni pkëstyoo meñ, kyeejtyoo ni ndoladzy kok. ¹² Tsiitsy kwso lo xtiits Dios. Klaadyoo kyalmbañ nii nitylody, por par ngo kwtsyetsy Dioosoo ni por ngo gaa ndaly lo meñ kwneel nii xniladzyoo xtiits Dios. ¹³ Lëe nana, xña lo Dios nii xtee kyalmbañ lo kchësy cos nii no lo kislyu re, ni xña lo Jesucrist nii kwnee xtiits Dios lo Poncio Pilato, lëén xñabey ¹⁴ nii kuuñtsyeyoo kchë nii niyaa lool, kt-sëëdylo, parñee kak ntseebyaa lool. Tugak beeñtsyeyo axte nii kiid Jesucrist stub. ¹⁵ Lëe Dios kwe tse nii kxaal Dios xaa, por

lëësy xaa nak Dios ntson nii xñabey, ni lëësy xaa nak rey, ni lëësy xaa nak xaa nii chuñ kyalxtisy. ¹⁶ Tsitsiñdy tse nii kety xaa, lo tu bini no xaa aan ni tu cho chilody kpig, ni ni tu cho karty kan xaa ni kchilody kaa kan meñ xaa. ¡Lëësy xaa xyal jkaa skizh ni kyalwnabey! Singo no nii kako.

¹⁷ Kudzy lo xaa rikw nii kak nyaasty xaa porñee chap xaa cos, por xtiiydy cos. Kudzy nii masy Dios sye ksaladzy xaa por lëe Dios xnee kchë cos nii jkiiñ no. ¹⁸ Kwnabey nii kuñ xaa rikw kyalbuen ni jkady xaa palal nii chap xaa lo meñ nii ni tu pe chapty. ¹⁹ Parñee singo mod lëe xaa kap cos nii nitylody ni lëe xaa jkaa kyalmbañ nii nitylody.

²⁰ Timoteo, ngui gon beeñtsyey nii kwnabey Dios lii, ksaldyoo kchë cuent yox nii pa xkiiñdy nii xso xaa nii xsyak nii nyaani. ²¹ Por no meñ nii kwsëëb lo cuent ko pchoxso lo xtiits Dios.

Kakni Dios to dyon.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo Timoteo

¹ Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa, styoo Dios kwlañ pxaal xaa naa parñee kluuya xtiits Jesucrist nii xnee kyalmbañ. ² Lëen xal kitsy re lool, Timoteo nii nakoo sinak xiñaa. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii, ni jkëstyoo xaa lii, ni knee xaa tiits nii mbëe kpaño.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

³ Cad nii xtedyaa skizh lo Dios xsaladzyaa lii aan nikle yutsyew nikle gaa kyoolo xñabaa nii kakni xaa lii, tyub styoon chuuñtsyeyaa xtsiiñ xaa sinak nii beeñ pxusykolt too noo. ⁴ Xsaladzyaa worñee biiñoo, nii lëe no blë aan xsyakaa naaty kyob kan parñee klen stub. ⁵ Por xsaladzyaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Dios. Ni klo gaa xñakooloo Loida ni xñaal Eunice, bniladzyoo aan sootpaa nii wil byaani kyalwniladzy ko.

⁶ Por ngo xñabaa nii ksaanlastyoo xKyalbini Dios nii kwsëeb leñ styool worñee pxobaa ñan kikoo. ⁷ Por bneesty Dios tu kyalbini mban lo no, sink tu kyalbini ndaan bneetsy xaa parñee jkëstyoo no meñ ni tso xkyalcheñ no. ⁸ Ktelastyoo tsiiñee kchool xfavor xtiits Jesucrist ni ktelastyoo kanoo naa porñee non skiib por xtiits xaa, sink con kyalndaan nii bneetsy Dios lool ptee nii wil tedy kyalnë por xtiits xaa nii xteelaa. ⁹ Lëe Dios pteelaa lëe no lo tol parñee kpañ no sinak xñabey xaa. Kwtsyesty xaa lëe no por xkyalbuen no, sink lëe xaa kwtsyetsy lëe no porñee singo kwlaño styoo xaa ni porñee pkëstyoo xaa lëe no chop xaa Jesucrist. Destye nii kwche kislyu xkëstyoo Dios lëe no. ¹⁰ Lëe na nii lëe xaa pxaal Jesucrist biid kteelaa lëe no, lëe xkyalwkëstyoo xaa kok nyoo. Lëe Jesucrist biid knitylo xkyalwnabey kyalkuty aan por xtiits xaa lëe no jkaa kyalmbañ nii nitylody.

¹¹ Lëe Dios psonaa kluuya xtiits xaa, ni lëe xaa pxaal naa kakaa apostle. ¹² Por ngo xtyeedyaa kyalnë re. Per xtelyastya por

nanaa cho xsaladzyaa. Ni nan nyëen nii lëe xaa kakni naa axte tse nii kiid xaa stub.

¹³ Bluuy kchë nii chanoo xluyaa, ni pañ sinak xñabey xtiits Dios, ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyoo Jesucrist no. ¹⁴ Lëe Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no kuñ lii yudar, parñee kuñoo tsiiñ nii bneetsy Dios lool.

¹⁵ Nanloo nii lëe kchë xaa nii no nëz Asia psaanladzy naa. Lady kchë xaa go no Figelo ni Hermógenes. ¹⁶ Lëe lëesy Dios dyon kakni meñ lidzy Onesiforo, por ndaly vuelt biid kchoobladzy xaa styoon aan ptelasty xaa nikxe kon xaa nii lëen no skiib.

¹⁷ Siikñee kwlañ xaa Roma, lëe xaa byub naa aan pxilasty xaa, axte nii ptsil xaa naa.

¹⁸ Xñabaa nii jkëstyoo Dios xaa tse nii lëe Jesucrist kiid stub. Psaladzy gaanoo xaatke beeñ xaa lëe no yudar leñ kyedzy Efeso.

2

Xaa nii nli chuñ xtsiiñ Dios

¹ Lëe lii, xiñ, tsiiitsy kwso lo tiits nii bneetsy Jesucrist lool. ² Kchësy nii konoo bluyaa lo meñ, bluuyo lo xaa nii xyeñoo nii schilo kluuyo lo meñ nii karty kono.

³ Wil kwte kyalnë, kwxaak nii tu soldad nii xsoob xtiits Jesucrist nakoo. ⁴ Chilody gon kuñ soldad stu tsiiñ. No nii kuuñ ksak xaa xaa nii xñabey lo xaa. ⁵ Singo gak xaa nii chi tu lo wkity kuñdy xaa gan deelñee kitjy xaa sinak nonguijal kity xaa. ⁶ Nikle gaa xaa nii xkyë kon no nii klo xaa jkaa nii xyal xaa tsí lëe kwlaap kak. ⁷ Tugak kuni nii niyaa kikoo, aan lëe Dios ksaabini kikoo parñee kyeeñlo. ⁸ Psaladzy nii bikche kpañ Jesucrist ni psaladzy nii lo xtiyy rey David sëed xaa. Kchë ngo xñen lo meñ. ⁹ Aan por tiits ko xtyeedyaa kyalnë, ni këtuun si xkyëtuu tu xaa mal. Per lëdy wi xtiits Dios gon këtuu. ¹⁰ Por kchë xaa nii kwle Dios xekwaa kyalnë re parñee telaa xaa lo tol ni jkaa xaa kyalmbañ nii kneetsy Jesucrist:

¹¹ Nli nii deelñee kety no porñee xniladzy no xtiits xaa, lëe no kyoo lo xaa,

¹² ni deelñee kxekw no lo kyalnë, lëe no kñabey ksa no xaa,

ni deelñee jka no xaa, lëe xaa jka lëe no.

¹³ Deelñee kuuñdy no cumplir xtiits no, lëe xaa si suñ xaaw cumplir, por chilody jka xaa lëe xaa.

¹⁴ Beeñ ksaladzy meñ ni kwnab lo meñ nii ktilytiistre meñ por cualquier cos por pa xkiiñdy wtilytiits ko. Xaktyee xkëetaño meñ. ¹⁵ Tyub styool bluuuy xtiits Dios. Tu xaa nii nli xkyë tsiiñ kok parñee tsody penak kteladzyoo lo Dios. ¹⁶ Kñeedyoo kchë tiits yox nii so xnëzty ni pa xkiiñdy, por kchë meñ nii xñee tiits ko xyab lo tol. ¹⁷ Nak xtiits meñ go sinak cangren. Tiits ko xñee Himeneo ni Fileto. ¹⁸ Lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios aan xñee xaa nii lëë Dios beeñ kpañle meñ kuty aan no kik meñ xkan. ¹⁹ Per nak meñ nii xniladzy xtiits Dios gon sinak tu xcimient yu, aan lo cimient ko xñee nii xyumbey Dios meñ nii ngab lo xaa, ni kchësy kaa meñ nii ngab lo Dios no nii kpichee lo tol.

²⁰ Tu leñ yu ngol gon, lëdy xaktyee cos or ni cos plat no, sink wi cos yag ni cos psiñ no. Now xkiiñdy palsye no gaaw palsye xkiiñ. ²¹ Parñee jkiñ no tu laa precisy lo Dios, no nii ksaan no tol parñee kak nyë no, singo mod lëë no kuuñtsyey kchëlo cos buen.

²² Lëë lii, bichee lo kchë tol nii chuuñtsyey xaa yeeñ, aan pañ sinak xñabey Dios, bniladzy xtiits xaa, pkëstyoo meñ ni mbëë pañ ksal meñ nii xniladzy xtiits xaa. ²³ Ksaldyoo kchë wtilytiits yox nii so xnëzty por xaktyee chuuñ ktilyo meñ. ²⁴ Aan tu xaa nii xkyë xtsiiñ Dios gon nody nii kyëno xaa lo tily, sink no nii buen kak xaa lo kchë meñ, ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios, ni no nii kap xaa paciensy ²⁵ ni no nii ngui kñee xaa lo meñ nii chondyt iits. No nii kñab xaa nii kpikche styoo meñ go lo Dios tsuin kyumbey meñ go tiitsli, ²⁶ parñee kte xkaal meñ go ni telaa meñ go lo xitramp xaatox, por nguëetuu xaatox meñ go parñee kuñ meñ go nii chakladzy xaa.

3

Tsi lëë kislyu mer nitylo

¹ No nii kaknanoo nii tsinnee lëë kislyu mer nitylo lëë kyalnë tso. ² Lëë meñ kyak nyats, lyaadzy tumisy tso meñ, ni lëë meñ kak mbixladzy. Lëë meñ kñee në Dios, ksaldy meñ xtiits xaa ni ksaldy meñ pxosy ni ksakty styoo meñ. ³ Jkëstyood y meñ, lëë meñ kyék top tiits kizh, kxekwty meñ,

lëë meñ kuñ tol, lëë meñ kyak ntseeb aan kyody cos buen styoo meñ. ⁴ Lëë meñ kyak niladzy, ktsyebyt meñ, lëë meñ kyak nyaa. Nii xyo styoo meñ kuñ meñ, kuñdy meñ nii xyo styoo Dios. ⁵ Lëë meñ jkëëlo nii xniladzy meñ xtiits Dios, per lëë kchë xtol meñ kluuy nii nlidy xñee meñ.

Jkaaldyoo kchë meñ go. ⁶ Por lo meñ go ngab kchë xaa nii chi yu por yu aan xkëëti xaa kchë kwnaa mban nii tolsye sini kik. ⁷ Tugak no me wseedy, per iip xyaldy kyeñ me xtiitsli Dios. ⁸ Sinakak bruj nii lë Janes ni Jambres nii kwsonlë lo Moisés nak xaa go, xsyonlë xaa lo tiitsli. No lidy kik xaa, lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios. ⁹ Per xtsedy ktiyy xaa, por lëë meñ kyeñ nii nyaanidy xaa, sinak nii ptsyoolak chop bruj nii kwsonlë lo Moisés ktsyool xaa.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

¹⁰ Per lii chanaa nii mbëë sinaloo nii bluyaa lool, nanoo xa mbañaa, nii no kikaa, ni xniladzyaa Dios, ni chaapaa paciensy, ni xkëstyoon meñ, ni nanoo xa xekwaa lo kyalnë. ¹¹ Nanoo xa kwënlaag meñ naa, ni nanoo xa ptsyoolaa kyalnë leñ kyedzy Antioquía, ni Iconio ni Listra. Per lëë Dios pteelaa naa. ¹² Nli xñen nii lëë kchë xaa nii chakladzy jkab lo Crist tedy kyalnë. ¹³ Per lëë xaa mal ni xaa wnee xuuy, ksaandy xaa xtol xaa, sink tugak lëë xaa jkëëti meñ ni tugak lëë xaa kyëti xaly.

¹⁴ Lëë lii tsiitsy kwso lo xtiits Dios nii pseedyoo ni xniladzyoo por nanoo cho bluuyo lool. ¹⁵ Psaladzy nii destye nii nakoo xaa wiñ xyumbeyoo kitsy nii kë xtiits Dios. Lëëw xñee nii lëë Dios kteelaa lii deelñee kniladzyoo xtiits Jesucrist. ¹⁶ Lëë Dios psaabini kik xaa nii pkëë xtiits xaa, aan xkiiñ par kuuñ kseedyoo meñ, ni par këntseebo lo meñ, ni par ktikchew styoo meñ ni këkluuyo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ¹⁷ Xluuyo xa kuuñtsyey meñ kchëlo cos buen nii xyo styoo Dios.

4

¹ Lëë nana xña lo Dios ni xña lo Jesucrist nii kiidnabey lo meñ mbañ ni lo meñ kuty, lëen xñab ² nii kluuyoo xtiits Dios lo meñ, ni kñeel lo meñ tsinnee kteedyo tiits ni nikle gaa kteejtyo tiits kwnee. Pkostyoo

meñ ni kwéntseeb tsínee ko meñ falt, ni pchoobladzy styoo meñ, ni kop paciensy tsínee kuuñ kseedyoo meñ. ³ Porque sitsiñ tse nii kaklastre meñ kon xtiits Dios. Sink lëe meñ kyub tubtsoon maestre parñee kluuy maestre nii kakladzy meñ. ⁴ Lëe meñ ksaanladzy xtiits Dios aan lëe meñ kniladzy kchë cuent nii pa xkiñdy. ⁵ Per lëe lii tugak kwlooli kikoo, pxekw tedyoo kyalnë, tugak kwékluy xtiits Dios nii xteela. Ngui beeñ xtsiñoo.

⁶ Na lëen merle kpi lo kislyu re, lëen kety par kuuñ ksakaa Dios. ⁷ Tsiitsy kwson lo xtiits Dios, byaalaa tsíñ nii bneetsy xaa lon, ni pxekwaa pchooxsodyaa lo xtiits xaa. ⁸ Lëen jka premio nii kneetsy Jesucrist tse nii lëe xaa kiid kuñ kyalxtisy. Ni lëdy nonsy lon kneetsy xaaw, sink wi lo kchësy meñ nii këmbës kiid xaa stub ktee xaaw.

Nii xñab Pable lo Timoteo

⁹ Ptee nii kyob kiid tedyoo lon. ¹⁰ Por lëe Demas sey Tesalónica, lëe xaa psaan naa por mastre xyo cos lo kislyu re styoo xaa. Lëe Crescente na pxalaa si nëz xtañ meñ Galacia, lëe Tito na pxalaa si nëz xtañ meñ Dalmacia. ¹¹ Xaktyee Lucas so lon nu. Byub Marcos aan kol tê chop to, por skiiñ xaa lon nu. ¹² Lëe Tíquico pxalaa si Efeso. ¹³ Tsiñee kiidoo, kwte lidzy Carpo nii no leñ kyedzy Troas, aan tëni xkaxkemaa nii byaan lidzy xaa ni xlibraa, per mastre precisy nii kiidnil kitsy nii psanaa.

¹⁴ Tir noyak yox Alejandro nii chuuñ xtsiñ kiib lon, per lëe Dios ksaksi xaa por kchë nii beeñ xaa. ¹⁵ Kop cuent lo xaa, porque tir xñeenë xaa xtiits Dios nii xluuy no.

¹⁶ Worñee Klootyee kwtsyetsy xtsiy naa, ni tu cho kwsénaldy ncho xfavoraa. Kchësy xaa psaan naa. Xñabaa nii kuñdy Dios cuent nii beeñtsyey xaa. ¹⁷ Per lëe Dios beeñ naa yudar ni bneetsy kyalndaan lon kwnen xtiits xaa ni beñaa nii pkeetyag xaa sitrew. Lëe Dios pteelaa naa kwxaakaa nii chuw mëëtsy kwlii xaa naa. ¹⁸ Lëe Dios kteelaa naa kchëlo cos mal, ni lëe xaa kap cuidad naa tsiin kyan laañee xñabey xaa. ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo xaa! Singo no nii kako.

¹⁹ Xkëëptyuuxaa Prisca ni Aquila, ni meñ lidzy Onesíforo. ²⁰ Lëe Erasto byaan leñ kyedzy Corinto, lëe Trófimo na psanaa leñ

kyedzy Mileto por lëe xaa xsyaknë. ²¹ Ptee nii kiidoo antes nii kislo nal. Xkëëptyuux Eubulo lii, ni Pudente, ni Lino, ni Claudia, ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche nu.

²² Lëe lëesy Jesucrist dyon kakni lii ni lëe lëesy Dios ksaabini kik to.

Kitsy nii pxaal Pable lo Tito

¹ Naa nak Pable, xtsiiñ Dios xkyëen, xapostle Jesucrist nakaa. Lëe Dios pxaal naa kluyaa xtiits xaa lo meñ nii kwle xaa, parñee kaknan meñ nii lëe xtiits xaa xñee nii ² lëe no jka tu kyalmañ nii nitylody. Por destye worñee karty kwe kislyu kwnee Dios nii lëe xaa knee kyalmañ go aan xkëetidy xaa. ³ Lëe nana, nii lëe tse kutsiñ, lëe Tat Tios nii pteelaa lëe no lo tol pxaal naa kluyaa xtiits xaa. ⁴ Lëen xal kitsy re lool, Tito. Xñaa nakoo por chop no xniladzy xtiits Dios. Xñabaa lo Dios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëë tsol.

Lëe Tito kso xaa nii kñabey

⁵ Lëen psan lii lo kislyu wiñ nii lëe Creta parñee kso xnëëzoo kchë cos nii karty kso xnëz, ni parñee kchë kyedzy nii tedyoo ksool xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, psaladzy kchë nii kwnabeyaa lii. ⁶ Deelñee ksool tu xaa kol, no nii kyuboo tu xaa nii ngui mbañ, parñee tsody pe jkëekiy meñ xaa. No nii kyuboo tu xaa nii tugak kwnaa chap, wi xiñ xaa no nii kniladzy xtiits Dios ni no nii ksoob xiñ xaa tiits. ⁷ Xtsiiñ Dios gon xkyë xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo nii kpañ xaa sinak xñabey Dios, ni no nii kon xaa tiits, ni nody nii kak ntseetsy xaa. Nody nii kyë xaa kunip, ni nody nii kyëno xaa lo tily, ni nody nii tsini xcuent tumi kik xaa. ⁸ No nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ, tu xaa nii chuñ buen kak xaa, ni xaa nii no xkyalcheñ, ni tu xaa nii xtsiiñsyé Dios chuñ. ⁹ No nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios parñee kchoobladzy xaa styoo meñ ni jko xaa styoo meñ nii xñeenë xtiits Dios.

¹⁰ Por ndaly xaa nii chondy tiits no. Xñee xaa nii no tsobey meñ. Nonsyke cos nii pa xkiñdy xñee xaa aan xkëeti xaa meñ. ¹¹ No nii ktse no chuw kchë xaa go, porque xkëetañ xaa meñ. No wor axte tub yu meñ xkëetañ xaa, porñee xluuy xaa cos nii nongualdy parñee kwii xaa tumi.

¹² Misme gak tu xaa chak nii no Creta chëb tu vuelt: "Wnee xuuy meñ Creta, ni nak meñ Creta sinak chol ma tañ, chawcho meñ Creta aan xtsyaab meñ Creta kyë tsiiñ." ¹³ Aan nli gaa singo nak meñ Creta. Por ngo, kwëntseeb parñee tsiitsy so meñ lo xtiits Dios, ¹⁴ ni parñee ksaldy meñ kchë cuent nii xso meñ Israel, ni ksaldy meñ nii xñabey xaa nii pchooxso lo xtiits Dios.

¹⁵ Nody cos peedy lo xaa nii tubli no kik, per par xaa nii xnilasty xtiits Dios ni no lidy kik kchësy cos xsyak xaa nii peedyo, por axte xkyalcheñ xaa nyëdy. ¹⁶ Xñee xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios, per chuuñtsyeydy xaa nii xyo styoo Dios, mbixladzy xaa ni xsoobty xaa tiits, lëdy xaa nii kuñ tu kyalbuen nak xaa.

2

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Per lëe lii, tsiñee kñeel, xtiits sye Dios kwnee. ² Kwnee lo xaa kol parñee nsaaksye kak xaa no nii ksal meñ xaa ni no nii tso xkyalcheñ xaa ni no nii mbëë kniladzy xaa Dios, ni no nii jkëstyoo xaa meñ ni no nii kxekw xaa te xaa kyalnë. ³ Singo gak kchë kwnaa kol no nii ksal meñ me, ktopty me tiits kizh, ni susty me. No nii kpañ me sinak xñabey Dios, ⁴ parñee kluuy me lo kwnaa yeeñ xa jkëstyoo kwnaa yeeñ tsiil, ni xa jkëstyoo kwnaa yeeñ xiñ, ⁵ ni kluuy me xa tso xkyalcheñ kwnaa yeeñ, parñee tsody xtol kwnaa yeeñ, ni kluuy me xa kan kwnaa yeeñ lidzy. No nii buen kak kwnaa yeeñ ni ksoob kwnaa yeeñ xtiits tsiil, parñee kteejty no tiits kñeenë meñ xtiits Dios.

⁶ Singo gak kwnee lo kchë xaa yeeñ parñee tso xkyalcheñ xaa, ⁷ yuuboo bluuuy xa kpañ xaa. Tsiñee kñeel lo xaa tubli psë lo xtiitsoo parñee kan xaa nii xkijtyoo. ⁸ Ngui psë lo xtiitsoo tsiin ni tu pe kliskiydy meñ lool. Singo mod lëe xaa nii xlëë lo no kteladzy aan tsody xa kñeenë xaa lëe no.

⁹ Kwnee lo xaa nii psyuuy parñee ksoob xaa xtiits xaa nii kwxiñ xaa, kudzy nii kak ndoladzy xaa ni ktikchedy xaa tiits.

¹⁰ Kudzy nii kwandy xaa, sink ngui kak xmod xaa, parñee kchësy meñ kan nii buen xaa parñee xniladzy xaa xtiits Dios nii pteela lëe no lo tol.

¹¹ Por xkyalnsaak Dios lëë Jesucrist biid kteelaa kchësy meñ lo tol. ¹² Por ngo no nii ksaan no kchë cos mal ni kchë tol nii chak lo kislyu, no nii kpañ no sinak xñabey Dios ni no nii ksoob no xtiits xaa. ¹³ No nii kyembëes no nii kiid xDios no Jesucrist nii pteelaa lëë no lo tol. ¹⁴ Lëë xaa kuty parñee ktsily xaa lo kchë xtol no, tsiin jkab no lo xaa ni kuuñ no kyalbuen.

¹⁵ Kchë nrii no nii kluuyoo lo meñ. Pchoobladzy styoo meñ ni ntseeb kwneel meñ. Ktejtyoo tiits nii ksyablyu meñoo.

3

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Beeñ ksaladzy meñ nii no nii ksoob meñ xtiits xtisy ni xtiits kchë xaa nii xñabey, ni tsoxko meñ kuñ meñ kyalbuen. ² Kudzy nii kñeenëdy meñ xcombañer, ni kudzy nii kak ndoladzy meñ lo kchë xcombañer meñ.

³ Por nikle lëë no klo nguey no, psoobty no xtiits Dios. Kwëtañ no ni beeñtsyey no kchë clasy cos mal ni kokniladzy no ni ptilyni no meñ ni ptilyni gaa meñ no. ⁴ Per kutsiñ tse nii lëë Dios pxaal xkyalnsaak ni xkyalwkëstyoo lo kchë meñ nii nche lo kislyu, ⁵ aan lëë xaa pteelaa lëë no porñee pkëstyoo xaa lëë no, lëdy porñee beeñtsyey no cos buen. Lëë Dios beeñ jkub lëë no worñee kwchobnis no ni lëë xKyalbini Ntson xaa bneetsy kyalmbañ kub lo no. ⁶ Porñee bniladzy no xtiits Jesucrist lëë xaa bneetsy xKyalbini Ntson xaa lo no. ⁷ Por xkyalnsaak xaa lëë xaa pteelaa lëë no lo tol parñee jkaa no kyalmbañ nii nitylody nii kneetsy xaa.

⁸ Nli kchë nii xñen lool. Por ngo chakladzyaa nii chop kyon vuelt kñeelo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios tsiin tsoxko meñ kuñ meñ cos buen. Kchë nrii nongual kuñ meñ por xkiño. ⁹ Per sëebtyoo lo wtilytiits nii so xnëzty, ksaldyoo kchë cuent nii xseety dyon xa kwtedy meñkoltoo, ni sëebtyoo lo xtily meñ nii xtilytiits dyon xa nak xley Moisés. Por pa xkiñdy kchë wtilytiits ko, so xnëztyo.

¹⁰ Deelñee no tu xaa nii chuñ meñ nii xniladzy xtiits Dios chop tiy, kwëntseeb lo xaa tu vuelt o chop kaa vuelt, aan deelñee ksaldy xaa lii, psonëz xaa. ¹¹ Por mismé

xtol xaa xluuy nii sinidre xtiits Dios kik xaa.

¹² Lëën kxal Artemas o Tíquico kiid tedy lool tsíñee klyañche xaa ptee nii kiid tedyoo lon Nicópolis, porque lëën kwlokyeñ nii siko teedya mëë nal. ¹³ Beeñ Apolos ni Zenas nii xseedy ley yudar axte laañee kteedyo tiits lool parñee ni tu pe kakty falt lo xaa nëz. ¹⁴ No nii kseedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ yudar tsíñee no tu lyaadzy, parñee kyeñ meñ nii no laa jkiñ meñ.

¹⁵ Kchësy xaa nii nche lon nu xkëëptyux lii. Pkëëptyux kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche ske. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo Filemón

¹ Naa nak Pable, skiib non porñee xluyaa xtiits Jesucrist. Chopaa betsy no Timoteo xal kitsy re lool Filemón nii nakoo xcombañer noo lo tsiiñ. ² Lool ni lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa liidzyoo xal noow, ni lo psyañ no Apia ni lo Arquipo. Wi xaa xkyé tsiiñ Dios. ³ Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalwkëstyoo Filemón

⁴ Tugak gon Filemón xtedyaa skizh lo Dios por lii tsiñee chutiitsnin xaa, ⁵ por chonaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Jesucrist ni xkëstyool meñ nii ngab lo Dios. ⁶ Xñabaa lo Dios nii tsiñee kluuyoo xtiits Jesucrist lo meñ, kyeñ meñ xa nak kchë kyalnsaak nii xneetsy Jesucrist lo no. ⁷ Xlen por kyalwkëstyoo nii no leñ styool, por lii xchoobladzy styoo meñ nii xniladzy.

Lëë Pable xñab tu favor lo Filemón

⁸ Schilo kñabeyaa pe cos kuuñtsyeyoo, por xapostle Crist nakaa. ⁹ Per kñabeydyaa lii, sink ngui mod kñen lool, por xkëstyoon lii. Naa nak Pable, koolaa. Lëën no skiib por xtiits Jesucrist. ¹⁰ Lëën xñab tu favor lool par Onésimo. Nak xaa sinak xiñaa leñ skiib nu.

¹¹ Tu xaa nii pa pkiiñdy lool kok Onésimo klo, per lëë na xkiñ xaa lool ni lon. ¹² Lëë xaa xalaa lool stub. Pkaaxcient xaa. Tyub styoon xkëstyoon xaa. ¹³ Xtee gaanaa nii kyaan xaa lon parñee kuñ xaa naa yudar xcuento mentre non skiib por xtiits Jesucrist. ¹⁴ Per chaklastyaa kuuñtsyeyaa nii no kikaa sin xtiitspeyoo parñee kuñxoodyoo favor nii xñabaa, sink kuñlo porñee xlyáño styool. ¹⁵ Neñdy pxooñ Onésimo lool xisy parñee na nii lëë xaa siid stub, kxooñtre xaa. ¹⁶ Saktroo xaa sinak chol xaa nii xkyé tsiiñ lool, sink kwxaak xaa sinak nii nyak xaa betsy no. Xkëstyoon xaa, per lëë lii mastre jkëstyool xaa, por lëë xaa kyé tsiiñ lool ni por lëë xaa xniladzy xtiits Jesucrist.

¹⁷ Singo tsigo busy deelñee xsyakoo nii xcombañeeroo naa, pkaaxcient xaa sinak

nii nyako naa. ¹⁸ Deelñee psaksi xaa lii o nsëëb kaa xaa tu cos, beeñ cobraly lon.

¹⁹ Paablao, yuub ñan xkëñ nrii. Naa kizho, per psaladzy gaanoo nii singosy bluyaa xtiits Dios lool. ²⁰ Beeñ favor go lon, beetsy. Pchoobladzy styoon, por betsy no por xtiits Crist.

²¹ Lëën xal kitsy re lool por nanaa nii suuñtsyeyoo nii xñabaa ni ntsiibre gaa nii kuuñtsyeyoo. ²² Pxixkwaa laañee kwësaa, por xyeñpaa nii lëë Dios ktikche lo xtiits to aan lëë xaa knee tiits kyely teedyaa lo do.

²³ Xkëëptyux Epafras lii. Chopaa xaa no skiib por xtiits Jesucrist. ²⁴ Ni xkëëptyux Marcos lii, ni Aristarco, ni Demas ni Lucas. Lëë xaa chuñ naa yudar lo tsiiñ.

²⁵ Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii kwë lo meñ Israel

Lëë Dios pxaal xiñ biidnee lo meñ

¹ Tiemp, ndaly vuelt ni ndaly mod kwnee Dios lo pxusykolttoo no worñee pxaal xaa profet. ² Lëë natiemp lëë Dios pxaal xiñ sëdnee lo no. Por lëë xaa psaa Dios kislyu ni lëë gaa xaa byaani kchë nii psaa Dios. ³ Lëë xaa nak xyalntson Dios ni sinakpee Dios nak xaa. Con xtiits sye xaa xñabey xaa kchë nii no lo kislyu. Loxsye ptsily xaa xtol no lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli.

Mastre non Xiñ Dios lo angly

⁴ Mastre non Xiñ Dios lo angly, por mastre nroob kyalwnabey nii kwaa xaa que nii kwaa angly. ⁵ Por ni tu lo angly karty këb Dios:

Xiñaa nakoo,
naa bnetsy kyalmbañ lool natse.

Ni karty kaa këb Dios lo angly nii lëë Dios kak pxosy angly, ni karty këb xaa nii lëë angly kak xiñ xaa.

⁶ Per tsiñee lëë Dios pxaal xiñ lo kislyu, chëb xaa:

No nii kchësy xangly Dios ksoxib lo xiñ xaa.

⁷ Lëë tsiñee xseety xaa angly, xñee xaa:
Nak xangly Dios sinak me, ni nak xaa nii
xkyë tsiiñ lo xaa sinak bëly.

⁸ Per tsiñee lëë xiñ xaa chakyety, xñee xaa:

Iip kyaldy xkyalwnabeyoo, Dios,
tu xaa nii chuñ kyalxtisy nakoo.

⁹ Pkëstyool kyalbuen ni pixladzyoo kyal-
mal.

Por ngo nii lëë Dios kwle lii ni mastre
nroob kyalwle nii bneetsy Dios lool
que nii pteedy xaa lo xcombañeeroo.

¹⁰ Ni lëë gak Dios xñee:
Lii psaa kislyu ni lii psaa kpaa destye klo.

¹¹ Stedy kchë cos,
per lii tejtyoo.

Kchësy cos kozh si chozh ladx,
¹² aan lëëw kxeechoo si xyeech ladx, ni lëëw
ktsëél si xtsyëë ladx.

Per lëë lii ktsyëëdyoo ni iip kejtyoo.

¹³ Ni tu lo angly karty këb Dios:
Kwsob kwin nëzli,

axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ
nii xlëë lool.

¹⁴ Kyalbini nii xkyë tsiiñ lo Dios nak an-
gly. Lëë Dios xaal angly par kuñ xaa yudar
meñ nii telaa lo tol.

2

Nody nii ksaanladzy no xtiits Dios

¹ No nii tyon no xa nak tiits nii pkëëtyag
no parñee kchosody styoo no. ² Tiitsli bi-
idni angly lo pxusykolttoo no tiemp, aan
kchësy meñ nii psoobty tiits ko kwte cas-
tigw. ³ ¿Lëë no tsigo, xa lë nii tyeelaa
no deelñee ksaanladzy no xtiits Dios nii
xteelaa?, con yuub Jesucrist biidniw, aan
lëë xaa nii biño xñee nii nliw. ⁴ Ni mismé
gaa Dios bluuuy nii nli kchë tiits ko worñee
beeñtsyey xaa kyalntson ni milagre, ni lëë
xaa bnee Kyalbini Ntson lo no según kwlañ
styoo xaa.

Sinak meñ kok Jesús

⁵ Psody Dios angly par kñabey angly lo
kislyu nii nare kwe nii xsetyaa lo do. ⁶ Al
contrario, leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:
¿Cho nak mguiy parñee ksaladzyoo mguiy?
¿Ni cho nak xiñ mguiy parñee ksaloo xaa?
⁷ Psyablyul mguiy lo angly xisy wiñ,
per lëë xaa blisklaal, aan lëël ptee tiitspey
lo xaa parñee kñabey xaa lo kchë cos
nii psaal.

⁸ Kchë cos pkol ña xaa.

Ni tu cos byaaldy. Kchësyoo kwyo ña
xaa. Per xtyon no natiemp nii lëdy kchë
cos no ña xaa. ⁹ Ndon no nii lëë Dios
psyablyu Jesús lo angly xisy wiñ. Aan por
xkyalnsaak Dios lëë xaa kuty por lëë no
porñee xkëstyoo Dios no. Lëë na lëë Dios
blisklaal xaa por kyalkuty ko.

¹⁰ Par Dios no kchësy cos ni por Dios
kwyaaw. Chakladzy xaa nii ndaly meñ tso
laañee xñabey xaa. Por ngo nii lëë Jesucrist
kwte kyalnë parñee ktsily xaa xtol meñ.
¹¹ Kchë no siñee ptsily Jesús xtol no, tugak
nak no ksa no xaa, ni tugak kaa pxosy no.
Por ngo xtelastry Jesús tsiñee xñee xaa lo no
beetsy, ¹² ni lëë gak Jesús xñee lo Dios:
Lëën kluy xtiitsoo lo betsyaa,
ni lëën kol lay lool laañee xkaal lsa meñ.

¹³ Lëë gak Jesús xñee:
Dios sye ksaladzyaa.

Lëë stub lugar xñee xaa:
Lëën so lo meñ nii bneetsy Dios lon.

¹⁴ Sinak nii kë pëél meñ ni no meñ cheñ, kwë pëél Jesú斯 ni kwyo xaa cheñ. Aan lëë xaa kuty parñee ksyablyu xaa xaatox nii xñabey lo kyalkuty. ¹⁵ Singo mod lëë xaa pteelaa kchë meñ nii tugak no xtseb kyalkuty. ¹⁶ Biji Jesú斯 par kuñ xaa angly yudar, sink lëë xaa biid par kuñ xaa meñ nii ngab lo xtiyy Abraham yudar. ¹⁷ Por ngo nii kok xaa sinakpee meñ, parñee kak xaa tu pxosy ndoladzy nii xsob xtiits Dios, tsiin ktsily xaa xtol kchësy meñ. ¹⁸ Kwte xaa kyalnë worñee pkaal xaatox xaa. Por ngo nii schilo kuñ xaa yudar meñ nii xkaal xaatox.

3

Mastre non Jesú斯 lo Moisés

¹ Beetsy, lëë do pchooxaal par jkiiñ do lo Dios. Tugak kol ksaladzy Jesú斯, por lëë Dios pxaal xaa parñee kak xaa pxosy nii kuñ lëë no yudar parñee kniladzy no xtiits Dios. ² Tugak psoob Jesú斯 xtiits Dios sinak nii psoob Moisés. ³ Per mastre non Jesú斯 lo Moisés. Nako sinak tu xaa nii xsaa yu. Mastre non xaa lo yu. ⁴ No xaa nii xsaa yu, per lëë Dios xsaa kchë kchësy cos nii no. ⁵ Mbëë psoob Moisés xtiits Dios. Kop cuidad Moisés meñ nii ngab lo Dios ni kwnee xaa nii beeñtsyey Dios despuesy. ⁶ Per lëë Crist, Xiñ Dios nak xaa. Chap cuidad xaa lëë no, por nak no sinak lidzy Dios deelñee kchosody no lo xtiits Dios.

Wxiladzy nii xnee Dios

⁷ Por ngo gaa nii xñee Kyalbini Ntson leñ xkitsy Dios:
Deelñee xkëetyag to xtiits Dios natse,
⁸ kuuñ jkyeesty to styoo do sinak beeñtsyey
meñ nii beeñ Dios preb worñee sit-
edy meñ tañ pidzy.
⁹ Siko pkaal pxusykolt too do naa,
nikxe nii kon pxusykolt too do kyalntson nii
beeñtsyeyaa choow iz.
¹⁰ Por ngo nii lëën blëë lo pxusykolt too do
aan chëpaa: "Tugak këtañ xaa.
Chaklasty xaa tso xaa xnëzaa."
¹¹ Blëën lo xaa,
aan chëpaa nii ktsiñdy xaa laañee kxiladzy
xaa.

¹² Beetsy, kol kap cuent tsiin tsody cos mal leñ styoo do, parñee kchosody to lo xtiits Dios. ¹³ Kol kchoobladzy styoo xcombañer do ksatyee tse, lëë ka bii xtedyo tiits, parñee kyëtidy to ni kyabty to lo tol. ¹⁴ Por deelñee kchosody no lo xtiits Crist axte tse nii lëë no kety, skaa no nii jcaa Crist.

¹⁵ Kol kuy gaanoo nii xñee xkitsy Dios:
Deelñee jkëetyag to xtiits Dios natse,
kuuñ jkyeesty to styoo do sinak beeñtsyey
meñ nii pkaal Dios.

¹⁶ ¿Cho pkëetyag xtiits Dios dyon aan loxsye ngo beeñ klëë Dios? ¿Pe lëdy nayak kchë meñ nii kwlii Moisés Egiptow? ¹⁷ ¿Ni cho lo blëë gaa Dios choow iz? ¿Pe lëdy nayak blëë xaa lo meñ nii kwloo tol? Aan kchë meñ go kuty tañ pidzy. ¹⁸ ¿Ni cho lo chëb Dios: "Ktsiñdy to laañee kxiladzy to"? ¿Pe lëdy nayak lo meñ nii psoobty xtiits xaaw? ¹⁹ Ni nli gaa nii ptsiñdy meñ go, porñee bnilasty meñ go xtiits Dios.

4

¹ Nikxe nii byaan tiits nii lëë no syëeb laañee knee Dios kyalwxiladzy lo no, kol tsoo ktsyeb no, por toontlaa sëëbty tu do. ² Por sinak nii biidak xtiits Dios nii xteela lo meñ go, sëedo lo no, per pkiñdyo lo meñ go, porñee bnilasty meñ gow. ³ Per lëë no nii bniladzy no xtiits Dios, lëë no jcaa kyalwxiladzy nii xseety Dios, tsiñee xñee xaa:
Por ngo blëën aan chëpaa nii ktsiñdy meñ go laañee kxiladzy meñ go.

Ni lëëw na, destye tse nii lox psaa Dios kislyu, lëë xtsiñ xaa byal. ⁴ Por leñ kitsyak nii kë xtiits Dios xñee nii tse nii kwloxo kadzy kpidz lëë Dios pxiladzy lo tsiñ. ⁵ Aan leñ kitsy ko gak xñee nii chëb Dios:
Ktsiñdy meñ laañee kxiladzy meñ.

⁶ Per ndaly meñ bii chak falt jcaa kyalwxiladzy nii ktee Dios. Per jkaady meñ nii klo pkëetyag xtiits Dioso, porñee psoobty meñ go tiits. ⁷ Por ngo nii lëë Dios pso stu tse, aan natse nak tse go. Por misme Dios kwnee lo David tsiñee pkëë David sinrii:
Deelñee xkëetyag to xtiits Dios natse,
kuuñ jkyeesty to styoo do.

⁸ Deelñee ndee Josué laañee nxiladzy meñ Israel, nseejty Dios nii lëë xaa kso stu tse nii jcaa meñ kyalwxiladzy. ⁹ Nare tsigo

busy kxaal Dios kyalwxiladzy lo meñ nii ngab lo xaa. ¹⁰ Por kchë meñ nii ktsiñ laañee ktee Dios kyalwxiladzy kxiladzy lo xtsiñ sinak nii pxiladzy Dios. ¹¹ No nii tsigo busy tsyoxko no ktsiñ no laañee kxiladzy no, por toontlaa tso meñ nii ktsyool si ptsyool meñ nii bnilasty.

¹² Porque mbañ xtiits Dios ni xñabeyo. Mastre ndoxo que lo spad, ni nxity xsyëébo leñ xkyalmbañ no tsiin kak nyoo nii xsys styoo no ni nii no kik no. ¹³ Chilody jkyeetsy ni tu cos lo Dios. Kchësyo chan xaa aan lo xaa ktee no cuent.

Lëë Jesús nak pxosy nii mastre non

¹⁴ Lëë Jesús nak Xiñ Dios ni lëë xaa nak xipxosy no, por lëë xaa kwsëeb laañee xñabey Dios. Por ngo nody nii ksaan no xtiits xaa. ¹⁵ Por lëë xipxosy no jkëstyoo lëë no por xkyalmban no, por pkaal xaatox xaa sinak nii xkaal xaatox no, per beeñdy xaa tol. ¹⁶ Nder confians kol tsoo kpig no lo Tat Tios nii xkëstyoo lëë no, tsiin kuñ xaa lëë no yudar tsiñee no no kyalnë.

5

¹ Lady meñ xpee pxosy nii mastre non parñee kñee xaa xcuent meñ lo Dios, ni parñee kokon xaa cos lo Dios, ni kuty xaa ma nii tsokon par xtol meñ. ² Aan como wi pxosy xtye lo tol, chap xaa paciensy lo meñ nguey ni lo meñ nii këtañ. ³ Ni wi gaa por xtol xaa xkokon xaa cos, sinak nii xkokon xaaw por xtol meñ. ⁴ Ni tu cho chilody kak pxosy nii mastre non singosy, por yuub Dios xkwetsy xaa nii kako sinak nii kwtsyetsy xaa Aarón. ⁵ Aan singo gaa ptsyool Crist. Lëdy xaly gaa xaa kok pxosy nii mastre non, sink lëë Dios ptee tsiiñ go lo xaa, por yuub Dios chëb:

Lii nak xiñaa.

Naa bne kyalmbañ lool natse.

⁶ Lëë gak Dios chëb stub lugar:

Lii kak pxosy tugak,
sinak nii kok Melquisedeco.

⁷ Worñee biid Crist lo kislyu, nguiédzy kwnee xaa ni axte biiñ xaa lo Dios, kwnab xaa nii ndeelaa Dios xaa lo kyalkuty. Aan biñ Dios xtiits xaa, porñee nsoob tiits xaa.

⁸ Nikxe Xiñ Dios nak Crist, pseedy xaa,

psoob xaa tiits por kchë kyalmban nii kwtedy xaa. ⁹ Aan como psoob xaa xtiits Dios, lëë xaa byak xaa nii xteelaa kchë meñ nii xsoob xtiits Dios lo tol. ¹⁰ Lëë Dios pso xaa nak xaa pxosy nii mastre non, sinak nii kok Melquisedeco.

Ndox kchooxso no lo xtiits Dios

¹¹ Ndaly nii no kniiy noo lo do, per ngano, por chaklasty to kyeñ dow. ¹² Nchilol nyak to maestre, per bii chak falt kseedy to xtiits Dios. Mban do, nidzy sye ki do, chilody kaw do. ¹³ Kchë xaa nii chi nidzy nak sinak xaa wiñ nii bii chadzy, por karty kyuumbey xaa xtiits Dios. ¹⁴ Par xaa kol nak kyat, por nanle xaa pe cos buen ni pe cos mal.

6

¹ Nody nii kpike kseedy no xtiits Dios nii pkëetyag no worñee bniladzy no stub, por bluuyle noo cho nak Crist, ni bluuyle noo nii no nii ksaan do tol ni no nii kniladzy to Dios. ² Ni bluuyle gaa noo xa nak kyalwchobnis, ni bluuyle noo penak xob meñ ña kik xcombañer, ni bluuyle noo nii spañ meñ kuty, ni bluuyle noo nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ³ Deelñee snee Dios tiits, lëë no kseedyre tiits xaa.

⁴ Por kchë meñ nii kwsëéble lo bini ni nanle xa nak kyalnsaak nii xnee Dios ni kwaal Kyalbini Ntson, ⁵ ni kchë meñ nii pkëetyagle xtiits ntson Dios ni nanle xa nak xkyalwnabey Dios nii nare kiid, ⁶ deelñee kchooxso styoo meñ go, chilodre kpike styoo meñ go lo Dios, por lëë meñ go nojkëe Crist lo crusy stub, aan xkwii meñ go xkyalto xaa. ⁷ Nak meñ go sinak lyu nii xkyëb nis kyo. Deelñee chak pni nii xñaa lo kwaa go, chuuñlay Dioso, ⁸ per deelñee yakitsy sye ni pel kizh xroob low, ni tu pa xkiñdyo. Lëë Dios ktsiibteew aan lëë kyalo lëëw tsek.

Nii këmbëës no

⁹ Per nikxe xñee noo lo do sinrii, beetsy, ndonle noo nii lëë do jkaa kyalnsaak nii xkaa meñ nii xtyelaa. ¹⁰ Por buen Dios. Xnitylasty xaa kyalnsaak nii beeñtsyey do ni xnitylasty xaa xa pkëstyoo do betsy no nii xniladzy xtiits xaa worñee beeñ do xaa yudar, ni tugak kaa bii chuuñtsyey dow. ¹¹ Per chakladzy noo nii iip kchooxsody

styoo do parñee jkaa do kchë nii këmbës do.
¹² Ktsyaabty to, sink kol kak sinak xaa nii xniladzy ni chap paciensy, por lëë xaa go xkaa nii psaan Dios tiits.

¹³ Por worñee psaan Dios tiits lo Abraham, misme por lëë Dios pkon Dios, por kintre por cho stu xaa jkon xaa. Chëb xaa: ¹⁴ “Naa kuuñlay lii ni naa kuuñ ktyaly xtiyyoo.” ¹⁵ Aan kop Abraham paciensy, kwlës xaa. Por ngo kwaa xaa nii chëb Dios. ¹⁶ Tsiñee xkon meñ, xkon meñ por tu xaa nii mastre non lo meñ. Por ngo kchë meñ xniladzyo. ¹⁷ Ni por ngo gaa pkon Dios lëë lo xaa nii psaan xaa xtiits xaa, parñee nyan meñ nii nli xñee xaa, nii suñ xaaw cumplir. Ktsëedy xaaw. ¹⁸ Psaan Dios tiits ni pkon xaa lëë xaa, aan por chop cos ko chilody jkëëti Dios. Ni ngo gaa xchoobladzy styoo no kchë no siñee lëësy xaa xsaladzy no ni këmbëës no kak cumplir nii kwnee xaa. ¹⁹⁻²⁰ Lëë kyalsaladzy re chakni xkyalmbañ no, sinak kiib nii xlaady kpische barkw. Lëë Jesús nak xkyalwsaladzy no aan klo xaa kwsëëb lidzy Dios kpaa. Por ngo nii lëë xaa byak pxosy nii mastre non tugak, sinak nii kok Melquisedec pxosy.

7

Lëë Jesús nak sinak Melquisedec

¹ Lëë Melquisedec re kok rey leñ kyedzy Salem ni lëë xaa kok pxosy lo Tat Tios. Worñee kwey Abraham lo tily aan beeñ xaa gan lo kchë rey, lëë Melquisedec kuctsiilnëz xaa ni beeñlay xaa, ² aan ptee Abraham diesme lo xaa. Lo kchë nii beeñ Abraham gan lo tily kwetob xaaw. (Rey nii buen nak lë Melquisedec. Lëë Salem laañee kok xaa rey nak sinak nii xñee ñe laañee kindy tily ni kwloolë gak meñ xaa rey nii xyubty tily.) ³ Chak yejty pxosy xaa ni xñaa xaa ni pxusykolttoo gaa xaa, ni chak yejty pa wor koly xaa ni pa wor kuty xaa. Nak xaa sinak Xiñ Dios. Tugak nak xaa pxosy, iip ktsyëdy xaa.

⁴ Kol kuy gaanoo nii tu xaa non nak Melquisedec, por yuub pxusykolttoo no Abraham kwseñ nii beeñ gan lo kchë rey par ktee xaa diesme lo Melquisedec. ⁵ Lo xley Moisés xñee nii lëë pxosy nii sëëd lo

xtiiy Leví no ktop diesme lo xaa kyedzy, nikxe xaa wlidzy xaa ni nikxe lo xtiyyak Abraham sëëd xaa. ⁶ Per nikxe lëdy lo xtiyy Leví sëëd Melquisedec, lëë xaa kwaa xdiesme Abraham nii kwaa xtiits Dios. Aan beeñlay Melquisedec Abraham. ⁷ Ni ni tu cho chiloody kaa jka nii mastre non xaa nii chuuñlay, que xaa nii chak lay. ⁸ Xaa lo kislyu nii chety xkaa xdiesme no, per lëë Melquisedec, xñee xkitsy Dios nii bii mbañ xaa. ⁹ Ni schiloo gaa kñee no nii wi Leví ni kchë pxosy nii sëëd lo xtiyy xaa nii xtop diesme nina kwtiixo lo Melquisedec worñee kwtiix Abrahamo. ¹⁰ Por lady Abraham bii no Leví worñee kuktsiilnëz Melquisedec Abraham. Karty kaly xaa.

¹¹ Por pxosy nii sëëd lo xtiyy Aarón kwaa meñ Israel ley. (Lo xtiyy Leví pkab Aarón.) Deelñee ley go nyuuñ buen meñ, penak tsigo nii psody Dios tu pxosy nii nak sinak xaa nii sëëd lo xtiyy Aarón, sink precisypee pso xaa tu pxosy nii nak sinak Melquisedec. ¹² Porñee tsiñee xtsyëë pxosy, wi ley xtsyëë, ¹³ aan lëë Jesucrist gon, xñee xkitsy Dios nii stu lo xtiyy meñ Israel sëëd xaa. Ni tu xaa lidzy xaa karty kak pxosy. ¹⁴ Ni ndon gaa no nii lo xtiyy Judá sëëd Jesús, aan pseejty Moisés tiiy re worñee pseety xaa pxosy.

¹⁵ Ni nyoo gaa xa nak nríi, por lëë pxosy kub nii xso Dios nak sinak Melquisedec, ¹⁶ por nakty xaa pxosy porñee sëëd xaa lo tiiy nii xñee ley, sink lëëw nak por xkyalwn-abey xaa ni xkyalmbañ xaa nii nitylody. ¹⁷ Sinrii xñee Dios tsiñee xseety Dios xaa: Lii kak pxosy tugak, sinak nii kok Melquisedeco.

¹⁸ Singo mod lëë ley nii biid klo byaanladzy porñee mbano ni pa xkiiñdyo, ¹⁹ por ni tu pe psolidy xley Moisés. Aan xlugaro byaan tu xaa nii mastre buen. Por lëë xaa, lëë no kpig lo Dios.

²⁰ Aan pkon Dios lëë worñee pso Dios xaa. Lëë worñee pso los demasy pxosy, ni tu cho pkondy xaa, ²¹ per tsi lëë Dios pso Jesús, xñee xkitsy Dios:

Lëë Dios pkon lëë aan ktsëëdy xaa lo tiits nii xñee xaa:
 “Lii kak pxosy tugak.”

²² Por ngo lëë Jesús biid kyeeñ cumplir xtiits Dios aan mastre mbëë nii beeñtsyey

xa que nii beeñtsyey xley Moisés. ²³ Ndaly pxosy kwyo porñee masyke chety xaa, ptiydy xaa tugak. ²⁴ Per lëë Jesús, chejty xaa. Por ngo, tugak nak xaa pxosy. ²⁵ Ni por ngo nii tugak xteelaa xaa meñ nii xpig lo Dios, porñee tugak mbañ xaa par kñab xaa lo Dios por kchë meñ.

²⁶ Lëë Jesús nak pxosy nii xkiiñ no. Chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios, ni nody xtol xaa. Xtsiil lsady xaa ngoptol, ni mastre gaa klaa xaa lo kpaa. ²⁷ Nakty xaa sinak kchë pxosy nii klo xkokon ma lo Dios por xtol ksatyee tse, ni por xtol meñ. Por tugak vuelt kwyokon xaa lo Dios yuub xaa. ²⁸ Lëë xley Moisés xso xaa nii no gak xtol chak pxosy. Per despuesy re ley biid xtiits Dios nii kwnee nii lëë xaa pso xiñ xaa nii nody xtol kak pxosy tugak.

8

Lëë Jesús nak xipxosy no

¹ Per mastre precisy kaknan do nii lëë xaa nii nak xipxosy no sob kwi Dios leñ kpaa, ² aan lëë xaa nak pxosy lo pkoog nii psaa Dios. Psaady chol meño.

³ Kchë pxosy nii mastre non xso par kokon xaa cos, ni kuty xaa ma nii tsokon. Por ngo, wi Crist no nii kokon. ⁴ Deelñee nsyo xaa lo kislyu, ni nyakty xaa pxosy, por no pxosy nii xkokon kchë nii xñabey xley Moisés. ⁵ Per nak kchë nii chuuñtsyey pxosy ko sinak xmalë nii chak leñ kpaa. Ndon no nii nako sinak tu malë, por worñee nsaa Moisés pkoog, chëb Dios lo xaa: “Buy, aan psaaw sinak nyaa nii bluyaa lool kik kiy.” ⁶ Per mastre buen tsiiñ nii chuuñtsyey xipxosy no, por lëë xaa xtsig meñ lo Dios, aan lëë Dios chëb nii singo kuuñtsyey xaa.

⁷ Deelñee nyak tubli tiits nii pxaal Dios lo Moisés, nguiñdy nii nxaal Dios xtiits stub. ⁸ Per kon Dios nii pchilody nyuñ meñ cumplir xley Moisés. Por ngo lëë Dios chëb: Sitsib tse nii lëën kxal tiits kub lo meñ Israel ni lo meñ Judá.

⁹ Kaktyo sinak tiits nii psanaa lo pxosykolttoo meñ go,
tse nii kwlin xaa xtañ meñ Egipto.
Aan como psoobty xaa tiits,
lëë xaa psanaa.

¹⁰ Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ Israel

tsiñee lëë tse go tsitsiñ:
Leñ kik meñ go jkëñ xtitsaa,
ni leñ styoo meñ go kono.
Tsigo naa kak xDios meñ go,
ni lëë meñ go kak meñ tu kyedzyaa.
¹¹ Jkiiñtre nii kuuñ kseedy lsa meñ xcombañer,
parñee kyuumbey meñ naa,
por kchë meñ kyuumbey naa,
destye xaa wiñ axte xaa kol.

¹² Naa ktsily xtol meñ go
aan tsitsibtre tse nii ksaladzyaa xtol
meñ go.

¹³ Tsiñee xñee Dios nii lëë xaa kxaal tu tiits kub, nyoo nii lëë nii pxaal xaa klo kwyox, aan klyëëdre lëë nii kwyox ko kpichee.

9

Ktoo nii sob kpaa ni ktoo nii sob lo kislyu

¹ Lëë xley Moisés kwnabey xa kak lay, per leñ ktoo nii sob lo kislyu rew. ² Chop leñ ktoo kwyo. Laañee ntson pcholë tu leño. Siko kwsob candilier ni kwso mezñ nii kwtsib kyaxtily nii naklay. ³ Kwë tu ladx ngol leñ ktoo, aan xitsy ko kwyo stu laañee pcholë “laañee mastre ntson”. ⁴ Siko kwsob psiñ kox yaal nii nyaa con or, ni siko pxoob caj nii ptyëëb or tyub lady. Leñ caj ko kwyotsey tu candy or. Leñ candy or go kwyotsey kyaxtily nii lë maná, ni leñ caj ko kwyotsey xvar Aarón nii pkëpeñ, ni leeñgo kwyotsey kyo nii kë xley Moisés. ⁵ Lady caj ko sob xangly Dios, aan con xikw angly ntse chu caj ko. Per chilody kñee noo dyon xa nakpee kchë cos ko nina.

⁶ Singo nyaa ktoo go, aan kety kety kwsëëb pxosy leeñgo par kxixkwaa xaa nii xkiiñ tsiñee kool xaa lay. ⁷ Per lëë stu leño xaktyee pxosy nii mastre non xsyëëb tu vuelt leñ iz, aan choy xaa xcheñ ma parñee kokon xaaw por xtol xaa ni por tol nii xyeñdy meñ kyedzy chuuñtsyey. ⁸ Nu lëë Kyalbini Ntson xluuy lo no nii kwyo tu laañee kok lay lo Dios, per pchilody nsyëëb meñ laañee mastre ntson. ⁹ Kchë ngo xluuy lo no natiemp nii kchë cos ni ma nii chokon lo Dios siko, xkolidyo kik kchë meñ nii xkokono lo Dios. ¹⁰ Nii xtyaawsye ni nii xtyoowsye nak kchë cos ko. Ladysye

meñ chuuñ nyëw. Lëëw jkiiñ axte nii ktsëe Dios cos. ¹¹ Per lëë Crist biidle, aan lëë xaa nak pxosy nii mastre non. Ña xaa no kchë cos buen nii nare kak. Mastre ngui ktoo nii nak xaa pxosy. Psaady chol meñ lo kislyu rew ni sobtyo lo kislyu. ¹² Lëë Crist kwsëeb leñ ktoo go, per kwsëebty xaa par kokon xaa xcheñ mëkwxiily ni xcheñ becerr, sink lëë xaa kwlookon xcheñ xaa. Tu vueltak kwsëeb xaa, aan lëë xaa pteelaa lëë no kaazhkaa. ¹³ Nli nii lëë xcheñ chiv, ni xcheñ yosy, ni lëë xkiti nii chek becerr lo pkoog, xchob lady meñ par kuuñ nyëw meñ. ¹⁴ Deelñee chuuñ nyë kchë ngo meñ, ¿pe toodyxe xcheñ Crist tsigo? Porque por Kyalbini Ntson lëë xaa kwyokon lo Dios. Kwyody xtol xaa, ni lëë xcheñ xaa chuuñ nyë xkyalcheñ no, parñee kchilo jkiiñ no lo Tat Tios mbañ.

¹⁵ Por ngo lëë Jesucrist biidni tiits kub nii pxaal Dios. Lëë xaa kuty parñee kteelaa xaa meñ nii kwtsyetsy Dios. Ptsily xaa tol nii beeñtsyey meñ worñee kwnabey xley Moisés, parñee jkaa meñ nii knee Dios. ¹⁶ Aan parñee kak non tu testament, no nii kak ndoon nii lëë xaa nii psaano kutyle. ¹⁷ Pa nondy testament deelñee bii mbañ xaa nii psaano. Axte nii chety xaa lëëw chak non. ¹⁸ Por ngo nii pxee cheñ worñee pxaal Dios xtiits lo Moisés. ¹⁹ Lëë Moisés blab xley Dios lo meñ kyedzy. Loxsye ngo lëë xaa kwseñ tublë kits lady mëkwxiily ni tublë yag nii lë hisopo, lëëw pkadz xaa lo xcheñ becerr ni lo xcheñ chiv nii nots nis, aan lëëw pchoon xaa lady libre nii kë ley ni lady meñ. ²⁰ Aan lëë xaa chëb lo meñ: "Lëë cheñ re xluuy nii no nii ksoob to xtiits Dios." ²¹ Lëë gak Moisés pchoon cheñ lady ktoo ni lady kchë cos nii jkiiñ leeñgo. ²² Lëë ley xñabey nii casy kchë cos kak nyë con cheñ ni lëë ley xñee nii kpildy tol deelñee kxeedy cheñ.

Xcheñ Crist nii xtsily tol

²³ Kchë cos ko pkiñ parñee kak nyoo kchë nii chak leñ kpaa. Per nikxe cos nii chak leñ kpaa, xkiiño nii tsokon cos nii mastre mbëe. ²⁴ Por kwsëebty Crist leñ ktoo nii psaa chol meñ, por lika tu xmalë ktoo nii sob kpaa nak ktoo go. Sink mer kpaa kwsëeb Crist, par kchoo xaa xfavor

no lo Dios. ²⁵ Cad iz xsyëeb xipxosy meñ Israel nii mastre non laañee mastre ntson par kokon xaa xcheñ ma. Per lëë Crist gon kwyokondy xaa ndaly vuelt. ²⁶ Por deelñee nyako singo, no nii nyety xaa ndaly vuelt destye nii kwche kislyu. Per lëë na nii lëë wor kutsiñ, lëë Crist biid tu vueltak, aan lëë xaa kuty parñee kpily xtol meñ. ²⁷ Singo gak kaa tu vueltak kety meñ. Loxsye ngo lëë Dios kuñ kyalxtisy. ²⁸ Singo gak Crist, tu vueltak kuty xaa parñee ktsily xaa xtol meñ. Lëë xaa kiid stub, per ktsildre xaa tol, sink lëë xaa kteelaa meñ nii këmbës xaa.

10

¹ Kok xley Moisés sinak xmalë cos buen nii nare kiid. Koktyo sinakpee cos. Por ngo chilody kuuñ buen ley meñ nii xkokon cos lo Dios iz con iz. ² Deelñee nchilo ley nyuuñ bueno meñ, nyokontre kchë nii chokon. Por tsifñee lox nyak nyë xaa nii xkokon cos ko, nyodre xtol xaa. ³ Per xaktyee parñee ksaladzy meñ xtol cad iz xkiiñ kchë nii chokon go, ⁴ por chilody xcheñ yosy ni xcheñ chiv ktsily tol.

⁵ Por ngo, worñee lëë Crist kwlañche lo kislyu, chëb xaa lo Dios:

Chaklastyoo xcheñ ma ni chaklastyoo nii tsokon cos lool,
sink lëël pxixkwaa xcuerpaa.

⁶ Xyody styool nii chek ma kuty lool,
ni chety ma par kpily tol.

⁷ Tsigo chëpaa:

"Lëën syely, Tat Tios, parñee kuuñtsyeyaa
nii chakladzyoo."

Leñ kitsy nii kë xtiitsoo kë nii singo
kuuñtsyeyaa."

⁸ Klo xñee xaa nii xyody styoo Dios nii kety ma ni tsek ma par kpily tol, nikxe nii lëë ley xñabey kak kchë ngo. ⁹ Loxsye ngo xñee xaa: "Lëën syely, Tat Tios, parñee kuñaa nii chakladzyoo." Singo mod lëë Dios ptichee kchë nii chokon aan lëë xaa psaan nii tsokon Crist. ¹⁰ Lëë Dios beeñ nyë lëë no porñee lëë Crist beeñtsyey nii chakladzy Dios worñee tu vueltak kwlookon xaa yuub xcuerp xaa.

¹¹ Kchë pxosy Israel chool lay ksatyee tse ni xkokon xaa ma ndaly vuelt, nikxe nii xtsildy kchë ngo xtol meñ. ¹² Lëë Crist, yuub xaa kwyokon parñee ktsily xaa xtol

meñ kaazhkaa, aan loxsye ngo lëë xaa kw-sob kwi Dios nëzli. ¹³ Siko sob mbës xaa axte nii kñabey xaa lo kchë xaa nii xlëë lo xaa. ¹⁴ Por tu vueltak kwyokon xaa parñee kyak buen kchë meñ nii kwle Dios. ¹⁵ Aan lëë Kyalbini Ntson xñee nii nli xtiits Dios tsínee chëb xaa:

¹⁶ Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ Israel tsínee lëë tse go tsitsiñ:

Leñ styoo meñ kon xtitsaa,
ni leñ kik meñ jkëno.

¹⁷ Ni tsitsiñtre tse nii ksaladzyaa xtol meñ ni xkyalntseeb meñ.

¹⁸ Singo tsigo busy, tsínee xpily tol, xkiiñtre nii tsokon pe stu cos par kpilayo.

No nii kpig no lo Dios

¹⁹ Por ngo, beetsy, schilo syéeb no lo pkoog ntson nder confians por cheñ nii pxee Jesucrist. ²⁰ No nii syeeñ no nëz kub nii pxaly xaa worñee pchos xaa ladx nii kë leñ ktoo. Misme lëë xaa nak nëz ko.

²¹ Lëë Jesús nak xipxosy no. Lëë xaa xñabey lidzy Dios kpaa. ²² Por ngo no nii tyub styoo no kpig no lo Dios ni tyub styoo no kniladzy no, por lëë xaa beeñ nyé styoo no parñee tsodre xtol no, ni lëë xcueerp kaa no kwyadx lo nis nyé. ²³ Ksaandy no nii xniladzy no, ni jkandy no kik no, por lëë Dios kuñ cumplir tiits nii psaan xaa lo no. ²⁴ No nii kuuñ lsa no lëë no yudar parñee tso kyalwkëstyoo leñ styoo no ni kuuñ no kyalbuen. ²⁵ Kuuñtsyeedy no si chuuñtsyey xaa nii xkaal lsady tsínee xkaal lsa no, sink kol tsoo kchoobladzy lsa no styoo xcombañer no, por lëë tse nii kuñ Dios kyalxtisy mer tsitsiñ.

²⁶ Per deelñee tsuinpee kuuñ no tol, aan xyumbey no tiitsli, kintre pe cos tsokon par kpilayo xtol no. ²⁷ Xaktyee kyalxtisy ni ki nii ksaay xaa nii xlëë lo Dios xyaan. ²⁸ Tsiñee xsaldy tu xaa xley Moisés, aan no chop o tson testigw nii xñee nliw, kintre pere, lëë xaa go chety. ²⁹ ¿Pe toodyxe tsigo ntseeb castigw nii tedy xaa nii xsyubniy Xiñ Dios ni xpixladzy cheñ nii pxee xaa, ni xko falt lo xKyalbini Dios nii xkëstyoo meñ? Lëë cheñ go xluuy nii lëë xtiits Dios kok cumplir ni lëëw chuuñ nyé meñ. ³⁰ Ndon no nii lëë Dios chëb: “Naa xyal ksaksi, ni naa kizh.” Ni lëë gak xaa chëb: “Naa

kuñ xkyalxtisy meñ tu kyedzyaa.” ³¹ ¡Tirak ntseeb kyab ñe ña Tat Tios nii mbañ!

³² Per kol ksaladzy tiemp worñee kal byaabini lo do. Pxekw to kchë kyalnë nii kwteedy to. ³³ No lo do kwëntseeb meñ, ni no do kwtiñ meñ leñ kyedzy, ni no gaa to kwtee xkyalnë xaa nii mban kwtedy. ³⁴ Pkëstyoo do xaa nii kwyo skiib, ni axte ble do worñee bla meñ nii chap to porñee nan do nii mastre mbëë nii jcaa do leñ kpaa, ni tsitsiñdy tse nii nitylow. ³⁵ Ksaandy to xkyalwniladzy to, porque por lëëw lëë do jcaa tu kyalnsaak. ³⁶ No nii nguidzky kak to lo kyalnë parñee kuuñtsyey do nii chakladzy Dios tsin jcaa do nii kneetsy xaa. ³⁷ Por leñ xkitsy xaa xñee:

Klyëëdre lëë xaa nii no kiid kiid.
Klyëëdre xaa.

³⁸ Por kyalwniladzy lëë xaa nii buen kpaañ, per deelñee kpikche styoo xaa, kledyaa lo xaa.

³⁹ Per nakty no xaa nii xpikche styoo ni xkyëtañ, sink xaa nii xniladzy xtiits Dios ni xaa nii xteelaa xkyalmbañ nak no.

11

Kyalwniladzy

¹ Deelñee xniladzy no xtiits Dios, no nii kyembëës no nii kneetsy xaa. Nikxe nii xtyondy now, per ndon no nii now. ² Beeñ pxusykolt too no gan porñee bniladzy xaa xtiits Dios.

³ Porñee xniladzy no xtiits Dios, ngo nii ndon no nii con xtiits sye Dios psaa xaa kislyu, ni por ngo nii ni tu cos nii xtyon no natiemp kwyaady con cos nii nyoo.

⁴ Porñee bniladzy Abel, ngo nii mastre mbëë nii kwlookon xaa lo Dios que nii kwlookon Caín. Por ngo buen xaa lo Dios, ni por ngo kwnaasy Dios nii kwlookon xaa. Nikxe kutyle Abel, per lëë xaa bii chakyety, porñee bniladzy xaa.

⁵ Porñee bniladzy Enoc, ngo nii kujty xaa, sink mbañ xaa sey xaa, aan ptsildy meñ xaa porñee lëë Dios byoy xaa. Ni xñee gaa leñ xkitsy Dios nii antes nii nyey Enoc, beeñ ksak xaa Dios. ⁶ Per chilody gon kuuñ ksak no Dios deelñee xnilasty no xtiits xaa, por parñee kpig no lo Dios no nii kniladzy

no nii no xaa ni no nii kniladzy no nii chuuñ ksak xaa meñ nii xpig lo xaa.

⁷ Porñee bniladzy Noé, ngo nii tsinnee lëë Dios chëb nii lëë cos nii nyoodiy kak, psoob xaa tiits ni lëë xaa psaa tu barkw parñee telaa meñ lidzy xaa. Porñee bniladzy xaa, ngo nii pkëekiy xaa meñ nii nche lo kislyu, aan lëë Dios ptee xkyalnsaak lo xaa porñee bniladzy xaa xtiits Dios.

⁸ Porñee bniladzy Abraham, ngo nii psoob xaa tiits worñee lëë Dios kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa pchoo par tsi xaa tañ nii ktee Dios lo xaa. Ni nandy xaa dyon pa si xaa worñee pchoo xaa xtañ xaa. ⁹ Porñee bniladzy Abraham, ngo nii kwyo xaa tañ nii chëb Dios lo xaa sinak cho meñ sit. Leñ yuladx kwyo xaa. Singo gak kwyo Isaac ni Jacob porñee Dios chëbo lo xaa. ¹⁰ Kwëmbës Abraham kyedzy nii nxity ndeeñ xcimient nii ksaa Dios.

¹¹ Porñee bniladzy Sara, ngo nii nikxe kol me par kap me mëëd, lëë me kop tu mëëd, porñee bniladzy me nii suñ Dios cumplir xtiits. ¹² Por ngo, nikxe nii lëë xtse Abraham psal, tir ptyaly meñ lidzy xaa sinak nii xtyaly mëly nii no leñ kpaa ni sinak nii xtyaly yuzh nii nche chu nistoo aan chilody jkabo.

¹³ Kchë xaa go kuty aan kwaady xaa nii chëb Dios, per como bniladzy xaa xtiits Dios, lëëw kon sit xaa. Por ngo chëb xaa nii nak xaa sinak xaa sit nii sitedy lo kislyu re. ¹⁴ Kchë xaa nii xiñee singo nyoo nii lëë xaa bii no kyub xkyedzy xaa. ¹⁵ Deelñee nsaladzy xaa tañ nii pchoo xaa, nchilopee mbikche xaa siko. ¹⁶ Per tu tañ nii mastre mbëë kokladzy xaa, tañ nii nche leñ kpaa. Por ngo xtelasty Dios nak xDios xaa, por psaal Dios tu kyedzy laañee ktsiñ xaa.

¹⁷ Porñee bniladzy Abraham, ngo nii worñee beeñ Dios xaa preb, kuni xaa Isaac par kety Isaac. Tyub styoo xaa ngoonok xaa xiñ tusy xaa lo Dios, nikxe nii Diosak chëb lo xaa: ¹⁸ "Por Isaac lëë xiñoo ktyaly." ¹⁹ Per byeñ Abraham nii schilo kuuñ kpañ Dios meñ kuty. Por ngo lëë Abraham pkaa xiñgan stub.

²⁰ Porñee bniladzy Isaac, ngo nii lëë xaa chëb nii lëë Jacob ni lëë Esaú jkaa xkyalnsaak.

²¹ Porñee bniladzy Jacob, ngo nii worñee lëë xaa no nëz kyalkuty, beeñlay xaa xiñ José, ni lëë xaa ptee skizh lo Dios kwseñ punt xbaston xaa.

²² Porñee bniladzy José, ngo nii worñee lëë xaa mer kety chëb xaa nii lëë meñ Israel kchoo leñ kyedzy Egipro, ni lëë xaa psaan kazh tiits xa kuñ meñ xtsit xaa.

²³ Porñee bniladzy pxosy Moisés, ngo nii worñee koly Moisés kwloolan xaa Moisés tson mëë, porñee kon xaa nii tu mëëd ngui nak Moisés, aan ptsyebyt xaa, nikxe kwnabey rey nii no kety kchë mëëdpkiy.

²⁴ Ni porñee bniladzy kaa Moisés, ngo nii kwnëdy xaa ncholë xaa xiñgan xiñtsyaap rey Egipro worñee lëë xaa kwroob, ²⁵ sink lëë xaa kwlokyeñ te xaa kyalnë ksa xaa meñ nii ngab lo Dios, lëjty nii mbëë te xaa xisy wiñ aan kyab xaa lo tol. ²⁶ Kwxaak xaa nii mastre mbëë te xaa kyalto por Crist, que nii kap xaa kchë cos non nii no Egipro, porñee tugak psaladzy xaa nii ktee Dios lo xaa.

²⁷ Porñee bniladzy Moisés, ngo nii ptsyebyt xaa rey aan lëë xaa pchoo xtañ meñ Egipro. Tubli kwyo kik xaa, soot na kon xaa Dios nii nyoodiy. ²⁸ Porñee bniladzy Moisés, ngo nii kwnabey xaa kety mëkwxiily ni kwnabey xaa kchoon xcheñ ma chu puert, parñee jkaaldy xangly kyalkuty ni tu xiñgan klo meñ Israel.

²⁹ Porñee bniladzy meñ Israel, ngo nii kwtekë xaa Nistoo Nixñë sinak nyak tu laa mbidzy, aan tsinnee lëë xaa Egipro kokladzy wi ndyekë, kchë xaa kuty.

³⁰ Porñee bniladzy xaa Israel, ngo nii byab pyedzy nii ntse kyako kyedzy Jericó tse nii kwloxo kadzy kpidz nii no kyoogwni meñ Israelo. ³¹ Ni porñee bniladzy kwnaa yox nii lë Rahab, kufty me ksa me meñ nii psoobty xtiits Dios, porñee ptee me laa kwlës xaa Israel nii kuleektsy tañ go.

³² ¿Pe cos kniyraa lo do dyon? Kyobty ksetyaa Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ni profet. ³³ Porñee bniladzy kchë xaa go, ngo nii beeñ xaa gan kyedzy, ni beeñ xaa kyalxtisy, ni kwaa xaa nii chëb Dios, ni ptse xaa chuw mëëtsy.

³⁴ Psuuy xaa bëly ngol, ni kwtelaa nyety xaa lo spad. Kwlii xaa kyalndaan lo kyalmaban, aan beeñ xaa gan lo meñ sit nii ptilyni

xaa. ³⁵ No kwnaa nii kuty meñ lidzy aan lëe xaa bikche pañ.

No gaa xaa mban kuty. Kwnëdy xaa ndyelaa xaa parñee kpañ xaa lo stu kislyu. ³⁶ No gaa xaa kwte kyalto, ni kwaa golp, ni no xaa kwëtuu con caden, ni kwyo skib. ³⁷ Kuty xaa lo kyo. Kwchug xaa grolyee. Kuty xaa lo spad. Nëz re nëz rek kunsë xaa nakw xaa kidy mëkwxilysye ni kidy chivsy. Prob xaa, kwyo xaa kyalnë, ni mban kwtedy xaa. ³⁸ Kukaldy nii nyiid xaa go lo kislyu. Kunsë xaa tañ pidzy ni kiy, ni kwyo xaa cuev ni leñ kyeech nii ndeeñ lo kislyu.

³⁹ Nikxe beeñ xaa gan porñee bniladzy xaa xtiits Dios, kwaady xaa nii chëb Dios, ⁴⁰ por lëe Dios psaladzy lëe no, aan lëe xaa psaan nii kyak tublidy xaa go deelñee kindy no.

12

Jesúsy no nii ksaladzy no

¹ No nii kniladzy no xtiits Dios sinak bniladzy kchë xaa gow, ni no nii ktichee no nii xlyë lo no, ni ksaan no tol nii xlaady lëe no, aan lyo no corr parñee kyo no par delanty. ² Jesúsy kol tsoo ksaladzy no, porque por lëe xaa xniladzy no xtiits Dios. Mban kwtedy Jesú lo crusy, per psaldu xaa kyalto nii kuty xaa singo mod, porñee nan xaa nii loxsye tedy kyalnë lëe xaa kle, aan lëe xaa kwsob kwi Dios nëzli laañee xñabey Dios.

³ Kol ksaladzy kchë kyalnë nii pteedy xaa ngoptol Jesú, aan ktsagty to ni kchooksody styoo do. ⁴ Por karty kuty meñ do porñee xyody tol styoo do. ⁵ Aan lëe do bnityladzy xtiits Dios nii xñee:

Xiñ, ksyablyudyoo xtiits Dios tsínee kñee xaa lool,
ni kchooksody styool tsínee këntseeb xaa lool.

⁶ Por lo xaa nii xkëstyoo Dios xñee xaa, ni lo xaa nii nak xiñ xaa chak ntseeb xaa.

⁷ Kol kxekw castigw nii kteedy Dios to parñee kak nyoo nii xiñ Dios nak to. ¿Pe no xaa nii xñeedy lo xiñ nayak? ⁸ Deelñee chak ntseebty Dios lo do sinak nii chak ntseeb tu xaa lo xiñ, lëdy mer xiñ Dios nak to. ⁹ Worñee kok no xaa wiñ, kok ntseeb pxosy no lo no aan psal no xaa. ¿Penak

tsigo nii ksaldy no Tat Tios parñee jkaa no kyalmbañ? ¹⁰ Kwëntseeb pxosy no lo no porñee kwxaak xaa nii bueno, nikxe nii xtsedy kpañ no lo kislyu re. Per lëe Dios chak ntseeb xaa lo no parñee kuñ xaa lëe no yudar kak no sinak xaa. ¹¹ Nli nii xyody castigw styoo no tsínee xtyeedy now, por new. Per deelñee kseedy no, mbëë kyo styoo no.

Ntseeb nii ksaldy no xtiits Dios

¹² Por ngo no nii jkaa ña do fuersy, ni no nii jkyedzy niy do. ¹³ Ni kol kyub tu nëz tubli tsíin kyak niy do nii tublidy aan kpkchedre kyeecho.

¹⁴ Kol ktee nii mbëë kpañ do kchë xcombañer do, ni kol ksaan xtol do. Por deelñee ksaandy tow, kandy to Tat Tios. ¹⁵ Kol kap cuent parñee ni tu do kyaaldy, sink kchë do jkaa xkyalnsaak Dios. Ni kyubty to tily, por xkéétañ xaa nii xyub tily meñ. ¹⁶ Tsonidy to stu mguiy o stuu gaa kwnaa, ni ksyablyudy to xtiits Dios, por singo beeñtsyey Esaú. Por tu niskwaansye pto xaa kchë nii chigal xaa porñee nak xaa mëed klo. ¹⁷ Ni nan gaa to nii tsínee kokladzy Esaú nii nyuuñlay pxosy xaa xaa, pchilodrew. Aan nikxe biiñ Esaú, pchilodre mbily nii beeñtsyey xaa.

¹⁸ Bigty to chex kiy nii noyek, ni laañee nguey, ni laañee xpi medox, sinak big meñ Israel. ¹⁹ Ni biñdy to xbi trompet, ni biñdy to tsiy Dios. Kchë xaa nii biñ tsiy Dios kwnab xaa nii kñeedre Dios lo xaa. ²⁰ Porñee pxekwty xaa nguëtyag xaa nii kwnabey Dios tsínee chëb xaa: “No nii kety ma o meñ gaa nii kso niy chex kiy re con kyo.” ²¹ Ntseeb kok kchë nii kon Moisés. Por ngo chëb xaa: “Xisyaa tseb.”

²² Per lëe do, chex kiy nii lë Sión big to, ni xkyedzy Tat Tios big to. Lëe kyedzy ko nak Jerusalén nii nche kpaa. Ni lo kchë angly nii ncheyool lay lo Dios big to. ²³ Ni lëe do big lo kchë xiñ Dios nii ngab kpaa. Big to lo Dios nii chuñ kyalxtisy lo kchësy meñ, ni lëe do big lo xkyalbini xaa nii beeñ buen Dios. ²⁴ Ni lëe do big lo Jesú nii xchoo xfavor meñ lo Dios, ni lëe do big lo xcheñ xaa nii chuñ nyë lëe no, ni mastre gaa non xcheñ xaa lo xcheñ Abel.

²⁵ Por ngo kol kap cuent parñee ksal do xaa nii xñee lo no. Por kwetelaady meñ nii

psaldy Dios worñee kwnee xaa lo kislyu re, ni lëe gaa no, telaady no deelñee ksaldy no xtiits xaa nii xñee lo no destye kpaa. ²⁶ Beeñ kxisy tsiy Dios kislyu tiemp ko. Lëe na lëe xaa xñee: “Lëen kuuñ kxisy kislyu stub, ni lëdy kaa nonsy kislyu, sink wi kpaa.” ²⁷ Tsiñee xñee xaa “stub”, nyoo nii lëe kchë cos nii xni nii no kpichee parñee kyaan cos nii chilody kni. ²⁸ Kol tsoo ktee no skizh, por kpicheedy xkyalwnabey Dios nii jkaa no. Kol tsoo ksoxib lo xaa, por xsak ngo styoo xaa. ²⁹ Nak xDios no sinak bëly nii xsaay kchë cos.

13

Xa kuuñ ksak no Dios

¹ Tugak kol jkëstyoo lsa xcombañer do sinak xkëstyoo do betsy to. ² Ngui kol nee lo meñ nii klyañche lidzy to, por singo mod no meñ ptee lidzy kwlës angly aan ni byeñdy meñ nii anglyo.

³ Kol ksaladzy meñ nii no skiib. Kol kuñ cuent nii wi do no skiib. Kol ksaladzy kchë meñ nii no tedy kyalnë, por neñdy wi do ktsyool kyalnë.

⁴ Nguí kol tsoni tsil do, por lëe Dios ksaksi mguiy ni kwnaa nii choni stu meñ.

⁵ Tsokidy to tumi. Kol kleni nii chap to, porque misme Dios xñee: “Tsitsiñdy tse ksanaa lii nonsyoo.” ⁶ Por ngo schilo tyeesy no nder confians:

Lëe Dios kuñ naa yudar,
ktsyeebtyaa nii pe kuñ meñaa.

⁷ Kol ksaladzy kchë xaa nii bluuy xtiits Dios lo do. Kol kuy xa si lo xtse xaa, aan kol kniladzy xtiits Dios sinak nii xniladzy xaaw.

⁸ Sinakak Jesúś neeg, nak xaa natse. Iip ktsyëedy xaa. ⁹ Knilasty to cualquier lay. Por masy buen nii sëeb xkyalwkëstyoo Dios leñ styoo do que nii kon do dyon pe cos schilo ktyaaw. Por nikxe kon do kchë ngo, ni tu pa xkiiñdyo.

¹⁰ Ngub xiktoo no, aan chilody jkaa pxosy nii kwlookon cos leñ ktoo kol nii jkaasy leñ ktoo kub. ¹¹ Lëe xipxosy meñ Israel nii mastre non xkokon xcheñ ma kuty lo pkoog parñee singo mod kpily tol, per tublad chek kchë xcuerp ma kuty ko.

¹² Singo gak tublad chu kyedzy kuty Jesúś parñee ktsily xaa xtol meñ con xcheñ xaa.

¹³ Kol tso tyeedy no kchë kyalnë nii kwtedy Jesúś tsigo busy. ¹⁴ Por ni tu kyedzy nii ktiiy kaazhkaa kindy lo kislyu re, sink lëe no këmbëés tu kyedzy nii nare kwe. ¹⁵ No nii ktee no skizh lo Dios, por lëe Jesúś kuty por lëe no. ¡Tugak tso ktee no skizh lo xaa!, por lëe xaa xñabey lëe no. ¹⁶ Tugak kol kuñ kyalbuen ni kol kuñ xcombañer do yudar, por kchë ngo xyo styoo Dios.

¹⁷ Kol ksal xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kol ksoob xtiits xaa, por xilasty xaa, tugak chap cuidad xaa lëe do, por lëe xaa ktee cuent lo Dios. Kol klaa nii ngui kyë xaa tsiiñ. Klyédy to lo xaa, por ni tu pe nandy nii kuñ do singo.

¹⁸ Kol nab lo Dios por lëe noo, por ndon noo nii tubli no kik noo, per chakladzy noo nii ngui kak xmood noo laañee xkaatyee. ¹⁹ Kol knab lo Dios nii knee xaa tiits kyob kyely teedyaa lo do.

²⁰⁻²¹ Lëe lëesy Dios nii beeñ kpañ Jesúś dyon kakni lëe do. Lëe Jesúś xkyënap meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak xyaap mëkwixiily, ni lëe xaa kuty parñee kyaani meñ xtiits Dios nii tsitsiñdy tse te. Lëe xaa jko tubli styoo do parñee kuuñtsyey do nii chakladzy xaa, ni lëe xaa knee tiits nii kuuñtsyey no nii klyaañtyee styoo xaa porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. ¡Skizh Jesucrist! Amén.

²² Beetsy, kol kap paciensy lo chop tson lan tiits ndoladzy nii xalaa lo do. ²³ Kol kaknan gaanoo nii lëe betsy no Timoteo tse kwlaa. Deelñee slañ gaa xaa, lëe xaa kyelynin tsiñee kyelyaa lo do.

²⁴ Kol jkëéptyux kchë xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kchë meñ nii ngab lo Dios. Xaal xaa Italia tyux lo do.

²⁵ Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do.

Kitsy nii pkëë Santiagw

Lëë Santiagw xaal kitsy re lo meñ nii ncheno tañ

¹ Naa nak Santiagw, xaa nii chuñ xtsiñ Dios ni xtsiñ Jesucrist. Lëën xkëëptyux ksa tsipchop xtiyy Israel nii ncheno tañ tyub lo kislyu.

Kyalnyaani nii xnee Dios

² Beetsy, no nii kle do tsiñee lëë do no tedy tu lo kyalnë. ³ Por nanle to nii tsiñee xtyedy to tu kyalnë porñee xniladzy to Dios, xkiño. Por singo mod lëë do xseedy xa kxekw to kyalnë. ⁴ Per kol ktee nii jkiñ kchë kyalnë go lo do, parñee kak to tu xaa nyaani, tsin nii ni tu pe kakty falt lo do.

⁵ Deelñee chak falt kyalnyaani lo do, kol nabo lo Dios por xkady Dioso, lëëw xteedy xaa kchë lo meñ nii xñabo. ⁶ Per no nii kñab tow tyub styoo do, jkandy kik to, por nak meñ nii xkan kik sinak nistoo nii choy me næz re næz rek. ⁷ Pe kteejty Dios lo meñ nii nak singo, ⁸ por natse no tu cos kik meñ go, lëë kxe gaa na stuwo, chilody tsoli kik clasys meñ go.

⁹ No nii ktaan tu xaa mban deelñee klisklaa Dios xaa. ¹⁰ Singo gak rikw no nii ktaan xaa deelñee ksyablyu Dios xaa. Por nak rikw sinak xkyoo kizh, xtiydyo. ¹¹ Tsiñee lëë ngbidz xlyañ, lëë kizh xpidzy aan lëë xkyoow xlyaal. Aan sikootyee lëë kchë xkyalntsono xyal. Singo gak rikw nikxe kyenap xaa kchë nii chap xaa, lëëw nitylo.

Dichos meñ nii xtyedy kyalnë

¹² Dichos xaa nii xekw kyalnë, por tsi lëë xaa lox te lo kyalnë, lëë xaa jkaa kyalmañ nii ktee Dios lo meñ nii xkëstyoo Dios. ¹³ Tsiñee kakladzy to kuñ do tu cos mal, këbty to tsaaplaa Dios xchëep lëë do par kuñ do cos mal go. Porque nlejty Dios parñee kuñ xaa cos mal, ni xkiildy xaa meñ par kuñ meñ cos mal. ¹⁴ Sink mismes xtol meñ xchëep meñ parñee kuñ meñ cos mal. ¹⁵ Kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ xyaklo tol, aan tsiñee lëë tol xroob lëë kyalkuty sëed.

¹⁶ Kyëtidy to, beetsy, ¹⁷ por kchë cos buen nii chaap no, kpaa sëedo. Dios nii psaa kchë mëly nii no leñ kpaa pxaalo. Ktsyëedy Dios. Nakty xaa sinak malë nii xtyedy lo kislyu. ¹⁸ Lëë xaa bnee kyalmañ lo no, worñee bniladzy no xtiitsli xaa. Por styoo xaa kwlañ nii lëë no kak xaa nii mastre non lo kchë nii psaa xaa.

Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios

¹⁹ Kol ksalandzy gon, beetsy, nii ligier kak to, par jkëëtyag to, per no nii kwës to par kñee do ni par klëe do. ²⁰ Por chuuñtsyedy meñ nii xlëë nii xyo styoo Dios. ²¹ Kol ksaan kchë cos yox ni kchë tol nii no leñ styoo do aan kol ksal xtiits Dios nii no leñ styoo do, parñee kteelaa tiits ko lëë do.

²² Per kol kuuñtsyey nii xñabey xtiits Dios, lëjty xaktyee jkëëtyag tow, por deelñee kuuñtsyedy tow mismes lëë do no kyëti xaly. ²³ Nak xaa nii xaktyee xkëëtyag xtiits Dios, aan chuuñtsyedyo, sinak meñ nii xuy lo lo kyowan. ²⁴ Xuy xaa lo xaa lo kyowan, per xaktyee stee xaa vuelt lëë xaa xnityladzy dyon xa chak lo xaa. ²⁵ Per lëë xaa nii xnitylasty nii xkëëtyag, sink xsoob xaa xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol, lëë Dios kuuñlay kchë xtsiñ xaa.

²⁶ Deel no tu xaa nii xsyak nii xsoob xaa xtiits Dios, per xyoogwty chuw xaa, mismes lëë xaa xkyëti xaly aan nlidy nii xsoob xaa xtiits Dios. ²⁷ Deelñee nli nii xniladzy to xtiits Tat Tios no nii kuñ do yudar psyëb ni kwnaa viud nii no kyalnë, ni no nii ksaan do tol nii chuuñtsyey chol meñ nii nche lo kislyu.

2

Nody nii kwe do meñ

¹ Beetsy, lëë do nii xniladzy to xtiits Jesucrist nii xñabey, nody nii kwe do meñ. ² Kol tso tyeesy no nii sëeb tu xaa rikw nii xixkwaa ni no tu nily or ña laañee xkaal lsa do, aan sëebak tu xaa prob nii nakw tu ladx yox, ³ aan deelñee xñee do lo xaa rikw: “Kwsob nu, ngui nak”, per lëë lo xaa prob xñee do: “Lii kwsolis y ske, o kwsob kaa lo lyu”, ⁴ lëë do noyuñle kyalxtisy singo mod, porñee xsee do dyon xa chak meñ aan xsya tol kik to.

⁵ Beetsy, kol kon nrii gaanoo: lëë Dios gon kwle prob lo kislyu re, parñee kyak prob rikw tsiñee lëë prob kniladzy xtiits Dios ni tsiñee lëë prob jkaa nii ktee Dios lo xaa nii xkëstyoo xaa. ⁶ Per lëë lëë do lëël xkwii do xkyalto prob. ¿Pe lëdy rikw nawen xsaksi lëë do ni pe lëdy rikw nawen chikso lëë do lo xaa xñabey? ⁷ ¿Ni pe lëdy lëë rikw nawen xñeenë xaa nii pteelaa lëë do?

⁸ Buen si do deelñee chuñ do cumplir xley Dios nii xñee: “Pkëstyoo xcombañeroo sinak nii xkëstyool lii.” ⁹ Per deelñee xkwe do meñ, tu tol le ngo noyuñ do aan chuñdy to cumplir xley Dios. ¹⁰ Deelñee no tu xaa nii chuuñtsyey kchë nii xñabey ley, per kyeñdy xaa ksal xaa tugak cos nii xñabey ley, nontre kchë nii beeñtsyey xaa. Nako sinak nii ni tu pe nyuuñtsyeydy xaa. ¹¹ Por yuub Dios chëb: “Tsonidyyoo stu meñ deelñee no tsiloo”, lëë gak Dios chëb: “Kujtyoo.” Singo tsigo busy, deelñee nonidy to stu meñ nii nakty tsil do, per chuty to, lëë do pchooxsol lo xley Dios. ¹² Lëë lëë do kol nee ni kol kpañ sinak xñabey xley Dios nii xteelaa meñ lo tol. ¹³ Por kchësy xaa nii xkëstyooddy xcombañer jkëstyooddy Dios xaa go tse nii lëë kyalxtisy kak. Per lëë xaa nii xkëstyoo xcombañer, ndaan kchukë xaa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy

¹⁴ Beetsy, ¿pe nan nii këb to nii xniladzy to Dios, deelñee ni tu pe chuuñtsyeydy to? ¿Pe steelaa kyalwniladzy lëë do nawen? ¹⁵ Kol tsotyeesy no nii kan do tu xcombañer do nii kindy xab ni kindy pe kaw, ¹⁶ aan këb to: “Na ligier, byey, pix xaboo tsiin ktsyëél ni taw”, per xteejty to nii jkiiñ xaa, ¿pe nan nii këb to singo? ¹⁷ Singo gak nak xaa nii xniladzy xtiits Dios deelñee ni tu pe kuuñtsyeydy xaa. Pe nandy nii xniladzy xaa.

¹⁸ Per so tu xaa nii këb: “Xniladzyoo xtiits Dios, lëë naa chuuñtsyeyaa cos.” Bluuy dyon nii nli xniladzyoo, aan lëë gaan kluy nii nli xniladzyaa por kchë cos nii chuuñtsyeyaa. ¹⁹ Xniladzyoo lë nii tugak Dios no. Buen nii xniladzylo, per wi xaatox gon xniladzy nii tugak Dios no, ni xtsyeb xaa chan xaa Dios. ²⁰ Byaabini gaanoo aan byeñ nii deelñee kuuñtsyeydyoo cos, pe

nandy nii xniladzyoo xtiits Dios. ²¹ Lëë Dios gon pkaaxcuent pxusykolttoo no Abraham sinak nii nyak xaa tu xaa buen porñee kwlookon xaa xiñgan xaa Isaac lo Dios. ²² Buy xcuent Abraham gaanoo aan kon nii kok nyoo nii bniladzy xaa Dios, por kchë nii beeñtsyey xaa, ni por kchë ngo lëë xaa bniladzy re Dios. ²³ Singo mod kok cumplir xtiits Dios nii xñee: “Bniladzy Abraham Dios, por ngo lëë Dios pkaaxcuent xaa sinak nii nyak xaa tu xaa buen.” Ni singo mod lëë Abraham byak xamigw Dios.

²⁴ ¿Pe chan dow na, nii lëë Dios xñee nii buen meñ por kchë nii chuuñtsyey meñ, lëjty xaktyee porñee xniladzy meñ xaa? ²⁵ Singo ptsyool tu kwnaa yox nii pcholë Rahab. Stuble stuble mguiy kwnee lo me. Per lëë Dios pkaaxcuent me sinak nii nyak me tu kwnaa buen, porñee ptee me lidzy me kwlës xaa nii kukleetsy dyon xa nak xkyedzy me ni beeñ me yudar pxooñ xaa go. ²⁶ Por nan do nii deelñee kindy kyalbini leñ styoo no, mbañdy no. Singo gak deelñee xniladzy no xtiits Dios aan ni tu pe chuuñtsyeydy no, pe nandy nii xniladzy no.

3

Ludzy meñ

¹ Beetsy, deelba tsody ndaly xaa nii chuuñ kseedy lady to, por nan do nii kchëe noo siñee chuuñ kseedy noo, ndaly re nii kuuñkiy Dios loo noo tsi lëë kyalxtisy kak. ² Kchësy no xlyo falt. Deelñee no gaa tu xaa nii xiñdy tiits na buen xaa, aan axte xcuerp xaa xsoob xtiits xaa. ³ Tsiñee xlyo no fren chuw cabay parñee ksoob ma xtiits no, tyub xcuerp ma xsoob xtiits no. ⁴ Kol kuy gaanoo xa nak barkw. Ngolo ni ntseeb kchë me dox nii xchëépo. Per con tublësy yag wiñ nii kë xaan go chuuñ ksëë meño laañee chakladzy meñ. ⁵ Singo gak nak ludzy no. Lal nuw sobo leñ chuw no, per ntseeb kchë nii chuuñtsyeyo. ¡Tublë gak ki wiñ xsaay tu kiy ngol! ⁶ Nak ludzy no sinak tu bëly nii sob leñ chuw no, aan chuño xtol no. Misme ki chek linfiern. Xsoob kiw, aan xkëétaño lëë no. ⁷ Chuuñ ndoo mguiy kchëlo ma tox, ni kchëlo ma nii xoobe, kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii no lo nistoo. ⁸ Per lëë ludzy meñ ni tu cho karty kuñ

gan low aan chutyo meñ sinak nii nyako tu ngwaan. ⁹ Con misme ludzy no nii xtee no skizh lo Tat Tios, xtsiibtee no meñ nii chak si chak xaa. ¹⁰ Buendy gon, beetsy, nii chuwak no nii xchoo tiits ngui nii xñee no lo Dios kchoo tiits nii ktsiibtee no meñ. ¹¹ Singo gak chilody kchoo nis nex ni nisnla tu chu xlyañ. ¹² Ni xkyëdy oliv lo yag yegw, ni xkyëdy yegw lo yag uv. Singo gak nak tu xlyañ. Chilody klyano nis nex ni nis sety tugak tiemp.

Kyalchak nii xnee Dios

¹³ Deelñee no tu xaa chak ni nyaani lady to, no nii kak ndoladzy xaa ni no nii ngui kpañ xaa parñee kak nyoo nii nyaani xaa. ¹⁴ Per deelñee chakniladzy to meñ ni chuuñtsyey do cos par ksyablyu do meñ, chilody ktaan do por sinaldy to xtiits Dios. ¹⁵ Lëdy Dios pxaal kchë cos ko, lo kislyu pchoow, kik meñ ni kik xaatox kwlañ. ¹⁶ Por laañee no kyalwniladzy ni no tily no kchë clasy cos mal. ¹⁷ Per lëë xaa nii xsaabini Dios leñ kik, si xñabey Dios mbañ xaa, ndoladzy xaa ni buen xaa. Xkëstyoo xaa meñ ni chuuñtsyey xaa cos buen. No xkyalcheñ xaa ni nonsyke tiitsli xñee xaa. ¹⁸ Kchësy xaa chaklasty tso tily, ngui xñee xaa lo meñ por sitsiñ tse nii lëë meñ kuñ cos buen.

4

Meñ nii xsobaty xtiits Dios

¹ ¿Pa chislo tily na dyon ni pa chislo kyalnë? Misme leñ styoo do gon chislow, por kchë cos mal nii no leñ styoo do lëëw chislo. ² Chakladzy to tu cos aan como chappy tow, lëë do chutyo, ni lëë do choki cos aan como chappy tow, lëë do chuñ tily. Chappy to nii chakladzy to, porñee xñabty tow lo Dios. ³ Nikxe gaa xñab tow, xneesty Dioso, porñee xñab nguidy tow, por xñab tow parñee kxiñ dow laañee xkaatyee. ⁴ ¡Mal do! ¿Pe nandy to nawen nii deelñee choki do cos nii no lo kislyu re, lëë do xtilyni Dios? Kchë xaa nii choki cos nii no lo kislyu re, xtilyni Dios. ⁵ Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Tir xkëstyoo Dios kyalbini nii kwloo xaa leñ styoo no ni chakladzy kaa xaa nii jkëstyoo no xaa.” ⁶ Lëë Dios kuñ lëë no yudar. Por leñ kitsy

nii kë xtiits xaa xñee: “Xsyonlë Dios lo meñ nyaa. Per ngui xñee xaa lo meñ mban.” ⁷ Kol ksoob xtiits Dios, ni kol kxekw lo xaatox, tsuin jkaaldy xaa lëë do. ⁸ Kol kpig lo Dios tsuin kpig xaa lo do. Kchësy to siñee bii chakladzy to kuuñtsyey do tol, kol ktikche styoo do ni kol nab nii ktsily Dios xtol do, tsuin kak nyë styoo do. ⁹ Kol ktee në ni kol koon. Deelñee xidzy to kol koon ni deelñee gaa xle do kol kte në. ¹⁰ Kol kak ndoladzy lo Dios tsuin klisklaa xaa lëë do.

Meñ nii xsee chan xcombañer

¹¹ Beetsy, kñeenëdy to xcombañer do. Kchësy xaa nii xñeenë xcombañer xñeenë ley. Aan deelñee xsee do ley, lëë do xyak xtisy aan chuuñtsyeydy to nii xñabey ley. ¹² Tugak xaa nii bnee ley no, aan misme gak lëë xaa nak xtisy lëësy xaa schilo kteela ni ksaksi meñ. Per lëë do, ¿cho nak to parñee ksee do kan do xcombañer do?

Ndoondy pe cos kak kxe

¹³ Kol kon nrii kchë do siñee xñee do: “Natse o kxe gaa lëë noo kyo kyedzy rek, aan tu iz tsyo noo siko par kyëë noo diligensy ni ktsiñaa noo tumi”, ¹⁴ aan ni nandy to dyon pe cos kak kxe. Nak to sinak tu xkey nii xlyañ palsye leñ kpaa, per xlyëedyo. ¹⁵ Këbty to singo, sink masy kol këb: “Deelñee sneetsy Dios kyalmbañ, lëë noo kuuñtsyey nrii o nrek kaa.” ¹⁶ Per lëë lëë do ndaan xñee do, ndox gon nii kak nyaa do. ¹⁷ Tol gon chuñ meñ nii nan xa kak cos buen aan chuuñtsyeydy mew.

5

Nii ktsyool meñ rikw

¹ ¡Kol kono na rikw!, aan kol koon ni kol kuptsyë por ntseeb kchë kyalnë dox nii ktsyool do. ² Kchë nii chap to xiñ, ni lëë kchë xab non do kyëma. ³ Ni lëë kchë xor do ni xtsiñ do nii nyaa con plat kyoo. Lëë kyalnë go ksaksi lëë do sinak nii nyako ki. Pe nandy nii beeñlo do kchë nii chap to, por lëë tiemp mer kyal. ⁴ Kchë xaa nii kwë tsiñ lo xkwaa do singosy xkëëkiy lëë do aan lëë Tat Tios biñ kchë nii chuuñkiy xaa go. ⁵ Mentre kwche do lo kislyu mbëë pañ do, kop to kchë nii kokladzy to, ni bro do si xro ma. Per lëë xtse kyalkuty sëëd yob.

⁶ Kwnabey do kuty ni beety kaa to meñ nii nody xtol aan ni tu cho pe nëdy lo do.

Kol kyëmbës kiid Jesús

⁷ Lëë lëë do gon, beetsy, kol kwës axte nii kiid Jesús stub. Kol kak sinak xaa nii xkyë kon, xkwës xaa xtiemp kyo parñee kak xkwaa xaa. ⁸ Kol kwës ni kol kxekw, por klyëedy lëë Jesús kiid stub. ⁹ Jkëëkiydy to xcombañer do, tsuin ni tu pe kliskiydy Dios lo do, por klyëedy lëë xaa kiid kuñ kyalxtisy. ¹⁰ Kol kak si kok kchë profet nii biid kluuy xtiits Dios. Mban kwte xaa, per pxekw xaa. ¹¹ Dic平 xaa nii xtye lo kyalnë ni xekwo. Kayonle gaa to kyalnë nii kwte Job aan pxekw xaa, ni kayonle to xa kontsi Dios xaa despuesy, por tir buen Tat Tios ni xkëstyoo xaa meñ nii xsoob xtiits xaa.

¹² Beetsy, jkoondy to Dios por kpaa, ni jkoondy to Dios por kislyu, ni jkoondy to Dios por cualquier cos. Tsinee këb to nii nliw, ktsëedy to lo xtiits to. Singo gak tsinee gaa këb to nii nlidyo, parñee ksaksidy Dios to.

¹³ Deelñee no do kyalnë, kol nee lo Dios. Deelñee xle gaa to kol kool lo Dios. ¹⁴ Deelñee xsyaknë do, kol kwetsy xaa kol nii xniladzy xtiits Dios parñee kñab xaa lo Dios por lëë do kyëeb xaa lëë do aceit con xtiitspey Dios. ¹⁵ Aan deelñee tyub styoo do kñab to lo Dios nii kyak xaa xsyaknë, lëë xaa kyak. Aan deelñee no xtol xaa lëë Dios ktsilyo. ¹⁶ Por ngo, kol kxobtol lsa xtol do lo xcombañer do, ni misme lëë do kol nab lo Dios nii kyak xcombañer do. Por chon Dios xtiits xaa buen. ¹⁷ Sinakak no kok profet Elías, aan tsinee tyub styoo xaa kwnab xaa lo Dios nii nyabty kyo, tson iz grol byabty kyo lo kislyu. ¹⁸ Aan tsinee lëë xaa kwnee lo Dios stub, parñee kyab kyo, lëë kyo byab aan lëë kwaa kok.

¹⁹⁻²⁰ Beetsy, deelñee kchoxso tu xcombañer do lo xtiits Dios aan ktikche do xaa, lëë do kteelaa xaa lo kyalkuty ni lëë Dios ktsily kchë xtol xaa.

Xkitsy klo San Pedre

¹ Pedraa, xapostle Jesucrist nakaa. Lëën xal kitsy re lo meñ nii ncheno tañ nëz Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ni Bitinia. ² Lëë Dios kwle lëë do destye penaadle por Kyalbini Ntson parñee kyak nyë xkyalmbañ do con xcheñ Jesucrist ni parñee ksoob to xtiits xaa. Kakni Dios to tsigo busy ni knee xaa tiits nii ngui kwe do.

Kyalmbañ nii këmbëës no

³ Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist, porque por xkyalwkëstyoo xaa lëë xaa bnee tiits kaly no stub porñee lëë Jesucrist pañ lo kyalkuty. Nrii xchoobladzy styoo no ⁴ aan lëë no jkaa nii kneetsy Dios kpaa. Nitylody ngo ni jkaaynejtyo ni jkooldyo. ⁵ Porñee xniladzy to xtiits Dios lëë xaa chakni lëë do parñee jkaa do kyalwtelaa nii kneetsy xaa tsiñee lëë tse go tsitsiñ.

⁶ Por ngo tir xle do, nikxe nii tedy to kyalnë xisy wiñ. ⁷ Por nak xkyalwniladzy to sinak or. No nii tedyo lo ki parñee kako preb. Deelñee kxekw to preb, mastre kak non xkyalwniladzy to que lo or, por xnitylo or. Por ngo, tsiñee lox kak xkyalwniladzy to preb, mastre kak ntsono ni kak nono tsiñee lëë Jesucrist kiid stub.

⁸ Xkëstyoo do Jesucrist nikxe nii karty kan do xaa ni xniladzy to xtiits xaa nikxe nii chandy to xaa. Xle do aan chilody kñee do dyon xa nak kyalwle go con tiits, ⁹ porñee lëë do kwtelaa lo tol, ni por ngo gaa nii xniladzy to xtiits xaa.

¹⁰ Destye tiemp byub profet xa nak kyalwtelaa re ni kwnee xaa xa nak kyalnsaak nii kxaal Dios lo do. ¹¹ Lëë xKyalbini Crist kwneel lo profet kchë kyalnë nii ktsyool Crist ni kchë kyalntson nii kiid despuesy, aan lëë profet byub dyon cho nak Crist ni pa wor kak kchë nii xñee Kyalbini go. ¹² Per lëë Dios chëb nii lëdy par lëë xaa nak kchë cos ko, sink par lëë dow. Kchë ngo kwnee xaa nii bluuuy xtiits Dios lo do. No Kyalbini Ntson nii pchoo kpaa styoo xaa. Axté angly chakladzy kyeñ cos ko.

Chakladzy Dios nii kpichee no lo tol

¹³ Por ngo, kol kuñ pensar pe cos kuñ do ni list kol kak. Tyub styoo do kol ksaladzy nii kneetsy Dios lo do tsiñee lëë Jesucrist klyañche. ¹⁴ Kol kak sinak xaa wiñ nii xsoob tiits. Tsody to si kwyo do worñee karty kniladzy to xtiits Dios, ¹⁵ sink kol kpichee lo tol, por nody xtol Dios nii kwt-syetsy lëë do. ¹⁶ Por leñ xkitsy Dios xñee: "Kol kpichee lo tol, por nody xtolaa."

¹⁷ Deelñee xñee do nii pxosy to nak Dios nii chuuñtsyey kyalxtisy lo kislyu ni nan do nii xkwedy xaa meñ, no nii ksal do xaa tugak ni ktsyeb to xaa. ¹⁸ Por lëë Dios pteelaă lëë do lo cos nii pa xkiñdy nii psaan pxusykoltoo do, ni nan gaa to nii kozhty xtol do con cos nii xnitylo. Kozhtyo con or o plaat kaa, ¹⁹ sink con cheñ nii pxee Crist kozho. Kuty xaa si chety tu mëkwxiily nyë nii chokon lo Dios. ²⁰ Destye worñee karty kwe kislyu byaan tiits nii singo ktsyool Crist, per axte natiemp lëë xaa biid kteelaa lëë do. ²¹ Por Crist lëë do xniladzy xtiits Dios. Lëë Dios beeñ kpañ xaa ni blisklaa xaa, ni por ngo, Dios sye xsaladzy to ni xniladzy to.

²² Porñee psoob to xtiits Dios, ngo nii lëë xkyalmbañ do kok nyë parñee jkëstyoo do xcombañer do. Kol jkëstyoo xcombañer do tyub tyub styoo do. ²³ Por lëë do koly stub, per lëdre xaa nii chety nak pxosy to, sink lëë do koly por xtiits Dios nii nitylody. ²⁴ Ni lëë gaa Xtiits Dios xñee:
Nak kchë meñ sinak kizhyë,
ni nak xkyalndaan meñ sinak xkyoo kizhyë.

Xpidzy kizhyë ni xlyaal kyoo,
²⁵ per lëë xtiits Dios, tsitsiñdy tse nii nitylow.
Lëë tiits nii xteelaa go bluuuy noo lo do.

2

¹ Por ngo, kol ksaan kchë clasy tol, ni kyalwkëti, ni kyalmbidy ni kchë clasy tiits xuuy. ² Kol tsoki xtiits Dios sinak nii choki mëed yeeñ nidzy, parñee kroob to ni telaa do lo tol, ³ por kayanle to nii tir buen Dios.

Lëë Crist nak sinak tu kyo nii mestre xkiñ

⁴ Kol kpig lo Crist, por nak xaa sinak tu kyo mbañ nii psëëb meñ, per par Dios tu

kyo nii mastre xkiiñ ni non nak xaa. ⁵ Singo gak lëë do nak to sinak kyo mbañ, aan lëë Dios jkiiñ lëë do parñee por Jesucrist kokon do cos lo Dios. ⁶ Por ngo gaa xñee xtiits Dios: Leñ kyedzy Sión kixaa tu kyo nii mastre xkiiñ.

Pee kyo go ni nguiw.

Lëë Crist nak kyo go aan buen tsi meñ nii kniladzy xtiits xaa.

⁷ Tir non Crist lo do, porñee xniladzy to xtiits xaa. Per lëë lo xaa nii xnilasty, lëë xtiits Dios chak cumplir tsiñee xñeew: Lëë kyo nii psëeb xaa nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre non.

⁸ Ni chak cumplir tiits nii xñee: Tu kyo nii kchal niy meñ ni kchon meñ byak kyo go.

Xchalo niy meñ porñee xsaldy meñ xtiits Dios ni par ngo gaa byaano.

Meñ nii ngab lo Dios

⁹ Per lëë do pee do, pxosy nii xkiiñ lo rey nak to, meñ nii xpichee lo tol nak to, tu kyedzy nii ngab lo Dios nak to, parñee kluuy do xkyalntson Dios nii kwlii lëë do lo nguey ni psëeb lëë do lo bini. ¹⁰ Klo kwyody xkyedzy to, per lëë na lo xkyedzy Dios ngab to. Klo ni tu cho pkëstyood y lëë do, per lëë na xkëstyoo Dios to.

Kol kpañ si xñabey Dios

¹¹ Beetsy, xñen lo do sinak nii nyak to xaa sit nii sitedy lo kislyu re nii kpichee do lo tol por xtilyniw xkyalmbañ do. ¹² Ngui kol kak lady xaa nii xnilasty Dios, tsiin nikxe xñeenë xaa lëë do sinak nii nyak to meñ mal, per tsiñee kan xaa nii buen do, lëë xaa ktee skizh lo Dios tse nii lëë kyalxtisy kak.

¹³ Chakladzy Dios nii ksoob to xtiits kchë xaa xñabey nii no lo kislyu. Kol ksoob xtiits xtiits, por lëë xaa nak xaa nii mastre xñabey, ¹⁴ ni kol ksoob xtiits xaa xñabey nii kxaal xaa ksaksi meñ mal ni kan meñ nii chuñ buen.

¹⁵ Chakladzy Dios nii kuuñtsyey do kyalbuen, parñee tsody pe cos jkëékiy meñ nguey lëë do.

¹⁶ Kol kpañ sinak tu xaa nii kindy cho kñee lo, per lëdy por ngo nii kuñ do tol. Kol tso si cho xaa nii ngab lo Dios. ¹⁷ Kol ksal meñ ni kol jkëstyoo xcombañer do nii

xniladzy xtiits Dios, ni kol ktsyeb Dios ni kol ksoob xtiits xtiits.

Kyalmban nii kwtedy Crist

¹⁸ Kchë do siñee no xpixwan do kol ksoob xtiits xaa nii kwxii lëë do, nikxe buen xaa nikxe gaa mal xaa. ¹⁹ Por buen nii tyeedy no lo kyalnë nii chigaldy no porñee xsoob no xtiits Dios. ²⁰ Per deelñee xsaksi meñ lëë do porñee beeñtsyey do tu cos mal, ¿pe nan nii kxekw to castigw? Suuñ ksak to Dios deelñee kuuñtsyey do tu cos buen aan tedy to castigw. ²¹ Par ngo kwle Dios to, por mban kwtedy Crist por lëë do. Kol kak si kok xaa. ²² Kwloody xaa tol ni pkëétidy xaa meñ, ²³ kwëbty xaa tsiñee kwlootsyetsy meñ xaa, ni pe chëbty xaa tsiñee psaksi meñ xaa, sink Dios nii chuñsy kyalxtisy psaladzy xaa. ²⁴ Lëë Crist byoy xtol no lo crusy, parñee ksaan no xtol no aan kpañ no sinak nonguialo. Biswee meñ Crist parñee kyak to. ²⁵ Por kwche do si xkwe mëkwxiily nii këtañ, per lëë na nii lëë do big lo Crist, lëë xaa chan lëë do si chan meñ mëkwxiily ni chap cuidad xaa xkyalmbañ do.

3

Xa kpañ meñ nii no tsil

¹ Kwnaa, kol ksoob xtiits tsil do, parñee deelñee no xaa xnilasty xtiits Dios, kniladzy xaaw tsiñee kan xaa xa nak xmod to. Xkiiñdy nii tant tiits. ² Tsiñee kan xaa nii ngui nak xmod to, lëë xaa kniladzy. ³ Xixkwaady to nëz fuer, koondy to kik to parñee kan meño, xixkwaady to con cos or ni kakwty to ladx non, ⁴ sink kol kxixkwaa xkyalmbañ do, por nitylody kyalwxixkwaa go. Nyo kyalwxixkwaa go tsiñee ni tu pe sidy kik to. Ngo xyo styoo Dios. ⁵ Por singo kwxixkwaa kwnaa nii bniladzy xtiits Dios tiemp. Dios sye psaladzy me ni psoob me xtiits tsil me. ⁶ Singo kok Sara. Psoob me xtiits tsil me Abraham ni “xey” kwnee me lo xaa. Xiñ me kak to deelñee suñ do kyalbuen ni ktsyebty to.

⁷ Singo gak lëë do xaapkiy, ngui kol nee lo tsil do. Kol ktee xlugar me, lëjty xaktyee porñee nda me, sink porñee wi me jkaa kyalnsaak nii kneetsy Dios lo do. Singo kol kuuñtsyey parñee ni tu pe klyëdy lo do tsiñee kutiitsni do Dios.

*Xaa nii xtyedy kyalnë porñee chuuñtsyey
xaa kyalbuen*

⁸ Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo xcombañer do. Kol kuñ kyalbuen ni kol kak ndoladzy.

⁹ Ktikchedy to mal por mal, ni ktikchedy to wlotsyetsy por kyalwlotyetsy, sink kol nab lo Dios nii kakni xaa meñ por lëë xaa kwtsyetsy lëë do parñee kuuñlay xaa to.

¹⁰ Por deelñee chakladzy to nii mbëë kpañ do,

no nii kap cuidad to ludzy to.

Kñeedy to tiits mal ni kchoody tiits xuuy chuw do.

¹¹ Kol kpichee lo kyalmal ni kol kuuñtsyey cos buen,

ni kol kyub xa ktilynidy to meñ.

¹² Por chap cuidad Dios xaa nii chuñ kyalbuen

ni xkëetyag xaa xtiits xaa go,

per xlëë xaa lo xaa nii chuñ cos mal.

¹³ ¿Cho ksaksi lëë do na dyon deelñee tugak chuñ do kyalbuen? ¹⁴ Per nikxe tedy to kyalnë por xkyalbuen do, dichos to. Ni tu cho ktsyeby to, ¹⁵ sink kol klaa nii kñabey Crist leñ styoo do. List kol kwe parñee ktikche do lo xtiits kchë xaa nii kñabtiits penak nii xniladzy to xtiits Dios, per con ndoladzy kol nee ni nguudzy kol kak. ¹⁶ Ngui kol kpañ parñee ni tu pe tsinidy kik to, ni parñee kteladzy kchë xaa nii xñeenë lëë do porñee xniladzy to Crist. ¹⁷ Mbëë tedy to kyalnë porñee chuñ do kyalbuen, deelñee singo klyáño styoo Dios, lëdy nii tedy to kyalnë porñee chuuñtsyey do cos mal.

¹⁸ Por yuub Crist kuty por xtol no, ni tu vueltak kuty xaa. Buen xaa, per lëë xaa kwte kyalnë por xtol no, parñee kpig no lo Dios. Kuty xcuerp xaa, per lëë xkyalbini Dios beeñ kpañ xaa stub. ¹⁹ Aan por xKyabini Dios lëë xaa kukluuy xtiits Dios lo kyalbini nii no nyogw. ²⁰ Kchë kyalbini go psoobty tiits xtiemp Noé, worñee kwëmbës Dios mentre lëë barkw noyaa, aan xaktee xon meñ kwtelaa lo nis. ²¹ Lëë nis ko nak sinak kyalwchobnis nii xteelaa lëë no natiemp. Xkiñdy kyalwchobnis parñee kak nyë xcuerp no, sink lëëw xkiñ parñee kñab no nii koli Dios kik no, aan lëë xaa xteelaa lëë no porñee lëë Jesucrist pañ, ²² ni lëë gaa xaa byëp kpaa aan lëë xaa sob kwi

Dios nëzli aan kchë angly ni kyalbini nii xñabey xsoob xtiits xaa.

4

Xa no nii kpañ no

¹ No nii tsini kik to nii lëë do tedy kyalnë si kwtedy Cristo. Kchë xaa nii xtyedy kyalnë xpichee lo tol, ² parñee tyub nii kpañ xaa tso xaa sinak xñabey Dios aan kuuñtsyeytre xaa nii xlyañ styoo xaa.

³ Tyub tsigo beeñtsyey do nii chuuñtsyey xaa nii xnilasty xtiits Dios. Beeñtsyey do cos mal, kwë do kunip ni beeñtsyey do lni yox ni psoxib to lo mdyo. ⁴ Lëë nana, como chuuñtsyeytre to kchë cos ko, lëë meñ xsee ni lëë meñ xñeenë lëë do. ⁵ Per lëë meñ go kaktsyetsy lo xaa nii kuñ kyalxtisy lo meñ mbañ ni lo meñ kuty. ⁶ Por wi lo meñ kuty kukluuy Crist xtiits Dios, parñee kpañ xkyalbini meñ kuty sinak xñabey Dios, nikxe nii si chetyak chol meñ lo kislyu re kuty meñ go.

⁷ Lëë xtse kchë cos mer ksa. Por ngo, kol ko xkyalcheñ do ni kol kutiitsni Dios. ⁸ Per mastre precisy nii jkëstyoo lsa do xcombañer do, por ndaly tol chuñ lsa lëë no perdon por kyalwkëstyoo. ⁹ Kol ktee lsa lidzy to kwës xcombañer do, kyeejty to meñ. ¹⁰ Kol jkiñ lo xcombañer do según kyalnsaak nii bneetsy Dios catu lo do. ¹¹ Deelñee no tu xaa nii xñee, no nii kak xtiits xaa sinak xtiits Dios. Deelñee no gaa tu xaa nii xkyë tu tsiiñ no nii kuñ xaaw según fuersy nii pteedy Dios lo xaa. Kchë nii kuuñtsyey do no nii kteedy to skizh lo Dios por Jesucrist. Lo xaa, no nii tugak ktee no skizh. Amén.

No nii tyeedy no kyalnë

¹² Beetsy, kseedy to tsíñee tedy to kyalnë, parñee kak to preb cos nii nonguialdy kako, ¹³ sink kol kle nii lëë do no tedy kyalnë nii kwtedy Crist, tsíñ singo gaa kle do tsíñee lëë xaa kiid. ¹⁴ Deelñee xkotsyetsy meñ do porñee xniladzy to xtiits Crist, dichos to, por lëë xKyabini Ntson Dios tugak chakni lëë do. ¹⁵ Deelba ni tu do tejty kyalnë por kyalkpaan o porñee gaa beety to o porñee gaa xsyëëb to lo xtily meñ.

¹⁶ Per deelñee xtyedy to kyalnë porñee xniladzy to xtiits Crist, ktelasty to, sink kol ktee skizh lo Dios nii ngab to lo Crist. ¹⁷ Por

lëë tse kutsiñ nii lëë kyalxtisy kislo lady meñ nii ngab lo Dios. Aan deelñee lady no kislo kyalxtisy, ¿xa lë nii kak xaa nii xsoobty xtiits Dios? ¹⁸ Aan deelñee pensy xtyelaa xaa buen, ¿xa lë nii ktsyool xaa mal ni xaa ngoptol? ¹⁹ Por ngo kchë xaa nii ngab lo Dios nii xtye kyalnë, nody nii ksaan xaa kyalbuen, sink no nii jko xaa xkyalmañ xaa ña Dios, por lëë Dios psaaw, ni bueen gaa Dios.

5

Lëë Pedre xñee lo xaa kol

¹ Lëën kñe lo xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, por sinak xaa nakaa. Konaa kyalnë nii kwtedy Crist, ni wi gaan jka nii nare kneetsy Dios. ² Sinak tu xaa nii chap cuidad mëkwxily, kol kap cuidad meñ nii ngab lo Crist nii psaan Dios lo do. Kol kan meñ go sinak xñabey Dios. Kyëdy to tsiiñ por tumi, sink tyub styoo do kol kuñ xtsiiñ do. ³ Kakty to sinak nii lëë do nyak xpixwan meñ nii ngab lo Dios, sink kol ktee nii kseedy meñ lo do, ⁴ parñee tsiñee kiid mer xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, jkaa do tu premio nii nitylody.

⁵ Singo gak lëë do xaa yeeñ kol ksoob xtiits xaa kol. No nii ksoob lsa do xtiits xcombañer do, por xyody xaa nii chak nyaa styoo Dios, per chuñ xaa yudar xaa ndoladzy.

⁶ Kol kak ndoladzy lo Dios, parñee kdisklaa xaa lëë do tsiñee lëë tiemp tsitsiñ. ⁷ Kol ksaan kchë kyalnë nii sini kik to lo Dios, por lëë xaa nakni lëë do. ⁸ Kol kak nyaani ni kol kwena, por lëë xaatox nii xlëë lo do kënsë sinak xkyënsë tu mëëtsy nii këkyub pe kaw. ⁹ Fuert kol kak, kchooxsody to lo xtiits Dios, por nan do nii wi kchë xcombañer do nii nche tyub lo kislyu no tedy lo kyalnë nii no tedy to. ¹⁰ Per tsiñee lox tedy to kyalnë xisy wiñ, lëë Dios kuñ ktaan lëë do ni lëë xaa kyuñ lëë do segur. Xkëstyoo Dios no ni lëë gaa xaa kwtsyetsy lëë no parñee jkaa no kyalntson nii kteedy xaa lo meñ nii ngab lo Crist, aan iip kyaldy kyalntson go. ¹¹ Kyaldy xkyalwnabey Dios. Tugak kñabey xaa. Amén.

¹² Chopaa Sil xkë kitsy re, por tu xaa nii chaapaa confians nak xaa. Lëën xal

kitsy re parñee kniyaa nii lëë do kwaa xkyalnsaak Dios, porñee xkëstyoo xaa lëë do. Kchooxsody to lo kyalnsaak ko.

¹³ Xkëëptyux meñ Babilonia nii xniladzy xtiits Dios lëë do. Wi meñ go kwle Dios sinak kwle Dios lëë do. Ni xkëëptyux Marcos lëë do. Nak xaa sinak xiñaa. ¹⁴ Kol jkëëptyux xcombañer do con tu pxit. Tsaap në Dios que nii ngui tso do kchë do siñee ngab to lo Jesucrist. Amén.

Xkitsy pchop San Pedre

¹ Naa nak Simoñ Pedre. Xtsiiñ Jesucrist xkyën, xapostle xaa nakaa. Lëën xal kitsy re lo do porñee xniladzy to xtiits Dios sinak nii xniladzy noow, por tir buen Dios ni tir buen Jesucrist nii xteelaa lëë no lo tol. ² Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do, porñee xniladzy to xtiits xaa ni xniladzy to xtiits Jesús.

Xa no nii kpañ meñ nii ngab lo Dios

³ Lëë Dios xneetsy kchë cos nii xkiiñ no parñee kpañ no ni jkiiñ no lo xaa. Lëë xaa bluuuy xkyalntson xaa nii kwtsyetsy lëë no.

⁴ Por kchë cos re lëë xaa bneetsy xkyalntson xaa nii mastre non lo no, parñee por kchë cos re kpig to lo Dios tsuin telaa do lo kchë tol nii no lo kislyu. ⁵ Ni por ngo no nii ktsëë do xmod to deelñee xniladzy to, ni no nii ko do xkyalcheñ do parñee kyeñ do. ⁶ Deelñee xyeñ do, no nii kxekw to, aan deelñee xekw to, no nii kap to paciensy, aan deelñee chap to paciensy, no nii ksoob to xtiits Dios. ⁷ Aan deelñee xsoob to xtiits Dios, no nii kleni do betsy to, aan deelñee xleni do betsy to, no nii jkëstyoo do xaa.

⁸ Deelñee kuuñtsyey do kchë cos re, no cuent nii mbañ do ni byuumbeydy to Jesucrist singosy. ⁹ Sinak ciegw ni sinak xaa nii chandy sit nak xaa nii chuuñtsyeydy kchë cos re, bnityladzy xaa nii ptsily Dios xtol xaa. ¹⁰ Por ngo, beetsy, kchë do siñee kwle Dios to ni kwtsyetsy Dios to, kol ktee nii kchosody styoo do, tsuin kyabty to lo tol. ¹¹ Singo mod nëz re nëz rek kyaly laañee xñabey Jesucrist sëëb to.

¹² Ksandyaa, nikle nii nanle to kchë cos re ni xchosody to lo xtiits Dios. Tugak lëëw ksetyaa lo do. ¹³ Por mente bii mbañaa, nonguijal nii kñen lo do. ¹⁴ Lëë Jesucrist nël nii klyëëdy lëën ksaan kislyu re. ¹⁵ Per lëën kte nii nikxe ketyaa knitylasty to kchë cos re.

Xaa nii kon xkyalntson Crist

¹⁶ Kchë tiits nii bñee noo lo do nii xñee xa nak xkyalwnabey Jesucrist ni xñee nii lëë xaa kiid stub, lëdy cuento. Por yuub loo noo ptyon noo xkyalntson xaa. ¹⁷ Ptyon noo

ptee Dios kyalwnabey lo xaa ni ptsyon noo tiits ntson nii chëb Dios: “Lëë xiñaa nríi. Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.” ¹⁸ Ptsyon noo nii kpaa pchoo tsiy Dios, por ksa noo Jesucrist nche chek kiy ntson go.

¹⁹ Kchë nríi xluuy nii tiitsli nak nii pkëë kchë profet. Buen chuñ do nii xsal dow. Nako sinak bini nii xsaani lo nguey, axte nii kyaani lyu, ni klyañ mëly nii ksaani leñ styoo do. ²⁰ Per kol ksaladzy nii chilody nii cholsye kñee xa nak xtiits Dios. ²¹ Por kwneedy profet porñee kwlaño styoo xaa, sink xcuent Dios kwnee xaa, ni lëë gaa Kyalbini Ntson psaabini leñ kik xaa.

2

Xaa nii xluuy tiits xuuy (Judas 4-13)

¹ Per kwyo profet wnee xuuy leñ xkyedzy meñ Israel, ni so gaa maestre wnee xuuy lady to. Tsilaan kluuy xaa xlay xaa. Ska xaa Jesucrist nii pteelaa xaa, per klyëëdy lëë xaa kyab lo tol. ² Ndaly meñ sëëb xlad xaa, aan por kchë xaa go lëë meñ kñeenë xtiits Dios nii xteelaa. ³ Aan como choki maestre go tumi, lëë xaa jkëëti lëë do, per ktiiydy xaa por lëë xtse xaa kyal.

⁴ Ptsildy Dios xtol angly nii kwloo falt, sink lëë Dios pxaal angly ko linfiern. Lo nguey no angly ko axte nii kak kyalxtisy. ⁵ Ni ptsildy Dios xtol meñ tiemp, sink lëë Dios psyaab tu kyotox nii bnitylo meñ mal go, aan xaktyee Noé ni skadzy meñ pteelaa xaa, porñee bluuuy Noé xtiits xaa. ⁶ Lëë gak Dios bnitylo kyedzy nii lë Sodoma ni kyedzy nii lë Gomorra. Psaay xaaw axte nii byako nëb xkiti, parñee ktsyeb meñ mal nii xsoobty xtiits Dios. ⁷ Per pteelaa xaa Lot, porñee tu xaa buen kok Lot ni pteenë Lot kon xaa xa pañ kchë meñ mal go.

⁸ Sosobsyé tse pteenë Lot kon Lot ni biñ Lot kchë nii beeñtsyey meñ mal go. ⁹ Nan Dios xa kteelaa xaa meñ nii xsoob xtiits xaa lo kyalnë ni lëë xaa ksaksi meñ mal tugak, axte tse nii lëë kyalxtisy kak. ¹⁰ Lëë Dios ksaksi meñ nii xsaandy tol ni xsaldy Dios. Chondy meñ go tiits ni xtsyebty meñ go xkotsyetsy meñ go kyalwnabey nii no kpaa. ¹¹ Lëë angly, nikxe nii ndaan xaa

ni xñabey xaa, xyaxty xaa këntseeb xaa lo kyalwnabey go xcuent Dios.

¹² Nak kchë xaa go sinak ma nii nody xkyalcheñ, singosy mbañ xaa, par kety xaa mbañ xaa. Xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak, per lëë xaa kety si chety chol ma, ¹³ lëë xaa ktsyool kyalnë sinak nii psaksi xaa meñ. Xsyak xaa nii xle xaa, chuñ xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Xkwii xaa xkyalto do tsiñee chinal xaa lëë do tu fiest.

¹⁴ Chilody kan xaa tu kwnaa por lëë xaa xsya tol gaa, xyeejty xaa lo tol. Xkwiiso xaa styoo meñ mban, choki xaa cos, nguialsi xaa. ¹⁵ Këtañ xaa por lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios. Nak xaa sinak profet Balaam xiñ Beor, nii kokladzy ntsiñaa tumi con cos mal, ¹⁶ aan kwëntseeb tu burr kusy lo xaa por kchë xtol xaa. Kwnee ma si xñee meñ aan blaady ma nii nyuñre xaa cos mal.

¹⁷ Nak kchë xaa go sinak kiigw nii nody nis ni xkey nii choy me, lëë xaa kyey lo nguey poo yeesy. ¹⁸ Xñee xaa kchë tiits yox nii pa xkiiñdy, aan con kyalwniladzy ni tol xkwiiso xaa styoo xaa nii kal lik kwtelaa lo tol. ¹⁹ Xñee xaa nii lëë meñ telaa, per ni lëë xaa kënlaady, por kchë xaa nii xyab lo tol këtuu low. ²⁰ Kchë xaa nii xniladzy xtiits Jesucrist ni kwtelaa lo tol, deelñee kyab xaa lo tol stub, mastre ntseeb xyak xaa. ²¹ Por masy buen nyi xaa deelñee nyuumbeydy xaa xtiits ntson Dios, lëjty nii psaan xaaw. ²² Per lëë xaa chuñ cumplir tiits nii xñee: “Lëë mëkw xpikche lo xintsib, ni lëë ngutsy nii lox kosy xtuupxto lo peñ.”

3

Lëë Jesús kiid

¹ Beetsy, nrii schop kitsy nii xalaa lo do. Leñ chop kitsy re kokladzyaa nii nsabinin kik to. ² Kol ksaladzy nii kwnee profet penaadle, ni kol ksaladzy nii kwnabey Jesucrist nii pteelaa lëë no. Lëë apostle bluuyo lo do.

³ Per precisy nii ksaladzy to nii tsiñee lëë tse mer tsitsib, lëë xaa nii kidyni xtiits Dios kiid, lëë xaa go kpañ si xkaatyee, ⁴ aan lëë xaa go këb: “¿Koo gaa Crist na kiid? Destye nii kuty pxosykolttoo no, sinak kak cos nako destye nii kwche kislyu.” ⁵ Chaklasty xaa go kyeñ xaa nii destye tiemp no kpaa, aan

por xkyalwnabey Dios lëë kislyu pchukë lo nis, lo nis kwyaaw. ⁶ Aan por xnisak kyotox nii byab lëë kislyu go kwnitylo. ⁷ Per lëë kpaa ni kislyu nii no natiemp byaanle par ki por lëë Dios kwnabey nii singo kako. Lëë ki ksaayo tse nii lëë kyalxtisy kak, tse nii lëë meñ mal nitylo.

⁸ Ni knitylasty to, beetsy, nii tu kpidz nak sinak tu mily iz lo Dios, ni nak tu mily iz sinak tu kpidz lo xaa. ⁹ Lëdy nii xlyëë Dios par kuñ xaa cumplir xtiits xaa, sinak nii xsyak grol meñ, sink chap xaa paciensy, por chaklasty xaa nii kyétañ ni tu meñ, sink chakladzy xaa nii ktikche meñ styoo lo xaa.

¹⁰ Per lëë Jesucrist kyood sinak tsiñee chiid tu ngbaan. Tse go lëë tu bidox tso aan lëë kpaa nitylo, kchë cos tsek con ki, ni lëë kchë cos nii no lo kislyu tsek.

¹¹ Ya ke nii lëë do nan xa nitylo kchë cos, ¿pe toodyxe no nii kpañ do sinak xñabey Dios, ni kniladzy to xtiits xaa tyub styoo do? ¹² Kol kyembës Dios ni kol ktee nii kyob kyood xaa. Tse go lëë kpaa nitylo lo ki ni lëë kchë cos tsek lo bëly, ¹³ per lëë no këmbës kpaa kub ni kislyu kub nii kneetsy Dios. Kchësy meñ kpañ lo kislyu go sinak xñabey Dios.

¹⁴ Por ngo, beetsy, lëë ka lëë do këmbës kyood xaa, kol ktee nii kpañ do sinak xñabey Dios parñee tsody xtol do. ¹⁵ Kol ksaladzy nii chap Jesucrist paciensy lo no parñee tyeelaa no. Singo pkëë betsy no Pable lo kitsy nii pxaal xaa lo do. Lëë Dios psaabini kik xaa. ¹⁶ Kchësy leñ kitsy nii pxaal xaa pkëë xaa kchë cos re. No cos nii ngan kyeeñ no, aan xkëétañ meñ nguey lo tiits ko, sinakak xkëétañ meñ lo xkitsy Dios, per lëë meñ nii chuuñtsyeyo nitylo.

¹⁷ Por ngo, beetsy, kol kap cuent, por nanle to kchë cos re parñee jkëëtidy meñ mal lëë do ni parñee kchosody styoo do.

¹⁸ Per kol kyumbey nyé Dios ni Jesucrist aan kol jkëstyoo xaa leñ styoo do. ¡Tugak kol ktee skizh lo xaa! Amén.

Xkitsy klo San Juan

Tiits nii xnee kyalmañ

¹ Lëë noo xkëë nii nol worñee karty kwe kislyu. Ptsyon noow ni ptyon noow con yuub loo noo. Ptyon noow ni psyeeñ noow con ñia noo. Tiits nii xnee kyalmaño. ² Lëë kyalmañ go biid. Ptyon noow ni lëë noo xñee xa nako. Lo Dios kwyo kyalmañ nii nitylody ko, per lëëw biid loo noo. ³ Lëë na lëë noo xñee kchë nii ptyon noo ni ptsyon noo lo do parñee kyak tusy no, por lo Tat Tios ni lo xiñ xaa Jesucrist ngab no. ⁴ Lëë noo xkëë kchë cos re tsuin lox kle noo.

Lëë Dios nak bini

⁵ Lëë Jesucrist në loo noo nii lëë Dios nak bini. Ni tu nguey kindy laañee sob xaa, ni nli gaaw. Por ngo lëëw xniyy noo lo do. ⁶ Per deelñee xñee no nii lo Dios ngab no, aan no no lo nguey, wnee xuuy no, por chuuñtsyeedy no nii xñee no. ⁷ Deelñee no no lo bini sinak nii no Dios lo bini, lëë no kyak tusy ksa xcombañer no ni lëë xcheñ xiñ xaa Jesucrist ktsily kchësy xtol no.

⁸ Deelñee xñee no nii nody xtol no, mismë lëë no xkyëti, aan nody tiitsli leñ styoo no. ⁹ Per deelñee kxobtol no xtol no, ndon no nii buen Dios, aan lëë xaa ktsily xtol no ni lëë xaa kuun nyë lëë no. ¹⁰ Deelñee xñee no nii xlyody no tol, tsigo lëë no xñee nii lëë Dios nak wnee xuuy, aan karty kniladzy no xtiits xaa tyub styoo no.

2

Lëë Jesúxs soli lëë no lo Dios

¹ Xiñ, lëën xkë nrii lo kitsy nii xalaa lo do, parñee kody to tol. Per deelñee ko tu do tol, chaap no tu xaa nii ksoli lëë no lo Tat Tios, lëë xaa go nak Jesucrist. Buen xaa. ² Lëë Jesucrist kuty parñee ktsily xaa xtol no, ni lëdy kaa nonsy xtol no, sink wi xtol kchë meñ nii nche lo kislyu.

³ Deelñee xsoob no xtiits Dios, schilo tyeesy no nii xyumbey no xaa. ⁴ Per deelñee no tu xaa nii xñee: "Naa si xyumbeyaa Dios", aan xsoobty xaa xtiits Dios, tu wnee xuuy xaa aan nlidy nii xñee xaa. ⁵ Per lëë xaa nii xsoob xtiits Dios nyoo nii tyub styoo

xaa xkëstyoo xaa Dios, aan singo mod ndon no nii lo Dios ngab no. ⁶ Kchë xaa nii xñee nii lo Dios ngab xaa, no nii kpañ xaa sinak pañ Jesucrist.

Meñ nii no lo bini

⁷ Beetsy, ngubty tiits nii xkën lo kitsy nii xalaa lo do. Biñle tow destye klo. Lëëw nak tiits nii pkëetyagle to. ⁸ Per ngubo ni tiitsliw porñee beeñtsyey Cristo ni porñee chuuñtsyey dow. Lëë nguey kwtedy aan lëë bini nii nli xsaani xpibëly.

⁹ Deelñee no tu xaa nii xñee: "Lo bini son", aan xkëstyood y xaa xcombañer xaa, lo nguey bii so xaa. ¹⁰ Lëë xaa nii gaa xkëstyoo xcombañer lo bini so xaa, aan kindy cos nii ksysaab xaa lo tol. ¹¹ Per lëë xaa nii xkëstyood y xcombañer lo nguey no xaa, aan nandy xaa pa si xaa, porñee xlaady nguey kan xaa.

¹² Beetsy, lëën xkë nrii lo kitsy nii xalaa lo do parñee kniyaa nii lëë Dios ptsily kchë xtol do por Jesucrist. ¹³ Lëën xal kitsy re lo do kchë do siñee nak to xaa kol, por lëë do xyumbey xaa nii nol worñee karty kwe kislyu. Kchë do siñee nak to xaa yeeñ, lëën xal kitsy re lo do por lëë do beeñ gan lo xaatox. ¹⁴ Lëën xal kitsy re lo do porñee xyumbey do Tat Tios. Lo do siñee nak to xaa kol xalaa kitsy re, por xyumbey do xaa nii nol worñee karty kwe kislyu. Singo gak lëë do, xaa yeeñ, lëën xal kitsy re lo do porñee ndaan do ni porñee xniladzy to xtiits Dios ni porñee beeñ do gan lo xaatox.

¹⁵ Jkëstyood y to kislyu ni jkëstyood y to kchë nii no low. Porque chilody jkëstyoo do Dios deelñee xkëstyoo do nii no lo kislyu re.

¹⁶ Porque ni tu cos nii xnee kislyu ngabty lo Dios, sink lo kislyu ngabo. Lo kislyu xlyañ kyalmal, ni xlyañ nii kap meñ kchë nii chan meñ, ni lo kislyu xlyañ nii lëë meñ kap cos parñee kak nyaa meñ. ¹⁷ Por lëë kislyu ni lëë kchë cos mal nii no low tedy, per lëë xaa nii chuuñtsyey nii xyo styoo Dios tejty xaa, sink lëë xaa kpañ tugak.

Tiitsli ni tiits xuuy

¹⁸ Beetsy, lëë wor kutsiñ. Kayonle to gaanoo nii lëë tu xaa nii xlëë lo Crist kiid. Lëë na ndaly xaa nii xlëë lo Crist kwlañche. Por ngo nii ndon no nii lëë wor kutsiñ.

¹⁹ Lady no pchoo xaa, per lëdy ksa no xaa

nak, porque deel nyak ksa no xaa, ngwës xaa lo no. Per lëew kok singo parñee kak nyoo nii lëdy ksa no xaa nak.

²⁰ Lëë Crist bneetsy Kyalbini Ntson lo do. Por ngo kchësy to xyeñ. ²¹ Xkëdyaa kchë nrii lo kitsy nii xalaa lo do, porñee xyumbeydy to tiitsli, sink lëew xkën porñee xyumbey dow ni porñee nan do nii chilody kchoo tiits xuuy lo tiitsli.

²² ¿Cho nak wnee xuuy dyon? Wnee xuuy gon nak xaa nii xñee nii lëdy Jesús nak xaa nii pxaal Dios. Lëë xaa go xlëë lo Crist, por xka xaa Dios ni xka xaa Xiñ Dios. ²³ Nody Dios leñ styoo xaa nii xka Xiñ Dios, per lëë xaa nii xchoo xfavor Xiñ Dios, no Dios leñ styoo xaa.

²⁴ Kol ksoob xtiits Dios nii pkëetyag to penaadle. Por deelñee tugak tso tiits ko leñ styoo do, lëë do kak ksa Dios ni lëë do kak ksa xiñ xaa. ²⁵ Ni lëë Jesucrist kaa nél nii lëë xaa knee tu kyalmañ nii nitylody lo no.

²⁶ Lëën xkë kchë nrii parñee jkëëtidy meñ do. ²⁷ Per lëë Kyalbini Ntson nii bneetsy Jesucrist no leñ styoo do, aan xkiñdy nii cho kuuñ kseedy lëë do, por misme Kyalbini Ntson xluuy kchë cos lo do, ni nonsyke tiitsli xluuyo. Xluuydyo tiits xuuy. Tugak kol kak ksa Jesucrist por singo bluuy Kyalbini Ntson lo do.

²⁸ Beetsy, tugak kol kak ksa Crist parñee ni tu pe tsinidy kik no tsinée lëë xaa kiid, ni parñee ktelasty no tyon no xaa. ²⁹ Nan do gon nii buen Jesús, per no nii kaknan do nii kchësy xaa nii chuuñtsyey kyalbuen nak xiñ Dios.

3

Xaa nii nak xiñ Dios

¹ Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo Tat Tios lëë no. Por ngo nii nak no xiñ xaa, ni nli gaa nii xiñ xaa nak no. Por ngo xyumbeydy chol meñ lo kislyu re lëë no, porñee karty kyumbey meñ Dios. ² Xiñ Dios gon, beetsy, nak no, aan nikxe nii ndondy no cho kak no o xa kak kaa no despuesy, ndon no nii tsinée lëë Jesús kiid, lëë no kak sinak xaa, por lëë no tyon xa chak xaa. ³ Aan kchësy xaa nii Jesúsy xsaladzy chak nyë, porñee nan xaa nii nyë Jesús.

⁴ Kchësy xaa nii chuñ tol chuñ cos mal, por cos mal nak tol. ⁵ Ni nanle gaa to nii

lëë Jesús biid lo kislyu par ktsily xaa tol, ni nan do nii nody xtol xaa. ⁶ Por ngo nii chuñdy kchë xaa nii nak ksa Jesús tol, per lëë xaa nii chuñ tol karty kan xaa Jesús ni karty kyumbey xaa xaa. ⁷ Beetsy, kyëtidy to por buen kchë xaa nii chuñ kyalbuen, sinak nii buen Jesús. ⁸ Per lëë xaa nii chuñ tol lo xaatox ngab xaa, por wal nii ngoptol xaatox destye penaadle. Por ngoo gaa lëë Xiñ Dios biid knitylo xtsiñ xaatox.

⁹ Ni tu xaa nii nak xiñ Dios chuñdy tol, porque lëë xaa kwaa kyalmañ nii pteedy Dios aan chilody kuñ xaa tol, por xiñ Dios nak xaa. ¹⁰ Ndoon cho nak xiñ Dios ni ndoon cho nak xiñ xaatox, porque kchë xaa nii chuñdy kyalbuen ni xkëstyody xcombañer lëdy xiñ Dios nak xaa.

Kol tso jkëstyoo no xcombañer no

¹¹ Penaadle kayon do nii no nii jkëstyoo no xcombañer no. ¹² Kakty no sinak Caín, por lo xaatox ngab xaa. Por ngo nii beety xaa betsy xaa. ¿Penak dyon beety xaa betsy xaa? Porñee gon nonsyke cos mal beeñtsyey xaa. Lëë betsy xaa beeñtsyey nonsyke cos buen. Por ngo nii beety xaa xaa.

¹³ Beetsy, kseedy to deelñee klëë meñ lo kislyu lo do. ¹⁴ Por lëë no kwtelaal lo kyalkuty par jkaa no kyalmañ aan ndon no nii lëew kwaa no, por xkëstyoo no xcombañer no. Mbañdy kchë xaa nii xkëstyody, sink kuty xaa. ¹⁵ Nweety bñech nak kchë xaa nii xkëstyody xcombañer ni nan gaa to nii ni tu nweety bñech jkaady kyalmañ nii nitylody. ¹⁶ Ndon no xa nak kyalwkëstyoo por lëë Jesús ptee xkyalmañ por lëë no. Singo gak, no nii ktee no xkyalmañ no por xcombañer no. ¹⁷ ¿Per xa tso xkyalwkëstyoo Dios leñ styoo no deelñee rikw no aan chuñdy no xcombañer no nii no lyaadzy yudar? ¹⁸ Beetsy, lëjty xaktyee tiits sye tyeesy no nii xkëstyoo no, sink no nii kuuñ no betsy no yudar.

Mastre ngol Dios lo styoo no

¹⁹ Singo mod ndon no nii xiñ Dios nak no, aan ktsyebty no Dios. ²⁰ Deelñee xsyak no nii mal no leñ styoo no, pe tsinidy kik no, por mastre ngol Dios lo styoo no aan lëë xaa nan kchë kchësy cos. ²¹ Beetsy, deelñee pe sinidy kik no, Dios sye xsaladzy no.

²² Aan lëë xaa kneetsy kchësy nii kñab no, porñee xsoob no xtiits xaa ni chuuñtsyeey no nii xyo styoo xaa. ²³ Lëë xaa xñabey nii kniladzy no xiñ xaa Jesucrist, ni jkëstyoo no xcombañer no sinak kwnabey Jesucrist. ²⁴ Kchë xaa nii xsoob xtiits Dios, no Dios leñ styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios. Aan por Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo no ndon no nii no Dios leñ styoo no.

4

XKyalbini Dios ni xkyalbini xaa nii xlëë lo Crist

¹ Beetsy, knilasty to xtiits kchë xaa nii xñee nii no xKyalbini Dios leñ styoo, sink kol kuñ xaa preb, parñee kyeñ do dyon pe xKyalbini Dios no leñ styoo xaa ote lëdyo yak. Porque tir ndaly xaa wnee xuuy ncheno lo kislyu aan xñee xaa nii xtiits Dios xluuy xaa. ² Sinrii mod kyeñ do cho no xKyalbini Dios leñ styoo: kchësy xaa nii xñee nii lëë Jesucrist biid sinak tu mguiy no xKyalbini Dios leñ styoo. ³ Per lëë xaa nii xñeedy singo nody xKyalbini Dios leñ styoo xaa, sink xkyalbini xaa nii xlëë lo Crist no leñ styoo xaa. Kayonle gaa to nii lëë kyalbini go kiid lo kislyu, per lëëw kwlañchel.

⁴ Beetsy, lo Dios ngab to ni lëë gaa to beeñle gan lo kchë xaa wnee xuuy go. Por mastre ndaan xaa nii no xlad to que xaa nii no xlad xaa nii nche lo kislyu. ⁵ Lo kislyu ngab kchë xaa go. Por ngo nii chak lo kislyu xñee xaa ni por ngo nii xkëetyag meñ xtiits xaa. ⁶ Lëë lëë no lo Dios ngab no, aan kchë xaa nii xyumbey Dios xkëetyag nii xñee no, per lëë xaa nii ngabty lo Dios xkëetyagty xaa nii xñee no. Sinrii mod tsigo busy kyeeñ no cho nli no xKyalbini Dios leñ styoo, ni cho no gaa xkyalbini wnee xuuy leñ styoo.

Xkyalwkëstyoo Dios

⁷ Beetsy, no nii jkëstyoo lsa no lëë no, por xkëstyoo Dios lëë no. Aan kchësy xaa nii xkëstyoo nak xiñ Dios ni xyumbey Dios. ⁸ Per lëë xaa nii xkëstyoody xyumbeydy xaa Dios, por tir xkëstyoo Dios kchësy meñ. ⁹ Nyoo nii xkëstyoo Dios lëë no por lëë xaa pxaal xiñ tusy xaa lo kislyu parñee kneetsy xaa kyalmbañ lo no. ¹⁰ Ni lëdy kaa lëë

no pkëstyoo Dios, sink lëë xaa pkëstyoo lëë no, aan lëë xaa pxaal xiñ xaa biid ktsily xtol no. Singo mod lëë xaa bluuy xa nak kyalwkëstyoo.

¹¹ Beetsy, deelñee singo pkëstyoo Dios lëë no, no nii jkëstyoo no xcombañer no. ¹² Ni tu cho karty kan Dios, per deelñee xkëstyoo lsa no xcombañer no, no Dios leñ styoo no ni lëë xkyalwkëstyoo xaa no leñ styoo no. ¹³ Ndon no nii no no leñ styoo Dios ni no xaa leñ styoo no por lëë xaa bneetsy xKyalbini xaa lo no. ¹⁴ Ni lëë gaa no ptyon ni xñee nii lëë Tat Tios pxaal xiñ par kteelaa xaa meñ nii nche lo kislyu. ¹⁵ Kchësy xaa nii xñee nii Xiñ Dios nak Jesús, no Dios leñ styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios.

¹⁶ Singo mod lëë no ndon ni lëë no xniladzy nii xkëstyoo Dios no. Tir xkëstyoo Dios, aan leñ styoo xaa nii xkëstyoo xcombañer no Dios ni no gaa xaa leñ styoo Dios. ¹⁷ Sinrii mod xluuy no nii no kyalwkëstyoo leñ styoo no, parñee tsiñee lëë Dios kuñ kyalxtisy ktsyebty no, por sinak Jesucrist nak no lo kislyu re. ¹⁸ Deelñee no kyalwkëstyoo kindy tseb. Por lëë kyalwkëstyoo xkwii tseb, por castigw chiidni tseb. Deelñee no tu xaa nii xtsyeb, karty jkëstyoo xaa.

¹⁹ Xkëstyoo no porñee klo Dios pkëstyoo lëë no. ²⁰ Deelñee no tu xaa nii xñee: "Xkëstyoon Dios", aan xlëë xaa lo xcombañer xaa, tu wnee xuuy nak xaa, por deelñee chan xaa xcombañer xaa aan xkëstyoody xaa xaa, chilody jkëstyoo xaa Dios nii chandy xaa. ²¹ Ni lëë gaa Jesús kwnabey nii kchësy xaa nii xkëstyoo Dios no nii jkëstyoo xaa xcombañer xaa.

5

Xaa nii chuñ gan lo tol

¹ Kchësy xaa nii xniladzy nii lëë Jesús nak Crist nii pxaal Dios nak xiñ Dios, aan deelñee xkëstyoo no Tat Tios, no nii jkëstyoo no xiñ xaa. ² Tsiñee xkëstyoo no Dios ni chuuñtsyeey no nii xñabey xaa, ndon no nii xkëstyoo no kchë xiñ xaa. ³ Deelñee xkëstyoo no Dios, no nii kuuñtsyeey no nii xñabey xaa ni ngandy kaa nii xñabey xaa. ⁴ Por kchë xaa nii nak xiñ Dios chuñ gan lo tol nii no lo kislyu re, aan porñee xniladzy

kaa no Dios ngo nii chuuñ no gan lo kchë tol nii no lo kislyu. ⁵ Nonstyee xaa nii xniladzy nii lëë Jesús nak Xiñ Dios chuñ gan lo tol nii no lo kislyu.

Tiits nii xñee cho nak Xiñ Dios

⁶ Biid Jesucrist lo kislyu re, kwchobnis xaa ni pxee xaa xcheñ xaa lo crusy, ni lëjty kaa xaktyee kwchobnis xaa, sink pxee xaa cheñ lo crusy. Ni lëë gaa Kyalbini Ntson xñee nii nliw, por lëë Kyalbini xñee tiitsli. ⁷⁻⁸ Tson nak testigw nii xñee cho nak Jesucrist: Kyalbini na, nis na ni cheñ nii pxee xaa lo crusy, ni tugak kaa nak ksa tson testigw ko. ⁹ Xniladzy no xtiits meñ, per mastre non xtiits Dios, porque lëë xaa xñee cho nak xiñ xaa. ¹⁰ Kchë xaa nii xniladzy xtiits Xiñ Dios no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa, per lëë xaa nii xnilasty xtiits Dios xsyak xaa nii wnee xuuy Dios, porñee xnilasty xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Xiñ Dios. ¹¹ Lëë tiits ko xñee nii lëë Dios bneetsy tu kyalmbañ nii nitylody lo no, aan lëë xiñ xaa biidni kyalmbañ go. ¹² Kchë xaa nii xniladzy Xiñ Dios kwaa kyalmbañ go, per lëë xaa nii xnilasty Xiñ Dios karty jcaa xaa kyalmbañ go.

Kyalmbañ nii nitylody

¹³ Kchësy lo do nii xniladzy to xtiits Xiñ Dios xalaa kitsy re parñee kaknan do nii lëë do kwaa tu kyalmbañ nii nitylody.

¹⁴ Ndon no nii deelñee kñab no tu cos nii xyo styoo Dios, chon xaa xtiits no. ¹⁵ Aan deelñee ndon no nii chon Dios xtiits no, ndonak no nii lëë xaa kneetsy nii kñab no lo xaa.

¹⁶ Deelñee kan do nii lëë tu xcombañer do noyuñ tu tol nii ntseebty, no nii kñab to lo Dios por lëë xaa tsuin ktsily Dios xtol xaa. No tu tol nii chilody kpily aan kniydyaa nii kñab to lo Dios por tol go. ¹⁷ Kchësy cos mal tolo, per no tol nii xnitylody meñ kaazhkaa.

¹⁸ Ndon no nii xkody kchë xaa nii nak xiñ Dios tol, por lëë Jesús chap cuidad xaa, aan xkaaldy xaatox xaa.

¹⁹ Ndon no nii lo Dios ngab no, ni ndon gaa no nii kchësy meñ lo kislyu ngab lo xaatox.

²⁰ Ni ndon no nii lëë Xiñ Dios biid ksaani lo no parñee kyuumbey no xaa nii nli nak Dios. Ksa no Jesús nii nli nak Dios nak.

Lëë Dios re xneetsy kyalmabañ nii nitylody. ²¹ Beetsy, kol kap cuent, ksoxibty to lo mdyo.

Xkitsy pchop San Juan

Tiitsli ni kyalwkëstyoo

¹ Xaa koolaa. Lëen xal kitsy re lo kwnaa nii kwle Dios ni lo xiñ me nii xkëstyoon tyub styoon, ni lëdy kaa nonsyaa, sink wi kchë xaa nii xniladzy xtiitsli Dios. ² Xkëstyoon lëe do por xtiitsli Dios nii no leñ styoo no ni tugak kaa tsow leñ styoo no. ³ Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy xiñ xaa Jesucrist kakni lëe do ni knee tiits nii mbëë kpañ do ni lëe lëesy xaa kchoobladzy styoo do con xtiitsli xaa ni con xkyalwkëstyoo xaa.

⁴ Blen konaan bla xiñoo nii mbañ sinak xñabey xtiits Tat Tios. ⁵ Lëe nana xñabaa nii jkëstyoo lsa no lëe no. Ngubty nii xñabeyaa. Biñle tow destye worñee bniladzy to xtiits Jesucrist. ⁶ Deelñee xkëstyoo no, no nii kpañ no sinak xñabey Dios. Ni nanle gaa to nii lëe Dios xñabey nii jkëstyoo lsa do lëe do.

Xaa nii xkëëti

⁷ No ndaly xaa wnee xuuy nii xñee nii bijity Jesús lo kislyu sinak chiid tu mguiy. Wnee xuuy ni xaa nii xlëe lo Crist nak xaa go. ⁸ Kol kap cuent tsiin kyëtañdy lo xtsiñ do parñee jkaa do kchë nii chakladzy Dios kneetsy xaa lo do.

⁹ Kchë xaa nii kchooxso lo xtiits Crist nody Dios leñ styoo xaa. Per lëe xaa nii xsal xtiits Crist no Dios ni no Xiñ Dios leñ styoo xaa.

¹⁰ Deelñee kiid tedytu xaa nii xluuydy xtiits Crist lo do, klaady to sëeb xaa leñ lidzy to ni jkëëptyuxty to xaa. ¹¹ Porque deelñee jkëëptyux to xaa, ksa do xaa nak.

¹² Ndaly nii no kniyaa lo do, per chaklastyaa kniyno lo kitsy re, por xkokyeeñaa kyely teedyaa lo do, tsiin yuubaa kñe lo do parñee lox kle no.

¹³ Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nu xkëëptyux lëe do. Lëe Dios kwle meñ re sinak kwle Dios to.

Xkitsy byon San Juan

Xkyalnsaak Gayo

¹ Xaa koolaa. Lëen xal kitsy re lo xamigwaa Gayo. Xkëstyoon xaa tyub styoon.

² Beetsy, xñabaa lo Dios nii kakni xaa lii ni kneetsy xaa kyalndaan lool porñee mbañoo sinak xñabey xaa. ³ Tir blen tsiñee në bla betsy no nii biid tedy lon nii xchosodyoo lo xtiits Dios. ⁴ Ni tu cos chuuñ kledy naa sinak nii xlen tsiñee chonaa nii lëe kchë xiñaa mbañ sinak xñabey xtiits Dios.

⁵ Beetsy, buen nii chuñoo betsy no yudar nikxe xaa sit xaa. ⁶ Lo kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios bitiits xaa nii tir xkëstyool meñ. Beeñ favor beeñ xaa yudar parñee kyal xaa xivij xaa sinak xñabey Dios. ⁷ Por lëe xaa bislo viaj re par kluuy xaa xtiits Jesús, aan nëdy xaa kñaasy xaa nii xkady meñ nii xnilasty Dios. ⁸ Por ngo no nii kuuñ no xaa yudar parñee kluuy xaa tiitsli.

Diótrefes ni Demetrio

⁹ Lëen pxal tublé kitsy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, per chaklasty Diótrefes nii kñabey noo, sink lëe xaa chakladzy kñabey xaa. ¹⁰ Per tsi lëen kyely, lëen këntseeb lo xaa por kchë tiits kizh ni tiits xuuy nii nojkots xaa lëe noo. Aan xyaldy xcuent xaa siko, sink xteejty xaa laa kwës betsy no nii chiid, ni xlaady xaa nii ktee meñ laa kwës xaa ni xkwii xaa meñ nii xtee laa xkwës betsy no lady meñ nii xniladzy xtiits Dios.

¹¹ Beetsy, kuñdyoo cos mal, sink beeñ cos buen. Xiñ Dios nak kchë xaa nii chuuñtsyey cos buen, per lëe xaa nii chuuñtsyey cos mal karty kyuumbey xaa Dios.

¹² Kchë meñ xñee nii buen Demetrio ni nli gaaw. Wi noo no xfavor xaa ni nan gaal nii nli xtiits noo.

¹³ Ndaly nii no kniyaa lool, per chaklastyaa kniyno lo kitsy re, ¹⁴ por xkokyeenaa nii klyéedy lëen kyely teedy lool, aan yuubaa kñe lool.

¹⁵ Kakni Dioosoo dyon. Xkëëptyux xamigw no nii no nu lii. Beeñ favor pkëëptyux kchë xamigw no nii no ske.

Kitsy nii pkëë San Judas

¹ Naa nak Judas, betsyaa nak Jacob, xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëen xal kitsy re lo xaa nii kwtsyetsy Dios ni xkëstyoo Dios ni kënap Jesucrist. ² Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do ni jkëstyoo lëe do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xaa nii xsaldy xtiits Dios (2 Pedro 2:1-17)

³ Beetsy, penaadle no styoon jkën xa nak kyalwtelaa nii kwaa no, per lëe na lëen xkë kitsy re parñee kñabaa nii ktily do por xtiits Dios nii kwaa do kchë do siñee ngab to lo Dios. ⁴ Por lëe bla xaa nii destye penaadle xseety kitsy nii kë xtiits Dios kwsëëbtsilaan lady to. Mal xaa, xsyoni xaa Dios par kuñ xaa cos mal ni xsaldy xaa Jesucrist nii xñabey, per lëe Dios ksaksi xaa. ⁵ Nikxe nii nanle to nrii lëew kniyaa lo do stub. Tsiñee gon lëe Dios lox pteelaa meñ Israel lo meñ Egipto, lëe xaa beety meñ Israel nii bnilasty xtiits xaa. ⁶ Singo gak angly nii ptiiydy laañee psoob Dios xaa, lëe Dios ngo angly ko skiib par tse nii kak kyalxtisy. Lo nguey no angly ko. ⁷ Singo gak meñ Sodoma, ni meñ Gomorra, ni meñ nii no kyedzy nii nche kexka siko, lëe Dios ngo meñ go lo ki nii tsitsiñdy tse kyuuy, porñee kwyoni meñ go meñ nii nakty tsiił meñ go ni porñee kwyoni meñ go meñ nii xkaatyee. Lëew beeñtsyey Dios parñee ktsyeb los demasy meñ. ⁸ Per nikxe kok kchë cos ko, lëe xaa mal nii kwsëëb lady to chuuñtsyey kchë cos mal nii xñeexkaal xaa, ni xsaldy xaa xkyalwnabey Dios, ni xñeenë xaa angly. ⁹ Per ni angly Miguel byaxty ntsiibtee xaatox worñee ptily xaa xcuerp Moisés. Chëbsye xaa lo xaatox: “Wante Dios dyon ksaksi xaa llii.” ¹⁰ Per lëe xaa mal nii kwsëëb lady to xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak. Lëe cos nii xyumbeyse xaa na, sinak xyumbey chol ma xyumbey xaaw. Por ngo lëe Dios ksaksi xaa. ¹¹ ¡Chooksye lëe xaay! Si beeñtsyeyak Caín chuuñtsyey xaa. Por tumi lëe xaa pchooxso lo xtiits Dios sinak pchooxso gak Balaam, ni si kutyak Coré kety xaa porñee xsoobty

xaa tiits. ¹² Xaktyee kyalto xkwii xaa lo lni ntson nii chuuñtsyey do, por chawcho xaa aan xcuenjty xaa meñ. Lyaadzy lëesy xaa no xaa. Nak xaa sinak xkey nii nëz re nëz rek choy me aan chaktyo kyo. Nak xaa sinak yag nii pidzy nii kindy lu aan xkyëdyo nex xtiempo. ¹³ Sinak xiptsiiñ nistoo nii choy me nak kchë cos mal nii chuuñtsyey xaa. Sinak mëly nii këtañ nak xaa, lo nguey tugak tso xaa. ¹⁴ Kadzyle tiiy meñ no tedy lo kislyu destye nii biid Adán, worñee lëe Dios psaabini leñ kik Enoc parñee këb xaa: “Konaa nii lëe Dios sëëd lo kislyu aan tir ndaly angly sëëdni xaa ¹⁵ par kuñ xaa kyalxtisy. Lëe xaa ksaksi kchë meñ ngoitol ni kchë meñ mal nii kwneenë xaa.” ¹⁶ Ni tu pe xyody styoo xaa mal nii kwsëëb lady to. Kchë cos xñeenë xaa, lyaadzy lëesy xaa no xaa, ndaan chutiits xaa, ni ngui xñee xaa parñee jko xaa styoo meñ.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹⁷ Per kol ksaladzy kaanoo nii destye tiemp lëe xapostle Jesucrist chëb: ¹⁸ “Tsiñee lëe kislyu mer nitylo lëe xaa nii kidyni xtiits Crist kiid aan lëe xaa kpañ si xkaatyee.” ¹⁹ Lëe xaa go chuñ meñ chop tiiy, nii xlyaañtyee styoo xaa chuuñtsyey xaa, nody xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xaa. ²⁰ Per lëe lëe do, beetsy, tsiitsy kol so lo xtiits Dios nii xniladzy to. Kol kutiitsni Dios si xñabey Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do. ²¹ Knitylasty to nii xkëstyoo Dios to ni kol kwës axte tsitsiñ tse nii kneetsy Jesucrist kyalmbañ nii nitylody lo do. ²² Kol jkëstyoo xaa nii xkan kik. ²³ Kol kteelaa xaa nii no nëz kyab lo ki, ni kol jkëstyoo kchë meñ ngoitol, per kol kap cuent por axte ladx nii nakw xaa xña tol.

²⁴⁻²⁵ Lëe Tat Tios nii pteelaa lëe no kan lëe do parñee kchooxsody to, ni parñee kyabty to lo tol, ni parñee nguiool tso styoo do kyey do lo xaa. Kol tssoo ktee no skizh lo xaa ni lo Jesucrist nii xñabey. Tugak kol tssoo ktee no skizh. Amén.

Nii bluuuy Dios lo Juan

Tiits nii pxaal Dios

¹ Nrii nak nii chëb Dios lo Jesucrist parñee këb xaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa kchë cos nii klyëedy kak. Lëë Jesucrist pxaal tu angly kukëbo lo Juan, ² aan lëë Juan pkëe kchë nii kon ni lëë xaa xñee nii nli kwaaxcuent xaa xtiits Dios nii pxaal Jesucrist.

³ Dichos meñ nii xlab ni xkëëtyag tiits nii pxaal Dios ni dichos meñ nii xsal kchë nii kë leñ kitsy re por klyëedy lëëw kak.

Lëë Juan xaal kitsy re lo meñ Asia

⁴ Naa nak Juan. Lëën xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Jesùs nii no nèz Asia. Kadzy kyedzy xalaa kitsy re. Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do. Ktsyëedy xaa, por lëë xaa kok Dios ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako. Xkëëptyux ksa kadzy kyalbini nii no laañee xñabey xaa lëë do. ⁵ Wi Jesucrist xkëëptyux lëë do. Tu xaa nii xñee tiitsli nak xaa. Klootyee Jesucrist pañ parñee kpikechedre kety xaa ni kchësy kaa lo meñ non nii no lo kislyu xñabey xaa. Xkëstyoo Jesucrist lëë no. Por ngo kuty xaa parñee kpily xtol no, ⁶ ni lëë xaa pso lëë no parñee kak no pxosy laañee xñabey Tat Tios. ¡Ni iip kyaldy kaa xkyalwnabey Dios! ¡Tugak kñabey xaa!

⁷ ¡Lo xkey kchukë Jesùs! Tsiñee lëë xaa kiid, kchësy meñ kan xaa axte wi xaa nii blisy xaa lans. Kchësy meñ nii nche lo kislyu tso kyalnë ni koon por lëë xaa. Nli xñen nii singo kako.

⁸ Lëë Dios nii xñabey bislo kchë kchësy cos ni lëë xaa kisyaalo. Ktsyëedy xaa, por lëë xaa kok Dios, ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako.

Lëë Juan chan Crist

⁹ Naa nak betsy to Juan. Porñee xsob no xtiits Jesùs ni porñee ngab no laañee xñabey Dios ngo nii xtyeedy no kchë kyalnë re. Lo kislyu wiñ nii lë Patmos nii nche lo nistoo kwyon porñee xluyaa xtiits Dios nii pxaal Jesùs. ¹⁰ Lëë tu tse tminkw lëë Kyalbini Ntson biy naa, aan lëën biñ nii nguiedzy

kwnee tu xaa xitsyaa. Nak tsiy xaa sinak tsiñee xkwetsy tu trompet. ¹¹ Lëë tsiy xaa go në lon:

—Pkëe kchë nii chanoo leñ tu libre aan pxaalo lo meñ nii xniladzy xtiits Jesùs nii no Efeso, Esmirna, Pérximo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ni Laodicea.

¹² Tsiñee lëën byoogw par kuyaa dyon cho xñee lon, lëën kon kadzy candilier or, ¹³ aan lady ksa kadzy candilier go so tu xaa nii chak si chak mguiy nii pxaal Dios. Nakw xaa tu ladx nool. Axté yaañ niy xaa chitso ladx ko, ni no tu cinturón or xpans xaa aan axte chu styoo xaa xyakxoobo.

¹⁴ Nguitsy kits kik xaa sinak nguitsy kits lady mëkwxiily o si nguitsy kaa kyeg, ni chak mëlo xaa sootee lo bëly. ¹⁵ Xpibëly niy xaa sinak kiib nii cho lo ki parñee kribëlyo ni nak tsiy xaa sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo. ¹⁶ No kadzy mëly ñali xaa ni sob tu spad chuw xaa, tyuxlad lo spad ko ndox. Chak lo xaa si chak lo ngbidz tsiñee tir chak naay.

¹⁷ Tsiñee konaa xaa, lëën pkyey aan lëën byab lo xaa. Per lëë xaa pxob ñali xaa ladyaa aan lëë xaa në lon:

—Ktsyeebyoo, por naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyaalo. ¹⁸ Mbañaa. Kutyaa, per lëën pañ parñee kpikechedre ketyaa. Naa nseeñ lyey nii xyaly laañee no meñ kuty ni schilo gaa kuuñ kpaañaa meñ kuty. ¹⁹ Pkëe kchë nii konoo ni pkëe nii chanoo natiemp ni pkëe nii nare kanoo. ²⁰ Lëën kniy penak nii no kadzy mëly ñalin ni penak nii konoo kadzy candilier or. Lëë ksa kadzy mëly nii konoo nak angly nii chakni meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëë candilier or na nak ksa kadzy kyedzy Asia nii no meñ nii xniladzy xtiits Dios.

2

Tiits nii xaal Dios lo meñ Efeso

¹ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë xaa nii no kadzy mëly ñali ni no ktee vuelt lady candilier or xñee: ² Chanaa kchë tsiiñ nii chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii chapoo paciensy, ni chanaa nii xyody meñ mal styool, ni nan gaan nii beeñoo xaa nii kokladzy nyak apostle preb aan kwlookëel

nii wnee xuuy xaa. ³ Pxekwoo kwtedyoo kyalnë por naa ni iip ptsaagtyoo tugak beeñtsyeyoo xtsiñaa. ⁴ Per xyody styoon nii xkëstyoodroo meñ sinak pkëstyool meñ klo. ⁵ Psaladzy dyon pa kwëtañoo, aan ptikche styool lo Dios ni beeñtsyey kchë nii beeñtsyeyoo klo. Deelñee kondyoo tiits, lëen ksaksi lii ni lëen kob xcandilieeroo laañee sobo. ⁶ Buen siil nii xyody meñ nii xniladzy xlay Nicolaítas styool nikle gaa naa xlëen chanaa meñ go. ⁷ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyanaa maná nii nolan, ni lëen kte tu kyo nguitsy lo xaa go aan lo kyo go jkën lë kub xaa, xaktyee lëesy xaa kaknan xa lë xaa.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Esmirna

⁸ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Esmirna nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyaalo. Nli kutyaa, per lëen pañ. ⁹ Lëe na lëen xñe nii chanaa kchë kyalnë nii no tedyoo ni chanaa xkyalprooboo, nikxe nii lëdy prooboo, por ndaly nii chapoo kpaa. Nanaa nii no xaa nii xsyak nii lo Dios ngab xaa, aan xñeenë xaa lii, per lo xaatox ngab xaa. ¹⁰ Ktsyeebtyoo kyalnë nii ktsyooloo, por lëe xaatox ko bla xaa nii nak ksal skiib, parñee kak to preb aan mban tedy to tsii kpidz. Per fuert kok axte nii ketyoo, tsii jkaal kyalmañ nii nitylody. ¹¹ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyeedy xaa linfiern.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Pergamo

¹² 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Pérgamo nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Lëe xaa nii sob spad nii tyuxlad lo ndox chuw xñee: ¹³ Nanaa nii laañee xñabey xaatox nol, per xsaandyoo xtitsaa nikxe konoo nii lëe meñ beety Antipas porñee xsoob xaa xtitsaa. ¹⁴ Per xyody styoon nii no bla xaa nii chaklasty ksaan xlay Balaam lady to, por lëe Balaam kwlootiits Balac parñee ksyaab Balac meñ Israel lo tol. Byaan xaa meñ Israel kchë cos nii chokon lo mdyo ni blaa xaa kwyoni meñ Israel stu mguiy o stuu gaa kwnaa. ¹⁵ Ni xyody styoon nii bii no xaa nii xniladzy xlay Nicolaítas lady to.

¹⁶ Kol ktsëë xmod to, por deelñee ktsëëdy tow, lëen kyely aan lëen ktilyni lëe do con spad nii sob chuwa. ¹⁷ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyanaa maná nii nolan, ni lëen kte tu kyo nguitsy lo xaa go aan lo kyo go jkën lë kub xaa, xaktyee lëesy xaa kaknan xa lë xaa.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Tiatira

¹⁸ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Tiatira nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Lëe Xiñ Dios nii chak mëlo si chak lo bëly ni chak niy si chak kiib nii xpibëly xñee: ¹⁹ Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii xkëstyool meñ, ni chanaa nii xniladzyoo xtitsaa, ni chanaa nii chuñoo yudar meñ ni xekwoo kyalnë ni chan gaan nii mastre choxkol kuñoo xtsiñaa nina que worñee kal bislool. ²⁰ Per xyody styoon nii xlaal no kwnaa nii lë Jezabel lady to. Xñee me nii xtiits Dios xluuy me, per con kchë xiwseedy me xkëëti me xaa nii chuñ xtsiñaa aan singo mod lëe xaa choni stu kwnaa ni lëe xaa chaw cos nii chokon lo mdyo. ²¹ Ptedyaa tiits nii ntsëë me xmod me, per kwnëdy me nsaan me xtol me. ²² Lëe na deelñee ksaandy mew, lëen kuuñ ksaknë me, aan wi kchë xaa nii chaani me ksaksin deelñee ktikchedy xaa styoo xaa lo Dios. ²³ Lëen kuty xiñ me, parñee kyeñ meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nanaa kchë kchësy cos nii xsy styoo meñ ni no kik meñ, aan catu do jkaa nii xyal do segün kchë nii beeñtsyey do. ²⁴ Per deelñee nody to xlad kwnaa go ni chuuñtsyedy to cos ntseeb nii chuuñtsyey xaatox nii xyumbey meñ go, kintre ni pe kniyaa lo do. ²⁵ Per tugak kol kniladzy xtitsaa axte nii kpikechen. ²⁶ Kchë xaa nii kuñ gan lo tol ni kuuñtsyey nii xñabeyaa axte tse nii lëen kyely stub, lëen kte tiits kñabey xaa go lo kislyu ²⁷ sinak nii bneetsy Tat Tios kyalwnabey lon. Aan lëe xaa go kñabey sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëe xaa knek meñ go sinak tsiñee xlyë kis. ²⁸ Lëen kte mëly nii nyoo leñ kpaa wor silytoo lo xaa go. ²⁹ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

3*Tiits nii xaal Dios lo meñ Sardis*

¹'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Sardis nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë xaa nii gon xñabey lo ksa kadzy xkyalbini Dios ni nseñ kadzy mëly xñee: Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii kutyloo nikxe nii xsyak meñ nii mbañoo. ² Ptee mgaal lool tsiin kchosody styool lo Dios, por ni tu nii chuuñtsyeyoo xyody styoo Dios. ³ Psaladzy kchë xtiits Dios nii pkëetyagoo penaadle aan ptikche styool. Por mer worñee pe sidy kikoo lëën kyely ksaksi lii. Ptee mgaal lool por lëën kyely si chiid ngbaan. ⁴ Per no bla xaa Sardis nii karty jkaay tol. Lëën jkaakw xaa tu ladx rusy aan lëë xaa kiidnal naa por lëë xaa xyalo. ⁵ Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kakw ladx rusy ko ni ktsildy gaan lë xaa go leñ libre nii xoob kpaa, sink lëën kcho xfavor xaa lo Dios ni lo xangly Dios. ⁶ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Filadelfia

⁷'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Filadelfia nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Nody xtolaa ni chuuñtsyeyaa nii xñen. Ñan no xlyey rey David aan tsiñee xalyaa tu puert ni tu cho chilody ksuugwo ni tsiñee gaa xsuugwno ni tu cho chilody kxalyo. ⁸ Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo. Lëën pxaly tu puert tedyoo aan ni tu cho chilody ksuugwo, por nikxe nodyoo fuersy, xsaloo xtitsaa ni karty kaa jkaal nii xyumbeyoo naa. ⁹ Por ngo lëën kxal xaa nii no xlad xaatox, ni xaa wnee xuuy nii xsyak nii lo Dios ngab kiid ksoxib lool parñee kaknan xaa nii xkëstyoon lii. ¹⁰ Tugak psooboo xtitsaa ni tsiitsy kwsool. Por ngo pe kuñdyaa lii tsiñee lëën kyely ksaksi kchë meñ nii nche lo kislyu. ¹¹ Klyëdy lëën kyely. Ksaandyoo xtitsaa parñee ni tu cho klaady nii jkadyaa lool. ¹² Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kak sinak pilar nii so leñ lidzy Dios aan tsitsiñy tse nii kchoo xaa siko. Lady xaa jkën lë Dios ni lë xkyedzy Dios nii sëed kpaa, ni lady kaa xaa jkën lë kubaa. ¹³ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Laodicea

¹⁴'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Laodicea nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Nli xtiits Dios xñen, ni naa xñabey kchë lo cos nii psaa Dios. ¹⁵ Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii laal xniladzyoo, na laal xchooxsol. ;Deelba kazh kniladzyoo o kchooxso gaal kaazhkaa! ¹⁶ Per como xnilastyoo naa ni xchooxsody kaal, lëën ksonëz lii. ¹⁷ Por xñeel nii riikwoo ni xñeel nii tir buen si lo xtseel. Ni tu pe chakty falt lool. Per mban xtyedyoo, prooboo ni cieegwoo. Ni nëb kidyoo. Kindy xaboo. ¹⁸ Kwxii or lon parñee kakoo rikw ni kwxii ladx rusy lon parñee kandy meñ lady kidyoo ni kwxii ngwaan ktyëë lool parñee kanoo. ¹⁹ Chak ntseebaa ni xñen lo xaa nii xkëstyoon. Por ngo, ptee fuersy ktikcheel styool lon. ²⁰ Biño gaanoo lëën gon so kexka lo do. Deelñee kon do tsiyaa nii xkwetsy lëë do aan ksal dow, lëën kyely lo do aan lëën kawni lëë do. ²¹ Kchë xaa nii kuñ gan lo tol sob laañee xñabeyaa sinak nii sobaa kwi Tat Tios porñee beñaa gan. ²² Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

4*Lëë Juan chan Dios*

¹ Loxsye ngo lëën blis lon aan lëën kon nii lëë tu puert sinyaly leñ kpaa. Ni lëë tsiy xaa nii nak sinak tsiy tu trumpet kwnee lon stub. Në xaa:

—Kwyëp nu tsiin kluyaa cos nii nare kak lool.

² Wor go kazh lëë Kyalbini Ntson biy naa aan lëën kon tu yulyey leñ kpaa aan lëë tu xaa sob leeñgo. ³ Xpibëly xaa sinak nii xpibëly kyo nii lë jaspe o kyo nii gaa lë cornalina, ni kë tu kiidla nii xpibëly sinak nii xpibëly kyo nii lë esmeralda laañee sob xaa. ⁴ Aan kyako yulyey go sob skalyptap yulyey, tuga xaa kol sob leeñgo, nonsyke ladx nguitsy nakw xaa ni nonsyke coron or sob kik xaa. ⁵ Xchoo bëly yë ni xchoo xbi nkwsiy leñ yulyey go, ni mer chu yulyey sob kadzy bini, lëë bini go nak ksa kadzy xkyalbini Dios. ⁶ Mer chu yulyey go nche tu cos nii chak si chak nistoo aan ndeebiniw si ndeebini vidre.

Groltyee chu yulyey ni kyako yulyey sob tap ma aan tyub lady ma sob mëlo ma. ⁷ Tu ma go chak si chak tu mëëtsy, lëë stu ma chak si chak tu yosy, lëë stu ma chak si chak meñ, lëë stu ma chak si chak tu msiy nii no kxoobe. ⁸ Xoop kaa xikw ksa tap ma go sob ni xitsy lo ma sob mëlo ma, aan tsel kyool tugak xñee ma:

Ntson Dios, ntson Dios,
lëë xaa xñabey,

ktsyëdy xaa, por lëë xaa kok Dios, ni lëë
xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako.

⁹⁻¹⁰ Aan cad nii xtee ksa tap ma go skizh ni kyalnsaak lo xaa nii sob leñ yulyey, lëë ksa kalyptap xaa kol xsoxib ni xsoob xcoron kik, parñee wi xaa ktee skizh lo xaa nii tsitsiñdy tse kety, xñee xaa:

¹¹ Tat Tios, lool no nii knee meñ skizh ni lool no nii ksak styoo meñ
ni lii xyal kñabey.

Por lii psa kchësy cos,
ni styool kwlañ nii tsaa kchësy cos.

5

Libre nii nguiitsy kadzy sey

¹ Ñali xaa nii sob leñ yulyey no tu libre. Xitsy low kë, ni konaa nii nguiitsyo kadzy sey. ² Ni konaa tu angly nii xkëë tseyetsy xñee:

—¿Cho lë nii kxaly libre re ni cho lë nii kchos sey nii nguiitsyo?

Xaa xñabey nak angly ko.

³ Per ni kpaa, ni lo kislyu, ni leñ kislyu ptsyoldy xaa nii nxaly libre ko, per ni tu xaa nii nyuy syew ptsyoldy. ⁴ Aan per nii nli busy biñaa, porñee ptsyoldy cho nxaly libre ko, per ni tu xaa nii nyuyo ptsyoldy.

⁵ Tsigo lëë tu xaa kol në lon:

—Kooñtroo, por lëë xaa nii xñee meñ xmëëdzy meñ Judá beeñ gan lo kyalkuty. Lo xtiyy rey David sëed xaa aan lëë xaa chigal kxaly libre re ni kchos xaa ksa kadzy sey nii nguiitsyo.

⁶ Lëën buy chu yulyey ni laañee nche ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni laañee nche xaa kol aan lëën kon nii lëë tu mëkwxiily soli, nikxe nii nyoo nii beety meñ ma. Kadzy xkach ma ni kadzy mëlo ma sob. Lëë xkach ma ni lëë mëlo ma nak ksa kadzy xkyalbini Dios nii pkaasy tyub lo kislyu. ⁷ Lëë mëkwxiily go kwnaasy libre nii

no ñali xaa nii sob leñ yulyey. ⁸ Tsifñee lox kwseñ ma libre ko, lëë ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni lëë ksa kalyptap xaa kol psoxib lo ma. Kchë xaa noy arp ni psiñ kox yaal nii nyaa con or. Lëë kox yaal go nak xlay meñ nii ngab lo Dios. ⁹ Kchësy xaa kol go chool tu ti kub nii së sinrii:

Lii xyal señ libre ni liisy xyal kchos sey nii
nguitsyoo,
por beety meñoo,
ni lii kwxii meñ tyub lo kislyu con cheñ nii
pxeel
parñee jkab meñ lo Dios.

¹⁰ Lii pso meñ go parñee kak meñ go pxosy
lo Tat Tios
ni lii psaan nii kñabey meñ go lo kislyu.

¹¹ Loxsye ngo lëën biñ tsiy tub yox angly
nii nche kyako yulyey, ni kyako ma nii
sob mëlo tyub lady ni kyako kchë xaa kol.
Pchilody ngab angly ko porñee tir ndaly
xaa, ¹² aan nguiieex xñee kchë angly ko:
Lëë mëkwxiily nii beety meñ
xyal jkaaxcuent kyalwnabey ni kchësy cos
non.

Lëë ma xyal jkaaxcuent kchë kyalchak ni
kyalndaan,
lëë ma xyal jkaa skizh ni kyalnsaak.

¹³ Ni biñaa nii wi kchësy cos nii psaa
Dios leñ kpaa ni kchësy cos nii psaa xaa lo
kislyu, ni kchësy cos nii no leñ kislyu, ni
kchësy cos nii no lo nistoo xñee:

Lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mëkwxiily
tugak kol tsoo ktee no skizh ni
kyalnsaak, iip kyaldy jkaa xaa kyal-
wnabey ni kyalndaan.

¹⁴ Aan lëë ksa tap ma nii sob mëlo tyub
lady xkyëb xñee:

—¡Nliw, singo kako!

Lëë ksa kalyptap kaa xaa kol psoxib lo
xaa nii iip kyaldy xkyalwnabey.

6

Ksa xoop sey

¹ Loxsye ngo lëë mëkwxiily pchos tu sey
nii nguiitsy libre ko aan lëë tu ma nii tyub
lady sob mëlo kwnee. Nak tsiy ma sinak xbi
nkwsiy, chëb ma:

—¡Të!

² Lëën blis lon aan lëën kon tu cabay rusey.
Tu arkw nii xkyë flech kë xikw xaa nii sob

lady ma. Lëë xaa kwaa tu coron aan lëë xaa pchoo par kuñ xaa gan tily.

³ Lëë mëkwxiiyl pchos stu sey nii nguitsy libre ko aan lëë stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:

—iTë!

⁴ Lëë tu cabay nixñë pchoo. Lëë xaa nii sob lady ma kwaa kyalwnabey parñee klaady xaa kwës tily lo kislyu ni lëë xaa kuñ nii kuty lsa meñ, ni lëë xaa kwaa tu spad ngol.

⁵ Tsiñee lëë mëkwxiiyl pchos stu sey nii nguitsy libre ko, lëë stu ma nii sob mëlo tyub lady chëb:

—iTë!

Aan lëën kon tu cabay yeesy. No tu balans ña xaa nii sob lady ma. ⁶ Lady ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Tub kilak xobxtily kwtiix meñ por tu kpidz tsiiñ ni tsonak kil xob, per kxiñdyoo viñ ni kxiñdyoo aceit.

⁷ Lëë mëkwxiiyl pchos stu sey aan lëë stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:

—iTë!

⁸ Lëën kon tu cabay pkitsytoo. Kyalkuty lë xaa nii sob lady ma, xitsy xaa nal xaa nii xñabey laañee no meñ kuty. Lëë xaa kwaa kyalwnabey parñee kuty xaa meñ lo tily, ni kuty xaa meñ lo kpiñ, ni lo kyalkits ni kuty ma tox meñ.

⁹ Tsiñee lëë mëkwxiiyl pchos stu sey, lëën kon nii lëë xkyalbini xaa nii beety meñ por xtiits Dios nche tublad lo pkoog. ¹⁰ Tsigo nguidzy chëb kyalbini go:

—Tat Tios, lii nii nody xtoloo ni lii nii chuuñtsyeyoo kchë nii xñeel, ¿pa wor kuñoo kyalxtisy lo kislyu tsin ksaksil meñ nii beety lëë noo?

¹¹ Loxsye ngo lëë xaa nii kuty ko kwaa tuga ladx rusy ni lëë Dios chëb nii no nii kwës xaa xisy, axte nii ksa xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no nii kuty meñ sinak beety meñ xaa.

¹² Tsiñee lëë mëkwxiiyl pchos stu sey, lëë tu xu dox bni aan lëë lo ngbidz pkyey poo yeesy sinak ladx yeesy nii chakw meñ nii no kyalnë, ni lëë mëe byak nixñë sinak nixñë cheñ, ¹³ ni lëë mëly nii no leñ kpaa blyaal lyu sinak nii xlyaal yegw yë tsiñee xpi me. ¹⁴ Lëë kpaa ptyuub si xtyuub ta

aan lëëw si ni lëë kiy ni lëë kislyu wiñ nii nche lo nistoo ptsëë xlugar. ¹⁵ Ni lëë kchë xaa nii xñabey kutsolan leñ kyoplyoo ni pal lady kyo, ksa xaa xaa non, ni xaa rikw, ni xaa nii xñabey lo soldad, ni kchësy xaa nii no xpixwan ni xaa nii kindy kaa xpixwan.

¹⁶ Aan kchë xaa xñee lo kiy ni lo kyo:

—Kol kyab lady noo nikol koolaan lëë noo lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mëkwxiiyl, por tir xlëë ma.

¹⁷ Lëë tse kutsiñ nii lëë Dios ni lëë mëkwxiiyl ksaksi meñ. ¿Cho lë nii kxekw lo xcastigw xaa?

7

Meñ nii jkiitsy xsey Dios kë

¹ Loxsye ngo lëën kon tap angly, tuga xaa so tu skiñ kislyu. Lëë xaa xsyonlë lo me parñee kpidy me lo kislyu, ni lo nistoo, ni lo yag. ² Ni lëën kon nii lëë stu angly nii sëed nëz laa xlyañ ngbidz nseñ xsey Tat Tios. Nguidzy kwnee angly ko lo ksa tap angly nii kwaa tiitspey par knitylo kislyu ni nistoo, ³ chëb xaa:

—Knitylody kaa to kislyu ni nistoo ni yag. Kol kwës axte nii lox jkiitsy noo tu sey kë kchësy meñ nii ngab lo Dios.

⁴ Aan lëën biñ tu kyoow choowptap mily xaa Israel jkiitsy sey kë. ⁵⁻⁸ Tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Judá, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Rubén, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Gad, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Aser, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Neftalí, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Manasés, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Simeón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Leví, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Isacar, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Zabulón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy José, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Benjamín. Kchësy meñ go pkiitsy xsey Dios.

Meñ nii nakw nonsyke ladx rusy

⁹ Lëën buy aan lëën kon nii lëë tub yox meñ nii sëed tyub lo kislyu nche chu yulyey ni lo mëkwxiiyl. Kchëlo tiitsë xñee meñ go ni kchëlo laañee sëed meñ go. Ladx rusy nakw meñ go ni no tublé gaa siñ ña kchë meñ go. ¹⁰ Nguidzy chëb meñ go:

—Lëë Tat Tios nii sob leñ yulyey ni lëë mëkwxiiyl pteelaa lëë noo lo tol.

¹¹ Aan kchësy angly nii nche kyako yulyey ni kyako xaa kol ni kyako ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo pkiitsy kë axte lyu par ktee xaa skizh lo Dios, ¹² ni kchësy xaa chëb:

—¡Amén! Lëë Dios xyal jkaa skizh ni kyalnsaak ni kyalchak ni kyalwnabey ni kyalndaan. Tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.

¹³ Tsigo lëë tu xaa kol në lon:

—¿Cho nak kchë meñ nii nche nakw ladx rusy ke ni cho meñ me?

¹⁴ Lëën chëp:

—Xey, Nandyaa chow.

Tsigo lëë xaa kol go në lon:

—Lëë kchë meñ gue kwte lo kyalnë dox ni lëë meñ gue kwtiib nyë xab lo xcheñ mëkwxiily. ¹⁵ Por ngo lëë meñ gue nche laañee xñabey Dios, aan tsel kyool chuuñtsyey meñ gue xtsiñ Dios, aan lëë Dios kap cuidad meñ gue. ¹⁶ Kentre meñ gue kpiñ kyat ni kpiñ nis, ni ksaaytre xbini ngbidz meñ gue ni pe kuñtre naay meñ gue, ¹⁷ porque lëë mëkwxiily nii sob grolyee leñ yulyey kantsi meñ gue sinak nii xtyoontsi mëkwxiily, ni lëë ma tsini kchë meñ gue laañee xlyañ nis nii xnee kyalmbañ, ni lëë gaa Dios kchëe lo meñ gue parñee kpichedre koon meñ gue.

8

Psiñ kox yaal nii nyaa con or

¹ Tsiñee lëë mëkwxiily lox pchos lultime sey nii nguitsy libre, tsesy byak leñ kpaa siik grol wor. ² Loxsye ngo lëën kon nii lëë ksa kadzy angly nii nche lo Dios kwaa tuga trumpet. ³ Ni lëën kon tu angly nii noy tu psiñ kox yaal nii nyaa con or pchoo. Lëë xaa kwso lo pkoog aan lëë xaa kwaa ndaly yaal parñee ko xaa kox yaal lo pkoog or nii nyaa laañee sob Dios. Kchë kox yaal go xko xaa lo Dios tsiñee chutiitsni meñ Dios. ⁴ Lëë xkox psiñ kox yaal nii no ña angly ko ptsiñ axte lo Dios, ksaw lay nii chool meñ nii xniladzy xtiits Dios. ⁵ Lëë angly pkaktsë psiñ kox yaal con ki nii nche lo pkoog. Lëëw pchon xaa lo kislyu. Aan kwyo bi ni bëly yë ni bni xu lo kislyu.

Trompet

⁶ Lëë ksa kadzy angly nii kwaa trumpet kwchetsey par jkwetsy xaaw. ⁷ Lëë tu angly pkwetsy xitrompet aan lëë kyokyo ni lëë ki nii nots cheñ byab lo kislyu, aan lëë tublë kislyu ni lëë tubtsoon yag ni lëë kchë kizh nguë kwyek. ⁸ Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëë tu cos nii chak si chak tu kiy ngol nii noyek kukyab lo nistoo, aan lëë tublë nistoo byak cheñ. ⁹ Aan lëë kchë ma ni cos nii no siko kuty ni lëë kchë barkw nii nche siko kwnitylo. ¹⁰ Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëë tu mëly ngol pchingaa, xsyo ma bëly, aan lëë ma kukyab tu laañee xtye kiigwpee nilaañee sob xlyañ. ¹¹ Nla lë mëly go. Por ngo nii tir byak nla nis nii xtye laañee byab ma aan ndaly meñ kuty porñee kow meñ nis nla go. ¹² Lëë stu angly pkwetsy xitrompet aan lëë tublë lo ngbidz ni lëë tublë lo mëë ni lëë tubtsoon mëly kwnitylo. Por ngo kwyody bini tyub tsye ni kwyody bini tyub kyool. ¹³ Ni lëën kon tu msiy nii no kxoobe leñ kpaa, xñee ma:

—¡Brobsye meñ nii nche lo kislyu tsiñee lëë stson angly nii bii chak falt jkwetsy xitrompet!

9

¹ Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëë tu mëly nii byable lo kislyu kwaa xlyey tu kyeech nii mastre nxity. ² Tsiñee lëë chu kyeech ko byaly, nonsyke kox nii nak sinak xkox worne pchoo, aan lëë lo ngbidz ni lëë kpaa pkyey. ³ Lo kox ko pchoo ngwlodz aan lëë ma pkaasy tyub lo kislyu, ni lëë ma kwaa xkotsy mëkwkyoow. ⁴ Ni lëë Dios kwnabey nii ksaksidy ma kizh nii no lo kislyu, ni ksaksidy ma yag, ni ksaksidy ma ni tu cos nguë, sink xaktyee meñ nii këdy xsey Dios kë ksaksi ma. ⁵ Per kujty ma meñ, sink xaktyee yoob ksoob ma meñ kaay mëë. Nak xyoob ma sinak xyoob mëkwkyoow. ⁶ Kchësy meñ kakladzy kety tse go, per ksaldy kyalkutu meñ.

⁷ Chak ngwlodz ko si chak cabay nii nche tsey par tsi lo tily, sinak tu coron or nak tu cos nii sob kik ma ni si chak lo bñech chak lo ma. ⁸ Chak kits kik ma si chak kits kik kwnaa, ni nyaa lay ma si nyaa lay mëëtsy. ⁹ Ntse lady ma con kiib, ni nak xbi xikw ma sinak xbi carret nii xkopxax cabay tsiñee

chak tily. ¹⁰ Sinak xkotsy mëkwkyoow nak ngotsy nii sob xpaan ma. Aan sléb xkotsy ma ksaksi meñ kaay mëe. ¹¹ No tu angly nii xñabey lo ngwlodz ko ni xñabey leñ kyeech nxity nii pchoo ma. Abadón lë xaa con tiitsë hebreo, lëe con tiitsë griego lë xaa Apolión. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Xaa nii xntitylo.)

¹² Lëe tu castigw kwtedy, per nare kiid schopo.

¹³ Lëe stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëen biñ nii lëe tsiy tu xaa pchoo lady ksa tap kach nii sob lo pkoog or nii nyaa laañee sob Dios.

¹⁴ Lëe tsiy xaa go chëb lo angly nii nseñ trumpet:

—Blaa ksa tap angly nii nche këtuu chu kiigwhee ngol nii lë Eufrates.

¹⁵ Lëe ksa tap angly ko kwalla parñee kuty xaa tubtsoon meñ, por byaanle wor, ni tse, ni mëe, ni iz kaa nii kuuñtsyey xaa ngo.

¹⁶ Biñaa nii chop kyoow millón soldad nii xsyob cabay nak ksa angly ko.

¹⁷ Konaa kchë cabay go worñee biy Kyalbiní Ntson naa ni konaa nii kë tublë kiib nixñë, ni azul ni kutsy styoo xaa nii sob lady ma. Nyaa kik kchë cabay go si nyaa kik mëetsy, ni xchoo bëly chuw ma ni kox ni kyo nii xsaay. ¹⁸ Ndaly meñ kuty por bëly ni kox ni kyo nii xsaay nii xchoo chuw cabay. Tson clasy kyalnë biidni cabay go. ¹⁹ Con chuw ma ni xpaan ma psaksi ma meñ, por mëel nak xpaan ma aan con kik mëel pkëëlay ma meñ.

²⁰ Per psaandy meñ nii kufty lo kyalnë go xtol, ni psaandy meñ go kchë kyalbini mal ni psaandy meñ go kchë mdyo or, mdyo plat, mdyo kiib, mdyo kyo ni psaandy meñ go kchë mdyo yag nii xñady lo, ni chondy ni xsyëdy. ²¹ Tugak beety meñ go bñech, ni psaandy meñ go kyalbruj, ni psaandy meñ go kyalkpaan ni tugak kaa kwyooni meñ go stu mguiy o stu kwnaa gaa nikxe no tsill meñ go.

10

Angly nii nseñ tu libre

¹ Loxsye ngo lëen kon nii lëe tu angly nii xñabey byety kpaa sonasy xaa xkey ni kë tu kiitla chex kik xaa, ni xpibëly lo xaa

sinak xpibëly lo ngbidz, lëe niy xaa chak si chak yaki. ² No tu libre nii nyaly ña xaa. Tu niy xaa kwso lo nistoo, lëe stuwo kwso lo kislyu. Niypeg xaa kwso lo kislyu, lëe niyli xaa kwso lo nistoo. ³ Kwchuptsyë xaa si xkobëëtsy mëëtsy. Tsiñee lëe xaa lox kwchuptsyë lëe kadzy nkwsiy kwëb tsiy xaa. ⁴ Kokladzyaa nguën nii kwnee ksa kadzy nkwsiy go, per lëe tsiy tu xaa nii pchoo kpaa në lon:

—Kwlootsey nii kwnee ksa kadzy nkwsiy leñ styool, jkëëdylo.

⁵ Lëe angly nii konaa blis ñali leñ kpaa, ⁶ aan lëe xaa pkon Dios nii klyëëdy lëe meñ kan kchë ni kak por tsitsiñdy tse kety Dios, por lëe Dios psaa kpaa, kislyu, nistoo ni kchësy cos nii no.

⁷ Tsiñee lëe angly lox ksa jkwetsy xitrompet, lëe kchë nii kwnee Dios lo profet lox kak cumplir.

⁸ Lëe tsiy xaa nii sëed kpaa kwnee lon stub, në xaa:

—Kwey aan kwnaasy libre nyaly nii no ña angly nii tu niy so lo nistoo lëe stuwo lo kislyu.

⁹ Lëen kwya lo angly ko aan lëen kwnab libre ko, aan lëe xaa në lon:

—Naa aan tawo. Tsiñee lëëw kol chuwwoo, sakoo nii nexo sinak nex tsiñ, per tsiñee lëëw ktsiñ leñ styool, lëëw kyak nla.

¹⁰ Lëen kwnasy libre ko ña angly aan lëëw tawaa. Nexo tsiñee lëëw kwyo chuwaa, per tsiñee lëëw ptsiñ leñ styoon, lëëw byak nla. ¹¹ Loxsye ngo lëe angly në lon:

—No nii kñeel xtiits Dios lo meñ nii xñee kchëlo tiitsë, ni lo xaa xñabey nii no tyub lo kislyu stub.

11

Xaa nii kñee xtiits Dios

¹ Lëen kwa tublë var nii xkiiñ meñ par kpix aan lëe Dios në lon:

—Kuso aan kukiix lidzyaa ni ptiix lo pkoog, ni blab meñ nii chikool lay lon siko. ² Per ktiixtyoo lo tu leeyaa, por lëëw kyaan par meñ sit nii kyëp kyety leñ kyedzy Jerusalén choowpchop mëe. ³ Lëen kxal chop xaa nii kñee xtitsaa lo meñ tu mily chop kyoow tsongaly kpidz. Ladx nii chakw meñ nii no kyalnë kakw xaa.

⁴ Lëë chop xaa go nak sinak chop yag oliv ni lëë xaa nak sinak chop candidier nii sob lo Dios. ⁵ Deelñee cho kakladzy ksaksi xaa, chilodyo por xchoo bëly chuw xaa aan lëë xaa kuty meñ nii kakladzy ksaksi xaa. ⁶ Lëë xaa kwaa tiitspey nii jkwëës xaa kyo tyub nii kñee xaa xtiits Dios, ni lëë Dios ptee tiitspey nii kyuñ xaa nis cheñ ni lëë xaa ksaksi meñ nii nche lo kislyu worñee kaklastyee xaa. ⁷ Tsiñee lox kñee chop xaa go xtiits Dios lëë tu ma tox kchoo leñ kyeech nxity, aan lëë ma kuty chop xaa go. ⁸ Lëë xcuerp chop xaa kuty ko kaa leñ kyedzy laañee kwë Jesùs lo crusy. Nak meñ kyedzy ko sinak meñ Sodoma ni meñ Egipto. ⁹ Kchë meñ nii sëed tyub lo kislyu ni xñee kchë clasy tiitsë kan xcuerp xaa kuty ko. Tson kpidz grol kaa xaa kuty ko aan klaady meñ jkyeetsy xaa. ¹⁰ Kchë meñ nii nche lo kislyu kle kan nii lëë chop xaa go kuty, porñee mban pteedy xaa meñ, aan axte skady lsa meñ pel cos lo xcombañer por kyalwle go. ¹¹ Per tse nii loxo tson kpidz grol lëë Dios kuuñ kpañ chop xaa go aan lëë xaa tsische. Aan tsíñee kan meñ xaa, lëë meñ ktsyeb. ¹² Loxsye ngo lëë chop xaa go kon tsiy tu xaa nii këb:

—Kol kyëp nu.

Lëë chop xaa go kyëp lo tu xkey aan kchësy meñ nii klëë lo xaa kan nii lëë xaa kyëp kpaa. ¹³ Wor go kazh lëë tu xu kni aan ndaly yu kyab leñ kyedzy ni sety kadzy mily meñ. Kchë meñ nii telaa lo xu ktsyeb aan lëë meñ kool lay lo Dios.

¹⁴ Lëë castigw pchop, per klyëëdy lëëw kyon.

Lëë angly psa

¹⁵ Lëë angly kok kadzy no jkwetsy xitrompet. Lëë gaan biñ tsiy tubtsoon meñ nii xñee:

Lëë Dios ni lëë Crist chigal kñabey lo kislyu, tsitsiñy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.

¹⁶ Tsigo lëë ksa kalyptap xaa kol nii nche laañee sob Dios pkiitsy kë axte lyu par ktee xaa skizh lo Dios, ¹⁷ chëb xaa:

Skizhoo, Tat Tios,

iip ktsyëëdyoo

por lii kok Dios

ni lii gaa tugak nako.

Lii sob xñabeyoo.

¹⁸ Xlëë meñ nii nche lo kislyu lool, per lëë tse kutsiñ nii lëël kuñ kyalxtisy, ni lëë wor kutsiñ nii lëël kwetsy meñ kuty, ni lëël kuñ ksak kchë profet nii biid kluuy xtiitssoo ni kchë meñ nii xsob xtiitssoo, nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kolo. Ni lëë wor kutsiñ nii lëël knitylo kchë xaa nii xnitylo kislyu.

¹⁹ Lëë lidzy Dios nii sob kpaa byaly, aan lëë caj nii no xtiits Dios xoob leeñgo, aan kotsyë nkwsiy, ni kwyo bi, ni bni xu ni byab kyokyo.

12

Mëë'l ngol ni kwnaa nii kop tu mëëd

¹ Lëë tu kwnaa nii xpibëly xab si xpibëly ngebidz pchoo ktsiib leñ kpaa so niy me lo mëë ni sob tu coron nii nyaa con tsiipchop mëly kik me. Ntseeb pseen konaa me. ² Nak xiñ me aan lëë me chuptsyë porñee lëë xiñ me mer kaly. ³ Blyëëdyak lëë tu mëë'l ngol pchoo ktsiib leñ kpaa, nixñë ma, kadzy kik ma sob, ni sob tsii xkach ma, ni sob tuga coron kik ma. ⁴ Ndaly mëly nii no leñ kpaa kwtopxax ma con xpaan ma aan lëë ma pchon mëly go lo kislyu. Lëë mëë'l ngol ptsiñ lo kwnaa nii kap mëëd parñee kaw ma xiñ kwnaa go. ⁵ Mëëdpkiy nak mëëd nii kop kwnaa go, lëë xiñ me kñabey tyub lo kislyu sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë Dios bla xiñ me lo mëë'l ngol go aan lëë xiñ me sey laañee xñabey Dios. ⁶ Lëë kwnaa go pxooñ, lëë me sey tu tañ pidzy. Lëë Dios pxixkwaa laañee kwës me ni kaw me tu mily chop kyoow tsongaly kpidz.

⁷ Lëë tily kwyo leñ kpaa, aan lëë angly nii lë Miguel ni lëë angly nii nak ksa xaa ptily ksa mëë'l ngol go ni ksa xangly ma, ⁸ per beeñdy ma gan. Por ngo pchilodre nyaan ma kpaa ksa xangly ma. ⁹ Lëë ma pchoo kpaa. Xaa tox lë ma aan destye penaadle xkëëti ma kchë meñ nii nche lo kislyu. Lëë ma byab lo kislyu ksa xangly ma.

¹⁰ Lëën biñ nii nguedzy kwnee tu xaa kpaa, chëb xaa:

—Lëë kyalwtelaa kwlañche, lëë wor kutsiñ nii lëë xDios no ni lëë Crist kñabey, porque lëë xaa nii tsel kyoool xkëëkiy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios pchoo kpaa.

¹¹ Beeñ kchë betsy no gan lo xaatox ko. Lëe xcheñ mëkwxily kokni betsy no ni lëe xtiits Dios kokni xaa. Ptsyebty betsy no nyety xaa por xtiits Dios. ¹² Kol kle kchë do siñee no do kpaa. Per jkol kteenë kchë do siñee nche do lo kislyu ni lo nistoo! Por lëe xaatox byety kpaa aan como xlëe xaa porñee lëe xtse xaa mer ksa, lëe xaa ksaksi lëe do.

¹³ Tsiñee lëe mëël go byab lo kislyu, lëe ma kunlaag kwanaa nii kop mëëd. ¹⁴ Per lëe Dios ptee chop xikw ngol msiy lo me parñee kxoobe me ktsiñ me laañee xkwës me ni laañee kchilody ktsiñ mëël. Siko kyaan Dios me tson iz grol. ¹⁵ Lëe mëël kwlii nis chuw parñee nyoy nis kwanaa go, ¹⁶ per lëe kislyu kwtëëb pidzy nis nii pchoo chuw ma aan biydyo kwanaa go. ¹⁷ Por ngo mastre blëë mëël go lo kwanaa go aan lëe ma kuktilyni kchë meñ lidzy me nii xsoob xtiits Dios nii biidni Jesucrist. ¹⁸ Aan lëe mëël go byaan chu nistoo.

13

Ma tox

¹ Lëen kon nii lëe tu ma tox nii sob kadzy kik ni sob tsii xkach pchukë lo nistoo. Sob tuga coron punt xkach ma ni kë tublan gaa tiits nii xko falt lo Dios chex kik ma. ² Chak ma tox nii konaa si chak mëëtsy, nyaa niy ma si nyaa niy tu os, lëe chuw ma nyaa si nyaa chuw tu mëëtsy ngol. Lëe mëël ngol ptee kyalwnabey lo ma. ³ Nyoo nii tir nroob në tu kik ma tox ko. Mer nyety ma, per lëe ma byak, aan kchë meñ nii nche lo kislyu psee aan lëe meñ kwsëëb xlad ma. ⁴ Lëe meñ psoxib lo mëël ngol nii ptee kyalwnabey lo ma tox ko, ni wi gaa lo ma tox ko psoxib meñ, chëb meñ:

—¿Cho chak si chak ma tox re na dyon, ni cho lë nii kuñ gan lo ma?

⁵ Kwa ma tox ko tiitspey nii kñee ndaan ma ni kxiñ ma tiits lo Dios. Choowpchap mëë kñabey ma. ⁶ Aan nli gaa pxiiñ ma tiits lo Dios, ni kwneenë ma lidzy Dios ni kwnee në ma kchë meñ nii no kpaa. ⁷ Ni kwa ma tiitspey nii ktilyni ma meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no lo kislyu axte nii kuñ ma gan ni lëe ma kñabey lo meñ nii nche tyub lo kislyu. ⁸ Kchë meñ nii këdy lë leñ xlibre

mëkwxily nii beety meñ ksoxib lo ma tox ko. Destye nii kwche kislyu xoob libre ko kpaa.

⁹ Deelñee chakladzy to kyeñ do kol jkëetyag. ¹⁰ Deelñee byaanle nii skiib tso do, lëe do tso skiib, ni deelñee byaanle gaa nii lo spad kety to, lëe do kety lo spad. Por ngo no nii jkaa meñ nii xniladzy xtiits Dios fuersy ni kap meñ paciensy.

¹¹ Lëe stu ma tox pchukë leñ kislyu. Chop xkach ma sob. Chako si chak xkach mëkwxily, per nak tsiy ma sinak tsiy mëël ngol. ¹² Aan sinak nii kwnabeyak ma tox nii biid klo xñabey ma, aan chuuñ ksoxib ma kchë meñ lo ma tox nii byak ko. ¹³ Ndaly kyalntseeb nii beeñtsyey ma aan xña lo meñ psyaab ma ki leñ kpaa. ¹⁴ Aan por kchë nii beeñtsyey ma pkëeti ma meñ nii nche lo kislyu chop ma stu ma tox ko ni kwnabey ma psaa meñ ximdyo ma tox ko. Lëe ma tox ko pchug spad kik, per lëe ma byak. ¹⁵ Lëe ma tox nii pchukë leñ lyu kwaa tiitspey parñee ktee ma kyalmbañ lo ximdyo ma tox nii psaa meñ, tsin kñee mdyo ni kuty mdyo meñ nii kaklasty ksoxib lo mdyo. ¹⁶ Ni xoo kwloo ma tu bey kë meñ o ñali gaa meñ. Kchësy meñ kwlobey ma, nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kol, nikxe xaa rikwo, nikxe gaa xaa probo. ¹⁷ Aan deelñee nody meñ xbey ma tox ko, ni deelñee këdy lë ma lady meñ, ni këdy xnumero ma lady meñ, chilody si meñ ni chilody kto meñ.

¹⁸ Xoop kyoow tsongaly pxoop kë lo xsey ma tox ko. Lë tu xaa nak número go, per xkiiñ tu xaa nyaani parñee kyeñ xaa dyon chow.

14

Ti nii chool xaa nii kwitelaa

¹ Lëen buy aan lëen kon nii lëe mëkwxily so kik kiy nii lë Sión. Nche tu kyoow choowptap mily xaapkiy (144,000) lo xaa. Kchë kë xaa go kë lë mëkwxily ni lë Tat Tios.

² Ni lëen biñ tu bi nii sëed kpaa. Nak bi go sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chukyo ni nako sinak xbi nkwsiy ni nako sinak tsiñee xseetsy tubtsoon meñ arp. ³ Kchësy xaa go chool tu ti kub mer laañee sob Dios ni laañee nche sob ksa tap ma nii tyub

lady sob mëlo ni laañee nche sob xaa kol. Xaktyee tu kyoow choowptapak mily xaa nii kwitelaa lo kislyu chak chool ti go. Ni tu cho chilody koolo. ⁴ Kwyonidy kchë xaa go kwnaa, tugak kënal xaa mëkwxily laañee siityee ma. Klootyee kchë xaa go kwitelaa parñee jkiiñ xaa lo Dios ni lo mëkwxily. ⁵ Iip kwneedy kchë xaa go tiits xuuy. Nody xtol xaa lo Dios.

Tiits nii biidni angly

⁶ Lëen buy aan lëen kon nii lëe stu angly no kxoobe leñ kpaa. Lëe xaa tsini xtiits Dios lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu nii xñee kchë clasy tiitsë. ⁷ Nguiedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Kol ktsyeb Dios ni kol ktee skizh lo xaa, por lëe wor kutsiñ nii lëe xaa kuñ kyalxtisy. Kol ksoxib lo Dios por lëe xaa psaa kpaa, kislyu, nistoo ni xlyañ nis.

⁸ Xitsyak angly ko nal stu angly nii xñee:

—Lëe kyedzy ngol nii lë Babilonia kwnitylo, lëew kwnitylo porñee pkiilyo kchë meñ nii nche lo kislyu parñee kuñ meñ tol. Nak xtolo sinak nip nii chuuñ ksudzy.

⁹ Blyëedyak lëe stu angly pchoo, nguiedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Deelñee ksoxib meñ lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni deelñee klaa meñ jkiitsy xsey ma kë meñ o ña gaa meñ, ¹⁰ no nii tedy meñ lo kyalnë dox nii kxaal Dios. Lëe meñ go te lo ki ni lo kyolëe. Aan xña lo angly ni lo mëkwxily lëe Dios ksaksi kchë meñ go porñee tir xlëe xaa. ¹¹ Iip kyuydy ki nii tsek laañee ksaksi Dios meñ go. Tugak ksaksi Dios meñ go porñee xsoxib meñ go lo ma tox ni lo ximdyo ma tox ni porñee noy meñ go xbey ma tox. ¹² Por ngo nody nii kchosostyoo meñ nii ngab lo Dios ni xsoob xtiits Dios, ni nody nii ksaanladzy meñ go xtiits Dios nii biidni Jesús, sink no nii jkaa meñ go fuersy.

¹³ Loxsye ngo lëen biñ tsiy tu xaa nii nëlon:

—Pkëë: “Destye nina dichos kchë meñ nii kety por xtiits Dios.”

“Nliw —xñee Kyalbini Ntson—, lëe kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kxiladzy, por ndaly kyalbuen nii beeñtsyey meñ go.”

Lëe kwlaap kak lo kislyu

¹⁴ Lëen kon tu xkey nguitsy. Lo xkey go sob tu xaa nii sob tu coron or kik ni no tu hoz ndox ña xaa. ¹⁵ Ni lëen kon nii lëe tu angly pchoo leñ lidzy Dios nii sob kpaa, nguiedzy chëb xaa lo xaa nii sob lo xkey:

—Kwseeñ xhoozoo aan bislo kwlaap, por lëe xtiemp kwlaap kutsiñ.

¹⁶ Lëe xaa nii sob lo xkey kwseñ xhoz aan lëe xaa bislo kwlaap lo kislyu.

¹⁷ Lëe stu angly pchoo leñ lidzy Dios, aan lëe gak tu hoz ndox no ña xaa. ¹⁸ Ni lëen kon lëe tu angly nii xñabey lo ki pchoo lo pkoog aan nguiedzy chëb xaa lo angly nii no hoz ndox ña:

—Kwseñ xhoozoo aan blity uv nii kë lo kislyu por lëew kuy.

¹⁹ Lëe angly ko kwseñ xhoz aan lëe xaa blity uv nii kë lo kislyu. Loxsye ngo lëew kwloo xaa tu laañee kxiwi. Singo nak kyalnë dox nii kxaal Dios. ²⁰ Lëe uv pxii tublad chu kyedzy, aan nonsyke cheñ pchoo laañee pxiiw, byakxoob cheñ go axte chu xpid cabay, siik tson kyoow mily metre nxeñ laañee kutsib cheñ go.

15

Kyalnë dox nii kiidni kadzy angly

¹ Lëen buy leñ kpaa aan lëen kon kadzy angly nii sëedni lultime ksa kadzy kyalnë dox nii kxaal Dios por lëe xaa lox blëe. Pseen konaak chë kyalntseeb ko.

² Ni konaak tu cos nii chak si chak nistoo. Ndeebini si ndeebini vidre ni notso ki. Ni konaak nii lëe kchë meñ nii beeñ gan lo ma tox ni lo ximdyo ma ni blaady nguië xnumero ma lady nche chu nistoo go. Aan lëe Dios ptee tuga arp lo meñ go. ³ Kchës meñ go biily ti nii biily Moisés lo Dios ni xti mëkwxily. Sinrii së ti go:

Tat Tios, ndaly kchë kyalntson ni kyalntseeb nii beeñtsyeyoo.

Lii xñabey, por nonsyke cos buen chuuñtsyeyoo, ni nonsyke tiitsli xñeel.

Lii xñabey lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu.

⁴ ¿Cho ktsyebty lii na dyon, Tat Tios?

¿Ni cho kneesty skizh lool na dyon?, con liisy nak xaa nii nody xtol.

Kchës meñ nii nche tyub lo kislyu kiid ksoxib lool,

por kchë meñ chan nii bueenoo.

⁵ Loxsye ngo lëen buy leñ kpaa aan lëen kon nii lëe lidzy Dios byaly, aan nyoo nii leeñgo notsey xtiits Dios. ⁶ Leñ lidzy Dios pchoo kadzy angly nii noy ksa kadzy kyalnë dox nii kxaal Dios. Nonsyke ladx nyë nakw xaa. Xpibëly xab xaa ni no tuga cinturón or xpans xaa. Axte chu styoo xaa xyakxoobo. ⁷ Lëe tu ma nii tyub lady sob mëlo ptee kyalnë dox nii kxaal Dios lo angly. Leñ tu xig or no kyalnë dox nii kxaal Dios nii tugak mbañ. ⁸ Aan lëe kox nii xchoo laañee xñabey Dios byaktsë lidzy xaa, aan ni tu cho chilody sëeb siko deelñee karty kyal kchë kyalnë dox nii noy ksa kadzy angly ko.

16

Kyalnë nii kxaal Dios

¹ Loxsye ngo lëen biñ tsiy tu xaa nii kwnee leñ lidzy Dios, chëb xaa lo ksa angly:

—Kol tsi aan kol kxee nii no leñ xig ke lo kislyu por leeñgo no kyalnë dox nii kxaal Dios.

² Lëe tu angly kwey aan lëe xaa psichuw xig xaa lo kislyu, aan kchësy meñ nii noy xbey ma tox ni xsoxib lo ximdyo ma kwlañ tu kyedz nii tir në.

³ Lëe stu angly kuksichuw xig lo nistoo, aan lëe nistoo byak sootee xcheñ meñ kuty, aan lëe kchësy ma ni cos nii no lo nistoo kwnitylo.

⁴ Lëe stu angly kuksichuw xig laañee xtye kiigwpee ni laañee xlyañ nis, aan pidzy nis ko byaklo cheñ. ⁵ Loxsye ngo lëe angly nii xñabey lo nis chëb:

—Bueenoo, Tat Tios. Por ngo nii chuñoo kyalxtisy sinrii mod. Nody xtoloo, Tat Tios. Tugak kakoo Dios. Tsitsiñdy tse nii ktsyëél. ⁶ Kchë meñ go, Tat Tios, pxee xcheñ xaa nii no xlaadoo, ni lëe meñ go pxee xcheñ xaa nii kwnee xtiitsoo. Lëe nana lëel pki kchë meñ go cheñ. Buen nii psaksil meñ go.

⁷ Ni biñaa tsiy tu xaa nii kwnee lo pkoog:

—Tat Tios, lii nii nakoo xaa xñabey, chuuñtsyeyoo kyalxtisy sinak nii no kako.

⁸ Lëe stu angly psichuw xig lo ngbidz, aan lëe ngbidz kwaa tiitspey parñee ksaayo meñ. ⁹ Aan nikxe ntseeb kwyek meñ, ptikchedy meñ styoo lo Dios ni psoxibty

meñ lo xaa, sink lëe meñ kwte lo xaa porñee pxaal xaa kchë kyalnë go.

¹⁰ Lëe stu angly kuksichuw xig laañee xñabey ma tox, aan lëe siko pkyey. Aan mban taw lay meñ por yoob nii kwlañ meñ. ¹¹ Per nikxe ptsyool meñ kyalnë go, psaandy meñ xtol, sink lëe meñ kwte lo Dios nii xñabey kpaa, porñee pxaal Dios kchë kyalnë go.

¹² Lëe stu angly kuksichuw xig chu kiigwpee ngol nii lë Eufrates, aan lëe nis pidzy kiigwpee go parñee kchilo tedy kchë rey nii sëéd nëz laa xlyañ ngbidz.

¹³ Ni konaa nii tuga kyalbini mal pchoo chuw mëél ngol ni chuw ma tox ni chuw stu ma tox nii xñee tiits xuuy. Chak ksa tson kyalbini mal go si chak ngbedzy.

¹⁴ Beeñtsyey kyalbini mal go kyalntson parñee ktopo kchësy xaa xñabey nii no lo kislyu tsiiñ ktily xaa ksa xaa Tat Tios.

¹⁵ —Lëen kyely si chiid ngbaan —chëb Tat Tios. Dichos xaa nii xtee mgaal lo ni nakw xab, parñee sëdy xaa nëbkidy xaa ni kandy meñ lady kidy xaa.

¹⁶ Laañee lë Armagedón pkaal lsa kchë xaa nii xñabey lo kislyu.

¹⁷ Lëe lultime angly kuksichuw xig lo me, aan nguidzy kwnee tu xaa laañee xñabey Dios, chëb xaa:

—Lëew nagon.

¹⁸ Loxsye ngo lëe nkwsiy kotsyë leñ kpaa ni lëe tu xutox nii karty kni destye nii kwche kislyu bni. ¹⁹ Lëe kyedzy nii mastre ngol kok tson lë, ni lëe kchë kyedzy nii nche lo kislyu kwnitylo ni lëe Dios psaladzy nii no nii ksaksi xaa kyedzy ngol nii lë Babilonia porñee tir xlëe xaa. ²⁰ Kchësy kislyu wiñ nii nche lo nistoo ni kchësy kiy kwnitylo. ²¹ Ni byab kyokyo ngol lady meñ. No kyokyo go në axte choow kil. Aan kwte meñ lo Dios porñee tir mban kwtedy meñ lo kyokyo go.

17

Kyalnë nii ktsyool kwnaa nii kwyoni ndaly mguiy

¹ Lëe tu angly nii wi psichuw xig nii no kyalnë në lon:

—Të gaanoo kuyoo kyalnë nii ktsyool kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy, chu nis

sob me. ² Kotnil me kchë xaa xñabey nii no kislyu ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu chuñ tol nii chuuñtsyey me.

³ Lëë tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal go lëë angly kuni naa tu tañ pidzy aan lëën kon tu kwnaa nii sob lady tu ma tox, nixñë ma, nonsyke tiits nii xko falt lo Dios kë lady ma, kadzy kik ma ni tsii xkach ma sob. ⁴ Tu ladx morad ni nixñë nakw kwnaa go, kë or ni kyo ngui ni kyo non nii lë perle laady ko. No tu xig or ña me, leñ xig ko no tol ni cos yox nii beeñtsyey me. ⁵ Kë blalan tiits kë me, per ni tu cho xyeñdyo. Sinrii xñeeew: “Kyedzy ngol nii lë Babilonia nak xñaa kchë kwnaa yox nii xkyëngob ndaly mguiy ni xñaa kchë cos ntseeb nii chak lo kislyu.” ⁶ Xsyudzy kwnaa go porñee kow me cheñ nii pxee kchë meñ nii ngab lo Dios ni kchë meñ nii kuty por xtiits Jesús. Psee styoon konaa kchë ngo. ⁷ Per lëë angly në lon:

—¿Penak nii xsee styool? Kwlës gaanoo lëën kniy lool cho nak kwnaa go, ni cho nak ma tox nii sob kadzy kik ni tsii xkach nii sëëdni me. ⁸ Kwyol ma tox nii konoo, per lëë ma kuty. Lëë na lëë ma kchukë leñ kyeech nxity nii byab ma parñee kety ma kaazhkaa. Kchë meñ nii nche lo kislyu nii këdy lë leñ libre nii xoob kpaa destye nii kwche kislyu, ksee kan kpaañ ma tox nii penaadle kuty.

⁹ 'Par xaa nii xyeñ nak nii kniyaa: Nak ksa kadzy kik ma tox ko sinak kadzy kiy nii sob lo kislyu. Laady ko sob kwnaa go. ¹⁰ Lëë gak ksa kadzy kik ma tox ko nak sinak kadzy rey nii xñabey lo kislyu. Kutyle kaay rey go, lëë stu xaa bii xñabey, lëë stu xaa nare kiid. Xtsedy kñabey rey go tsinnee lëë xaa kiid. ¹¹ Con ma tox nii kwyol ni kutyle lëë rey nak xon, nikxe nii wi ma ngab lady ksa kadzy nii kokyety klo. Lëë ma kety kaazhkaa.

¹² 'Lëë ksa tsii xkach ma tox nii konoo nak sinak tsii rey nii karty kislo kñabey, per lëë xaa jkaa kyalwnabey parñee kñabey xaa xisy wiñ ksa xaa ma tox. ¹³ Tugak nak xtiits ksa tsii rey go aan lëë xaa ktee xkyalwnabey xaa lo ma tox ko. ¹⁴ Lëë xaa ktily ksa xaa mëkwxiily, per lëë mëkwxiily kuñ gan, por lëë mëkwxiily nak xaa nii mastre xñabey

ni lëë ma nak rey nii mastre non. Kchë meñ nii kwle Dios ni xsoob xtiits Dios no xlad ma.

¹⁵ Lëë gak angly në lon:

—Nak chu nis nii sob kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy sinak meñ nii nche tyub lo kislyu. ¹⁶ Lëë ksa tsii rey ni lëë ma tox ktilyni kwnaa yox ko. Lëë xaa ksaan me ni lëë xaa kwii xab me, aan lëë xaa kaw xpëél ni lëë xaa ksaay me. ¹⁷ Lëë Dios pkol styoo kchë rey go parñee ktee xaa xkyalwnabey xaa lo ma tox ko parñee kak cumplir kchë xtiits Dios. ¹⁸ Lëë kwnaa yox nii konoo nak sinak kyedzy ngol nii xñabey lo rey nii no tyub lo kislyu.

18

Lëë kyedzy nii lë Babilonia byab

¹ Loxsye ngo lëë stu angly nii xñabey byety kpaa, aan tyub lo kislyu psaabini xaa porñee tir xpibëly xaa. ² Nguiedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Lëë Babilonia kwnitylo, lëë Babilonia kwnitylo, aan lëëw byak lidzy kyalbini mal ni lëëw byak laañee xko mguiñ ntseeb xipchoos. ³ Kchë kyedzy nii nche lo kislyu pkaay xtol kyedzy ko, ni kchësy kaa rey nii xñabey lo kislyu beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ko. Lëë kchë gaa xaa nii xto cos byak rikw porñee pxiñ kyedzy ko tumi.

⁴ Lëën biñ nii lëë stu xaa kwnee leñ kpaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ tu kyedzyaa, kol kchoo ske parñee jkaaydy to xtol kyedzy ke ni parñee ktsyooldy to kyalnë nii ktsyoolo. ⁵ Lëë xtol kyedzy ke lox ptyaly aan lëëw byakxoob axte leñ kpaa, ni tu tol nii beeñtsyey kyedzy ke karty knityladzy Dios. ⁶ Kol ksaksi kyedzy ke sinak nii psaksiw meñ, ni kol ktikche kchë nii beeñtsyeyo. Mastre fuert kol kxixkwaa nii jki do kyedzy ke que nii pkiw meñ.

⁷ Mban kol ktee kyedzy ke ni kol ksaksiw, por tir kok nyaaw ni tir pxiño tumi, aan chëbo leñ styoow: “Nakaa sinak tu kwnaa xñabey. Lëdy viuudaa. Ni tu pe kaktyaa.”

⁸ Por ngo, tu kpidzak lëë kyedzy ke ktsyooll kchëlo kyalnë ni tedy kpiñ, ni kety ni tsek lo ki. Por tir ntseeb Dios nii ksaksi kyedzy ke.

⁹ Kchë rey nii xñabey lo kislyu nii wi beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ke ni pxiñ tumi ksa kyedzy ke koon ni kteenë tsiñee kan xaa nii lëëw noyek. ¹⁰ Sit kwe xaa parñee tejty xaa castigw, aan lëë xaa këb:

—¡Brooboo, Babilonia! Ngoloo ni kwn-abeyoo, per ketyle kwnitylool.

¹¹ Wi kchë xaa nii xto cos ni xkyë dilgensy koon ni kteenë por kyedzy ko, porñee tsodre cho si ¹² plat, or, kyo nii tir ngui, kyo nii lë perle, ladx non, ladx sed, ladx morad ni nixñë, yag nii xlyaa nex, ni cos nii nyaa con lay elefant, yag ngui, brons, kiib, kyo nii lë marmol, ¹³ canel, kizh nii xlyaa nex, yaal, kizh nii lë mirra, ngwaan xlyaa nex, viñ, aceit, riñ lan, xobx-tily, ma nii choy yow, mëkwxiily, cabay, carret ni xaa ni xtyo par kyë tsiñ. ¹⁴ Kchësy meñ këb lo kyedzy ko:

—¡Chaptroo kchë cos nii tir xyo styool, kpikchedre kapoo kchë cos non nii kopoo!

¹⁵ Kchë xaa nii xto cos lo kyedzy ko ni byak rikw kwe sit, koon ni kteenë parñee tejty xaa castigw, ¹⁶ aan kchë xaa go këb:

—¡Brob kyedzy ngol go! Koko sinak tu kwnaa nii nakw tu ladx non ni kë or ni kyo ngui lady, ¹⁷ jaan tub worak lëë kchë nii kopo kwnitylo!

Kchësy xaa nii chuuñ ksëe barkw ni xkyë tsiñ lo nistoo kwche sit, ¹⁸ aan tsiñee kon xaa nii lëë kyedzy ko noyek, nguiedzy chëb xaa:

—¿Pe no stu kyedzy nii ngol si ngol kyedzy re na dyon?

¹⁹ Aan lëë xaa biiñ ni lëë xaa pchoob yu kik xaa porñee tir pteenë xaa, ni nguiedzy chëb xaa:

—¡Brob kyedzy ngol go! Con kchë nii kopo byak rikw kchë xaa nii chap barkw, jaan tub worak lëëw kwnitylo!

²⁰ 'Kol kle kchësy to siñee no do kpaa, porñee lëë kyedzy ko kwnitylo ni kol kle kchë do siñee ngab to lo Dios ni nak to apostle ni xluuy do xtiits Dios, por lëë Dios beeñ xkyalxtisy to.

²¹ Loxsye ngo lëë tu angly nii xñabey blis tu kyo nii nyaa si nyaa tu kyomoliñ, aan lëëw pchon xaa lo nistoo, chëb xaa:

—Siñee byabak kyo re kyab kyedzy Babilonia aan kpikchedre kan meño.

²² Kpikchedre kool meñ arp, ni flaut ni

trompet, ni tsodre meñ nii kyë tsiiñ ni meñ nii kuuñ tsiiñ moliñ leñ kyedzy ko.

²³ Kyëdre bini ni kaktre kyalwtsiilña leñ kyedzy ko, ni lëëw na kyedzy ko byuñ rikw kchë xaa nii pto cos ni kwëti kchë meñ lo kislyu por xkyalbruj kyedzy ko.

²⁴ Lëë Dios bnitylo kyedzy ko porñee por xtolo kuty profet ni meñ nii ngab lo Dios ni meñ nii no tyub lo kislyu.

19

¹ Loxsye ngo lëën biñ nii nguiedzy xñee meñ leñ kpaa. Nyoo nii ndaly meñ, xñee meñ:

¡Skizh Tat Tios!

Lëë xDios no xteelaa ni lëë xaa xñabey ni lëë xaa jkaa skizh,

² por chuñ xaa kyalxtisy sinak nii no kako. Nli nii kyalxtisy chuuñtsyey xaa, por lëë xaa psaksi kyedzy yox nii tir beeñ tol, porñee ndaly meñ nii nche lo kislyu pkaay xtolo.

Singo mod lëë Dios bnab cuent low por xkyalkutu kchë xaa nii bniladzy xtiits xaa.

³ Lëë meñ go kwnee stub chëb:

—¡Skizh Tat Tios! Iip kyaldy tsép kox nii tsek kyedzy ko kpaa.

⁴ Leñ yulyey sob Tat Tios tsiñee lëë ksa kalyptap xaa kol ni lëë ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo kujkiitsy kë axte lyu ni ptee skizh xñee:

—¡Nliw! ¡Skizh Tat Tios!

⁵ Tsigo lëë lëë tu xaa kwnee leñ yulyey chëb:

Kol ktee skizh lo xDios no kchësy to, nikxe xaa wiñ do, nikxe gaa xaa kol do, kchësy to siñee xsoob to xtiits xaa ni xsal do xaa.

Xkyalwtsiilña Mëkwxiily

⁶ Biñaa gaa tsiy tubtsoon meñ. Nako sinak xbi nis nii xchingaa tu chu kyo ni nako sinak xbi nkwsiy aan xñee meñ:

¡Skizh Tat Tios! Por lëë xaa bislo xkyalwn-abey xaa.

Lëë xDios no nak xaa nii mastre xñabey.

⁷ Kol tsoo kle no, ni kol tsoo ko nguiool no styoo no parñee ktee no skizh lo xaa.

Por lëë wor kutsiñ nii lëë Mëkwxiily ktsiilña.

Lëë tsil xaa tse so mbës.

8 Lëë Dios ptee tiits nii kakw me ladx nyë ni xpibëly,
por ladx ko chakw meñ nii mbañ sinak xñabey Dios.

9 Lëë angly në lon:

—Pkekë: “Dichos meñ nii koktsyetsy tsi lo xkyalwtsilnä Mëkwxilnä.”

Aan lëë gak xaa në lon:

—Nli nii xtiits Dios nríi.

10 Lëën psoxib lo angly ko, per lëë xaa në lon:

—Ksoxibtyoo lon, por xtiitsak Dios xsobaa sinakak nii xsooblo, ni nakaa sinak kchë betsyoo nii xsoob xtiits Jesús. Psoxib lo Dios.

Lëë tiits nii biidni Jesús xsaabini kchë meñ nii xluuy xtiits Dios.

Xaa nii sob lady cabay rusy

11 Lëë kpaa byaly, aan lëën kon tu cabay rusy. Xaa nii chon tiits ni xñee tiitsli lë xaa nii sob lady ma. Singo lë xaa porñee ngui chuñ xaa kyalxtisy ni chuñ xaa tily sinak nii no kako. **12** Xpibëly mëlo xaa sinak xpibëly bëly ni sob ndaly coron kik xaa ni kë blalan tiits chex xaa aan xaktyee lëë xaa nan pe xñeeuw. **13** Nakw xaa tu ladx nii xña cheñ aan lë xaa xtiits Dios. **14** Kchë soldad nii no leñ kpaa nal xitsy xaa. Ladx nguitsy ni nyë nakw xaa nii nonsyke lady cabay rusy sob xaa. **15** Sob tu spad ndox chuw xaa, parñee kiswee xaa meñ nii nche lo kislyu, ni lëë xaa kñabey sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë xaa kuñ kyalxtisy sinak tu xaa nii xkitsy xkyee uv con niy, ni lëë xaa ktee meñ castigw nii kxaal Dios nii xñabey por tir xlëë Dios. **16** Ni kë lo kodx xaa nii lëë xaa nak rey nii mastre non ni lëë xaa mastre xñabey.

17 Loxsye ngo lëën kon nii lëë tu angly so lo ngbidz, xkwetsy xaa kchë mguiñ nii xoobe leñ kpaa xñee xaa:

—Kol té ni kol ktyop tsuin kiid to lo xixtsee Dios, **18** parñee kaw do xpëél rey, ni xpëél kchë xaa nii xñabey lo soldad ni xpëél kchë xaa ndaan, ni xpëél cabay ni xpëél xaa nii xsyob lady ma, ni xpëél kchë meñ nii no xpixwan ni xpëél meñ nii kindy xpixwan. Kol té kaw do xpëél xaa wiñ ni xpëél xaa kol.

19 Lëë ma tox ni lëë kchë xaa nii xñabey lo kislyu pkaal lsa ksa xsoldad parñee ktily

xaa ksa xaa xaa nii sob lady cabay ni xsoldad xaa go. **20** Lëë ma tox ni lëë ma wnee xuuy nii beeñ kyalntson pkaa. Por kchë kyalntson nii beeñtsyey ma wnee xuuy go pkëeti ma meñ parñee klaa meñ tsobey meñ ni ksoxib meñ lo ximdyo ma tox ko. Mbañ ma tox ko ni ma wnee xuuy go, byab ma lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. **21** Aan lëë kchë meñ nii ngab lo ma tox ko kuty conspad nii sob chuw xaa nii sob lady cabay, aan kchësy mguiñ byëly taw xpëél kchësy meñ kuty ko.

20

Tu mily iz

1 Lëë tu angly byety kpaa. No xlyey kyeech nxity ñia xaa ni nseñ xaa tu caden ngol. **2** Lëë angly ko pxituu mëël ngol nii kwyo penaadle. Xaa tox lë ma, tu mily iz kyëtuu ma. **3** Lëë xaa pchon ma leñ kyeech nxity aan ptse tsietsy xaa chu kyeech ko parñee jkëtidy ma meñ tu mily iz. Axté ksa tse go lëë ma laa xisy wiñ.

4 Konaa laañee xsyob xaa xñabey, aan lëë xaa nii kwaa tiitspey par kuñ kyalxtisy nche sob siko. Ni konaa xkyalbini kchë xaa nii pchug meñ kik por xtiits Jesús ni por xtiits Dios. Psoxibty kchë xaa go lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni blaady kchë xaa go nguitsy xbey ma tox ña xaa o kë gaa xaa. Lëë kchë xaa go pañ parñee kñabey xaa ksa xaa Crist tu mily iz. **5** Per lëdy kchë meñ kuty pañ, sink axte ksa tu mily iz lëë meñ kuty ko kpañ. Klo tub tiiy meñ kuty pañ. **6** ¡Dichos meñ nii ngab lo Dios por klo meñ go kpañ! Aan tsinnee lëë kyalkuty kiid stub pe kaktre kchë meñ go, sink lëë meñ go kak pxosy nii jkiñ lo Dios ni lo Crist, aan lëë kchë meñ go kñabey tu mily iz.

Lëë xaa nii xtilyni Dios chek

7 Tsinnee lëë tu mily iz ksa lëë xaatox laa, **8** aan lëë xaa tsijkëeti meñ nii nche lo kislyu. Lëë xaa jkëeti meñ Gog ni meñ Magog parñee ktop meñ go xsoldad. Nak xsoldad meñ go sinak yuzh nii nche chu nistoo. Tir ndaly xaa. **9** Lëë xaa kwey tyub lo kislyu kuksuugw kwraly xaa meñ nii ngab lo Dios ni kyedzy nii tir xkëstyoo Dios. Per lëë Dios psyaab ki kpaa aan kchësy xaa kwyek lo ki go. **10** Aan lëë xaatox nii pkëeti

kchë xaa go byab lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. Siko gak byab ma tox ni stu ma tox nii kwnee xuuy. Siko tugak tedy ma castigw ksa ma xaatox.

Yulyey nguitsy

¹¹ Konaa tu yulyey nguitsy ngol ni konaa xaa nii sob leeñgo. Lëë xaa ptichee kislyu ni kpaa aan bikchedre nyak nyoow. ¹² Ni konaa meñ kuty, nikxe xaa wiño nikxe gaa xaa kolo, lëë xaa nche chu yulyey aan lëë libre byaly ni konaa stu libre nii kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ. Kchë nii beeñtsyey meñ go kë leñ libre. Por ngo nii libre ko kwseñ Dios worñee kok kyalxtisy. ¹³ Lëë meñ nii kuty lo nistoo pchoo ni lëë meñ nii no laañee xyey meñ nii chety pchoo, aan lëë kyalxtisy kok según kchë nii beeñtsyey meñ go. ¹⁴ Loxsye ngo lëë laañee xyey meñ kuty byab lo ki. Lo ki re kyey meñ nii kety chop vuelt. ¹⁵ Ni lo ki re byab meñ nii këdy lë leñ libre ni kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ.

21

Kpaa kub ni kislyu kub

¹ Loxsye ngo lëën kon tu kpaa kub ni tu kislyu kub, por lëë kpaa kol ni lëë kislyu kol kwnitylo, ni kintre gaa nistoo. ² Konaa kyedzy ntson nii lë Jerusalén. Ngubo, kpaa byetyo, lo Dios pchoow. Xixkwaaw sinak xixkwaaw tu kwnaa nii ktsiilña. ³ Ni biñaa nii nguedzy kwnee tu xaa leñ yulyey, chëb xaa:

—Lady meñ no Dios nina. Tugak tso xaa lady meñ parñee kak meñ xkyedzy xaa ni parñee kak xaa xDios meñ. ⁴ Lëë Dios kchëe nis lo meñ nii choon ni tsodre gaa kyalkuty, ni wiiñ ni kyalnë, ni yoob, por tsodre kchë cos nii kwyo klo.

⁵ Tsigo lëë xaa nii sob leñ yulyey chëb:

—Kchësy cos chuuñ jkubaa.

Lëë gak xaa në:

—Pkëe kchë nrii porque tiitsliw parñee kniladzy meño.

⁶ Loxsye ngo lëë xaa në lon:

—Lëëw nagon. Naa bislo kchë cos ni naa kisyaalo. Kchë meñ nii klyaa nis ki nis nii xchoo chu xlyaa nii xnee kyalmbañ. Singosy ktedyaa nis ko ki meñ. ⁷ Kchë xaa nii kuñ gan kyaani kchë cos re, ni lëën kak xDios xaa go ni lëë xaa go kak xiñaa. ⁸ Per

lëë kchë xaa ntseeb, ni xaa nii xnilasty, ni xaa yox, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiiil, ni xaa nii chuuñtsyey kyalbruj, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa wnee xuuy, kchë xaa go kyey lo ki nii noyek con azufre. Chop vuelt kety kchë xaa go.

Jerusalén kub

⁹ Lëë tu angly nii kwaa xig or nii no kyalnë nii kxaal Dios në lon:

—Të gaanoo kuyoo kwnaa nii kak tsiiil Mëkwxiily.

¹⁰ Lëë tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal go lëë angly kuni naa tu kik kiy ngol nii klaa aan lëë xaa bluuy kyedzy ntson nii lë Jerusalén lon. Kpaa sëëd sëëbo, lo Dios pchoow. ¹¹ Xpibëly kyedzy ko con xbini Dios, ni xpibëlyo sinak xpibëly tu kyo ngui nii lë jaspe ni ndeebiniw sinak ndeebini tublë vidre. ¹² Kyako kyedzy ko ntse con tu pkyedzy ngol nii klaa. Tsiiip-chop puert këw, ni so gaa tuga angly chu xpuerto, ni tuga lë xaa nii kwnabey lo xtiyy meñ Israel kë tu chu puert ko. ¹³ Kë tson gaa puert tyuxlad kwi pyedzy ko nëz kaan, ni kë tsono nëz klaa ni tsono nëz kyety. ¹⁴ Tsiiip-chop kyo ngol nyaa xcimient xipyedzy kyedzy ko, aan tuga lë ksa tsiiip-chop xapostle Mëkwxiily kë laady ko.

¹⁵ No tu var or ña angly nii kwnee lon par ktiix xaa kyedzy, ni ktiix xaa xpuerto ni pyedzy nii ntse kyakow. ¹⁶ Cuadrad kyedzy ko lalak nii syoolo nxeño. Lëë angly ptiixo con var aan chop mily chop kyoow kilometro syoolo aan lalak nii klaaw nxeño. ¹⁷ Loxsye ngo lëë xaa ptiix pyedzy nii ntse kyako kyedzy, tsongalyptap metre chapo.

¹⁸ Con kyo nii lë jaspe nyaa pyedzy, lëë kyedzy nyaa con mer or, ndeebiniw sinak ndeebini tu vidre. ¹⁹ Kchë lady kyo nii nyaa xcimient pyedzy kwxixkwaa con kyo ngui, tu kyo kwxixkwaa con kyo nii lë jaspe, lëë stuwo con kyo nii lë zafiro, lëë stuwo con kyo nii lë ágata, lëë stuwo con kyo nii lë esmeralda, ²⁰ lëë stuwo con kyo nii lë ónice, lëë stuwo con kyo nii lë cornalina, lëë stuwo con kyo nii lë crisólito, lëë stuwo con kyo nii lë berilo, lëë stuwo con kyo nii lë topacio, lëë stuwo con kyo nii lë crisoprasa, lëë stuwo con kyo nii lë jacinto,

lëë lultimo kwxixkwaa con kyo nii lë amatista. ²¹ Lëë ksa tsiipchop puert kwyaan con kyo nii lë perle, tuga perle pkiiñ par tsaa tu puer. Lëë nëz nii xtyee grolyee leñ kyedzy kwyaan con mer or nii ndeebini si ndeebini vidre.

²² Ni tu laañee kutiitsni meñ Dios kindy leñ kyedzy ko, por yuub Dios nii xñabey ni yuub Mëkwxily no lady meñ. ²³ Xkiiñdy kyedzy ko xbini ngbidz ni xbini mëe, por misma bini nii xchoo lady Dios ni xbini Mëkwxily xsaani leñ kyedzy ko. ²⁴ Kchësy lo meñ nii nche lo kislyu ksaani xbini kyedzy ko, ni lëë rey kiid kni cos non nii chap leñ kyedzy ko. ²⁵ Kyoogwty xpuert kyedzy ko yutsye, por jkyeydy lyu. ²⁶ Siko tsikni meñ nii nche lo kislyu cos non nii chap meñ ni xkyalnsaak meñ. ²⁷ Per sëëbty tol siko, ni sëëbty meñ nii chuuñtsyey cos yox ni meñ nii xkëeti leñ kyedzy ko. Xakytee meñ nii kë lë leñ xlibre Mëkwxily sëëb.

22

¹ Lëë angly bluuuy tu kiigwpee nii xnee kyalmbañ lon. Nyë nis ko sinak nyë vidre. Laañee sob Dios ni laañee sob Mëkwxily xchoo kiigwpee go. ² Grolyee leñ kyedzy xtye kiigwpee go aan tyuxlad chuuw go sob yag nii xnee kyalmbañ, tsiipchop vuelt xkyë nex lo yag ko tu iz, aan kchë xiplago xkiiñ parñee kak kchë meñ nii nche lo kislyu rmedy. ³ Tsody cos nii ptsiibteel Dios leñ kyedzy ko. Siko sob Dios chop Mëkwxily kñabey, aan lëë meñ nii xsoob xtiits xaa ksoxib lo xaa. ⁴ Lëë meñ kan lo xaa, ni lëë lë xaa kyë kë meñ. ⁵ Jkyeydy lyu siko ni jkiiñdy kchë meñ nii no siko ni tu clasy bini, per ni xbini ngbidz, por lëë Dios ksaani lo meñ go, aan iip kyaldy xkyalwnabey kchë meñ go.

Klyëëdre lëë Jesucrist kiid

⁶ Tsigo lëë angly në lon:

—Nli kchë tiits re no nii kniladzy meño. Yuub Dios nii xsaabini profet pxaal xangly biidnee kchë nii klyëëdy kak lo xaa nii xsoob xtiits xaa.

⁷ —¡Klyëëdy lëën kyely! —xñee Jesús—. ¡Dichos meñ nii xsoob xtitsaa nii kë leñ libre re!

⁸ Naa nak Juan. Biñaa ni konaa kchë cos re. Aan loxsye biñno ni konno, lëën psoxib lo angly nii bluuyo lon. ⁹ Per lëë xaa në:

—Ksoxibtyoo lon por xtiitsak Dios xsobaa, sinak nii xsooblo ni xsoob profeto ni kchë meñ nii xsal nii kë leñ libre re. Psoxib lo Dios.

¹⁰ Ni lëë gak angly ko në:

—Kolandyoo xtiits Dios nii kë leñ libre re, por lëëw mer kak cumplir. ¹¹ Psaan kuñ xaa mal kyalmal ni psaan kuñ ngoptol tol, per lëë xaa buen no nii tugak kuñ xaa kyalbuen. Singo gak xaa nii beeñ nyë Dios nody nii ksaan xaa Dios.

¹² —Nli nii klyëëdre lëën kyely —xñee Jesús—. Lëën kyelyn ni ktedyaa lo meñ, segün nii beeñtsyey meñ. ¹³ Naa bislo kchë cos ni naa kisyaalo.

¹⁴ 'Dichos meñ nii xkiib xab, parñee kchilo kaw meñ nex nii xkyë lo yag nii xnee kyalmbañ, ni kchilo sëëb meñ chu xpuert kyedzy ko. ¹⁵ Per lëë xaa yox kyaan ley ksa xaa nii chuuñ kyalbruj, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsii, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa nii xleni kyalwkëti.

¹⁶ 'Naa nak Jesús. Lëën pxal xanglyaa parñee kiidnee xaa xa nak kchë cos re lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lo xtiiy rey David syelyaa. Nakaa sinak mëly nii xsaabini leñ kpaa wor silytoo.

¹⁷ Lëë Kyalbini Ntson ni lëë tsil Jesús xñee lo xaa:

—Të.

Aan kchë meñ nii kono këb:

—Të.

Lëë kchë gaa meñ nii klyaa nis ni kakladzy kiid ki nis nii xnee kyalmbañ singosy.

¹⁸ Lëën xñe kazu lo kchë xaa nii xkëëtyag xtiits Dios nii kë leñ libre re nii deelñee jkëë xaa pe stu cos leñ libre re, lëë Dios ktee xaa kchë kyalnë nii kë leñ libre re. ¹⁹ Deelñee no gaa cho ktsily blalan xtiits Dios nii kë leñ libre re, klaady Dios kaw xaa xnex yag nii xnee kyalmbañ ni klaady Dios sëëb xaa leñ kyedzy ntson nii xseety libre re.

²⁰ Lëë xaa nii pxaal tiits re xñee:

—Klyëëdy lëën kyely.

Singo kako. ¡Të Jesús!

²¹ Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do. Amén.